

ĐỆ TỬ QUY
CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy

TẬP 1

Xin chào quý vị! Diễn giảng lần này với chủ đề là Hạnh Phúc Nhân Sinh”. Các bạn đồng tu! Hạnh phúc là thứ mọi người đều mong cầu, mỗi người đều hy vọng có được hạnh phúc. Vậy làm thế nào để cuộc đời được hạnh phúc? Cuộc đời của chúng ta đã đi qua mấy mươi năm rồi, quý vị có cảm thấy hạnh phúc không? Có rất nhiều bạn đang mỉm cười, cười là cảm giác của hạnh phúc đó mà! Ở ngay trong lúc nằm mộng, có khi nào ngủ đến cười mà thức dậy không? Có à! Có bạn nào nói nghe thử xem, ngủ mà cười thức dậy là nguyên nhân gì? Nguyên nhân gì? Có thể khiến cho tâm hoan hỷ này trong cuộc đời của quý vị ngày càng nhiều chăng? Nếu chúng ta đầu tư cho kiếp sống được như vậy, thì sẽ càng ngày càng hạnh phúc. Những sự việc nào khiến cho quý vị khi vừa nghĩ đến thì liền cảm thấy rất hoan hỷ, rất an lạc? Nào, có bạn nào chia sẻ cùng mọi người, cảm giác hạnh phúc của quý vị chăng? Sao không có ai hết vậy? Cái gì hay thì phải chia sẻ cùng các bạn chứ. Ngay khi chúng ta chia sẻ cái hay đến với bạn mình, quý vị có cảm giác hạnh phúc hay không? Người cho hạnh phúc hơn người nhận!

Kỳ thật hiện nay chúng ta có mấy bạn, buổi chiều đến nghe giảng, chắc chắn có người đã dẫn theo người bạn tốt nhất của mình cùng đến, có người bạn nào như vậy hay không? Ngay khi chúng ta mời người bạn tốt nhất của mình đến, để họ ở ngay trong buổi giảng này, có được quan niệm quan trọng nhất của cả đời. Trong lòng quý vị sẽ cảm thấy như thế nào? Rất hoan hỷ. Giả như trong tiết học này này, họ biết được phải làm thế nào dạy tốt con cái, để con cái hiểu được hiểu đạo. Họ có được quan niệm này, sau này con cái của họ thật sự hiểu được hiểu đạo, thì người bạn này của quý vị ngủ đến nửa đêm sẽ mỉm cười mà thức dậy! Như thế quý vị không hưởng hạnh phúc cho riêng mình, mà còn chia cho người khác cùng hưởng. Cho nên xin thưa với quý vị, chúng ta hỏi tưởng lại một chút, trong đời tất cả những gì làm cho quý vị cảm thấy hạnh phúc, kỳ thật đều là do chọn lựa, nên nói là khó nhất của đời người không phải là phấn đấu mà là chọn lựa.

Thưa các bạn, trong đời mình các bạn đã từng chọn lựa đúng những gì? Nhân sinh từng giây từng phút đều là đang chọn lựa, hiện giờ có đang chọn lựa hay không? Thí dụ hiện giờ ở bên dưới đó nói: hôm nay mệt quá, ta phải ngủ gật thôi. Như vậy chọn lấy ngủ gật và nỗ lực nghe giảng, tạo thành kết quả thế nào? Quyết không như nhau. Tục ngữ có câu: “nam sợ chọn sai nghề, nữ sợ lấy lầm chồng”, câu nói này trước và sau đều là chọn lựa. “Nam sợ chọn sai nghề” cho nên phải chọn lựa đối với cái gì? Nghề nghiệp! “Nữ sợ lấy lầm chồng” phải chọn lựa đối với ai? Chọn xứng đôi. Kỳ thật, hai thứ này có mối quan hệ giống

nhau, nghĩa là quý vị nhìn người nhìn được rất chuẩn. Thí dụ nói quý vị chọn lấy nghề nghiệp này, chọn đúng nghề nghiệp rồi, còn phải đối với chủ quản, họ mới có thể đề bạt quý vị, họ mới có thể thành tựu quý vị. Cho nên cách đánh giá một con người có quan trọng không? Rất quan trọng.

“Nữ sợ lấy làm chồng”, lấy làm chồng rồi có được hạnh phúc hay không? Việc này rất khó. Nếu như chọn đúng việc rồi, thì sự nghiệp của bạn liền sẽ phát triển rất tốt, tiến thêm nữa gia đình của bạn sẽ rất an định, cho nên chọn lựa đúng thì cuộc đời mới có được hạnh phúc.

Cuộc đời còn chỗ nào cần phải chọn lựa nữa. Sáng nay ai đã ăn sáng thì đưa tay lên? Oh! Rất nhiều, xin để tay xuống. Người không ăn sáng thì đưa tay lên? Oh! Có một vài bạn chưa ăn. Các bạn, không ăn sáng chúng ta đã bước thêm một bước đến sức khỏe không tốt, chọn lựa đây. Cho nên chọn lựa đúng thì thân thể liền khỏe, chọn lựa sai thì sức khỏe sẽ không tốt. Nếu sức khỏe không tốt, đời sống có hạnh phúc không? Không thể nào! Cho nên bạn chọn lựa đúng từng li từng tí cho cuộc sống, thì mới có thể đưa bạn đi trên con đường đại đạo hạnh phúc, cho nên chọn thức ăn cũng rất quan trọng.

Ngoài ra còn có chọn bạn, chọn bạn rất quan trọng. Có câu “ra ngoài nhờ bạn bè”. Nhưng chúng ta suy xét một chút, người vợ hiện nay, và những người làm cha mẹ, đều lo lắng chồng của họ kết giao làm bạn. Nếu như họ kết giao làm bạn, vợ ở nhà cơm cũng ăn không ngon, ngủ cũng không ngủ được tốt, cha mẹ của họ cũng sẽ có rất nhiều lo lắng.

Cho nên quý vị muốn con mình, muốn chính mình hiểu được chọn lấy người bạn chuẩn mực, thì cuộc đời của bạn mới có được hạnh phúc. Bạn chọn đúng bạn rồi, thì gia đình của bạn mới có được hạnh phúc.

Đời người cũng phải chọn lấy khinh trọng, nhanh, chậm, việc gì nên làm trước, việc gì nên làm sau, thứ tự trước sau cũng phải đưa ra chọn lựa. Chúng ta thường nói “chí yếu mạc nhược giáo tử”. Đời người việc lớn thứ nhất là phải dạy tốt con cái. Nếu con cái của chúng ta không được dạy tốt, thì đời nay bạn có được hạnh phúc không? Con người có phước báo hay không, là đời sống của người đó có được tự tại không, cuối đời của họ, con cái họ có hiểu việc hay không, có hiếu thảo hay không. Nếu như con cái lớn lên không biết chuyện, nửa đời sau của chúng ta phải làm sao? Rất khó sống. Không biết hôm nay con cái sẽ cho ta diễn vở kịch gì, để cho ta thâm thập tàn cuộc. Cho nên giáo dục con cái dạy dỗ cho tốt. Đem việc giáo dục con cái đặt lên hàng đầu, đặt ở vị trí quan trọng, vậy thì nặng, nhẹ, nhanh, chậm bạn đã chọn lựa đúng.

Phải dạy con cái như thế nào? Làm thế nào để dạy tốt được con cái? Các bạn, làm thế nào để dạy tốt được con cái? Các bậc cha mẹ hiện nay cảm thấy cái gì là giáo dục? Xin hỏi cái gì là giáo dục? Oh! Thân giáo. Quý vị, chúng ta vỗ tay cổ vũ cho vị này. Đáp án này đều không xuất hiện ở người ba bốn mươi tuổi, đều là người cao tuổi mới có được đáp án này. Khi tôi diễn giảng ở Malaysia, tôi hỏi phụ huynh, thế nào gọi là giáo dục? Có một vị phụ huynh rất là thành thực, ông nói thi được

100 điểm. Ông ấy đáng được cổ vũ, bởi vì ông ấy không có chút hư nguy nào, ông đem cái nghĩ trong lòng mình nói ra. Tôi dạy học trò tôi, tôi cũng rất chú trọng tiếp xúc với phụ huynh. Lần đầu tiếp xúc với phụ huynh, tôi thường hỏi phụ huynh: Quý vị cảm thấy giáo dục con cái một đời là thái độ, làm việc, làm người quan trọng? Hay đem số điểm của nó, từ 98 phần trăm kéo lên đến 100% quan trọng? Sự việc nào là quan trọng? Là việc trước quan trọng hay là việc sau quan trọng? Việc trước. Cho đến nay vẫn chưa có ai nói là việc sau. Quý vị xem chư vị phụ huynh của chúng ta có minh trí hay không? Nghe ra thì rất minh trí. Xin hỏi các vị phụ huynh, quý vị đang làm công việc trước, hay đang làm công việc sau? Phía sau phải không? Lần này con thi được mấy điểm, mau đem ra đây. Trong đầu chỉ là số điểm. Các vị phụ huynh, chúng ta phải xem lại, chúng ta thường nói với con mình, làm người lời nói việc làm phải đi đôi. Vậy tại vì sao chúng ta vẫn biết làm người, làm việc, thái độ quan trọng, rốt cuộc trọng điểm lại để ở chỗ số điểm? Vì sao lại như vậy? Kỳ thật không thể trách các bậc phụ huynh, bởi vì họ chưa nhận ra được, là cách làm người làm việc đối với cả đời của đứa bé có sự ảnh hưởng to lớn cỡ nào! Còn số điểm, 100 điểm lập tức nhìn thấy được, hơn nữa còn có thể đem ra nói: con trai tôi tam khoa tứ khoa đều 100 điểm.

Chúng ta phải bình lặng mà suy xét, ngày nay chúng ta hướng trẻ nhỏ đi trên con đường của số điểm, xin hỏi chúng sẽ đi đến đời sống như thế nào? Bạn có thể nhìn thấy được hay không? Bạn mong muốn thúc

đẩy chúng đi trên con đường này, bạn cũng phải tường tận, chúng ta đang đẩy trẻ nhỏ đi về hướng nào? Danh lợi.

Các vị phụ huynh, tôi cũng là sản vật của chủ nghĩa học vị. Quý vị có nhận thấy được không? Có nhận thấy được không? Các vị thật quá nhân từ, không muốn tổn hại tôi ngay trước mặt, tôi chính là sản vật của chủ nghĩa học vị. Tôi còn nhớ khi tôi đang học trung học, lúc thi chỉ thi được 98 điểm, khiến tôi khóc đến nửa ngày. Vì sao vậy? Bởi vì lúc đó muốn là học sinh ưu tú, kém hai điểm, nếu như không được ghi vào thì phải làm sao, đời tôi kể như tiêu rồi! Có cần nghiêm trọng như vậy không? Vì sao tôi lại cảm thấy nghiêm trọng đến như vậy? Quý vị xem chúng tôi vừa mới lên trung học, cái tâm sợ được sợ mất đã nghiêm trọng đến như vậy rồi. Một đứa nhỏ sợ được sợ mất, cả đời này có được hạnh phúc không? Thường hay phải phiền não chuyện này chuyện nọ.

Chủ nghĩa học vị là chỉ nghĩ đến số điểm của chính mình, muốn đập lên người khác. Cho nên đáng lẽ tôi phải có tâm huyết của Phạm Trọng Yêm là: “*tiên thiên hạ chi ưu nhi ưu, hậu thiên hạ chi lạc nhi lạc*”. Rốt cuộc vì chủ nghĩa học vị, tôi chỉ nghĩ đến đánh bại người khác. Tôi nghĩ lại khi còn đi học trung học, vừa phát bài thi là lướt nhìn người khác xem bao nhiêu điểm. Nếu như được điểm cao hơn tôi, trong tâm tôi như thế nào? Rất là khó chịu, mặt mũi nhăn nhó thật khó coi, nhân cách như vậy có thể có được hạnh phúc không? Chúng ta phải suy xét.

Tôi nhớ khi tôi tốt nghiệp đại học, thành linh trong cửa tiệm nọ gặp được người bạn lúc học trung học, mỗi lần thi anh ấy đều hạng nhất.

Trong ấn tượng của tôi, hạng nhất trong lớp giỏi. Khi anh ấy tốt nghiệp đại học, vì thời gian dài vùi đầu ở trong đồng sách, cho nên năng lực tiếp xúc với người rất kém, vừa nói đến kinh nghiệm làm việc trong xã hội thì anh ấy liền run lên. Anh ấy nói, con người tại vì sao mà khủng khiếp vậy? Tôi cảm thấy rất sợ khi tiếp xúc với họ. Quý vị xem năng lực tiếp xúc với người của anh ấy rất thấp. Cũng như vậy, tấm lòng bao dung người khác cũng không hình thành, cho nên đời sống của anh ấy như vậy không thể nào có được hạnh phúc.

Chúng ta cùng nhau suy xét, chúng ta đẩy trẻ nhỏ đi con đường chủ nghĩa học vị, khi chúng ra trường có thể lấy được tiến sĩ, thạc sĩ rất nhiều, xin hỏi hiện tại mức độ thất nghiệp nhiều nhất là học vị nào? Hiện tại tốt nghiệp trung học thì không thất nghiệp, vì sao vậy? Lao động, rửa bát, quét dọn, họ chấp nhận làm, cho nên họ không bị thất nghiệp. Trái lại tốt nghiệp đại học, thạc sĩ, cảm thấy mức lương đó quá thấp nên không muốn làm. Các bạn, xin hỏi đại học, thạc sĩ đã cho đưa nhỏ thái độ gì? Không thể cúi xuống. Nhân sinh phải có thể cúi thì mới có thể vươn lên.

Tốt, hiện tại mỗi năm học sinh tốt nghiệp đại học, số lượng rất là nhiều, thế nhưng có rất nhiều người đang thất nghiệp, có hay không vậy? Chúng ta cùng nhau suy xét một chút, đây nhân tài được bồi dưỡng hơn mười năm, khi ra trường thì không dùng được. Ra trường rất nhiều, các vị, nếu như có bạn bè, họ là chủ xí nghiệp, họ là chủ quản của công ty, thậm chí là chủ quản cơ quan nhà nước, bạn thử hỏi xem họ, thanh niên

hiện tại có phải là nhân tài thật sự hay không? Họ sẽ trả lời thế nào? Họ sẽ nói với bạn là không tìm được nhân tài. Máy móc giáo dục vẫn luôn sản xuất ra, rốt cuộc các xí nghiệp cảm thấy không dùng được. Cho nên các vị phụ huynh nếu quý vị nói với con của mình: “con chỉ lo thi cử là đủ rồi, việc nhà con không cần phải làm. Con chỉ lo chuyện thi cử, cứ thế mà đi lên, sau khi tốt nghiệp đại học rồi, bảo đảm con có đời sống hạnh phúc mỹ mãn”. Có phụ huynh nào đưa ra tiêu chuẩn này với con của mình không? Quý vị sẽ bị thất vọng đấy. Dường như nói với chúng, chỉ cần con đi học cho tốt, thì về sau con sẽ được thuận buồm xuôi gió. Không thể có việc này, hiện tại không có, ngày xưa có hay không? Ngày xưa cũng không có.

Hôm nay chúng tốt nghiệp đại học rồi, nếu như chúng không biết cách làm người, không biết sống hòa thuận với người, cơ hội tốt cũng sẽ vượt mất ngay trước mặt chúng. Vậy quý vị nói với con mình, chỉ cần con học thẳng lên trên, các việc khác không cần phải làm, trẻ nhỏ sẽ có một thái độ kém khuyết, chính là trách nhiệm. Một đứa nhỏ có trách nhiệm, thì chúng mới chịu gánh vác. Thế nhưng quý vị nói với chúng, cứ học thẳng lên trên thì tốt rồi. Kỳ thật chúng đi học là gì cái gì? Xem mặt của ai vậy? Xem mặt của cha mẹ, như vậy mà học. So với một đứa bé hiếu thảo, thì hoàn toàn không giống nhau. Đứa bé có tâm hiếu, thì chúng phải để cha mẹ an lòng, chúng hy vọng về sau có thể làm cho đời sống của cha mẹ được tốt hơn, cho nên chúng không ngừng nâng cao

năng lực cùng đức hạnh của chính mình. Đứa bé như vậy sẽ phát triển rất tốt.

Thưa các bạn! Quý vị cần hiểu rõ một chút, chủ xí nghiệp cùng doanh nghiệp thật sự thành công, không phải là những người có trình độ cao nhất. Chúng ta phải suy nghĩ lại từ một góc độ khác, chủ xí nghiệp cảm thấy không tìm ra được nhân tài, xin hỏi chủ xí nghiệp cần đến nhân tài như thế nào? Vấn đề này không nhất định phải đi hỏi tiến sĩ, mà trong lòng mỗi một người đều có đáp án, bởi vì cuộc đời chúng ta đã đi qua, cũng thấy được không ít người thành công, cũng có người thất bại.

Thưa các bạn! Quý vị cảm thấy người thành công phải đầy đủ những tố chất gì? Có bạn nào nói ra nghe thử không? Các vị không nên mê tín, nhất định phải có học thì mới có đáp án. Rất nhiều đáp án, khi người ta tâm bình lặng lại, tâm bình lặng liền có được đáp án, tâm thanh tịnh sanh trí huệ. Quý vị cảm thấy tố chất thế nào, mới có thể khiến cho cuộc đời được thành công?

- Thành thật; lòng trách nhiệm, khiêm tốn. Còn nữa không? Tín, nhẫn nại. Chúng ta có thể cho ra một quyển sách Tố Chất Thành Công rồi. Tôi không gạt quý vị, quý vị đến nhà sách phần nhiều đều là những lời nói này.

Đã biết được rồi, về sau người đầy đủ tố chất như vậy mới là nhân tài chân thật. Vậy xin hỏi chúng ta dạy trẻ nhỏ có thành thật không? Rất nhiều phụ huynh cảm thấy thành thật là quan trọng, sau đó trong lòng lại nghĩ, nếu như quá thành thật, ra ngoài bị người ta ức hiếp thì phải làm

sao? Lòng tin này liền có sự dẫn đo. Nếu như quá khiêm tốn, bị người ta đè xuống thì phải làm sao? Cho nên lòng tin là căn bản, quý vị thật sự tin tưởng, có đủ những tố chất này thì về sau đời sống của họ sẽ thật sự thành công. Kỳ thật, chủ xí nghiệp đều đã phát hiện ra sự thật này.

Phương tây quản lý qua mấy mươi năm, chú trọng ở quản lý phẩm chất. Phẩm chất gì vậy? Phẩm chất sản phẩm, vật phẩm, cho nên họ gọi là TQM, tức quản lý toàn diện phẩm chất. Quản lý học mấy mươi năm qua đều cường điệu, ngày nay ta muốn làm một cái micro, chỉ cần làm tốt micro, khiến nó có sức cạnh tranh mạnh, ta liền có thể gói cao đầu mà ngủ, cho nên điểm chú trọng của họ phải làm ra món đồ cho tốt. Rốt cuộc gần mười đến hai mươi năm thì phát sinh ra một số vấn đề. Năm 1995, nước Anh có ngân hàng hơn hai trăm năm, tên là Ngân Hàng Barings, có cơ nghiệp của hơn 200 năm. Vì một nhân viên của Singapore lạm dụng công khoản, cơ nghiệp của hơn 200 năm không có cánh mà bay, liền sụp đổ.

Các ban! Tư duy của phương tây khi xảy ra vấn đề thì thế nào? Nhanh chóng giải quyết, đây gọi là “đau đâu trị đó”. Đau đâu trị đó có phải là phương pháp tốt không? Không phải là phương pháp tốt. Cũng giống như sức khỏe hôm nay xấu đi, bị bệnh ung thư, có dễ xử lý không? Không dễ xử lý. Cho nên học vấn của Trung Quốc là không phải trị bệnh mà trị lúc chưa bệnh, khi chưa bị bệnh thì phải phòng ngừa, còn khoa học phương tây tuy là kỹ thuật rất phát triển, nhưng họ chuyên môn xử lý cái gì? Bệnh trạng. Ung thư bao tử thì lập tức cắt bỏ, gan thì

cắt gan, cắt rồi có hết hay không? Ngay chỗ đó không sao, vài năm sau thì chỗ khác bị bệnh. Ung bao tử, tế bào ung thư bạn không nên dùng tâm thù hận đối với nó, bởi vì có người muốn hại nó nên nó mới phát tác như vậy. Ai cũng tế bào ung thư để nó hư như vậy? Các bạn! Trên mỗi người đều có tế bào ung thư, chỉ vì quý vị quá cưng nó, nên nó phát tác lớn lên. Vì tình trạng sức khỏe của chúng ta, đã mười năm, mười lăm năm, ta đã bỏ rơi nó rồi, cái thân này nếu thật muốn hư cũng không phải dễ, vì nó rất là tinh mật. Cho nên cắt bỏ ung thư, tuyệt nhiên không phải giải quyết vấn đề căn bản. Không chỉ không giải quyết được căn bản vấn đề, mà còn đồng thời sanh ra tác dụng phụ. Cho nên rất nhiều người bị bệnh ung thư, sau khi họ đi tiếp nhận một số trị liệu, ngày tháng sau đó đều sẽ rất là khó qua. Kỳ thật xử lý tế bào ung thư, xin đưa ra một thí dụ, cũng giống như kéo một bao rác để ở trên đất vậy, có rất nhiều gián đều chạy đến, quý vị rất là tức giận, làm gì mà nhiều gián đến vậy? Lập tức lấy thuốc diệt côn trùng ra phun chết hết, vấn đề giải quyết rồi. Tốt, sau khi bạn rời khỏi, qua mười phút sau thì gián lại đến nữa.

Tư duy của người hiện tại chính là giải quyết bệnh trạng, cắt bỏ đi bệnh trạng. Người bạn trai này không tốt, đổi đi, người bạn gái này không tốt thì đổi luôn, có giải quyết được vấn đề hay không? Không phải người bạn trai không tốt, cũng không phải người bạn gái không tốt, là ai không tốt vậy? Chính mình không học qua bao dung, không học được thương yêu người khác. Ngay căn bản vấn đề không thể giải quyết,

có đổi thêm vài người nữa thì có ích gì chẳng? Cũng không ích gì, cho nên giải quyết vấn đề phải giải quyết từ căn bản.

Hiện nay người phương tây đã phát hiện, thì ra vẫn còn một nhân tố quan trọng ảnh hưởng xí nghiệp hơn việc làm ra món đồ tốt, chính là đức hạnh của công nhân. Năm 2001, tập đoàn An Long - xí nghiệp lớn đứng thứ bảy toàn cầu, mỗi năm doanh thu ngàn ức Mỹ kim, bởi vì hai chủ quản cao cấp lạm dụng công khoản của công ty, xí nghiệp lớn thứ bảy toàn cầu cũng phải sập. Cho nên hiện nay người phương tây chú trọng liên kết xí nghiệp toàn cầu, hiện tại thúc đẩy TEM tức quản lý luân lý đạo đức toàn diện, đang yêu cầu nâng cao tổ chất của công nhân. Tổ chất đạo đức có thể giải quyết hay không? Người phương tây cảm thấy có thể giải quyết hay không? Các bạn! Người hiện tại có một nhận biết sai lầm, họ cảm thấy tiền tài là vạn năng, chỉ cần có tiền thì liền có thể dạy tốt được con cái của ta, chỉ cần có tiền liền có thể giải quyết vấn đề, hiện tại có loại quan niệm này hay không? Có!

Cho nên người nước ngoài rất có khí phách. Năm 2002, Hoa Kỳ chuyên môn cường điệu giáo dục luân lý đạo đức, còn đặc biệt đưa ra ngân sách, ban đầu vốn là hai tỷ rưỡi, điều chỉnh lên đến bảy tỷ rưỡi, đã điều chỉnh lên gấp ba lần, có hữu dụng hay không? Bạn cảm thấy có khí phách hay không? Cuối cùng họ làm một cuộc điều tra thăm dò, nhằm vào hơn tám ngàn học sinh trung học, kết quả là 71% trẻ nhỏ là bài copy, 68 % trẻ nhỏ đánh người, 35 % trẻ nhỏ ăn cắp đồ trong cửa tiệm. Trong đề trắc nghiệm lần đó có câu, phía sau có câu: xin hỏi bạn cảm

thấy đạo đức của bạn có cao thượng không? Đáp án, học sinh trung học đạo đức cao thượng đến 96 %. Các bạn! 71% lấy làm bài cobby, 68% đánh người, 35% ăn trộm đồ trong cửa tiệm. Kết quả kết luận của họ, 96 phần trăm trẻ nhỏ cảm thấy chúng có phẩm đức cao thượng. Xin hỏi một nhóm này, trẻ nhỏ của thời đại này, chúng nương tựa vào tiêu chuẩn của ai vậy? Tiêu chuẩn của ai? Ai là tiêu chuẩn? Chính nơi chúng. Xin hỏi, thái độ này của trẻ nhỏ là học với ai vậy? Nếu như lãnh đạo quốc gia của chúng, động đậy một chút thì mang quân đội đi đánh người, sau khi đánh xong trở về nói: này các bạn nhỏ, các bạn không nên đi đánh lộn với người, phải chú ý đến lời dạy bảo này, chúng có nghe hay không? Không nghe. Cho nên người nước ngoài có nắm được cương lĩnh của giáo dục hay không?

Giáo dục không phải tiền nhiều là hữu dụng, giáo dục không phải nói nhiều là hữu dụng, cũng không phải có rất nhiều sách lý luận thì hữu dụng. Quan trọng nhất là ở chỗ “thuyết văn giải tự”, giải thích rõ ràng. Cái gì gọi là giáo? “Thượng sở thí, hạ sở hiệu” gọi là giáo. Dục là “dưỡng tử sử tác thiện dã”. Hai hàng chữ này đã nói ra được trọng tâm của giáo dục.

Các bạn! Quý vị có lòng tin đối với trí tuệ của lão tổ tông, tuyệt đối có thể thâm nhập được kinh điển, bạn thật sự tiếp nhận được giáo huấn, càng đọc sẽ càng bội phục. Cho nên trong giáo dục, quan trọng nhất, cái thứ nhất là phải dạy đúng sự việc. Cho nên “dạy cho làm thiện”, ngay khi đứa bé có lòng lương thiện, thì chúng liền có việc làm lương thiện,

trong vô hình chúng tự nhiên có rất nhiều bạn bè tốt, đời sống của chúng sẽ hạnh phúc.

Chúng ta làm thế nào dạy chúng những hành vi thiện này? Không phải yêu cầu chúng đọc nhiều sách, mà là trước tiên yêu cầu chính mình phải làm cho được. Ngay khi chúng ta biểu hiện ra hành vi là thiện, con cái của bạn ngay trong vô hình sẽ cảm động rất sâu. Các bạn! quý vị có tin tưởng lời nói này của tôi không? Có một số người tin tưởng, có một số người dường như không có cảm giác gì. Nếu như quý vị không có cảm giác gì, vậy thì quý vị phải bình lặng mà suy xét. Bên cạnh bạn không có người thiện, không có diễn ra màn kịch khiến cho bạn cảm động; nếu như chỉ cần có người diễn ra, nhất định sẽ cảm động người chung quanh, tôi dám bảo đảm điều này với quý vị. Bởi vì “nhân chi sơ, tánh bản thiện”, chỉ cần có người làm, thì nhất định có người cảm động, có người làm theo.

Ở Thẩm Quyến có một cô giáo, ban đầu cô ấy cũng có một khoảng thời gian học tập văn hoá Trung Quốc, lúc đó tôi đang ở Hải Khẩu. Ngày 15 tháng 3 năm ngoái, Thẩm Quyến có một số thầy cô mời tôi qua bên đó để giảng bài, rốt cuộc họ liền hỏi cô giáo ấy rằng, vị thầy giáo này muốn giảng cái gì? Cô này liền nói với họ, vị thầy giáo này muốn giảng Đệ Tử Quy. Họ liền nói: Đệ Tử Quy có gì để giảng? Cái đó chẳng phải để trẻ nhỏ học hay sao? Vì sao không giảng Luận Ngữ chứ? Rốt cuộc cô giáo này, tuy là nói như vậy, thế nhưng cũng đi nghe tiết giảng thứ nhất. Sau khi nghe xong, cô đột nhiên cảm thấy chính mình thiếu sót rất

nhiều, đạo lý cơ bản để làm người, vẫn chưa áp dụng được, cho nên cô liền điều chỉnh lại thái độ của cô, rất nỗ lực học Đệ Tử Quy. Trước khi chưa học Đệ Tử Quy, đã xem qua rất nhiều sách thánh hiền, cảm thấy chính mình thiện căn sâu dày, có lúc còn bội phục chính mình nữa. Rồi cuộc sau khi học Đệ Tử Quy rồi, cảm thấy ngay đến hiếu cũng chưa làm xong, phải cố gắng xem xét lại mình.

Các bạn! Quý vị cảm thấy chính mình thiện căn sâu dày tốt hơn? hay cảm thấy chính mình vẫn chưa học được gì tốt hơn? Điều trước tốt hay là điều sau tốt? Điều trước là có đời sống không nhận định được rõ ràng, điều sau là biết khiêm tốn mà dũng tiến. Cho nên chúng ta nói tu hành, tu hành là phải tu sửa hành vi, phát hiện lỗi lầm của chính mình, mới có thể càng ngày càng tường tận. Phải nên làm một người tường tận mới tốt, cải đổi lỗi lầm của chính mình, đây gọi là chân tu hành. Cho nên khoảng tháng năm cũng là ngày lễ mẫu thân, đúng dịp cô giáo này trở về quê nhà, học rồi phải làm, cho nên cô muốn cảm tạ ân dưỡng dục của cha mẹ, vừa lúc đó cũng là sinh nhật của cô.

Các vị phụ huynh! Trẻ nhỏ hiện nay sinh nhật, việc thứ nhất chúng nghĩ đến là cái gì? Bánh kem. Còn gì nữa không? Dạy con phải làm thiện vậy. Xin hỏi cái ý niệm thứ nhất nghĩ đến bánh kem có thiện không? Cho nên rất nhiều phản ứng của trẻ nhỏ đều là hiện rõ ra kết quả của giáo dục. Chúng ta phải bình lặng mà quán sát, hạt giống này đã gieo đúng chưa, hay là đã gieo sai rồi? Phải cân trọng mà suy xét. Cơ hội giáo dục tốt đến như vậy! Phải nên khiến cho chúng việc thứ nhất nghĩ

đến sinh nhật chính là ngày bị nạn của mẹ, phải nhớ lấy mẹ mang thai lao nhọc, sanh đẻ khổ cực, phải làm cho chúng khởi lên lòng tri ân báo ân, đó gọi là giáo dục. Cho nên khi cô giáo này quay về, cô muốn cảm tạ cha mẹ, liền đem ra ba cái ghế. Lúc đó cũng có bà ngoại của cô, cô liền mời bà ngoại, cha mẹ ngồi trên ghế. Mẹ của cô tương đối miễn cảm, bà nói, con gái tốt cuộc con muốn làm việc gì vậy? Cô giáo này liền đối trước mẹ của cô, đối trước ba vị trưởng bối này nói: “Con đã sống qua hơn 30 năm rồi, đã làm cho cha mẹ biết bao lo lắng. Hiện nay con đã bắt đầu học tập giáo huấn của thánh hiền, cho nên từ nay về sau, con phải làm một đứa con gái hiếu thảo, không để cho bà và cha mẹ phải bận tâm. Còn ân dưỡng dục hơn 30 năm, con sẽ ghi nhớ ở trong lòng. Hôm nay cũng là gặp lúc sinh nhật của con, con phải chân thành cảm tạ cha mẹ, cho nên hôm nay muốn hành lễ ba quỳ chín khấu đầu”. Cô giáo này lạy xuống cái lạy đầu tiên, mẹ của cô lập tức liền rơi nước mắt. Các bạn à! Đây là nước mắt gì? Giọt lệ an ủi. Kỳ thật người làm mẹ không hề nghĩ đến con cái phải đền đáp thứ gì, nhưng con cái có chút tâm hiếu thảo, thì họ sẽ rất an ủi.

Dưới vòm trời ai là người khờ nhất? Mẹ là người dễ gạt nhất, không cần đền đáp, bạn nói cho mẹ nghe lời ngon lời ngọt, đối với mẹ có chút tâm hiếu thảo, thì mẹ đã mãn nguyện lắm rồi. Cô giáo này lạy xuống lạy thứ hai, con của cô là một học sinh tiểu học lớp ba, lập tức đến đứng bên cạnh chông của cô, bắt đầu bóp nắn cho ba mình. Con trai cô dường như cảm thấy ở trong không khí như vậy mà không làm gì đó

thì thật là khó chịu. Bài dạy không lời! Cái tâm hiếu hạnh này của mẹ đã làm cho con cô bị cảm động rất mãnh liệt, cho nên chú cảm thấy bây giờ phải nên phục vụ cho ba chú một chút. Cho nên thân giáo vô hình đã cảm hoá, sức mạnh rất là to lớn. Đứa bé này khi trở về nhà, bước vào cửa liền đồng dạt nói với cha mẹ của chú: “Cha mẹ ơi! Năm tới sinh nhật của con, con cũng lạy cha mẹ”. Đó là giáo dục, trên làm dưới bắt chước. Có cần phải tốn tiền không? Việc quan trọng thật sự của đời người, tiền không có tác dụng gì lớn.

Từ điểm này chúng ta hồi tưởng lại một chút, người phương tây họ phát hiện đức hạnh rất quan trọng, đó đều là lúc đã xảy ra vấn đề, cho nên hiện tại họ phải lo đi giải quyết. Xin hỏi, họ biết cội gốc của đức hạnh ở đâu không? Phải trị gốc thì mới có thể giải quyết được vấn đề. Cho nên hiện tại, xí nghiệp lớn của họ cũng bỏ ra rất nhiều tiền để bồi huấn. Tục ngữ của phương đông nói: “lâm nguy mới ôm chân Phật”. Xin hỏi thân và lực của một người, một người có thái độ lễ phép, có thể trong hai tháng luyện thành hay không? Nếu như vốn dĩ họ rất nghiêm không biết cười, lập tức rèn luyện hai tháng phải cười với mọi người, tin rằng khi khách hàng bước vào, nhìn thấy họ cười, thì toàn thân sẽ nổi da gà. Rất không tự nhiên, bởi vì nụ cười của họ là muốn lấy tiền từ trong túi của khách hàng về họ, chứ không phải là tôn kính người từ trong nội tâm. Người xưa cắm cái gốc đức hạnh vào từ lúc nào? Phải từ nhỏ, mới có thể cắm được gốc. Từ nhỏ không dạy, “câu bất giáo, tính nãi thiên”, khi đã lớn khôn rồi mới muốn kéo chúng trở lại thì sẽ rất khó khăn, cho

nên nhất định phải dạy từ nhỏ. Trong Kinh Dịch có câu rất quan trọng: “mông dĩ dưỡng chánh, thánh công dã”. Chữ “mông” này là tượng trưng cho thiên địa sơ khai, vạn vật đều còn rất mềm yếu, vào lúc này phải cố gắng bảo hộ chúng, cố gắng dưỡng dục chúng. Cho nên giáo dục này dẫn đến giáo dục trẻ nhỏ, chính là khi đứa bé còn nhỏ phải nuôi dưỡng chánh khí hồn nhiên của chúng, thái độ đối nhân xử thế chuẩn xác. Bạn nuôi dưỡng tốt chúng, công đức này rất thần thánh. Nếu như nuôi ra một Phạm Trọng Yên thì là thánh công đó.

Hiện nay muốn nuôi ra một Phạm Trọng Yên có dễ không? Vì sao không dễ? Hiện nay bạn nuôi dạy được một đứa bé hiếu thảo, chúng lập tức là một điểm hồng trong đám rừng xanh. Ở Thảm Quyển chúng ta có rất nhiều đứa nhỏ đang học giáo huấn của thánh hiền, lần này trở lại quê hương, đều làm cho tất cả trưởng bối đều kinh ngạc. Hiện nay còn thấy trẻ con cúi đầu đến 90 độ, họ đều ngẩn cả người ra, xem thấy rất là hoan hỉ. Không biết là bao lì xì có bỏ vào nhiều hơn một chút chăng?

Có một lần một đứa bé cùng ngồi ăn cơm chung với mọi người, tất cả người lớn khi thức ăn bung lên, lập tức ra tay gấp thức ăn, đột nhiên xem thấy đứa bé đó cúi đầu đọc qua cái gì đó, có câu có kệ, vốn dĩ họ muốn gấp thức ăn rồi, đột nhiên cảm thấy rất kỳ lạ, đều ngưng lại. Đợi đứa bé này sau khi đọc xong, liền hỏi nó: vừa rồi con đọc cái gì vậy? Vì sao không ăn đi? Đứa bé này nói với trưởng bối cả bàn rằng, con vừa đọc bài cầu nguyện trước khi ăn cơm: “Cảm tạ ân cha mẹ nuôi dưỡng, cảm tạ thầy giáo khó nhọc dạy bảo, cảm tạ sự lao nhọc khôn khổ của

nông phu và tất cả những người đã bỏ ra công sức”. Những người trưởng bối này thật là cầm đũa không vững nữa. Chúng ta chỉ là nghĩ đến phải ăn, đũa nhỏ này trái lại mang cái tâm cảm ân, có thể thường giữ ở trong lòng. Các bạn à! Đũa bé này hạnh phúc không? Người sống với sự biết ân họ rất hạnh phúc. Cho nên bạn có thể thật sự dạy tốt được chúng rồi, chắc chắn chúng sẽ ảnh hưởng được nhiều người, chúng nhất định là Phạm Trọng Yên đương thời. Cho nên làm phụ huynh chúng ta phải định vị “mông dĩ dưỡng chánh, thánh công dã”. Đũa bé ngay từ nhỏ đã được cắm gốc trí tuệ của thánh hiền nhân, các vị phụ huynh, quý vị có cần lo lắng khi lớn lên chúng không có công việc chăng? Nếu quý vị còn lo lắng, thì gọi là “lo cái việc không đâu”. Cho nên phải mở rộng cái nhìn thì cuộc đời mới có thể được rộng mở. Tâm lượng nhỏ thì cả đời bạn sẽ sống trong tâm trạng sợ được sợ mất.

Gần đây tôi nghe một người bạn nói, có rất nhiều xí nghiệp lớn đều đến một đoàn thể, đoàn thể này chuyên thúc đẩy học thuyết Nho giáo, đến đoàn thể này để tìm một số thanh niên. Những xí nghiệp này nói, hiện nay người bên ngoài không nói lời thành thật, không có trách nhiệm, cho nên dùng họ thì tâm thật bất an. Họ chủ động đến đoàn thể học tập học thuyết thánh hiền để tìm nhân tài. Cho nên các vị phụ huynh, con cái quý vị nếu như hiện nay cắm cái gốc này, tức là chúng hiểu được cách làm người, làm việc, thì bạn đã làm cho chúng ngay một đời này đứng vững không hề ngã.

Vừa rồi chúng ta đã nhắc đến chọn lựa giáo dục trước sau, thứ tự. Chư vị phụ huynh, chọn lựa hiện tại của quý vị không chỉ ảnh hưởng đến quý vị, mà còn có thể ảnh hưởng ai? Người cả nhà của quý vị, không chỉ người nhà của quý vị, con cháu nhiều đời đều bị ảnh hưởng. Các bạn! Người nào đã từng nghĩ qua là quyết định của ta sẽ ảnh hưởng đến con cháu, xin đưa tay lên? Nào vỗ tay khích lệ những người bạn này. Nhân sanh giống như đánh một ván cờ, nếu như suy nghĩ của chúng ta mỗi bước đi đều là đắn đo, vậy mỗi bước đi bạn đều là không thể định, như vậy được hay không? thế kia có tốt không? Nếu như chúng ta đánh cờ, có thể nhìn thấy một trăm bước phải đi như thế nào, hai trăm bước hoạch định như thế nào, vậy thì đời sống của quý vị sẽ được thung dung, đời sống con cái của quý vị cũng sẽ đi được cao hơn xa hơn. Cho nên ngay khi ta suy nghĩ đến, chọn lựa của ta sẽ ảnh hưởng đến đời đời kiếp kiếp. Tin rằng giáo dục đời này của họ sẽ rất cẩn thận, sẽ rất dụng tâm, vì họ đã suy nghĩ xa đến như vậy. Hiện nay người có suy nghĩ như vậy không nhiều. Người xưa của chúng ta có suy nghĩ như vậy không? Rất nhiều, cho nên gia huấn của chúng ta nhiều hơn trên toàn thế giới. Chúng ta đã nghe qua Liễu Phàm Tứ Huấn, Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn, Nhan Thị Gia Huấn, còn có Gia Cát Lượng, có rất nhiều thánh triết nhân đều có thái độ như vậy, đem trí huệ của nhân sanh truyền thừa lại. Cho nên chúng ta phải suy nghĩ đến chọn lựa của mình rất quan trọng. Đời sống muốn chọn lựa đúng, thì cần phải chuẩn bị cái gì?

Ông nội của tôi không đi học, không biết một chữ nào, ông là người bắt cá, anh em của ông đều làm nghề này. Không chỉ anh em của ông bắt cá, con cái của anh em ông học đến trung học, vẫn chưa tốt nghiệp thì đã cùng nhau đi bắt cá rồi. Họ cảm thấy thế nào? Thoải mái nhiều, con của tôi đã giúp tôi bắt cá rồi, họ không cần phải mệt như trước đây nữa, như vậy có tốt không? Ngay lúc đó thì rất tốt đúng không? Nhưng ông nội tôi cảm thấy cuộc đời vì không có học nên không có trí tuệ, rất đáng thương, cho nên ông kiên trì, khổ đến cỡ nào cũng phải để cho con đi học. Do sự chọn lựa này, phán đoán này, nên đến đời cha tôi có năm người con, thì có một tiến sĩ, ba người tốt nghiệp đại học, một người tốt nghiệp cao trung; đến đời của chúng tôi toàn bộ đều là trên đại học, đã có được hai tiến sĩ, đều là do chọn lựa của ông nội. Ngay thời đại này học lực của tôi là thấp nhất, đáng người của tôi cũng thấp nhất. Cho nên làm bậc trưởng bối của người phải cân trọng với chọn lựa của quý vị, sức phán đoán của quý vị.

Tốt rồi, tiết học đầu của chúng ta chọn lựa đến chỗ này, cảm ơn mọi người. A Di Đà Phật!

Hết tập 1

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

TẬP 2

Xin chào tất cả mọi người! Chúng ta phải chuẩn bị sức phán đoán chính xác thì mới có thể đưa ra chọn lựa. Có phải một con người khi sanh ra liền có thể biết phán đoán chẳng? Cần phải thông qua học tập thì họ mới có thể hình thành được sức phán đoán, mới có thể đưa ra chọn lựa đúng. Sức phán đoán này, phải được quyết định bởi lý trí và trí tuệ của họ, họ mới có thể đưa ra phán đoán. Nếu như không có trí huệ, không có lý trí, có thể sẽ dùng ý thức để làm việc. Tục ngữ có câu: “hỏi hặn không kịp”. Hỏi hặn đều là sau khi đưa ra chọn lựa sai, đưa ra phán đoán sai thì mới hỏi. Vì vậy một người lúc nào thì cần phải đầy đủ lý trí? Khi nào? Lý trí phải học bao lâu? “Sống đến già, học đến già”. Nhưng lý trí phải xây dựng càng sớm càng tốt, thì cuộc đời mới có thể đưa ra chọn lựa quan trọng đúng.

Xin hỏi lý trí học ở đâu? Hiện nay rất nhiều người đọc nhiều sách, họ có lý trí hay không? Hiện nay có một loại bệnh gọi là chứng trầm kha, rất nhiều người bệnh trầm kha họ xem không ít sách, càng xem thì càng thế nào? Oh! Vì sao các vị biết hết vậy? Cho nên vào thời đại này, ngay đến chọn sách cũng phải có sức phán đoán. Hiện tại tri thức bùng phát, rất nhiều trẻ nhỏ xem sách không đúng, có đứa bé mới có năm, sáu tuổi đi xem tâm lý học. Nó thường nói với mẹ mình: “Mẹ ơi! Con muốn có một em trai”, thường nói với mẹ như vậy. Rốt cuộc sau khi xem sách tâm lý xong, lập tức nói với mẹ rằng: Mẹ không được sanh em trai, vì

nếu như mẹ sanh em rồi, mẹ sẽ không còn thương con nhiều nữa. Xem sách có tốt không? Hôm nay quý vị ra ngoài không nên nói: “Thầy Thái nói xem sách không tốt”. Phải nói cho hết lời, xem đúng thì quá tốt, xem sai thì là ô nhiễm. Các bạn à! Một ly nước trong bỏ vào một giọt mực, chỉ cần một giây, xin hỏi phải cần bao nhiêu thời gian, mới có thể phục hồi được trạng thái trong sạch như ban đầu? Có thể gấp mười lần, trăm lần. Cho nên nếu như tư tưởng của trẻ nhỏ bị ô nhiễm, quý vị phải tốn rất nhiều thời gian để thanh lọc nó.

Tôi thường hay nói chuyện với các đồng sự, những đồng sự đó nói những tiết mục tổng hợp thật cười vỡ bụng, cười đến nổi lăn ra trên đất. Tôi liền nói với họ, tôi nói bạn thấy những người chủ trì đó đang bơi móc việc riêng của người khác, lấy người khác để làm trò cười, bạn cảm thấy họ làm vậy có đúng không? Họ nói đương nhiên không đúng. Vậy bạn cảm thấy rất đáng cười, khi bạn ở nơi đó cười, con cái ở bên cạnh cùng cười với bạn, chúng có biết được đúng hay không đúng không? Chúng cảm thấy ba mình rất thích thú, làm như vậy là rất đúng. Cho nên trẻ nhỏ chính mắt thấy tai nghe lời nói khinh mạn đối với người khác, đối với lời nói của người khác sẽ có khuynh hướng chiếm lợi ích, tùy tiện nói đùa. Ngay khi bạn phát hiện ra, chúng nói chuyện không có mục thước, muốn kéo chúng quay lại, thì sẽ rất mệt.

Truyền hình cũng vậy, nội dung sách vở cũng như vậy. Gần đây có quyển sách bán rất chạy tựa đề là Cha Nghèo Cha Giàu, chắc có người cũng đã xem qua. Có một phụ huynh sau khi xem xong rất vui mừng,

chạy đến nói với tôi. Cô nói: “Thầy Thái ơi! quyển sách này thật có hiệu quả, nó có thể làm cho con gái lười biếng của tôi biến thành con gái siêng năng”. Thuốc đặc trị này có hiệu quả không? Thật có hiệu quả. Cô nói với con gái: “Con gái ơi, giúp mẹ lau nhà thì mẹ cho con hai đồng, giúp mẹ phơi quần áo thì mẹ cho con hai đồng, giúp mẹ rửa chén thì mẹ cho con ba đồng”. Con gái cô vốn dĩ lười biếng, đột nhiên biến thành người rất có tinh thần, gần như là không biết sợ khó khăn là gì, bắt đầu làm việc, vậy có hiệu quả hay không? Quý vị thấy thuốc đặc trị đều có hiệu quả, bạn thấy cảm mạo chảy nước mũi, vừa chích thuốc vào, thuốc vừa uống vào năm phút đến mười phút sau liền thấy hiệu quả, có hiệu quả không? Con người đương thời của chúng ta đều rất thích thuốc đặc hiệu, cho nên quý vị thấy vì sao có rất nhiều người bị một số thần bí gạt. Quan hệ vợ chồng họ không được tốt đã mười năm, hai mươi năm rồi, nhưng người này nói với họ, anh phải mau đốt giấy tiền vàng bạc, làm một số động tác nào đó, bảo đảm vợ chồng anh lập tức thay đổi tốt. Ai cũng rất mong muốn uống thuốc đặc trị, nhưng không hề nghĩ đến băng đã đóng ba thước, vậy có lý trí không?

Vị phụ huynh này trải qua một hai tuần lại đến tìm tôi, nét mặt của cô thật khó coi. Cô nói: “Thầy Thái ơi, đã xảy ra vấn đề rồi”. Tôi liền hỏi cô vấn đề gì? Cô nói: “Hôm nay tôi nói với con gái tôi, tôi nói: con gái ơi, hôm nay mẹ rất mệt, con giúp mẹ phơi quần áo, mẹ sẽ cho con hai đồng”. Con gái cô ấy nói với mẹ cô rằng: “Hôm nay con cũng rất

mệt, con không muốn kiếm tiền nữa!”. Cô ấy đột nhiên cảm nhận rằng, loại thuốc đặc trị này đã lộ ra tác dụng phụ rồi.

Các bạn! Gia đình có phải là nơi để nói đến lợi ích không? Không phải. Quý vị đã đem chủ nghĩa công lợi đưa vào nơi ấm áp nhất, hài hoà nhất, đã bị chủ nghĩa công lợi làm cho thay đổi. Gia đình là nơi phải gánh vác, gia đình là nơi dạy cảm ân, gia đình là nơi dạy nhận biết bổn phận, hiểu được dốc hết bổn phận, nơi biết được phải tận đạo hiếu. Cho nên chúng ta phải có lý trí phán đoán, thì mới có thể ngăn ngừa những tri thức không chuẩn xác trong sách vở, mới có thể ngăn ngừa trẻ nhỏ bị những thứ ô nhiễm này.

Được rồi, chúng ta trở lại xem, rốt cuộc phải nên học những loại sách nào? Những giáo huấn nào mới thật sự xây dựng lý trí? Tiến thêm một bước chúng ta phải suy nghĩ đến vấn đề này. Có một nhà tâm lý học, năm 40 tuổi đã viết một quyển sách, năm 60 tuổi lại viết một quyển sách. Các bạn! quý vị muốn xem quyển sách nào? Oh, 60 tuổi, tại sao vậy? Kinh nghiệm phong phú. Kinh nghiệm có phần kinh nghiệm tốt, cũng có phần kinh nghiệm xấu, vậy kinh nghiệm xấu phong phú cũng phải học sao?

Rất nhiều bạn bè đều nói, cuộc đời họ có thể có trí huệ tương đối cao. Trong câu nói này có hai chữ mà chúng ta phải suy xét là “có thể”. Có phải là sống được càng già thì càng có trí huệ không? Không nhất định vậy. Xã hội là một cái lò ô nhiễm lớn. Các bạn! Người hai mươi tuổi đơn thuần hay là người bốn mươi tuổi đơn thuần? Đơn thuần cách

trí huệ gần hay là phức tạp cách trí huệ gần? Rất nhiều sự việc quý vị tưởng như đúng mà là sai, phải rõ ràng tường tận thì con cháu của quý vị mới có thể đúng, nếu đúng sai rồi, cuộc đời có thể là không quay đầu được, cho nên phải hết sức cẩn thận. Nếu như quý vị tin tưởng họ, họ “có thể” nói đúng, quý vị đem cuộc đời của mình giao phó cho họ, thậm chí đem hạnh phúc của con bạn sau này giao cho họ, như vậy quá nguy hiểm. Không thể nghe người nào đó nói là mình tin ngay, vì lời của họ nói vẫn không thể ấn chứng là trí tuệ, vẫn không thể ấn chứng là chân lý. Văn hoá xưa đã trải qua mấy ngàn năm nhân loại cùng đồng ấn chứng, những gì nói ra đích thực đều là chân lý không hư dối. Trí tuệ của thánh hiền là siêu việt cả thời gian cùng không gian. Chúng ta thử xem qua, bốn đến năm ngàn năm trước làm người phải tận hiếu, bốn đến năm ngàn năm sau có cần phải hiếu không? Rất cần, cho nên siêu việt thời gian.

Người Trung Quốc cần phải hiếu, vậy người nước ngoài thì sao? Xin hỏi người nước ngoài nghe đến giáo dục hiếu đạo, nội tâm của họ sẽ như thế nào? “Nhân chi sơ, tánh bản thiện”, họ nghe rồi sẽ rất hoan hỉ. Vì chúng ta ở Úc Châu thành lập lớp Đệ Tử Quy, vì vậy chúng ta là một đất nước lễ giáo, cho nên người khách ngồi phía trước, chúng ta ngồi phía sau. Ngay trong lúc lên lớp, vì Đệ Tử Quy có rất nhiều câu kinh, đều là căn cứ vào đức hạnh của thánh hiền nhân nói ra. Thí dụ nói “thần tất tỉnh, hôn tất định”, Châu Văn Vương làm được rồi. “Đông tất ôn, hạ tất thanh” thì Hoàng Hương thời Đông Hán đã làm được. Cho nên mỗi

lần trong lúc giảng kinh, đều đem những câu chuyện này tường thuật lại rõ ràng, chúng tôi ngồi ở phía sau đều nhìn thấy những người Úc Châu bản địa gật đầu lia lịa. Chúng tôi cũng rất hiếu kỳ, họ gật đầu như vậy là họ đang nghĩ việc gì? Khi học xong cùng nhau ngồi lại nói chuyện. Những người bạn Úc Châu liền nói: làm người phải nên như thế, làm người phải nên như vậy! Cho nên tâm hiếu siêu vượt thời gian, siêu vượt không gian, chân lý như vậy mới đáng được chúng ta dùng sinh mạng ngắn ngủi cố gắng mà truy cầu.

Khi chúng ta thật sự có lý trí, thì sẽ chọn lựa đúng. Các bạn! Trong sự chọn lựa có một chọn lựa quan trọng, đó là chọn lựa tư tưởng, quan niệm của bạn- trách nhiệm. Các bạn! Tư tưởng quan niệm hiện tại của quý vị thuộc vào trạng thái nào? Vì sao tư tưởng quan niệm quan trọng đến như vậy? Tư tưởng quyết định hành vi của quý vị, hành vi quyết định tập quán của quý vị, tập quán hình thành tính cách một con người, tính cách quyết định vận mạng của một con người. Cho nên con người có thể có hạnh phúc hay không, từ chỗ nào thì có thể thấy được? Tư tưởng!

Tôi thường hay hỏi bạn bè: bạn là con cháu của Diêm Hoàng phải không? Sao không có âm thanh gì vậy? Các bạn! Quý vị không biết hiện tại mình đang ở ngay trong “vạn tánh tông từ” hay sao? Cho nên tất cả tổ tông đang chờ đáp án của quý vị, họ đang sắp rơi lệ rồi. Các vị là con cháu Diêm Hoàng phải không? Vâng! Tốt lắm! Một đứa bé nếu như lớn lên từ nhỏ ở Hoa Kỳ, cha mẹ của chúng đều là người Trung Quốc, sau khi lớn lên, chúng ta có thể bảo đảm máu huyết của chúng nhất định là

máu huyết chánh thống của người Trung Quốc, còn tư tưởng của chúng thì sao? Oh! Vậy thì tư tưởng quan trọng hay là huyết thống quan trọng? Huyết thống không thể ảnh hưởng cả đời của quý vị, nhưng tư tưởng sẽ ảnh hưởng từng lời nói cử chỉ của quý vị. Cho nên làm người chúng ta phải chú trọng đến thực chất, không thể xem trọng hình thức. Vậy bây giờ chúng ta kiểm điểm lại một chút, tư tưởng của chúng ta là tư tưởng của con cháu Diêm Hoàng, hay là tư tưởng của ai khác? Các bạn! Trong lòng quý vị có đáp án hay chưa?

Xã hội hiện tại chúng ta thấy được rõ ràng, người với người xảy ra xung đột. Hiện tại cha con có xung đột hay không? Có! Lật tờ báo ra xem có rất nhiều tình huống cha con xung đột, anh em xung đột. Rất nhiều pháp viện càng xây càng lớn, vì sao vậy? Vì xung đột càng ngày càng nhiều, họ không xử lý kịp nên càng xây càng to. Vợ chồng tỷ lệ ly hôn ngày càng tăng cao, cho nên người với người xung đột. Đoàn thể cùng đoàn thể, chúng ta xem thấy rất nhiều đoàn thể công kích lẫn nhau, phê phán lẫn nhau, xảy ra xung đột. Quốc gia với quốc gia thì sao? Ngày nay vừa mở báo chí ra, nếu như quý vị không thấy có chiến tranh, quý vị sẽ cảm thấy rất vui mừng, hầu như mỗi ngày đều có chiến tranh xảy ra. Các bạn! Những xung đột này là kết quả. Mỗi ngày chúng ta nhìn thấy những kết quả này than thở thì có lợi ích gì không? Không ích gì. Nếu như toàn thế giới cũng giống như thửa ruộng, khi những cây lúa mọc lên chúng sẽ lớn lên như thế nào? Xiêu vẹo nghiêng ngã. Quý vị có cần chửi rửa những cây lúa này hay không? Máng chửi hết nửa ngày nó có tốt

được hay không? Không tốt lên được! Có thể sau khi mắng xong, nó lập tức liền chết đi.

“Người giác sợ nhân”, người giác ngộ sẽ tìm cho ra nguyên nhân, người mê hoặc chỉ là lo sợ cái kết quả đó. Khi chúng ta lo lắng sức khỏe của ta sẽ không tốt. Lo lắng sau này con cái không hiếu thảo, lo lắng trước lo lắng sau, không có chút lợi ích nào. Nếu chúng ta tìm cho ra nguyên nhân xung đột giữa người với người, giữa quốc gia với quốc gia, phải bắt tay vào từ căn bản thì mới có thể giải quyết được vấn đề. Căn bản ở ngay tư tưởng. Vì tư tưởng của người hiện tại, phổ biến đều là lấy mình làm trung tâm. Lấy mình làm trung tâm, việc thứ nhất là nghĩ đến ai? Chính mình, cho nên sẽ tổn người lợi mình. Cạnh tranh lên cao thì biến thành cái gì? Đấu tranh. Đấu tranh lại nâng lên cao thì chiến tranh. Chiến tranh nâng lên cao nữa thì là ngày tàn. Các bạn! Hiện nay quý vị thấy chiến tranh, có thể đứng ở trung gian nói: không được đánh nhau nữa! Có thể giải quyết được không? Vì sao có chiến tranh? Căn nguyên ở chỗ nào? Tư tưởng, thái độ của con người liền sẽ kéo theo hành vi của họ. Lấy mình làm trung tâm, các vị, có thể là nghe không tường tận, tôi dùng một so sánh tương đối dễ hiểu hơn để các vị thấy.

Thí dụ về tự tư. Hiện tại quý vị lấy được một kẹo socola thật ngon. Người đầu tiên quý vị nghĩ đến là ai? Vừa rồi chúng ta mới nói làm người phải thành tín, người đầu tiên nghĩ đến là ai? Tốt.

Có lần trong lúc giảng dạy, tôi hỏi thì có ba đáp án. Có một người thanh niên khoảng 30 tuổi ngồi ở hàng ghế đầu, anh ấy nói: “ăn liền”.

Anh ấy rất thành thật. Ở hai hàng ghế sau có một cô khoảng bốn mươi mấy tuổi, cô ấy nói “để cho con cái ăn”. Ở hàng ghế sau có một vị phụ huynh khoảng sáu mươi – bảy mươi tuổi, ông nói: “dâng lên cho cha mẹ ăn trước”. Các bạn! Người nào là có hàm dưỡng văn hoá? Ai? Ba mươi mấy tuổi, bốn mươi mấy tuổi hay là người sáu mươi mấy tuổi? Sáu mươi mấy tuổi à? Có thể người sáu mươi mấy tuổi đó là người không biết chữ, người ba mươi mấy tuổi có thể là người tốt nghiệp đại học. Cho nên học lực cao không thể nói họ có văn hoá, không thể nói họ hiểu được cách làm người.

Tôi thường hay hỏi các bạn nhỏ, tôi nói tốt nghiệp đại học có văn hoá hay không? Chúng lập tức nói: “có”. Tôi hỏi bất hiếu với cha mẹ thì có văn hoá hay không? Chúng liền nói: “không có”. Tôi nói tốt nghiệp đại học mà bất hiếu với cha mẹ, có văn hoá hay không? Chúng không thể trả lời được, đã bị tôi gạt rồi! Cho nên nhận biết của con người sai lầm. Thật sự có hàm dưỡng đạo đức, văn hoá, thì ngay trong khoảng một niệm của quý vị liền thấy được. Ba mươi mấy tuổi, niệm đầu tiên là nghĩ đến chính mình, cho nên tự tư. Bốn mươi mấy tuổi thì nghĩ đến con, có đúng không? Người đương thời thẳng thắn mà nói là “đúng”. Nếu như quý vị quay ngược về 200 năm trước, nếu làm như vậy, quý vị sẽ bị người ta cười, người ta cảm thấy quý vị không có trí huệ. Vì khi quý vị có được đồ ăn ngon mà đưa cho đứa con trước, thì quý vị đã cho con mình một điển phạm sai lầm, chúng sẽ nghĩ đến ai là người quan trọng nhất? Ta là người quan trọng nhất, quý vị đang nuôi lớn lòng tự tư của chúng. Nhưng

nếu như cục kẹo socola này, mang đến cho ông bà, đứa nhỏ ở bên cạnh xem thấy ông bà mỉm cười thật tươi, chúng sẽ rất cảm động, như vậy quý vị đã trông cho chúng cái đạo làm người rồi.

Cho nên từ sự việc này, chúng ta cũng cố gắng bình lặng suy xét. Nếu như chúng ta nhiều tự tư, vậy thì không phải là con cháu của Diêm Hoàng, nhiều tự tư là chịu ảnh hưởng của chủ nghĩa tư bản cùng chủ nghĩa công lợi. Các bạn! Hiện nay người bị ảnh hưởng chủ nghĩa công lợi chiếm nhiều không? Số lượng này vẫn không ngừng thêm lớn. Các bạn! Có nên tiếp tục tăng thêm không? Nếu như tiếp tục tăng thêm, những diễn biến này sẽ dẫn đến như thế nào? Tiếp tục diễn biến. Có thể dừng lại không? Không thể nào. Cho nên giải quyết căn bản phải bắt đầu từ đâu? Từ tư tưởng của con người. Chúng ta thường hay nói, chiến tranh có thể không đến thân ta, ngày tàn ta cũng không nhất định nhìn thấy. Rất nhiều người có cách nghĩ đối với ngày tàn như thế nào? Cảm giác có thể là mấy quả bom hạt nhân phát nổ, địa cầu huỷ diệt, gọi là ngày tàn. Kỳ thật tục ngữ thường hay nói đến “sống không bằng chết”, càng thống khổ. Đời sống như thế nào khiến cho quý vị sống không bằng chết? Quý vị có kinh nghiệm này không? Xem ra thì không có. Vậy thì các vị đều rất có phước báo. Nhiều người có con ở bên ngoài mỗi ngày làm xằng làm bậy, phụ huynh đó mỗi ngày lo lắng không an, đúng là đau khổ sống không bằng chết. Ngay khi đạo đức suy đồi, đó là ngày tàn thật sự đã đến.

Ở Tứ Xuyên, có một đứa bé 13 tuổi nấu cơm cho cha mẹ ăn. Cha của chú ăn xong thì liền chết ngay. Nhà rất nghèo, không có tiền để làm khám nghiệm, cho nên đem chôn liền. Qua một thời gian, chú nấu cơm cho mẹ chú ăn, mẹ chú ăn xong cũng chết, cũng an táng chung với cha của chú. Chú bái tế cho cha mẹ, bái tế xong không đợi lâu, lập tức đem cơm và thức ăn đổ vào trong thùng rác. Thím của chú sau khi nhìn thấy, trong lòng khởi lên nghi hoặc, đứa nhỏ này vì sao đối với cha mẹ không có tâm cung kính gì hết? Rốt cuộc đứa nhỏ này đi đến nói với thím rằng: cha mẹ của con có mua bảo hiểm phải không? Thím của chú nghe xong rất cảnh giác, lập tức báo cảnh sát xử lý. Kết quả điều tra đích thực chính tay chú ấy giết chết cha mẹ. Vì cái gì? Phí bảo hiểm đó chỉ có mười ngàn nhân dân tệ, không nhiều, giết chết đi hai mạng người, đây không phải là sinh mạng bình thường, mà là cha mẹ của chú ấy. Vì sao chú ấy muốn lấy phí bảo hiểm? Vì muốn đi mua một cái điện thoại. Các bạn! Sức mạnh của dục vọng có mạnh không? Rất mạnh, khiến cho tâm trí mê muội. Cho nên chúng ta dạy con cái là dạy thêm lớn dục vọng của chúng, hay là thêm lớn đức hạnh của chúng? Điều này khác biệt rất lớn.

Nếu như quý vị dạy bảo đứa bé hiểu được hiếu đạo, hiểu được dốc hết bản phận, chúng đi học là loại trách nhiệm của chúng, chúng đi học sẽ không làm cho cha mẹ có cảm giác lo lắng, đó là nuôi lớn đức hạnh của chúng. Nếu như chúng đi học, quý vị nói hôm nay thi phải được hạng ba, sẽ dẫn con đi ăn kem. Lên được trung học rồi, bạn nói thi được hạng ba, cho con một máy chụp hình kỹ thuật số. Thi đậu đại học, quý vị nói

nếu con thi đậu đại học sẽ cho con một máy vi tính. Ngay khi chúng ta dạy bảo đứa bé như vậy, là đang nuôi lớn cho chúng cái gì vậy? Dục vọng. Chúng không xem thấy được bản phận, chúng muốn là dục vọng của chúng. Cho nên có một đứa nhỏ thi lên trung học, thi đậu rồi, liền nói với cha mẹ của chúng là cha mẹ ơi, cha mẹ phải mua cho con mấy bộ quần áo hàng hiệu. Cha mẹ chúng rất buồn bực, hỏi tại sao vậy? Nó nói bởi vì con thi đậu trung học rồi, cha mẹ đã đỡ tốn phí trợ cấp rất nhiều. Vì nó thi đậu trung học thì cha mẹ nó không cần phải mua cho nó một cái bằng trung học, cho nên nó cảm thấy nó rất có công, giúp cha mẹ đỡ tốn rất nhiều tiền, vì vậy cha mẹ phải đền đáp nó, mua cho nó mấy bộ quần áo hàng hiệu. Cha mẹ của nó sau khi nghe xong, trong lòng cảm thấy thế nào? Cũng giống như phản ứng của các vị đây vậy, cứ lắc đầu. Sớm biết có ngày hôm nay, vì sao đứa nhỏ có thái độ này? Dùng vật chất thúc đẩy đứa nhỏ, để dạy đứa nhỏ, dùng vật chất hoá thì sẽ rất tự tư. Cho nên chúng ta không muốn đạo đức suy đồi, thì phải nên bắt đầu làm từ chính mình.

Rất nhiều người đều sẽ cảm thấy, xã hội hiện tại đều biến đổi như vậy, ta làm thế nào có thể cũng chẳng có hiệu quả, rất nhiều người đều sẽ nghĩ như vậy. Xin hỏi ý niệm của chúng ta như vậy có giúp ích gì đối với gia đình, đối với xã hội hay không? Không có. Cách nghĩ như vậy có lý trí không? Không lý trí. Chúng ta không nên xem nhẹ sức mạnh của chính mình, đức hạnh chân thật, tâm chân thành của một người, có thể làm thức tỉnh bản tánh lương thiện của người chung quanh.

Vua Thuấn thời xưa, làm người rất hiếu thảo, một mình ông rất hiếu thảo, tu dưỡng rất tốt. Tuy cha mẹ đối với ông rất tệ bạc, thế nhưng ông vẫn cứ tận hết hiếu đạo của mình, vì ông biết được “cha mẹ ghét, hiếu mới tốt”. Đối với cha mẹ không phải là giao dịch, không thể nói hôm nay cha mẹ đối với ta không tốt, thì ta đối với họ cũng không tốt. Chúng ta phải từng giờ từng phút ghi nhớ ân dưỡng dục của cha mẹ, phải nên hồi đáp, chứ không nên mong muốn cha mẹ phải tốt đối với chúng ta, bởi vì hiếu thảo là bổn phận của con người. Vì ông có thái độ như vậy, cho nên sự hiếu thảo đối với cha mẹ ông, đã làm thay đổi gia đình ông. Vì ông tu thân, cho nên có thể tề gia, vì đức hạnh của ông khiến cho người trong làng xóm thấy rồi đều rất cảm động, đều muốn làm theo ông, thậm chí đều hy vọng làm người trong nước của ông, cho nên ông liền tề gia trị quốc. Vị quốc vương lúc đó là vua Nghiêu nhìn thấy cũng rất cảm động, cảm thấy đem thiên hạ giao cho người như thế này thì nhân dân mới có được hạnh phúc, cho nên ông tiến thêm một bước trị quốc bình thiên hạ.

Các bạn! Khi chúng ta thật sự tu dưỡng thân tâm, liền có thể đối với gia đình xã hội sanh ra sức mạnh rất lớn. Singapore có hai quốc bảo, một người là thủ tướng tiền nhiệm của họ - Lý Quang Diệu, ngoài ra một vị nữ sĩ gọi là Hứa Triết. Bà đã 106 tuổi, bà rất có lòng thương yêu đối với người, cũng rất là hiếu thảo đối với cha mẹ. Một mình bà chăm sóc cho hai ba mươi người già, những người già này đều trẻ hơn bà hai ba chục tuổi, cũng đều bảy tám mươi tuổi, bà vẫn chăm sóc cho họ. Lòng

yêu thương của bà như vậy đã cảm động người Singapore. Không chỉ cảm động người Singapore, mà đã cảm động ngàn vạn người trên toàn thế giới. Cho nên kỳ thật muốn đổi với xã hội, thế giới có sự công hiến, không hề khó khăn như trong sự tưởng tượng của chúng ta, chỉ cần cố gắng nâng cao tu dưỡng phẩm đức của chính mình. Cho nên lão tổ tông dạy chúng ta quốc gia hưng vong, thái độ này rất quan trọng. Khi người có thái độ như vậy càng ngày càng nhiều, thì xã hội liền có sự thay đổi tốt hơn. Vậy chuyển đổi từ chỗ nào?

Vào thập niên 70, có một nhà đại triết học người Anh, là giáo thọ Thang Ân Tử, ông đã từng nói qua mấy câu, ông nói: “Muốn giải quyết vấn đề xã hội của thế kỷ 21, chỉ có học thuyết là học thuyết Khổng Mạnh và Phật pháp Đại thừa”. Lời nói này thật có đạo lý, không phải là người Trung Quốc nói. Xin hỏi học thuyết Khổng Mạnh ở đâu? Ở Trung Quốc, có chắc chắn không? Quý vị xem Trung Quốc là một nước lễ giáo, hiện nay quý vị thấy người với người khi gặp mặt nhau có còn rất khách sáo mà cúi đầu nói “chào bạn” không? Ở đâu nhìn thấy việc này? Ở Nhật Bản! Tại sao đáp án thay đổi vậy? Ở Hàn Quốc! Cho nên tôi rất lo lắng một việc, có thể sau 50 năm, pháp đình quốc tế sẽ phải đưa ra một phán quyết, Khổng Phu Tử là lão tổ tông người Hàn Quốc, hay là lão tổ tông của người Trung Quốc? Các bạn! Kết quả sẽ như thế nào? Vị pháp quan sẽ nói, phải trọng thực chất không trọng hình thức, nào bây giờ chúng ta cùng xem, người Hàn Quốc thực hiện lời giáo huấn của Khổng Lão Phu Tử, hay là người Trung Quốc? Đến lúc đó chúng ta muốn khóc

cũng không khóc được, nên gọi là “biết liêm sỉ là dũng vậy”. Chúng ta phải trân trọng có được tổ tông tốt như vậy, trân trọng giáo huấn của họ, phải đem nó cải đổi lại.

Vì sao giáo thọ Thang Ân Tử lại nói như vậy? Năm 1988, có 75 nhà nghiên cứu đưa ra lời phát biểu ở hội nghị Paris, trong nội dung có nhắc đến, nhân loại của thế kỷ 21 muốn tồn tại, nếu muốn tiếp tục sinh tồn, thì phải quay lại hai ngàn năm trước, hấp thu trí huệ của Khổng Lão Phu Tử.

Các bạn! Như thế nào thì nhận được giải Nobel? Đều là những người xuất sắc của mỗi nghề nghiệp. Vì sao họ khác miệng đồng lời thể hội đến vấn đề xã hội ở tương lai, nhất định phải là học thuyết Khổng Mạnh giải quyết? Kỳ thật những đạo lý này, chúng ta chỉ cần bình lạng lại thì đều có thể suy nghĩ ra được. Chúng ta cùng nhau phân tích một chút, nòng cốt của học thuyết Khổng Mạnh ở chỗ nào? Là nhân ái. Nòng cốt của Phật pháp Đại thừa ở chỗ nào? Là Từ Bi. Kỳ thật thánh giả của phương tây cũng nêu ra giải quyết vấn đề xã hội của thế kỷ 21. Thánh giả của phương tây, Thượng đế, Giesu dạy cái gì? Là bác ái. Tuy đã dạy rồi, thế nhưng hiện tại vì sao vẫn phải ném quả ác? Vì không nghe lời người xưa nói thì chịu thiệt ở ngay trước mắt.

Cho nên tư tưởng quan niệm của con người hướng đến giáo huấn của thánh hiền, vấn đề liền bắt đầu chuyển tốt. Chúng ta cùng xem, giữ tâm nhân ái, hiểu được giúp đỡ lẫn nhau, lại nâng lên thương yêu lẫn nhau, liền có thể sáng tạo thế giới đại đồng. Các vị bạn! Thế giới đại

đồng không phải là treo ở trên tường cao. Chúng ta cùng nhau suy xét, khi một người có lòng hiếu thảo, hiếu tâm đích thực có ngay trong lòng họ, khi họ nhìn thấy cha mẹ của người khác, họ có cung kính hay không? Có. Cho nên trong Hiếu Kinh có nhắc đến: “Giáo dĩ hiếu, sở dĩ kính thiên hạ chi vi nhân phụ giả dã”. Quý vị làm cho một người thật sự có hiếu tâm, họ đối với tất cả những người làm cha mẹ đều sẽ cung kính. Chúng ta thử nghĩ xem, ngày nay bạn có hiếu tâm, ngồi xe công cộng, thấy một cụ già đi lên, bạn còn có thể ngồi chỗ đó sao? Có không? Bạn lập tức sẽ nghĩ đến phải mau đứng dậy, đó là trưởng bối của ta, hàng cha mẹ ta, rất cung kính mà nhường chỗ cho bà ấy ngồi. Khi bạn thấy những trưởng bối này đi trên đường, qua đường rất nguy hiểm, tin tưởng bạn sẽ lập tức tự nhiên đến để dìu đỡ họ, tin tưởng người có tâm và lòng nhân từ tự nhiên liền giúp đỡ người khác, thương yêu người khác. Cho nên khi chúng ta xem trọng đức hạnh của mỗi người, xem trọng đức hạnh của trẻ nhỏ, thì toàn thể xã hội dần dần sẽ hiện ra bầu không khí hài hoà. Cho nên là ngày tàn hay là thế giới đại đồng, xem ra rất phức tạp, nhưng quý vị vẫn có thể tìm ra được mạng mạch chủ yếu của nó. Căn bản ở đâu? Trong khoảng một niệm.

Hiện nay trên thị trường thường nói đến quy hoạch đời sống, các bạn, làm thế nào kinh doanh cuộc đời của quý vị? Quý vị hy vọng con mình kinh doanh cuộc đời của nó như thế nào? Khi trẻ nhỏ tự tư, khi trẻ nhỏ chú trọng hưởng thụ vật chất, chúng sẽ đi đến đời sống như thế nào? Chúng ta cùng nhau phân tích một chút. Lúc nhỏ thì rất an vui, muốn

chơi thứ gì thì để cho chúng chơi, muốn ăn thứ gì thì đều cho chúng ăn, thuận theo cá tánh của chúng mà phát triển. Thuận theo cá tánh, các bạn à, là thuận theo cá tánh nào vậy? Con người thích phóng túng, lười lao nhọc, “cầu bất giáo, tính nãi thiên”, rất nhiều tập tánh liền lộ rõ ra, cho nên người lớn, đối với vấn đề này phải rất là tường tận. Do đó rất chú trọng giáo dục trẻ nhỏ, không để tăng trưởng những tập tính của chúng. Vì nếu như chúng xa xỉ, chúng lười biếng, không cung kính, xin hỏi cả đời sẽ như thế nào? Cả đời kinh doanh có được tốt không? Không thể nào. Thế nhưng những tập quán này trở thành thói quen rồi, nếu muốn đem nó chuyển đổi lại sẽ rất khó. “Từ kiệm mà vào xa xỉ thì dễ, từ xa xỉ mà vào kiệm thì khó”. Bạn làm cho chúng lúc nhỏ rất hạnh phúc an vui, muốn thứ gì có thứ đó, đợi đến lúc chúng tiêu tiền quen rồi thì rất khó sửa. Cho nên chúng ta cùng xem hiện tại, những người thiếu niên mười hai mươi tuổi, đều vẫn chưa bước ra xã hội, nhưng tiêu tiền còn nhiều hơn người kiếm tiền, thẻ tín dụng có mấy tấm. Việc này tôi không có kinh nghiệm, các vị cho tôi một số tư liệu, làm đến mấy tấm, tấm này xài hết rồi thì xài đến tấm khác. Người xưa cảm thấy thiếu tiền người ta là rất xấu hổ, còn người thanh niên hiện nay nghĩ ra hết cách xài trước rồi tính sau, cho nên rất nhiều người trẻ tuổi vẫn chưa bước vào xã hội, nhưng đã đem tín dụng xã hội phá hoại, làm hỏng hết! Vì vậy chúng rất xa xỉ, cả đời phải trở thành nô lệ của vật chất. Sao quý vị biết? Đúng là có trí huệ. Cho nên mục tiêu nỗ lực của chúng không phải vì để hiếu

thảo cha mẹ, không phải vì để chăm sóc vợ con, mà là muốn thỏa mãn dục vọng vật chất của chúng.

Kỳ thật con người một ngày phải tốn tiền ăn cơm, quần áo có nhiều không? Không phải nhiều, thế nhưng chỉ cần tiêu tiền phải khí chất hoang phí, thì sẽ không cưỡng lại được mê hoặc. Vì phải hoàn trả tiền, nên chúng cần phải rất nỗ lực, phải đi đánh bại người khác, ngay trong công việc có thể là tổn người để lợi mình, nhìn thấy người đều cảm thấy là kẻ địch, là đối thủ, cho nên sống như ở chiến trường. Tuổi già của họ thì sao? Bạn thấy chúng ta đều rất ngưỡng mộ, phương tây có phúc lợi người già, rất ngưỡng mộ, thế nhưng chúng ta cần phải hiểu rõ, những người già này ở trong đó tuy là không lo về ăn mặc, thế nhưng đời sống tinh thần của họ rất thiếu kém. Hôm nào con cái đến thăm họ, họ sẽ vui mừng đến vài ngày, nói với các bè bạn khác là con trai tôi vẫn chưa quên tôi. Câu nói này nghe như họ cảm thấy rất vui mừng, nhưng bạn cảm thấy chua xót. Con người thật sự cảm thấy có phước báo thì hưởng vào lúc nào vậy? Lúc tuổi già.

Nếu như đời sống tinh thần thiếu kém như vậy, cuộc đời này bạn cũng sẽ không cảm thấy hạnh phúc. Vậy nên quy hoạch đời sống như thế nào mới là chính xác? Chúng ta cùng nhau xem, nếu như một đứa bé từ nhỏ có lòng nhân ái, nó đang vì chính mình tích phước, bồi phước, cho nên từ nhỏ phải tích phước, bồi phước. Lúc trẻ, vì có đức hạnh, có trí huệ, cho nên phải tạo phước, ở tuổi già thì hưởng phước, đó mới là phước chân thật.

Chúng ta cùng nhau xem, tại vì sao từ nhỏ có thể bồi phước? Quý vị không nên xem chúng tuổi nhỏ như vậy thì có thể bồi được phước gì? Tục ngữ thường nói “phước điền tâm canh”, ngay khi còn là một đứa bé, từ nhỏ mỗi niệm chúng đều sẽ vì người mà lo nghĩ, luôn quan tâm đến người, tâm này của chúng, đã vì cả cuộc đời của chúng bồi dưỡng ra rất nhiều phước điền. Chúng có thái độ như vậy, những điều học được chúng nhất định sẽ dâng hiến cho xã hội, vì xã hội tạo phước, tuổi già chắc chắn hưởng phước.

Tốt rồi buổi học của chúng ta hôm nay đến đây tạm dừng, cảm ơn mọi người. A Di Đà Phật!

Hết tập 2

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

TẬP 3

Các bạn, xin chào buổi sáng tốt lành!

Hôm qua chúng ta nhắc đến, trên thực tế, an định của thế giới, xã hội, gia đình không phải là không có biện pháp để đạt thành, then chốt chính ngay tâm niệm của mỗi người. Nếu như tự tư, thì liền phát sanh

xung đột; nếu như luôn luôn nghĩ đến người khác, thì gia đình xã hội liền sẽ an khang viên mãn.

Hôm qua cũng đã nói đến, một đứa bé nếu như từ nhỏ có thể suy nghĩ vì người khác, thì sự khởi tâm động niệm của nó từ nhỏ đã bắt đầu vun bồi phước phần cho chính mình, cho nên từ nhỏ liền biết bồi phước tích phước. Vì giữ được tâm này nên chúng biết được đi học chỉ ở thánh hiền, phải đem đạo đức học vấn đã học phụng hiến cho xã hội. Cho nên khi chúng bước vào xã hội liền biết vì xã hội tạo phước, do đó phước phần của chúng liền sẽ càng ngày càng lớn. Đến già rồi phước báo liền hiện tiền, được an hưởng lúc lớn tuổi. Cho nên trong “ngũ phước” có một phước gọi là “thiện chung”. Nói cho dễ hiểu một chút chính là được dễ chết, chứ không phải chết rất khó khăn.

Tục ngữ thường nói: “không dễ chết”. Câu nói này dường như là lời nói mắng người, thế nhưng hiện tại câu nói này không xem là lời mắng người, mà xem là gì? Xem là một hiện tượng phổ biến. Chúng tôi nhớ còn lúc nhỏ, thường hay nghe nói đến một vị nào đó, hôm qua ra đi khi ngủ rất an lành. Hiện nay tình hình này có nhiều không? Không nhiều. Vì sao người thời trước họ có thể an lành mà rời thế gian này, còn người hiện tại khi chết có thể phải đưa đi cấp cứu, khi chết có thể là không biết gì hết? Đó đều là do họ không biết cách chăm sóc thân thể, họ không biết vun bồi phước phần của chính mình. Phước quá mỏng thì không thể “thiện chung”. Cho nên người cần phải có phước phần. Căn nguyên vẫn ở một niệm thiện tâm. Người xưa tâm địa lương thiện, nơi

nơi đều nghĩ đến người khác, vì vậy mà chết được rất nhẹ nhàng. Người thời này tự tư tự lợi, cho nên trước khi chết vẫn sợ được sợ mất, chấp trước nhiều điều, không buông bỏ. Nếu chúng ta muốn tuổi già hưởng phúc, thì phải biết giữ tâm thiện, phải biết được mỗi lúc đều có thể buông bỏ, không nên chấp trước. Rất nhiều người đều cảm thấy, đời người phải làm việc, thì mới có thể giúp đỡ cho xã hội, sau này già rồi thì sẽ không thể dốc hết tâm lực của mình. Cho nên phần nhiều đều cảm thấy dường như 20 tuổi đến 60 tuổi mới là giai đoạn hoàng kim tạo phúc cho xã hội. Rất nhiều người quy hoạch đời sống đều nói như vậy. Kỳ thật, ngay một đứa bé, từ nhỏ tiếp nhận giáo huấn của thánh hiền, thì đời sống của chúng tuyệt đối không phải chỉ có thời gian của 40 năm. Chúng ta cùng nhau xem lại, đứa bé này từ nhỏ đã dùng tâm nhân ái, giữ tâm đạo đức.

Trong lớp học của chúng tôi, đã từng có một đứa bé mới hơn hai tuổi, ngày đầu tiên đến lớp, khi học xong về nhà, cha mẹ của chú hỏi chú hôm nay con học được cái gì? Đứa bé này lập tức tinh thần phấn chấn nói ra bốn chữ: “hiếu thảo cha mẹ”. Cha mẹ của chú cũng rất kinh ngạc, trẻ nhỏ hơn hai tuổi học được điều vô cùng quý báu, rất là thiết thực. Khi lần thứ hai đi học, thầy giáo mời nhiều bạn học lên chia sẻ, tuần lễ này đã làm được những việc gì để hiếu thảo với cha mẹ. Vì học vẫn quý ở thực hành, cho nên sau khi học rồi, quay về nhà phải cố gắng thực tiễn. Rất nhiều đồng tu đều đến nói, giúp cha mẹ bưng nước rửa chân, có người cắt trái cây cho cha mẹ ăn. Bạn nhỏ hơn hai tuổi này xem thấy rất

nhieu anh nhiều chị lớn đều làm được những việc hiếu hạnh, khiến chú khởi tâm học làm theo. Các bạn! Người lớn dạy trẻ nhỏ là một phương pháp, trẻ nhỏ dạy trẻ nhỏ lại là một phương pháp tốt, nên gọi là “tương quan nhi thiện”, chúng sẽ quan tâm lẫn nhau. Cho nên đứa nhỏ này, sau khi học tiết thứ hai xong, lập tức liền tìm lấy tách trà mang nước nóng đến cho cha mẹ uống. Các bạn! Chú mới hơn hai tuổi mà luôn giữ cái tâm như vậy. nên gọi là “phước điền tâm canh”, chúng đã đang vun bồi phước phần của chính mình. Hành vi của chúng như vậy là tu thân, chúng cũng sẽ cảm động cha mẹ của mình. Ngay đến đứa bé hơn hai tuổi cũng biết bưng trà cho cha mẹ uống, biết được mọi lúc mọi nơi phải suy nghĩ đến cha mẹ. Tin rằng bậc cha mẹ cũng cảm thấy, con mình làm như vậy, thì chính mình càng phải tích cực làm hiếu đạo. Cho nên đứa bé này đã bắt đầu tề gia.

Thí dụ về chú bé này, khi tôi ở Trung Quốc đại lục đã giảng khắp cả đại giang nam bắc, thậm chí biểu dương ở hải ngoại, đem câu chuyện của chú kể ở các nơi như Malaysia, Singapore, Indonesia. Vì đứa bé này chân thật là công phu tu thân, chúng ta mới có thể đem những câu chuyện này mà biểu dương với mọi người, để thật nhiều người trong khắp thiên hạ đều có thể do đây mà bắt chước theo.

Cho nên một đứa bé nếu như từ nhỏ nhận được giáo dục của thánh hiền, sinh mạng của chúng tuyệt đối không phải là từ 20 tuổi mới bắt đầu phát quang, mà từ mấy tuổi vậy? Nếu như lúc người mẹ mang thai, liền biết mở Đệ Tử Quy cho chúng nghe, cho chúng nghe những kinh

điển thánh hiền này, có thể đưa bé này khi sanh ra, câu đầu tiên nói cái gì nào? Có thể nói là “Đệ Tử Quy thánh nhân huấn”, đưa bé đó từ nhỏ sanh ra liền có thể hoằng dương thánh giáo, sinh mạng của chúng ta từ nhỏ đã có giá trị rồi. Cũng vậy, đưa bé từ nhỏ đọc sách thánh hiền, chúng lớn lên tạo phúc xã hội, trí huệ của chúng sẽ ngày càng thêm lớn, càng già chúng càng có giá trị, đi đến nơi nào cũng có rất nhiều hậu sanh vãng bói đến thân cận. Vì thân cận được người như thế thì có thể nhận được rất nhiều khái thị của nhân sanh, giảm thiểu rất nhiều những việc sai lầm. Cho nên người tiếp nhận giáo huấn của thánh hiền thì sinh mạng của chúng không phải là 60 tuổi kết thúc, mà là đến già vẫn rất có giá trị.

Thầy giáo của tôi là Hòa Thượng Tịnh Không, năm nay đã 79 tuổi rồi. Ngài đi đến khắp nơi trên thế giới, đều có rất nhiều học trò hy vọng có thể nhận được giáo huấn của ngài. Không chỉ là người Trung Quốc mong nhận được giáo huấn của ngài, hiện tại các chủng tộc tôn giáo trên thế giới đều rất hy vọng có thể thân cận vị trưởng lão này. Cho nên sinh mạng của ngài tuyệt đối không phải là 60 tuổi kết thúc. Sinh mạng của ngài đến lúc nào kết thúc vậy? Không hề kết thúc, vì giáo huấn của ngài là từ trong tâm chân thành lưu xuất ra, mà tâm chân thành có thể siêu việt thời không, cho nên trong “Trung Dung” nói “thành giả, vật chi chung thĩ”, chân thành nhất định có thể thành tựu sự việc. Hơn nữa chí thành như thần, chí thành có thể cảm thông. Cho nên dùng tâm chân thành dẫn đến hành động lời nói, không vì thời không mà thay đổi được sức ảnh hưởng của ngài. Cho nên thưa các bạn! Không Lão Phu Tử đã

chết chưa? Tinh thần của ông trường tồn, mô phạm cho đời sau. Phạm Trọng Yên đã chết chưa?

Vào năm 2002, đại lục tổ chức một cuộc hoạt động người Hoa toàn cầu học kinh, đến từ Malaysia, đến từ Singapore, HongKong, Indonesia, người Hoa rất nhiều nơi đều đến Sơn Đông để tham dự, trong đó có một yêu cầu đặc biệt với người đến tham dự, là truyền thừa đời sau của Phạm Trọng Yên. Đã hơn 800 năm, đời sau của ông đều rất có thành tựu. Ngay trong lúc diễn giảng, tôi đã tìm ra được hai vị, trong đó có một vị tôi thấy ông có khuôn mặt rộng, trái tai rất to. Người xưa nói, nhìn là biết tướng phú quý. Cho nên giáo huấn của ông từ 800 năm trước vẫn ảnh hưởng đến con cháu đời sau của ông. Vị con cháu này của ông, trong hoạt động truy điệu ở Sơn Đông, bước lên trên đài hát lên một bài ca. Họ đem Nhạc Dương Lâu Ký của Phạm Trọng Yên phổ thành một ca khúc. Khi họ hát đến câu: “*tiên thiên hạ chi ưu nhi ưu, hậu thiên hạ chi lạc nhi lạc*”, tin rằng linh hồn Phạm Trọng Yên trên trời, ông cũng cảm thấy đời này thật có giá trị, đời này thật không uổng phí. Cho nên ngay con cháu của chúng ta, từ nhỏ tiếp nhận giáo huấn của thánh hiền, nó biết dùng tâm chân thành, tâm yêu thương, để kinh doanh cuộc đời của nó, tin rằng giá trị đời này của nó sẽ mãi được lưu truyền.

Các bạn! Khi quý vị làm cha mẹ của người, làm trưởng bối của người, rốt cuộc quý vị muốn con cháu của mình có một nhân cách thế nào? Việc này rất quan trọng. Quý vị hy vọng chúng là mô phạm cho đời

sau, hay là mong muốn chúng không bị đói chết thì được rồi? Tư tưởng quan niệm của chúng ta sẽ trực tiếp ảnh hưởng đến con cháu đời sau.

Các bạn! Làm người phải có chí khí. Khi chúng ta biết nền văn hoá xưa có thể giải quyết vấn đề của xã hội và thế giới này, thì chúng ta phải nỗ lực phấn đấu, phải dũng cảm mà đi con đường này. Các vị bằng hữu! Dũng cảm mà đi cũng không cần phải rơi đầu, cũng không cần phải đổ máu, chỉ cần phải bắt đầu từ đâu? Bắt đầu từ tu thân của chính mình mà làm. Cho nên có rất nhiều sự nghiệp lớn bắt đầu từ rất nhỏ, từng bước từng bước mà làm ra. Trong “Đại Học” có câu giáo huấn rất quan trọng: “từ thiên tử cho đến dân thường, việc đầu tiên là lấy tu thân làm gốc”. Ý muốn nói rằng, cho dù họ là người lãnh đạo quốc gia hay là người dân bình thường, họ muốn trị quốc được tốt, trị gia được tốt. Phải hạ thủ công phu từ chỗ nào? Tu dưỡng đạo đức, học vấn của chính mình. Khi quý vị có đạo đức, học vấn, thì có thể tề gia, trị quốc, bình thiên hạ. Cho nên nhiều việc phức tạp, quý vị đem nó phân tích cẩn kẽ, kỳ thật rất đơn giản.

Chúng ta đã hiểu rõ được, người có tâm nhân từ, mỗi niệm có tâm nhân từ, người người đều có nhân từ, thì xã hội liền có thể hướng đến một thế giới đại đồng. Chúng ta tiến thêm một bước nữa, một người có tâm nhân từ, phải bắt đầu bồi dưỡng từ đâu? Phải hạ thủ từ đâu mới có thể nuôi lớn tâm nhân từ của họ? Chúng ta luôn phải tìm ra cái bước đầu tiên. Bước đầu tiên này ở đâu vậy? Tốt! Khi chúng ta thường hay hướng về cội gốc mà tư duy, thì chân lý liền xuất hiện. Một người không hiểu

kính đối với cha mẹ, họ đi hiếu kính đối với người khác, quý vị có tin hay không? Cho nên trong “Hiếu Kinh” có câu “bất ái kỳ thân”, không yêu cha mẹ của họ, “nhi ái tha nhân giả”, mà đi thương yêu cha mẹ người khác, gọi là bội đức, là trái với đức hạnh của một con người, việc này không thể nào có được.

Trong lúc giảng dạy, tôi đã từng thỉnh giáo qua một số người nữ chưa kết hôn. Tôi nói: có một người nam, anh ấy rất tích cực đeo bám bạn, không ngừng nỗ lực trong suốt mấy mươi năm (hiện tại còn có loại ái tình lâu dài mấy mươi năm như một ngày không? Hiện tại hình như không còn), anh ấy đeo đuổi bạn ba năm, ba năm như một ngày. Bạn có bất cứ yêu cầu nào, thì anh ấy nhất định tận tâm tận lực làm tốt giúp bạn, hơn nữa chỉ cần có thời gian rảnh liền mời bạn đi uống cafe, dẫn bạn đi du sơn ngoạn thủy, thế nhưng anh ấy chưa từng uống cafe với cha mẹ mình, cũng chưa từng đi leo núi với cha mẹ. Ba năm này, bạn cảm thấy anh ấy rất tốt đối với bạn, anh ấy muốn kết hôn với bạn. Đột nhiên có một vị trưởng bối, là người hàng xóm của anh ấy nói với bạn: người nam này không hiếu kính đối với cha mẹ của anh ấy. Xin hỏi, bạn có nên kết hôn với anh ấy không? Có nên không? Không nên. Có một số nữ sĩ hơi do dự. Người trong cuộc mê muội, nếu như bây giờ còn do dự, khi thật sự gặp phải rồi thì sao? Nhất định là nhảy vào. Vì sao các vị có kinh nghiệm đến như vậy? Cho nên chúng ta phải hiểu rõ được, hiếu rất quan trọng đối với một con người. Một người không học được hiếu đạo, thì thái độ đời sống ân nghĩa, đạo nghĩa của họ không thể hình thành được.

Vì người có ân đức lớn nhất đối với chúng ta không ai hơn được cha mẹ của chính mình, khổ cực mang thai, sanh đẻ, nuôi nấng, dạy bảo. Họ không nuôi lớn ân nghĩa, không nuôi lớn đạo nghĩa, thì sẽ nuôi lớn cái gì? Có rất nhiều cha mẹ nói “con của tôi không học tốt cũng không học xấu”. Có người nào như vậy hay không? Học như chiếc thuyền chày ngược dòng nước, không tiến thì lùi. Cái gì là ngược dòng nước? Xã hội hiện nay là một cái lò ô nhiễm lớn, bạn không mau dạy chúng cho tốt thì chúng nhất định sẽ học xấu. Tôi đã từng ở một nơi tương đối hẻo lánh để dạy học, thông thường người ta sẽ cho rằng, ở nơi hẻo lánh thì mức ô nhiễm sẽ thấp, cho nên trẻ con rất đơn thuần. Kỳ thật không phải vậy, vì hiện nay có một đại ma vương ở khắp mọi nơi, cho dù bạn ở trong núi sâu, nó cũng sẽ chạy đến nơi đó và nó đem những quan niệm không chính xác nói với bạn. Đại ma vương này là ai? Truyền hình. Làm sao các vị nhận biết được nó vậy? Đúng rồi! cho nên chúng ta phải cảnh giác. Bạn không mau đem quan niệm thái độ chuẩn xác dạy cho trẻ con, thì mỗi ngày từng li từng tí chúng đang học những điều không tốt. Vì vậy, khi cho đứa bé xem truyền hình, nhất định phải chọn những tiết mục không ô nhiễm, những tiết mục tốt. Khi đứa bé không thêm lớn ân nghĩa, tình nghĩa, thì sẽ thêm lớn cái gì? Sẽ thêm lớn lợi hại. Chúng ưa thích thì chúng sẽ tận lực mà truy cầu, chúng không ưa thích thì có thể chúng sẽ trở mặt không nhận người quen. Khi thái độ của đứa bé đối với người đều là lợi hại. Vậy lợi hại có đáng tin cậy hay không? Lợi hại có nhiều hình nhiều dạng, hôm nay không có lợi hại gì thì anh em còn có

thể hoà thuận cùng ở với nhau, ngày mai có thể vì tài sản của cha mẹ, mà anh em liền sẽ trở mặt. Cho nên vì sao người nam này trong ba năm có thể tận tâm tận lực đến như vậy, vì người nữ đó mà bỏ công ra, nguyên nhân ở chỗ nào? Có lợi để chiếm. Cho nên, quý vị thấy ngày nay người con trai thấy người nữ xinh đẹp, họ không tiếc thân tình nguyện phục vụ cho cô ấy, có hay không? Nửa đêm cô gái này bụng đói rồi, gọi điện cho anh ấy, anh ấy lập tức chạy đi mua cho cô ấy một ly bột mè nóng, hoặc là một ly hạnh nhân nóng để cô ấy ăn, động lực phía sau này là lợi. Khi bạn lấy anh ấy rồi, sau ba năm lại sanh cho anh ấy một đứa con trai vừa trắng vừa tròn. Thế nhưng sanh con rất khó nhọc, cho nên trên mặt có vài nếp nhăn, không còn mỹ miều trẻ đẹp như trước. Rốt cuộc vị nam sĩ này ra ngoài làm việc, thấy một người xinh đẹp trẻ tuổi hơn, vậy anh từ lợi biến thành cái gì? Biến thành hại. Vì anh ấy lại muốn theo đuổi cô gái đó, chúng từ lợi liền biến thành hại, bởi vì anh ấy chỉ có lợi hại, chỉ có thích ác, cho nên từ lợi liền biến thành hại, từ hại biến thành ác. Làm ra động tác này, sẽ ảnh hưởng gia đình, ảnh hưởng xã hội, tỷ lệ ly hôn nâng lên cao.

Tỷ lệ ly hôn nâng cao, thì trực tiếp ảnh hưởng đến giáo dục thế hệ sau. Không chỉ là sau khi bạn ly hôn sẽ ảnh hưởng đứa nhỏ này, mà ở ngay trong quá trình chung sống, sự xung đột của vợ chồng, bầu không khí không tốt này, sẽ ghi lại ấn tượng sâu sắc trong tâm khảm của ai? Của trẻ nhỏ. Cho nên vợ chồng bất hoà, chồng vợ ly hôn, là tổn hại cả đời đối với con cái.

Tỷ lệ ly hôn còn kéo theo một vấn đề xã hội nghiêm trọng khác nữa, đó chính là tỷ lệ phạm tội. Tôi đã từng hỏi qua một vị là người lãnh đạo của trại giam, ông nói 60% - 70% số người bị tù tội, đều có từ gia đình bất hoà. Gia đình không kiện toàn, trẻ nhỏ từ nhỏ không có giáo dục gia đình tốt, cho nên nền tảng nhân sanh của chúng không được xây đắp. Sau đó đến trường học, vào xã hội, gặp được nhân duyên không tốt, lập tức liền bị bắt gộc, rất dễ dàng bị bạn xấu làm hư hỏng. Khi tỷ lệ phạm tội của xã hội càng ngày càng cao, dù bạn có nhiều tiền, có địa trong xã hội, bạn có cảm giác an toàn hay không? Không có! Hiện tại cả thế giới, đích thực ra rất ít người có cảm giác an toàn. Cho nên chúng ta đi dạo trên phố, như tôi đi đến Hải Khẩu, ba lô của tôi tôi phải mang như thế nào? Nhất định phải mang ở phía trước, hoặc là mang ở phía trước bụng, phải mang như vậy mà đi chậm chậm. Nếu mang phía sau sẽ như thế nào? Nếu như có người muốn giật bóp da của bạn, bạn liền bị nguy hiểm.

Hiện tại xã hội không được trị an là kết quả. Nguyên nhân do đâu vậy? Gia đình không có ổn định, con người từ nhỏ không được dạy hiểu đạo, không học giáo huấn thánh hiền. Ngày nay hôn nhân không tốt, nguyên nhân do đâu? Nguyên nhân từ nhỏ không được học hiểu đạo. Chúng ta hiểu rõ được điểm này, thì càng phải xem trọng giáo huấn của hiểu đạo, và giáo huấn của thánh hiền. Nhất là chúng ta trước đây thường hay oán trách trị an xã hội không tốt, chỉ bằng hiện tại làm từ chính mình, dạy hiểu, đồng thời nhìn thấy con cái của người khác, cũng phải dạy cho

chúng hiếu thảo cha mẹ. Chúng ta phải tận tâm tận lực mà phát triển quan niệm quan trọng chính xác này.

Không Lão Phu Tử trong Hiếu Kinh có một đoạn khai thị rất quan trọng: “phù hiếu, đức chi bản dã, giáo chi sở do sanh dã”. “Hiếu” là căn bản của đức hạnh, giáo dục phải bắt đầu từ chỗ này. Nếu không bắt tay từ hiếu đạo, thì không thể nuôi lớn được đức hạnh của một người, cho nên giáo dục là chú trọng hiếu đạo. Các bạn! Chúng ta đem câu này đọc qua một lượt, bạn đọc qua một lần nhất định có cảm giác không như ngày trước đọc qua một câu này. Nào, chúng ta cùng đọc qua một lần: “phù hiếu, đức cho bản dã, giáo chi sở do sanh dã”. Tốt quá! Đã tìm được căn bản thì đường sẽ không còn xa, nên gọi là quân tử lo ở gốc, gốc đã kiến lập thì nhân đạo liền sanh, cho nên Lão Phu Tử trong Luận Ngữ liền nói đến “hiếu đệ dã giả, kỳ vi nhân chi bản dã”, vì vậy chúng ta nhất định phải bắt đầu từ chữ “Hiếu”.

Chủ đề lần này của chúng ta là giảng rõ về Đệ Tử Quy, mà Đệ Tử Quy chính là từ “hiếu đệ” mà cắm gốc, cho nên “nhập tắc hiếu, xuất tắc đệ”. Trước khi chúng ta bắt đầu giảng Đệ Tử Quy, chúng ta cần phải xác lập trước thái độ học tập chính xác. Khi chúng ta có thái độ học tập chính xác, hiệu quả học tập của bạn sẽ rất tốt. Tục ngữ nói “bắt đầu tốt là thành công được một nửa”.

Học tập quan trọng ở lập chí, nên gọi là “học quý lập chí”. Chúng tôi ở Hải Khẩu mở lớp học cho thầy giáo, tiết thứ nhất chúng tôi cùng với tất cả thầy giáo cùng đồng lập ra một chí hướng, là “vì tiếp nối tuyệt

học của thánh giáo, vì vạn thế khai mở thái bình”. Chúng ta thường mong cầu thế giới hòa bình. Thế giới hòa bình là một kết quả, trước tiên phải trồng nhân gì? Trước tiên mỗi người phải trồng cái nhân tư tưởng quan niệm nhân ái. Mà quan niệm tư tưởng nhân ái phải thông qua học tập, thông qua giáo dục, cũng chính là phải giáo dục trí huệ của thánh hiền, cho nên “khai thái bình” là kết quả, “kế tuyệt học” là trồng nhân. Vì tiếp nối tuyệt học của thánh giáo mới có thể nương trước đìu sau, muốn nương trước thì chính mình trước tiên phải học tốt.

Chúng tôi có một vị thầy giáo dạy lớp năm, thầy có sứ mạng như vậy, cho nên cả ngày ngoài việc dạy học ra, còn phải sắp xếp ba giờ đồng hồ thâm nhập kinh điển thánh giáo. Mỗi buổi sáng thầy đi đến trường học từ rất sớm, sau đó chính mình lật Đệ Tử Quy ra, lật Hiếu Kinh ra đọc tụng. Học trò của ông vừa bước vào cửa, vốn dĩ còn mang theo thức ăn sáng dự định đến nơi đó từ từ mà ăn, nhưng khi thấy thầy giáo đã đoan trang nghiêm túc ngồi ở đó đọc kinh, trẻ nhỏ lập tức đến chỗ ngồi của chính mình và đem sách kinh ra cùng đọc theo. Cho nên, các bạn, giáo dục quan trọng nhất là việc gì? Lấy mình làm gương. Do bởi dụng tâm của thầy, cho nên lớp của thầy ngoài thành tích, lễ phép, có sự thành công rất lớn. Hiệu trưởng của thầy sau khi xem thấy rồi, liền hỏi ông rằng: “lớp của thầy dạy như thế nào vậy, vì sao mà dạy được tốt đến như vậy?” Vị thầy giáo này nói với hiệu trưởng: Vì em đã giảng mấy trăm lần giáo huấn của cổ thánh tiên hiền, dùng giáo huấn của cổ thánh tiên hiền để dạy các em.

Trung Quốc có một bộ sách, mang tên là Đức Dục Cố Sự, trong đó có hơn bảy trăm câu chuyện của thánh triết nhân, phân thành tám mục để biên tập. Tám mục này chính là bát đức, căn cứ “hiếu, đễ, trung, tín, lễ, nghĩa, liêm, sĩ”, từ bát đức này biên tập ra. Mỗi ngày ông giảng cho học trò nghe hai ba câu chuyện giáo dục, cho nên những đứa nhỏ đó về sau hiểu được thấy người hiền thì biết sửa mình. Sau đó lại dùng Đệ Tử Quy làm qui chế cho lớp của mình. Học trò phạm quy không đợi thầy giáo nói, chính mình liền biết được sai ở câu nào. Thí dụ nói chạy trong phòng học, bị đụng vào bàn ghế, học trò sẽ nói gì? “Khoang chuyên loan, vật xúc lãng”, “sự vật mắng, mắng đa thố”. Khi trẻ nhỏ có hành vi không tốt xuất hiện, trẻ nhỏ sẽ nghĩ đến: “Vô tâm phi, danh vi thố, hữu tâm phi, danh vi ác, quá năng cải, qui ư vô, thương yếm sức, tăng nhất cố”. Cho nên trẻ nhỏ hiểu được sẽ mạnh dạn nhận sai, mạnh dạn sửa lỗi, không hề thoái thác, không hề che giấu. Cũng sẽ nghĩ đến “đức hữu thương, thi thân sai”. Các bạn! Khi thế hệ sau của chúng ta gặp phải sự việc này, đều có thể đề khởi giáo huấn của Đệ Tử Quy, thì ngay đời này của chúng nhất định sẽ sống rất đầy đủ, rất thiết thực, cũng sẽ có sức ảnh hưởng lớn. Cho nên ngoài biểu hiện tốt ở trong lớp ra, sau khi được hiệu trưởng chú trọng, còn yêu cầu thầy giáo của trung tâm chúng ta cùng thầy giáo toàn trường có hai lần diễn giảng, sau đó chúng tôi lại đem Đệ Tử Quy phát tặng đến toàn trường của họ. Cho nên, một người có lập định chí hướng, muốn “vì tiếp nối tuyệt học của thánh giáo”, sức ảnh hưởng của họ sẽ không ngừng mở rộng, yêu cầu của chính họ thì phải rất

sâu, họ liền có thể “câu nhật tân, nhật nhật tân, hựu nhật tân”. Vị thầy giáo này tiếp xúc với tôi thời gian nửa năm thì ông liền bắt đầu theo tôi đến Trung Quốc Đại Lục diễn giảng, đem kinh nghiệm của ông không chỉ thúc đẩy ở trong trường học, mà còn cống hiến cho các phụ huynh cùng thầy giáo của khu vực khác.

Các bạn, “vì tiếp nối tuyệt học của thánh hiền” tuyệt đối không phải là việc xa vời bất cập, mà quan trọng nhất là ở tâm niệm của chúng ta có chân thật phát ra được hay không. Cho nên chúng ta phải lập chí “tiếp nối tuyệt học”, đương nhiên phải từ chính bản thân mình, bắt đầu từ người thân nhất, chúng ta làm tấm gương cho họ. Cho nên lập chí của chúng ta có thể trước tiên lập chí làm tấm gương tốt cho con cái. Các bạn, khi quý vị lập chí này, bảo đảm ngay tức khắc quý vị liền biến thành một người khác, vì khi nói chuyện bạn sẽ rất cẩn trọng. “Gian xảo ngữ, ô uế từ”, nói ra thì không phải là tấm gương tốt cho con cái. Ở gia đình thì lập chí làm cha mẹ tốt; ở công ty lập chí làm gì? Làm một người xếp tốt, đồng sự tốt; ở ngay trong xã hội lập chí làm công dân tốt. Chúng tôi có vị thầy giáo ngồi xe bus, vừa lúc xem thấy một vị trưởng bồi đi lên, ông lập tức đứng dậy, mời vị trưởng bồi này ngồi. Thầy vừa làm như vậy xong, kết quả là liền tiếp có bốn người nhường chỗ ngồi. Ông thấy rồi rất cảm động, suýt chút thì rơi nước mắt, ông cũng ấn chứng được mỗi một người đều có bản tánh lương thiện. Khi chúng ta có phần chí hướng này, muốn đi cải thiện phong khí xã hội, tin tưởng cử chỉ lời nói của bạn đều sẽ cẩn trọng, đều sẽ khắc chế chính mình. Cho nên đạo đức học vấn

của chúng ta cũng vì lập chí mà không ngừng nâng cao lên. Đây là lập chí.

Ở Thâm Quyển chúng tôi đối diện với trẻ nhỏ năm - sáu tuổi, chúng tôi hỏi các em là đi học để làm cái gì? Các vị biết đáp án của chúng là gì không? Đáp án của chúng rất là chuẩn xác, muốn làm thánh hiền. Nó nói, không làm thánh hiền thì đi học làm gì? Sáu – bảy bạn nhỏ, từ bên ngoài trở lại trường mẫu giáo của chúng, trên đường đi trẻ nhỏ còn tranh trước tranh sau làm gì? Nhặt rác. Chúng vừa nhìn thấy rác, dường như nhìn thấy của báu vậy, cảm thấy ta có thể vì xã hội phục vụ, mọi người giành nhau để nhặt rác. Đúng lúc trên đường gặp được một số học sinh trung học tan trường, học sinh trung học này trên tay đang cầm que kem, đang cầm thức ăn, vừa ăn vừa vứt rác, đột nhiên nhìn thấy một nhóm trẻ nhỏ đang nhặt rác, đang định vứt rác, đột nhiên ở giữa chừng dừng lại, không thể vứt xuống. Sau đó có một học sinh trung học, nói với các bạn khác là chúng ta đừng có ném rác nữa, các em nhỏ như vậy đang nhặt rác. Chú đó dùng tiếng Quảng Đông để nói, trong sáu – bảy em nhỏ chỉ có một em là người Quảng Đông, khi trở lại trường mầm non của chúng, chú nhỏ này liền cao giọng phiên dịch ra lời của anh trung học kia để cho các bạn học khác cùng nghe. Chú nói mấy anh trung học kia vì nhìn thấy chúng ta nhặt rác, cho nên mấy anh ấy không ném rác nữa. Sự cảm nhận trong nội tâm của bạn nhỏ này, là lời nói hành động của ta đều có thể ảnh hưởng xã hội này, cho nên định vị của đứa bé này chính là “học vi nhân sư, hành vi thể phạm”.

Chí hướng cũng giống như mục tiêu của đời người, chúng ta lập chí đúng, đời này mới không luống qua một cách vô ích. Vậy thì trong học tập, ngoài lập chí ra còn có một thái độ rất quan trọng, gọi là “học quý ở hành”. Chúng ta học tập một câu kinh giáo, thì nhất định phải làm một câu, nên gọi là giải hành tương ứng, như vậy thì đạo đức học vấn của chúng ta mới có thể nâng lên cao.

Vào thời Đường triều, có một vị cao tăng tên Ô Sào Thiên Sư. Bạch Cư Dị là nhà thơ của nhà Đường, cuối đời thích học Phật, ông hy vọng có thể đến thân cận vị cao tăng như vậy, có thể nâng cao học vấn của chính mình. Khi ông gặp được Ô Sào Thiên sư, ông liền thỉnh giáo với ngài, ông nói: làm thế nào học Phật? “Phật” là tiếng Ấn Độ, ý nghĩa vốn có của nó, chính là “Phật Đà Da”, người Trung Quốc thích đơn giản, đem nó trực tiếp dịch thành một chữ “Phật”, bên trái là chữ “nhân”, bên phải chữ “Phát”. Cách tạo chữ Trung Quốc gọi là chữ hình thanh, hình là nhân, thanh đó là chữ Phát. Chữ Phật này, dùng lời Trung Quốc để giải thích, chính là người giác ngộ, người có trí huệ, nếu nói rõ ràng hơn, gọi là người minh bạch, người hiểu rõ đạo lý, cho nên học Phật chính là phải đi học làm người minh bạch. Cho nên Ô Sào Thiên Sư liền nói với Bạch Cư Dị: học Phật thì phải “chớ làm các điều ác, vâng làm các điều lành”. Sau khi Bạch Cư Dị nghe xong cười lên thật to, ông nói trẻ nhỏ ba tuổi cũng biết. Các bạn! Khi các vị ba tuổi có biết hay không? Ngày xưa dạy bảo thiện ác, dạy bảo làm người, dạy ở đâu? Không phải đến trường học, mà ở tại nhà, gia giáo đã dạy rồi. Cho nên đích thực Bạch Cư Dị nói

không sai, trẻ nhỏ ba tuổi đều biết. Ô Sào thiên sư trả lời ông: “Lão ông 80 tuổi không làm được”, đều không làm được. Cho nên then chốt cốt tuỷ của đạo đức học vấn, không phải ở học được nhiều ít, mà ở chỗ bạn làm được bao nhiêu. Chúng ta chính mình học, cũng dẫn dắt trẻ nhỏ học thánh học hiền, nhất định phải xác lập thái độ chính xác này.

Ngày 15 tháng 03 năm rồi tôi đến Thẩm Quyến. Tôi cùng với thầy cô giáo và phụ huynh nơi đó có một buổi nói chuyện. Hôm sau thầy giáo nơi đó mời tôi đến giảng một buổi cho mấy bé trường mầm non, tôi liền dạy Đệ Tử Quy. Kết quả khi tôi vừa bước vào, tôi nói: “Xin chào các bạn nhỏ, hôm nay chúng ta học Đệ Tử Quy”, thì những đứa bé này khác miệng đồng âm nói: “Thầy ơi! Chúng em đã học qua rồi, chúng em đều đọc thuộc rồi”. Các bạn à, học Đệ Tử Quy đã cho những đứa bé này cái gì? “Cái đó chúng em đã sớm học thuộc rồi, chúng em đã học qua rồi”, đã cho chúng sự ngạo mạn, chứ không phải là khiêm tốn. Cho nên thầy giáo đầu tiên rất quan trọng đối với đứa bé. Tôi liền viết một chữ lên bảng đen, chữ “đạo” của đạo đức, tôi cũng không trực tiếp phản bác với chúng, trước tiên tôi viết một chữ “đạo”. Tôi nói, này các bạn nhỏ, văn hoá Trung Quốc rộng lớn tinh thâm, trên toàn thế giới chỉ có văn tự của Trung Quốc là có thể ở ngay trong văn tự đem triết học nhân sinh, trí tuệ nhân sinh lưu xuất ra văn tự. Tiếp theo đó tôi liền giải thích, cái chữ này gọi là hội ý, khi bạn xem thấy cái chữ này, bạn liền có thể thể hội được đạo lý trong đó, bên trái là bộ “xước”, bên phải là bộ “thủ”, cho nên chữ này nói với chúng ta, người thật sự có đạo đức, là trước tiên

phải thực tiễn. “Xước” là thực tiễn, người trước tiên có thể làm được, có thể làm ra, mới là người có đạo đức, cho nên chúng ta học Đệ Tử Quy là phải làm người có đạo đức. Các bạn nhỏ! Các bạn đã làm được câu nào trong Đệ Tử Quy rồi? Chúng vốn dĩ là ngẩng đầu rất cao, sau khi nghe xong, đột nhiên suy nghĩ: “phụ mẫu hô, ứng vật hoãn”, hôm qua vừa mới trả treo với mẹ, cho nên lập tức liền phản tỉnh.

Tiếp theo tôi liền đem từng câu từng câu kinh của Đệ Tử Quy nói với chúng, làm thế nào thực tiễn ngay trong đời sống của gia đình. Trong lớp có một đứa bé, khi trở về, ngay hôm đó viết nhật ký câu đầu tiên liền viết: “hôm nay thầy Thái đến dạy chúng em, thầy Thái nói Đệ Tử Quy là phải làm chứ không phải chỉ để học thuộc lòng”. Các bạn! Đứa bé này biết viết trên nhật ký, tức là ấn tượng của chúng rất sâu sắc. Ấn tượng này có thể ảnh hưởng cả đời của nó. Cho nên giáo dục có ba chữ chân ngôn, phải “thận ư thi”. Khi chúng vừa bắt đầu học tập học vấn, liền phải chú trọng thực hành, vậy thì công phu của chúng mới đắc lực, nhất định sẽ khác so với những người khác.

Ngoài ra, có đứa bé khi học xong rồi, trở về cũng rất nỗ lực, hôm sau đứng ngay trước cửa phòng của cha mẹ, đợi cha mẹ đi ra. Khi thấy cha mẹ vừa đi ra, chú liền cúi chào cha mẹ nói: “con chào cha mẹ buổi sáng, hôm qua cha mẹ ngủ có ngon giấc không?” Cha mẹ của chú bất chợt cảm thấy rất ngạc nhiên, lập tức liền gọi điện thoại cho trường mầm non hỏi là hôm qua đã xảy ra việc gì? Con tôi vì sao hôm nay biết chào hỏi vấn an chúng tôi? Thầy giáo mới nói: vì hôm qua học đến “thần tác

tĩnh, hôn tắc định”. Trẻ nhỏ có dễ dạy hay không? Rất dễ dạy, chỉ là chúng ta không dạy.

Ở Sơn Đầu có một đứa bé mới bảy tuổi, ở Sơn Đầu cũng có rất nhiều thầy giáo tình nguyện giảng môn Đệ Tử Quy. Lên lớp được khoảng hai tháng, các thầy giáo tổ chức một hoạt động, cùng giao lưu với các bậc phụ huynh. Họ sắp xếp mỗi trẻ nhỏ đứng lên chia sẻ một chút, một hai tháng chúng có những thay đổi gì. Rốt cuộc đứa bé bảy tuổi này bước lên, câu thứ nhất chú ấy liền nói, con học Đệ Tử Quy rồi mới biết được làm người vốn dĩ phải hiếu đạo. Các bạn! Câu nói này rất thú vị, “vốn dĩ phải hiếu thảo”. Người không học, không biết đạo, người không học, không biết nghĩa. Cho nên rất nhiều phụ huynh tức giận, đứa trẻ tại vì sao không hiểu chuyện, ngay đến việc này cũng không hiểu. Chúng thật sự ngay đến việc này cũng không hiểu, vì chúng không được dạy, cho nên chúng ta lý giải được những đạo lý nào thì nhất định phải dạy ngay. Bạn thấy đứa nhỏ này, bạn lập tức nói với chúng “thần tắc tĩnh, hôn tắc định”, chúng ngày hôm sau liền làm ngay. Khi vị phụ huynh này hiểu được, phải mau gọi điện đến trường học, động tác này nói lên họ rất quan tâm đến sự trưởng thành của trẻ nhỏ, họ hiểu rõ muốn dạy tốt trẻ nhỏ thì điều quan trọng là phải cùng hợp tác với thầy, cho nên vị phụ huynh này là có độ mặn cảm giáo dục. Nếu như họ cảm thấy kỳ lạ, sau đó họ sờ lên đầu con, nói với con rằng: “Con à! Có phải hôm nay con đã bị sốt rồi không? Vì sao mà có lẽ phép như vậy?” Nếu

làm như vậy thì có thể sẽ phản tác dụng với hiếu tâm và tâm học tập của trẻ nhỏ.

Cho nên ngay khi con cái của bạn học Đệ Tử Quy, trở về giúp bạn bưng nước rửa chân, bạn phải nên làm thế nào? Bạn không nên nói: “không nên phiền phức như vậy, lỡ bị bỏng thì sao?” Quý vị xem cơ hội học tập của chúng, đã bị quý vị đã cắt đứt rồi. Cho nên chúng ta làm bậc cha mẹ, phải hiểu được phối hợp với thầy giáo, phải hiểu được kiện toàn hiếu tâm của con mình, kiện toàn đức hạnh của con mình.

Có một người mẹ nói: con của tôi nhỏ như vậy, bưng nước bị lật đổ thì phải làm sao? Tôi liền nói với cô, lật đổ thì càng tốt. Cô liền tỏ ra suy nghĩ, vì sao lật đổ càng tốt? Bởi vì chúng lật đổ, ngoài việc bạn đã kiện toàn hiếu tâm của chúng ra, bạn còn có thể ngay hiện trường lợi dụng cơ hội này nói với chúng: “Con à! Cái tâm này của con làm cho mẹ rất cảm động, nhỏ như vậy liền có thể tận hiếu kính. Bây giờ chúng ta phải suy nghĩ một chút, vì sao con bưng nước bị lật đổ? Nhất định là hai tay con nắm không được chặt, lần sau làm thế nào thì sẽ không bị lật đổ. Nào, mẹ con mình cùng nhau lau chùi nó thật sạch”. Quý vị đã đồng thời dạy chúng làm thế nào cầm món đồ, đồng thời còn dạy chúng làm thế nào thu dọn tình huống này, đem sự việc này để dạy bảo. Cho nên khi chúng ta làm phụ huynh không nên có quá nhiều do dự, cũng không nên có quá nhiều bất cập, bởi vì để trẻ nhỏ làm nhiều việc thì chúng mới có thể học tập nhiều, thể hội nhiều.

Tốt rồi, tiết này hôm nay chúng ta chỉ nói đến đây, cảm ơn các vị!

Hết tập 3

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

TẬP 4

Các vị bằng hữu! Xin chào buổi chiều tốt đẹp.

Buổi sáng chúng ta có nhắc đến, thái độ học tập vừa mở đầu rất quan trọng, đã nói đến câu “học quý lập chí”, trước tiên phải lập định chí hướng thì liền sẽ có động lực mạnh mẽ, thúc đẩy khiến cho chúng ta không ngừng tiến bộ trưởng thành. Việc thứ hai, “học quý thực hành”. Cho nên hiện tại chúng ta muốn học văn hoá Trung Quốc, muốn học học vấn của thánh hiền, chúng ta cũng không cần phải lo lắng rằng, bây giờ ta mới bắt đầu học có còn kịp hay không? Kỳ thật quan trọng nhất là học một câu chúng ta liền làm một câu. Có rất nhiều người nói, đợi tôi học tốt rồi thì sẽ dạy cho con cái, đợi tôi học tốt rồi sẽ trở lại giúp người. Đợi chúng ta học tốt rồi có còn kịp hay không? Không kịp. Bây giờ học một điều làm một điều, chỉ là tinh thần như vậy liền sẽ cảm động con cái của bạn, cảm động học trò của bạn. Có rất nhiều thầy giáo, trước đây ít huân tập văn hoá Trung Quốc, họ cũng là giữ lấy thái độ này cùng nhau học tập với học trò của chính mình, luôn luôn có thái độ như vậy. Con cái

xem thấy rồi cũng rất hoan hỉ, bởi vì chúng ta đem thái độ hiếu học diễn ra cho con cái xem, cho học trò xem.

Có một trường mầm non dạy bảo trẻ nhỏ sau khi ăn no rồi phải có lễ phép, khi đứng dậy phải nói với thầy giáo bạn học cùng ngồi chung bàn là: “xin mọi người từ từ dùng”, sau đó lại mang chén cùng đĩa của mình đến nhà bếp tự tay rửa. Tất cả học trò đã tập thành thói quen, thầy giáo của chúng cũng làm như vậy, mỗi vị thầy giáo ăn xong rồi cũng cúi người xuống nói rằng: “xin mọi người từ từ dùng”, cho nên tất cả học trò đều mỉm cười trong lòng. Các bạn, vì sao vậy? Trong lòng những học trò này này liền nghĩ, thầy giáo cũng làm giống như chúng ta, phải có lễ phép, phải tuân thủ những qui định này. Cho nên khi chúng ta cùng làm với trẻ nhỏ, hiệu quả đó sẽ rất tốt.

Còn có một đứa bé, lần đó ăn cơm, toàn bộ thầy giáo và bạn học đều ăn cơm xong rồi, chỉ còn lại một mình chú. Đứa bé này sau khi ăn xong đứng dậy, đối với bạn ghế cúi đầu một cách kính cẩn rồi nói: “xin mọi người từ từ dùng”. Tất cả thầy giáo xem thấy đều mỉm cười, thế nhưng chúng tôi cảm thấy đứa bé này rất thành thật, nói một điều, học một điều thì làm một điều. Làm người trước tiên phải học thành thật, tiếp theo phải học linh hoạt, như vậy học vẫn mới có thành tựu. Nếu như vừa mở đầu liền học linh hoạt, giáo huấn của thầy nói ra năm điều, thì chọn ra ba điều để làm, tốt, đầu óc cũng rất linh hoạt, thế nhưng rất có thể học vẫn sẽ không có nền tảng, đến lúc đó sẽ bị chính thông minh nhỏ của mình hại mình.

Ngoài việc nỗ lực ra, tiếp theo đó chúng ta còn phải hiểu rõ, học tập cũng cần phải xem trọng thứ tự của nó, trình tự của nó. Trên Tam Tự Kinh có câu “vi học giả, tất hữu sở”, đi học có trước sau. “Tiểu học chung, chí tứ thư”, chính là phải học cho tốt sách tiểu học, tiếp theo đó mới học Tứ Thư Ngũ Kinh. Tiểu học là một quyển sách do Chu Phu Tử biên soạn, thư tịch của Đổng Mông Dưỡng Chánh, quyển sách này dạy bảo trẻ nhỏ làm thế nào nuôi dưỡng cha mẹ, làm thế nào tôn trọng người lớn, và còn ở ngay trong cuộc sống thường ngày ứng xử qua lại với người. Quyển sách này ai xem qua xin đưa tay lên. Oh! Thật không ít.

Quyển sách này cách nay đã gần 1000 năm, lịch sử khá lâu, rất nhiều tình huống đời sống vào lúc đó so với hiện tại đã có nhiều khác biệt. Vì sao “tiểu học” quan trọng đến như vậy? Vì một đứa bé trước tiên từ nhỏ phải học cách làm người làm việc. Nếu nền tảng này xây dựng tốt rồi, chúng đọc các kinh sách khác, chúng sẽ không chỉ có đọc mà thôi, chúng sẽ hiểu được cách làm thế nào đối nhân xử thế ngay trong cuộc sống thường ngày, chúng hiểu được phải thực tiễn ngay trong cuộc sống thường ngày, cho nên nền tảng này nhất định phải xây dựng tốt.

Vì quyển sách này cách chúng ta tương đối xa, tôi đã từng xem qua, chỉ có thể xem 60% - 70%, có rất nhiều thuật ngữ xem không hiểu. Sau đó tôi lật sách “tiểu học” ra, lại lật Đệ Tử Quy, đối với quyển Đệ Tử Quy này rất là cảm động, cũng rất tán than. Vì Đệ Tử Quy được viết vào đời nhà Thanh, cách chúng ta thời gian mới mấy trăm năm, rất gần, hơn nữa Lý Dục Tú Phu Tử nhà Thanh căn cứ vào sách “Tiểu học”, lấy ra

cương lĩnh nội dung quan trọng nhất biên soạn thành một quyển Đệ Tử Quy, hoàn toàn tương ứng với đời sống của chúng ta, không có câu nào không làm được, hơn nữa cũng bao hàm những trọng điểm của “Tiểu học”. Lý Dục Tú phụ tử ông biên soạn quyển sách này, vẫn là y theo câu giáo huấn rất quan trọng trong Luận Ngữ của Khổng Lão Phu Tử. Câu giáo huấn này nhắc đến “Đệ Tử Quy, thánh nhân huấn”, chính là nhắc đến “thủ hiếu đễ, thứ cần tín, nhiếp ái chúng, nhi thân nhân, hành hữu dư lực, tác dĩ học văn”. Chính là căn cứ vào câu nói này của Khổng Lão Phu Tử phân thành bảy cương mục, biên soạn thành quyển Đệ Tử Quy này. Cho nên chúng ta học tốt được Đệ Tử Quy, chính là đem nền tảng của “Tiểu Học” xây dựng cho tốt. Nếu nền tảng của “Tiểu Học” không được xây dựng tốt, trực tiếp đọc qua Tứ Thư Ngũ Kinh, trẻ nhỏ càng đọc nhiều sẽ càng tách rời đời sống.

Có rất nhiều trẻ nhỏ đọc rất nhiều Kinh Thư, thế nhưng chúng sẽ lấy những câu kinh trong Luận Ngữ để biện luận cùng với cha mẹ. Có một đứa bé khoảng sáu tuổi, có lần mẹ chú phê bình chú, chú liền nói với mẹ rằng: “mẹ ơi, mẹ có ôn, lương, cung, khiêm, nhượng của Khổng Lão Phu Tử không? Nếu mẹ làm không được, thì mẹ cũng không có tư cách để nói con”. Mẹ chú liền bị chấn động, bây giờ đã dùng đến ngôn ngữ của kinh điển để phản bác lại với ta, nếu tiếp tục mà học nữa thì sẽ như thế nào?

Tôi có một vị lớn tuổi, bà dẫn theo cháu gái của bà, cháu gái đó phải gọi tôi bằng cậu, bà dẫn đến nhà chúng tôi. Cha mẹ tôi đều có ở

nhà, bà vừa ngồi xuống thì liền nói với cháu gái của bà: nào chúng ta cùng đọc Anh văn để những ông bà nghe nào. Đứa cháu gái nhỏ này cũng rất là thuần thực, tôi tin tưởng tuyệt đối, không chỉ có biểu diễn cho chúng tôi xem, nhất định là đã biểu diễn không ít lần, cho nên bé ấy cũng rất tự tại. Sau đó bà của bé liền bắt đầu hỏi, trái táo nói thế nào? Bé đó liền nói “Apple”. Cây dù nói thế nào? Bé đó liền nói “ Umbrella”. Hỏi qua rất nhiều bé điều trả lời lưu loát. Đột nhiên bé gái này hỏi ngược lại bà của bé một câu: “Bà ơi, sách vở nói thế nào?” Bà của cháu liền nói, làm sao bà biết được. Bé gái này nói: “Bà ơi! Vì sao mà bà mất trí đến như vậy?” Nếu như trẻ nhỏ không học cách làm người làm việc, tri thức học được, sách xem được càng nhiều thì càng ngạo mạn. Ngạo mạn cầu học vẫn là một sai lầm lớn, chỉ cần sanh ra tâm ngạo mạn thì rất khó mà thành tựu được học vấn, cho nên “Lễ Ký – Khúc Lễ” có nói đến “ngạo bất khả trường”. Đây đều là những thánh hiền nhân về trước nhắc nhở chúng ta, rất quan trọng.

Tiên sinh Lâm Tắc Dư, khi ông thể ngộ được nhân sinh đã quy nạp mười sự việc. Mười việc này chính là, nếu như người phạm phải mười điều sai lầm này, vậy thì đời sống không có ích lợi gì, ông gọi là “mười vô ích”.

Thứ nhất là: “bất hiếu cha mẹ, thờ thần vô ích”. Không hiếu kính đối với cha mẹ, mỗi ngày lạy thần cầu thần bảo hộ thì có ích gì không? Không có ích gì.

Thứ hai: “anh em không hòa, kết bạn không ích”. Qua lại với anh em trong nhà đều không có sự bao dung, thường hay xung đột, con người này ra ngoài kết giao bạn bè, có thể kết giao được bạn tri âm hay không? Không thể nào.

Trong mười vô ích này, hai điểm trong đó là chú trọng đối với câu học vấn. Sự nhắc nhở này rất quan trọng. Hai điểm đó là, “tâm cao khí ngạo, học rộng vô ích” và “hành nghi không ngay, đi học vô ích”. Cho nên chỉ cần chúng có tâm ngạo mạn, học lực càng cao sẽ càng xem thường người, càng dễ dàng tổn hại người khác. “Cử chỉ không ngay ngắn”, nếu lời nói, hành vi của chúng hoàn toàn trái ngược với giáo huấn của thánh hiền, vậy thì sách đọc được không tương ứng với chúng, không được lợi ích. Cho nên chúng ta xem thấy, bậc thánh triết mấy ngàn năm của chúng ta đã lưu lại lời dạy, chúng ta phải trân trọng, phải cố gắng đem nó làm sự nhắc nhở, chính mình không thể phạm, đương nhiên trẻ nhỏ cũng phải gắng sức, không nên phạm những lỗi lầm này, đây là thứ tự của học tập.

Phương pháp học tập phải nắm lấy tám chữ: “nhất môn thâm nhập, trường thời huân tu”. Một môn là một môn nào? Thánh triết xưa giáo huấn chúng ta, nếu dùng hai chữ để nói thì chính là “đạo đức”. Hai chữ đạo đức này nắm lấy toàn thể cương lĩnh giáo huấn của thánh hiền trong mấy ngàn năm.

Các bạn, thế nào là đạo? Thế nào là đức? Chúng ta lật ra trang thứ hai của sổ tay, phía dưới trang thứ hai có một dòng, chúng ta cùng nhau

đọc qua một lần: “nhận thức siêu việt thời không đích đại tự nhiên vận hành pháp tắc, thử chi vị đạo”. Xin đọc tiếp: “giáo đạo nhân loại như hà thuận, tùng đại tự nhiên đích pháp tắc, bất vi việt địa tổ nhân, thử chi vị đức”.

“Đạo” là siêu việt thời không. Pháp tắc đại tự nhiên, tục ngữ nói: “luân thường đạo lý”, quan hệ ngũ luân chính là đạo. Cho nên thiên địa vạn vật đều có sự vận hành của nó thì mới không xảy ra xung đột. Không chỉ con người có lối đi chuẩn xác, mà sự vận chuyển giữa tinh cầu với tinh cầu cũng có quỹ đạo chuyển động chuẩn xác. Nếu tinh cầu vận chuyển giữa khoảng vũ trụ, hôm nay chuyển như vậy, ngày mai thì đổi lại chuyển kiểu khác, có được không? Không được. Nếu như chín hành tinh lớn, sao Diêm Vương nói hôm nay tôi không vận hành như vậy, ngày mai tôi phải đổi lại, có thể khi nó vừa đổi quỹ đạo lập tức đụng nhau với những tinh cầu khác, ma sát, xung đột. Vạn vật như vậy và con người cũng như vậy. Cho nên, chúng ta ở trong năm quan hệ này, nếu có thể tuân thủ, thì ở chung với nhau rất hòa hợp.

Thế nhưng năm quan hệ này, nếu chúng ta không tuân thủ, thì sẽ xảy ra sự mâu thuẫn, xảy ra xung đột. Các bạn! Hiện nay năm quan hệ này có xung đột hay không? Có không? Có rất nhiều xung đột, mở báo chí ra xem thì liền biết. Vậy chúng ta cùng nhau xem thử, năm quan hệ này làm thế nào không vượt qua? Dụng tâm như thế nào để xây dựng? Các bạn! Năm quan hệ này, quý vị cảm thấy cái nào quan trọng nhất? Đều rất quan trọng. Trong Trung Dung có nói đến: “quân tử chi đạo, tạo

đoan hồ phu phụ”, cho nên ảnh hưởng của quan hệ vợ chồng rất sâu xa. Vì sao quan hệ vợ chồng rất quan trọng? Vì vợ chồng cùng ở chung một nhà, ở chung một gian phòng, vợ chồng được hòa thuận, con cái ở trong hoàn cảnh gia đình như vậy mà trưởng thành, tự nhiên quan hệ cha con sẽ rất thân thiết. Xử lý quan hệ vợ chồng được tốt, anh em cũng sẽ hòa thuận. Vợ chồng hòa thuận đích thực là đã cho con cái sự ảnh hưởng giáo dục thâm lắng. Cho nên vợ chồng vừa chánh, thì phụ tử tự thân, anh em chị em cũng sẽ hòa thuận. Khi “phu tử hữu thân”, con cái biết được cảm ân sự khó nhọc của cha mẹ, chúng sẽ tự nhiên sinh ra cái tâm cảm ân này đối với người, cho nên chúng bước ra xã hội gặp được cấp trên rất quan tâm rất giáo dưỡng đối với chúng, vô hình trung chúng sẽ sinh khởi “quân thân hữu lễ”, sẽ hiếu trung với lãnh đạo của mình, tự nhiên sẽ hình thành cái thái độ này. Cho nên thời xưa có một câu danh ngôn “trung thân xuất thân từ người con hiếu hạnh”. Câu nói này rất có lý.

Hiện nay chọn lựa rất nhiều, khi chọn lựa chỉ nghĩ đến tiền tài của chính mình, chứ không nghĩ đến cấp trên đối với họ, có lúc thậm chí trực tiếp liền chọn lấy đối thủ của công ty mình, lại sinh ra sự cạnh tranh quyết liệt. Cho nên “quân thân hữu lễ”, anh em chị em có thể hòa thuận với nhau, chúng ở trong nhà sẽ hiểu được quan tâm lẫn nhau, giúp đỡ lẫn nhau. Vì vậy khi cùng ở chung với bạn học, cùng ở chung với đồng sự, thái độ đó của họ trong tự nhiên liền sẽ biểu hiện ra, nên cũng sẽ cùng với người kết giao bạn bè được rất tốt. Vì vậy quan hệ vợ chồng được tốt

thì ngũ luân liền tốt. Cho nên dạy bảo làm thế nào tốt được quan hệ vợ chồng là một học vấn rất quan trọng.

Các bạn! Quý vị đã từng học qua đạo làm chồng vợ chưa? Trong giáo trình có dạy qua hay không? Không có! Một việc quan trọng đến như vậy vì sao mà không dạy? Quý vị xem, ngày trước những đề thi của chúng ta ảnh hưởng không lớn đối với nhân sinh, thì phải học rất lâu. Nhưng đạo lý ảnh hưởng đến nhân sinh quan trọng thì trái lại chúng ta không học qua. Quan hệ chồng vợ cũng phải nhớ lấy “thận ư thi”. Lúc mới bắt đầu, trước khi kết hôn, quý vị phải mở to đôi mắt, phải chọn tốt đối phương. Đương nhiên quý vị muốn chọn người khác, người khác cũng phải chọn quý vị, cho nên muốn tìm được đối phương tốt, không phải trực tiếp chạy đến đó để tiếp cận, phương pháp này sẽ rất mệt, phương pháp tốt nhất gọi là “chúng tinh cộng nguyệt”. Chỉ cần quý vị làm cho khuôn mặt mình được sáng sủa thì sẽ có rất nhiều người đến với quý vị, đến lúc đó tùy quý vị chọn. Đây là phương pháp tìm đối phương rất hay. Vậy vợ chồng phải đối xử nhau như vừa mới gặp, phải như vừa quen. Có thể làm bạn với nhau cả đời hay không, đây là việc không được mơ hồ.

Hiện nay có rất nhiều nam nữ trẻ tuổi, họ học đạo chồng vợ, học cách đối xử với nhau ở đâu? Đều học ở trong tình ca. Trong tình ca nói, tình hình nam nữ yêu nhau như thế nào? Đều là yêu rất đau khổ, yêu đến chết đi sống lại, có phải vậy không? Dường như tuổi trẻ không đau khổ thì không gọi là người tuổi trẻ, “người không kinh hoàng thì không phải

thiếu niên” như vậy mà gọi là yêu sao? Cho nên tôi phát hiện ra điểm này, khi tôi dạy học trò lớp năm, lớp sáu, tôi liền rất cẩn trọng, vội vàng chích vài mũi thuốc phòng ngừa cho chúng, để chúng đối với quan hệ nam nữ có thái độ chuẩn xác, không nên bị những tình ca này dạy sai. Vì vậy tôi liền nói với chúng: người với người cùng ở với nhau đều sẽ trải qua một số quá trình, nhất định phải từ “quen biết” trước, nhận biết nhau; tiếp theo là “biết nhau”, hiểu biết lẫn nhau; tiếp đến là “trân trọng”, đôi bên trân trọng nhân duyên lẫn nhau; kế đến là “nhớ nhau”; sau cùng là “kết hôn”. Kết hôn có phải là kết thúc hay không? Có rất nhiều người nói “kết hôn là nắm mồ của ái tình”, đây đều là dạy sai. Nếu như cố gắng đối xử tốt với nhau, rượu sẽ càng luyện càng nồng. Cho nên cần phải xây dựng, thế nào là tình yêu chân thật? Tôi thường nêu ra một thí dụ, tình yêu chân thật cũng giống như một vị ông lão hơn 70 tuổi, dặt tay cụ già vợ ông cũng hơn 70 tuổi đi tản bộ ở công viên. Sau đó bà cụ nói với chồng mình rằng: “ông ơi! Ngày mai là 15 rồi, ngày mai phải ăn chay đấy”. Quý vị xem, vợ chồng già như vậy mới thấy ra được mùi vị của tình yêu, tuyệt đối không phải là tình yêu quyết liệt, thứ đó thì rất dễ dàng thay đổi.

Cho nên chúng ta nói với trẻ nhỏ, đây là cách nam nữ qua lại với nhau, quá trình qua lại với nhau giữa người và người. Nếu hôm nay người nam này quen biết với bạn, anh ấy lập tức nói với bạn “anh rất yêu em”, vậy nhất định là gì? Nhất định là gạt bạn, đây là không phù hợp với tự nhiên, đó là sai lầm. Sau đó lại gặp một người nói với bạn: “đời anh

ngoài em ra không cưới ai khác, ngoài em ra anh không lấy ai khác”, bạn cũng phải mau mà tỉnh ngộ đi, anh ấy là gì vậy? Anh ta không biết bạn là người như thế nào, có phải vậy không? Anh ta lại không biết được thái độ đối với người với việc của bạn, mà anh ta nói anh ta yêu bạn, vậy thì gọi là gì? Lời nói không thật.

Từ quen biết đến biết nhau, quá trình này phải rất bình lặng. Thí dụ nói bạn cảm thấy người con trai này không tệ, thì bạn cần phải tỉ mỉ mà quán sát, xem anh ấy đối với đồng sự của anh ấy thế nào, anh ấy đối với bạn bè của anh ấy như thế nào. Bạn quán sát như vậy rất khách quan, thì có thể thật sự hiểu rõ thái độ làm người làm việc của anh ấy. Nếu anh ấy cùng bạn bè, bạn học của anh ấy, anh ấy đều rất có ái tâm, rất quan tâm tha nhân, nếu anh ta thật sự muốn cùng bạn thương yêu thương ái, thì nhất định sẽ có sự cống hiến cho bạn rất nhiều. Cho nên quen biết cũng phải khách quan, phải lý trí, không thể khi vừa mở đầu thì hai người đến với nhau, vậy thì rất nguy hiểm.

Các bạn! Thanh niên hiện nay không biết được điểm này, vì vậy sẽ rơi vào cảnh địa rất nguy hiểm. Cho nên có câu: “bởi vì ngộ nhận mà kết hợp, vì hiểu rõ mà chia tay”. Đúng vậy, vì họ hiểu rõ chỉ là bề ngoài, chứ không phải thật sự hiểu rõ một cách khách quan. Cho nên biết nhau rất quan trọng, phải quán sát nhiều, phải bình lặng. Kế đến trân trọng, trân trọng nhân duyên của đôi bên, cơ hội gần nhau, tiếp theo là thương yêu, kế tiếp là trên thăm đở.

Trong quá trình quen biết có một điều rất quan trọng, phải có sự hiểu nhau sau đó mới đi đến hôn nhân. Rất nhiều bạn bè có chí khí mãnh liệt, cô ấy nói: “quan niệm của anh ấy không đúng cũng không sao, tôi sẽ thay đổi anh ấy”, chí khí có mãnh liệt hay không? Người như vậy không ít đâu. Tôi sẽ nói với cô ấy, có câu nói: *“túy ngọa sa trường quân mạc tiếu, cố lai chinh chiến kỷ nhân hồi”*. Nếu như bạn giữ lấy thái độ như vậy mà đi, người sống mà trở lại sẽ không có bao nhiêu người. Bởi vì đến 20-30 tuổi thì rất nhiều thói quen, rất nhiều tính cách đã cố chấp, trừ khi chính họ muốn thay đổi, nếu không thì người khác sẽ rất khó xoay chuyển họ. Cho nên chúng ta hay tùy duyên, không nên đi cưỡng cầu. Bạn phải tìm được bạn lữ chí đồng đạo hợp, vậy thì hôn nhân mới không đến nỗi khổ đau.

Tương ái: làm thế nào để yêu người khác? Làm thế nào để phân biệt, người với người thật sự yêu nhau? Bạn xem hiện nay có rất nhiều người, đem chữ “yêu” này để uy hiếp người khác, có hay không? Tôi rất yêu em, vì vậy em phải vì tôi mà làm thế này làm thế nọ. Khi không hiểu rõ đối với tình yêu, rất có thể dùng chữ yêu này đi khắp nơi để khống chế người khác, đi khắp nơi làm cho người đau khổ và phiền não. Vì vậy chúng ta xem thấy chữ “ái” này, nó là chữ hội ý, ở khoảng giữa là một chữ tâm, bên ngoài là một chữ thọ, cho nên yêu là dùng tâm mà cảm nhận. Cảm nhận cái gì? Cảm nhận người khác cần gì. Cho nên khi lúc nào đối phương cũng cảm nhận được nhu cầu của bạn, thì sẽ hiểu được cách quan tâm đối với bạn, vì vậy nội tâm của bạn, cảm thọ của bạn sẽ

rất âm áp, tuyệt đối không phải giống như tình ca đầu. Lời ca thống khổ quá như vậy. Cho nên cảm giác của tình yêu là âm áp. Hiện tại chúng ta phải biết chọn lựa, xem đó có phải là tình yêu chân thật hay không. Nếu không phải thì phải mau tỉnh ngộ, không nên mê chấp không ngộ. Ngôn ngữ của tình yêu là lời chân thật, ngôn ngữ của nó không phải là những lời đường mật. Hôm nay họ biết nói lời đường mật với bạn, ngày khác họ cũng sẽ nói những lời đường mật như vậy đối với người khác. Ngược lại, những người nam không biết nói những lời đường mật thì thế nào? Có thể đáng tin, vì tinh thần của họ, dụng tâm của họ đều không để trên những lời đường mật đó, cho nên họ mới không biết nói chuyện như vậy. Còn những người nói những lời đường mật họ đem tinh thần để ở đâu? Để trên những lời nói đó để mà chiêu dụ.

Có cô nói rằng: lần đầu tiên cô gặp mặt ông xã của cô, ông xã không nói câu nào khác. Câu thứ nhất nói với cô: răng của em không tốt. Tiếp theo lại nói, cho nên đường ruột của em cũng không tốt, vì răng không được tốt thì khi nhai thức ăn tiêu hóa sẽ không tốt, cho nên áp lực của đường ruột sẽ lớn. Sau đó cô ấy liền nghĩ, con người này thành thật, không nói những lời đường mật, lần đầu tiên gặp mặt, liền thấy được khuyết điểm của ta. Cô cảm thấy rất đáng tin, nên sau đó kết hôn với anh ấy. Việc này nghĩ lại, cô ấy thật có trí tuệ, cô biết được người có lời nói chánh trực mới đáng tin. Cho nên, ngôn ngữ của tình yêu phải là lời chánh trực.

Tiếp theo, tâm địa của tình yêu là vô tư, họ giữ tâm là vô tư. Cho nên một người biết quan tâm thương yêu người khác, thì họ sẽ đối với cha mẹ, đối với vợ con, đối với bạn bè, thậm chí đối với người xa lạ, họ đều có thái độ giống như vậy mới đúng. Hiện nay có rất nhiều nam nữ qua lại với nhau, khi đôi phương không bằng lòng tiếp tục kết giao, họ thẹn quá hóa giận, thậm chí có thể làm tổn hại đối phương. Đó không phải là tâm vô tư, đó là không chế, là muốn chiếm hữu, họ chỉ mặc chiếc áo tình yêu bên ngoài để gạt người. Cho nên bạn phải phân biệt rõ đó gọi là dục vọng, đó là không chế và chiếm hữu, tuyệt đối không phải là tình yêu, họ đã làm ô nhiễm cái chữ yêu này rồi.

Kể đến, hành vi của yêu là thành tựu, biết được thành tựu người khác. Chúng tôi có một cô giáo, chồng cô có một người em gái sinh sống đi học ở Hawaii. Khi em gái có vấn đề về tài chánh, chồng của cô liền nói với vợ, hai ba năm qua chúng ta đã tiết kiệm được một ít tiền, hiện tại em gái gặp khó khăn, anh muốn rút số tiền đã tiết kiệm được hai ba năm qua, chuyển qua cho em gái mượn. Các bạn! Nếu như đó là chồng của bạn, thì bạn sẽ nói như thế nào? Vì sao không thể nói ra được vậy? Cô giáo này lập tức nói với chồng: “anh làm như vậy khiến em rất cảm động, anh chăm sóc em gái vô tư như vậy, chắc chắn mẹ của anh, cha của anh cũng sẽ rất an ủi, cho nên em bằng lòng cách làm của anh, ngày mai em sẽ đi rút tiền gửi cho anh”. Quý vị xem, người vợ này còn đích thân đi làm việc này giúp cho chồng. Cho nên tâm địa của tình yêu là như thế nào? Là thành tựu. Hành vi của tình yêu là thành tựu việc làm

tốt của đối phương. Vì vậy, ngày hôm sau cô giáo này đi rút tiền. Vừa lúc đó có một người bạn, nghe được việc này rất cảm động, anh ấy nói: “bạn không cần phải đi rút tiền, tôi sẽ giúp bạn rút tiền, tôi rất thân với ngân hàng”. Sau khi rút tiền xong thì nói với cô giáo này: “lúc nào bạn gọi lại cho tôi cũng được, tôi đã giúp bạn làm xong rồi”. Cho nên một người có hành vi lương thiện sẽ làm cảm động những người xung quanh.

Vì vậy, từ bốn góc độ này, chúng ta có thể phán đoán họ có phải chân thật biết được yêu người hay không. Có một người bạn nói: “thầy Thái ơi, sau bốn điều này cần phải thêm một điều nữa, là ưa thích đọc sách thánh hiền”. Tôi nói câu nói này rất có lý, vì những thái độ làm người này học được từ đâu? Không phải đột nhiên mà có, cũng đều phải học giáo huấn của thánh hiền mới có thể hình thành những thái độ chuẩn xác này. Khi chúng ta đã chọn đúng đối tượng rồi, tiếp theo đó là phải vận dụng, phải tiến đến cùng hiểu nhau.

Trong gia đình, việc lớn thứ nhất là phải dạy bảo tốt con cái. Có câu: “chí yếu mạc như giáo tử”. Chúng ta cùng nhau suy xét, nếu như vợ chồng đều có địa vị trong xã hội, cũng rất có tiền của, thế nhưng con cái hàng ngày ở bên ngoài chơi bời lêu lổng, nửa đời sau của họ có tốt hay không? Không thể nào. Không chỉ là gia đình phải dạy tốt con cái, đế vương của mấy ngàn năm trước cũng nhận biết được, phải dạy tốt đời sau là việc rất quan trọng. Cho nên khi họ lên ngôi thì việc làm thứ nhất, việc làm quan trọng nhất là lập thái tử. Họ cũng hy vọng triều đại của họ có thể thịnh trị dài lâu, mà thái tử chánh thì thiên hạ mới có thể chánh,

cho nên họ đều tìm thầy giáo tốt nhất của cả nước để dạy bảo con cái của họ.

Khi vợ chồng có được sự hiểu biết giống nhau như vậy, thì sẽ phối hợp rất tốt, cho nên ngay trong quan hệ ngũ luân, chồng vợ gọi là “phu phụ hữu biệt”. “Phu phụ” này là đạo, “hữu biệt” là đức. “Biệt” ở chỗ nào? Biệt ở trách nhiệm khác nhau. Vào thời xưa, nam ở ngoài, nữ ở trong, vì gia đình có hai việc quan trọng. Việc thứ nhất là đời sống vật chất, việc thứ hai là đời sống tinh thần, cho nên nam ở bên ngoài giải quyết tốt vấn đề đời sống, vấn đề kinh tế, nữ thì ở trong nhà lo đời sống tinh thần, phải giáo dục tốt con cái.

Hiện nay rất nhiều vợ chồng đều cùng nhau ra ngoài đi làm, giáo dục con cái để cho ai? Bảo mẫu, thầy cô giáo, người giúp việc, rất nhiều. Cho nên hiện nay có một danh từ mới gọi là “đại lý phụ mẫu”. Như vừa rồi mới nói, rất nhiều người sau khi hết giờ đều đưa trẻ đến gửi nơi nhà giữ trẻ, hoặc là mời đại lý cha mẹ, hoặc là gửi đến nơi nuôi dưỡng cũng rất nhiều, còn có nhờ người nuôi dạy giùm. Còn có một số đại lý cha mẹ, cũng có rất nhiều gia đình đến mời thỉnh nơi họ. Ngoài ra còn có truyền hình, hiện nay còn có cả vi tính.

Các bạn! Khi chúng ta kiếm được nhiều tiền, số tiền này có phải bạn luôn có thể giữ được bên mình hay không? Chúng ta cần hiểu rõ, có năm nhà muốn có tiền tài của bạn. Thủy tai muốn tiền của bạn; hỏa tai muốn tiền của bạn; tham quan ô lại muốn tiền của bạn, ăn trộm, cướp giựt muốn tiền của bạn. Bốn điều này vẫn không đủ sức mạnh, cái sau

cùng là lợi hại nhất, nghĩa là con cháu chẳng ra gì, ta kiếm được rất khó cực, chúng hoang phí rất thoải mái. Cho nên nếu bên này bạn kiếm tiền, bên kia đang tốn tiền, vậy thì không thể giữ được. Vì vậy khi chúng ta đang dùng đại lý cha mẹ dạy trẻ nhỏ, sau cùng trẻ nhỏ không hiểu việc, có thể cả đời bạn đều phải lo lắng, có thể sẽ bị chúng trâm kha, việc này đều rất nguy hiểm.

Chúng ta xem giao cho một số lớp giữ trẻ, tôi đã từng thâm nhập suy nghĩ đến một vấn đề, cũng đến quán sát. Toàn lớp có khoảng mười bé, nhưng có đến hơn phân nửa có học thêm, phân nửa thì không học thêm. Phân nửa trẻ nhỏ có học thêm đó, tôi bắt đầu quán sát thấy chúng học không chuyên tâm. Vì những điều hôm nay học trên lớp, chúng đã học qua ở lớp học thêm rồi, chúng sẽ nghĩ thế nào? Chúng sẽ vỗ vai các bạn học bên cạnh nói, bài này mình đã học qua rồi, bài kia mình cũng đã học qua rồi, vậy lên lớp chúng có chuyên tâm hay không? Vậy thì thật đáng lo. Cầu học vấn quan trọng nhất chính là phải chuyên tâm chú ý. Khi chúng bắt đầu học mà đã xem thường thì thất bại đã lộ rõ. Cho nên đã học qua giáo trình rồi thì chúng sẽ không chuyên tâm. Nếu hôm nào lên lớp mà bài chúng chưa học qua, chúng sẽ nghĩ thầy giáo lớp học thêm sẽ dạy. Học trò như vậy đó. Tôi còn phát hiện ra, đêm trước khi đi thi, ôm lấy mấy tấm giấy ở nơi đó mà đọc, mấy trang giấy nào? Thầy giáo lớp học thêm giúp chúng soạn những bài quan trọng. Chúng đi học ai giúp chúng học? Đều là những thầy giáo này, cho nên tôi thấy chúng rất nỗ lực học thuộc. Sau khi thi xong rồi thì lập tức nói: “Wa! Giải

thoát rồi!”. Tôi liền nghĩ chỉ cần hai ba ngày sẽ quên hết sạch những tri thức này, không còn nhớ gì cả.

Ngoài ra, mười bé không có được học thêm, chúng cũng không có những đề được giải trước, chúng chia ra hai người một nhóm: “Nào! Ta cùng nhau chinh lý một số trọng điểm. Tôi hỏi bạn, xem bạn có đúng hay không? Bạn cũng hỏi tôi, xem tôi có đúng hay không?” Đều cố gắng chuyên cần tự mình đánh dấu trọng điểm. Ngay trong quá trình chúng đánh dấu trọng điểm, chúng đã đang từng ly từng tí tích lũy năng lực học tập của chúng rồi. Cho nên có rất nhiều người mê lầm, cho rằng chỉ cần tốn tiền liền có hiệu quả. Đã tốn tiền rồi, nhưng cũng không cần trọng kiểm tra xem, con mình có thật sự học được cái gì không. Như vậy, việc thứ nhất là hiệu quả của lớp học thêm, chúng ta cần phải suy nghĩ.

Thứ hai là người giúp việc. Rất nhiều người giúp việc, ngay đến tiếng phổ thông cũng nói không được rõ ràng, cho nên năng lực ngữ văn, lời nói của thế hệ sau càng ngày càng thấp. Các bạn! Năng lực khoa ngữ văn là nền tảng của tất cả các khoa. Không học tốt được ngữ văn, các môn học khác đều sẽ rất khó khăn. Không chỉ ở ngay trong ngữ văn có vấn đề, khi người làm chăm sóc trẻ nhỏ, họ dùng thái độ thế nào? Có phải là cha mẹ không? Không phải, họ xem chúng như là ông chủ, là hoàng đế để mà chăm sóc. Cho nên có rất nhiều người giúp việc, đưa trẻ nhỏ đi ra ngoài, khi ra đến cửa thì trẻ nhỏ ngồi trên một cái ghế, hai chân sãi ra, người giúp việc mang, mang giày vớ cho chúng, cho nên năng lực đời sống rất thấp. Trẻ nhỏ như vậy, nếu như buôn bán của bạn bị thất

bại, thì chúng sẽ như thế nào? Chúng có thể sẽ chết đói. Giàu sang không thể giữ được dài lâu, quý vị phải suy nghĩ đến, khi trong nhà không có tiền của nhiều như vậy, trẻ nhỏ có năng lực độc lập sinh sống hay không? Phải có kế hoạch lâu dài. Cũng có báo chí đã nói đến, trẻ nhỏ ở trong những gia đình có người giúp việc này, khi đi đến trường học, thầy giáo sắp xếp chúng công việc quét dọn, chúng nói với thầy giáo: “thầy ơi! em cho thầy tiền, thầy làm giúp em”. Trong giá trị quan của chúng chính là gì? Tiền có thể giúp làm tất cả mọi việc. Người giúp việc không cách gì dùng thái độ của cha mẹ để giáo dục con cái của quý vị.

Thứ ba, cách giáo dục đời sau. Rất nhiều phụ huynh khi làm cha mẹ thì rất có lý trí, khi làm ông nội bà nội rồi, cháu nội này sao mà đáng yêu thế! Họ thương yêu hết mực. Như mẹ của tôi, khi bà dạy chúng tôi thì rất có nguyên tắc, rất có khuôn phép. Tôi còn nhớ được có t lần, tôi có một yêu cầu không hợp lý đối với mẫu thân của tôi. Sau đó mẹ tôi cầm lấy một quyển sách, bỏ mặc tôi. Tôi liền nằm trên đất bắt đầu gây rối, nhất định muốn bà phải đồng ý mục tiêu của tôi. Rốt cuộc mẹ tôi không hề để ý đến tôi, tiếp tục xem sách của bà. Sau đó tôi cảm thấy lãn lộn trên đất rất mệt, cũng biết được dùng tình cảm không thể đạt đến mục đích của tôi, mẹ tôi không tiếp nhận uy hiếp, tôi liền ngoan ngoãn bò dậy đi ra. Quý vị xem, ký ức của tôi rất sâu sắc. Cho nên giáo dục trẻ nhỏ nhất định phải có nguyên tắc rất chuẩn xác, không nên để cho trẻ nhỏ muốn gì được nấy. Yêu chúng quá làm cho chúng hư. Quý vị xem,

khi mẹ tôi dạy tôi tốt như vậy, nhưng khi đến cháu thì lại ưu ái. Thường hay nói với tôi: con không nên nghiêm khắc đối với cháu như vậy. Tôi cũng không nói gì. Sau đó trải qua khoảng nửa năm, bà liền nói với tôi: “con nghiêm khắc là đúng”, bởi vì đứa cháu ngoại này đã trèo cả lên trên đầu của bà. Cho nên cách thể hệ thì giáo dưỡng hiệu quả đều không tốt, sẽ nuông chiều, con cái do chính mình dạy bảo thì hay hơn.

Vi tính và truyền hình thì không cần phải nói, cái học được đều là tham-sân-si-mạn. Chúng ta thấy rất nhiều trẻ nhỏ có lời nói ngạo mạn vô lối, lời nói đều rất thô tục. Việc này có khi không phải được học từ cha mẹ, mà học với truyền hình và vi tính. Xem truyền hình và vi tính, nó có hiệu quả thôi miên, bạn có phát hiện thấy người xem truyền hình dường như hoàn toàn cách biệt với thế gian hay không? Người bên cạnh có gọi thế nào cũng không ích gì, vì sao vậy? Bởi vì sóng từ và sóng âm của truyền hình, sẽ làm cho não của bạn giống như đã hoàn toàn cách ly với thế giới bên ngoài vậy, cho nên truyền hình xem càng nhiều thì sẽ càng không biết suy nghĩ. Quý vị xem, vì sao rất nhiều thương phẩm rất quý đều ưa thích quảng cáo trên truyền hình, đều là hô hào giá cả rất hấp dẫn? Vì khi người xem truyền hình thì không có lý trí, nhìn thấy SK II xoa lên lập tức liền sẽ bóng đẹp, nhìn vào sẽ mê người, liền lập tức đi mua. Cho nên truyền hình đối với đại não của trẻ nhỏ có ảnh hưởng sâu xa, đây đều là đã có chứng minh của khoa học. Trên web Đại Phương Quảng chúng ta có một bài viết, mang tên Truyền Hình Dạy Lớn Trẻ Thơ, mọi người có thể xem thử. Khoa học đã nghiên cứu ra, truyền hình

có sức ảnh hưởng rất không tốt đối với trẻ nhỏ. Cho nên, chúng ta hiểu rõ được giáo dục trẻ nhỏ vẫn là phải nhờ vào chính mình, mới có thể nắm chắc được phần tốt, vì sự trưởng thành của trẻ nhỏ không thể nào lập lại được lần thứ hai. Hiện nay bảo bạn phải tự mình dạy con cái, bạn làm được không? Lập tức nói: “thầy Thái ơi! Nhân tại giang hồ, thân bất do kỷ”. Những điều thầy nói tôi đều rất đồng ý.

Chúng ta cùng nhau suy xét đến vấn đề thứ nhất, chính là vấn đề kinh tế. Người thường đều cảm thấy, hai người nếu không cùng nhau kiếm tiền thì sẽ đói chết, bạn thấy chúng ta đều có rất nhiều lập trường dự bị. Các bạn! Ở vào thời của ông tôi, hai vợ chồng chỉ có chồng ra ngoài kiếm tiền, hơn nữa còn sanh ra năm - sáu người con, bảy - tám người con, họ có đói chết hay không? Không có! Hiện nay chúng ta mới nuôi có một đứa mà phải hai người kiếm tiền, lại sợ chết đói, vấn đề ở chỗ nào? Vấn đề ở chỗ không nắm được thái độ trị gia rất then chốt, là cần kiệm. “Kiệm là gốc trị gia”, chỉ cần cần kiệm, không nên tiêu phí bừa. Kỳ thật một người kiếm được tiền thì đã đủ cho người trong nhà dùng rồi. Hơn nữa một người kiếm tiền, người trong nhà dùng sẽ rất cần kiệm, từ nhỏ đã cho con cái thái độ gì? Thái độ cần kiệm, bạn làm cho trẻ nhỏ có lập trường vững chắc, không đến nỗi trở thành nô lệ của vật chất.

Tốt rồi, ở lần giảng sau chúng ta sẽ phân tích về mặt kinh tế. Cảm ơn các vị

Hết tập 4

ĐỆ TỬ QUY
CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
TẬP 5

Xin chào mọi người! Lần giảng trước chúng ta nhắc đến, gia đình có hai thứ rất quan trọng. Một là kinh tế, nghĩa là đời sống vật chất, hai là đời sống tinh thần, phương diện giáo dục con cái.

Vừa rồi cũng nhắc đến tình hình gia đình hiện nay, đều là vợ chồng cùng nhau kiếm tiền, bộ phận lớn trẻ nhỏ đều gửi vào nhà trẻ, hoặc là giao cho người giúp việc, hoặc giao cho ông bà nội giữ cháu. Trí tuệ của nhân sanh xem thấy từ chỗ nào? Thấy được trong việc thủ xả, có xả mới có đắc. Bớt kiếm một ít tiền và giáo dục con cái nhiều hơn, hay là bạn muốn kiếm được nhiều tiền và lơ là giáo dục con cái? Kết quả có được nhất định sẽ không như nhau. Chúng ta xem thế hệ trước, hiện nay người năm mươi - sáu mươi tuổi, và người khoảng hai mươi - ba mươi tuổi hiện nay, chúng ta so sánh xem hai thế hệ này. Người thế hệ trước rất có trách nhiệm, rất hiếu thảo cha mẹ, còn ngay thời nay này chúng ta thì sao? Các bạn! Xin các vị đừng khách sáo, cứ nói thẳng ra, có thái độ đời sống giống thế hệ trước hay không? Là tiến bộ hay là thoái lui? Thoái lui. Thế hệ trước có tiền, hay là ngay đời hiện tại này chúng ta có tiền?

Thế hệ này chúng ta có tiền. Vì sao có tiền mà thái độ của đời sống lại thoái lui? Như vậy thì có tiền không nhất định giải quyết được vấn đề.

Thời đại của cha tôi, trên cơ bản đều rất nghèo. Vì rất nghèo cho nên biết tiết kiệm. Nhớ lại lúc nhỏ, khi ăn cơm, đồ ăn còn lại là ai gắp? Đều là cha và mẹ, vì họ đều đã rất quen rồi, không thể lãng phí thức ăn, cho nên đời sống tương đối chặt chẽ. Thứ nhất tạo thành thói quen tiết kiệm, thứ hai là đời sống càng khó khăn, người càng hiểu được cảm ân cha mẹ, thương yêu anh em chị em. Cho nên thế hệ của phụ thân tôi, khi ông đang đi học, đều không phải là cha mẹ thúc dục, mà đều là chính mình rất tích cực chủ động. Vì hy vọng thông qua sự thành tựu trên học tập, có thể về sau làm cho cha mẹ có được ngày tháng tốt đẹp. Quý vị thấy, đời sống nghèo khổ, đời sống đáng tin cậy thì làm cho người càng có chí khí, càng có hiếu tâm, cho nên chúng ta phải cảm ơn nghèo khổ.

Thế hệ này, vì từ nhỏ đời sống đã rất dư giả, muốn thứ gì có thứ đó, cho nên quen thói cao ngạo, quen thói xài tiền, lại không biết hiếu đạo, không biết gánh vác tôi luyện đời sống. Cho nên thế hệ này này của chúng ta không chỉ tiêu sài hết số tiền do mình làm ra, mà còn đi tiêu tiền của ai nữa? Tiền của cha mẹ. Làm sao các vị biết vậy? Rất nhiều thanh niên đã có thói quen phung phí, hưởng thụ đến mức độ nào vậy? Tiền lương của một tháng, vừa cầm trên tay thì lập tức phải đi shopping tốt nhất. Có thể tiền lương của cả tháng tiêu hết trong 15 ngày trước rồi. Những ngày tháng sau đó thì thế nào? Ngày tháng sau đó mua mì ăn liền từng gói từng gói từ từ mà ăn. Nhưng sau đó không thể tiếp tục, trở về

tìm người cha già nói: “Ba ơi! Con hết tiền rồi”. Ba rất tức giận nói: “Đã nói với con không nên sai phung phí, thế mà con không nghe. Đến đây, muốn bao nhiêu?” Vẫn là móc ra đưa chúng. Cho nên đời sống dư giả, chưa chắc đã mang đến cho con cái quý vị thái độ đời sống chuẩn xác.

Thời xưa rất nhiều người có học thức đã thấy rõ được điểm này. Khi triều Hán khai quốc, Lưu Bang đánh khắp thiên hạ, đã phong cho hơn 100 công thần, đều phong cho đất đai, cho họ rất nhiều đất đai. Hơn 100 vị công thần, trải qua 100 năm, sử học gia của triều Hán đột nhiên nghĩ ra nói: tôi đi tìm hiểu xem, đời sau của 100 vị công thần này như thế nào? Kết quả nhà sử học này rất là kinh ngạc, con cháu đời sau của 100 vị công thần này, trên cơ bản đều đã chìm xuống, rất nhiều người lưu lạc trên đường đi xin ăn. Trong đó chỉ có mấy người đời sau vẫn còn rất tốt, trong đó có một người tên là Tiêu Hà.

Khi chia đất đai, Tiêu Hà nhận lấy một mảnh đất rất xấu, vì miếng đất khô cằn, chỉ cần bạn không canh tác thì không có cơm ăn, cho nên ông lo nghĩ kế hoạch lâu dài, hy vọng con cháu của ông về sau hiểu được cần lao tiết kiệm. Những người được chia phần đất tốt, thích ăn mà biếng làm, hơn nữa đất tốt bạn ưa thích thì người khác cũng ưa thích, nên cũng có rất nhiều người đến dòm ngó, có rất nhiều người nghĩ cách hãm hại. Cho nên Tiêu Hà thấy được, không nên để tiền lại cho con cháu, mà quan trọng hơn là phải lưu lại trí huệ cho con cháu, lưu lại tấm gương tốt cho con cháu. Cho nên tiên sinh Tư Mã Quang từng nói: “để tiền lại con cháu, chưa chắc con cháu có thể giữ được, để sách lại con

cháu, con cháu chưa chắc có thể đọc, không bằng trong âm thầm để lại âm đức cho con cháu, là cách tính dài lâu cho con cháu”. Trong Kinh Dịch có câu giáo huấn rất quan trọng: “tích thiện chi gia, tất hữu dư khánh”. Âm đức nhất định có thể hỗ trợ con cháu đời sau. Âm đức không chỉ có thể hỗ trợ cho con cháu đời sau mà thôi, ngay khi chúng ta làm việc thiện, ngay trong quá trình lập thân hành đạo, đã làm thân giáo tốt nhất cho con cháu đời sau, cho nên cha mẹ có trí tuệ, sẽ chọn lựa như vậy.

Vì vậy, thế hệ của phụ thân tôi, vì đời sống tương đối khó khăn, có năm anh chị em, họ đi học không cần phải cha mẹ thúc đẩy, hơn nữa anh em chị em đều rất hòa thuận. Cho nên chỉ cần đời sống trải qua được tốt, cố gắng nâng cao trí tuệ của con cái, đời sống tinh thần của con cái, gia đình vẫn có thể kinh doanh tốt.

Chúng ta xem tiếp, có phải một người kiếm tiền thì sẽ được ít hay không? Có phải hai người kiếm tiền thì sẽ kiếm được nhiều chăng? Rất nhiều cặp vợ chồng cùng nhau kiếm tiền, thế nhưng cũng không dư được bao nhiêu, một mặt thì bị bạn bè kéo, một mặt thì đi mua những món đồ lại bị gạt. Chúng ta phải lý giải được, tiền tài thật sự có được từ đâu, người thế nào mới có được tiền của? Phải đem cái đạo lý làm cho rõ ràng, nếu không thì cả đời bạn chỉ để kiếm tiền, nhưng cả đời cũng không kiếm được bao nhiêu tiền.

Thần tài cổ xưa của Trung Quốc là Phạm Nặc, tục danh là Đào Chu Công, ông là người thời đại Xuân Thu Chiến Quốc. Phạm Nặc cùng

Văn Chung giúp cho Việt Vương Câu Tiễn. Sau khi phục hồi được Việt quốc, Phạm Nặc nói với Văn Chung: “Việt Vương Câu Tiễn có thể cùng hoạn nạn, thế nhưng không thể nào cùng phú quý”. Phạm Nặc rất biết nhìn người, cho nên biết nhìn người rất quan trọng, không biết nhìn người có thể cả đời sẽ nhận được ảnh hưởng không tốt. Bạn xem Văn Chung không biết nhìn người, ông thấy vinh hoa phú quý trước sắp đến rồi, làm sao có thể bảo tôi buông bỏ nó được, không bằng lòng. Sau đó Việt Vương Câu Tiễn liền ban cho Văn Chung tỵ sát. Phạm Nặc dẫn theo Tây Thi rời khỏi nơi đó, đến khu vực Giang Nam bắt đầu buôn bán. Ban đầu từ làm ăn nhỏ, làm được không bao lâu thì phát tài to. Phạm Nặc lập tức đem những tiền của này đi bố thí hết. Trải qua không bao lâu, trải qua vài năm ông lại phát tài, ông lại đem nó đi bố thí hết cho người bản cùng khốn khổ, sau đó lại bắt đầu từ buôn bán nhỏ. Trên lịch sử ghi chép: “tam tỵ tài, tam tán tài”.

Con người tại vì sao có tiền của? Nguyên nhân chân thật là ông hiểu được bố thí tiền của ra. Cách làm của Phạm Nặc như vậy, cũng là căn tuân giáo huấn của thánh hiền. Trong Đại Học có nhắc đến: “tài tán tất nhân tỵ”, khi chúng ta đem tiền của cho đi, cái gì tỵ tại? Tất cả mọi người yêu thương đối với ta, lòng người đều hướng đến ta, cho dù bạn làm ăn buôn bán gì, họ đều sẽ đến mua giúp bạn, muốn đến ủng hộ bạn, vì bạn đã lấy được lòng người. Cho nên tiền tài cho đi rồi chẳng phải là không còn, không phải không nhìn thấy thì là không có, sức ảnh hưởng vô hình của nó, chỉ cần gặp được duyên thì khởi hiện hành.

Vì vậy chúng ta phân tích, tiền của có nhân có duyên mới có kết quả. Cái “nhân” ở bổ thí tài, “duyên” là nỗ lực của bạn, cộng với tương trợ của quý nhân và cơ hội đến, thì tự nhiên sẽ kết “quả” tiền của. Cho nên kinh doanh tiền của cho gia đình, nhất định phải như lý như pháp mà kinh doanh, nếu không thì dù bạn có nỗ lực cả đời, cuối cùng có thể vẫn là uổng phí.

Chị gái tôi sau khi chị mang thai liền từ bỏ công việc công chức của chị. Rất nhiều bạn bè thân thích đều cảm thấy đáng tiếc, ngay đến mẹ chồng của chị cũng thường hay nói với chị: “con đi làm đi, mẹ giúp con giữ cháu”. Thế nhưng nhân sanh có xả có đắc. Sau khi chị tôi từ chức thì đến ở trong nhà chúng tôi, sau này con chị đều là chính chị dạy. Chị tôi sau khi từ chức thì một mình anh rể tôi kiếm tiền, nhưng anh rể tôi càng ngày càng kiếm được nhiều tiền. Vì sao càng kiếm tiền càng nhiều vậy? Vì anh rể tôi mang tiền đưa cho chị tôi, chị tôi nói một mình ở nhà giữ con cũng không dùng vào đâu, nên thường hay mang đến đưa cho tôi. Chị nói, em mang đi in ấn kinh sách, làm một số việc thiện. Chị tôi biết giúp chồng mình tu tài bổ thí, cho nên chồng của chị kiếm tiền ngày càng nhiều. Có lần hai vợ chồng chị đi mua đồ, cũng gặp lúc trung tâm mua sắm lớn khai trương, có thể bốc thăm trúng thưởng, giải hạng nhất là một chiếc xe hơi. Chị tôi cũng viết tên địa chỉ bỏ vào thùng tham dự thưởng, không bao lâu sau, trung tâm mua sắm gọi điện thoại đến nói: “cô Thái ơi, cô đã trúng được một chiếc xe hơi rồi”. Cho nên hiểu được bổ thí, “trong số có thì nhất định có”. Không phải nói quý vị, có rất

nhiều người đi làm kiếm được rất nhiều tiền, quý vị phải hiểu được trông cái nhân của tài bố thí.

Có nhiều bạn nói: “tôi không có tiền thì làm sao trông được cái nhân tài bố thí?” Tài này tuyệt đối không phải chỉ có tiền mà thôi, bố thí tài bao hàm “nội tài” và “ngoại tài”. Chúng ta làm việc rất nỗ lực, cộng với kinh nghiệm và trí huệ của quý vị, đây đều thuộc về nội tài bố thí. Ngoại tài là tiền vàng, tài vật, cùng vật phẩm, những thứ này đều có thể tu tài bố thí. Bố thí tiền tài có phải quyên tặng càng nhiều thì phước báo sẽ càng lớn hay không? Không phải.

Tôi nhớ đã từng xem qua một bài báo, có một cặp nông phu, tuổi tác của họ đều rất lớn, cả đời dành dụm được một ít tiền, lúc đó bên cạnh họ xây một bệnh viện, là một bệnh viện rất tốt, hai vợ chồng họ liền đem tiền tích lũy cả đời quyên tặng để mua một chiếc xe cấp cứu. Mua một chiếc xe cấp cứu so với một xí nghiệp lớn tặng mấy mươi vạn thì người nào phước báo lớn? Người nông phu tích lũy cả đời đều đem đi bố thí hết, lòng thương yêu đó của họ có thể tạo phước cho bao nhiêu sinh mạng? Còn xí nghiệp mấy mươi vạn đó, đối với họ mà nói chỉ là thế nào? Ngọn tóc mà thôi. Cho nên phước điền phải từ nơi tâm mà trông, phước phần cũng là do tâm sanh. Cho nên khi chúng ta tận tâm tận lực bố thí, cho dù là tiền nhiều hay ít đều có thể trông vô lượng phước.

Thời xưa có một nữ sĩ, vừa lúc đi ngang qua ngôi chùa, cô liền bước vào chân thành lễ Phật. Lúc đó trên người chỉ có hai xu tiền, cô liền đem hết ra cúng dường. Phương trượng nhìn thấy rất cảm động, đích

thân ra giúp cô niệm Phật cầu phước, giúp cô hồi hướng. Sau này cô được gả vào trong cung, giàu có rồi, cô mang theo mấy ngàn lượng đến ngôi chùa ấy, cũng là mang đến để cúng dường, nhưng vị phương trượng không bước ra, chỉ để cho một đồ đệ ra giúp cô tụng kinh hồi hướng. Vị tín nữ này liền rất hiếu kỳ, ngày trước chỉ cúng dường có hai xu thì phương trượng đích thân giúp mình sám hối hồi hướng, thế nhưng hiện nay tặng mấy ngàn lượng, vì sao chỉ bảo đồ đệ ra thôi? Vị tín nữ này cũng rất có trí huệ, cô đi thưa hỏi, đem vấn đề này làm cho rõ ràng. Cô liền chủ động đi tìm phương trượng, thưa hỏi xem vì sao lại như vậy? Phương trượng nói với cô: Hai xu tiền của cô là phát ra từ tâm chân thành, do đó nếu tôi không đi ra giúp cô hồi hướng là có lỗi với cô. Lần này tuy là cô mang đến mấy ngàn lượng, thế nhưng tâm của cô đã không còn chân thiết như lần trước đến đây, nên để học trò của tôi làm là được rồi.

Như vậy, phước điền của một người, cội gốc vẫn là ở tâm của họ. Chỉ cần chúng ta có tâm này, luôn biết xả tài để giúp đỡ người khác, thì phước báo của chúng ta từng li từng tí đều có thể tích lũy. Cho nên, đối với vấn đề tiền tài, chúng ta có sự nhận biết chính xác, sẽ không sợ được sợ mất. Nhìn thấy người khác kiếm được nhiều tiền, tâm của bạn sẽ thế nào? Sẽ thấp thỏm không an. Không cần thiết, chúng ta cứ thành thật mà tu tài bố thí của mình, tự nhiên quả báo liền hiện tiền. Như vậy là mặt kinh tế giải quyết rồi. Kế đến vấn đề giáo dục con cái.

Vợ chồng phải chọn lấy cùng hiểu hợp nhau, đương nhiên giáo dục chủ yếu phải lấy mình làm gương. Cho nên người xưa nói “tam tông tứ đức”, “phu nghĩa phụ thình”. Nghĩa là người làm chồng phải có ân nghĩa, phải có tình nghĩa, phải có đạo nghĩa, phải làm đến ân nghĩa, tình nghĩa, đạo nghĩa thì liền có thể làm tấm gương tốt cho con cái. Đối với cha mẹ của mình có ân nghĩa, thì con cái cũng hiểu được phải hiếu thảo với cha mẹ. Đối với vợ phải có tình nghĩa, người vợ cùng với ta gánh vác nặng nhọc, cùng lo liệu gia đình thật không dễ dàng. Từng giờ từng phút phải nhớ lấy ân tình này của vợ. Người vợ có một ân tình mà cả đời này chúng ta báo đáp cũng không hết, đó chính là giúp chúng ta nối dõi tông đường, cái sứ mạng này rất nặng. Một mình ta làm có được không? Không thể được, không ai có thể thay thế, cho nên chúng ta phải cảm ân. Làm người chồng mỗi lần nghĩ đến, vợ ta đã giúp ta nối dõi tông đường. Lúc nào chúng ta cũng đem cái ân đức này để ở trong lòng, vợ chồng sống với nhau có thể không tốt sao? Không thể nào.

Sau đó đối với con cái phải có “đạo nghĩa”, nhất định phải đem con cái dạy tốt, đó là bổn phận và trách nhiệm của người làm cha mẹ.

Người vợ phải có “tứ đức”: vợ đức, vợ ngôn, vợ công, vợ dung.

Người vợ phải có đức hạnh. Nếu người vợ không có đức hạnh, khi gả vào trong nhà người thì sẽ làm cho người ta thế nào? Lộn xộn không yên. Vốn dĩ trong nhà không có chuyện gì, khi gả vào nhà thì rối tung cả lên, cho nên “đức” rất quan trọng. Con trai có hiếu không bằng con dâu có hiếu. Vì vậy người xưa có nói: “cưới được một người vợ tốt, gia tộc

có thể hưng thịnh ba đời. Nếu một người vợ không tốt thì sao, gia đình sẽ như thế nào? Sẽ bại đến ba đời”. Cho nên cưới vợ tiêu chuẩn thứ nhất là gì? Đức hạnh, cưới vợ phải cưới người có đức. Hiện nay người nam có sự nhận biết như vậy nhiều không? Không nhiều, cho nên chúng ta phải giáo dục con cái, về sau tìm đôi tượng phải chú trọng đức hạnh, phải có “vợ đức”. Người vợ đức này, tự nhiên trong hành vi lời nói của người mẹ liền sẽ cho con cái sự ảnh hưởng thâm lắng. Mẫu thân của tôi thường hay nói với cha tôi: “cái lòng của ông quá mềm yếu”, sau đó lại nói tiếp là “*hết thấy mọi người đều như vậy*”. Vốn dĩ là đang nói cha tôi, sau đó toàn bộ thấy đều bị bà nói. Tôi muốn thêm một câu: chẳng phải mẹ cũng như vậy sao?

Tôi nhớ có một lần về quê ngoại, đi xe taxi về quê, kỹ thuật của người lái xe taxi không được tốt, khi lái vào một con đường nhỏ thì một bánh xe bị lọt xuống mương nước. Khi xe rơi xuống thì ông pô chạm xuống bùn nên sút ra. Nửa đoạn đường sau cái ông pô đó cứ kêu lên khọt khọt khọt khọt, cứ như vậy mà đến nhà ngoại tôi. Khi mẹ tôi lấy tiền trả tiền xe cho ông ấy, ngoài ra còn lấy 500 đưa cho ông ấy. Khi đó tôi còn nhỏ, động tác mà mẹ tôi lấy tiền ra, xin hỏi mẹ tôi có nói với tôi là bà đang làm gì không? Bà không nói, thậm chí bà còn không biết con trai bà đang đứng nhìn. Thế nhưng trong đầu của tôi xuất hiện ra mấy câu văn. Nghĩa là mẹ tôi cảm thấy họ là người lao nhọc, kiếm tiền không dễ dàng, tiền để sửa xe này nhất định sẽ tạo thành gánh nặng cho gia đình ông ấy, đời sống của chúng tôi tương đối có dư, nên giúp đỡ cho

ông ấy một chút. Động tác của mẹ tôi khiến cho tôi rất cảm động. Cho nên từng lời nói việc làm của mẫu thân đều đã cho con cái sự giáo hóa thâm lắng. Sau đó, vì tôi sau này trong lúc giảng bài, đột nhiên hỏi tương lai việc này, tôi gọi điện thoại nói với mẹ tôi việc này. Bà thế nào vậy? Bà sớm đã quên mất việc này rồi, thậm chí không hề biết con cái đang học tập, đang cảm động. Cho nên “vợ đức” đích thực là ngay trong từng lời nói việc làm đều đang ảnh hưởng con cái.

Thứ hai: “vợ ngôn”. Lời nói của người mẹ lúc nào thì ảnh hưởng đến con cái vậy? Ngay khi thai giáo. Lời nói của người mẹ nếu như rất dịu dàng, em bé ở trong thai sẽ cảm nhận rất dễ chịu. Nếu như người mẹ ồn ào lớn tiếng, nói chuyện rất khó nghe, em này sẽ học tập ngay từ trong thai. Cho nên chúng ta thường hay đến nhà một số bạn bè, cảm thấy người trong nhà họ nói chuyện, dường như là đang gây lộn, đều rất lớn tiếng. Đó chính là một thói quen. Lời nói quá lớn tiếng, lời nói khó nghe, con cái của quý vị cũng đang học tập. Nếu như lời nói của chúng ta ôn hòa, lời nói có thể bao dung người khác, thì con cái sẽ học được tốt.

Tôi nhớ lại, cha mẹ tôi từ trước đến giờ, chưa từng ở trước chúng tôi nói người bạn nào đó không tốt. Việc này rất quan trọng. Khi cha mẹ ở trước mặt con cái nói người này không tốt, người kia rất không tốt, xin hỏi con cái của quý vị học được cái gì? Học được cái thấy người khác không tốt, khắp nơi phê bình, sẽ rất ngạo mạn, cho nên lời nói của chúng ta cũng phải nên cẩn trọng.

Thứ ba: “vợ công”. Thời xưa phụ nữ biết may quần áo, biết làm rất nhiều việc nhà, đây gọi là “vợ công”. Đổi lại tình huống hiện nay, phụ nữ còn phải đan áo lông làm gì nữa, việc này không cần thiết, vì hiện nay xí nghiệp tương đối phát triển. Tình hình gia đình thời xưa và thời nay không giống nhau. Thế nhưng một người mẹ muốn làm cho gia đình duy trì được tốt, vẫn phải có rất nhiều năng lực. Thí dụ nói trong nhà thì phải dọn dẹp cho sạch sẽ. Con cái ở trong hoàn cảnh dọn dẹp gọn gàng mà lớn lên, trong vô hình trung chúng sẽ cảm thấy đồ đạc phải được giữ sạch sẽ, phải để ngay ngắn. Nếu chúng nhìn thấy đồ đạc lộn xộn, chúng sẽ tự mình ra tay dọn dẹp. Ngoài việc dọn dẹp nhà cửa ra, còn phải nấu được một số món ăn. Nếu chồng con ăn uống ở quán xá, thì sẽ có kết quả gì? Đều ra ngoài quán ăn thì không khí gia đình không còn ấm áp, rất ít khi ngồi chung với nhau. Thường ăn ở ngoài quán, thức ăn ở bên ngoài thế nào? Vừa dầu vừa mặn. Cho nên hiện nay bệnh gì là nhiều nhất? Bệnh cao huyết áp. Người bệnh cao huyết áp mà muốn đi trị bệnh thì phải ngồi xếp hàng chờ đến nửa ngày. Hiện nay người bị tai biến, đau tim rất nhiều. Trong nhà nếu như thường hay nấu những món ăn thanh đạm, sẽ khiến cho người trong nhà đều rất hoan hỉ, đều trở về nhà mà ăn. Tôi nhớ lúc nhỏ, có một câu khẩu hiệu rất hay: “ba ba về nhà ăn cơm tôi”, liền có không khí gia đình rất tốt.

Thứ tư: “vợ dung”. Dung mạo của con gái, đương nhiên không phải là hóa trang lên giống như ngày kết hôn. “Vợ dung” là biểu thị rất đoan trang, rất giản dị, không phải sanh con xong thì tự bỏ rơi mình. Rất

nhều cô gái khi sanh con xong, cảm thấy ta nhất định giống như một bà mẹ rồi, cho nên không cần phải chung diện. Rất có thể ông chồng vừa bước vào cửa thì giật thót cả người, “á” lên một tiếng rồi lập tức quay đi. Như vậy thì không tốt, phải làm cho ông chồng nhìn thấy vui vẻ vừa mắt. Hơn nữa bạn nghi dung đoan trang thì sẽ cho ai tấm gương tốt vậy? Cho trẻ nhỏ. Đúng! Chúng ta phải thấy được xa, cho nên “vợ dung” cũng rất quan trọng.

Khi vợ chồng đều có thể đoan chánh ngôn hạnh, phẩm hạnh của chính mình, thì nhất định sẽ giáo dục tốt con cái. Hiện nay nói nam nữ bình đẳng, cho nên “bốn đức” này người nữ cần, người nam cũng cần. Chồng cũng phải có đức, lời nói của chồng cũng phải nhẹ nhàng uyển chuyển, ngôn ngữ cũng phải thường hay miệng nở ra hoa sen, làm gương tốt cho con cái. “Chồng công”, người nam không có bản lĩnh sao được, làm sao có thể duy trì gia đình. Tiếp theo là “chồng dung”, bạn làm cha ở trong nhà mà ăn mặc lôi thôi, hoặc là khi ngồi gác chân trên bàn ghế, vậy thì cho đứa bé ảnh hưởng không tốt, đây cũng là chồng dung, con cái học được cái gì? Cho nên mỗi giờ mỗi phút chúng ta phải nhắc nhở chính mình, cho con cái tấm gương tốt, lấy mình làm gương là rất quan trọng.

Dạy trẻ nhỏ phải có cương có nhu. Có cương có nhu, nói dễ hiểu một chút chính là có người muốn diễn mặt trái, có người muốn diễn mặt phải. Có cương có nhu, có cứng có mềm, cho nên người xưa nói trung dung là đạo, không thể thái quá, cũng không thể bất cập. Nếu như ngày

nay chỉ có ân, đối xử tốt với con không gì bằng, thì chúng sẽ không sợ cha mẹ, sẽ cõng lên đầu cha mẹ mà đi. Nếu như nếu chỉ có uy, đối với con cái rất dữ dằn, con sẽ có cảm giác cách ly với chúng ta. Cho nên cương nhu phải xử dụng cho tốt.

Tôi cũng có đứa cháu là con của chị, có nhiều thời gian đều ở trong nhà chúng tôi. Anh rể tôi làm việc tương đối bận rộn, khi ở nhà chúng tôi, tôi cũng có trách nhiệm gánh vác việc dạy bảo đứa cháu này. Các vị nghĩ xem, tôi thích hợp diễn chánh diện hay phản diện? Các vị cảm thấy thế nào? Phản diện à? Làm sao vừa nhìn mà biết ngay vậy?

Tôi nhớ lại năm đầu tiên tôi đi dạy học, có lần học trò không giữ qui cũ, tôi mắng cho chúng một trận. Từ lần hai đi xuống lần một đi vào văn phòng, thầy giáo toàn trường đều nhìn vào tôi nói: thầy cũng tức giận à? Họ đều rất kinh ngạc. Kỳ thật, đáng tức giận mà không giận, thì không thể nào dạy tốt được học trò. Chúng ta tức giận là để cho học trò cảnh giác, về sau không được tái phạm cái lỗi này nữa. Cho nên nhân sanh như diễn kịch, đáng diễn như thế nào thì nên diễn như thế đó. Cho nên tôi đối với đứa cháu này của mình, tôi chính là diễn phản diện, mẹ của chú là chánh diện, phản diện cùng chánh diện nhất định phải phối hợp được tốt.

Tôi nhớ cũng là mấy năm về trước, hôm đó là đêm đón giao thừa, ăn cơm ở nhà chúng tôi, chú nhỏ này vừa cầm đũa lên liền cầm sát ở đầu đũa để gấp thức ăn. Tôi liền nói với bé, tôi nói: “Vĩ à, cầm như vậy có vi khuẩn, con cầm đũa thì nhất định phải cầm ở bên trên”. Chú nhìn vào

tôi, lại đưa tay cầm xuống phía dưới. Tôi rất có lòng nhẫn nại, tôi lại nói: “cầm như vậy sẽ có vi khuẩn, cho nên con phải cầm lên phía trên”. Chú lại nhìn vào tôi, tuy là chú không nói lời nào, bạn biết được là ý gì không? Chú nói để xem ông có mức nhẫn nại đến cỡ nào? Rất nhiều trẻ nhỏ muốn xem mức nhẫn nại của cha mẹ, khi chúng vừa qua mức hạn chế của cha mẹ, thì chúng liền có thể muốn gì được nấy đối với cha mẹ, bạn sẽ từng bước nhượng bộ, chúng có thể dùng tình cảm để uy hiếp bạn. Tôi thấy ba lần khuyên chú ấy không ích gì, tôi lập tức bồng chú ấy lên, đi về phòng của tôi. Vì sao phải đi về phòng của tôi? Phải cắt đứt hết tất cả viện binh của chú ấy, thì chú mới biết sắp có việc không lành rồi. Khi tôi liền bồng chú ấy đi, mẹ tôi lập tức nói: “sắp đón giao thừa rồi, đừng có đánh mà”. Có nên đánh hay không? Lẽ nào sắp đón giao thừa phạm sai lầm thì không cần xử phạt? Như vậy thì con cái sẽ không biết qui cũ ở chỗ nào.

Hiện nay có rất nhiều phụ huynh, vào ngày thứ bảy, ngày chủ nhật thì có thể ngủ đến giữa trưa, có tình hình này hay không? Năm ngày thì chúng bình thường, thứ bảy và ngày chủ nhật thì không bình thường, đời sống của họ liền lộn xộn lên, không có qui cũ. Cho nên hiện nay khi thứ hai đi học, biểu hiện của học trò thì như thế nào? Lười nhát. Cho nên qui tắc qui định không thể thay đổi bởi vì bất cứ tình huống nào. Nếu không thì con cái nhất định sẽ lười nhát không nỗ lực, nhất định sẽ đi đến chỗ vui chơi mà không tuân thủ qui tắc. Tôi giao phó với chị tôi, cho dù chị dẫn nó đi leo núi, đi ra ngoài chơi vài ngày, mỗi ngày nhất định phải có

định, đem theo những kinh điển để học thuộc lòng. Phải học thuộc lòng. Như vậy thì trong lòng nó sẽ hiểu rõ, cho dù ở trong nhà hay ở bên ngoài, bài tập học tập của chính mình đều phải làm cho tốt. Khi nguyên tắc của bạn rõ ràng, chúng sẽ cảm thấy đó là bổn phận của chúng, chúng sẽ không có tâm cầu may, chúng sẽ không ở đó mà nói: “Mẹ ơi! Hôm nay thôi đi mà”. Nó sẽ nói những lời hay với quý vị. Cho nên nguyên lý nguyên tắc này nhất định phải nắm lấy.

Khi tôi bỗng chú ấy đi vào phòng, kỳ thật vào lúc đó quan trọng nhất là phải để cho chú ấy biết chính mình sai rồi. Có phải chúng ta thích trừng phạt trẻ nhỏ hay không? Không phải vậy! Cho nên tôi liền nói với chú, con có khóc cũng không hề gì, con khóc càng lớn tiếng, thì cậu càng trừng phạt con nặng. Rốt cuộc khi bạn vừa nói như vậy, thì chúng sẽ như thế nào? Chúng sẽ khóc càng lớn tiếng, bạn liền đánh chúng một cái. Kỳ thật lúc đó chú ấy còn mang tả lót, cơ bản là sẽ không đau, chỉ là khí thế này của bạn làm cho chúng chấn động ngay. Bạn liền nói với chúng, nông nổi tuyệt đối không thể đạt đến mục đích của con, hôm nay con có khóc thế nào cũng không ích gì đâu. Ngay khi bạn rất kiên định, chúng vừa nghe thì chúng hiểu là phương pháp của chúng như vậy tuyệt đối không thể nào đạt đến được mục đích của chúng, chúng sẽ không khóc nữa. Khi chúng không khóc nữa, lúc này chúng ta liền nói với chúng, đem đạo lý giảng nói rõ ràng cho chúng nghe: “Cậu dạy con như vậy là muốn tốt cho con, con phải nên tiếp nhận giáo huấn của người lớn”. Từ rất hung dữ biến thành thế nào? Biến thành rất từ ái. Sau khi

giảng cho chú nghe rồi, tôi liền đi ra, phản diện đã diễn xong rồi, ai sẽ diễn tiếp? Chánh diện phải lên diễn tiếp, cho nên chị tôi liền đi đến. Khi chị tôi vừa đi đến, chú nhỏ liền chạy đến trước mặt chị, liền ôm lấy chị nũng nịu. Chị tôi lập tức liền nắm nó lại, con vừa phạm phải lỗi làm gì? Phải để trẻ nhỏ tự mình nói. Chú không nói, lại tiếp tục ôm lấy chị tôi. Chị vẫn là rất kiên trì, lại hỏi con trai là con vừa phạm phải sai làm gì? Phải để trẻ nhỏ tự mình nói ra, phải để trong ký ức của chúng không thể chứa đựng việc bị cậu trừng phạt, mà phải chứa đựng việc chính mình phạm phải những lỗi lầm gì. Sau khi nói xong, chị của tôi liền nói với con của mình, con phải đi xin lỗi cậu ngay. Còn muốn chú phải đến xin lỗi tôi, đây chính là tìm cơ hội để giáo dục, tạo nên một kết thúc rất đẹp. Rất nhiều bậc làm cha mẹ dạy con chỉ trừng phạt là xong, trút hết tức giận thì thôi, chứ không hề làm động tác kết thúc. Cho nên ngay trong ký ức của con cái, chúng chỉ cảm giác tính khí của cha không tốt, tính khí của mẹ không tốt. Cho nên ân đức và uy nghiêm phải đồng nhau, hai mặt này kết hợp phải cẩn thận.

Hiện nay phản diện có người diễn hay không? Người cha hiện nay có chịu diễn phản diện hay không? Không chịu làm. Vì sao hiện nay người cha không chịu diễn phản diện? Vì họ làm việc rất bận rộn, cảm thấy rất thiếu sót đối với con cái, khó gần gũi con cái, đều mong muốn con cái nở nụ cười, cho nên mỗi lần họ quay về nhà, thì mang về quà tặng, đồ chơi. Chẳng những không diễn phản diện, mà đều là diễn chánh diện. Sau đó con chạy đến: A ba ba tốt quá! Rồi vội vàng ôm lấy đồ chơi

rời đi. Một lần rời hai lần, hai lần rời ba lần, đều là như vậy, mang quà về cho con. Trải qua hai ba tháng, con lao đến “a! ba ba!”, chúng không phải nhìn vào bạn, chúng nhìn vào phần quà, ôm lấy rồi bỏ đi. Đột nhiên có một hôm bạn trở về mà không có quà, chúng nói: sao ba về mà không có quà gì hết vậy? Cho nên không thể dùng vật chất để xây dựng quan hệ cha con, như vậy thì thật không tốt. Phải nên dùng sự quan tâm thương yêu của bạn để xây dựng quan hệ cha con.

Người cha không diễn phản diện thì ai diễn? Người mẹ diễn à? Thiên tính của người nữ là nặng về tình cảm, đều rất quan tâm đối với con cái, cho nên các cô diễn chánh diện là tự nhiên nhất. Nhưng hiện nay người mẹ không chỉ diễn chánh diện, mà còn phải diễn phản diện nữa. Có rất nhiều cô sau khi đóng xong phản diện với con, trong lòng mình lại cảm thấy rất là đau xót, đầu này thì phải diễn phản diện, có thể tí nữa lại phải biến thành chánh diện, có dễ diễn không? Thật khó diễn, vừa trút xong cơn giận, lại phải rất từ ái đối với con, cho nên người nữ hiện nay, bệnh nghiêm trọng nhất là gì? Gọi là nội tiết không thông, có phải vậy không? Thường phải diễn phản diện, lại phải chuyển thành chánh diện, tạo thành áp lực rất lớn đối với thân tâm của các cô. Cho nên người chồng phải diễn phản diện, bởi vì người nam thuộc cương, người nữ thuộc nhu. Có như vậy con cái mới không dễ dàng gây rối.

Chúng tôi nhớ lại lúc còn nhỏ, chỉ cần ánh mắt của cha trừng chúng ta một cái, chúng tôi lập tức sẽ hiểu được phải cẩn trọng. Tôi thường kiến nghị những người cha hiện nay, vì làm việc tương đối bận

rộn, không nhất định phải dành nhiều thời gian để dạy con, không phải thời gian dài thì con cái mới cảm nhận được. Bạn quan tâm chúng, quan trọng nhất là bạn có cái tâm này hay không. Nếu như mỗi ngày bạn bỏ ra mười phút, trong mười phút này, điện thoại phải tắt đi, trong khoảng thời gian này chính là thời gian bạn cùng ở chung với con của mình, bạn phải đem sách thánh hiền ra, đem Đức Dục Cố Sự ra, mỗi ngày giảng cho chúng nghe hai điều. Bạn liên tục không ngừng làm như vậy, con cái sẽ cảm thấy bạn rất quan tâm đến chúng. Sau khi chúng nghe xong chuyện xưa rồi, khi đi đến trường học chúng sẽ kể với các bạn, ba của mình mỗi ngày đều kể cho mình nghe hai câu chuyện. Các bạn học sẽ như thế nào? Sẽ có cái nhìn kính phục. Sau đó chúng sẽ nói: nào, mình sẽ kể cho bạn nghe hai câu chuyện này. Đồng thời bạn huấn luyện chúng làm thế nào đem những giáo huấn của thánh hiền cùng chia sẻ với mọi người. Cho nên quan trọng nhất là bạn phải có cái tâm này.

Vừa rồi chúng ta có nói đến quan hệ ngũ luân, trong đó quan hệ vợ chồng là quan trọng nhất, vợ chồng chánh thì ngũ luân chánh. Cho nên “nhất môn thâm nhập”, nhất môn này đã nắm được cương lĩnh đạo đức rồi, nắm được Đệ Tử Quy thì nắm được cương lĩnh của đạo đức. Cho nên chúng ta học tập trước tiên từ một môn Đệ Tử Quy này mà thâm nhập. Làm thế nào thâm nhập? Thâm nhập phải làm đến “hành giải tương ưng”. Sau khi lý giải rồi, nhất định phải đi thực tiễn. Bạn thực tiễn nó sẽ giúp cho bạn thể hội đến đạo lý thánh hiền. Thể hội được càng sâu thì giải sẽ được càng sâu. Giải được càng sâu thì bạn hành được càng

thiết thực. Cho nên giải giúp cho hành, hành lại giúp cho giải. Vì vậy, chúng ta học một câu, nhất định phải biết mau đi thực hành. “Trường thời huân tu”. Trường thời là chỉ từng giờ từng phút. Tôi thường hay nói với bạn bè, chỉ cần bạn liên tục không ngừng nghỉ, mỗi ngày sớm tối đem Đệ Tử Quy đọc qua một lần, bảo đảm sau ba tháng, bạn sẽ cảm thấy đạo đức học vấn có tiến bộ rất nhiều. Thang thuốc này trước mắt người uống vào, hiệu quả đều rất tốt, các vị có muốn uống thử không?

Khi tôi ở Hải Khẩu, có một vị thầy giáo thật sự đã làm được. Vị thầy giáo này lần đầu tiên lên lớp, tôi có ấn tượng rất sâu. Vào tiết nguyên tiêu năm ngoái, khi ông nghe giảng mắt không hề dao động. Tôi giảng rất nhiều câu chuyện của thánh triết, ông đều cố gắng ghi chép lại. Ông học được hơn ba tháng thì đi đến trước mặt tôi nói: “thầy Thái ơi! Giáo dục thánh hiền tốt như vậy, không thể chỉ có gia đình tôi được lợi ích, tôi mong muốn quay về quê hương của tôi để dạy Đệ Tử Quy”. Cho nên vì ông có lập chí, vì ông có thời gian dài không gián đoạn, sang và tối đọc qua một lần, cho nên nâng cao được rất nhanh. Buổi sáng đọc, nhắc nhở chính mình, hôm nay phải làm được những giáo huấn ngay trong Đệ Tử Quy. Buổi tối khi đọc, chúng ta phản tỉnh một lúc, ngày hôm nay đã làm được điều gì, khích lệ cho mình một chút; những điều nào chưa làm được phải cố gắng hơn, sau không làm nữa, sau không tái phạm. Như vậy liền có thể nhận được kết quả rất tốt, có thể trường thời huân tu. Chữ tu là tu sửa cách nghĩ, cách làm, cách nói, từng giờ nhắc

nhờ chính mình tu sửa. Tu sửa ngay lúc bạn đối diện với người, qua lại với bạn, tu sửa ngay lúc đó.

Có một người bạn, anh ấy chia sẻ với tôi, anh nói anh khó sửa nhất chính là “nhân hữu đoản, thiết mạc kiệt”, vì mấy mươi năm nay nói dài nói ngắn quen rồi. Anh cũng rất dụng công, sớm tối đọc qua một lần, kết quả mỗi lần ngay khi anh muốn nói dài nói ngắn, đột nhiên câu kinh văn trong Đệ Tử Quy liền xuất hiện ra, câu “*nhân hữu đoản, thiết mạc kiệt*”, liền hiện lên trong đầu của anh, miệng của anh lập tức đóng bít lại. Đây gọi là trải sự luyện tâm, trải qua những sự việc này, không ngừng ở nơi đó tu sửa cách nghĩ cách nhìn, tu sửa ngay trong cách nghĩ cách nhìn.

Chúng ta tổng kết lại thái độ học tập. Thứ nhất phải lập chí; thứ hai là phải thực tiễn; thứ ba phải học tập có thứ tự, trước tiên nhất định phải xây dựng nền tảng đạo đức, sau đó đọc các kinh điển khác; thứ tư phương pháp học tập phải có thể nhất môn thâm nhập, trường thời huân tu. Nếu chúng ta có thái độ chuẩn xác rồi, tiếp theo chúng ta phải bước vào học tập Đệ Tử Quy.

Học Đệ Tử Quy, thông thường người ta nghe đến “Đệ Tử”, họ liền có nhận xét sai lầm là cảm thấy chỉ dành cho con cái học. Kỳ thật, “Đệ Tử” không phải là chỉ trẻ nhỏ, “Đệ Tử” là chỉ học trò của thánh hiền nhân. Chữ “Qui” cũng là chữ hội ý, một là chữ “Phu”, một bên là chữ “Kiến”, nên gọi là kiến giải của đại trượng phu. Kiến giải của đại trượng phu nhất định là tùy thuận giáo huấn của thánh hiền, cũng chính là chân lý của nhân sinh, để làm việc, để đối nhân xử thế. Cho nên chúng ta

cùng học Đệ Tử Quy mới có thể dạy tốt được con cái. “Giáo nhi giáo nữ tiên giáo kỷ”, muốn dạy tốt con trai con gái, trước tiên phải nâng cao chính mình, chính mình phải làm tốt trước, như vậy mới có thể làm tốt được công tác của thân giáo.

Trước tiên chúng ta đọc qua “Tổng Mục” một lần. Chúng ta cùng nhau đọc: “*Đệ Tử Quy, thánh nhân huấn, thủ hiếu đễ, thứ cần tín, phiếm ái chúng, nhi thân nhân, hữu dư lực, tắc học văn*”. Các bạn! Nếu quý vị trở về nhà ngồi vào bàn đọc sách, đọc được có tinh thần như vậy, nhất định sẽ làm cho con cái quý vị đối với quý vị như thế nào? nghiêm túc cẩn trọng ra, sự hiếu học của quý vị sẽ khiến cho con cái cảm động.

Tiết học này chúng ta chỉ học đến đây thôi, xin cảm ơn!

Hết tập 5

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

TẬP 6

Xin chào mọi người, buổi tối tốt đẹp!

Lần giảng trước chúng ta đã bước vào Đệ Tử Quy, chúng ta đã đem tổng mục đọc qua một lần. Chúng ta mở đến trang 60, Đệ Tử Quy tổng mục. Chúng ta đã nói đến “đệ tử”, không phải là chỉ trẻ nhỏ, mà là

mỗi một người chúng ta muốn học tập giáo huấn của thánh hiền, thì điều tự xưng là đệ tử. “Qui” là qui phạm. Chúng ta tuân thủ qui phạm như vậy, thì có thể làm cho đạo nghiệp của chính mình ngày một nâng cao.

“*Đệ Tử Quy, Thánh nhân huấn*”. Đây là giáo huấn của thánh hiền. Câu giáo huấn này được tiết lược ra từ trong giáo huấn của Khổng Phu Tử, trong Luận Ngữ chúng ta thấy có câu này, ở trong Luận Ngữ Học Nhi Đệ Nhất có.

“*Thủ hiếu đễ*”. Chữ “thủ” này nghĩa là nói căn bản làm người ở chỗ nào. Ở hiếu đạo và đễ, thương yêu anh em chị em, tôn kính trưởng bối. “Hiếu đễ”, ở trong “đễ” còn bao gồm một thái độ rất quan trọng, chính là tâm cung kính, cung kính đối với trưởng bối. Đạo đức học vấn của một người đều là từ ngay hiếu và kính mà không ngừng nâng cao, không ngừng lưu xuất ra. Kỳ thật, một người chỉ cần làm được hiếu và đễ, tin rằng họ có thể tề gia, trị quốc, bình thiên hạ. Các bạn! Các vị có cảm thấy nói như vậy hơi quá chăng? Kỳ thật “đại đạo chí giản”, đạo lý rất thâm sâu nhưng đều là rất căn bản, rất đơn giản.

Chúng ta hồi tưởng lại lịch sử, mấy ngàn năm lịch sử, triều đại nào là có lịch sử dài nhất, quốc vận hưng thịnh nhất? Triều nhà Chu. Bao nhiêu năm vậy? 800 năm. Vậy xin hỏi vì sao triều nhà Chu có thể kéo dài được 800 năm? Dựa vào điều gì? Hiếu và Đễ. Cho nên chúng ta chỉ đọc qua “triều nhà Chu 800 năm”, biết được lẽ đương nhiên không biết được nguyên nhân của nó. Chúng ta cũng thường hay xem thấy con cháu của người khác, vì sao ưu tú như vậy? Chỉ nhìn thấy kết quả thì không

giúp gì lớn cho chính mình, nhất định phải tìm ra được nguyên nhân, chúng ta liền có thể từ trong đó có được khai thị hay.

Triều nhà Chu khai quốc là Chu Văn Vương, Chu Võ Vương. Ông nội của Chu Văn Vương là Thái Vương. Thái Vương sanh được ba người con trai, anh cả là Thái Bá, anh thứ hai là Trung Dung, người thứ ba là Vương Quý. Vương Quý sanh ra Chu Văn Vương, Chu Văn Vương lại sanh ra Chu Võ Vương và Chu Công. Khi Chu Văn Vương mới sanh ra, Thái Vương vừa nhìn thấy đã cảm thấy Chu Văn Vương có tướng đế vương, có tướng thánh chủ, thế nhưng phụ thân của Chu Văn Vương xếp ở hàng thứ ba. Kết quả là con lớn và con kế của ông nhìn thấy phụ thân thấy cháu nội thì trên mặt vui vẻ, họ hiểu rõ phụ thân của họ muốn đem ngôi vua truyền cho đứa cháu nội này, các bác rất hiểu tâm cảnh của phụ thân, cho nên họ không nói không rằng dựa vào lý do giúp phụ thân đi hái thuốc, liền hẹn với em kế của ông là Trung Dung cùng nhau đi lên núi; sau khi đi rồi thì không còn trở lại nữa. Vì họ hy vọng phụ thân có thể làm tốt được ý nguyện của mình, không cần phải bận lòng bởi họ là con lớn, để có thể trực tiếp truyền ngôi cho Vương Quý là con trai thứ ba, sau đó Vương Quý truyền ngôi cho Chu Văn Vương. Các bạn! Gia tộc này cái gì cũng đều có thể nhường, thiên hạ mà cũng có thể nhường được, động tác nhường thiên hạ này thành tựu được cái đức hạnh gì? Hiếu đạo! Hiểu được tâm của phụ thân, có thể viên mãn tâm ý của phụ thân.

Hơn nữa, họ không chỉ làm được hiếu đạo, mà còn làm được điều gì? Anh em thương yêu nhau. Ngay đến thiên hạ cũng có thể nhường, thì còn có thứ gì mà anh em không thể nhường nhau chứ? Ngoài việc làm được hiếu, làm ra được đức, còn làm được điều gì? Làm ra được trung, trung với nhân dân trong thiên hạ. Vì họ nhường như vậy, có thể để cho một thánh chủ lãnh đạo nhân dân toàn quốc, cho nên cái nhường này là đức hạnh chân thật, gia phong chân thật. Vì vậy Khổng Lão Phu Tử đối với Thái Bá và Trung Dung tán thán rằng: “đức chi chí dã”, không có được chí đức như vậy, tuyệt đối không làm được hành vi như vậy, cho nên có hiếu có đức.

Chu Văn Vương đối với phụ thân của ông là Vương Quý, đều sáng sớm, buổi trưa, buổi tối, một ngày ba lần thăm hỏi, nên gọi là “thần hôn định tĩnh”. Ba lần thăm viếng phụ thân này, thứ nhất là đến xem thần sắc của phụ thân, tiếp theo là xem tình hình ăn uống của phụ thân. Nếu phụ thân ăn uống được tốt, ông liền cảm thấy rất là an tâm; nếu phụ thân ăn ít, thì ông rất lo lắng. Do có được thân giáo như vậy, cho nên con trai của ông là Võ Vương và Chu Công cũng học được rất tốt, Chu Võ Vương cũng rất là hiếu kính đối với Chu Văn Vương. Có lần Chu Văn Vương bị bệnh, Chu Võ Vương hầu ở bên cạnh mười hai ngày không hề thay áo cởi đũa, mũ trên đầu cũng không lấy xuống, hầu hạ phụ thân ông mười hai ngày. Do hiếu tâm như vậy, phụ thân ông rất mau khỏi bệnh. Tục ngữ có câu: “người gặp việc vui tinh thần phấn chấn”, còn việc gì có thể làm cho cha mẹ vui hơn so với con cái hiếu thảo? Khi một người

vui vẻ, công năng của hệ thống miễn dịch sẽ được nâng cao, đây đều là có căn cứ của khoa học.

Hiếu đạo của họ được truyền thừa, một nhà hiếu thì một nước liên hưng hiếu. Khi họ nhìn thấy người lãnh đạo mà họ sùng kính, đều là hiếu thảo như vậy, họ sẽ rất cảm động, sẽ bắt chước làm theo. Cho nên trong Đại Học có nói: “một nhà có lòng nhân thì một nước có lòng nhân, một nhà biết lễ nhượng thì một nước biết lễ nhượng”. Lễ nhượng của họ sẽ dẫn dắt nhân dân toàn quốc biết lễ nhượng, rất nhiều việc tranh giành tự nhiên liền sẽ giảm ít. Cho nên trên làm dưới bắt chước, việc này đích thực là cảm ứng không thể nghĩ bàn.

Ngoài truyền thừa hiếu đạo của Chu Võ Vương ra, Chu Văn Vương và Chu Công cũng nhận được truyền thừa hữu ái của huynh đệ từ bá phụ của ông là Thái Bá và Trung Dung. Có một lần Chu Võ Vương bị bệnh, Chu Công liền ở ngay trước mặt của tổ tông họ, vào lúc đó gọi là Thái miếu, viết ra một bài cầu nguyện, mong cầu giảm bớt đi thọ mạng của chính mình, để cho huynh trưởng của ông có thể trường thọ. Chúng ta cảm nhận được, ông không chỉ là hữu ái đối với anh em của mình mà còn cảm nhận được mong muốn huynh trưởng được khỏe mạnh sống lâu, để cho ông có thể trị lý thiên hạ được tốt. Cho nên khi Chu Công đọc xong văn cầu nguyện này, chí thành có thể cảm thông, vì vậy sức khỏe của Chu Võ Vương liền được phục hồi. Bài văn cầu nguyện này còn để ở trong thái miếu.

Trải qua một khoảng thời gian, Chu Võ Vương qua đời, tiếp theo là Chu Thành Vương kế vị. Chu Công giúp đỡ ông. Bởi vì Thành Vương vẫn còn trẻ, Chu Võ Vương giúp Chu Thành Vương chọn được mấy vị thầy giáo, thái sư là Khương Thái Công, Thái Bảo chính là Chu Công. Nếu con cái của bạn có Khương Thái Công dạy, lại có Châu Công dạy, có tốt không vậy? Tốt phải không! Cho nên chúng ta phải tìm thầy giáo tốt cho con cái. Các bạn không nên gấp, chỉ cần quý vị có tâm chí thành, nhất định sẽ có nhân duyên tốt đến. Ngày nay con của chúng ta, ngoài chúng ta ra, đã có một thầy giáo tốt, đó là Đệ Tử Quy. Quyển sách này khiến cho gia phong của gia đình bạn nâng cao lên rất tốt, tiếp nối dài lâu.

Sau nay Chu Thành Vương lớn lên, có được thầy giáo tốt như vậy dạy bảo ông, cũng có thể trị vì thiên hạ. Lúc đó quốc gia có những lời giảo ngôn, đều nói là có phải Chu Công muốn đoạt lấy thiên hạ hay không, có rất nhiều lời đồn đại như vậy. Chu Công không đợi cháu của ông lên tiếng, tự ông dời đến Sơn Đông, để cho cháu ông dễ làm người, không nên bị những lời sàm ngôn này ảnh hưởng, ông liền tự mình đi về Sơn Đông. Khi Chu Thành Vương đang đi trên đường, đột nhiên xem thấy trên không có một số dị tướng, trời trong xanh mà có sấm chớp. Người xưa có thái độ phản tỉnh, xem thấy trên không có dị tướng, nói lên điều gì? Có phải là thiên tử ta đã làm việc gì sai rồi không? Các bạn! Đó có phải là mê tín không? Không phải vậy, lòng người và thiên địa vạn vật là có giao cảm, lòng người thiện thì mưa hòa gió thuận, lòng

người ác thì tai nạn triền miên. Lòng người hiền tại của chúng ta là thiện hay là ác? Tôi không nói chúng ta, lòng người ác mới có tai họa, thiên tai nhân họa nhiều đến như vậy, cho nên chúng ta xem thấy những dị tượng này phải phản quan nội tỉnh, phải bắt đầu cố gắng gìn giữ tốt cái tâm này, để cho nó hướng thiện. Vì vậy Chu Thành Vương nhìn thấy hiện tượng này, khi trở về cố gắng phản tỉnh, liền nghĩ đến có phải việc ta để cho chú ta rời khỏi nơi đây là không đúng chẳng? Cho nên Chu Thành Vương đến Thái Miếu để sám hối với tổ tông. Lòng người của ngày trước rất thuần phác, “thận chung truy viễn, dân đức quy hậu”, đều sẽ cẩn ghi những lời giáo huấn của tổ tông. Khi Chu Thành Vương sám hối, ông thấy được văn cầu nguyện của Chu Công, cầu nguyện cho anh ông là Chu Võ Vương. Ông cầm lên xem, thấy chú mình vì muốn huynh trưởng của mình có thể kéo dài tuổi thọ mà cầu xin ông trời giảm bớt đi tuổi thọ của chính mình. Chu Thành Vương xem rồi rất cảm động, lập tức địa vị thiên tử, đích thân dẫn văn võ bá quan đến nghinh đón Chu Công trở về

Tình anh em của Chu Võ Vương và Chu Công cũng đã truyền cho con cháu đời sau của họ. Triều nhà Chu vì có hiếu đạo mới có thể kéo dài đến 800 năm. Một gia đình có hiếu để có thể kéo dài được bao lâu? Trong nhiều thời đại của Trung Quốc, đức hạnh của Khổng Lão Phu Tử là tốt nhất. Đức hạnh của ông cũng có thể cảm hóa con cháu nhiều đời nhiều thế hệ, cho nên gia phong của ông hơn 2000 năm không suy. Các bạn! Nếu hôm nay đột nhiên bạn nhận được một thông tin, bạn là hậu

duệ của Khổng Lão Phu Tử. Bạn có cảm thấy hôm nay và ngày mai tuyệt đối không giống nhau chẳng? Đột nhiên sẽ cảm thấy ta không thể làm mất mặt Khổng Lão Phu Tử, khi đi ra lời nói hành vi đều sẽ rất cẩn trọng, cho nên đức phong có thể ảnh hưởng dài lâu như vậy đây.

Khi tôi dạy học ở Hạ Môn, gặp được một thầy giáo, vì chúng tôi giảng qua năm ngày, thì sẽ mời những thầy giáo này lên bục để chia sẻ cảm tưởng. Có mười vị thầy giáo làm đại diện. Khi vị thầy giáo này vừa lên bục, ông liền nói: qua năm ngày nghe giảng bài mới làm cho tôi hiểu được căn bản của đức hạnh ở chỗ nào? Hiếu đạo! Điều này có từ Hiếu kinh: “khai tông minh nghĩa chương đệ nhất”, “Phù hiếu – đức chi bản dã”. Tiếp theo ông nói: ông có một cảm xúc sâu sắc đối với câu nói này, vì trong thôn xóm của ông có bốn mươi mấy căn hộ đều cùng một họ, đó là họ Ngô, chỗ Ngô có bộ khẩu. Ông nói bốn mươi mấy hộ nhà này sanh ra 109 đời sau, trong đó có 108 đời tốt nghiệp đại học, tổ chất rất tốt, còn thứ 109 này là đã thi lên đại học, nhưng học qua hai năm, do một nhân tố mà không học tiếp. Có thể nói thế hệ sau của họ hoàn toàn có trình độ học thức, trình độ tốt nghiệp đại học. Tiếp theo ông lại nói: cuối cùng ông biết được vì sao thế hệ sau của họ có thể hưng thịnh như vậy, vì phụ huynh trong thôn xóm của họ đều nói với họ, đi học làm việc nhưng chỉ cần có ngày nghỉ thì phải nhớ đến trở về nhà thăm cha mẹ. Ngày mừng một mỗi năm họ nhất định phải đi theo cha mẹ đến chùa miếu để lễ lạy, cầu phúc, không hề làm những việc nào khác. Hiện nay bạn nào có

con cháu ngày mừng một năm nay đi theo bạn vào chùa lạy Phật xin đưa tay? Quý vị xem hết thầy gia tộc của họ đều làm được như vậy.

Ngoài việc đi theo cha mẹ ra, sau khi trở về liền đi đến những nhà hàng xóm lân cận để chúc tết các bậc trưởng bối, đến những nhà trong thôn xóm để mừng tuổi cho các bậc trưởng bối, làm được điều gì? Tôn kính trưởng bối. Đây là “đề”. Sau khi mừng tuổi cho các trưởng bối xong, số thanh niên đó tuổi tác gần như đồng lứa với nhau, chúng tụ họp lại với nhau trong trường tiểu học ở trong thôn, cùng nhau thảo luận là năm nay bạn đi học có được thu hoạch gì? Năm nay bạn làm việc có được kinh nghiệm gì? Mọi người cùng nhau thảo luận, giúp đỡ lẫn nhau. Việc này đã làm được việc gì? Ham học.

Có hiếu có đề lại ham học, cho nên vì sao con cháu đời sau ở trong thôn này, có thể có phát triển được tốt như vậy. Tuyệt đối không phải là ngẫu nhiên, tuyệt đối không thể nói bên đó là có long huyết, phong thủy tốt, không phải như vậy. Hơn nữa, hết thầy hoàn cảnh, hết thầy phong thủy cũng sẽ do lòng người mà chuyển biến. Cho nên Khổng Lão Phu Tử nói: “thủ hiếu đề”, khi một người có thể làm được hiếu và đề rồi, một người có lòng hiếu thảo, họ sẽ làm gương cho mọi người.

Khi họ hiếu thảo đối với cha mẹ, họ xem thấy cha mẹ của người khác cũng sẽ cung kính tiếp đãi giống như vậy. Cho nên Đệ Tử Quy có dạy: “sự chư phụ, như sự phụ, sự chư huynh, như sự huynh”. Âm thanh hơi nhỏ rồi, ta đọc lớn một chút “sự chư huynh, như sự huynh”. Các bạn! Vì tôi lúc trước dạy học, có một thói quen xấu là rất thích thi cử,

cho nên bài giảng của mấy ngày qua, tôi đều sẽ khảo xem. Chúng ta cầu học vẫn có một thái độ rất quan trọng là phải ôn tập, phải trả bài, còn phải chuẩn bị trước bài vẫn chưa giảng đến. Hy vọng các vị bằng hữu mấy ngày này đem Đệ Tử Quy học thuộc, như vậy ngay trong lúc học, khi nhắc đến những câu kinh này, bạn liền nhận ra, câu này tôi biết. Hiệu quả học tập của bạn nhất định sẽ rất tốt. Vì có một số bạn buổi sáng không đến nghe giảng, vào buổi trưa chúng ta đưa ra một toa thuốc trung y, rất có hiệu nghiệm, khi uống vào bảo đảm sẽ tăng thêm học vấn đạo đức, đó chính là sáng sớm và buổi tối đều đem Đệ Tử Quy đọc qua một lần. Khi buổi sáng đọc nhắc nhở chính mình, hôm nay phải căn cứ vào những lời giáo huấn này mà làm. Vào buổi tối đọc qua một lần, phản tỉnh những hành vi việc làm của ngày hôm nay, những việc gì tương ứng với kinh điển thì tự ta khích lệ, những việc gì vẫn chưa làm đến được thì phải mau nhắc nhở chính mình tu sửa. Sáng sớm một lần, buổi tối một lần. Buổi tối thì không nên để trước khi đi ngủ mới đọc, nếu không thì khi đang đọc đã ngủ rồi. Tốt nhất là khi đi làm về, rửa tay rửa chân xong, sau đó trước khi ăn cơm thì đọc, vừa vặn liền có thể đổi chiều hành vi của một ngày hôm nay.

“Thứ cần tín”. “Cần” là cần thận, cần ngôn thận hạnh, đối với đời sống của chính mình phải có qui luật, không nên làm nó lộn xộn rối rắm. Ngay đến năng lực chăm sóc chính mình cũng không có, thì đừng nói đến gánh vác trọng trách gia đình.

“Tín” là chữ hội ý, nói lên điều gì? Nhân và ngôn, cho nên Đệ Tử Quy nói “Phàm xuất ngôn, tín vi tiên”. Khổng Lão Phu Tử nói: “nhân vô tín bất lập”. Nếu như một người không có tín thì rất khó đứng được trong xã hội. Giáo huấn của Khổng Lão Phu Tử là xem trọng bốn điều. Thứ nhất là đức hạnh, thứ hai là ngôn ngữ, thứ ba là chính sự, thứ tư là văn học. Ngôn ngữ vì sao đứng ở thứ hai sau đức hạnh? Vì giữa người với người qua lại giúp lẫn nhau thì sử dụng nhiều nhất là ngôn ngữ. Một lời nói có thể hưng nước, một lời nói có thể mất nước, một lời nói có thể làm cho gia đình hòa vui, một lời nói có thể làm cho gia đình không ngừng đấu tranh, cho nên ngôn ngữ phải học tập, rất quan trọng.

“Phiếm ái chúng, nhi thân nhân”. Phiếm ái chúng, yêu thương mọi người. Nếu dùng cách nói hiện nay, gọi là quan hệ ứng xử, làm thế nào có thể cùng ở với người rất hòa vui. Đệ Tử Quy cũng đi kịp với thời đại, rất chú trọng học cách quan hệ với người.

Tiếp theo là “nhi thân nhân”, thân cận người nhân đức. Vì từng giờ từng phút chúng ta thân cận người có nhân đức, thì liền có thể nâng cao học vấn đạo đức của chính mình, nên gọi là “nhập chi lan kỳ thất, cửu nhi bất vấn kỳ hương”. Mỗi ngày bạn tiếp xúc đều là những người thiện, thì ngay trong vô hình đức hạnh của chúng ta sẽ được nâng cao. Nhưng “nhập bào ngư chi tứ, cửu nhi bất vấn kỳ sù”, nếu như bên cạnh đều là người tâm địa xấu ác, ngôn ngữ hành vi của chúng ta sẽ ngày càng thô lỗ. Cho nên thân cận người nhân đức là việc rất quan trọng. Thân cận người nhân đức cũng có thể thêm lớn trí huệ của chúng ta. Nhân sanh có

trí huệ mới có thể đưa ra chọn lựa đúng, nhân sanh mới có thể càng đi càng nhẹ nhàng. Nếu như không đưa ra chọn lựa đúng, vậy nhân sanh càng đi sẽ càng nặng nề.

“Hữu dư lực, tắc học văn”. Khi chúng ta đem những hành vi lập thân xử thế, những đức hạnh này đều đã thật sự học được tốt rồi, nếu còn có dư thời gian vẫn có thể xem nhiều những văn chương hay. “Học văn” văn chương của thời xưa là lấy văn tải đạo, lấy văn sáng đạo, cho nên người xưa viết văn rất là cẩn trọng, đều thật sự nắm chắc có thể lợi ích người sau thì họ mới đem nó lưu lại. Người thời này viết văn thì như thế nào? Họ muốn gì thì viết ra thứ đó, họ mặc kệ thiên hạ có đại loạn hay không, cho nên không đủ cẩn trọng đối với ngôn hạnh của chính mình. Vì vậy, “học văn” nên xem văn chương của cổ thánh tiên hiền thì chắc ăn hơn. Vì những văn chương này đều là trải qua mấy ngàn năm ấn chứng, đích thực có thể khởi phát trí huệ con người. Đó là “dư lực học văn”.

CHƯƠNG 1: NHẬP TẮC HIẾU

Chúng ta bước vào chương thứ nhất: “**nhập tắc hiếu**”. Các bạn! Quý vị có cảm thấy thời gian của một ngày là không đủ dùng hay không? Có cảm giác này hay không? Có. Hiện nay chúng ta thật hiếm có, một ngày bỏ ra hai giờ đồng hồ để học, không dễ dàng. Cho nên việc có dư sức ra thì học văn, chữ “dư” này, chúng ta cũng có thể đem nó hóa thành con số không. Lợi dụng những lúc rảnh rỗi, chúng ta luôn mang theo bên mình quyển Đệ Tử Quy. Có quyển sách Cách Ngôn Chính Bích, mỗi lần

đi đâu tôi đều để ở trong túi xách, khi nào rảnh mang ra học thuộc vài câu, gọi là tích lũy lâu ngày thì giọt nước có thể xuyên đá. Không nên xem thường một ngày tích lũy mười phút, hai mươi phút, gọi là: “khoang vi hạn, khân dụng công, công phu đến, trệ tắc thông”.

Chúng ta cùng xem chữ “hiếu” là chữ hội ý, bên trên là chữ “lão”, bên dưới là chữ “tử”. Lão là chỉ cho thế hệ trước, tử là chỉ cho thế hệ sau, thế hệ trước và thế hệ sau hợp thành một thể, chính là một chữ hiếu này. Chúng ta cùng nhau xem, thế hệ trước lúc nào cũng nhớ đến phải làm thế nào để dạy tốt cho thế hệ sau. Người làm cha mẹ hiện nay có được cái thái độ này hay không? Trong quá trình dạy học, tôi thường nghe được các vị phụ huynh có học lực không cao, nhưng họ đã bật mí ra tâm trạng của mình. Họ nói: “tôi chỉ hy vọng con của tôi không trở thành gánh nặng xã hội, đó là trách nhiệm cha mẹ của tôi đối với chúng”. Học lực của họ không cao, nhưng khi họ nói câu này khiến tôi rất cung kính. Quý vị xem, họ hiểu được giáo dục tốt con cái là bổn phận cả đời này của họ.

Cha mẹ luôn luôn nghĩ đến phải dạy tốt con cái, nhưng dạy bảo con cái, nhất định phải có phương pháp tốt. Trung Quốc có một bài giáo dục triết học rất quan trọng, tựa đề là Lễ Ký-Học Ký, bên trong có nhắc đến thế nào là giáo dục: “giáo dã giả, trường thiện nhi cầu kỳ thất”. Câu này đã nắm lấy được hai cái trục lớn của giáo dục. Ngày nay chúng ta muốn dạy tốt con cái, nhất định phải rõ ràng, phải dạy lớn cái thiện của chúng, sau đó phải phòng ngừa, thậm chí phải dạy bảo chúng những gì

là sai lầm. Vì “câu bất giáo, tính nãi thiên”, cho nên có rất nhiều trẻ nhỏ có những thói quen không đúng, chúng ta phải mau chỉnh đốn chúng trở lại. Chỉnh đốn lúc nào? Ngay tức thì, không chậm một giây, vì học cũng như chèo thuyền nước ngược, không tiến thì là lùi.

Các bạn! Chúng ta cùng suy xét một chút, trẻ nhỏ ngày nay có những thói quen gì, có những hành vi gì nhất định cần phải mau tu sửa? Các bạn! Xin nói ra nghe thử, các vị phải có kinh nghiệm hơn so với tôi. “Đốp chát cha mẹ”. Nghe nói người xưa là nhất ngôn cửu đỉnh, con cái hiện tại cũng là nhất ngôn cửu đỉnh, nhưng chữ “đỉnh” này không giống nhau. Con cái hiện nay là đỉnh của đỉnh quay đầu, rất biết cãi lại. Tiếp theo còn gì nữa không? “Lười nhát, phản nghịch”. Còn gì nữa không? “Tự tư”. Còn gì nữa không? Vì sao đều là người nữ nói, còn phụ thân không hề phát hiện ra sao? Như vậy thì không được rồi, phải rất quan tâm đến con cái của mình. Còn nữa hay không vậy? “Qua loa”. Nghĩa là không có trách nhiệm phải không? Chúng ta thêm một điều thì tốt, lục lục đại thuận. Thói quen xấu, cái nào là thói quen xấu? “Đời sống không có phép tắc”. Qui luật của đời sống, chỉ sáu chữ này thì tốt. Đôi khi có nhiều bạn bè nhiều linh cảm, liệt kê ra mười loại tội trạng lớn.

Chúng ta ở Hải Khẩu thành lập Trung Tâm Quốc Học Khởi Mông, có rất nhiều phụ huynh đến thảo luận với chúng tôi vấn đề của con cái. Cũng may là diện tích của trung tâm rộng lớn, vì dùng để lên lớp, cho nên từ cửa chính đến văn phòng đại khái cũng phải đi 30 giây, tôi đi

cùng với họ vào. Họ vừa thấy tôi liền thì liền thao thao bất tuyệt: “con của tôi tự tư, rất thích cãi lại, lại rất lười biếng, không hề chịu lắng nghe, luôn luôn cãi lại”. Tôi sợ họ quá khát nước nên vội vàng nói: “xin mời ngồi, tôi rót một ly nước mời anh uống”. Đợi anh ấy uống nước xong rồi, tôi liền bắt đầu hỏi anh ấy. Tôi nói: Con cái tự tư là kết quả, các bạn, nguyên nhân do đâu? Quý vị thấy có em bé nào khi vừa sanh ra, ở trên trán liền có hai chữ “tự tư” hay không? Con cái lười biếng là kết quả, nguyên nhân này do đâu? Quý vị có thấy qua trẻ nhỏ một hai tuổi nói: ôi không động đây nổi nữa? Có không? Một hai tuổi đều là hoạt bát chạy nhảy, vì sao sau đó lại biến ra lười nhát như vậy?

Chúng ta xem tiếp, con cái phản nghịch là kết quả, nguyên nhân này do đâu? Chúng ta cùng nhau suy nghĩ xem. Nghe nói phản nghịch này là bình thường, có cách nói này hay không? Có à? Nghe ai nói vậy? Phải tìm ra cho bằng được, dạy sai rồi. Xin hỏi 50 năm trước, quý vị có nghe thấy hai chữ phản nghịch này hay không? Lịch sử mấy ngàn năm của tổ tông ta, quý vị có thấy hai chữ phản nghịch này hay không? Quý vị xem đều không thấy qua. Lịch sử nhân loại hơn 4000 năm đều không phản nghịch. Chúng ta chỉ trong thời gian hai ba mươi năm liền sinh ra phản nghịch, quý vị xem có lợi hại không? Vì sao hơn 4000 năm trước không hề sanh ra thế hệ sau phản nghịch? Vì sao chỉ ngay trong mấy mươi năm lại vội sanh ra con cái phản nghịch? Không phải là ngẫu nhiên, vì con cái bây giờ không được là tiếp nhận giáo huấn của thánh hiền, không được tiếp nhận dạy bảo hiểu để, chúng không có hiểu tâm,

không có tâm cung kính, đương nhiên hành vi ngôn ngữ đối với cha mẹ sẽ có mạo phạm.

Tôi nhớ, tôi rất thận trọng hỏi mẹ tôi: “Mẹ ơi! Con có phản nghịch hay không”. Làm cho mẹ tôi nghĩ đến nửa ngày. Không hề có! Thái độ của chúng ta đối với phụ thân như thế nào? Vừa kính vừa sợ, rất tôn kính, lại rất sợ sệt, cho nên phụ thân đều là rất uy nghiêm. Khi chúng ta rất kính sợ đối với phụ thân, thì không thể nào dám phản nghịch. Vì sao phụ thân có thể làm cho chúng ta kính sợ đối với ông vậy? Quan trọng nhất là ngôn hành đồng nhất. Ông rất hiếu thảo, ông làm gương tốt để cho chúng ta xem, cho nên ngay từ nhỏ thái độ đối với phụ thân chính là tôn kính, không thể nào có phản nghịch.

Vì vậy, nếu con cái hiện nay có thể phản nghịch, chúng ta làm phụ huynh phải suy xét lại, vì sao con cái đối với chúng ta không có tâm cung kính? Có khả năng chúng ta nói một đường lại làm một nẻo, ở đó đánh bạc nhưng lại nói với con: mau đi học bài, ta đếm đến ba! Đứa con vẫn không muốn rời khỏi, từ từ rời khỏi màn hình ti vi, còn đứng ôm lấy vách tường, không muốn rời khỏi. Người mẹ rất tức giận nói: Nhắc lại lần cuối, nếu không thì ta sẽ mang roi ra ngay. Đứa con không cam tâm đi lên trên lầu. Khi chúng ngồi trên ghế, xin hỏi, thân thể của chúng ngồi ngay trước bàn sách, tâm của chúng ở chỗ nào? Truyền hình. Sao quý vị biết! đều ở trong tiết mục của truyền hình, không biết là vai diễn của người nam như thế nào, vai nữ như thế nào? Cho nên khi cha mẹ không làm tấm gương để cho chúng xem, nội tâm của chúng có phục hay

không? Không phục. Quý vị nói với con là khi nói chuyện với cha mẹ phải lễ phép, vậy khi quý vị nói chuyện với ông bà có lễ phép hay không? Khi những việc không phục dần dần tích lũy, đến một ngày nào đó bộc phát. Đến khi thân của chúng cao giống như thân của quý vị, nắm tay cũng lớn như nắm tay của quý vị, chúng có còn nghe lời của quý vị nữa hay không? Chúng sẽ không nghe lời quý vị nữa. Cho nên phản nghịch là kết quả, căn nguyên là con cái từ nhỏ không có sanh khởi tâm hiếu kính, tâm cung kính đối với cha mẹ, đó là nguyên nhân căn bản. Nguyên nhân này cộng thêm vào hoàn cảnh bên ngoài rất nhiều ô nhiễm, chúng đi bắt chước những bạn học không tốt, bè bạn không tốt, đến sau cùng hiện tượng phản nghịch sẽ càng ngày càng nhiều. Cho nên, nếu muốn hiện tượng phản nghịch tiêu mất, quan trọng nhất là phải kéo dài giáo dục thánh hiền, sau đó phụ huynh phải hiểu được lấy mình làm gương, làm tấm gương tốt cho trẻ nhỏ.

Chúng ta tiếp tục xem “tự tư” hình thành như thế nào? Các bạn! Bắt đầu từ hôm nay, khi bạn thường gặp phải những sự việc này, bạn hãy nghĩ, hôm nay đồng sự chửi ta là kết quả, nguyên nhân ở chỗ nào? Hôm nay con của người khác dạy được tốt là kết quả, nguyên nhân này do đâu? Hôm nay vợ chồng người ta chung sống hòa vui là kết quả, nguyên nhân này do đâu? Từng giờ từng phút bạn hiểu được đi tìm nguyên nhân, vậy thì mỗi ngày bạn đều đang thêm lớn trí huệ. Khi bạn tìm ra nguyên nhân thì liền có thể tùy bệnh mà cho thuốc, thì nhiều tình huống có thể chuyển biến phát triển theo chiều hướng tốt.

Chúng ta hồi tưởng lại một chút, hôm nay vợ chồng và con cái bạn cùng nhau ăn cơm, ông bà nội cũng có mặt, người mẹ gấp một đĩa thức ăn đầu tiên lên, các bạn, cho ai ăn vậy? Con. Đáp án chính xác, xin vỗ tay tán thưởng! Đây là hiện tượng phổ biến, thế nhưng khi gấp đĩa thức ăn này sẽ sanh ra hiệu quả gì? “Tiểu Minh à! Đây là mẹ đặc biệt nấu để cho con ăn đây, ăn nhiều một chút nhé”. Ông bà nội nhìn thấy rồi cũng không để thua kém: “Cháu nội à, món ngon ăn này cũng rất ngon”, ông bà nội cũng giúp cháu gấp thức ăn. Thức ăn của ai tràn đầy? Cháu nội! Vì vậy trong một gia đình ai là lớn nhất? Cháu nội là lớn nhất. Như vậy có điên đảo hay không? Đã điên đảo rồi thì con cái cũng liền điên đảo, như vậy có hợp lý hay không? Cho nên, nếu hết thầy mọi người đều phải phục vụ chúng thì chúng liền trở thành hoàng đế nhỏ, công chúa nhỏ. Xin hỏi, đặc biệt của hoàng đế nhỏ cùng công chúa nhỏ là gì nào? Tự tư. Bởi vì tất cả mọi người đều phục vụ chúng, cho nên chúng chỉ nghĩ đến chính mình. Tục ngữ có câu: “làm bạn với vua như làm bạn với hổ”. Vì vậy trẻ nhỏ hiện tại tánh tình đều rất nông nổi, khi bạn hết mực nuông chiều chúng, mười việc thì vừa lòng chúng đến chín, việc thứ mười không chiều chúng thì chúng sẽ khóc la quấy rầy. Bạn lại không có nguyên tắc, chúng vừa giận thì bạn lại nói: “được rồi, được rồi, sẽ mua cho con”, vậy thì chúng liền thắng thế lần chiếm, bạn sẽ từng bước nhượng bộ. Cho nên, các bạn, dạy trẻ nhỏ phải bắt đầu từ chỗ nào? Ngay từ chỗ gấp thức ăn, đại học vẫn ở ngay chỗ nhỏ này. Mỗi động tác đều là tấm gương cho con cái học tập. Hôm nay khi bạn gấp thức ăn, lập tức gấp cho cha mẹ

bạn: “cha ơi, ăn nhiều một chút”. Con cái nhìn thấy rồi thì không thể nói: “Cha ơi! Sao cha không nghĩ đến con”. Không thể. Chúng nhìn thấy phụ thân của mình đang hành hiếu đạo, trong lòng chúng sẽ rất cảm động, vì mỗi một người đều có tâm thiện. Trong Đại Học nói: “biết được trước sau thì gần với đạo vậy”. Làm bất cứ việc gì, thứ tự trước sau đúng thì bạn mới xây dựng được cái đạo. Vì vậy bạn gấp thức ăn đúng thì bạn liền dạy cho con mình đạo làm con một cách chính xác.

Khi chúng ta mở tủ lạnh, lấy trái cây ra, đưa cho ai ăn trước? Cha của tôi đã lấy trái cây đúng. Nếu như khi tôi còn nhỏ, phụ thân tôi lấy trái cây sai, vậy thì hôm nay tôi không thể đứng ở đây nói chuyện cùng với các vị. Sai một ly đi ngàn dặm. Bạn nói: “thầy Thái ơi, có nghiêm trọng đến như vậy hay không? Lấy trái cây thôi mà có thể ảnh hưởng lớn đến như vậy à?” Có ảnh hưởng hay không? Thật có. Từ nhỏ chúng tôi nhìn thấy cha mẹ lấy đồ từ trong tủ lạnh ra, đưa cho ông bà nội ăn trước, chúng tôi rất tự nhiên liền sẽ bắt chước, liền học theo. Kỳ thật, tôi rất có khả năng biến thành bại gia chi tử, các vị nhận ra hay không? Vì tôi là con một, lại là cháu đích tôn, lại là cháu đích tôn, bởi vì ông nội của tôi cũng là trưởng tử. Tôi nhớ lại lúc tôi còn nhỏ, đi tảo mộ cho bà cố nội tôi, vào lúc đó hai ba tuổi. Khi quỳ xuống đầu ngẩng lên, đột nhiên nhìn thấy hai chữ thì cặp mắt sáng lên, nhìn thấy tên của chính mình khắc ở hàng thứ nhất trên bia mộ, đột nhiên ngẩng đầu thẳng người, có lòng trách nhiệm, về sau hưng suy của gia tộc này chính mình phải tận tâm tận lực. Cho nên người xưa xem trọng trưởng tử, xem trọng trưởng tôn,

không phải không có đạo lý. Vì mỗi người, con cháu ngay đời này của họ phải có người làm tấm gương tốt dẫn dắt chúng, như vậy gia tộc mới có thể hưng thịnh. Nếu như cha mẹ tôi cũng chịu tôi, ông nội bà nội cũng chịu tôi, vậy thì tôi không thể nào có được ngày hôm nay, biết học tập đạo của thánh hiền, mà có thể đã lưu lạc không biết đến nơi nào rồi. Cho nên giáo dục con cái rất quan trọng.

Phụ huynh hiện tại lấy trái cây ra, không biết là có đưa cho ông bà nội ăn trước hay không? Tôi còn nghe nói có một số bà mẹ mua một số trái cây rất đắt tiền, sau đó cất giấu nó đi. Vì sao có một số bạn mỉm cười vậy? Có phải trong lòng bạn cũng có điều này chăng? Đem cất nó đi. Khi ông nội bà nội đi ngủ thì liền lấy nó ra: “con ơi mau đến đây, đây là mẹ đặc biệt mua cho con ăn đó”. Con trai ăn rất là hứng thú. Chúng cũng học được rất triệt để, người tính không bằng trời tính, cho nên về sau chúng có tiền thì mua trái cây cho ai ăn? Cho con của chúng ăn. Có một số bạn lập tức trả lời là mua cho vợ chúng ăn. Bạn dùng tâm ác thì con của bạn liền học được tâm ác, chứ không phải học được tình nghĩa, ân nghĩa, cho nên chúng ta vẫn phải theo thiên đạo mà đi, phải biểu diễn hiếu đạo, khai phát cái tâm vốn thiện của con cái.

Như vậy, cái “tự tư” này, hiện nay tìm được căn nguyên của vấn đề, vẫn là từ hiếu đạo, vẫn là từ chỗ nghĩ tới người khác. Chúng ta làm cha mẹ phải làm gương. Các bạn! Nếu như con cái chúng ta đã hơn mười tuổi rồi thì còn kịp nữa hay không? Bạn phải tin tưởng câu thứ nhất trong Tam Tự Kinh: “nhân chi sơ, tánh bản thiện”. Kỳ thật đều không thể,

người khác không thể thay đổi, mà là chính mình bị chính mình công kích trước tiên. Chính mình không tin tưởng, ngay khi bạn không có lòng tin, rất nhiều việc bạn nhất định sẽ làm không được.

Chúng ta có rất nhiều tiết giảng ở đại lục, người tham dự đến từ các giai cấp trong xã hội, tuổi tác khác nhau. Tôi nhớ, có rất nhiều học sinh trung học cũng đến, có một học sinh trung học đến lớp năm ngày liền, mỗi ngày đi về đều có tiến bộ rất lớn. Dì của chú cảm thấy rất thắc mắc, vì sao đứa trẻ mười mấy tuổi, nghe giảng năm ngày thì có được thay đổi lớn như vậy. Đến ngày thứ năm, dì của chú liền đi đến chỗ chúng tôi lên lớp để tìm chúng tôi, đúng lúc chúng tôi đã đi khỏi rồi. Cô lại đến khách sạn hỏi được số điện thoại của chúng tôi. Sau đó cô liền gọi điện đến. Cô nói: cháu của tôi mỗi ngày đến lớp học về đều có tiến bộ rất lớn, bất luận là đối với cha mẹ hay đối với người trong nhà, thái độ đều rất tốt. Cô cảm nhận được văn hoá xưa đích thực là có sức mạnh rất lớn. Cho nên cô hỏi: con của tôi một đứa hai tuổi, một đứa bốn tuổi, có thể giao cho các vị dạy hay không? Quý vị xem, phụ huynh hiện nay khi gặp được cái tốt, lập tức không nghĩ đến chính mình làm trước, liền đẩy ngay cho thầy giáo. Chúng tôi liền nói với cô ấy: Những vị thầy giáo này của chúng tôi đều từ Hải Khẩu, từ Thẩm Quyến đến, một nơi quá xa. Rốt cuộc vị mẫu thân này nói: “không hề gì, tôi từ Bắc Kinh sẽ đưa chúng đến Thẩm Quyến”. Cho nên đích thực là đứa trẻ hơn mười tuổi cũng có thể nhận được huân tu rất tốt.

Còn có một vị nam sĩ khoảng 40 tuổi, khi tôi giảng ở Thiên Mục Sơn Hàng Châu, ông được đơn vị chủ quản sắp đặt, đến làm bảo vệ cho tôi. Bởi vì trên núi chúng tôi có đến bốn năm trăm người, anh giúp tôi ngăn lại một ít chướng ngại. Như vào lúc tôi cần phải nghỉ ngơi thì anh ấy nói: “thầy giáo cần phải nghỉ ngơi, hiện tại không tiện nói chuyện”. Anh ấy giúp tôi xử lý những việc này, hơn nữa anh ấy còn học qua võ thuật, anh đã làm qua hơn mười năm cảnh vệ. Khi anh nghe giảng được ba ngày, khi giảng xong mời chúng tôi đi ăn cơm. Trên đường đi anh liền nói: “quá tốt rồi, quá tốt rồi, thật sự quá tốt!”. Đích thực là chúng tôi cũng không biết anh đang nói gì, thế nhưng chỉ cảm thấy nội tâm của anh rất hoan hỷ. Ngay khi đến nhà ăn, anh liền nói: “thầy Thái ơi, tâm trạng hiện tại của tôi chỉ có thể dùng lời nói của trẻ nhỏ ba tuổi để biểu đạt, chính là quá tốt rồi”. Tiếp theo anh nói: “tôi đã sống qua 40 năm rồi, cuối cùng tôi biết đời sống của tôi sai ở chỗ nào”. Kỳ thật, chúng tôi nghe câu nói này của anh ấy, trong lòng cảm thấy rất là chua xót. Một nam tử hán 40 tuổi, không phải anh ấy không muốn học mà là không có người dạy. Nếu không bạn thấy thái độ của anh tốt như vậy, học liền thì sẽ giống như Xích Tử, rất hoan hỷ. Anh nói, cuối cùng anh đã biết người vợ tại vì sao ly hôn với anh, vì sao con cái không thể nói chuyện với anh, đồng sự thì có một cự ly cách xa với anh, đều rất sợ anh, cuối cùng anh đã tìm ra được vấn đề. Khi anh quay về, việc thứ nhất là phải tìm người vợ trước của anh để giải bày. “Nhân phi thánh hiền, thực năng vô quá, quá nhi năng cải, thiện mạc đại yên”. Đến ngày thứ tư, buổi sáng ăn

cơm, anh nói: “thầy Thái ơi, thầy hãy ngồi đây một chút, tôi nói với thầy một chút”. Tôi liền cảm thấy không khí là lạ.

Tốt rồi, chúng ta chỉ học đến đây thôi. Đến lần giảng sau sẽ đem cái đáp án này nói với mọi người. Cảm ơn các vị.

Hết tập 6

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

TẬP 7

Chúng ta vừa mới giảng đến, có vị cư sỹ 40 tuổi tiếp nhận năm ngày giáo huấn thánh hiền, trong lòng sanh khởi niềm hoan hỷ lớn, có sự cảm nhận lớn. Cho nên vào ngày thứ tư, sáng sớm khi cơm sáng chưa chuẩn bị xong anh ta hẹn tôi, nói anh ta muốn nói chuyện với tôi. Tôi cảm thấy có chút kỳ lạ, tôi ngồi xuống cảm thấy như ngồi trên cây kim. Anh ta lập tức đến trước mặt tôi nói: trong đời tôi chỉ lạy cha mẹ, chỉ lạy thầy. Tôi vừa thấy biết rằng có điều không tốt, lập tức đứng dậy. Đích thực là vì giáo huấn của thánh hiền, khiến anh ta rất cảm động, chúng tôi không có công lao gì nên không nhận nổi. Cuối cùng nam tử hán 40 tuổi này, nắm chặt hai vai tôi không cho tôi đứng dậy, tôi không biết phải làm sao, thấy anh ta thành ý như vậy, tôi mới cảm thấy yên

tâm, thành tựu tâm cung kính này của anh ta. Chúng tôi cũng cảm nhận được trách nhiệm trên vai mình rất nặng. Hy vọng thông qua những bài học này của chúng tôi, có thể thật sự khiến nhiều người hiểu được, đích thực cổ thánh tiên hiền của chúng vô cùng vĩ đại, cổ thánh tiên hiền nhất định có thể khiến chúng ta, thông qua giáo huấn của họ, để tương lai, trong thế kỷ 21 có thể đạt được gia đình êm ấm, xã hội an định. Thế nên các bạn, mặc dù quý vị hiện nay đã bốn năm mươi tuổi. Mặc dù con cái quý vị đã hai mươi mấy tuổi, quý vị cũng không nên sợ hãi. “Tinh thành sở chí, kim thạch vi khai”, chỉ hỏi đạo đức và học vấn của chúng ta có đủ hay không, tuyệt đối không nên lo người khác không thay đổi.

Chúng ta tiếp tục xem những thứ khác, vì sao trẻ em thường biếng nhác? Nguyên nhân ở đâu? Các bạn, tôi nghĩ hiện nay quý vị cũng rất biết phân tích. Trẻ làm biếng không phải lớn lên mới tập thành. Có câu: “Thiếu thành nhược thiên tánh, tập quán thành tự nhiên”, cho nên vì sao giáo dục nhất định phải nắm bắt càng sớm càng tốt. Vì một khi đã thành tập quán sẽ không dễ thay đổi.

Tôi nhớ đưa cháu ngoại của tôi khi còn nhỏ, khi chú nhìn thấy mẹ lau bàn, vừa lau được một nửa thì có việc phải đi xử lý. Đưa bé thấy mẹ mình lau rất lâu, nó liền đến lấy khăn cũng bắt chước lau, sau đó chị tôi đến. Các bạn, quý vị nên xử lý thế nào? Chị tôi liền nói với con trai, chị nói: “Vĩ Vĩ à, con còn nhỏ như vậy, đã hiểu được hiếu thảo cha mẹ rồi.

Còn biết giúp mẹ lau bàn, con thật là ngoan”. Nó vốn là chỉ lau lau vậ thôi nhưng càng lau càng có tinh thần.

Nên bọn trẻ phải thông qua sự động viên khuyến khích và khẳng định của chúng ta, sẽ khiến tiềm năng của chúng bộc phát. Sau khi nó lau xong bàn, chị tôi lại nói với nó: “Tiểu Vĩ khi lau bàn nếu như bốn góc này đều lau cho kỹ lưỡng sạch sẽ, thì cái bàn này con đã lau một cách hoàn mỹ”. Thứ nhất là khẳng định hiếu tâm của chúng, thứ hai là dạy chúng phương pháp làm việc nên đưa cháu ngoại này của tôi rất thích sạch sẽ. Ba bốn tuổi nhưng đều tự xếp mền, xem ra rất sạch sẽ chỉnh tề. Cho nên từ nhỏ đã dạy chúng thái độ quan trọng.

Làm một người mẹ, nếu như chị chạy đến vô cùng giận dữ nói: Trời ơi! Con đang làm gì vậy, ra mau! Không nên ở đây làm rộn. Quý vị dùng tay đẩy nó hai lần, ba lần, như vậy lần sau chúng có đến nữa chằng? Không bao giờ. Cho nên làm cha mẹ phải nắm bắt cơ hội giáo dục, bằng không rất nhiều cơ hội đã bỏ qua ngay trước mắt. Đến khi chúng không biết giúp quý vị làm việc nhà, lúc đó quý vị có giận giữ cũng vô ích. Rất nhiều phụ huynh đều nói chỉ cần con học hành chăm chỉ là được, ngoài ra không cần quan tâm, như vậy có tốt chằng? Quý vị thấy chúng chỉ biết học hành, ngoài ra không biết làm gì cả. Đối với chúng mà nói chúng có tin tưởng năng lực làm việc của mình chằng? Không tin tưởng. Chúng càng không tin nhiệm thì lại càng không giám đảm đang công

việc. Càng không đảm đương, như vậy có tâm trách nhiệm chăng? Không có. Cho nên đây đều là quan hệ liên đới.

Chúng ta phải suy nghĩ chín chắn, bọn trẻ hoạt động nhiều giúp ích rất lớn cho gân cốt của chúng. Trong khi hoạt động, chúng sẽ cảm nhận được thì ra mẹ chăm sóc một gia đình thật không dễ. “Tôi mới lau nhà khách đã mệt thế này, mẹ phải đi làm, trở về còn nấu cơm và làm rất nhiều việc”. Chúng vừa lau nhà, trong lòng lại sanh khởi cảm ân. Vì thế tục ngữ nói “tích lao”, chúng thật sự bỏ công sức ra, thật sự lao động mới biết cảm ân, mới biết sự cực nhọc của người bỏ công sức. Thế nên phải để bọn trẻ lao động, tuyệt đối không để chúng tập thành thói biếng nhác.

Chúng ta thử xem quy luật của cuộc sống, vì sao bọn trẻ sống không có quy luật? Tôi từng hỏi học sinh của tôi: hôm nay ai có ăn cơm sáng dơ tay? Rất nhiều, hầu như gần một nửa không ăn. Tôi hỏi tiếp, do mẹ các em không nấu ư? Chúng nói, mẹ em còn đang ngủ. Cơm sáng của chúng chính là mấy đồng tiền để trên bàn, trên đó viết hai chữ “cơm sáng”, phụ huynh bỏ tiền ra. Xin hỏi phụ huynh bỏ tiền ra đã thật sự thấu hiểu, mấy đồng tiền đó có thật sự chuyển thành cơm sáng hay không? Có hay không? Không, làm sao quý vị biết? Chuyển thành điều gì? Trở thành trò chơi điện tử, trở thành một đồng thức ăn vặt có sắc tố. Nếu trẻ em ăn những thứ này, ăn khoảng một năm đến hai năm, thể

chất nhất định sẽ yếu dần đi. Rất nhiều em đi chơi điện tử, đều không ăn sáng.

Vì sao tôi biết? Vì tôi làm thầy giáo cần phải quan tâm bọn trẻ, quan tâm học trò. Tôi phát hiện, vì tôi dạy là học sinh lớp sáu, lớp sáu là giai đoạn đang phát dục, đặc biệt là rất dễ đói bụng, khoảng gần mười giờ là bụng sôi lên ục ục rồi, vì thế trong hộc bàn của tôi lúc nào cũng có để bánh, chúng đều rất thích bánh của tôi. Những bạn nhỏ này đều đến. Trên cơ bản thì rất nhiều em khoảng hơn chín mười giờ, quý vị xem khi chúng đang ngồi học, sắc mặt bắt đầu tái xanh vì đói bụng. Khi hiểu ra, tiền của chúng không phải để ăn sáng mà đã tiêu pha hết. Thế nên chúng ta làm cha mẹ phải để con cái sống có quy luật, tự mình phải làm gương, phải để con mình ăn ba bữa đầy đủ. Chúng ta cũng phải bỏ công sức nhiều hơn một chút, quý vị bỏ những công sức này đối với con cái ảnh hưởng suốt cả đời. Bất luận thân thể của chúng hay là làm gương đối với chúng đều rất quan trọng.

Các bạn, những thói quen xấu này quý vị có tin hay không, chỉ cần một điều thiện tăng trưởng thì tất cả đều giải quyết? Điều thiện nào tăng trưởng? Trăm điều thiện hiểu đứng đầu, câu này tùy theo mức độ thâm nhập giáo huấn thánh hiền của quý vị mà lãnh hội ngày càng sâu sắc. Câu này có hai nghĩa, ý thứ nhất là hiểu đứng đầu trăm điều thiện, trong trăm điều thiện hiểu đứng đầu. Nghĩa thứ hai là hiểu tâm đã khai mở, trăm điều thiện liền tự nhiên khai mở. Chúng ta thử xem một

người hiếu tâm có tự tư chẳng? Không. Người có hiếu tâm biết cãi lại người lớn chẳng? “Phụ mẫu hô, ưng vật hoãn. Phụ mẫu mạng, hành vật lại”.

Các bạn, chúng ta không nên xem thường Đệ Tử Quy. Một điều “nhập tắc hiếu” liền giải quyết được tất cả vấn đề của bọn trẻ. Khi chúng biết “thân hữu thương, di thân ưu”, cuộc sống của chúng có bị điên đảo chẳng? Không bao giờ. Chúng có trách nhiệm chẳng? “Đức hữu thương, di thân tu”, chúng sẽ rất cần cù vì “thân sở háo, lực vị cụ”, hy vọng có thể khiến cha mẹ vui lòng, để cha mẹ được an ủi. Vì thế hiếu tâm mở ra, ngoài việc hiếu kính đối với cha mẹ, đối với anh chị em thì sao? Thân mật. Vì huynh đệ phát sinh xung đột, ai đau lòng nhất? Cha mẹ. Thế nên “huynh đạo hữu, đệ đạo cung. Huynh đệ mục, hiếu tại trung”. Chúng ta cũng lãnh hội được, một người thật sự có hiếu tâm, họ đối với cha mẹ người khác cũng có tâm cung kính nên nó thúc đẩy rộng ra, phần hiếu này, phần kính này của họ sẽ đối với tất cả các bậc trưởng bối. Chúng có hiếp đáp những đứa trẻ khác chẳng? Không bao giờ, vì chúng biết khi những đứa trẻ khác bị tổn thương thì cha mẹ nó là người đau khổ nhất.

Đây là chúng biết đứng trên lập trường của người khác để suy nghĩ, nên tự nhiên mà được mở rộng ra. Vì thế lòng nhân từ của một người là từ khởi nhân này, từ “phụ tử hữu thân”, hiếu đạo này được lan truyền ra. Cho nên học “nhập tắc hiếu” rất quan trọng.

Như vậy chúng ta đi vào “nhập tác hiếu” dạy con trẻ về hiếu đạo. Đầu tiên phải nói với chúng, vì sao cần phải hiếu? Thường nói tri ân mới biết báo ân, nên chúng ta phải dẫn dắt con trẻ nhớ về ân đức của cha mẹ. Bắt đầu chúng ta nói: trong hai ba ngàn năm trước có một bậc thánh nhân người ta thường gọi ngài là Đức Phật. Một hôm ngài thống lĩnh đệ tử đi ra ngoại thành, đúng lúc gặp một đống xương khô. Đức Phật phân đống xương này thành hai loại, một loại xương trắng sạch, một loại màu sắc đen hơn. Đệ tử ngài cũng rất hiếu học, họ biết “tâm hữu nghi, tùy trát ký, tỵu nhân vấn, cầu xác nghĩa”, cho nên họ hiếu về học vấn, biết cách đưa ra câu hỏi. Đức Phật liền nói với đệ tử. Ngài nói: vì sao hai đống xương khô này một đống thì xương trắng nhẹ? Một đống thì màu sắc đen hơn? Xương cốt màu đen này là của người nữ, xương của người nữ vì sao mà đen? Vì người mẹ khi mang thai mười tháng trường, trong quá trình mang thai mười tháng, tất cả dinh dưỡng của thai nhi đều từ trong máu huyết của người mẹ, chuyển qua cho thai nhi. Khi đưa trẻ chất vôi không đủ, phải cần từ trong xương cốt người mẹ rỉ ra, cho nên mười tháng cưu mang rất cực nhọc.

Chúng tôi từng bày trò chơi cho học trò, kêu chúng cầm một quả trứng sau đó để trên người, gọi là trò chơi bảo vệ quả trứng một ngày. Nói với chúng hôm nay em cảm nhận một chút, cảm giác bảo hộ một quả trứng. Chỉ cần một ngày, xem em có thể bảo vệ tốt cho nó chăng. Mới bắt đầu chúng rất cẩn thận, nhưng khoảng một hai tiếng đồng hồ

thì hầu như quên mất vì thế nghe rất nhiều âm thanh “a” đến tiết học cuối cùng của ngày hôm đó, còn lại không được mấy quả nguyên vẹn.

Thế nên thầy cô hướng dẫn chúng. Họ nói: các em xem, các em mới giữ một ngày mà không giữ được. Nêys mẹ các em cũng như các em, ngày nào cũng nháy nhót, thì khi các em vừa sinh ra bên này xanh một chỗ, bên kia tím một chỗ. Các em xem người mẹ mang thai mười tháng đều phải bảo vệ các em rất cẩn thận. Hơn nữa trọng lượng cơ thể các em ngày càng nặng. Khi mẹ mang thai thường có phản ứng sinh lý như nôn mửa, không ăn được cơm nhưng khi mẹ ăn cơm không nổi, vẫn miễn cưỡng ép mình cố gắng ăn.

Này các em, vì sao mẹ không muốn ăn nhưng phải cố gắng ăn? Vì sao? Vì để cơ thể mình có dinh dưỡng để chuyển qua cho các em, nên mặc dù rất khó chịu, nhưng người mẹ cũng cố gắng ăn uống đầy đủ. Thế nên các em à, các em có thể kén ăn được chẳng? Các em xem, mẹ đã vì các em mà chịu khó ăn uống, các em cũng nên báo đáp mẹ, không nên kén ăn. Những gì cần ăn để có dinh dưỡng phải cố gắng ăn, để thân thể mạnh khỏe, khiến mẹ yên lòng.

Chúng tôi hướng dẫn như vậy, bọn trẻ cảm thấy như chính thân mình chịu. Khi mang thai mười tháng, trọng lượng cơ thể rất nặng, đi lại thật không dễ. Chúng tôi cũng từng đem bóng rổ cho các em để vào người, khiến chúng cảm nhận_vì còn rất nhiều điều quý vị cần phải cảm nhận mới sanh ra cảm xúc.

Tiếp theo chúng tôi lại hướng dẫn học sinh, tôi nói: thầy từng tìm hiểu giường bên trong phòng sinh, có hai cây nhôm, to chừng này. Kết quả hai cây to như vậy đều cong hết. Nay các em, sức mạnh gì khiến hai cây nhôm này cong vậy? Các em nói là sức mạnh của sự đau đớn. Vì người mẹ khi sinh sản rất đau đớn nên nắm chặt vào hai cây nhôm đó. Lâu ngày chà thán, khiến cây nhôm này bị những sức mạnh này kéo cong. Khi sinh nở còn đau đớn hơn cả bệnh ung thư.

Vì sao nhiều người mang bệnh ung thư tự sát? Không chịu đựng được nỗi đau, như vậy mà người mẹ đã chịu đựng nỗi đau khổ còn hơn cả ung thư, để sanh đứa bé ra. Câu đầu tiên, ý niệm đầu tiên là gì? Đó là gì? Đứa bé có mạnh khỏe hay không. Tình thương yêu của mẹ đối với các em, có thể quên đi tất cả nỗi đau mà mình phải chịu. Thế nên ân đức này, suốt đời này chúng ta phải ghi nhớ trong lòng.

Tiếp theo là dưỡng dục và giáo dục, việc này còn gian nan hơn. Có một người bạn nói khi chưa sinh con, thường muốn nhanh đến ngày sinh, nhưng khi sanh rồi cảm thấy rất muốn đem nó bỏ về lại. Cho nên công dưỡng dục lớn hơn công sinh thành, vì biết bao đêm trường phải chăm nom những đứa con này. Nếu như ban đêm chúng không ngủ, người trong nhà phải như thế nào? Luân phiên ra trận để tiếp sức. Vì tôi cũng đã từng như vậy. Khi cháu ngoại không ngủ, tôi cũng đến lượt, nhưng khi đến phiên tôi khoảng 20 phút thì không chịu được, tay như muốn gãy. Tôi bồng đứa cháu và nói với nó, sau này con mà bất hiếu

với mẹ con, cậu sẽ là người đầu tiên trừng phạt con. Vì không biết bao đêm người mẹ khổ nhọc ru chúng vào giấc ngủ, bỗng chúng thức qua đêm. Bao nhiêu lần bị bệnh, đều là cha mẹ nửa đêm đem con đi khám bác sĩ. Bao nhiêu ngày lo lắng bữa cơm sau của con phải như thế nào. Những áp lực trong cuộc sống, trọng trách của giáo dục từng giờ từng phút đều đặt nặng trên vai cha mẹ.

Nên Đức Phật nói với các đệ tử: ân đức của cha mẹ trong đời này chúng ta không sao báo đáp được. Chúng ta nên tận tâm tận lực để làm một người con hiếu đạo. Chúng ta nói với bọn trẻ tất cả những nỗi gian truân của cha mẹ. Trong quá trình nói, có một số em cảm động rơi nước mắt. Chúng tôi lại thêm một bước nói với học sinh, chúng ta rất cảm động trước nỗi gian truân của cha mẹ, sau khi rơi nước mắt rồi thì phải làm gì? Các em thật sự đã cảm nhận được ân đức của cha mẹ, thì nên khởi lên hành vi hiếu thảo. Khi các em có thể làm được một điều trong Đệ Tử Quy, chính là đã tận được một phần hiếu tâm. Khi các em đã làm theo tất cả những gì trong Đệ Tử Quy thì chữ hiếu của các em đã làm một cách rất viên mãn.

Vì thế khi chúng đã khởi tâm tri ân, chúng ta tiến thêm một bước hướng dẫn chúng cách báo ân. Nỗ lực thực hành hiếu đạo từ đâu? Chúng ta xem Đệ Tử Quy, đoạn văn này, chúng ta cùng đọc qua một lượt.

“Nhập tắc hiếu. Phụ mẫu hô, ưng vật hoãn. Phụ mẫu mạng, hành vật lại. Phụ mẫu giáo, tu kính thính. Phụ mẫu trách, tu thuận thừa”. Phụ mẫu hô, ưng vật hoãn. Điều này nói đến, thái độ nói chuyện đối với cha mẹ rất quan trọng. Thật ra đạo đức và học vấn của một người nhận ra được từ đâu? Từ lời nói hành vi của họ. Cho nên thái độ con cái nói chuyện với cha mẹ, đối với chúng ảnh hưởng rất sâu xa. Những gì chúng hình thành là hiếu tâm, là tâm cung kính, thì học vấn của chúng đã cảm được căn bản rất tốt. Khi chúng không có hiếu và kính này, chúng sẽ khởi tâm như thế nào? Có thể là ngạo mạn, có thể là không cung kính. Rất có thể điều này sẽ hủy đạo nghiệp cả một đời của chúng, tôi nói như vậy không khoa trương.

Trong Đại Học có đề cập đến, một người nếu muốn cống hiến cho xã hội, quốc gia “cổ chi dục minh minh đức ư thiên hạ giả”, trước nên như thế nào? Trước trị nước mình. Người muốn trị nước, trước phải tề gia. Người muốn tề gia, trước phải tu thân. Người muốn tu thân, trước phải chánh tâm. Cho nên bọn trẻ phải thành ý, chánh tâm chúng mới có thể tu thân, tề gia. Trưởng dưỡng hiếu và kính cho chúng, chính là chánh tâm của chúng. Như thế nào để thánh ý, chánh tâm? Cần phải nghiên cứu đến cùng để biết nguồn gốc của sự vật. Truy tìm nguồn gốc, chính là khai trừ vật dục của chúng, phế trừ tập tánh xấu của chúng, không chịu khó mà kêu mạn chính là tập tánh xấu. Từ nhỏ là có thể chuyển

hóa tập tánh này của chúng, chính là truy nguyên, chính là có thể thành ý chánh tâm. Cho nên đại học vấn đề bắt đầu cảm rã từ chỗ nhỏ nhất.

Chúng ta thử nghĩ xem, trẻ em bây giờ quý vị gọi chúng: Tiểu Minh à, chúng trả lời như thế nào? Ồ, đáp án chính xác. Ví dụ như hiện nay có đứa trẻ, quý vị gọi chúng, chúng đi đến. Chú à, có chuyện gì vậy? Quý vị sẽ đối với nó như thế nào? Đột nhiên kính nể. Hiện nay bọn trẻ thật sự là người tài, cho nên bọn trẻ phải dạy. Rất nhiều phụ huynh_Tôi nói bọn trẻ từ nhỏ phải dạy chúng lễ phép. Nhìn thấy trưởng bối phải chào hỏi. Họ nói: Chào hỏi? Chúng có thể cười với quý vị là tốt rồi, còn phải chào hỏi nữa à. Chư vị, thái độ đó đối với chúng đúng hay sai? Quý vị xem, chúng ta hiện nay dạy bọn trẻ hạ thấp tiêu chuẩn, sẽ tạo thành kết quả như thế nào? Đời này không như đời trước. Quý vị xem kết quả không phải đều đã hiện ra rồi sao?

Nên tiêu chuẩn dạy trẻ em, tuyệt đối không thể vì thời đại mà thay đổi, phải nắm bắt nguyên tắc, bọn trẻ có thể học đến trình độ này. Vì thế chúng ta phải hướng dẫn chúng, khi cha mẹ kêu các con phải lập tức đi đến, ba mẹ có việc gì không ạ? Đương nhiên chúng ta làm phụ huynh, trước phải làm để cho chúng nhìn thấy. Khi ông bà gọi, chúng ta làm cha mẹ nhất định phải cung kính, diễn cho các con xem. Mặc dù hiện nay quý vị không diễn được, cũng phải như thế nào? Tập quán thành tự nhiên.

Nên khi chúng ta có thái độ như vậy, không khí hiếu tâm và cung kính này sẽ lan tràn, hình thành nếp sống của gia đình quý vị. Ngoài “phụ mẫu hô, ưng vật hoãn” lòng cung kính như vậy ngoài đối với cha mẹ còn phải đối với ai? Đối với sư trưởng, cũng phải “sư trưởng hô, ưng vật hoãn” còn đối với ai nữa? “Trưởng bối hô, ưng vật hoãn”, “thượng ty hô, ưng vật hoãn”. Nếu như ngày mai đi làm, cấp trên gọi quý vị lập tức chạy đến, giám đốc, ông gọi tôi có chuyện gì chẳng? Giám đốc quý vị nói, hôm nay quý vị có bị sốt chẳng? Không sao, bắt đầu thay đổi từ chúng ta thì toàn thể địa cầu đều thay đổi, không nên xem thường sức mạnh của chính mình, cho nên học tập phải học một biết mười. Phải từ nội tâm chúng ta, thường nói tâm hành nhất như. Tâm là căn bản, tất cả hành vi đều từ tâm quý vị mà hiển lộ ra. Khi một người nội tâm thật sự cung kính, họ sẽ đối với mọi người đều cung kính.

Nên bài thứ nhất trong Lễ Ký, mở đầu Khúc Lễ liền nói: “Khúc lễ viết, vô bất kính” đối với tất cả người, sự, vật đều phải cung kính. Chư vị bằng hữu, một người đối với cha mẹ, đối với anh em, trưởng bối đều cung kính. Đối với việc cha mẹ giao phó, chúng sẽ như thế nào? Cũng tận tâm tận lực. Khi chúng cung kính người khác thì đối với việc sẽ cung kính. Khi chúng cung kính với người khác, cha mẹ gian khổ kiếm tiền mua thực vật, chúng có xem thường chẳng? Không bao giờ. Nên khi bọn trẻ biết cách cung kính với người, sự, vật thì tâm tự nhiên sẽ sanh cung kính. Thế nên chư vị bằng hữu, tâm cung kính này rất quan trọng.

Đối với bọn trẻ có cần “nhi tử hô, ưng vật hoãn” quý vị không nên nói thầy Thái nói, đối với tất cả mọi người đều phải cung kính. Hôm nay trở về con quý vị gọi, quý vị lập tức chạy đến, con à có chuyện gì chẳng? Như vậy là quý vị đã học đến ngu ngơ. Đối với con cái, chúng ta là cha mẹ, chúng là con cái. Chúng ta phải để chúng cung kính chúng ta, phải thành tựu tâm cung kính của chúng. Thế nên nếu bọn trẻ nói: ba ơi qua đây một chút. Quý vị có nên đến không? Không thể. Nếu nó nói: sao ba không đến. Sau đó chúng đến chỗ ba, ba nói: chúng ta cùng nhau học Đệ Tử Quy. Quý vị không nên trách cứ chúng ngay, không nên, phải dẫn dắt từng bước, cùng học với chúng. Tự nhiên trong các câu chuyện thánh triết này, nó sẽ muốn học theo. Cho nên chúng ta đối diện với các mẫu người khác nhau, cần phải hiểu làm sao để vận dụng học vấn.

Có một cô giáo, một hôm con cô ấy đứng trước cửa gọi cô. Mẹ chồng cô ấy đi đến, chắc là gọi cháu đi ăn. Không ngờ đứa cháu trả lời bà một câu: bà đừng ồn nữa! làm sao đây? Quý vị xem, nó đối với bà nội không cung kính vì thế giáo dục rất quan trọng. Phải cẩn thận khi ban đầu, khi quý vị phát hiện cần phải xử lý gấp, nếu không khi chúng thành thói quen sẽ rất khó thay đổi. Cô giáo này rất miễn cảm lập tức mở cửa nói với con, đến xin lỗi bà nội ngay, lập tức chỉnh đốn thái độ bất kính và nói chuyện ngạo mạn của chúng. Đứa trẻ này chết cũng không xin lỗi, không muốn xin lỗi. Nhưng mẹ chồng cô ấy nói: khí hậu nóng thế này, xin lỗi cái gì.

Lúc này nên làm sao? Điều này đang khảo nghiệm trí huệ của những bậc cha mẹ. Cuối cùng thấy con không xin lỗi, mẹ nó liền nói_cô ấy nói: mẹ à, không dạy tốt con cái là sai lầm của con, con xin lỗi mẹ. Cô giáo này vừa nói xong thì đứa con này đã rơi nước mắt. Rơi nước mắt nói lên điều gì? Thấy xấu hổ. Sau đó cô giáo lại nói với con mình: con xem, con không cung kính với bà nội nhưng bà nội không lúc nào không nhớ đến con, sợ con quá nóng. Con có thấy được tấm lòng của bà nội chẳng, đều từng giây từng phút lo cho con. Làm con dâu phải nói thay cho bà nội, bà nội nghe xong rất cảm động, sau đó đi nơi khác, nên quan hệ mẹ chồng nàng dâu vì chuyện này mà phát triển rất tốt. Vì bà nội cảm thấy, đứa con dâu này hiểu được lòng bà.

Tiếp theo đứa trẻ này, cô giáo này nói với nó: tối nay con nên viết nhật ký, để tự kiểm điểm lại xem. Rốt cuộc đứa bé này tối đến đã viết nhật ký, nói nó có hai cái tội. Một cái tội rất lương thiện còn một cái là không lương thiện. Cái không lương thiện và lương thiện đang ở đó giằng co.

Các bạn, tuổi nhỏ như vậy đã có sự đấu tranh lớn như vậy, sau khi lớn lên có sự tranh đấu càng lớn hơn, nhưng nếu tâm hiểu được cảm rể từ nhỏ, thì cuộc đời chúng sẽ không có mâu thuẫn như vậy. Cuộc đời chúng cũng không vì không cung kính, vì tính xấu mà làm những việc khiến mình hối hận. Cho nên khi con cái phạm sai lầm, chúng ta làm cha mẹ cũng phải rất miễn cảm, nên lập tức xử lý. Câu giáo huấn này “phụ

mẫu hô, ưng vật hoãn”, phải cung kính. “Phụ mẫu mệnh, hành vật lãn”, cũng là cung kính. “Phụ mẫu giáo, tu kính thính. Phụ mẫu trách, tu thuận thừa”, đều là một phần tâm cung kính đối với cha mẹ. Thật ra làm một người, có thể lãnh hội được ân đức cha mẹ một cách sâu sắc thì tâm cảnh của họ sẽ tự nhiên nhu nhuyễn, tự nhiên cung kính.

Tôi nhớ khi chị tôi lấy chồng. Tôi là con trai duy nhất nên tôi là người giúp anh rể mở cửa, trên đường có rất nhiều nghi lễ đón dâu. Thật ra những nghi thức đón dâu này đều có ý nghĩa của nó, trong đó có một nghi thức, khiến tôi có ấn tượng sâu sắc nhất. Chính là rước dâu sau cùng, anh rể dẫn chị tôi bái biệt cha mẹ, tôi đứng một bên xem lễ. Khi chị tôi và anh rể quỳ xuống, ba tôi trong chốc lát nước mắt đã trào ra. Giọt nước mắt của ba tôi trào ra, trong chốc lát nước mắt tôi cũng trào ra. Khoảnh khắc đó, tôi cảm nhận được tâm trạng của người làm cha. Cha chăm sóc con gái suốt hơn 20 năm, không biết đã khổ tâm biết bao nhiêu, không biết lo lắng biết bao nhiêu điều. Mỗi niệm đều hy vọng con cái sống tốt, con cái học hành tốt, con cái có thể có một nơi yên ấm, nên giọt nước mắt đó của ba là có một chút an ủi này, rốt cuộc hôm nay cũng giúp con gái tìm được nơi trở về tốt đẹp, là giọt nước mắt an ủi, nước mắt cảm động mà sự quan tâm và gian nan của cha mẹ đối với con cái, phải chăng là gả đi rồi sẽ không còn lo lắng nữa? Không phải mà là yêu thương bảo bọc suốt cả đời.

Có câu: “mẫu hoạt nhất bách tuế, thường ưu bát thập nhi”, mẹ già mặc dù sống đến trăm tuổi, nhưng con cái 80 tuổi trong mắt mẹ vẫn là đứa trẻ của bà. Khi nội tâm tôi cảm nhận được nỗi cực nhọc gian truân của người làm cha. Tôi nói với chính mình, suốt đời này cũng không báo đáp hết được ân đức của cha mẹ. Tuyệt đối không thể nói lời ngỗ nghịch, nói lời bất kính đối với cha mẹ. Vì có một phần lãnh hội này, nên tự nhiên thấy ba mình liền sinh tâm cung kính, tâm sanh hoan hỷ vì thế rất quan trọng. Chúng ta phải luôn luôn để ân đức cha mẹ trong lòng, tự nhiên “thành ư trung, hình ư ngoại”, ngôn ngữ và hành vi cung kính của chúng ta, sẽ biểu hiện ra bên ngoài.

“Phụ mẫu mạng, hành vật lại”, chúng ta bằng lòng làm việc giúp cha mẹ thì không thể biếng nhác, đã đồng ý thì phải làm. Điều này chúng ta yêu cầu bọn trẻ rất dễ, không phải con nói muốn đi tắm ư? Đi tắm nhanh. Mệnh lệnh của cha mẹ không được làm biếng. Khi quý vị và con cái đều có chung một ngôn ngữ, chúng ta đều phải cùng nhau tuân thủ giáo huấn của Khổng Lão Phu Tử. Con cái và quý vị có cùng chung ngôn ngữ, như vậy rất dễ câu thông. Chúng ta nên suy nghĩ lại, chúng ta lớn như vậy nhưng mệnh lệnh và những việc cha mẹ giao phó, chúng ta có biếng nhác chẳng? Việc mà chúng ta đáp ứng trước thân hữu, việc dễ bất tuân nhất là việc gì? Với ai? Là thân nhất như cha mẹ, thậm chí là thân như chồng hay vợ. Thân nhất với chúng ta đều là người quan trọng

nhất, có ân đức nhất đối với cuộc đời chúng ta. Rốt cuộc chúng ta trái lại rất dễ không giữ chữ tín với họ.

Nguyên nhân gì? Vì không giữ chữ tín với khách hàng thì không kiếm được tiền, nhưng không giữ chữ tín đối với cha mẹ còn có thể mượn cớ: Ôi chao, con gần đây rất bận, thật xin lỗi, thật ngại quá! Cho nên con người nên phản tỉnh, chúng ta càng phải giữ chữ tín với cha mẹ, thái độ như vậy mới đúng đắn. Đương nhiên giữ chữ tín với cha mẹ thì cũng phải nên giữ chữ tín với tất cả mọi người. Hôm nay học xong tiết học này, chúng ta nên nghĩ xem có việc gì đã hứa với cha mẹ, đến nay vẫn chưa làm thì nên làm nhanh.

Ở Thẩm Quyển có một thầy giáo, đúng lúc thầy cũng nghe giảng, liền nói: mấy ngày trước đúng lúc tôi trở về nhà, thấy ba tôi cầm cây dao cạo râu rất xấu. Tôi nói, ba à cây dao này đã quá cũ, đừng dùng nữa để con đi mua cái khác cho ba. Nói xong cầm cây dao cạo râu của ba vứt vào trong giỏ rác nhưng lại quên mất. Ba thầy ấy giận mất mấy ngày, khi nghe xong bài giảng thầy đột nhiên nhớ lại. Lập tức gọi điện về xin lỗi ba và mua gấp cây dao gởi về. Rốt cuộc không chỉ có một thầy, mà có một vị thầy khác cũng phát hiện, mình hứa mua dao cạo râu cho ba nhưng cũng không mua. Cho nên người cần phải có người nhắc nhở, vì thế cạnh mình có bạn tốt. Quý vị thường thường có thể xem kinh sách, liền có thể phát hiện mình còn có điểm nào còn thiếu sót.

Thời cổ đại có rất nhiều hiếu tử, họ không đợi cha mẹ sai bảo, họ có thể cảm nhận được cha mẹ cần gì, tự mình chủ động làm. Vào thời Tam Quốc, có một người con hiếu thảo gọi là Mạnh Tông. Có thể mọi người đã nghe qua “Mạnh Tông Khấp Trúc”, anh ta thấy mẹ đã một thời gian dài không ăn được gì, đột nhiên rất muốn ăn canh măng hầm. Anh ta thấy thế, vì bao tử mẹ đau lâu ngày, tỳ vị đều suy nhược. Đột nhiên rất muốn ăn một cái gì đó, nếu như không ăn được thì như thế nào? Rất đau khổ! Nên anh ta vào trong vườn tre khóc lóc, tự mình không biết phải làm sao.

Hiếu tâm này, tâm chân thành này, nước mắt chảy xuống đã làm cảm động điều gì? Làm cảm động cây tre. Nước mắt chúng ta giọt từng giọt xem có thể cảm động hay không? Lúc đó là mùa đông, trên cơ bản thì măng không mọc vào mùa này, nhưng vì hiếu tâm của anh ta, tinh thần dẫn đến, vàng đá cũng phải tan. Tre là thực vật_tiến sĩ Giang Bồn Thăng người Nhật đã nghiên cứu ra, ý niệm con người có thể ảnh hưởng khoáng vật, có thể ảnh hưởng nước. Khi con người có thiện niệm, nước sẽ kết tinh rất đẹp. Khi con người có thiện niệm, đến hồ nước rất dơ bẩn đều trở thành rất thanh tịnh, nên đại tự nhiên và nhân tâm xuất hiện sự hỗ tương lẫn nhau, xuất hiện động thái.

Thế nên cổ đại có nhiều hiếu tử như vậy, vì sao có thể cảm động được cây tre, có thể cảm động rất nhiều động vật, thậm chí cảm động cả con cạp hung hãn nhất? Đều dựa vào điều gì của họ? Lòng hiếu thảo.

Kịch hay như vậy, các bậc tổ tông chúng ta đã diễn mấy ngàn năm. Kịch hay như vậy, chúng ta có nên tiếp tục giảng chẳng? Nên, chỉ cần chúng ta có thể học được lòng hiếu thảo của họ, nhất định có thể ngay trong cuộc đời chúng ta trở thành kịch hay, diễn cho mọi người cảm động rơi nước mắt. Thế nên khi mẹ anh ta ăn canh măng hầm này xong thì bệnh liền lành. Người có lòng hiếu thảo thật sự có thể khiến cha mẹ khuây khỏa, khiến cha mẹ thân thể mạnh khỏe nên mệnh lệnh cha mẹ không nên biếng nhác.

“Phụ mẫu giáo, tu kính thính”, khi cha mẹ dạy bảo, chúng ta cần phải cung kính lắng nghe, tuyệt đối không thể mẹ nói một lời con đáp chín lời. Nếu như khi cha trách mắng chúng ta, nói mười việc, trong đó chỉ có hai điều là thật, còn tám việc quý vị cảm thấy là họ hiểu lầm mình, như vậy có cần lập tức cãi lại chẳng? Có cần làm như vậy chẳng? Không nên. Vì khi trách mắng chúng ta, chính là lúc rất giận, lúc này chúng ta chỉ nên nói “ạ”, có thể cha chúng ta vốn là lửa giận bùng bùng nhưng dần dần nhẹ xuống. Đợi khi họ la xong, cảm xúc của họ đã điều chỉnh lại, đột nhiên nghĩ lại không biết mình mắng con như thế nào rồi? Mắng hơi quá đáng. Có thể họ chủ động cắt ít trái cây: đến đây cùng ăn trái cây nào. Làm hòa. Lúc này quý vị cũng rất tự nhiên đi đến, coi như không có việc gì xảy ra. Tuyệt đối không nên nói, ba à, sao rồi, muốn làm hòa với con à? Không nên ngốc như vậy, chúng ta nên tùy thuận.

Nên khi cha mẹ trách mắng, chúng ta đều không cãi lại. Hiểu lầm đối với mình đều có thể bình tâm tĩnh khí tiếp nhận, thì lòng tôn kính, bội phục của cha mẹ đối với chúng ta sẽ như thế nào? Nâng cao. Khi cha mẹ càng tôn kính quý vị, sau này quý vị cùng cha mẹ rất dễ câu thông. Họ từ từ cảm thấy, ai đáng để mình tín nhiệm? Chính là con trai mình, chính là con gái mình. Cho nên cha mẹ dạy, cần phải cung kính lắng nghe. Ví dụ ba mình bị bệnh tim, chúng ta cũng phải xem tình huống mà định. Ví dụ cha nhìn thấy quý vị, la mắng rất hung dữ, bệnh tim của cha sắp phát tác. Quý vị vẫn đứng đó, “cha mẹ dạy cần phải lắng nghe”, nên như vậy chẳng? Nên cầu học vấn là phải học một cách linh hoạt, phải thường nghĩ cho cha mẹ, thì chúng ta sẽ biết điều này nên làm như thế nào, như vậy tiến thoái mới thích hợp.

“Phụ mẫu trách, tu thuận thừa”. Cha mẹ có trách phạt, thậm chí đánh chúng ta cũng nên tự nhiên tiếp nhận, thử nghĩ lại vì sao cha mẹ giận dữ như thế, rốt cuộc chúng ta sai ở chỗ nào?

Có một lần cha của Tăng Tử vì Tăng Tử phạm sai lầm, ông rất giận giữ cầm cây roi rất lớn đánh Tăng Tử. Tăng Tử nói vì “cha mẹ trách nên đón nhận”, cho nên đứng yên để ba đánh. Rốt cuộc vì xuất lực quá mạnh, đánh Tăng Tử ngất đi. Chuyện này truyền đến tai Khổng Lão Phu Tử, ông liền nói với học trò, Tăng Tử làm như vậy là bất hiểu, vì sao vậy? Khổng Phu tử nói, khi cha mẹ đang giận không khống chế được cảm xúc. Nếu lỡ tay đánh một roi vào đầu quý vị, con cái chết đi ai

thương tâm nhất? Đúng vậy. Cho nên Khổng Phu tử nói: “Tiểu trượng tắc thọ”, cầm cây roi nhỏ có thể ngoan ngoãn chịu phạt, roi lớn thì nên chạy đi. Người xưa rất nho nhã, “đại trượng tắc tẩu”, nên khi thấy ba cầm cây roi to, có thể đánh chết người, phải chạy nhanh không nên để ba mẹ rơi vào chỗ bất nghĩa.

Các bạn, học học vấn của thánh hiền phải vận dụng thật linh hoạt. Cho nên cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe, cha mẹ trách mắng phải đón nhận. Tôi thường hỏi học sinh, tôi nói mỗi lần các em bị cha mẹ la, trong lòng các em nghĩ gì? Đáp án của các em là gì? Xui quá, bị cha mẹ nhìn thấy, lần sau không để họ bắt gặp nữa. Thế nên chúng ta quan sát được, khi bọn trẻ tiếp nhận sự giáo huấn của cha mẹ, thái độ của chúng không đúng, nên quý vị phải nói thay cha mẹ đúng lúc, sửa đổi thái độ của chúng.

Chúng tôi thường nói với học sinh, khi ba mẹ các em trách phạt các em, khi họ đang giận dữ, thật ra thân thể họ đã bị thương nên một lần nóng giận, cần mấy ngày thân thể mới khôi phục bình thường? Cần trên dưới ba ngày. Cho nên quý vị thấy có ai thích mắng người chẳng? Mắng người không tốt cho sức khỏe như thế, nên cha mẹ chúng ta vì để chúng ta nhớ giáo huấn này, sau này không nên làm việc bất hiếu cho mình. Vì thế họ thà tức giận, tổn thương chính mình, cũng không muốn thấy chúng ta học được thói hư tật xấu, chúng ta cần phải thấu hiểu khổ tâm này của cha mẹ. Vì để đạo đức và học vấn chúng ta ngày càng

tăng tiến, không đọa lạc nên họ mới dạy bảo, trách phạt chúng ta như thế, nên quý vị không được phụ tấm lòng yêu thương chăm sóc này của cha mẹ. Cách yêu thương con cái của cha mẹ, có khi là nhỏ nhẹ khuyên lơn con cái, có khi lại vô cùng hung dữ nhưng tất cả đều đối với quý vị rất mực yêu thương, chúng ta phải lãnh hội điều này.

Chúng ta phải xứng đáng với sự dạy dỗ của cha mẹ, không để cha mẹ uổng công nóng giận, không thể để cha mẹ tổn thương thân thể một cách vô ích. Chúng ta ghi nhớ sai lầm này, phải biết được bị đánh mắng có thể đổi được điều gì? Tiến bộ. Cần học tập học sinh tốt của Khổng lão phu tử là đức hạnh của Nhan Uyên. Không thể “bất nhị quá”, lần này bị cha mẹ la xong, nhất định phải ghi nhớ, lần sau không được tái phạm điều khiến cha mẹ nóng giận thương tâm. Khi con cái có thái độ như vậy, chúng không cảm thấy mình xui xẻo. Những gì chúng ghi nhớ chính là lần sau không được tái phạm.

Bài học hôm nay chỉ học đến đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 7

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 8

Chào các bạn buổi sáng. Sáng hôm nay mọi người có đọc qua một lượt Đệ Tử Quy chẳng? Có. “Hiếu học cận hô trí”, chỉ cần mọi người giữ mãi tâm hiếu học này, đạo đức và học vấn nhất định có thể thành tựu.

Tô Cách La Đệ là một nhà triết học rất nổi tiếng của cổ Hy Lạp. Lần đầu tiên dạy học sinh, ông nói hôm nay chỉ dạy một động tác, cũng rất đơn giản. Chính là đưa tay tới trước, sau đó đưa về sau, cứ đánh tay như vậy, làm 300 cái. Khi làm xong ông nói với học sinh, các em mỗi ngày đều làm một lần, học sinh cảm thấy như thế nào? Rất đơn giản. Nhưng sau một tháng, ông hỏi học sinh: hiện nay ai còn đánh tay mỗi ngày đưa tay lên? Chiếm khoảng 90 phần trăm mà thôi. Sau hai tháng hỏi lại chỉ còn lại 30 phần trăm mà thôi. Một năm sau hỏi lại chỉ còn lại một người duy nhất, người đó là ai? Bác La Đờ ,chính là thừa truyền của Tô Cách La Đệ, nhà triết học quan trọng thứ hai của phương tây.

Thật ra cầu học vấn, trong chỉ điểm của Tô Cách La Đệ chúng ta sẽ biết, quan trọng nhất chính là kiên trì. Khi chúng ta mỗi ngày đều có thể tranh thủ thời gian để thâm nhập kinh điển thánh hiền, nước chảy đá mòn nhất định có thể thành tựu. Chúng ta cũng nên duy trì thái độ như vậy. Ví dụ nói mỗi ngày học thuộc năm câu Luận Ngữ hoặc là thuộc lòng ba câu. Cứ như vậy suốt một năm, có thể thuộc hết toàn bộ cuốn Luận Ngữ. Thế nên chúng ta nhất định phải duy trì thái độ học tập như thế.

Tôi thường giao lưu với rất nhiều thầy cô giáo sau buổi học. Tôi hỏi họ, trạng thái học tập năm ngày này, so với cuộc đời của quý vị, có khi

nào siêng năng hơn năm ngày này chẳng? Họ đều nói không có, đều cảm thấy năm ngày này là thời gian học tập chuyên chú nhất trong đời họ. Tôi nói đây là điểm bắt đầu, nhưng chắc chắn không phải kết thúc, nên giữ mãi thái độ học tập này.

Có một vị chủ nhiệm giáo vụ đến học năm ngày, sau khi học xong ông ta mời tôi đến diễn giảng ở trường họ. Ông nói những gì ông ghi chép trong năm ngày này, số lượng ghi chép nhiều hơn ông học đại học bốn năm. Cho nên tiềm lực học tập thật sự của một người là không có hạn lượng.

Nhưng vì sao năm ngày này thái độ học tập của họ tốt như vậy. Tra cứu nguyên nhân của nó là vì họ cảm thấy học vấn của thánh hiền đích thực có thể lợi ích học sinh, khiến phần trách nhiệm của họ được khởi dậy, nên cuộc sống có chí hướng, nhất định có thể khai phát tiềm lực. Ngoài duy trì ra chúng ta phải nỗ lực thực hiện.

Hôm qua chúng ta học đến: “cha mẹ gọi không nên chậm trễ. Mệnh lệnh cha mẹ không nên biếng nhác. Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe. Cha mẹ trách phạt phải thuận theo”. Toàn đoạn văn này quan trọng nhất là có tâm cung kính đối với cha mẹ, bất luận là lời nói hay hành động cũng vậy, tâm cung kính không chỉ đối với cha mẹ mà đối với tất cả những người gặp được đều không mất đi sự cung kính.

“Phụ mẫu hô”, nghĩa là lời gọi, chúng ta lập tức đến ngay. Cũng như thế, trong khi nói chuyện cùng cha mẹ chúng ta cũng nên vui vẻ thoải

mái, tiếng nói nhẹ nhàng. Có khi thấy ngoài mặt đang ứng đối với cha mẹ, âm thanh khẩu khí không lớn nhưng trong lòng có cảm giác chán nản, lúc này chúng ta thường có thể quán chiếu tâm mình, khi thấy bực mình lập tức thay đổi, nên đạo đức học vấn, căn bản nhất là chỗ hạ thủ, nghĩa là từng giờ từng phút có thể quán chiếu tốt tâm của mình. Khi ý niệm không đúng lập tức chỉnh đốn lại, như vậy ngôn ngữ hành vi của chúng ta sẽ không đến nỗi sai lệch quá lớn.

Có lần tôi đến tìm người bạn, đúng lúc anh ta đang đối diện với sự chọn lựa trong cuộc đời. Phải từ một trường đại học tư lập, chuyển đến trường đại học công lập. Anh ta đang nói với cha cách chọn lựa của mình, hy vọng ba anh ta có thể ủng hộ anh ta làm như vậy. Đúng lúc tôi bước vào anh ta vừa nói đến một nửa. Khi tôi bước vào anh ta liền nói, mời anh ngồi tôi nói chuyện với ba tôi trước. Khi đó tôi ngồi bên cạnh, thấy một người con rất cung kính trình bày với ba mình về tình hình công việc của mình hiện tại. Cách nói êm tai và thái độ lễ kính đó lưu lại trong tôi một ấn tượng rất sâu sắc. Tin rằng con cái anh ta được huấn tập trong một gia đình như vậy cũng là một quân tử nhanh nhẹn.

Chúng ta hồi tưởng một chút, lớp thanh niên hiện nay khi quyết định về cuộc đời, có đi hỏi qua ý kiến của cha mẹ chẳng? Có đem tình hình của mình nói rõ ràng với cha mẹ, giảm thiểu sự lo lắng của cha mẹ. Nếu trong lòng cha mẹ thường không biết con mình đang làm gì, như vậy không biết khiến họ lo lắng đến chừng nào. Cho nên khi một người

thật sự rất cung kính với cha mẹ, nhất định sẽ làm cảm động những người thấy được. Ngoài việc ở nhà phải cung kính với cha mẹ ra, trên thực tế “lão bà hô”, vợ kêu cũng phải như thế nào? Cũng không được chậm trễ. Giữa vợ chồng ngôn ngữ lời nói cũng phải tương kính như tân, rất tôn trọng. Như vậy đã làm tấm gương tốt nhất cho con cái rồi. Hiện nay giữa vợ chồng nói chuyện có chú ý đến điểm này chăng? Làm người càng thân càng không được tùy tiện, càng thân phải càng tôn trọng, vì thế lễ không thể mất. Cho dù người thân đến đâu nhưng lễ phép bao giờ cũng phải giữ.

Có một bạn nhỏ khi nghe mẹ nó nói chuyện. Nói chuyện xong người mẹ cúp điện thoại, đưa con trai liền nói với bà: Mẹ à, có phải mẹ mới nói chuyện với ba không? Quý vị xem đứa bé này từ nơi khẩu khí nói chuyện của người mẹ, liền biết được nhất định là nói chuyện với ba, vì sao? Khi vợ nói chuyện với chồng đều là khẩu khí như thế nào? Tốt hay không tốt? Nên người mẹ vừa nghe trong lòng thấy giật mình. Quý vị xem thái độ của chúng ta đối với chồng, con cái đều có thể nhận ra nên cần phải điều chỉnh lại.

Có khi thấy số điện thoại hiện lên là của chồng, vừa cầm lên: a lô! Gì thế? Quý vị thấy khẩu khí này con cái đều có thể phân biệt được, là ba gọi về, thế nên người mẹ lập tức thay đổi. Hôm đó, chồng bà lại gọi điện về, bà rất lễ phép. A lô! Anh à! Chồng bà nói: xin lỗi tôi gọi nhầm, và cúp điện thoại. Sau đó người chồng gọi lại, chồng bà nói: là em hả?

Khi thái độ chúng ta thay đổi thì gia đình cũng sẽ thay đổi, nên đừng xem thường thái độ của ngôn ngữ lời nói.

Lần này đón năm mới, có một vài thầy cô giáo đem 40 tập Hạnh Phúc Nhân Sinh tôi giảng ở HongKong, đem về quê cho số học trò của họ xem. Trong đó có một vị trở về Ninh Ba tìm bạn học anh ta. Khi xem, vì chồng của người bạn học này chưa về nhà, đúng lúc công ty đang bận nên chồng người bạn này tối ba mươi tết mà quên gọi điện về. Rốt cuộc vừa sợ bị vợ la, lại về trễ đến hai ngày. Đến ngày mùng hai tết muốn gọi về lại nghĩ rằng nhất định sẽ bị la, nên tiếp tục kéo dài, kéo dài đến ngày mùng năm mới gọi về. Đúng lúc đang xem đĩa giảng về Hạnh Phúc Nhân Sinh, xem được một nửa thì chồng cô gọi về. Vừa bắt điện thoại, ông chồng có chút lo sợ, sợ nhất định bị vợ mắng. Người chồng nói: xin lỗi, đến bây giờ anh mới gọi điện về. Người vợ lập tức nói: anh quá vất vả quá, đến tết mà cũng không được về nhà. Mẹ con em rất cảm ơn anh ở bên ngoài làm việc cực khổ. Người chồng nghe vậy cảm thấy kỳ lạ, sau đó cúp điện thoại, không bao lâu người chồng lại gọi điện thoại về. Anh ta nói: hay là em cứ mắng anh vài câu, như vậy anh thấy dễ chịu hơn. Cho nên vợ chồng sống với nhau, sẽ trực tiếp ảnh hưởng đến nếp sống gia đình. Quan hệ vợ chồng tốt, nhất định phải bắt đầu từ thái độ của lời nói ngôn ngữ.

“Phụ mẫu mệnh, hành vật lại”, chúng ta đối với việc mà cha mẹ giao phó, không thể thất tín. Cũng thế đối với việc đã hứa với vợ và con cái,

chúng ta cũng phải nói là giữ lời. Khi chúng ta nói biết giữ lời, con cái đối với chúng ta vô cùng tôn kính.

Thật ra trước đây khi tôi dạy học, chúng tôi không xem thường câu nói nào, nhất định phải ghi nhớ, không thể thất tín với học sinh. Khi chúng ta làm được tất cả những gì mình nói ra, học sinh đối với quý vị đều rất tôn trọng.

Tôi nhớ năm đầu tiên làm chủ nhiệm lớp, có lần đúng lúc có hội thể thao. Tất cả học sinh đều đến thao trường sắp hàng, đương nhiên chúng tôi cũng ở đó cùng học sinh. Đúng lúc tôi cần lấy đồ liền trở về phòng làm việc. Lúc đó gặp được một vị phụ huynh, một người cha cầm một số nước uống muốn đi lên lầu bốn, đến phòng học của chúng tôi.

Vị phụ huynh này vì sao đợi lúc học sinh đều đi tập trung mới đem nước uống lên, vì sao? Vì cảm thấy ngại. Có thể thấy được, vị phụ huynh này rất ít đến trường. Rất ít khi đến trường nói lên rằng rất ít khi nói chuyện với thầy cô giáo. Vì sao phụ huynh ít khi nói chuyện với thầy cô giáo? Chúng ta làm thầy cô cũng phải tự mình phản tỉnh xem, khi chúng ta quan tâm tới con cái họ, có thể làm khởi dậy ở họ sự chủ động liên lạc nói chuyện, đây là tánh lương thiện tuần hoàn. Cho nên phải thường lợi dụng sổ liên lạc, khen ngợi con họ nhiều hơn, tự nhiên câu cầu này có thể nối được.

Người cha này cũng không quen nói chuyện với thầy cô giáo, nên lợi dụng lúc không có ai thể hiện một chút tâm ý, đem số nước uống này

để ở lớp học rồi ra về. Đúng lúc tôi trở lại lấy đồ đã gặp được, vừa gặp ông ta liền thoái lui mấy bước, giống như là rất ngại vậy đó, tôi bắt đầu nói chuyện với ông. Chúng ta nói chuyện với bất cứ ai cần phải nắm bắt một nguyên tắc, khi gặp người khác là phải khen. Quý vị có thể khen ngợi con họ, có thể khen ngợi ưu điểm của họ.

Chúng ta đều thích người khác tán thán mình, nên khi mình khen ngợi con cái họ, trong lòng của họ sẽ rất vui, cảm thấy được tôn trọng. Nếu như vừa gặp phụ huynh là bắt đầu đem vấn đề của con họ nói ra hết, như vậy họ cảm thấy không dễ chịu. Thế nên nhân tình không thể xem nhẹ, chúng ta cần tùy thuận nhân tình, khi nói chuyện với người khác. Tôi liền bắt đầu đem những biểu hiện tốt của con ông trong thời gian gần đây chia sẻ với ông ta, cũng để ông hiểu thêm. Trong quá trình nói chuyện, vị phụ huynh này nói: Thầy giáo à, con tôi rất tôn trọng thầy, nó không tôn trọng thầy giáo trước của nó. Vì tôi dạy em năm lớp sáu, lớp năm là thầy khác dạy. Tôi liền nghe ông nói tiếp, ông nói: thầy giáo trước đây nói: khi ăn cơm trưa mọi người cùng ăn. Nhưng học sinh còn khoảng một nửa chưa bắt đầu, thầy ở sau đã ăn rồi. Thầy Thái, thầy đều cùng ăn với học sinh.

Thật ra tôi không phải cùng ăn với học trò. Đợi học trò ngồi xong, tôi dạy chúng một câu tục ngữ địa phương, vì tục ngữ địa phương đều bao hàm triết học nhân sinh rất sâu sắc. Như tiếng địa phương có câu: “đầu

cây đứng vững, không sợ đuôi cây bị gió thổi”. Câu này dùng vào giáo dục đức hạnh của chúng ta, rất thích hợp.

Khi căn bản đức hạnh của con cái không cắm vững, thì năng lực của chúng càng cao càng nguy hiểm, vì bên ngoài rất dễ bị mê hoặc, càng có năng lực đến lúc đó lại không chịu được mê hoặc. Trèo càng cao thì té càng nặng. Những câu tục ngữ địa phương này, đối với nhân sinh đều có khai thị rất lớn.

Thế nên đầu tiên tôi dạy chúng một câu tục ngữ địa phương, khi dạy xong chúng mới bắt đầu ăn. Lúc này tôi đi quanh xem một vòng, đối với ẩm thực không nên lựa chọn. Dùng Đệ Tử Quy để làm mạnh thêm quy tắc cuộc sống của chúng, nên không thể kén chọn thức ăn. Thấy học sinh món ăn đó chỉ gấp một ít, tôi liền nói với chúng: có cần thầy phục vụ các em chẳng? Chúng liền rất sợ hãi, liền tự mình đi gấp một ít rau xanh, ăn uống như vậy mới yên bình được.

Cho nên khi chúng tôi thường ngồi vào bàn ăn, chuẩn bị ăn thì đã có hai ba học sinh ăn no. Vì thế chúng ta không xem thường một câu nói, học sinh đều nhìn thấy hết và ghi nhớ trong đầu. Những lời nói và việc làm của mình phải nhất trí, mới thật sự nhận được sự tôn trọng của học sinh, và con cái đối với mình.

“Phụ mẫu giáo, tu kính thính. Phụ mẫu trách, tu thuận thừa”. Chúng ta cần hiểu rõ về chữ thuận một chút. Tất cả sự trách mắng của cha mẹ, yêu cầu của cha mẹ phải chẳng chúng ta đều nên thuận làm theo? Vì

trong mấy mươi năm nay, rất nhiều người đã ngộ nhận về văn hóa xưa. Họ cảm thấy, Nho gia nói hiếu thuận hiếu thuận, chính là cái gì cũng phải thuận theo, đó là ngu hiếu. Nói như vậy có đạo lý chăng? Thật ra người nói lời như vậy, có thể họ đến một cuốn kinh cũng không xem từ đầu đến cuối. Các bậc thánh hiền tuyệt đối không dạy như vậy.

Thuận có hai tình hình. Khi cha mẹ trách cứ chúng ta đều là chính xác. Chúng ta phải nhanh ghi nhớ và thực hành cho tốt, lúc này phải thuận. Khi cha mẹ trách mắng và yêu cầu không đúng, lúc này không nên cãi lại, phải biết cách thuận thế mà làm. Tình hình trước mắt quý vị muốn lý sự, chỉ khiến giữa cha con xung đột càng lớn, nên chúng ta lùi một bước trước mới tính tiếp, đợi thời cơ tốt mới thương lượng với cha mẹ. Cho nên phía sau Đệ Tử Quy nói đến: “thân hữu quá, gián sử cánh, di ngô sắc, nhu ngô thanh”. hiếu thuận của Trung Quốc, thuận ở đây tuyệt đối không phải tất cả những yêu cầu của ba mẹ chúng ta đều phải làm.

Trước phải phân biệt đúng sai, hiếu thuận nhưng phải dùng lý trí. Khi cha mẹ có sai lầm nếu chúng ta không khuyên, như vậy chúng ta là người bất hiếu, đây không phải là cách làm người con hiếu, phải có thái độ. Ngoài việc cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe ra, thầy cô giáo dạy cũng phải cung kính lắng nghe. Một người có đạo đức và học vấn tốt hay không, ngoài việc có thầy cô giáo giỏi ra, một nhân tố quan trọng hơn là thái độ học tập của chính mình. Nhất định phải có tâm kiên thành

cung kính đối với thầy cô giáo, tuyệt đối không được bằng mặt không bằng lòng. Học vấn có thành tựu đến đâu, có thể từ trong tâm cung kính mà đoán ra được. Một phần thành kính đạt được một phần lợi ích, mười phần thành kính liền được mười phần lợi ích. Vì mỗi việc mà thầy cô giáo dặn dò hay giao phó, rất có thể chúng ta vẫn chưa hiểu thấu đáo.

Học học vấn giống như 20 tầng lầu, thầy cô giáo có thể ở tầng lầu mười mấy, chúng ta chỉ ở tầng lầu thứ hai thứ ba. Mười mấy tầng lầu có thể nhìn thấy cảnh vật, chúng ta có thể thấy được chăng? Không thấy được. Thầy cô giáo chỉ đều là mục tiêu lâu xa. Quý vị nói: Thầy à, em không sao thấy được nên không cảm nhận được, tại sao phải làm như vậy? Lúc này chúng ta không thật thà y giáo phụng hành thì không đạt được lợi ích. Người hiện nay vì sao khó thành tựu học vấn? Đều phạm một sai lầm rất nghiêm trọng, chính là chúng ta thường dùng tâm tiểu nhân đo lòng quân tử. Đem đạo lý trong luận ngữ đều hiểu theo cách nghĩ của mình. Lấy cảnh giới của Khổng tử từ tầng lầu thứ 20 kéo xuống bao nhiêu? Kéo xuống tầng hai tầng ba.

Có khi còn cảm thấy câu này Khổng tử nói không đúng. Cho nên bắt đầu học với thầy cô giáo tuyệt đối không được phê phán. Trước nên thật thà làm theo, quý vị chân thật làm liền cảm nhận được một phần. Khi cảnh giới nâng cao, dần dần sẽ lý giải được, ồ những gì thầy giáo nói đích thực là chân thật bất hư, nên thầy cô giáo dạy cũng phải cung kính

lắng nghe. Tiếp đến cấp trên nói cũng phải cung kính lắng nghe. Một người trên đường học vấn hay trên sự nghiệp, có thể có thành tựu hay không, trước phải từ trong tâm cung kính khiêm tốn của họ mà cầu được. Cho nên con người có được mới có thể đuổi. Vì thế con cái chúng ta cũng phải dạy dỗ chúng biết cung kính, khiêm tốn, biết cách nơi nơi học tập. Đến một hoàn cảnh xa lạ không nên quá nhiều oán trách. Trước nên học thấy nhiều, nghe nhiều, học nhiều. Cấp trên nói như thế nào chúng ta trước phải thật thà đi làm, đợi khi học vấn và thấu hiểu càng nhiều đối với công ty, mới đưa một vài kiến nghị thích đáng cho cấp trên, như vậy sẽ thích hợp hơn.

Chúng ta xem tiếp một câu văn, chúng ta cùng đọc qua một lượt. “Đông tắc ôn, hạ tắc thanh, thần tắc tĩnh, hôn tắc định, xuất tất cáo, phản tất diện, cư hữu thường, nghiệp vô biến”, “Hạ tắc thanh”, đây là một chữ cổ. “Xuất tất cáo, phản tất diện” Chữ này là đọc âm, là âm từ cổ xưa truyền lại. Hiện nay thông thường khẩu ngữ chúng ta đều đọc cáo, cả hai cách đọc đều được.

“Đông tắc ôn, hạ tắc thanh”, đây là có một câu chuyện, vào thời Đông Hán có một đứa bé chín tuổi, tên là Hoàng Hương. Vì mẹ mất sớm, nó và cha hai người nương tựa nhau mà sống. Sức khỏe cha không tốt nên vào mùa đông sợ cha lạnh, nó thường vào nằm trong mền, ủ cho mền ấm lên mới mời cha lên ngủ. Mùa hạ thời tiết quá nóng, nó lấy quạt quạt cho dương mát, mới mời cha lên giường ngủ. Từ

đây chúng ta có thể thấy được, Hoàng Hương lúc nào cũng quan sát nhu cầu của ba mẹ. Phải chăng Hoàng Hương chỉ làm đông ấm hạ mát?

Khi nó có trái tim lúc nào cũng biết quan tâm cha mẹ, tin rằng tất cả sinh hoạt trong cuộc sống của cha mẹ nó đều tận tâm tận lực để làm. Đứa trẻ chín tuổi có thể tận được phần hiếu tâm này, quan địa phương nơi Hoàng Hương ở nhìn thấy rất cảm động. Khi Hoàng Hương đến tuổi làm quan, quan viên địa phương liền cử Hoàng Hương làm Hiếu Liêm. Về sau ông làm quan đến thượng thư nên đích thực người có lòng hiếu thảo, họ cũng có thể tận trung với quốc gia, trung với nhân dân. “Trung thần xuất ư hiếu tử chi môn”, thật sự không sai. Vì tấm lòng người con hiếu, nhất định có thể thúc đẩy rộng ra, thương yêu cha mẹ của mọi người, con cái của tất cả mọi người.

Lúc đó nhà vua tán thán Hoàng Hương nói: “Giang hạ Hoàng Hương, cử thế vô song” Giang hạ Hoàng Hương thế gian này không có người thứ hai. Câu chuyện về Hoàng Hương lưu truyền đến thiên cổ. Tin rằng nhà vua làm như vậy, đối với nhân dân có ảnh hưởng chẳng? ông có thể lôi kéo nhân dân toàn quốc học theo Hoàng Hương. Vì thế từng lời nói hành động của người lãnh đạo, đều lôi kéo theo nếp sống của cả quốc gia. Như chúng ta làm phụ huynh, làm thầy cô giáo, những gì chúng ta cường điệu, những gì chúng ta yêu thích, cũng sẽ đồng thời ảnh hưởng đến con cái và học sinh của mình. Khi cha mẹ coi trọng đức

hạnh thì con cái cũng coi trọng đức hạnh. Khi thầy cô giáo xem trọng đức hạnh, con em cũng học theo như thế.

Chúng ta từ trường hợp của Hoàng Hương, không chỉ là học được quạt nòng ấp lạnh. Quan trọng hơn nữa là phải lãnh hội được chủ tâm của Hoàng Hương, chủ tâm là bản chất của Hoàng Hương. Quạt nòng ấp lạnh là hành vi, hình thức của ông. Bản chất tuyệt đối không vì thời đại mà thay đổi nhưng hình thức sẽ thay đổi, vì tất cả phương thức sinh hoạt giữa người và người đều vì thời đại mà bất đồng.

Ví dụ, ngày xưa nếu gặp nhà vua phải hành lễ như thế nào? Tam quỳ chín khấu lễ. Bản chất của nó là gì? Tâm cung kính vì người lãnh đạo quốc gia mỗi ngày phải xử lý hàng trăm hàng ngàn công việc, lúc nào cũng nghĩ cho nhân dân. Chúng ta là cung kính sự cố gắng của người lãnh đạo đối với nhân dân nên chúng ta hành lễ họ.

Ngày xưa lễ là ba quỳ chín lạy. Hiện nay như gặp thủ tướng, tổng thống. Thấy ở nơi phi trường, lập tức quỳ xuống ba quỳ chín lạy, như vậy được chăng? Người lãnh đạo quốc gia này nói, ai bày làm như vậy? Sao lại dạy như vậy? Không phù hợp với thời đại hiện nay nhưng bản chất có thay đổi chăng? Không. Có rất nhiều người nói, thời đại khác rồi, tất cả đều phải thay đổi. Là hình thức thay đổi chứ không phải bản chất thay đổi. Thế nên văn hóa xưa nếu chúng ta ví nó như một cây đại thụ 5000 năm. Tất cả bản chất và nguyên tắc giống như thân cây này vậy, thân cây này là thẳng đứng, bốn năm ngàn năm không đổ, nhưng

mỗi năm nó đều lên mầm mới, đều phải thay lá và nhánh mới. Lá mới và nhánh mới này đều tùy theo ánh mặt trời, không khí của năm đó, công với nguồn nước mới nảy mầm ra, nên những cành lá này nhất định thích hợp khí hậu lúc đó.

Thế nên chúng ta học tập bất cứ kinh văn nào, chúng ta cũng phải nắm bắt bản chất của nó để học, học tập như vậy chúng ta có thể nắm chắc được cương lĩnh. Từ quạt nòng ấp lạnh chúng ta liền lãnh hội được, Hoàng Hương lúc nào cũng có thể thấy được nhu cầu của cha mẹ. Cha mẹ ở phương diện nào cần chúng ta luôn quan tâm? Thân thể.

Chúng ta đem nó quy nạp lại. “Dưỡng phụ mẫu chi thân, dưỡng phụ mẫu chi tâm, dưỡng phụ mẫu chi chí”, chữ chí này cũng có thể xem như là tâm nguyện. “Dưỡng phụ mẫu chi thân” việc sinh hoạt ăn ở, ăn mặc phương tiện đều cần phải quan tâm. Nếu chúng ta sống cùng cha mẹ hoặc ở gần. Về phương diện thực vật, khi chúng ta trở về đem theo một ít trái cây, một ít rau tươi. Lúc nhỏ tôi thường thấy mẹ tôi, khoảng hai ba tuần là trở về nhà ông bà ngoại, tôi cũng có tiêu chuẩn đi theo, nên mỗi lần theo mẹ về cùng, thứ nhất có thể học tập hiếu tâm của mẹ, thứ hai là vì mỗi lần trở về ông bà ngoại rất vui, thường đem rất nhiều thức ăn cho tôi. Uống hết một lon nước, họ lập tức lấy thêm lon nữa, có khi uống liền hai ba lon. Trong lúc uống cũng có thể cảm nhận được tình thương yêu của ông bà nội ngoại đối với mình. Thật ra để con trẻ thường tiếp xúc ông bà nội ngoại, họ có thể cảm nhận được niềm vui

ruột rà, điều này cũng rất quan trọng. Khi trở về trong nhà có thể quan sát được gạo sắp hết, dầu cũng sắp hết, chúng ta đều chủ động mua giúp cha mẹ, như vậy nhất định cha mẹ cảm thấy vô cùng ấm áp. Ngoài ra người già thường sợ không có sức khỏe, nên chúng ta cũng phải thường thảo luận với cha mẹ một vài quan niệm về sức khỏe. Có tri thức về sức khỏe, mới đưa ra lựa chọn và phán đoán về sức khỏe.

Chúng ta gặp mặt, người ta nói người già khi gặp mặt đều nói: ăn nhanh một chút mới không cao huyết áp, mới không bị ung thư. Vì tuổi lớn ăn càng thanh đạm, gánh nặng về sức khỏe càng ít. Nhưng quý vị phải thông qua thảo luận với cha mẹ, dần dần rồi nói với họ ăn uống thanh đạm tốt. Bằng không vì thời đại trước chúng ta nghèo nên đã rất sợ, họ cảm thấy không ăn nhiều cá thịt hình như không đủ dinh dưỡng. Thậm chí hiện nay đều đề xướng ăn gạo lức, gạo mầm có dinh dưỡng hơn. Đó toàn là tố chất dinh dưỡng, cơm gạo trắng nhiều đường. Nhưng nếu như chúng ta đem gạo lức, thậm chí lấy khoai lang, những thứ này đều nhiều dinh dưỡng hơn, đem cho cha mẹ ăn, họ nghĩ rằng hiện nay cuộc sống của ta đã tốt hơn rồi, còn bắt ta ăn những thứ này, ta muốn ăn cơm trắng. Quan niệm của họ nhất thời không thay đổi được, quý vị phải thảo luận với họ và hướng dẫn từng bước.

Chúng ta kiến lập cho cha mẹ, kiến lập cho người nhà quan niệm chính xác, để họ thân thể tốt hơn. Kiến lập quan niệm này cũng không phải một lần là được, dục tốc bất đạt. Chúng ta không thể quá gấp gáp,

không được áp đặt người quá đáng. Các vị phải ăn cái này mới được, đừng nói năng lời thôi. Như vậy cha mẹ hay là người nhà, trong lòng cảm thấy dễ chịu chăng? Không dễ chịu. Khi trong lòng không dễ chịu, thức ăn dù có dinh dưỡng cũng không dễ tiêu hóa.

Có một người bạn, là một cô gái, vừa lúc cô ta nghe bài giảng của chúng tôi, hiểu được ăn uống nên giảm bớt thức ăn về thịt, ăn nhiều rau, có lợi ích rất lớn cho sức khỏe. Cô ta nghe xong rất vui, khi trở về nói với chồng: bắt đầu từ hôm nay em sẽ không nấu thịt cho anh ăn, vì em lo cho sức khỏe của anh, nên anh phải cảm kích. Ngày đó trở về, có dứt khoát chăng? Rất dứt khoát, nhưng quá gấp gáp sẽ có hiệu quả ngược lại. Cho nên một hai tuần sau, cô ta đến trung tâm tìm tôi, sắc mặt không được tốt. Cô ta nói: chồng tôi thật sự không tiếp nhận, tôi vì muốn tốt cho anh ấy, hy vọng anh được mạnh khỏe, nên không nấu thịt cho anh ăn, vậy mà anh ấy không tiếp nhận. Cô ta nói một hồi, tôi liền rót cho cô ta một ly nước. Khi cô ta đang uống nước, tôi liền nói với cô ta. Tôi nói: nếu như chồng cô có bạn gái, cô phải chịu trách nhiệm. Cô ta giật mình. Tôi nói: nếu chồng cô mắc bệnh cao huyết áp, cô cũng phải chịu trách nhiệm. Con cái cô ngày càng ít cơ hội gần gũi cha, quan hệ cha con sẽ bị ảnh hưởng cô cũng phải chịu trách nhiệm. Tôi càng nói cô ta càng bực bội, sao lại như vậy. Tôi lại hỏi cô ấy: hôm nay cô không nấu thịt cho chồng mình ăn, xin hỏi anh ta có ăn không? Cô ấy nói: Có, nhưng anh toàn đi ăn bên ngoài. Tôi nói: đúng rồi, ra bên ngoài ăn, có

thể lại đến quán rượu ăn, ở đó rất nhiều con gái, đúng lúc gặp nhân duyên không tốt, phải chăng có thể sẽ xảy ra chuyện? Nên có anh ấy có bồ cô phải gánh lấy trách nhiệm. Ra bên ngoài ăn cơm, bên ngoài nấu vừa dầu vừa mặn, có thể ăn khoảng ba năm huyết áp tăng cao, sẽ bị cao huyết áp, cô cũng phải chịu trách nhiệm. Chồng ngày nào cũng ăn bên ngoài, không thể có sự cầu thông tốt và yêu thương chăm sóc tốt cho con cái, nên quan hệ cha con cũng là do cô phá hoại, thế nên cô cũng phải chịu trách nhiệm. Cô ta giống như rất bị uất ức vậy. Tôi nói: mục đích ban đầu cô làm điều này là gì? Là vì khiến chồng cùng người nhà được mạnh khỏe, xin hỏi hiện nay cô đã đạt mục đích chưa? Con người rất nhiều khi mục đích chính xác nhưng đi đến nửa đường là quên hết, đều xử sự theo cảm tính.

Tôi liền nói với cô ấy, nếu muốn một người tiếp thu một quan niệm, không phải là chuyện trong chốc lát, phải làm sao mà không để lại dấu vết. Ví dụ nói tuần này nấu ba món thịt, tuần sau giảm bớt còn hai món, tháng sau chỉ còn một món, giảm từ từ để chồng mình không cảm thấy được. Nhưng khi không nấu thịt, món rau đem lên phải ngon. Thế nên cô phải mau học người khác, làm sao để nấu thức ăn chay ngon hơn ăn thịt. Chồng cô vừa ăn vừa nói, món ăn này là gì, sao ngon thế? Cô nói đây là món rau chay gì gì đó, như vậy anh ta đối với thức ăn chay có thể dễ tiếp nhận hơn.

Ngoài ra những quan niệm chính xác này, phải thảo luận từng chút một với anh ta. Ví dụ như người nữ có thể phát huy được sự ôn nhu của mình. Nói với chồng: sức khỏe của anh là hạnh phúc của đời em, nên sức khỏe của anh rất quan trọng, ăn uống như thế nào để được mạnh khỏe? Cuốn sách này của tiến sĩ Lôi Cửu Nam viết rất hay hoặc là vị chuyên gia nào đó viết rất hay, trong đó có quan niệm gì. Quý vị từng câu từng câu dần dần truyền tải cho anh ta, như vậy rất dễ tiếp thu.

Sau đó tôi lại kiến nghị với cô ta. Tôi nói: đôi lúc cô nên dẫn chồng mình cùng đến nghe giảng, học xong buổi trưa ở lại cùng mọi người, cùng ăn cơm với những thầy cô giáo ở trung tâm. Anh ta sẽ cảm thấy người này cũng ăn chay, người kia cũng ăn chay. Như vậy anh ta không cảm thấy ăn chay là việc rất kỳ lạ. Khi ăn thầy cô giáo bên cạnh nói với anh ta, ăn chay cũng không tồi nhỉ. Anh ta liền nói, à rất ngon, rất ngon. Từ từ sẽ có nếp sống đoàn thể. Sau đó chồng cô ta hai ba tháng sau cũng ăn chay rất tự nhiên.

Vì thế chúng ta quan tâm cha mẹ, quan tâm người nhà cũng không nên quá gấp gáp. Đương nhiên nếu quý vị quan tâm sức khỏe người khác, đầu tiên chính mình phải đầy đủ tri thức. Có câu: “tri thức chính là sức mạnh”, rất nhiều người tri thức của họ trên một phương diện nào đó thì rất phong phú. Đều là trong cuộc sống khi cần mới nâng cao, ví dụ nói sức khỏe của mẹ có chút vấn đề, chúng ta mới hiểu được lập tức đi nghiên cứu về vấn đề này. Chúng ta không nên đợi đến khi sức

khỏe người nhà có vấn đề mới học, lúc này quý vị sẽ cảm thấy rất mệt. Hiện nay chúng ta nên học trước thật tốt, đem những quan niệm này vào trong gia đình. Đây là “dưỡng phụ mẫu chi thân”.

Tiếp theo là “dưỡng phụ mẫu chi tâm”, khiến trong lòng cha mẹ có thể thường được vui vẻ tự tại. Ở đây có một tiền đề chính là những gì chúng ta làm, nhất định khiến họ yên tâm, không lo nghĩ gì. Nếu như đức hạnh chúng ta không tốt, mặc dù mỗi ngày chúng ta đều để cha mẹ ăn những món ngon, cha mẹ ăn rồi có cảm thấy vui chăng? Không thấy vui. Có thể họ vừa ăn vừa lo lắng cho chúng ta.

Các bậc cha mẹ của chúng rất nội tâm, những cảm nhận trong lòng họ đôi khi không để lộ ra trong ngôn ngữ, nên chúng ta phải biết cách lãnh hội tâm cảnh của cha mẹ và những gì cha mẹ cần.

Trong Luận Ngữ có nói, quân tử phải có “cửu tư”, có chín điều phải thường biết cách quán chiếu một vài thái độ, chín điều nào? Thứ nhất là “thị tư minh”, thứ hai là “thính tư thông”, phải nên từ trong cách nói năng của cha mẹ, nhận ra được những nhu cầu trong lòng họ. Ví dụ chúng ta rất lâu không gọi điện cho cha mẹ, mà đợi mẹ gọi đến. Đợi cha mẹ gọi cho chúng ta, chúng ta quả thật quá thất lễ. Cha mẹ đến thăm hỏi quý vị tình hình công việc hiện nay, tuy đang hỏi tình trạng công việc của quý vị. Trên thực tế chúng ta nên nghe ra được, họ đang nhớ chúng ta, thậm chí là đang nhớ cháu chắt. Chúng ta nghe ra được thì không nên đợi cha mẹ mở miệng mà chủ động trở về thăm nom.

Thật ra con người chỉ cần trên 60 tuổi thì sự già cả ngày càng rõ ràng, nên khi chúng ta một hai tháng chưa về thăm cha mẹ, khi trở về nhìn thấy có cảm giác như thế nào? Sao lại già đi rất nhiều. Chúng ta cần phải trân quý cơ hội gần gũi cha mẹ, thể hiện nhiều hơn tấm lòng cha mẹ. Thường quan tâm, hỏi han, đây là “dưỡng phụ mẫu chi tâm”.

Tiếp theo là “dưỡng phụ mẫu chi chí”, tâm nguyện của cha mẹ. Trong Hiếu Kinh có câu: “thân thể tóc tai và da thịt này là nhờ cha mẹ mà có, nên không giám hủy hoại tổn thương, đây là khởi nguồn của hiếu”. Cho nên chúng ta phải chăm sóc tốt sức khỏe chính mình, đây là việc làm đầu tiên của hiếu đạo. Lập thân hành đạo dương danh với hậu thế để làm cha mẹ nở mặt là việc hiếu sau cùng.

Nếu chúng ta dùng đức hạnh của mình cống hiến cho gia đình, cho xã hội, ai là người hạnh phúc nhất, mãn nguyện nhất? Là cha mẹ còn có thầy cô, đây là “dưỡng phụ mẫu chi chí”. Vì mỗi người thật ra đều có một phần thiện tâm, hy vọng có thể cống hiến cho xã hội. Rất nhiều bậc cha mẹ vì toàn tâm toàn ý vun bồi cho con cái. Ở rất nhiều phương diện trong xã hội họ muốn tận lực, đôi khi lực bất tòng tâm, cho nên khi con họ có thể cống hiến lớn lao cho xã hội, họ sẽ cảm thấy rất an ủi.

Ở Hải Khẩu có một cô giáo, cô học Đệ Tử Quy hơn ba tháng, sáng tối cô nhất định đọc qua một lần. Sau hơn ba tháng cô ta chủ động đến nói với tôi. Cô nói: Thầy Thái à, bài học hay như vậy, không thể chỉ có tôi và con tôi được lợi ích, phải để cho nhiều đứa trẻ có thể nghe được giáo

huấn của thánh hiền, cho nên cô ta quyết định trở về quê nhà, phổ biến rộng Đệ Tử Quy, cô ta có chí hướng như vậy. Tục ngữ nói: “nhân hữu thiện nguyện, thiên tất tùng chi”, con người chỉ cần dũng cảm gánh vác, bỏ công sức. Khi cô bắt đầu bước đi, cô không sợ mình đứng không vững. Vì cô bước đi bước đó, bên cạnh nhất định có người giúp cô giữ vững, sợ cô làm hư công việc, bởi đây là việc tốt. Khi cô chủ động đề cập, ở trung tâm rất nhiều thầy cô lập tức đem kinh nghiệm dạy học chia sẻ với cô ấy. Tôi cũng đem một bộ Đức Dục Khóa Bản, có hơn 700 câu chuyện thánh triết tặng cô, cô cũng rất hoan hỷ, liền bắt đầu dạy.

Khi học đến “xuất tắc đệ” trong đó có một câu là: “sự chư phụ, như sự phụ. Sự chư huynh, như sự huynh”, bản thân cô giáo này làm việc ở phi trường, chưa từng tiếp nhận qua sự huấn luyện về sư phạm của học đường, nhưng vì có thiện tâm này, tấm lòng thương yêu giáo dục nên cô bỏ ra rất nhiều thời gian để nghiên cứu câu này dạy như thế nào. Rất nhiều tâm cảnh cần phải thông suốt, và trên thực tế hành vi phải bỏ ra mới cảm nhận được. Cô ta liền mua một thùng vải, sau đó trở về quê dạy câu này cho bọn trẻ. “Sự chư phụ, như sự phụ. Sự chư huynh, như sự huynh”, cô nói với học sinh, chúng ta học xong “nhập tắc hiếu” đã hiểu được người làm cha mẹ vô cùng cực khổ gian lao. Thế nên chúng ta cần phải tôn kính cha mẹ mình. Cũng vậy, cha mẹ người khác cũng gian nan như thế cũng rất cực nhọc, nên chúng ta đối diện với tất cả các bậc cha mẹ và trưởng bối. Không chỉ là cha mẹ người khác mà tất cả

người già cũng đều dùng tuổi xuân của họ, cống hiến cho xã hội này, nên chúng ta đều phải tôn kính họ. Đó là “sự chư phụ, như sự phụ. Sự chư huynh, hư sự huynh”, giảng xong bài này cô nói với học sinh: bây giờ chúng ta đem số vải này cho những trưởng bối trong thôn chúng ta ăn. Khi các con đem cho họ, cần phải có lễ phép, cần phải hành lễ hỏi han họ. Các em nhỏ nghe xong rất vui mừng, chúng lập tức như ong vỡ tổ chạy tới chạy lui trong thôn này, toàn bộ thôn này rất náo nhiệt. Toàn bộ thôn này tràn ngập nếp sống như thế nào? Kính lão tôn hiền, nếp sống kính già yêu trẻ. Tin rằng mỗi bậc trưởng bối, trưởng giả khi nhận được chum vải này, trong lòng nhất định rất vui.

Còn khi bọn trẻ nhìn thấy các bậc trưởng bối hoan hỷ như vậy, nhất định sẽ ghi dấu trong lòng chúng. Về sau khi chúng cung kính với người, chúng sẽ sinh tâm hoan hỷ. Sau ngày hôm đó, cách hai ngày cha cô gọi điện cho cô, ông nói với con gái_Ông nói con gái à, rất nhiều trưởng bối trong thôn đều gọi điện thoại đến nhà, các vị trưởng bối này nói, con gái ở quê mình đã gả đi, xưa nay chưa có ai yêu thương quê hương mình như vậy. Đã gả đi rồi mà vẫn quan tâm quê hương mình như vậy, thế nên các bậc trưởng bối này đều rất cảm động.

Các bạn, trong lòng cha cô ấy cảm thấy như thế nào? Cảm thấy rất vinh quang, đây là “dưỡng phụ mẫu chi chí”, cha cô ta lại nói: con gái à, con có thể tìm thấy giá trị của nhân sinh, cha rất vui vì con. Các bạn, hành vi này của con gái đem niềm vui đến cho cha là một ngày hay là

hai ngày? Là bao lâu? Là an ủi suốt cả đời. So với chúng ta cầm một bao thức ăn ngon cho cha mẹ ăn, đó là hai việc hoàn toàn không giống nhau, nên chúng ta đang học tập “thần tắc tĩnh, hôn tắc định”, chúng ta phải khéo léo để lãnh hội. Đem sự quan tâm đối với cha mẹ, từng chút từng chút lan rộng vào trong cuộc sống, lan rộng đến “dưỡng phụ mẫu chi thân, dưỡng phụ mẫu chi tâm, dưỡng phụ mẫu chi chí”.

Tiết học này hôm nay chúng ta chỉ học đến đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 8

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 9

Các bạn, chào buổi chiều. Chúng ta tiếp theo bài học buổi sáng. Câu tiếp theo “thần tắc tĩnh, hôn tắc định”, “Thần hôn định tĩnh” ở bài trước chúng ta có đề cập đến Chu Văn Vương đối với cha ông là Vương Lý đã làm được “thần hôn định tĩnh” do lòng hiếu thảo này đã cảm động, khiến nhân dân toàn quốc đều học theo.

Khi tôi đối diện với thầy cô giáo từng có một thầy giáo đề cập với tôi. Ông nói trong Đệ Tử Quy có vỏ trấu. “Vỏ trấu” chính là gạo đã xử lý xong, những vỏ trấu đó, những thứ hoàn toàn không ăn được, ông nói

có vỏ trấu. Các bạn, nếu có người nói Đệ Tử Quy có vỏ trấu, quý vị nên như thế nào? Có cần lập tức biện luận với họ? Biện luận có thể không có hiệu quả gì. Chúng ta trước là dùng thái độ khiêm cung thỉnh giáo họ, xin hỏi câu nào là vỏ trấu? Tôi thỉnh giáo ông, ông liền nói “thần tắc tĩnh, hôn tắc định” là vỏ trấu. Tôi tiếp tục hỏi họ vì sao ông cảm thấy đây là vỏ trấu? Ông ta nói, một ngày phải hỏi hai lần, quá phiền phức, một ngày hỏi hai lần quá phiền phức. Tôi lại nói với vị thầy này, tôi nói những đứa trẻ sáng sớm thức dậy, liền đến cung kính vấn an cha mẹ: chào cha mẹ buổi sáng. Mẹ thấy trên đầu con trai phát sáng, chứng minh hôm qua ngủ rất ngon nên cha mẹ rất yên tâm. Sáng sớm có sự hỏi han của con cái khiến tinh thần người mẹ rất vui vẻ, công việc trong ngày rất có động lực. Đây là ưu điểm của việc chào hỏi buổi sáng.

Buổi tối hay là chúng đi học về báo cáo với cha mẹ, thưa ba mẹ con mới về, hôm nay cha mẹ khỏe không? Khi chúng hỏi thăm cha mẹ, cha mẹ nhìn thấy sắc mặt của con rất tốt chứng tỏ hôm nay ở trường học hành rất tốt, chắc không có xung đột với các bạn học, cha mẹ cũng rất yên lòng. Cho nên buổi sáng hỏi một lần, tối đến thăm hỏi một lần, khiến cho cha mẹ yên lòng hơn và được an ủi thật nhiều. Làm con cái như chúng ta một ngày chỉ nhớ cha mẹ hai lần, thử hỏi một ngày cha mẹ nhớ chúng ta bao nhiêu lần?

Có một bà mẹ từng nói với tôi, bà nói trong mùa xuân và mùa thu, nhiệt độ thay đổi rất lớn, vì sợ con mình nửa đêm đạp mền bị nhiễm

lạnh. Bản thân họ đắp mền rất mỏng. Vì đắp mền mỏng nên ngủ đến nửa đêm, thì cảm thấy rất lạnh, lập tức thức dậy đi xem các con, đích thực đắp không đàng hoàng, đắp lại mền cho các con.

Các bạn, cha mẹ đến trong lúc ngủ cũng không quên quan tâm đến con cái. Nghĩ cũng có thể biết cha mẹ một ngày nhớ chúng ta bao nhiêu lần? Từng giờ từng phút đều quan tâm. Nói đến đây, trong ký ức của tôi cũng có ấn tượng rất sâu sắc, nửa đêm đều đột nhiên cảm thấy có người giúp chúng tôi đắp mền. Mất mơ hồ mở ra có khi là ba, có khi là mẹ đắp. Thân tình giữa cha con, mẹ con ở trong điều này có một loại hỗ tương qua lại rất tự nhiên. Tôi nói với thầy giáo này, phận làm con như chúng ta, đặc biệt là khi tuổi còn nhỏ. Rất khó nói là trong cuộc sống hay trong công việc, thậm chí là trong việc thu nhập về kinh tế, có thể ủng hộ cho cha mẹ gì đó, chúng ta còn nhỏ không làm được, nhưng ít nhất là đừng để cha mẹ lo lắng quá nhiều vì mình, phải để cha mẹ yên lòng. Thần hôn định tĩnh chính là có thể thực sự khiến cha mẹ yên lòng.

Sau khi thầy giáo này nghe xong liền nói, thầy Thái à, văn hóa xưa thầy học không tệ. Đương nhiên tôi không giám nhận, rất sợ hãi. Cuối cùng đột nhiên ông lại hỏi: thầy Thái à, chính thầy cũng chưa làm được. Chúng ta là người đọc sách thánh hiền rất sợ người khác nói, chính quý vị cũng chưa làm được, đột nhiên rất sợ hãi. Tôi hỏi ông ta vì sao ông cảm thấy tôi chưa làm được? Ông nói hiện nay thầy ở xa nhà như vậy làm sao thầy có thể sáng sớm thăm hỏi một lần, tối đến thăm một lần?

Hiện nay điện thoại rất phương tiện, sáng sớm có thể gọi, tối đến cũng có thể gọi. Ông ta nó, chính thầy cũng chưa làm được. Tôi liền nói với ông_tôi nói nếu như buổi sáng tôi gọi một cuộc điện thoại, tối đến lại gọi một cuộc điện thoại. Mẹ tôi nhất định sẽ la tôi, bà nói con không biết tiền điện thoại đường dài mắc lắm sao? Nên chúng ta học câu “thần hôn định tĩnh” này, quan trọng nhất là phải yên lòng cha mẹ. Chỉ cần chúng ta cố định, ví dụ mỗi tối thứ bảy gọi điện thoại về nhà, mẹ đã ngồi đó đợi. Thậm chí điện thoại vừa mới reo, bà liền có thể đoán được con gọi về. Trong mỗi lần gọi điện về, chúng ta nhất định đem tình hình công việc, tình hình cuộc sống trong tuần đó nói cho mẹ biết. Khiến bà hiểu rõ để không cần lo lắng. Quan trọng nhất là ngôn ngữ, hành vi và đức hạnh của mình không nên để cha mẹ lo, điều này quan trọng nhất. Nếu như chúng ta đối mặt với công việc, đối mặt với gia đình mà không có cách nào xử lý tốt. Cho dù mỗi ngày gọi điện cho mẹ quý vị ba lần, mẹ quý vị có yên tâm không? Nên chúng ta học tập, phải nắm bắt bản chất của mỗi câu giáo huấn nên thực hành thật tốt. Đó là “thần tắc tĩnh, hôn tắc định”.

“Xuất tất cáo, phản tất diện”, khi có việc ra khỏi nhà, phải nói với cha mẹ mình muốn đi đâu, khi trở về cũng phải cho cha mẹ biết con đã trở về. Thật ra những thói quen này của bọn trẻ cũng rất quan trọng, không nên xem thường những chi tiết nhỏ. Khi con cái hiểu được thần hôn định tĩnh rồi, thì mỗi một câu thăm hỏi đối với cha mẹ đều nâng

cao tình hữu nghị giữa cha con. Mỗi lần đi thưa về trình, là để chúng hiểu thêm tất cả hành vi của mình, đều không nên khiến cha mẹ lo lắng.

Đã từng có một học sinh, sau khi học xong trở về nhà không bao giờ chào hỏi người nhà, lập tức đi vào phòng sách chơi điện tử. Hơn một tiếng sau mẹ em cho rằng em không trở về nhà liền gọi điện đến trường, hỏi phải chăng đã bị thầy cô giáo giữ lại trường? Khi gọi đến, tôi vừa bắt máy, giờ đã tan học hơn một tiếng sao có thể chưa về nhà? Mẹ của em rất lo lắng, nói có cần báo cảnh sát hay chăng? Tôi nói khoan đã bà nên tìm kỹ trong nhà xem, khi xem lại thì ra là ở trong phòng chơi điện tử. Khiến cha mẹ lo lắng nhiều. Cho nên một thói quen tốt, nhất định phải tập. Ngoài việc đối với cha mẹ cần phải đi thưa về trình, mà đối với người trong nhà_ví dụ nói, đối với vợ có cần đi thưa về trình chăng? Cần, đối với người quan tâm mình, chúng ta nên để họ an tâm mới đúng, đây là việc làm người nên thông cảm lẫn nhau. Thế nên đi đâu cần nên nói cho vợ biết. Nhưng hiện nay giữa vợ chồng có chân thành thẳng thắn như vậy chăng? Nếu như giữa vợ chồng không thẳng thắn chân thành, còn phải che đậy giấu giếm, như vậy sống với nhau mấy mươi năm sẽ vô cùng đau khổ. Duy trì gia đình có một nguyên tắc rất quan trọng, tức là không có bí mật. Sống với nhau chân thành, bao dung lẫn nhau, rất nhẹ nhàng tự tại, đi đâu cần nói cho vợ biết.

Khi chúng ta xác định không trở về nhà ăn cơm, nhất định nên nói sớm với vợ. Quý vị không nên đã quyết định không ăn cơm mà đến 12

giờ mới gọi về, vợ ở nhà đã chuẩn bị cơm cho quý vị xong rồi. Chúng ta không nên lãng phí công sức và sự quan tâm của người khác dành cho mình, chúng ta nên quý trọng, thông cảm. Vì thế nên gọi điện về nhà sớm nói với mẹ hoặc là nói với vợ, nói với người trong nhà, để họ không cần uống công bận rộn. Khi giữa người thân đều có sự thông cảm lẫn nhau, đó chính là gia hòa vạn sự hưng.

Ngoài việc ở nhà phải đi thưa về trình ra, chúng ta trong công việc, ở trong công ty thật ra cũng nên đi thưa về trình. Ví dụ quý vị có việc đột xuất cần đi xử lý, nếu quý vị không nói với ai, đến lúc đó đột nhiên có việc cần hỏi quý vị, như vậy họ không biết quý vị đi đâu, vậy phải làm sao? Mọi người sẽ vô cùng nóng ruột, cấp trên sẽ có lời nói trách mắng với quý vị, đến lúc đó cảm thấy không tín nhiệm đối với quý vị, làm việc không chắc chắn. Cho nên chúng ta phải biết nói: “bây giờ tôi cần đi đâu, 20 phút sau sẽ trở lại”, hoặc nói “hiện nay tôi cần đi xử lý chút việc, giả dụ có việc đột xuất cần tôi xử lý, lập tức gọi điện thoại cho tôi”. Lúc này chỉ cần quý vị mở máy điện thoại, nếu không đến lúc đó tắt máy, người ta lại không tìm được quý vị, không khí sẽ không tốt.

Nên đi thưa về trình, chính là khiến chúng ta nhạy bén thấu hiểu được, khiến những người quanh mình, không nên vì không biết chúng ta đi đâu mà nóng ruột. Sau đó chúng ta cũng thường lãnh hội được ngôn ngữ hành vi của mình, có tạo thành gánh nặng cho người khác không. Nên dụng tâm nỗ lực ở điểm này.

“Cư hữu thường, nghiệp vô biến”, chữ cư này, chúng ta có thể đứng trên nhiều góc độ để xem. “Cư hữu thường, nghiệp vô biến”. trong con đường học vấn_ thời học sinh là học nghiệp, ra xã hội là sự nghiệp, kết hôn thì có gia nghiệp. Không có quy tắc không thành trọn vẹn, nên cuộc sống cần phải có quy luật. Như vậy học nghiệp, sự nghiệp, gia nghiệp của quý vị mới có thể tiến hành thỏa đáng.

Chúng ta xem một chút các em nhỏ, các em học sinh hiện nay có “cư hữu thường” chẳng? thường đến ngày thứ sáu nghỉ học, bắt đầu rất phóng túng. Có khi xem ti vi đến nửa đêm, có em thì đi khêu vũ thâu đêm. Hai ngày thứ bảy và chủ nhật làm gì? Ngủ, ngủ rồi mà bù đắp được cũng tốt, không bù đắp được thì thân thể đang hao tổn từng chút một. Những người làm cha mẹ như chúng ta, nhìn thấy những hành vi đó của con cái nên như thế nào? Không thể phóng túng, phải kịp thời sửa đổi. Bắt đầu từ khi chúng còn nhỏ, không nên vào tối thứ sáu để chúng xem ti vi tùy tiện thoải mái. Vì chỉ cần có một điều lệ, có một thì sẽ có hai, không ba không thành lễ.

Chúng ta phải hiểu rõ ràng, thói xấu của một người khi đã quen thì khó mà bỏ được. Có câu chơi bời lâu lóng mất cả ý chí, hưởng gì lớp trẻ hiện nay đều không có chí hướng. Đó là chúng đang chơi bời, thật sự là ham muốn khiến thần trí mê muội. Thật sự đều đang đắm chìm vào trong sự chơi bời mà không thể nào thoát ra được. Hiện nay chúng ta thấy rất nhiều báo chí, nói đến một số học sinh lên mạng đến nửa đêm,

điều này diễn biến thành những vấn đề nào? Chúng ta sống trong thời đại này, làm bậc phụ huynh phải đặc biệt cẩn thận. Vì rất nhiều thứ có công nghệ khoa học kỹ thuật cao, chúng ta chưa hưởng được lợi ích đã bị nó hại trước rồi. Chúng ta thấy học sinh tiếp xúc với mạng internet rất sớm, xin hỏi tinh thần học học tập nghiên cứu của học sinh tiến bộ được chăng? Đạo đức, học vấn của chúng cũng tiến bộ ư? Không hề, vì định tánh của chúng không đủ, quý vị lại không tìm hiểu chúng lên mạng như thế nào. Thường thường có thể quen biết những người bạn trên mạng không tốt, chúng lại không có sức phán đoán, lại không có lý trí vì chưa từng học kinh điển. Cho nên bạn trên mạng nói vài lời ngon ngọt, có thể dẫn chúng mê lầm vào trong đó. Đời người rất có thể là một bước sa chân thành thiên cổ hận, khi các em thật sự phạm sai lầm không thể bù đắp, đó là tiếc nuối cả đời của cha mẹ, thế nên không thể không cẩn thận.

Còn có một sinh viên đại học ở Sơn Đông, nửa đêm thường chơi điện tử, đều là chơi trò giết nhau bắn nhau, chơi đến mức thần kinh não bị khác thường, bình thường cũng cảm thấy rất nhiều người đang giết mình. Anh ta liền đem tình trạng đó nói với thầy giáo, thầy giáo nghe xong cảm thấy không ổn, bèn thông báo cha mẹ anh ta. Cha mẹ anh ta đến gặp đón, nhưng chưa đón được thì sinh viên này đang cầm dao chém bị thương rất nhiều người trên đường, trong đó có vài người thiệt mạng.

Quý vị xem, chơi bời sa đọa mất hết chí hướng, sai lầm này sẽ hủy cả cuộc đời. Thế nên các bậc phụ huynh phải để học nghiệp của các em vào quỹ đạo, nên để cuộc sống có quy luật, phải có thói quen đọc sách cố định. Rất nhiều phụ huynh lại nghĩ: rất khó hiện nay các bọn trẻ ham chơi như vậy. Chúng ta hình như đều nghĩ đến điểm không tốt, nếu nghĩ đến điểm xấu, đương nhiên bọn trẻ sẽ bị quý vị tâm tưởng sự thành.

Tôi hồi tưởng lại tôi với hai người chị, từ nhỏ không xem ti vi, lúc đó ti vi cũng rất dễ, nhưng vì sao chúng tôi không xem ti vi? Cha mẹ tôi chưa từng nói: “con không được xem ti vi”. Chỉ cần ăn cơm xong, hai ông bà liền vào phòng xem sách. Lúc đó tôi còn nhỏ, mở phòng cha mẹ thấy cha mẹ đang đọc sách. Tuổi còn nhỏ như vậy, có giám ngồi trước ti vi ngênh ngang xem ti vi? Có giám chẳng? Không giám, nên rất tự nhiên cả tôi và hai chị, cả ba chúng tôi cùng nhau đi lên lầu học bài. Tôi nhớ khoảng thời gian học cấp hai và cấp ba, mẹ tôi đi lên lầu không phải bảo chúng tôi học bài, mà bảo chúng tôi đi ngủ đừng học nữa, nên thói quen thành tự nhiên. Thật ra giáo dục lớp nhỏ, không khó khăn như mình thường nghĩ, quan trọng nhất là tự mình làm gương. Cha mẹ đối với học tập thường như vậy thì các con cũng sẽ học theo.

Đối mặt với sự nghiệp cũng phải “cư hữu thường”. Nếu như chúng ta công việc không ổn định, thường đổi tới đổi lui, lo lắng nhất không ai bằng cha mẹ. Nói đến đây cảm thấy xấu hổ vì tôi tốt nghiệp khoảng một

hai năm, đã thay đổi gần mười công việc, nên ở đây sám hối. Nhưng các ban, quý vị nên thông cảm cho tôi, vì sao tôi thay đổi mười công việc? Vì tôi đang tìm tòi, cảm thấy không biết ngành nào là mình thật sự muốn đeo đuổi, nên nói ra cũng rất đáng thương, học hành mười mấy năm, cũng không biết cuộc đời nên đi theo hướng nào. Ba tôi rất tốt, ông duy trì một thái độ nói với tôi: con cứ đi tìm kiếm xem, chỉ cần trong phạm vi mà ba có thể gánh vác được, ba đều ủng hộ con. Có một người cha tốt như vậy, tôi liền có thể liều mình đi thưởng thức, đương nhiên trong quá trình này cũng đã buôn bán, tiêu hết của ông một số tiền. Cũng may ba tôi nói: coi như là tiền học thêm của con.

Sau đó nhân duyên đầy đủ, tôi đi dạy thay hai tháng, dạy các em lớp một. Dạy còn thấp hơn hông của tôi, nhưng vì xưa nay chưa có ai bảo tôi đi làm thầy giáo, tôi cũng không biết tôi thích hợp hay không, nên cũng rất sợ. Tôi nói: anh đi mời người khác, đừng mời tôi, tôi xưa nay chưa từng nghĩ đến làm thầy giáo. Nhân sinh thật vi diệu, thường thường đều có những điều rất kịch tính mà ta không ngờ được trước. Lúc này quý vị nên ổn định tâm xem, biết đâu cơ hội tốt đã đến.

Sau khi tôi từ chối họ, một tuần sau họ lại đến nói: thật sự tìm không được người dạy thế. Lúc này trong lòng tôi nghĩ, không nên cự tuyệt người từ xa đến, nên nghiêng chặt răng đi thay thế. Thay được mấy ngày rất mệt, làm thầy giáo thật sự rất mệt, đặc biệt là gánh nặng tâm lý. Mỗi ngày đều hy vọng các em trưởng thành và an toàn. Nhưng

một mấy ngày đột nhiên rất cao hứng, tôi nói cuối cùng tôi đã tìm được công việc thật sự giúp ích được cho xã hội, nên an tâm dạy xong hai tháng này. Khi trở về nhà, tôi lập tức chuẩn bị để thi vào trường sư phạm, sau đó cũng rất thuận lợi và cứ đi một đường như vậy. Đương nhiên trong đó kèm theo lòng tin, vì chúng tôi tuyệt đối không thể vì thu nhập mà đến, mà vì sứ mạng giáo dục mà đến.

Tôi tin rằng Khổng Tử, Mạnh Tử trong vô hình đã gia hộ cho tôi, tôi lại chưa quen bạn gái, rất nhiều bạn học đều đã có bạn gái, nên họ không chuyên tâm. Con người có chí hướng đều tìm được phương pháp, nên lúc đó khi lên lớp, tuyệt đối phải nỗ lực hơn khi cấp hai và cấp ba. Mục tiêu lúc đó chính là nghe xong bài giảng này, tuyệt đối phải nắm bắt tất cả, không thể đem về nhà, nên trạng thái đi học lúc đó rất tốt. Thật sự chí hướng đối với một người rất quan trọng vì thế thi tuyển cũng rất thuận lợi. Một con đường đều là từ việc giáo dục. Do tự mình đã tìm được phương hướng cuộc đời, cũng có thể “cư hữu thường, nghiệp vô biến”, nên hiện nay cha mẹ tôi rất yên tâm về tôi.

Tôi ở Hải Khẩu làm hơn bốn tháng, đúng lúc nghỉ tết về nhà. Vừa vào cửa tôi liền nói với mẹ, tôi nói: mẹ ơi, mẹ tu hành rất giỏi. Mẹ tôi nghe vậy rất ngạc nhiên: con đang nói gì? Tôi nói: công việc hơn bốn tháng này, trong lòng con đều không có lo lắng gì, đều rất tích cực nỗ lực. Chứng tỏ hơn bốn tháng này, mẹ ở nhà không lo lắng gì, đều không lo lắng cho con, khiến con cũng bớt lo âu. Thật ra cha mẹ lo lắng cho

chúng ta, chúng ta có nhận được chẳng? Nhận được. Nếu như chúng ta không nhận được, chứng tỏ chúng ta quan tâm đến cha mẹ chưa đủ.

Ngày xưa Tăng Sâm học trò của Khổng Tử, có lần ông ta lên núi đốn củi, đúng lúc ở nhà có người bạn phương xa đến. Mẹ anh ta nghĩ, người ta từ phương xa đến nếu cứ để họ đợi, thậm chí không gặp được, như vậy thì rất thất lễ, nhưng Tăng Sâm không biết khi nào trở về, nên mẹ anh ta lấy kim chích vào đầu ngón tay mình. Tăng Sâm ở trên núi lập tức cảm thấy tim mình nhói đau, nhất định ở nhà có chuyện, nên liền nhanh chân đi về nhà. Vừa nhìn thấy mẹ, liền quỳ xuống: mẹ à, có chuyện gì chẳng? Mẹ có sao không? Mẹ anh ta nói, vì có bạn đến tìm, tình hình gấp quá mới chích tay mình, dùng kim chính vào tay mình.

Các bạn, mẹ con đích thực có cảm ứng. Tôi ở Hải Khẩu thời gian đó, có một lần 12 giờ đêm đang nằm trên giường, đột nhiên cảm thấy trong lòng không thoải mái, vì tôi không có bệnh tim nên cảm thấy rất kỳ lạ nhưng đã nửa đêm, gọi điện về nhà không tiện, nên ngày mai mới gọi về nhà. Ngày hôm sau khi gọi về nhà, mẹ tôi nói nửa đêm hôm qua, mẹ định đi uống thuốc, nghĩa là thuốc có thể khiến mình ngủ ngon, nào ngờ uống thành chất trong máu tăng cao, nên nửa đêm rất khó chịu.

Thế nên phận làm con như chúng ta, đích thực có thể cảm nhận được, nên học nghiệp, sự nghiệp của chúng ta phải làm cha mẹ yên lòng. Còn gia nghiệp của chúng ta, vợ chồng sống êm ấm, cha mẹ yên lòng. Con cháu đời sau giáo dục tốt, cũng khiến cha mẹ yên tâm. Mạnh Tử

nói “bất hiếu hữu tam, vô hậu vi đại”. Các bạn, thế nào gọi là “vô hậu vi đại”? Sanh được đứa con trai chính là có hậu rồi sao? Hiếu quá nông cạn. Ví dụ như sanh được một đứa bại gia chi tử, ông bà nội có khi cảm thấy giận đến bán chết. Cho nên “vô hậu vi đại” ý nghĩa rất thâm sâu, chính là không giáo dục chúng tốt đẹp, khiến chúng làm mất mặt cha mẹ, tổ tông, đó mới thật và “vô hậu vi đại”.

Phải để cha mẹ yên tâm về gia đình chúng ta, chúng ta đích thực phải cố gắng tăng trưởng trí tuệ, sống hòa hợp với vợ. Chỉ cần vợ chồng hòa hợp, con cái đều có thể dạy tốt. Vợ chồng sống với nhau hòa hợp như thế nào? Hiện nay sự thật không tránh được, tàn suất ly hôn rất cao. Tôi nhớ lần đầu tiên tôi ở Hải Khẩu, ngồi với một nhóm bạn. Sau đó trong khi ăn cơm, tôi biết được trong bàn có bốn cô gái, trong đó ba người đã ly hôn, còn một người con mới hơn một tuổi nhưng chuẩn bị ly hôn. Các bạn, thấy được tình cảnh như vậy thì như thế nào? Chúng tôi thật không nhẫn tâm nhìn thấy, lại có một đứa trẻ vì cha mẹ ly dị, mà tạo thành sự nuối tiếc trong cuộc đời nó. Thế nên muốn tìm cơ hội để thảo luận về vấn đề chung sống giữa vợ chồng, hy vọng có thể cứu vãn chút tình hình, xoay chuyển ý niệm muốn ly hôn của cô ta. Kết quả vừa ăn cơm, tôi thay đổi chiều hướng, tôi nói: Vợ chồng sống với nhau, chỉ cần giữ một câu châm ngôn, bảo đảm vợ chồng đầu bạc răng long. Khi chúng ta nói chuyện phải có lòng tin, kết quả người đồng sự này mắt mở lớn, hai tai dựng lên, yên lặng nghe tôi nói.

Tôi nói: từ khi kết hôn đến già, chỉ xem ưu điểm của đối phương, không xem khuyết điểm của đối phương. Chỉ xem ưu điểm của đối phương, không xem khuyết điểm của đối phương. Khi tôi nói xong cô gái này nhàu trán lại, đã từng thấy trán nhú lại chưa? Có khi còn có thể kẹp chết cả ruồi đó. Cô ta nói một câu: thầy Thái à, khó quá! Các bạn, có khó chẳng? Chiêm ngưỡng người khác, chiêm ngưỡng vợ hoặc chồng khó đến vậy ư?

Có lần tôi diễn giảng ở Châu Hải, tôi vừa mới nói xong “chỉ xem ưu điểm của đối phương”, sau khi giảng xong, bà đó nói: Thầy Thái à, không có ưu điểm. Tôi nói tiếp với bà kia: tôi thật khâm phục cô, chồng cô không có ưu điểm nào, cô còn giám cưới anh ta? Nên quý vị thấy, con người rất dễ quên, đều làm việc theo cảm tính. Tôi liền hướng dẫn họ, tôi nói quý vị trở lại khi hai vợ chồng mới bắt đầu yêu nhau, khi đang nói chuyện yêu đương, quý vị có nghe người nào, họ nói họ đang yêu tha thiết, sau đó nói “tôi rất đau khổ” có như vậy chẳng? Không thể. Vì sao khi đang yêu cuồng nhiệt có thể trong mắt tình nhân đều là Tây Thi? Cốt yếu của câu này không phải quý vị đã nắm được rồi sao? Vì đều thấy ưu điểm đối phương, hơn nữa lúc nào cũng nghĩ đến, tôi có thể làm gì cho người ấy. Mở báo ra, mắt luôn tìm kiếm xem bộ phim nào đặc biệt hay, ở đâu có triển lãm sách, lại có hoạt động gì đó, có thể dẫn bạn gái đi chơi. Thời gian đó đi làm, xem sao mới có 4 giờ rưỡi? Sao thời gian qua chậm thế? Năm giờ phải ăn cơm với bạn gái.

Nên lúc đó chỉ có một ý niệm, tôi có thể làm gì được cho đối phương. Thái độ đó phù hợp với chữ nào mà hôm qua chúng ta nói? Yêu, dùng tâm cảm nhận nhu cầu của đối phương. Khi đối phương đối đãi với quý vị như thế, đương nhiên trong lòng quý vị vô cùng vui thích. Đây là khi đang yên tha thiết, tôi có thể làm được gì cho đối phương. Khi đã kết hôn, giấy kết hôn đã đóng dấu, ý niệm liền thay đổi. Vốn là “tôi có thể làm gì cho đối phương”, sau khi ký xong giấy kết hôn liền trở thành “người ấy phải làm gì cho tôi”, nghĩa là lúc nào cũng yêu cầu, nên sau khi kết hôn áp lực rất lớn. Sống với nhau lâu ngày sẽ sản sinh những xung đột, dần dần không biết cảm ơn những gì đối phương bỏ ra, không hiểu được bao dung tha thứ cho nhau.

Nên các bạn, một niệm sai khác, từ đâu đến đâu? Từ thiên đường đến địa ngục. Cho nên thiên đường và địa ngục không phức tạp, chỉ trong khoảng một niệm. Có người đúng lúc có cơ duyên gặp được tiểu thiên sứ, tiểu thiên sứ nói với anh ta, tôi đem anh đi xem thiên đường và địa ngục. Anh muốn xem thiên đường hay địa ngục trước? Người này nói, tôi xem địa ngục trước. Khi đến địa ngục, nhìn thấy một hàng bàn dài, rộng khoảng một mét. Có hai hàng người ngồi đối diện nhau, cả hai hàng dài đều ngồi đầy người, ở giữa bày rất nhiều thức ăn. Vừa kêu bắt đầu_vì đĩa của họ đều dài một mét_vừa hô bắt đầu, họ nghĩ đến ai? Nghĩ đến mình đói bụng, rau kẹp xong lập tức đưa vào miệng mình, nhưng vì đĩa quá dài nên đến nửa đường thì hai bên đánh nhau.

Người chưa gặp được rất giận giữ vừa mắng đối phương, càng mắng càng hung dữ, thức ăn rơi đầy trên mặt đất. Họ sống ở đâu? Địa ngục, chỉ trích lẫn nhau, chửi bới lẫn nhau. Người này nhìn thấy trong lòng rất khó chịu nói: tôi không xem nữa, tôi muốn xem thiên đường.

Tiểu thiên sứ dẫn anh ta đến thiên đường, vừa thấy bàn vẫn sắp hàng dài như vậy, đĩa cũng dài như vậy, rau cũng những thứ đó. Anh ta thấy rất ngờ vực, yên tĩnh xem tiếp. Kết quả vừa nghe hô bắt đầu, mọi người cùng cầm đĩa lên, thong thả điềm tĩnh. Gắp rau lên đưa vào miệng đối phương trước, giúp đối phương gắp rau. Có một người nhân duyên rất tốt, đột nhiên có ba người gắp rau cho anh ta, anh ta nói: chậm một chút, tôi sắp ngẹn rồi.

Quý vị xem, khi mỗi người điều gì cũng nghĩ cho người khác, ăn miếng thức ăn đó không chỉ no bụng, còn cái gì no? Tâm tình cũng rất hoan hỷ. Câu chuyện này đã hiển lộ ra, thiên đường và địa ngục chỉ trong một niệm.

Tôi từng đến các vùng nông thôn ở Hải Khẩu để diễn giảng, lần diễn giảng đó rất thú vị, có dẫn theo phiên dịch. Vì ở đó là người Hải Nam, họ nói tiếng Hải Nam tôi nghe không hiểu. Cho nên trưởng thôn và phó trưởng thôn của họ cùng đến tham dự, quan phụ mẫu như vậy cũng rất hiếm có. Trưởng thôn nghe tôi giảng xong, liền phiên dịch cho họ nghe, nên tôi kể chuyện cười phải đi quanh một vòng, sau đó họ mới

cười. Đúng lúc cũng giảng đến điều này, câu chuyện về thiên đường và địa ngục.

Tối hôm đó, vì hơn bảy giờ còn có một bài giảng cho các em tiểu học trong thôn của họ. Tối đó trưởng thôn, phó trưởng thôn ăn cơm với chúng tôi. Rốt cuộc trưởng thôn cùng phó trưởng thôn cứ gắp rau để vào chén chúng tôi. Bên cạnh có vị thầy nói: chúng ta đã đến thiên đường rồi. Quý vị xem, khi chúng ta học được những điều xử sự làm người, mọi người lập tức đem nó dùng trong giao tiếp giữa người và người, dùng trong cuộc sống. Đó là sự tác động qua lại giữa người với người, sẽ vô cùng vui vẻ.

Tin rằng các bạn, hiện nay quý vị ăn cơm cũng cảm thấy rất vui, vì nghe được có một vị đồng học của chúng ta nói: “mời mọi người dùng tự nhiên”. Khi người khác lấy lễ đối với chúng ta, chúng ta sẽ rất dễ chịu. Các bạn, không nên xem thường động tác này. Một đứa trẻ từ nhỏ đã có thể suy nghĩ chu đáo, hành vi của chúng ảnh hưởng đến người khác. Ví dụ hôm nay đồng sự cùng nhau ăn cơm, ăn no không nói tiếng nào lập tức đứng dậy đi, cho người khác ấn tượng như thế nào? Người xung quanh nói, vừa rồi tôi có đắc tội với anh ta sao? Đồng sự khác nói, có phải hôm qua cãi nhau với bạn trai không? Nên lễ phép là cự ly tốt đẹp giữa người với người, nên chúng ta đứng lên có thể quan tâm đến người khác, “quý vị dùng tự nhiên, tôi xin đi trước”, như vậy người với người sống với nhau rất hòa hợp.

Nên từ chi tiết nhỏ trong cuộc sống, có thể giúp họ luôn hiểu được lấy lễ đối đãi người. Tôi kể xong câu chuyện này, chủ yếu nhất là cần nói với mọi người, thật ra vợ chồng sống với nhau quan trọng nhất là ở thái độ. Khi chúng ta luôn hiểu chiêm ngưỡng ưu điểm của đối phương, thì đối phương cũng cảm thấy tôi cần phải ngày càng tốt mới đúng. Thế nên vợ chồng sống với nhau, tuy tôi chưa kết hôn, nhưng nghe nói tôi nói hay nhất chính là nói về vợ chồng chung sống với nhau. Một người không nhất định phải tự thân trải qua mới có kinh nghiệm, chúng ta có thể học tập thật nhiều ở người khác. Vì tôi từng ở nhà thầy Dương nửa năm, thường nhìn thấy một vài bí quyết thấy khi vợ chồng họ chung sống. Tôi nhớ, bất luận cô hay là chồng cô vừa bước vào cửa, họ nhất định nói: Tôi về rồi đây. Người trong nhà không kể là đang bận chuyện gì, nhất định như thế nào? Bỏ hết công việc đang làm, a! Anh (em) về rồi à! Không nên xem thường những câu thăm hỏi nhẹ nhàng này. Khi những câu thăm hỏi này không còn, cự ly giữa người với người ngày càng xa.

Rất nhiều người, người nhà vừa vào, đầu như thế nào? Cúi rất thấp và tiếp tục ở đó xem báo, không có chút biểu cảm nào. Mặt trái của yêu không phải hận mà là thờ ơ, lạnh nhạt so với hận tổn thương nhiều hơn. Hận có khi nổi nóng chữa rửa nhưng vẫn có thể giao lưu tình cảm, phải thế chẳng? Nhưng nếu như đối với những gì đối phương bỏ ra đều

xem như không có gì. Kiểu thờ ơ lạnh nhạt đó thật khiến người khác đau lòng.

Tôi nhớ có lần tôi đang dạy, dạy cho các em nhỏ. Có một vài phụ huynh đi theo cũng ngồi nghe. Có một đứa trẻ ngồi ở giữa, cha mẹ nó ngồi hai bên. Lúc đó tôi đề cập đến, một niệm thiện của chúng ta có thể làm cho nước kết tinh rất đẹp. Quý vị nói với nó: “tôi rất cảm ơn và rất yêu bạn”, nước đó kết tinh rất đẹp, nhưng ví dụ quý vị nói: “tôi rất ghét và rất hận bạn” ,thì nước đó kết tinh rất xấu xa. Sau đó chúng tôi lấy trái táo để làm thí nghiệm.

Một trái táo để cửa trước, một trái táo để cửa sau. Cửa trước đều khen ngợi trái táo này, cửa sau thì mắng trái táo này. Chân lý cần dựa vào điều gì? Dựa vào sự ấn chứng của mình. Kết quả sau một tuần, đích thực trái táo ở trước rất tươi mịn, trái táo ở sau đã nhăn nheo. Một người bạn của tôi nói: đây, trái táo bị mắng cho anh ăn. Quý vị có ăn không? Ăn trái đó phải chăng là nuốt hết những ngôn ngữ la mắng này vào.

Còn có một thí nghiệm là lấy cơm trắng làm thí nghiệm. Đem ba bát cơm trắng, một bát là khen ngợi nó rằng: vì có bạn nên thân thể chúng tôi mới có dinh dưỡng. Bát thứ hai là mắng nó: sao mà mày khó ăn quá. Bát thứ ba, chúng ta không để ý đến nó, không nói chuyện với nó. Một tuần sau bát cơm thứ nhất lên men, rất thơm. Bát thứ hai bị thiu, đổi sang màu đen. Bát thứ ba cũng thiu mà còn thiu hơn cả bát

thứ hai. Vì sao vậy? Vì thờ ơ lạnh nhạt, quý vị không để ý đến nó. Thế nên các bạn, chiến tranh lạnh đáng sợ hay là chiến tranh nóng đáng sợ? Chiến tranh nóng sẽ không mắc bệnh ung thư, còn chiến tranh lạnh dễ bị bệnh ung thư, rất cực khổ, rất đau khổ.

Khi tôi nói đến điều này, cha mẹ ngồi hai bên đưa bé, ông chồng liền nhìn nhìn vợ mình, tay còn đưa qua vỗ vỗ trên vai vợ, sau đó nhìn cô ấy. Tôi tuy không biết anh ta nói gì nhưng từ đôi mắt anh ta tôi cũng hiểu được. Anh ta nói: em xem, thầy giáo đang nói em đấy. Tôi ở trên bục giảng thay anh ta đổ mồ hôi lạnh. Tôi thấy vợ anh ta quay đầu qua trừng anh ta một cái. Lúc đó tôi nghĩ, anh này thật không mẫn cảm, thiếu một sợi gân. Anh ta hoàn toàn không lãnh hội được, vì sao vợ chiến tranh lạnh với mình? Thật ra phụ nữ đâu đến nỗi khó gần. Tôi nghĩ, nhất định người vợ đã bỏ nhiều công sức, nhưng anh ta đến một lời khẳng định, khen ngợi cũng không có. Thế nên người vợ này thường thấy bực bội, bực bội lâu trở thành ngày càng nghiêm trọng.

Nên nam giới nên ghi nhớ câu: “một câu nói hay dù làm trâu làm ngựa cũng bằng lòng”, phải thường khẳng định vợ mình. Chẳng hạn như hôm nay ăn cơm, khi ăn nhất định như thế nào? Món ăn này nấu sao mà ngon quá, cơm này nấu sao mà thơm ghê. Không chừng vợ quý vị lại nói, em đi nấu thêm cho anh một món. Nếu quý vị ăn, ăn cũng sắp no rồi nói: sao lại khó ăn như vậy. Có thể vợ quý vị cho quý vị nghỉ ăn ba ngày, nên cần phải thường khẳng định đối phương.

Có một lần chồng cô giáo Dương bước vào cửa, cô Dương đi đến nói: A, anh về rồi à. Thấy chồng cô giáo cầm trên tay một số đồ dùng, cô lập tức bước đến cầm giúp thầy, sau đó nói với người chồng: Về thì về, khách sáo làm gì, còn mang theo nhiều thứ như vậy. Cho nên tôi nói vợ chồng sống với nhau, người nhà sống với nhau, cần thêm một chút gì? Tính hài hước. Nhưng phải nhớ rằng, dù người chồng mua gì về đi nữa, không thể chê này chê nọ. Biết đâu anh ta đã lựa cả buổi, mới lựa được mấy cái ly đẹp. Quý vị lập tức không lo cầm giúp anh ta, còn nói: sao anh lại mua nhiều thứ không dùng đến thế. Như vậy anh ta sẽ cảm thấy sự nhiệt tình của mình như bị một thùng nước lạnh dội vào.

Vì chồng cô Dương tay nghề rất giỏi, vừa biết nấu cơm, vừa biết pha trà. Theo tôi quan sát có thể đều là do cô Dương khen ngợi mà ra. Thầy pha trà cô uống xong liền nói: sao lại có người pha trà thơm thế. Có khi gọt trái cây, cắt cam, ăn vào liền nói: ôi, cam này cắt ngọt ghê! Thường chiêm ngưỡng đối phương, đối phương sẽ ngày càng cảm thấy mình rất có giá trị, ngày càng biết giúp quý vị. Hôm nay chồng quý vị nhiệt tình dâng trà, giúp quý vị rửa chén, quý vị nên làm như thế nào? Quý vị bước đến: sao chén bát rửa còn dơ vậy nè. Lúc này nên kèm chế sự không vui của quý vị. Ví dụ đã rửa năm sáu cái, biết đâu có một cái rửa rất sạch, quý vị liền cầm cái đó ra. Anh xem cái này rửa rất sạch, em lần đầu tiên rửa chén bát cũng rửa không được sạch như anh. Quý vị nói

lần sau anh ta có giúp quý vị rửa chăng? Lần sau anh ta nhất định giúp quý vị, vì anh ta đã được khẳng định.

Vì thế bao dung hơn một chút, khẳng định nhiều một chút. Như vậy quan hệ vợ chồng sống với nhau sẽ rất tốt. Người với người sống với nhau chỉ cần quý vị giữ một phương pháp, gọi là Tứ Nhiếp Pháp, nhất định có thể sống với người rất hòa hợp, đây là phương pháp sống với người.

Thứ nhất là Bố Thí, nói như hiện nay gọi là mời khách nhiều, tặng lễ vật nhiều. Giữa vợ chồng với nhau, nếu như thường có thể tặng vài món quà nhỏ, như vậy trong lòng người vợ cảm thấy, chồng mình đi đến đâu cũng nghĩ đến vợ. Thế nên khi chúng ta đi công tác, cái gì cũng có thể quên nhưng tuyệt đối không thể mua quà cho vợ. Quý vị không thể mua là mua một hạt trân châu, như vậy tiền đâu chịu cho nổi, lễ bạc nhưng tình nghĩa nặng.

Đúng lúc sinh nhật vợ, hoặc là kỷ niệm ngày kết hôn, phải dẫn vợ đi ăn quán. “Em nấu cơm quả thật rất cực khổ, thôi chúng ta đi ăn quán một bữa”, tâm ý này của quý vị sẽ khiến cô ấy cảm thấy, những gì mình bỏ ra rất đáng.

Thứ hai là Ái Ngữ, như chúng tôi vừa nói, khẳng định nhiều hơn về đối phương, dùng nhiều ngôn ngữ an ủi đối phương. Đương nhiên ái ngữ không nhất định đều là lời dễ nghe. Ái là thật lòng quan tâm đối phương. Người vợ phải giúp chồng dạy con, nên khi chồng có một vài sai

làm, chúng ta cũng phải khuyên nhủ. Đương nhiên khuyên nhủ cũng cần chú ý thái độ, chú ý phương pháp, nên dùng thái độ gì? Trong Đệ Tử Quy có dạy chẳng? Đệ Tử Quy có thể giải quyết vấn đề của vợ chồng chẳng? Được.

Quý vị xem “thiện tướng khuyên, đức giai kiến”, “kiến nhân thiện, tức tư tề”. Quý vị chỉ thấy ưu điểm của đối phương nên họ rất vui. Tiếp theo “ân dục báo, oán dục vọng”, lúc nào quý vị cũng đều nghĩ đến sự gian nan của vợ, cực nhọc của chồng, quan hệ đó nhất định rất tốt đẹp. Răng thường cắn trúng lưỡi, huống gì là vợ chồng làm sao có thể không có đụng độ? Nhưng quý vị không để trong tâm “oán dục vọng”. Thế nên các bạn, không nên coi thường Đệ Tử Quy, có thể giải quyết rất nhiều vấn đề trong cuộc sống của quý vị, nên ái ngữ cũng bao gồm khuyên nhủ đối phương.

Tiếp đến là Lợi Hành. Lợi hành, vì người thường quên điều này điều nọ, chúng ta thường giúp đối phương ghi nhớ một vài điều quan trọng. Có thể đột nhiên họ cảm thấy: cũng may có em nhắc, nếu không đến lúc đó không biết phải mất bao nhiêu thời gian và tiền bạc một cách oan uổng. Chính là mọi lúc mọi nơi nghĩ làm sao để đối phương được dễ dàng, lợi ích đối phương. Ví dụ hôm nay người chồng đi làm về trễ, chúng ta cần phải biểu đạt tâm ý, nên bật sáng đèn ngoài hiên, khiến anh ta không cảm thấy trở về nhà đen như mực. Sau đó viết tờ giấy để trên bàn nói: em đã nấu cho anh tô mì, anh vất vả quá, ăn xong rồi ngủ.

Như vậy cũng là lợi hành. Khiến họ cảm thấy, dù công việc có cực khổ nhưng luôn có một người đi cùng anh ta.

Điều sau cùng là Đồng Sự, vợ chồng cùng có sự nghiệp gì? Gia nghiệp, xây dựng gia đình thật tốt, giáo dục đời sau thật tốt. Thế nên vợ chồng thường có thể thảo luận nhiều về vấn đề giáo dục con cái. Vấn đề này thật ra rất nhiều phụ huynh cảm thấy là vấn đề cần đột phá. Chúng ta đem những quan niệm chính xác này, nói với một nửa của mình, thái độ cũng không nên quá mạnh mẽ. Quý vị không thể nói với chồng mình khi vừa về: bắt đầu từ hôm nay, vấn đề dạy con cái anh đều phải nghe theo em. Có thể như vậy chẳng? Không thể. Quý vị không thể nói: em từng nghe thầy Thái giảng bài, sau này đều phải nghe theo em. Nếu quý vị nói như thế, lần sau tôi không giám đến. Vì tôi đang đi trên đường, nhất định có người đến nói: phải chăng ông là thầy giáo Thái? Tôi nhất định sẽ nói: “tôi không phải”. Vì anh ta mang theo sát khí đến. Cho nên đồng sự cần phải xây dựng trên cùng một quan niệm chính xác. Chúng ta có thể thông qua một vài băng đĩa như cô Dương, băng đĩa về Đệ Tử Quy hoặc là băng đĩa tôi đang giảng, dần dần kiến lập nhận thức chung.

Bài học hôm nay chúng ta học đến đây, xin cảm ơn.

Hết tập 9

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 10

Thưa quý vị, chúng ta tiếp theo bài giảng trước. “Cư hữu thường, nghiệp vô biến”, nên học nghiệp, sự nghiệp và gia nghiệp của chúng ta cần phải kinh doanh cho thật tốt, khiến cha mẹ có thể yên tâm.

Lúc này cũng vừa đề cập đến ngành nghề cũng nên chọn thích hợp với mình, sau đó tận tâm tận lực phát triển, tuyệt đối không nên đeo đuổi mục tiêu không thiết thực. Rất nhiều người ở trong thời đại này, đều muốn mình mau giàu. Thật ra thiên hạ làm gì có ai cho không bữa cơm trưa nào, cho nên khi có ý này, hãy nhớ câu: “dục tốc tắc bất đạt”. Thông thường trong khi họ thay đổi công việc, thật ra tâm họ vô cùng vội vàng nóng nảy. Khi tâm một người vội vàng nóng nảy, lựa chọn có đúng chẳng? Rất khó khăn. Khi họ thay đổi công việc, rất có thể lại khiến cha mẹ bắt đầu lo lắng. Hơn nữa mỗi lần họ đổi công việc, trên sự thật đối với họ niềm tin của xã hội đều là một kiểu ảnh hưởng.

Vốn đã kinh doanh tốt với một vài người mới nhưng họ vừa động_ví dụ nói mở bệnh viện, họ là bác sĩ nổi tiếng của bệnh viện này. Tuy người đến khám bệnh rất đông, nhưng chúng ta thử nghĩ xem, không chỉ là vì chúng ta y thuật giỏi, mà là bệnh viện có rất nhiều cấp trên giỏi lãnh đạo. Có tổng giám đốc, thành tựu công việc này của chúng tôi.

Chúng ta cũng nên nghĩ rằng ở bệnh viện này một thời gian dài như vậy, trong thời gian này, rất nhiều người thành tựu cho chúng ta được công việc ổn định, cho nên không thể chỉ nghĩ đến mình giỏi, cần phải phát triển rộng, sau đó lập tức mở một nhà đối diện bệnh viện, tự mình làm chủ. Cách làm này có khả năng sẽ mất đi điều gì? Nhân hòa, lại có thể dẫn đến các đồng sự khác cùng nhau đi mở. Làm người phải làm đâu chắc đó, không nên nông nổi. Tự quan trọng hơn là tán. Nếu như không có tán, những oán khí này sẽ trở ngại quý vị phát triển sự nghiệp trong tương lai.

Khi chúng ta làm đâu chắc đó, khiến những cơ hội này nước chảy thành sông, tài phú trong sanh mạng, tuyệt đối không phải quý vị có thể tranh dành được. Tục ngữ nói: “trong số mạng có thì trước sau cũng có, số mạng không có đừng nên cưỡng cầu”. Phải thu hoạch ra sao, quan trọng nhất trước hết phải trồng như thế nào? Mấy tiết học trước chúng ta cũng có đề cập đến, nguyên nhân để được giàu có thật sự là phải làm nhiều việc bố thí, cống hiến nhiều cho xã hội. Tài bố thí tự nhiên có thể đạt được của cải.

Như ông Lý Gia Thành giàu nhất HongKong, khoản tiền ông ta quyên hàng năm rất lớn. Tôi từng đến diễn giảng ở Sơn Đầu, ông ta là người Sơn Đầu, họ quyên cho rất nhiều công trình công cộng, xây dựng quê hương. Cho nên chúng ta đối mặt với công việc cũng phải làm đâu chắc đó, không thể làm điều không thiết thực, không thể nông nổi. Vì

chúng ta vừa động sẽ tác động tất cả thân hữu bên cạnh chúng ta. Chúng ta làm việc càng vững vàng sẽ khiến họ càng an tâm.

Chúng ta xem tiếp câu sau và cùng nhau đọc qua một lượt. “Sự tuy tiểu, vật thiện vi, cầu thiện vi, tử đạo khuy. Vật tuy tiểu, vật tư tàng, cầu tư tàng, thân tâm thương”. “Sự tuy tiểu, vật thiện vi, cầu thiện vi, tử đạo khuy”. Kỳ thật rất nhiều bậc đại thiện đều bắt đầu làm từ việc thiện nhỏ. Rất nhiều người đại ác cũng là tích lũy từ việc ác nhỏ. Lưu Bị có một câu động viên con ông rất quan trọng: “Đừng cho việc thiện nhỏ mà không làm, đừng tưởng việc ác nhỏ nên cứ làm”. Ngôn ngữ hành vi của con cái trong gia đình, quý vị đều không thể cầu thả, quá tùy tiện sau này đi ra ngoài sẽ có khả năng phạm sai lầm lớn. Đương nhiên muốn để bọn trẻ “vật thiện vi”, đầu tiên phụ huynh chúng ta phải “vật thiện vi”, trước phải làm gương cho con trẻ noi theo. Ví dụ như khi xem ti vi có thể gác chân lên trên bàn chăng? Tuy chỉ là một việc nhỏ nhưng đem đến cho bọn trẻ một mô phạm rất tùy tiện.

Ví dụ như lái xe đi_tôi nhớ ở Thẩm Quyển có một thầy giáo, hôm đó ông ta dẫn theo một em nhỏ, hơn năm tuổi. Vừa chạy xe, đúng lúc gặp đèn đỏ anh ta liền dừng lại. Em nhỏ này thấy thầy dừng lại, liền nói với thầy: Thưa thầy, thầy không cần dừng, cứ trực tiếp chạy qua sau đó queo lại. Học từ đâu vậy? Mẹ đưa bé là cảnh sát. Cho nên việc tuy nhỏ nhưng đừng vì thế mà không làm. Thầy giáo này nghe xong cũng rất có miễn cảm. Điều này nhất định phải thảo luận với phụ huynh gấp. Con cái

chúng ta vẫn chưa có thể phán đoán đúng sai, chúng ta đã làm mô phạm sai lầm, điều này thật đáng sợ.

Thầy giáo này nói chuyện cũng rất có nghệ thuật, ông ta đi đến và nói với phụ huynh. Ông nói: hôm nay con quý vị dạy tôi lái xe, dạy tôi lái xe. Mẹ đưa bé lập tức cười to, trong lòng đã biết. Cho nên thưa quý vị, chúng ta làm phụ huynh không thể biết sai mà vẫn phạm sai, như vậy thật không tốt. Từ rất nhiều chi tiết nhỏ, chúng ta cần phải có độ miễn cảm, phải làm gương cho bọn trẻ. Khi quý vị có thái độ như vậy, chắc chắn quý vị đột nhiên cảm thấy, đức hạnh và học vấn của con mình ngày càng tăng trưởng. Đối với trẻ con có rất nhiều chuyện chúng ta cần phải dặn dò, đặc biệt là phương diện an toàn. Chỉ cần những động tác tạo thành sự nguy hiểm cho sinh mạng, nhất định phải thường xuyên cảnh tỉnh, mà có khi còn không thể chỉ nhắc nhở một lần, cần phải không mệt mỏi. Phương diện nào cần cảnh tỉnh? Các bậc cha mẹ à, phương diện nào cần cảnh tỉnh? Đi qua đường, điều này thứ nhất là an toàn, thứ hai là giữ thái độ có quy cũ. Chỉ cần là vấn đề an toàn, hoặc là vấn đề giữ quy tắc, thì nhất định phải tuân thủ.

Như thời gian nghỉ hè, thường phát sinh một vài chuyện ngoài ý muốn. Các em nhỏ chơi pháo hoa tạo thành hỏa hoạn, chúng hẹn nhau đi bơi, lại không đi thưa về trình, nên các bậc tổ tông thường nói: “lạc bất khả cực”, vui quá sanh bi ai. Những điều này nên phải dặn dò từ nhỏ, nếu thường dặn dò bọn trẻ như vậy, độ miễn cảm của chúng đối

với sự an toàn sẽ rất cao. Ví dụ như khi bưng nước nóng, quý vị phải để chúng cẩn thận một chút. Như vậy có thể giảm đi rất nhiều phát sinh ngoài ý muốn.

Ngoài việc phải chú ý an toàn chính mình ra, cũng phải nhắc nhở con cái, chỉ cần động tác gây sự nguy hiểm cho người khác, tuyệt đối không nên làm. Khi chúng có thái độ như vậy thì lúc nào chúng cũng quán chiếu được, ngôn ngữ hành vi của mình có gây thương tổn cho người khác hay không.

Tôi nhớ có lần đọc được một bài báo, có một đứa bé vì ham đùa, bạn học nó muốn ngồi bàn này, nó lập tức kéo ghế ra khỏi chỗ ngồi, người bạn không chú ý đến nên đã ngồi xuống, xương sống rơi xuống đất rất nghiêm trọng, tạo thành chung thân tàn phế, suốt đời tàn phế. Mượn trường hợp này, chúng ta có cơ hội giáo dục nói với học sinh: Các em xem, một động tác rất nhỏ gây nên nỗi đau rất lớn cho người khác, mấy người đau khổ? Các em xem, người bạn học này không biết phải mất bao nhiêu tuế nguyệt (năm tháng), phải nằm trên giường bệnh. Các bạn nhỏ à, tự mình nằm thử xem, các em chỉ cần nằm ba ngày thì toàn thân mệt mỏi. Không chỉ mình người bạn học đó đau khổ, còn có người đau khổ hơn bạn ấy, là cha mẹ bạn ấy. Nhìn thấy một đứa trẻ nuôi hơn mười năm, nay trở thành như vậy. Mỗi lần nhìn thấy, tin rằng đây là một kiểu dày vò, nên đối với cha mẹ cũng là sự tổn thương suốt đời.

Một người không chỉ cha mẹ quan tâm họ, tất cả những thân hữu yêu thương họ đều vô cùng thương tâm.

Thế nên các em nhỏ à, các em xem chỉ một động tác nhỏ, đã tạo thành nỗi đau cho rất nhiều người, điều này tuyệt đối không được làm, nên “sự tuy tiểu, vật thiện vi”, đây là vấn đề về phương diện an toàn.

Ở phương diện quy cũ, chúng ta cũng phải nói với các bạn nhỏ, cần phải giữ quy tắc. “Sự tuy tiểu, vật thiện vi”, không thể tùy tiện vứt rác lung tung, vứt rác xem ra chỉ là một chuyện rất nhỏ, nhưng khi vứt rác trở thành thói quen, như vậy tương lai không chỉ làm mất mặt gia đình, còn có thể sẽ mất mặt quốc gia.

Đã từng nói qua, khi leo núi. Nếu quý vị không biết đường đi thì như thế nào? Trèo như thế nào? Trèo theo chỗ có rác, điều này xem ra rất dễ dàng. Chúng ta nghĩ sâu sắc hơn, đó là hành vi bi ai của con người. Không chỉ không có lòng hổ thẹn, đối với đại tự nhiên cũng không biết yêu thương bảo vệ. Mấy ngàn năm người xưa có như vậy chẳng? Có không? Người xưa mấy ngàn năm tiếp thu giáo huấn của thánh hiền, “thiên vi phụ, địa vi mẫu”, phải yêu thương quý trọng mảnh đất đã trưởng dưỡng chúng ta. Cho nên dù là vứt rác cũng không thể tùy tiện.

Trên mạng internet, từng đưa ba bản tin _trên mạng. Thứ nhất ở cảng Trân Châu nước Mỹ, cảng Trân Châu nước Mỹ, trên thùng rác đều viết một hàng chữ Trung Quốc. Cảng Trân Châu là nói bằng tiếng anh ở trên viết “xin bỏ rác vào đây”, vứt ở đây, viết cho ai xem? Thứ hai ở

hoàng cung Thái Lan cũng là trọng điểm du lịch có tính quốc tế, ở nhà vệ sinh cũng viết một hàng chữ: “đi xong nhớ dội nước”, cũng là viết bằng chữ Trung Quốc, viết cho ai xem? Viết cho người Trung Quốc xem.

Ở viện thánh mẫu Paris, cũng viết một hàng chữ Trung Quốc: “xin đừng nói chuyện lớn tiếng”, những điều này đều là chuyện nhỏ, một là nói chuyện, hai là dội nhà vệ sinh, ba là vứt rác. Ba việc nhỏ đã hình thành nên một chuyện lớn, chuyện lớn như thế nào? Người Trung Quốc đã bị những động tác nhỏ này làm mất mặt trên toàn thế giới. Chúng ta nói với các em nhỏ những điều này. Các em đều nói: thưa thầy, vậy thì xóa nó đi. Tôi nói xóa như thế nào? Một người làm việc sai lầm, người ta nói quý vị, quý vị bịt miệng họ lại, họ sẽ không nói nữa sao? Quý vị bịt miệng của một người, nhưng có thể bịt được miệng tất cả mọi người chẳng? Không thể. Chúng ta nên cảm thấy xấu hổ. Không thể làm mất mặt đất nước mình, nên bắt đầu làm cho tốt từ chính mình, không nên vứt rác lung tung, phải duy trì vệ sinh công cộng, an ninh công cộng.

Thưa các bạn, chúng ta suy nghĩ thêm một chút. Quý vị đã đến hoàng cung Thái Lan chưa? Quý vị đều rất có phước báo, đều đã đến đó. Quý vị đã từng đến Paris nước Pháp chẳng? Tôi tin rằng đại đa số người Trung Quốc đều chưa đi, có thể đi đều là hạng người nào? Lưu học sinh, người giàu có, địa vị xã hội không kém. Có thấy người nông phu ở nông thôn đi viện thánh mẫu nước Pháp chẳng? Rất ít. Những

người đi đều là có địa vị trong xã hội, lại là người học thức cao. Hành vi biểu hiện ra, đến quy phạm trong sinh hoạt cũng không làm tốt. Điều này nói lên rằng, học lực không nói lên là có giáo dục. Học lực chưa chắc đã biết làm người. Giáo dục quan trọng nhất chính là hướng dẫn một người có thái độ làm người, làm việc chính xác mới đúng. Trong trường học nếu không thể dạy điều này. Quan trọng hơn nữa chính là giáo dục gia đình, trước phải cắm chặt căn bản mới được. Thật ra thầy cô giáo ở trường, đều dạy rất tận tâm tận lực, nhưng vì họ một người, phải đối diện với mấy chục em, đích thực không dễ. Duy có phụ huynh tích cực phối hợp nhiều với thầy giáo. Hành vi sinh hoạt của con cái sẽ dễ theo nề nếp cũ. Cho nên ở phương diện an toàn, phương diện quy cũ đều nên nhớ, việc tuy nhỏ cũng không nên tùy tiện. Nếu làm thì “cầu thiện vi, tử đạo khuy”.

Chúng ta làm chức trách của con cháu Viêm Hoàng cũng là thiệt thòi. Lúc nhỏ rất sợ người khác nói mình: hành vi này của bạn thật không có gia giáo. Khi nghe đến không có gia giáo, bất luận chúng ta làm gì, lập tức sẽ như thế nào? Trở thành bốt phóng tủng, vì sinh ra sợ hành vi của chính mình khiến cha mẹ mất mặt. “Thân hữu thương, di thân ưu”, “đức hữu thương” sẽ “di thân tu”, nên lòng hổ thẹn đối với một người vô cùng quan trọng.

Chúng ta xem tiếp câu sau: “vật tuy tiểu, vật tư tàng, cầu tư tàng, thân tâm thương”. Khi trẻ em chúng chưa có thể phán đoán đúng sai,

có khi thuận tay lấy cắp đồ vật, có khi chúng cảm thấy rất vui. Làm cha mẹ dạy dỗ con cái, đích thực phải rất dụng tâm, vì con cái làm một vài hành vi không tốt, lập tức biểu hiện ở đâu? Trên mặt, chúng sẽ chột dạ.

Có một bà mẹ đã phát giác, hôm nay con mình trở về sắc mặt có khác. Bà liền đến dỡ túi sách, kết quả phát hiện trong đó có mấy trái táo. Kỳ lạ, sao lại có mấy trái táo? Lập tức hỏi con mình, đương nhiên đứa bé có thể trong một lúc không phản ứng kịp rất lo lắng nên lắp ba lắp bắp. Sau cùng cũng khai, cùng mấy người bạn học đi qua tiệm trái cây, thuận tay nên lấy, thật ra chúng không nhất định muốn ăn, là vài người bạn học như tổ ông, không khí đó khiến nó cảm thấy thích thú.

Người mẹ này không nói lời nào, lập tức dẫn con mình đến tiệm trái cây. Khi đến trước là cúi đầu trước chủ tiệm, sau đó xin lỗi họ. Chủ tiệm vẫn đang bận, cũng không biết xảy ra chuyện gì. Bà nói: con trai tôi lấy của quý vị mấy trái táo. Ông chủ này còn cảm thấy không sao. Bà mẹ liền lấy tiền trả cho ông, sau đó yêu cầu con trai xin lỗi ông chủ. Khi lần đầu chúng phạm sai lầm, quý vị lập tức ngăn chặn, chúng sẽ ghi nhớ suốt đời, không bao giờ tái phạm. Khi chúng nhìn thấy mẹ cúi mình chuộc tội trước người ta, thật ra trong lòng đứa trẻ sẽ như thế nào? Cảm thấy rất xấu hổ, nên thân giáo của người mẹ làm thức dậy lòng hổ thẹn, nhục nhã của đứa bé. Bọn trẻ không thể không phạm sai lầm, nhưng chỉ cần chúng phạm sai, chúng ta có thể đúng lúc hướng dẫn chúng, trái lại đều là cơ hội giáo dục rất tốt.

Có một bà mẹ khác dẫn con đi dạo nhà sách. Sau khi đi dạo, vì rất nhiều cuốn sổ đều có để một chìa khóa nhỏ, đưa bé liền cầm chìa khóa. Khi người mẹ đi ra ngoài, phát hiện đã lấy của người ta cái chìa khóa, liền cầm trở lại trả cho cô thu ngân. Cô thu ngân nói: cái này trả lại cũng không biết để ở đâu, thôi tặng cho quý vị. Lúc đó bà mẹ cũng không lưu tâm nên cầm về nhà. Sau đó đưa con đi học, bà ta đột nhiên phát hiện được, con mình thường thuận tay lấy một vài đồ vật của bạn học về nhà.

Nên khi con còn chưa phán đoán được đúng sai, chúng làm một động tác sai lầm, quý vị không chỉnh sửa nó, có thể về sau chúng sẽ trở thành thói quen. Cho nên làm cha mẹ khi con trước năm sáu tuổi nên bỏ nhiều công sức, cẩn thận hướng dẫn, tin rằng những chuyện tốt xấu đúng sai, được cảm rể thật vững chắc.

Các bà mẹ thời xưa đều ghi nhớ, giáo huấn con cái phải, “nhất qua nhất quả chi phát tham”, dù chỉ một quả cây cũng không được tham. “Bất ty bất hào chi bất cầu”, tuyệt đối không để con cái tập thành hành vi tham lợi dù rất nhỏ. Tục ngữ nói: lúc nhỏ ăn cắp cây kim, lớn lên có thể cắp vàng. Dạy dỗ con cái vật tuy nhỏ cũng đừng cất dấu, không nên lấy đồ dùng của người khác, như vậy lâu ngày sẽ ảnh hưởng rất sâu xa. Vì chúng tham, đến sau cùng rất có thể thứ mà chúng muốn, chúng sẽ không từ thủ đoạn để trộm cướp.

Nên tập cho con thói không tham, về sau chúng sẽ nuôi dưỡng thành tâm liêm khiết, liêm khiết vô cùng quan trọng. Thời xưa nói “cữ hiếu liêm”. Vì sao phải dùng hiếu và liêm để đo lường một người, có thể phục vụ cho quốc gia hay không? Chúng ta xem xem “hiếu- đức chi bản”, căn bản làm người là ở hiếu. Liêm là căn bản của làm việc. Khi có liêm khiết, trong lúc họ làm việc mới không mưu đồ tư lợi cho mình, mới có thể đại công vô tư làm tốt công việc. Cho nên căn bản làm người và làm việc chính là ở hiếu và liêm. Chính trị của một quốc gia tốt hay không, tốt nhìn từ đâu? Từ liêm khiết hay không. Cho nên liêm chính là căn bản của chính trị.

Ngày nay chúng ta thấy, người theo chính trị không liêm khiết, thì nhân dân quốc gia này sinh hoạt sẽ rất cực khổ. Hiện nay xã hội có rất nhiều hiện tượng, chúng ta thử quay đầu nhìn lại, căn bản đều là vấn đề giáo dục. Vì giáo dục đã lãng quên một thời gian, hiện nay chúng ta báo oán cũng vô dụng. Cần phải bắt đầu từ chính mình, bắt đầu từ mỗi vị phụ huynh, từ mỗi thầy cô giáo, dạy bọn trẻ không tham, trưởng dưỡng lòng liêm khiết cho chúng. Như vậy xã hội của mấy mươi năm sau mới ngày càng tốt đẹp. Khi mấy mươi năm sau xã hội ngày càng liêm khiết, ngày càng biết hiếu kính cha mẹ trưởng bối. Như vậy tuổi già của chúng ta mới như thế nào? Mới có tiền đồ để nói.

Nên công sức của các bậc cha mẹ và của thầy cô giáo, tuyệt đối sẽ không uổng phí. “Vật tư tàng”, thứ nhất là không tham, tiếp đến có khi

không phải vật của mình, không nên chiếm làm của mình để mình hưởng thụ. Phải biết cách bỏ ra, sau đó bồi dưỡng con cái có một thái độ khảng khái. Nếu không bọn trẻ thích vật gì, tất cả chỉ hy vọng mình ăn một mình, như vậy bụng dạ chúng ngày thêm hẹp hòi.

Tôi nhớ có mấy em nhỏ cùng đi học, chúng ở cùng nhau. Trong đó có mẹ của một em đem mấy hộp sữa đến cho con mình, đem đến đâu cho nó? Đem vào trong phòng, sau đó nói với con: những thứ này để con uống. Rất sợ các bạn nhỏ khác thấy. Khi con bà uống hộp sữa này cũng phải như thế nào? Lén lén lút lút. Không sai, dinh dưỡng này đích thực để cho nó uống nhưng đối với nhân cách của nó là ảnh hưởng như thế nào? Tôi tin rằng nó uống mấy hộp sữa đó cũng không thoải mái, trạng thái hấp thu cũng không tốt vì phải lén lén lút lút. Thầy giáo của chúng rất tỉ mỉ, quan sát được điểm này, tối hôm đó liền nói với đứa bé: Con có nhiều sữa như vậy chỉ thưởng thức một mình, không cùng mọi người thưởng thức. Có gì ngon nên chia sẻ với bạn bè, con có đồng ý đem ra để mọi người uống chẳng?

Đứa bé cũng rất đơn thuần, nó nói: được, liền đem tất cả sữa đổ vào trong cái bình. Các bạn học khác đều rất hoan hỷ vì có người mời uống sữa. Sau đó mỗi người rót một ít, một hiện tượng rất vi diệu phát sinh. Khi có người rất bằng lòng bỏ ra, liền thức tỉnh lòng hoan hỷ của rất nhiều người, cũng biết nghĩ cho người khác. Khi sữa rót quá nhiều, các bạn nhỏ này liền nói, được rồi được rồi, các bạn học khác vẫn còn

muốn uống. Khi mỗi người đều đã rót xong sữa thì cùng nhau uống. Cho ra so với nhận vào càng có phước. Vì khi mấy người bạn học này uống đều cùng nói cảm ơn người bạn này nên nó cũng rất vui. Tối hôm đó nó viết nhật ký, liền nhắc đến chuyện hôm nay mời mọi người uống sữa, cảm thấy ly sữa đó có mùi thơm rất đặc biệt, uống rất ngon. Khi mẹ nó coi nhật ký của nó, thì ra con mình khẳng khái như vậy còn cảm thấy mời người khác rất hoan hỷ. Người mẹ đột nhiên cảm thấy, phải chăng mình đã làm điều không đúng. “Tài tán tắc nhân tự”, con người phải khẳng khái mới có thể được nhân hòa, nhân sinh và sự nghiệp mới phát triển nên khẳng khái không tham của chúng ta, đều có thể làm tấm gương tốt cho con.

Ngày xưa có một người tên là Dương Chấn, Dương Chấn thời nhà Hán. Ông làm quan rất thanh liêm, thường giúp quốc gia tuyển một số nhân tài tốt, cùng phục vụ cho đất nước. Khi ông làm thái thú ở Đông Lai, đã giới thiệu một người có học tên là Vương Mật, giới thiệu anh ta làm xướng ấp lệnh, cũng là một quan chức. Người này rất cảm tạ ông, nên một hôm nọ đã đem một số vàng đến tặng Dương Chấn. Dương Chấn thấy anh ta muốn tặng vàng cho mình nên nói với Vương Mật. Ông nói: tôi rất hiểu anh nên giới thiệu anh làm quan, nhưng tại sao anh không hiểu tôi mà còn đem vàng tặng cho tôi.

Vương Mật nói với ông: điều này không liên quan gì, đây chỉ là một chút tâm ý của tôi, bây giờ tuyệt đối không có ai biết. Dương Chấn liền

nói: sao lại không có ai biết? Trời biết, đất biết, anh biết, tôi cũng biết. Thế nên phẩm chất của một người, từ đâu nhận ra được? Chỗ mà không ai nhìn thấy, mới có thể hiển hiện tiết tháo của một người. Sau khi Vương Mật nghe xong, cảm thấy rất xấu hổ liền ra về. Vì Dương Chấn vô cùng thanh liêm, nên tấm gương này cũng truyền lại cho con cháu đời sau của ông. Con ông là Bình, cháu ông là Tư, cháu tôn của ông là Bưu, tất cả đều làm quan đến vị trí tam công đều là quan lớn của quốc gia.

Tuy không tham lam vàng bạc nhưng đã đạt được lớn hơn là công đức và phúc phần. Có câu “tích thiện chi gia, tất hữu dư khánh”, ngoài đời báo phước báo, càng quan trọng là gương mẫu của đức hạnh. Cho nên chúng ta cũng cần làm gương tốt cho con.

Lại dẫn dắt bọn trẻ, đối với vật công cộng cũng phải yêu thương, vật công cộng không thể lấy dùng riêng, đây cũng là điểm rất quan trọng. Tôi từng gặp qua rất nhiều người thành công, họ đều đề cập đến, mới đầu cha mẹ họ làm công chức. Chỉ cần là không phải việc công ty, tuyệt đối không dùng xe công ty đi làm, thậm chí điện thoại ở nhà cũng không dùng cho riêng mình, vô cùng liêm khiết, để lại cho con cái ấn tượng rất sâu sắc.

Tôi thường nói với các bạn nhỏ, ghé ở trường các em do ai mua? Đồ dùng công cộng trong trường do ai mua? Trẻ con rất đơn thuần, chúng sẽ nói như thế nào? Là hiệu trưởng mua. Chúng tôi hỏi tiếp: Tiền của

hiệu trưởng từ đâu mà có? Tiền của hiệu trưởng đương nhiên từ_ tư duy của chúng không nhanh nhẹn_ Tôi nói: tiền của hiệu trưởng từ đâu mà có? Chúng nói: chính phủ cho. Tiền của chính phủ từ đâu mà có? Từ người nộp thuế. Người nộp thuế có bao nhiêu? Các em nhỏ ở Đại Lục nói: 13 ức. Không nhiều như vậy đâu. Tôi nói các em đã nộp thuế chưa? Chúng nói chưa. Ít nhất cũng có số ức người nộp thuế, nên đồ dùng công cộng của trường, như cây ghế này hay bất cứ đồ dùng nào, chúng có bao nhiêu chủ nhân? Số ức chủ nhân. Thế nên nếu ăn cắp vật công cộng là quý vị mắc nợ vô số người. Sau này làm trâu làm ngựa cũng không trả hết được. Cho nên chúng ta hướng dẫn các em, bất cứ vật gì đều có chủ nhân. Tuyệt đối không thể vì mình yêu thích mà lấy đi. “Vật tuy tiểu, vật tư tàng. Cầu tư tàng, thân tâm thương”.

Chúng ta xem tiếp câu sau và đọc qua một lượt. “ Thân sở háo, lực vi cụ. Thân sở ác, cần vi khứ. Thân hữu thương, di thân ưu. Đức hữu thương, di thân tu. Thân ái ngã, hiếu hà nan. Thân tăng ngã, hiếu phương hiền”.

“Thân sở háo, lực vi cụ”. Cha mẹ thường hy vọng chúng ta, ví dụ hy vọng học nghiệp chúng ta tốt đẹp, hy vọng chúng ta học tập tốt, chúng ta đều phải tận tâm tận lực hoàn thành, “thân sở háo”. Nhưng chúng ta phải tư duy một chút, hiện nay cha mẹ rất cuộc là “háo” điều gì? Nếu háo của cha mẹ là háo danh, háo lợi, như vậy đối với con cái có ảnh hưởng gì? Ảnh hưởng như thế nào? có thể con cái cũng ham danh

ham lợi. Khi thái độ này của chúng hình thành, suốt đời của chúng sẽ có ảnh hưởng không tốt, nên sở thích của cha mẹ, phải thích giá trị quan đúng đắn của nhân sinh.

Ngày xưa, Sở Vương rất thích thiếu nữ eo thon, rớt cuộc trong cung rất nhiều thiếu nữ đói mà chết. Trên thích gì, người ở dưới đều làm theo sở thích của họ, nên dẫn đến một nếp sống sai lầm. Một gia đình dẫn sai nếp sống, nhà sẽ sụp đổ. Vua của một nước có nếp sống sai lạc thì nước sẽ mất. Cho nên “nhất gia nhân, nhất quốc hưng nhân. Nhất gia nhường, nhất quốc hưng nhường”, một người tham ác, cả nước làm loạn, một vị vua nếu tham tiền tài, kết cuộc sau cùng, rất có thể là phát sinh xung đột với nhân dân.

Thời xưa Trụ Vương sủng ái Đắc Kỷ, thật ra vào thời đại Trụ Vương có hiền thần phò trợ chẳng? Có, đương thời rất nhiều hiền thần đều rất có học vấn. Trong đó có một vị gọi là Cơ Tử. Cơ Tử nhìn thấy một động tác, ông ta lập tức nghĩ nhà Thương chắc không giữ được. Mới thấy một động tác thôi. Ngày xưa người đọc sách đều có thể học một biết mười, nhìn thấy một vài chi tiết nhỏ, liền có thể liên tưởng đến về sau sẽ có ảnh hưởng không tốt. Vì họ thấy Trụ Vương tặng Đắc Kỷ một đôi đĩa làm bằng ngà voi.

Thưa các bạn, vì sao nhìn thấy một đôi đĩa ngà voi, liền có thể đoán định nhà Thương sắp mất? Chúng ta sẽ nói: nghiêm trọng đến như vậy sao? Chúng ta cân nhắc tỉ mỉ xem, khi Đắc Kỷ cầm đôi đĩa ngà voi, xin

hỏi cô ta dùng ly rượu gì? Có thể là ly ngọc tê giác. Khi phối với ly ngọc tê giác, xin hỏi nên dùng đĩa gì? Có thể là đĩa dùng kim ngân chế tạo ra. Đĩa dùng kim ngân chế tạo ra, phải chăng dùng để đựng đậu hủ rau xanh? Phải như vậy chẳng? Nhất định là gì? Sơn hào hải vị. Đựng là sơn hào hải vị, quý vị mặc một chiếc áo sơ mi, quý vị có ở đó dùng sơn hào hải vị chẳng? Sẽ mặc như thế nào? Gấm vóc lụa là. Mặc gấm vóc lụa là, ăn sơn hào hải vị, có ở trong ngôi nhà gỗ nhỏ chẳng? Sẽ ở đâu? Cung điện hào hoa. Những thứ này đều cần tiền, từ đâu mà có? Không ngừng áp bức nhân dân, của cải xương máu của nhân dân. Cuối cùng nhân dân nhất định sẽ khởi lên đối kháng với họ. Cho nên một người tham tàn, một nước sẽ làm loạn. Thế nên ngày xưa các bậc hiền triết, đích thực rất có trí huệ, họ biết cách phân tích sự vật rất tường tận. Có thể nhìn ra sau này có ảnh hưởng không tốt. sau đó nhà Thương bị Chu Võ Vương lật đổ.

Những quân vương của quân khởi nghĩa thời cổ đại, sự thật thì cũng rất nhân hậu. Khi ông ta làm nhà Thương bị diệt vong, có phá hoại con dân nhà Thương hay con cháu Trụ Vương chẳng? Không hề, đều quy định chia chia một chỗ, để đời sau của ông ta tiếp tục sinh tồn. Vì quân vương ngày xưa coi trọng là lòng dạ của vua thiên hạ, nên lấy nhân đức phục người, chiến tranh là bất đắc dĩ. Thời nhà Chu vì có lòng dạ như vậy nên lấy được sự quy thuận của người trong thiên hạ rất nhanh.

Nên khi sở thích của các bậc làm cha mẹ là danh lợi, đối với một gia đình cũng ảnh hưởng rất lớn. Người thế gian nói: mục tiêu của đời người chính là cầu phú quý. Rốt cuộc là phú quý như thế nào? Như thế nào là phú? Con người bận rộn suốt một đời chính là muốn hưởng thụ phú quý, nhưng rốt cuộc họ có hưởng được phú quý thật sự chẳng? Đời sống của con người hiện tại đều bị ngộ nhận. Chúng ta xem những cuốn sách trên thị trường có viết, như thế nào gọi là thành công? Thành công là gì? Rất nhiều sách với tựa đề, làm sao để thành người thứ nhất kiếm được 500 vạn trong cuộc đời, người thứ nhất 1000 vạn, những loại sách này đều bán rất chạy. Làm sao để quan hệ vợ chồng được tốt đẹp, giáo dục con cái được tốt thì bán không chạy bằng sách này, nên điểm chuyên chú của con người đều là tiền, hình như là cảm thấy khi có tiền thì cuộc sống sẽ tốt đẹp. Nào ngờ dự vọng vừa mở ra thì nhìn không thấy đấy. Có câu tham dục là vực thẳm. Rất nhiều người cảm thấy có tiền gọi là giàu, thật ra càng có tiền thì càng lo lắng tiền ít đi. Càng có tiền khi thấy người có tiền hơn mình, họ lại cảm thấy_Ví dụ thấy người ta có 5000 vạn, họ có được 1000 vạn nên cảm thấy rất nghèo. Khi mình có 5000 vạn, lại thấy người khác có một ức, họ lại cảm thấy mình rất nghèo. Người như vậy có giàu chẳng? Không có. Nên ý nghĩa của giàu thật sự: người biết đủ là giàu, biết đủ mới có thể thường lạc. Khi họ không biết đủ, dù có tiền họ cũng cảm thấy thiếu thốn, rất thiếu thốn.

Tôi từng tiếp xúc với một vài xí nghiệp, họ nói xí nghiệp giả dụ không nghe giáo huấn của thánh hiền, thì đời này thật sự rất nghèo, chỉ còn lại là tiền mà thôi. Khi đời người có tiền mà không có trí huệ, tiền có thể là gì? Họa hoạn. Khi có tiền, bên ngoài nhiều sự mê hoặc như vậy, có thể vì tiền bắt đầu chà đạp cuộc đời mình.

Từng có một nghiên cứu, các đại xí nghiệp có mấy kết cuộc. Kết cuộc thứ nhất gọi là “lao tâm lao lực”, mỗi ngày làm việc rất nỗ lực, làm việc hơn 8 tiếng, hơn 10 tiếng đồng hồ nhưng đến trung niên, đột nhiên phát hiện mình bị ung thư, sanh bệnh nghiêm trọng. Nỗ lực suốt mười hai mươi năm, đến cuối cùng cái gì cũng không mang theo được, đây gọi là lao tâm lao lực. Họ nằm trong bệnh viện, trong lòng có vui gì? Không có gì vui. Tôi nhiều tiền như vậy, không biết vào tay người đàn ông nào? Vợ của họ còn rất trẻ. Họ nghĩ tôi kiếm tiền hơn nửa đời người, đến cuối cùng tôi không dùng được, trong lòng họ cảm thấy như thế nào? Chỉ đấm ngực dậm chân, kết cuộc này tốt chăng? Không tốt nhưng hiện nay có rất nhiều người, đích thực là xông về hướng này. Tôi thường nói đời người là mang, mang, mang. Ba chữ này là sao? Một chữ có nghĩa là bận rộn, đây là chữ hội ý, bên trái chữ tâm, bên trái chữ vong, nói lên tâm như thế nào? Đã chết, không thể cảm nhận nhu cầu của cha mẹ và vợ con bên cạnh, mỗi ngày bận rộn không sao nói được.

Bận rộn lâu ngày sẽ đi vào giai đoạn thứ hai, mắt không nhìn thấy, nên tất cả bốn phận công việc của mình đều quên hết, chỉ biết kiếm

tiền. Đợi đến sau tuổi trung niên, kỳ lạ vợ mình sao lại nói chuyện với mình không hợp, con cái cũng không câu thông với tôi. Tôi hết mình như vậy không phải đều là vì cả nhà này sao? Sao cuối cùng lại có kết cục này, họ cảm thấy cuộc đời rất mờ mịt, rốt cuộc tôi đang làm gì? Đây là mang, manh, mang. Rất nhiều phụ huynh bận đến mức con mình học lớp mấy cũng không biết.

Thành Long có một lần đi đón đúng lúc ông ta rảnh, hôm đó không đóng phim, nên đến trường đợi con trai tan học sẽ rất vui mừng. Đợi cả nửa ngày con trai cũng không ra, đột nhiên gặp được thầy giáo của con, liền bước đến nói: con trai anh đã lên cấp hai rồi, vậy mà anh còn đến trường tiểu học đợi. Thế nên chúng ta cần hồi tưởng, mục đích nỗ lực thật sự của cuộc đời ở đâu? Không phải chơi trò chơi kiếm tiền, đó không phải mục tiêu nỗ lực thật sự ban đầu. Mục tiêu nỗ lực thật sự ban đầu không phải chính là hy vọng có thể có cuộc sống tốt cho gia đình sao? Thế nên chúng ta cần nhớ rõ mục tiêu của mình, không nên đi đến nửa đường mà không biết phương hướng. Nhưng điều này đích thực không dễ, vì xã hội hiện nay so sánh hiện tượng trên cao quá nhiều.

Y phục của người ta mặc đắt hơn tôi rất nhiều, xe họ đi nổi tiếng hơn xe tôi, nên lòng mình bị ảnh hưởng. Vì thế không nên đi vào mang, manh, mang, đây là tình trạng thứ nhất.

Tình trạng thứ hai của xí nghiệp là “lang đang nhập ngục”. Lang đang nhập ngục vì trong quá trình kiếm tiền, thường là bí quá hóa liều, xúc phạm quốc pháp. Tôi nhớ lúc đó, vừa từ Bắc Kinh đi máy bay về. Trên máy bay nhìn thấy người giàu nhất Nga La Tư, còn rất trẻ, xem ra ông ta chỉ khoảng trên dưới 40 tuổi mà thôi, hiện nay trở thành phạm nhân, đã bị nhốt. Cho nên cuộc đời tuyệt đối không nên tham lam, nên thành tính kinh doanh sự nghiệp, bỏ công sức một cách thật thà, tin rằng sẽ có hồi báo rất tốt. Đương nhiên phải để con cái sau này không nên bí quá hóa liều. Quan trọng hơn là từ nhỏ nên dạy chúng, vật tuy nhỏ nhưng không được lấy dùng riêng, dạy chúng liêm khiết giữ quy tắc, đây mới là căn bản.

Thứ ba các xí nghiệp cũng kiếm được một số tiền, nhưng khiến thân thể bệnh hoạn. Thường thường có rất nhiều giao tiếp khiến thân thể không tốt. Khi một người trung niên về sau sức khỏe không tốt, như vậy họ hưởng phước được ư? Có thể suốt đời, nửa đời sau đều phải làm bạn với thuốc men, như vậy cũng không phải là cuộc sống tốt đẹp. Sau cùng các xí nghiệp thành tựu, thành công chính là có thể kiêm bị cả sự nghiệp lẫn gia đình, đây là hoàn mỹ nhất.

Tôi có một bậc trưởng bối, ông ta họ Lô, tôi gọi ông là chú Lô. Trong giới xí nghiệp ông cũng tương đối thành tựu, từng làm tổng tài của YAMAHA, nhân công có tám vạn người, một xí nghiệp tương đối thành công. Nhưng ông làm việc rất có nguyên tắc, ông đề cập đến chỉ cần là

trưa chủ nhật, ông nhất định ăn cơm cùng vợ con. Khi ông kiên trì làm như vậy, đem đến cho vợ và con cái cảm nhận là gì? Ấm áp. Ba tôi, chồng tôi rất quan tâm đến gia đình, thế nên sức đoàn kết của gia đình đó rất tốt. Riêng ngày hôm đó, ông từ chối tất cả mọi giao tiếp.

Thật ra khi chúng ta nhận thức được gia đình là quan trọng, tự nhiên chúng ta sẽ tích cực làm, việc là do người làm. Tuyệt đối không nên mượn cớ nói: “nhân tại giang hồ thân bất do kỷ”. Chỉ cần chúng ta kiên trì thì những người bạn này, tự nhiên sẽ điều chỉnh theo nguyên tắc của quý vị.

Tiết học hôm nay chúng ta giảng đến đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 10

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 11

Chào tất cả quý vị! Sáng nay chúng ta giảng Đệ Tử Quy đến câu: “Thân sở hiếu, lực vi cụ. Thân sở ố, cẩn vi khứ”. Đến câu này. Câu “Thân sở hiếu” này, hồi sáng chúng ta cũng đã nhắc đến, những gì cha mẹ thích, thì con cái phải làm theo. Nếu những điều cha mẹ thích, rất có giá trị cho cuộc sống, thì con cái cũng lập chí đi theo phương hướng này. Ví dụ cha mẹ theo đuổi là cuộc sống phù phiếm, thì người con kia thường nghe thấy được nên ít nhiều cũng bị ảnh hưởng.

Chúng ta thường nói, con người phải truy cầu phú quý. Nhưng thế nào là phú quý chân chánh? Chúng ta là bậc cha mẹ, là bậc trưởng thượng, cần nhận thức rõ ràng, như thế nào mới là phú quý chân chánh. Phú là gì? Đáp án này nếu hỏi học sinh trung học, thì nó sẽ trả lời như thế nào? Có nhiều tiền gọi là phú. Vì sao đáp án của chúng nó chính xác như vậy? Nó bị ảnh hưởng ai? Quý vị lại hỏi nó quý là gì? Nó sẽ trả lời như thế nào? Làm quan lớn gọi là quý. Chúng ta phải chỉ cho các em biết rằng, tuyệt đối không phải là có nhiều tiền mới gọi là phú. Ví dụ nói hôm nay nếu nó không biết đủ, mặc dầu có cho nó nhiều tiền đi nữa, thì nó cũng không cảm thấy vui sướng và hài lòng. Một người thật sự biết đủ, thì trong lòng họ luôn luôn cảm thấy rất sung mãn, người biết đủ mới có thể thường lạc. Cho nên phú quý thật sự chính là ở chỗ biết đủ.

Không biết bên cạnh quý vị, có người nào có nhiều tiền không, họ có cảm thấy như vậy là quá đủ rồi hay không? Có nhiều rồi lại muốn có nhiều hơn nữa, bởi vì khi dục vọng của con người đã mở ra, thì rất khó thu hồi lại. “Dục là vực sâu”, vực sâu này đặt chân xuống không thấy đáy. Cho nên chúng ta không nên truy cầu cuộc sống phù phiếm, mà nên đeo đuổi cuộc sống chân thật. Biết đủ mới thật sự là phú. Khi chúng ta hướng dẫn các em như vậy, cuộc sống của nó hiểu được biết đủ, mới không làm nô lệ cho vật chất, mới không tôn sùng điều phù phiếm.

Quý là gì? thông thường các em sẽ nói: làm quan lớn gọi là quý. Thật ra người làm quan, khi họ được địa vị này, thì việc quan trọng nhất là gì? Khi họ có cơ hội làm lãnh đạo nhân dân, làm lãnh đạo công nhân viên, họ tuyệt đối không lấy địa vị đó đi áp bức người khác, thậm chí để tìm kiếm lợi ích cho bản thân. Nếu như cấp trên và người lãnh đạo có thái độ như vậy, thì đến lúc họ mất chức kết quả là như thế nào? Tất cả mọi người đều khinh bỉ họ. Vì vậy chúng ta hiểu rõ ý nghĩa chân chánh của chữ quý, “nhân kính giả quý”, khi mọi người nhìn thấy quý vị đều sanh lòng hoan hỷ, đều xuất phát từ trong lòng tôn kính, khâm phục quý vị, đó mới thật sự quý.

Khi chúng ta có cơ hội, được làm lãnh đạo trong chính phủ, công ty, thì điều chúng ta cần nói đến không phải là quyền lực, mà nên nói là bổn phận. Bổn phận của người lãnh đạo vô cùng quan trọng. Thí dụ nói là chủ của một xí nghiệp, chúng ta phải luôn nhớ rằng, làm sao để hướng dẫn công nhân viên hướng đến cuộc sống tốt đẹp hơn. Không chỉ là lãnh đạo công nhân viên trên phương diện kinh tế, mà trên phương diện tinh thần chúng ta cũng cần trưởng thành cùng với họ. Khi quý vị có xác định vị trí này, tin rằng công nhân viên của quý vị sẽ rất tôn kính quý vị. Làm người lãnh đạo trong chính phủ rất quan trọng, bởi vì mỗi quyết định của chúng ta, mức độ ảnh hưởng của nó rất lớn. Cho nên ở địa vị càng cao thì càng nên thận trọng, thận trọng từ lời nói đến việc làm. Bởi mỗi lời nói mỗi việc làm của chúng ta, sẽ kéo theo phương diện ảnh hưởng rất lớn. Khi chúng ta có thể bất cứ nơi đâu cũng vì cấp dưới, vì nhân

dân nghĩ cách, tôi tin rằng khi quý vị rời khỏi địa vị này, nhất định họ sẽ cảm ân đức của quý vị đã rất yêu quý họ, tuyệt đối không phải một đời vua một đời thần.

Con người có phải nhất định khi có chức quyền mới có thể có tướng quý hay không? Mới có thể khiến cho mọi người kính trọng hay không? Không nhất định như vậy. Mạnh Tử nói “ái nhân giả, nhân hằng ái chi. Kính nhân giả, nhân hằng kính chi”.

Ở Singapore có một vị nữ sĩ tên là Hứa Triết, năm nay đã 106 tuổi rồi. Mỗi ngày bà chỉ ăn một hoặc hai bữa, dục vọng ăn uống của bà rất thấp. Các bạn! dục vọng thấp này có phải do tự mình ép buộc hay không? Không phải. Thật ra thì mọi người đều nói mỗi ngày nhất định phải ăn ba bữa, có người còn ăn bốn, năm bữa là khác. Ăn uống thật sự rất lãng phí thời gian, quý vị có cảm giác này không? Vì sao con người phải ăn uống? Bởi vì tiêu hao quá nhiều năng lượng, cho nên phải ăn rất nhiều cơm. Khi phiền não con người càng nhiều, thì cần rất nhiều thức ăn. Phiền não càng ít, thì cần ít thức ăn hơn. Thật ra thì nữ sĩ Hứa Triết ăn ít như vậy, là tự nhiên như thế, bà không mưu cầu tư lợi cho bản thân, mà lúc nào cũng nghĩ làm thế nào để giúp đỡ được người khác. Cho nên phiền não nhẹ, trí huệ trường, tự nhiên không cần thiết thức ăn nhiều như vậy.

Từ nữ sĩ Hứa Triết, chúng ta có thể lãnh hội được, khi Nhan Hồi học tập theo Khổng Tử, ông ấy pháp hỷ sung mãn, mặc dù ông chỉ “dùng giỏ đựng thức ăn, dùng gàu múc nước uống”, người thường chịu không nổi cảnh sinh hoạt như vậy. Nhưng “nhân bất kham kỳ ưu, Hồi bất cải kỳ lạc”, khi phương diện tinh thần của một người càng nâng cao, thì đối với nhu cầu vật chất quý vị tự nhiên sẽ buông bỏ, giảm bớt. Bởi nữ sĩ Hứa Triết ăn rất ít. Áo quần bà mặc, bà nói bà chưa từng mua bao giờ, đều là lượm trong đồng rác ra. Bởi vì bà là người Singapore, tôi nghĩ rằng, mặc dù áo quần của bà lượm từ trong thùng rác, cũng có thể không rách nát. Có thể do kiểu dáng đã lỗi thời, nên người ta bỏ nó đi, bà cảm thấy tiếc quá nên lượm về mặc. Bà mặc những quần áo này, ngoài việc tiếc vật, trân quý phẩm vật ra còn có một hàm ý rất sâu xa. Vì một mình bà chăm sóc mười mấy người già, bà thường đem những vật dụng sinh hoạt như ăn, mặc đến nhà cho họ.

Vì sao bà mặc những loại áo quần rất rẻ, rất đơn giản này? Bởi bà đi thăm viếng các nơi đều có cuộc sống rất nghèo khổ. Nếu như trên người bà mặc trang phục cao nhã, rồi xách một bao gạo đi qua, thì mọi người nhất định cảm thấy rất có áp lực, mình có làm bẩn áo quần của bà hay không? Khi bà mặc giống như mọi người, thì họ cảm thấy gần gũi hơn. Cho nên khi bà đi đến nhà những người này, tôi thấy họ nhìn thấy nữ sĩ Hứa Triết, thì biểu hiện rất hoan hỷ, rất vui mừng, giống như gặp người thân của mình vậy. Cho nên Singapore tôn bà là báu vật của quốc gia, không chỉ người Singapore tôn xưng bà, mà rất

nhiều nước trên thế giới cũng mời bà đến diễn giảng, họ vô cùng tôn kính bà. Vì thế tôi nói nữ sĩ Hứa Triết, mới chính thức là người phú quý. Phú quý như vậy rất có ý nghĩa, họ cảm thấy cuộc sống rất sung mãn. Nếu chúng ta thích phú quý thì nên phú quý như vậy, con cái của quý vị cũng sẽ hưởng đến phương hướng đúng đắn, xây dựng cuộc đời của nó.

Tôi thường hỏi các vị phụ huynh rằng, quý vị hy vọng con cái của mình cuộc sống tương lai như thế nào? Các bạn! Quý vị nói thử xem, quý vị hy vọng con cái sau này có cuộc sống như thế nào? Quý vị đều không nghĩ qua, quý vị là người hàng ngày dẫn đường cho nó, dẫn đi đâu? Có ai nói thử xem không? Bình an vui vẻ. Chúng ta vỗ tay cổ vũ cho vị người bạn này. Chúng ta muốn mỗi ngày được bình an vui vẻ, Quán Thế Âm Bồ Tát, bình an vui vẻ. Cầu thì phải cầu như lý như pháp, không phải bánh tưng tự nhiên trên trời rơi xuống cho ta đâu. Chúng ta muốn vui vẻ, hi vọng con cái hạnh phúc, các bạn! Quý vị có được vui vẻ không? Có rất nhiều bạn nói rằng “tôi chỉ mong nó vui là được rồi, không mong sau này nó làm được bao nhiêu tiền”. Tôi nói rằng yêu cầu của quý vị nghe rất đơn giản, nhưng trên thực tế làm thì rất khó, vì nếu như bản thân của quý vị không vui, thì quý vị dẫn dắt con cái như thế nào để nó có được cuộc sống vui vẻ? Như thế nào mới thật sự là vui vẻ, quý vị đã nghĩ rõ ràng chưa? “Tri túc thường lạc” rất tốt, xin cho tràng vỗ tay, quý vị đã lập tức lãnh hội được. Đúng vậy, một người biết đủ, khi giao tiếp với mọi người họ đều biết cảm ơn người khác, thái độ của họ như vậy thì bạn bè thân thích đều rất thích họ.

Lại nữa, như thế nào là niềm vui đích thực? Đó là ‘không để trong lòng’, phải không lo không nghĩ, thật sự đối với đạo lý cuộc sống quý vị phải thật dung thông, quý vị mới đạt được không lo không nghĩ. “Lý đắc tâm an” mới có thể không lo. Đó là đạo lý gì? Người xưa có câu: “Con cháu tự có phước của con cháu”, không đáng để cho quý vị lo lắng, quý vị không cần lo lắng nhiều. Đó không phải là bảo quý vị không quản con cái, mà là trước khi nó còn chưa thành niên, khi nó còn nhỏ, quý vị phải đặt nền móng vững chắc cho nó, sau đó vì nó đã có đức hạnh, tự nhiên về sau có nhân duyên cuộc sống, thì quý vị không cần khống chế nó, bằng không thì quý vị mệt nó cũng mệt.

Tôi thường đưa ra một so sánh, giống như quý vị dạy con lái xe, trước khi nó cầm vô-lăng, quý vị phải chỉ cho nó, đến khi nó đã cầm vô-lăng lái xe rồi, thì quý vị không cần ngồi một bên liên tục kéo vô-lăng của nó, như vậy thì điều gì xảy ra? Xe sẽ liệng qua liệng lại, cuối cùng có thể “va chạm”. Cho nên trước quý vị phải, ví dụ nói phải để con của quý vị hiểu được cách nhìn người như thế nào, chọn đối tượng cho cuộc đời của nó như thế nào, quý vị phải sớm dạy cho nó, đợi đến khi nó lớn rồi, quý vị chưa dạy nó, lúc đó nó chọn một người, đến lúc kết hôn rồi, quý vị lại cản trở, thì quý vị thật đau khổ, nó cũng

đau khổ. Cho nên không lo không nghĩ, thực sự cần phải nhìn thấu rất nhiều chuyện của thế gian, đương nhiên đây là cảnh giới rất tốt, chúng ta có thể truy cầu theo hướng này.

Còn điều gì là niềm vui chân thật? Đó là “thân thể khỏe mạnh” thân thể khỏe mạnh cũng không thể cầu mà được, quý vị đối với sự ăn uống của mình, còn đối với ưu tư của mình, đều cần có sự chăm sóc tốt mới được khỏe mạnh. Người xưa có câu: “ngũ phúc lâm môn”, một phúc trong đó là thân thể khỏe mạnh. Nếu con người tuổi tác cao rồi thân thể không được khỏe, thì mặc dù con cháu có hiếu thảo đi nữa cũng không hạnh phúc nhiều.

Còn điều gì nữa không? “giúp đỡ người khác”. Cho tràng pháo tay để cổ vũ. “Giúp người là vui”, điều này rất quan trọng. Khi con người ở mọi phương diện đều nghĩ cho mình, thì người đó chỉ sống trong sự so đo hơn thiệt. Lấy sự giúp người là vui, giúp người là vui này, có thể dùng cách nói để dạy con cái hay không? Phải để tự nó thể nghiệm. Nếu như có cơ hội đến bệnh viện, quý vị đi làm tình nguyện nên dẫn nó theo một bên, khi quý vị giúp những bệnh nhân này, bệnh nhân chân thành cảm ơn quý vị, thậm chí đối với những thân nhân của bệnh nhân, khi họ cảm ơn quý vị, thì con của quý vị ở một bên nhất định sẽ học theo, cũng có thể hoan hỷ cảm nhận được thiện ý của người khác.

Có một thầy giáo, sau khi thầy học văn hóa Trung Quốc, cũng đem Đệ Tử Quy dạy cho học trò của mình, đúng lúc ngày quốc tế phụ nữ 8/3, học trò của thầy liền đến trước bục giảng, trao đổi với thầy rằng: thưa thầy! chúng em đã quyết định ngày mai ngày quốc tế phụ nữ 8/3, mua hai đóa hoa, thầy giáo cảm thấy rất bối rối, bởi thầy là thầy giáo mà. Thầy nói: em mua hai đóa hoa để làm gì vậy? Nó nói với thầy rằng, lớp chúng em quyết định một đóa tặng cho các cô giáo toàn trường, đóa còn lại tặng cho mẹ của mình, thầy giáo vừa nghe liền tùy hỷ công đức: “rất tốt, thầy ủng hộ các em”. Quý vị thấy, thầy giáo không ngờ, các em nhỏ học rồi lại có thể nghĩ đến những đạo lý mà thầy đã từng dạy chúng, phải tôn kính thầy cô giáo, phải hiếu thảo cha mẹ. Ngày hôm ấy những đứa trẻ này ở trong sân trường, cầm nhánh hoa liền đem hoa tặng cho những cô giáo dạy các lớp. Có một em trai sau khi trở về, vẻ mặt tươi cười, thầy giáo đến hỏi: em làm gì mà vui thế? Nó nói với thầy rằng, khi em đem hoa tặng cho cô giáo, nụ cười của cô rất rạng rỡ, còn nói cảm ơn em nữa. Thầy tiếp tục hỏi nó: lúc đó em cảm nhận được điều gì? Học trò liền nói: cho có phúc nhiều hơn nhận. Để cho các em đi giúp đỡ, thì nó sẽ cảm nhận được hạnh phúc của sự giúp đỡ. Chúng ta lấy việc giúp người làm niềm vui, cũng phải hướng dẫn con cái từ nhỏ cảm nhận được những kinh nghiệm giúp đỡ này, đây là giúp người là vui.

Còn gì nữa không quý vị? Chúng ta đã nêu ra bao nhiêu niềm vui rồi nhỉ? “Tri túc thường lạc, giúp người là vui, và thân thể mạnh khỏe”, những điều này cần phải nỗ lực, không phải tự nhiên mà có được.

Còn nữa không? “Không lo không nghĩ”, tại sao quý vị cần không lo không nghĩ như vậy? Không lo không nghĩ phải có trí huệ, cho nên chúng ta không ngừng nâng cao học vấn. Lại nữa “ăn ngon ngủ ngon”, sau đó đại tiện dễ dàng, đây là sự thật. Chúng ta thấy có nhiều người rất phiền não, hoặc là người bệnh nặng, những điểm này họ đều không làm được. Chúng ta nói ăn ngon ngủ ngon là có phước báo. Người thời nay không dễ gì ăn ngon ngủ ngon, bởi chuyện phiền não quá nhiều, cho nên muốn ăn ngon ngủ ngon trước hết phải ít phiền não, trước hết phải cần trí huệ trưởng.

Mạnh Tử từng đề cập đến, đời người có ba niềm vui. Thứ nhất “phụ mẫu câu tồn, huynh đệ vô cố”. Hai là “ngưỡng bất quý ư thiên, phủ bất tộ ư nhân”. Ba là “đắc thiên hạ anh tài nhi giáo chi”. Điều thứ nhất, chúng ta thường nói: ‘gia hữu nhất lão, như hữu nhất bảo’, đây là điều chân thật. Từ nhỏ chúng tôi sống chung với ông bà nội, nếu như không sống chung với ông bà nội, thì làm cha mẹ phải dạy hiếu đạo, thật không dễ dạy. Vì sống chung với ông bà nội, cha mẹ có thể lúc nào cũng quan tâm đến cha mẹ của mình cho con của họ thấy. Cho nên cha mẹ có thể để cho chúng ta phụng dưỡng, đó là phước điền lớn nhất của đời người, nhưng khi chúng ta đền đáp ân đức của cha mẹ, quý vị cũng sẽ thấy cuộc đời vô cùng thiết thực, vô cùng hạnh phúc. Bởi vậy các thầy cô giáo, nếu bây giờ quý vị sống chung với cha mẹ, nhất định phải trân quý.

Có một lần một vị thầy giáo của chúng tôi nói, thầy luôn luôn giúp ba mình gọi đầu, giúp ba của thầy gọi đầu, tôi nghe mà rất ngưỡng mộ, bởi bây giờ tôi vắng nhà thường xuyên, muốn giúp ba mình gọi đầu cũng không có cơ hội. Cho nên quý vị có cơ hội thì nên trân quý.

“Huynh đệ vô cố”, anh em sinh hoạt, sự nghiệp đều phát triển rất tốt, và cũng không xuất hiện những điều bất trắc, những tình huống tử vong. Bởi vì anh em là người thân theo cùng cuộc đời của chúng ta lâu nhất. “Phụ mẫu câu tồn, huynh đệ vô cố” gia hòa thì vạn sự hưng. Cho nên đây là xếp vào niềm vui thứ nhất của cuộc đời. Niềm vui thứ hai của cuộc đời là “ngưỡng bất quý ư thiên, phủ bất tộ ư nhân”, mỗi ngày tận tâm tận lực, tận bổn phận và nghĩa vụ của mình, cho nên sống rất thiết thực, như vậy mới được ăn ngon ngủ yên. Nếu như quý vị thường làm việc trái với lương tâm, lại rất sợ người khác nhìn thấy, che che dấu dấu, người như vậy tuyệt đối không được thoải mái.

“Các lỗi lầm ngày xưa đã chết từ hôm qua”. Trước đây phạm phải sai lầm, bởi vì trước đây chưa học Đệ Tử Quy, nên không tính. Bắt đầu từ hôm nay phải làm sao ngăn đầu cúi đầu không hổ thẹn. Bắt

đầu từ hôm nay, hành vi của mình phải tận tâm tận lực, thuận theo lời dạy của Khổng Tử, quý vị có thái độ như vậy, tin rằng quý vị nhất định sẽ được nhiều người tán thán hơn, nhiều người tôn kính hơn. Đây là niềm vui thứ hai. Niềm vui thứ ba là “đắc thiên hạ anh tài nhi giáo chi”, niềm vui này có phải chỉ có thầy giáo mới có chăng? Không phải. Ví dụ hôm nay quý vị hiểu được giúp đỡ, quan tâm người khác, quý vị hiểu được giúp người là vui. Khi trong công ty có đồng nghiệp mới vào nghề, một người đến sống trong môi trường mới, thì trong lòng họ thường bối rối bất an. Lúc này quý vị chìa tay giúp đỡ, làm cho họ quen với hoàn cảnh, quen với công việc của họ, nâng đỡ họ theo khả năng của mình. Thêm bước nữa có thể trong nhà của họ có vấn đề, tuổi tác của quý vị lại lớn hơn họ, còn có thể đem những quan niệm tổ chức trong gia đình chia sẻ cho họ, tin rằng sự giúp đỡ của quý vị nhất định họ sẽ rất cảm động, họ có thể nói với người khác rằng: cuộc đời của tôi gặp được một đồng nghiệp tốt, người quản lý tốt, nên cuộc sống mới được thuận lợi như vậy. Cho nên trong lòng của người bạn này, quý vị giống như một vị thầy vậy. Khi bên cạnh quý vị có càng nhiều người bình luận quý vị như vậy, tin rằng quý vị cũng cảm thấy cuộc sống này không phải vô ích. Con người cần phải thật sự làm cho bằng được “ngưỡng bất quý ư thiên, phủ bất tộ ư nhân”. Điều quan trọng nhất là phải “đôn luận tận phân”. Cuộc sống có những bốn phận nào? Trong sinh mạng ngắn ngủi này, chúng ta nên tiến hành làm mọi thứ thật vững chắc, trong một đời nhất định phải làm hết bốn phận.

Văn Thiên Tường có một câu danh ngôn rất nổi tiếng rằng: “nhân sanh tự cổ thù vô tử, lưu thủ đan tâm chiếu hán thanh”. Quý vị thấy khí phách câu này, quý vị có tương ứng với nó không? “Ngưỡng bất quý ư thiên, phủ bất tộ ư nhân”. Các bạn! Quý vị ai cũng thuộc câu này, câu này ảnh hưởng đến cuộc đời của quý vị như thế nào? Mỗi lời dạy của Thánh Hiền đều có thể đưa cuộc đời của quý vị đến viên mãn, bằng không thì chỉ là thuộc lòng mà thôi.

Khi tôi học cấp ba là đã học qua câu này rồi, nhưng không cảm nhận được điều gì, bởi vì thầy giáo bảo tôi phải học thuộc, kiểm tra giữa kỳ chắc chắn có ra câu này. Còn từ “hán thanh” này ý nghĩa là gì? “hán thanh” nghĩa là sử sách. Kiểm tra giữa kỳ làm bài không tốt, sai một điểm là bị đánh một roi. “Đan tâm”, đan là màu đỏ, thật ra đó là chỉ cho lòng chân thành của chúng ta. Cuộc đời không ai thoát được cái chết, trong cuộc đời ngắn ngủi này, nên làm thế nào để nó phát quang, tỏa nhiệt? Là dùng lòng chân thành chiếu lịch sử, chiếu sử sách. Chúng ta chiếu theo quyển lịch sử nào? Huệ căn của quý vị sao mạnh thế? Trước hết phải chiếu lịch sử của chính mình, chúng ta đi vào cuộc đời đã mấy chục năm, bây giờ quay đầu nhìn lại, quý vị vừa lòng hay không? Quý vị vui mừng hay sợ hãi? Lớn như vậy rồi, nhưng còn rất nhiều việc chưa làm. Cho nên con người trước hết phải không có lỗi với chính mình. Ngoài việc phải chiếu lịch sử của chính mình ra, đương nhiên lịch sử cuộc đời của quý vị, phải dựa vào quý vị mà có.

Quý vị còn có thể dùng chân thành của quý vị, chiếu lịch sử của ai? Chiếu lịch sử của ai nào? Quý vị đều chưa tỏa sáng, chiếu lịch sử của ai? Chiếu những người xung quanh, chúng ta phải “biết trước sau”, không được trong chốc lát quý vị đã chiếu đến nước Mỹ rồi, phải chiếu người bên cạnh trước, chiếu người trong nhà trước.

Chúng ta nói: “trong trăm điều thiện hiếu đứng đầu”, cho nên trước phải dùng chân tâm của mình nỗ lực thực hiện hiếu đạo, để cho hiếu tâm hiếu đạo của quý vị, viết ở trong lịch sử cuộc đời của cha mẹ, để cha mẹ của quý vị khi đối trước người khác nói rằng, kiếp này của tôi nuôi đứa con này thật có giá trị. Khi mẹ nói ra lời này, tin rằng bà vô cùng vui sướng. Chiếu lịch sử của cha mẹ, còn phải chiếu lịch sử của con cái. Khi chúng ta dùng tình thương của người cha người mẹ, cùng con cái trưởng thành, để cho nó vun bồi nền tảng đức hạnh, để nó kiến lập nhân sinh quan đúng đắn. Đến lúc ra ngoài xã hội, nó đem so sánh với những người khác, nó cảm thấy vô cùng may mắn: cuộc đời này của tôi nhờ có cha mẹ như vậy tôi mới có được những quan niệm đúng đắn này. Khi con cái mỗi mỗi nghĩ đến, có cha mẹ như vậy, mới có thể thành tựu cuộc đời này của nó. Vậy chúng ta làm cha mẹ cũng là dùng chân tâm, trong lịch sử cuộc đời của con cái viết lại trí huệ của quý vị, tình cảm chân thành của quý vị.

Ngoài cha mẹ và con cái ra, còn ai nữa không? Còn anh em. Vì sao đem vợ đặt ở phía sau? Anh em, nhân duyên anh em cũng rất khó được, anh em chúng ta có thể hòa thuận, thật ra thì cha mẹ rất vui mừng, rất hạnh phúc. Hai người chị của tôi và tôi tình cảm rất tốt. Chị của tôi, lúc tôi quyết định từ chức, muốn thúc đẩy nền giáo dục của Thánh Hiền, chị tôi liền bảo tôi rằng: em cứ yên tâm đi làm, mỗi tháng chị cố định ủng hộ em 1 vạn tiền đài, em không cần lo lắng gì cả. Lòng chân thành của chị tôi lập tức chiếu khắp tâm linh của tôi. Đương nhiên quý vị không cần quan tâm tôi có lấy 1 vạn đó hay không. Rất nhiều bạn nghe xong liền nói: thầy Thái, thầy có lấy không? Quan trọng nhất là tâm ý, tấm lòng của hai người chị này đã cùng với tôi suốt đời, tôi cảm thấy rất ấm áp. Cho nên chị của tôi chiếu lịch sử của tôi. Đương nhiên người ta ủng hộ tôi như vậy, nên tôi nhất định phải tận tâm tận lực làm. Sau khi tôi làm được hơn 1 năm, thì chị rất vui, lần đầu tiên lên lớp học, chị ngồi bàn thứ nhất, chị nói chị là người thay mặt trong gia tộc đến nghe tôi giảng. Sau đó chị nói với mẹ tôi, chị nói: có đứa em này con thật sự rất vui, cho nên tôi cũng hồi đáp lại, tôi dùng lòng chân thành chiếu lịch sử của chị.

Tiếp theo là đến lượt vợ chồng, vợ chồng là cùng một nhà, ở chung trong một phòng, là thân thiết nhất. Làm sao chiếu lịch sử của chồng, chiếu lịch sử của vợ? Chiều hôm nay không phải chúng ta đã giảng rồi sao, chiếu như thế nào? Là lúc nào cũng có thể thấy được ưu điểm của đối phương, khẳng định họ, cổ vũ cho họ, làm thức dậy tiềm năng của họ, chúng ta cùng phải tận tâm tận lực giúp đỡ đối phương. Ví dụ nói, để cho việc làm của họ không có lo lắng về sau. Khi chồng của quý vị nói chuyện với

bạn bè, chồng của quý vị nói: nhờ cưới người vợ này cuộc đời của tôi mới được phát triển tốt như vậy. Lúc này trong lịch sử cuộc đời của chồng mình quý vị viết lên ân nghĩa, viết lên tình nghĩa. Tuyệt đối không được nói: từ khi tôi cưới người vợ này mới bắt đầu xui xẻo. Vậy là không tốt. Cho nên chúng ta phải định vị rõ ràng, phải có thể dùng chân tâm, chiếu sáng nội tâm của mỗi người, cuộc sống của mỗi người.

Còn chiếu lịch sử của ai nữa không? “Nhất nhật vi sư, chung thân vi phụ”, cho nên chúng ta phải khiến cho thầy giáo thật sự thấy được, thầy dạy chúng ta như vậy là rất có giá trị. Quan trọng nhất phải như thế nào? Y giáo phụng hành.

Lúc tôi học tiểu học có một thầy giáo, thầy rất quan tâm đến tôi, kỳ thật thì nhân duyên người bên cạnh quý vị rất sâu đậm, chỉ cần quý vị có tâm, sẽ ảnh hưởng rất lớn đối với sinh mạng của họ. Vị thầy giáo này của tôi, khi tôi học lớp 5, cũng là lúc thầy hướng dẫn tôi, thầy hỏi mẹ tôi rằng: đứa bé này dạy nó như thế nào? Mẹ tôi nói, nó không phải là đứa thích học bài. Quý vị có thấy được tôi không thích học bài chẳng? Sau đó mẹ lại nói: nhưng nó rất sĩ diện. Thầy giáo chúng tôi nói: vậy thì tôi có cách rồi. Ngày đầu tiên chia lớp, 12 thầy giáo đứng, còn toàn bộ học sinh, học xong lớp 4 lên lớp 5 rồi đều đứng giữa thao trường, sau đó bắt đầu: em nào đó lớp 5/1 thì người đó chạy đến lớp đó. Em nào đó lớp 5/2 thì người đó chạy đến lớp 5/2. Tôi thì chạy đến lớp 5/7, lớp 5/7. Thầy giáo dẫn chúng tôi vào phòng học, rồi thầy nói: Thái Lễ Húc, em dẫn hai bạn đi nhận sách. Học sinh tiểu học được thầy giáo kêu làm nhiệm vụ đều rất có tinh thần, bước nhanh về phía trước nhận sách đem về. Thái Lễ Húc, em và 5 bạn đi nhận sách, tôi lại cùng các bạn khác đi nhận sách, những việc đáng làm đã làm xong, mọi người đều ngồi xuống. Thầy giáo chúng tôi nói: các em đến đây, bây giờ chúng ta chọn lớp trưởng, thầy đề cử Thái Lễ Húc, các bạn khác thì do các em đề cử. Thật là rất dân chủ phải không? Quý vị biết kết quả như thế nào không? Những bạn khác thì không biết được mấy người, nên chỉ nghe đến tên tôi. Vì vậy lần đầu tiên tôi được làm lớp trưởng tiểu học. Trong quan niệm học sinh tiểu học của tôi, lớp trưởng là học vấn, phẩm hạnh phải đạt danh hiệu hạng nhất. Cho nên thầy giáo chúng tôi không tốn chút sức lực đẩy thành tích của tôi lên. Bắt đầu từ lúc đó, học vị của tôi không dưới hạng ba. Cho nên thầy giáo đối với tôi rất tốt, tôi thì có ân tình vì thầy đã hiểu và giúp đỡ mình.

Sau đó tôi thi đậu vào trường sư phạm, cũng bắt đầu dạy học, tôi gọi điện cho thầy giáo, và mời thầy ăn cơm tại Thái Căn Hương. Tiệm Thái Căn Hương ở Cao Hùng. Vừa ngồi xuống là nói chuyện với thầy liên tục rất vui vẻ, bởi vì chúng tôi đang kế thừa sự nghiệp của thầy, cũng đang dạy học, thầy đem những kinh nghiệm dạy học của mình nói liên hồi với tôi. Trong quá trình trò chuyện này, người phục vụ bên cạnh chạy đến thấy chúng tôi nói chuyện rất vui, liền hỏi tôi: Người này là ai? Tôi nói đó là thầy giáo

của tôi. Anh ta nghe rồi rất cảm động. Sau đó bởi mấy năm này cũng tiếp xúc được rất nhiều kinh điển của Thánh Hiền, tôi cũng đem vài quyển tặng cho thầy. Rốt cuộc sau khi thầy cầm những quyển sách này liền nói với tôi, thầy nói: từ nay về sau thầy có phải gọi em là lớp đàn anh không? Tôi liền nói với thầy: nhất nhật vi sư, chung thân vi phụ, thầy vẫn là thầy.

Sau đó tôi dạy học được hai năm, rồi từ bỏ công việc đó, đến Đại lục thúc đẩy nền văn hóa Trung Quốc. Tôi liền gọi điện cho thầy, báo cáo với thầy những việc làm được trong một năm qua. Bên kia đầu giây, thầy rất vui. Thầy nói: có một học trò như em thầy thật vui mừng. Khi đó tôi cảm nhận được rằng, có hai người tuyệt đối không đổ kỵ sự thành tựu của mình, đó là cha mẹ và thầy cô. Cho nên chúng ta cũng phải dùng cuộc đời của mình, cống hiến cho xã hội, để cho sư trưởng và cha mẹ mình có vinh dự.

Lại nữa chúng ta đều là con cháu của Viêm, Hoàng, phải để cho đời này của chúng ta có thể tiếp nối người đi trước, mở lối cho người sau, có thể không hổ thẹn với mấy ngàn năm các bậc tổ tiên dạy dỗ, chúng ta đem nó truyền thừa lại, thừa kế người đi trước, mở lối cho người sau. Không được để văn hóa mấy ngàn năm bị đoạn trong tay của chúng ta, đây là tội lỗi không thể tính được.

Lúc đầu chúng tôi nắm giữ thái độ như vậy, trong hiện tại tình hình đạo đức tiêu vong nghiêm trọng, hi vọng có thể nhanh chóng đẩy mạnh nền văn hóa, đẩy mạnh lời giáo huấn của Thánh Hiền.

Lúc đó cha tôi nói rằng công việc giáo dục văn hóa này cực kỳ khó làm, không mấy người làm được. Tôi nói với cha tôi rằng: nếu như có một vạn người làm, chỉ có hai người thành công, xin hỏi chúng ta có nên làm hay không? Còn có hai người thành công chứng tỏ đã thành công, đúng không? Chúng ta không cần hỏi hơn 9 ngàn người còn lại vì sao họ thất bại, “chẳng thà thành công tìm phương pháp, chứ không thất bại tìm lý do”. Một người muốn lùi bước, có thể tìm được một trăm, một ngàn lý do cũng còn dư. Nhưng chúng ta cần đi xem là hai người này vì sao họ thành công. Nếu như hai người này thành công, vì họ là người có nhiều tiền bạc, là vì cha mẹ của họ làm quan lớn có quyền vị, vậy chúng ta không cần làm, bởi chúng ta không có gì cả, quả thực không có. Nếu như họ không có tiền cũng không có quyền vị, nhưng họ làm được, thì chúng ta phải xem vì sao mà họ làm được như vậy, để cố gắng học hỏi họ.

Tôi nhắc đến Thầy của tôi- Hòa thượng Tịnh Không, tôi nói Thầy tôi không có tiền, tất cả những người thân cũng không sống chung với Thầy, đều không có ai giúp đỡ, nhưng Thầy lại có thể hoằng dương lời giáo huấn của Thánh Hiền, thậm chí hoằng dương đến khắp thế giới, như vậy là dựa vào điều gì? Các bạn! thật ra có nhiều việc rất đơn thuần, đều là từ một tấm lòng chân thành mà ra. Bởi vì Thầy có lòng cung kính chân thành, cho nên khi Thầy viết thư cho nhiều giáo thọ đại học nổi tiếng, mỗi người đều từ trong thư của Thầy, thấy được sự hiểu học của thầy, nên viết thư cho Thầy xin làm học trò của

Thầy. Cho nên trong đời Thầy có ba vị thầy giáo giỏi, đều do nơi sự hiếu học của Thầy mà đặc biệt quan tâm đến Thầy. Do sự chân thành mà đạt được học vấn, do có sứ mệnh, cuộc đời của Thầy có được lời giáo huấn của Thánh Hiền, thầy cũng hy vọng lợi ích được càng nhiều người hơn. Do nơi tấm lòng này mà cảm được nhiều người đối với Thầy rất cung kính ủng hộ. Kỳ thật Thầy đã thật sự đem kinh điển Thánh Hiền diễn giảng ra.

Trong Lão Tử có nói đến: “thiên đạo vô thân, thường dữ thiện nhân”. Trên trời tuyệt đối không nói rằng, người này với tôi tốt hơn, tôi đặc biệt thương người đó, không có. Hồi báo của cõi trời đều theo sát bên cạnh người thiện, gọi là thiện có thiện báo.

Trung Dung lại nói: “thành giả, vật chi chung thủy”, sự thành bại của một việc nguyên nhân ở chỗ nào? Chính là ở một chữ “thành”. “Thành giả, vật chi chung thủy. Bất thành, vô vật”. Hai câu này rất có đạo vị, dùng lòng chân thành làm ra một việc, không phải vì thời gian không gian, mà giảm bớt tác động ảnh hưởng của nó. Phạm Trọng Yêm rất chân thành, cho nên thái độ sống của ông liên tục ảnh hưởng người học vấn đến mấy trăm năm. Cũng như vậy Thầy tôi dùng lòng chân thành giúp đỡ, truyền lời giáo huấn của Thánh Hiền, tin rằng tấm lòng này của Thầy, cũng sẽ lưu lại trong lòng tất cả những người học trò. Cho nên chí thành như thần, chí thành có thể cảm thông. Điều này đều là trong cuộc sống hiện tại của quý vị, quý vị có thể ấn chứng được. Nhưng khi chúng ta không có lòng chân thành, “bất thành, vô vật”, ý nói rằng quý vị không phải dùng chân thành làm việc, thì sau này nhất định sẽ thất bại. Ví dụ nói quý vị đối với con cái không chân thành, thì gia đình này chắc chắn suy bại. Quý vị đối với nhân viên của mình không chân thành, mặc dù hiện tại quý vị kiếm được chút ít tiền, sớm muộn gì cũng bị sụp đổ.

Cho nên quý vị quan sát kỹ càng, phải chân thành đối đãi với người nhà, đối đãi với nhân viên, gia nghiệp và sự nghiệp của họ mới có thể bền lâu. Bằng không thì bảo đảm “giàu không quá ba đời”. Câu này bây giờ cần đổi một chút, quý vị quan sát còn đến ba đời không? Đúng rồi, bởi vì con người càng lúc càng làm không đủ chuẩn mực của con người, hao tổn quá nhiều phước phần. Cho nên phước không quá một đời. Chúng ta hiểu rõ được chân thành thì có thể làm tốt công việc, chúng ta đều có tấm lòng chân thành. Đối diện với thời đại lớn này, chúng ta nhất định cần “vì vãng Thánh kế thừa tuyệt học, vì vạn thế khai thái bình”. Các bạn đã nghe đến chưa? Hình như quá xa vời, hoặc là hai vai cảm thấy sao mà nặng quá. Kỳ thật chúng ta ôm chặt một thái độ: “khởi năng tận như nhân ý, dẫn cầu vô quý ngã tâm”. Cho nên hiện tại chúng ta là bậc làm cha, làm mẹ, đem lời dạy của Thánh Hiền dùng trong việc giáo dục con cái, dùng trong gia đình, vậy là quý vị đã truyền thừa văn hóa xưa rồi, cũng dùng trong việc sống chung với các đồng nghiệp. Khi bạn đồng nghiệp sống chung với quý vị cảm thấy rất vui vẻ, thì quý

vị bảo họ: những thái độ sống này của tôi, đều học trong Luận Ngữ, đều học trong Đệ Tử Quy, chúng ta tùy sức tùy lực làm, cũng là công đức viên mãn.

Các bạn, bây giờ chúng ta đọc lại câu của Văn Thiên Tường một lần, xem quý vị có thấy ý vị của nó có khác nhau không? Chuẩn bị, bắt đầu: “nhân sanh tự cổ thù vô tử, lưu thủ đan tâm chiếu hán thanh”. Quý vị đọc lớn tiếng rất hào hùng. Khi chúng ta xác lập cuộc sống, đều hướng đến phát triển những giá trị này, quý vị làm được khiến con của quý vị vô cùng khâm phục cha mẹ của nó. Con của quý vị có quý vị làm gương như vậy, tin rằng cuộc sống của nó, cũng sẽ đi đúng phương hướng, sẽ đi đúng phương hướng thôi.

Tiếp theo là những việc nhỏ này. Chúng ta thảo luận từng việc một nhé. Ví dụ nói con quý vị bây giờ đang học tiểu học, chúng ta làm sao giải thích câu “thân sở hiếu, lực vi cụ”, giải thích như thế nào? Như chúng ta làm thầy giáo thì biết hướng dẫn con cái. Ví dụ nói cha mẹ hy vọng thân thể của các con khỏe mạnh, hy vọng các con học giỏi, những yêu cầu này chúng ta làm con cái, phải tận tâm tận lực để đạt được. Cho nên ‘thân sở hiếu, lực vi cụ’, hiếu tử ngày xưa cũng họ luôn luôn làm đầy đủ yêu cầu của cha mẹ.

Triều nhà Hán ngày xưa có một vị hiếu tử tên là Thái Thuận, cùng họ với tôi, tôi đọc đến người mang cùng họ với mình, tôi cũng lấy đó làm tự hào, bởi vì ông là tổ tông của tôi. Vị Thái Thuận này cũng ở thời đại chiến tranh loạn lạc. Mẹ của ông thích ăn quả dâu tằm, cho nên ông đi thu nhặt dâu tằm. Ông xách hai cái giỏ đi, khi trở về không may gặp bọn cướp, bọn cướp thấy rất kỳ lạ: ông đi nhặt dâu tằm xách một cái giỏ là được rồi, còn chia ra hai bên làm gì? Bọn họ rất hiếu kỳ nên hỏi ông: người đi nhặt dâu tằm làm gì mà xách hai cái giỏ? Các bạn! sao lại xách hai cái giỏ vậy? Chúng ta ai cũng biết Thái Thuận. Vì mẹ của ông thích ăn ngọt, nên ông chọn trái đen hơn, tím hơn, chín hơn bỏ vào một giỏ. Trái màu hồng, chưa chín bỏ vào giỏ khác. Quý vị thấy Thái Thuận đã thực sự làm được ‘thân sở hiếu, lực vi cụ’. Kết quả bọn cướp nghe xong rất cảm động. Tôi hỏi học trò rằng: các em nghĩ bọn cướp có cảm động không? Có. Bọn cướp thường giết người phóng hỏa mà cũng cảm động à? Họ giết người phóng hỏa là do thói quen xấu, nhưng bắt luận người xấu đến cỡ nào, trong nội tâm của họ cũng còn có một chút lương thiện, vì “nhân chi sơ tánh bản thiện”. Chỉ vì bây giờ họ bị thói quen xấu, bị dục vọng chi phối mà thôi. Khi hành vi của chúng ta có đạo đức, thì có thể làm thức tỉnh lương tri của họ. Cho nên nếu các bạn nhỏ gặp người xấu thì có cần đánh họ không? Có cần chửi họ không? Không cần, nên học theo ông Thái Thuận, dùng đức hạnh cảm hóa họ, biết đâu khi ông Thái Thuận vừa nói là “đem cho mẹ ăn” xong, đột nhiên có mấy người ăn cướp ở đó ôm đầu khóc nức nở, vì nhớ đến mẹ của họ.

Tiết học sau chúng ta tiếp tục nói về chuyện của Thái Thuận. Cảm ơn tất cả mọi người.

Hết tập 11

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 12

Chào tất cả các bạn! Vừa rồi chúng ta nói đến Thái Thuận đi hái dâu tằm, vì ông biết mẹ mình thích ăn ngọt, cho nên dùng một cái giỏ chuyên đựng trái ngọt, còn ông thì ăn trái chua. Hiếu tâm như vậy đã làm cảm động bọn cướp, nên bọn cướp mới thả cho ông về, họ không chỉ thả ông ra, mà còn lấy những thức ăn trong rừng tặng cho ông nữa. Các bạn! Nếu quý vị là Thái Thuận thì quý vị có nhận không? Không nhận à, người ta thành tâm thành ý cho mình thì sao? Nếu họ nói: năn nỉ ông, ông nhận đem về báo hiếu cho mẹ ông thì có nhận không? Nhận, quý vị sao đổi ý nhanh vậy. Có nhận không? Nhận, tốt lắm. Thái Thuận nghe ý kiến của quý vị, đã nhận đồ họ tặng đem về.

Thái Thuận về đến nhà vừa ngồi xuống, đột nhiên người của quan phủ đến hỏi: gạo của nhà Trương tam vì sao ở trong nhà ông? Rau của nhà Lý tứ tại sao ở trong nhà ông? Bắt ông ta lại. Phải làm sao bây giờ? Lúc này thì quý vị có trăm cái miệng cũng không biện bạch được. Cho nên Khổng Tử nói “quân tử hữu cữu tư”, “cữu tư” tức là nếu quý vị gặp nhiều tình huống, thì phản ứng như thế nào, quán chiếu như thế nào? Trong đó có một tư gọi là ‘kiến đắc tư nghĩa’, khi quý vị muốn nhận vật gì, trước hết phải nghĩ đến nguồn gốc của nó, có phải là trong sạch, có phải là bình thường không. Những đồ vật ở trong rừng này là từ đâu mà có? Do ăn cướp mà có. Cho nên tuyệt đối không được nhận.

Các bạn! Quý vị nghe câu chuyện của Thái Thuận, có ấn tượng gì sâu sắc không? Cho nên trong khi kể một câu chuyện, quan trọng là phải đem đạo lý trong đó nói cho con cái nghe, như vậy mới phối hợp sự lý viên dung. Nếu như quý vị chỉ giảng sự tình, giảng xong rồi, con của quý vị chỉ biết nói: chuyện này con đã nghe qua rồi. Nếu quý vị không kể câu chuyện, mà chỉ giảng đạo lý cho nó, thì nó nghe chưa đầy năm phút liền nói: mẹ ơi! con buồn ngủ rồi. Cho nên lý và sự phải phối hợp tốt, người nghe kể chuyện mới cảm thấy hấp dẫn. Bất luận quý vị là thầy cô giáo hay cha mẹ, đều có thể vận dụng trong lúc kể chuyện này, lồng vào một số đạo lý nhắc nhở và dạy dỗ nó một vài điều trong cuộc sống. Chúng ta kể cho các em nhỏ những câu chuyện này, ví dụ nói con xem những người con hiếu ngày xưa, ý niệm đầu tiên của họ là nghĩ đến cho cha mẹ. Các bạn nhỏ? Các con có biết mẹ mình thích ăn gì không? Hỏi đến là chúng nó suy nghĩ hết nửa ngày, có em tương đối có lương tâm, nghĩ ra liền, còn lại rất nhiều em nghĩ không ra. Tôi thấy tình thế khó khăn của chúng nó, nên hỏi: vậy mẹ có biết em thích ăn gì không? Chúng nó liền lộ ra nụ cười rạng rỡ “đương nhiên là biết rồi”, nó còn nói được rất nhiều món nữa là khác. Tiếp đó tôi nói với chúng nó rằng: các em thấy đó, mẹ thì biết các em thích ăn gì, còn các em lại không biết mẹ thích ăn gì, như vậy có công bằng không? Các em thấy mẹ thương yêu các em như vậy, các em lại không thương mẹ. Cho nên hôm nay về nhà phải làm bài tập gì đây? Phải biết rõ mẹ thích ăn gì, như vậy mới làm được “thân sở hảo, lực vi cụ” chứ. Sau này đi chợ mua gì, thì không phải mua những thứ mình thích ăn trước, phải noi theo bậc Thánh Hiền là “vật tự bạo, vật tự khí, thánh giữ hiền, khả thuận chí”, chúng ta lấy đó làm gương. Trước phải mua những món mẹ thích ăn, trước phải mua những món ba thích ăn nhé!

Thật ra thì cha mẹ đều rất quan tâm trạng thái sức khỏe của chúng ta. Một người muốn khỏe mạnh, bắt buộc thân tâm phải điều hòa. Người xưa nói “bệnh tùng khẩu nhập, họa tùng khẩu xuất”, cho nên ăn thức ăn phải đặc biệt chú ý, bằng không bây giờ một đống bệnh văn minh sản sanh. Các bạn! quý vị có chắc mình không bị bệnh văn minh không? Sao quý vị không ai đưa tay lên vậy? Tri thức chính là sức mạnh, nhưng tri thức đúng đắn mới có thể cho quý lòng tin. Cho nên quý vị cũng không cần lo lắng, mình ăn uống như thế nào để có sức khỏe. Tri thức này, đã có rất nhiều người đầu tư mấy mươi năm cuộc đời của họ, họ ở đó nghiên cứu suốt. Quý vị có cần học từ đầu không? Cần không? Không cần.

Cho nên tôi thường nói, đứng trên vai của người khổng lồ, có thể nhìn rất xa. Các bạn! Ai là người khổng lồ? Chúng ta muốn dạy trí huệ cho con cái. Khổng Tử, Mạnh Tử chính là người khổng lồ. Quý vị có thể trực tiếp học trí huệ, kinh nghiệm, ví dụ nói ở phương diện sức khỏe, ai là người khổng lồ? Quý vị đến nhà sách xem, những quyển sách nào nói về sức khỏe đều bán rất chạy, quý vị có thể đến học hỏi họ.

Rất nhiều năm về trước, tôi được đọc quyển Thân Tâm Hoàn Toàn Mạnh Khỏe của tiến sĩ Lôi Cửu Nam, trong đó có nhắc đến ăn ít thịt, ăn nhiều rau, như vậy mới có sức khỏe. Vì sao phải ăn ít thịt? Chúng ta biết rằng, người thời nay thân thể không được khỏe mạnh, vậy là do dinh dưỡng không tốt hay là dinh dưỡng quá dư thừa? Do quá dư thừa. Quý vị thấy đó, rõ ràng là dinh dưỡng quá dư thừa, nhưng trong não của con người lưu lại những thứ gì? Có ai phát hiện ra con người hình như chậm đi nửa nhịp, là lưu lại ở chỗ sợ cái này không đủ, sợ cái kia không đủ. Quý vị thấy, điều chúng ta sợ rất ít khi gặp nó phát sanh.

Trẻ em bây giờ muốn tìm được đứa thiếu dinh dưỡng cũng không dễ, quý vị phải ngồi máy bay đến châu Phi mới tìm thấy. Ở Đài Loan thật sự tìm không ra, tìm thấy được đều là mùa nghỉ hè, nghỉ đông người ta còn mở lớp giảm béo, đúng không? Nhảy nửa ngày, trong tâm đứa trẻ này nghĩ rằng, chỉ cần tôi chịu đựng qua ngày hôm nay, ngày mai có thể đến tiệm thức ăn nhanh rồi, như vậy thì giảm béo có ích lợi gì không? Không từ gốc rễ bắt đầu, ở đó mà chảy mồ hôi, bụng của nó càng đói hơn. Cho nên vấn đề bây giờ không phải ở chỗ dinh dưỡng không tốt, mà ở chỗ dinh dưỡng quá dư thừa.

Kỳ thật con người không cần chất béo nhiều, một số người cảm thấy trong thịt có nhiều chất béo, nhưng ăn quá nhiều chất béo sẽ tổn hại đến gan, tổn hại đến thận. Mỗi người một ngày chỉ cần chất béo từ 40 gam đến 60 gam là đủ rồi. Thật ra thì chất béo trong thực vật không ít hơn ở động vật. Chúng ta biết những thực vật như đậu phộng, rong biển, đều chứa những chất béo rất tốt. Khi chất béo của chúng ta quá dư thừa, thân thể của quý vị sẽ tỏa ra tính a-xit. Có câu nói rằng “thể chất của tính a-xit là môi trường thích hợp, là nguồn gốc của căn bệnh mãn tính”. Vì sao vậy? Chúng ta suy nghĩ một chút, nếu thân thể của quý vị rất nhiều tính a-xit, làm cho tất cả nội tạng của quý vị đều ngâm trong đó, nửa đêm quý vị có nghe gan của quý vị nói: tôi sắp ngừng hoạt động rồi. Còn dạ dày lại nói: tôi sắp chịu không nổi rồi, quý vị có nghe không? Không nghe à, quý vị làm người chủ tại sao vô trách nhiệm như vậy. Những nội tạng này trường kỳ ngâm trong môi trường tính a-xit, công năng của nó rất dễ suy thoái, cho nên nhiều bệnh nan y mới càng lúc càng đến sớm như vậy.

Tôi đã từng nghe, một em 18 tuổi bị tai biến mà chết, không biết còn ai sớm hơn nữa không? Đây là nhiều năm trước tôi nghe vậy. Cho nên quý vị thấy, bệnh nan y đều liên tục đến trước thời hạn, bởi con người ăn thức ăn không đúng, không chỉ là nội tạng dễ dàng suy kiệt, mà bây giờ còn có một loại bệnh cũng rất lợi hại, tên là bệnh loãng xương, nghe nói đây là một trong mười nguyên nhân lớn dẫn đến tử vong sau này. Vì sao vậy? khi quý vị bị loãng xương nghiêm trọng rồi, khi hắt hơi một cái thì chuyện gì xảy ra? Xương cốt bị gãy mất. Quý vị không nên bị tôi làm giật mình nhé! Điều này không phải tự tôi nói, mà là báo chí nói đấy.

Chúng ta thường nói, người già sợ nhất là gì? Sợ té ngã, bởi vì ngã xuống là có thể gãy xương, đứng lên không được nữa. Bây giờ không phải người già bị ngã sẽ gãy xương, mà có rất nhiều người trẻ đi đo, giống như khi tôi đi đo, nét mặt của người phụ trách đo cũng cũng rất khó coi nói: anh miễn cưỡng đạt tiêu chuẩn mà thôi. Chúng ta đừng để ba bốn mươi tuổi đi đo, kết quả thành xương của người 80 tuổi, vậy là phiền phức rồi đó.

Vì sao thể chất tính a-xit tạo thành bệnh loãng xương? Bởi thân thể của con người là một công nghiệp hóa học rất lớn, nó phải duy trì cân bằng chất a-xit và chất kiềm, bởi vì trong thân thể của quý vị toàn là chất a-xit, thì thân thể sẽ không chịu nổi, cho nên nó phải dung hòa với chất kiềm. Trong thân thể của con người chất kiềm lớn nhất chính là chất can-xi. Kho chứa chất can-xi nằm ở đâu? Là ở xương của quý vị. Cho nên mỗi ngày nó róm ra từng chút từng giọt, lâu ngày như vậy thì bị xương loãng ra. Cho nên thức ăn chúng ta phải quân bình, trong các loại thịt hàm chứa chất béo cao, thì không được ăn quá nhiều.

Lại nữa, không chỉ là chất béo quá cao, mà trong thức ăn còn có độc tố hữu hình, và độc tố vô hình nữa. Thế nào gọi là độc tố hữu hình? Chúng ta thấy gà bây giờ nuôi thời gian bao lâu là lớn? Nuôi lâu như vậy à? Khoảng chừng 5- 6 tuần lễ. Trước đây phải nuôi bao lâu? Nửa năm. Đúng là khoa học kỹ thuật phát triển, phải vậy không? Nhưng làm sao có thể nuôi nhanh như vậy? Người xưa thường nói phải ‘đạo pháp tự nhiên’, đây là cách nuôi không thuận theo tự nhiên, bắt buộc chích gì cho nó? Chích chất kích thích sinh trưởng, chích chất kháng sinh, chích một lượng độc tố lớn, những độc tố này cuối cùng vào bụng của ai? Bụng chúng ta à, đúng rồi.

Tôi nhớ khi tôi chưa ăn chay, vừa gặp miếng thịt ra ăn thì thấy một cục mỡ, đó là gì? Đó là chất kích thích. Vì thế bây giờ kinh nguyệt của các em gái nhỏ, càng lúc càng sớm, có em chưa đầy 10 tuổi đã có kinh nguyệt rồi. Kinh nguyệt đến càng sớm thì thọ mạng của nó càng ngắn. Cho nên những thực vật này đều đang tàn hại thể hệ sau của chúng ta, chúng ta làm cha mẹ chẳng thể không cẩn thận, thân thể của chính mình cũng chẳng thể không cẩn thận bảo hộ nó.

Ngoài các độc tố hữu hình này ra, còn có độc tố vô hình, chúng ta suy nghĩ một chút, khi con vật bị giết, tâm trạng của nó như thế nào, chắc chắn nó vô cùng sợ hãi, vô cùng phẫn nộ. Chúng ta có thể xét lại bản thân một tý, mỗi lần quý vị nổi nóng, phải mất bao nhiêu ngày mới lắng lại? Ba ngày à, vì sao vậy? Quý vị đã thấy người nào sau khi nổi nóng mà tinh thần sáng khoái dễ chịu chưa? Không có đúng không. Bởi vì khi nổi nóng thì tuyến tố chất trong thận của quý vị tiết ra lượng chất độc rất lớn, nên quý vị sẽ bị toàn thân vô lực. Khi con vật bị giết toàn thân nó phẫn nộ, liền tiết ra rất nhiều độc tố. Cho nên chúng ta

ăn thịt trong đó hàm chứa rất nhiều chất không tốt, cho nên con người thời nay mới có một đồng bệnh văn minh như vậy.

Ăn thịt không chỉ nguy hại cho thân thể, lượng lớn người chăn nuôi đã cho nhân loại ăn những con vật này, nguy hại rất lớn cho toàn bộ người trên trái đất của chúng ta. Vì sao mà nguy hại? Rất nhiều bạn nói, anh giảng gì mà phức tạp thế? Tôi chưa từng nghĩ qua điều này. Kỳ thật toàn bộ trái đất, tuyệt đối là một sinh mạng thể cộng đồng, kéo một sợi tóc động đến toàn thân. Quý vị không nên xem nhẹ những gì quý vị ăn hàng ngày, nó đang ảnh hưởng đến sự tử vong của trái đất. Bởi vì nhân loại ăn thịt quá nhiều, cho nên phải chặt đi rất nhiều rừng nguyên sơ, để trồng các loại lúa mạch, các loại ngũ cốc này. Rừng nguyên sơ đã bị chặt rồi, thì tạo thành ảnh hưởng như thế nào? Đất đá chảy xuống, rất nhiều đất đai đều bị xói ra. Rừng nguyên sơ là gì của địa cầu? Là lá phổi, nó giống như lá phổi của con người, đang giúp quý vị lọc đi rất nhiều không khí bẩn. Khi rừng nguyên sơ càng lúc càng ít, thì phẩm chất không khí của toàn thể địa cầu, càng lúc càng kém. Cho nên thời tiết của chúng ta bây giờ vì sao mà không ổn định như vậy? Ngay cả ở Mặc Tây Ca cũng rơi tuyết, Mặc Tây Ca là vùng nhiệt đới mà cũng rơi tuyết. Nhiệt độ rất khác thường, danh từ bây giờ gọi là “ôn thất hiệu ứng”, trước đây chúng ta đều thuộc lòng “ôn thất hiệu ứng”. Vì sao mà tạo thành “ôn thất hiệu ứng”? đều do nhân loại thải ra quá nhiều khí thải, và lá phổi của trái đất đã bị cắt mất từng chút từng chút rồi.

Kỳ thật những thứ cho súc vật ăn đó, những loại ngũ cốc đó, nếu đem cho con người ăn, chắc chắn không có người chết đói. Ngoài việc ảnh hưởng bởi không khí ra, đối với đất đai, đối với nguồn nước cũng có ảnh hưởng trực tiếp, bởi vì nuôi nhiều động vật như vậy, chúng nó sẽ thải ra lượng lớn chất thải gì? Là phân và nước tiểu, những thứ này làm ô nhiễm đất đai, ô nhiễm nguồn nước của chúng ta. Thật ra thì nhân loại có thể sống nhẹ nhàng hơn, sạch sẽ hơn, chỉ cần chúng ta biết lựa chọn thói quen ăn uống có lợi cho bản thân, có lợi cho môi trường.

Kỳ thật chúng ta bảo vệ môi trường, là thực hiện trong mỗi ngày. Tự lợi lại có thể lợi tha, vậy có sao mà không làm? Cho nên khi quý vị ăn cơm cũng phải có sứ mệnh, cũng là vì sức khỏe của trái đất. Khi chúng ta có tri thức đúng đắn, mới có thể nuôi dưỡng tốt thân thể, mới có thể làm được ‘thân sở hiếu, lực vi cụ’.

Câu tiếp theo là “thân sở ố, cần vi khứ”. Cha mẹ không muốn chúng ta có thói quen xấu, nên chúng ta phải nhanh chóng trừ bỏ nó đi, hoặc là quý vị kết giao với một số bạn bè, làm cho cha mẹ mỗi ngày phải lo lắng. Vậy quý vị nên có sự chọn lựa, bởi vì bạn bè đặc biệt ảnh hưởng đến cuộc đời chúng ta. Các vị phụ huynh! Quý vị có lo lắng sau này con của quý vị sẽ chơi với những đứa bạn không

tốt hay không? Có lo lắng không? Lo lắng có ích gì không? Vậy phải làm sao? Phải nâng cao năng lực phán đoán đối nhân của con cái, nó mới biết thân cận người lương thiện, nó mới biết được tránh xa bạn xấu, phải “kính nhi viễn chi”, vả lại khi nó “kính nhi viễn chi” nó cũng sẽ biết, nó cố gắng diễn tốt bản thân mình, thì sẽ cảm động đến những đứa bạn này. Như thế nào để nó hiểu được chọn bạn mà chơi? Thật ra thì chúng ta đã và đang học rồi, một người không có đức hạnh phải xem từ đâu? Là xem họ có hiểu đạo hay không. Cho nên một người có đáng để giao tiếp hay không, chỉ cần quý vị phán đoán họ thực hành Đệ Tử Quy được nhiều ít!

Tôi nói với các bạn rằng: Đệ Tử Quy là kính chiếu yêu, quý vị muốn chọn bạn hoặc là chọn vợ chọn chồng, thì chiếu một lúc là biết được hay không ngay. Nên Đệ Tử Quy gọi là kính chiếu yêu. Đệ Tử Quy cũng là kính hiển Thánh, quý vị sẽ thấy được những người bạn này làm được rất nhiều điều. Người bạn như vậy quý vị nên kết bạn suốt đời.

“Thân sở ố”, là chúng ta từ thói quen mà nói. Có ba người tội phạm cùng một lúc bị nhốt vào một nhà lao, gặp quản ngục trưởng cũng rất từ bi, thấy họ đã phạm sai lầm, cũng dùng tứ nhiếp pháp đối xử với họ, ông đã nhiều lần mời họ ăn cơm, nhiều lần tặng lễ vật cho họ. Ông nói với họ rằng: ba người các anh vào đây phải nhốt ba năm, các anh có nguyện vọng gì không? Nếu có thể giúp được tôi sẽ giúp các anh. Người thứ nhất là một người Mỹ, anh ta cũng không cần suy nghĩ, liền nói rằng: Cho tôi bao thuốc lá. Quản ngục trưởng nói: Được, không vấn đề gì. Lấy bao thuốc đưa cho anh ta rồi đóng cửa ngục lại. Người thứ hai là người Italy. Các bạn! quý vị ấn tượng như thế nào về người Italy? Ấn tượng như thế nào? Quý vị không có ai quen với người Italy à? Họ rất nghệ thuật, rất lãng mạn đúng không? Nói nghe rất hay. Nói thẳng là háo sắc. Anh ta suy nghĩ một tý rồi nói: tôi cần một người nữ, quản ngục trưởng nói: được, còn nằm trong khả năng của tôi, rồi đem anh ta nhốt lại. Người thứ ba là người Do Thái, người Do Thái buôn bán rất giỏi. Anh ta nói: cuộc đời của tôi đã sai lầm rồi, nên phải cố gắng ghi nhớ những lời giáo huấn. Cho nên ông có thể cho tôi một chiếc điện thoại để tôi gọi ra ngoài không. Quản ngục trưởng nói: Được, không vấn đề gì, liền tặng cho anh ta một chiếc điện thoại.

Ba năm sau, ba phạm nhân này đã được thả tự do. Cửa ngục vừa mở thì người Mỹ liền xông ra: “diêm quẹt đâu? diêm quẹt đâu? Diêm quẹt của tôi đâu?”, trong vòng ba năm đó anh ta thường nghĩ về điều gì? Mỗi ngày ngời run rẩy, sao mà dễ quên diêm quẹt được. Thời gian ba năm của anh ta hao ở đâu, hao ở chỗ thói quen xấu này. Các bạn! nếu như một người nuôi lớn thói quen xấu, thì cuộc đời của họ không thể làm chủ được mình, đều bị thói quen xấu lôi kéo. Hạng người như vậy có nhiều không? Nhiều lắm.

Làm sao để cho cuộc đời của một người không bị những thói quen xấu này lôi kéo? Chúng ta phải dạy từ nhỏ, từ nhỏ phải có chí hướng, không được chơi bời lêu lổng. Người Mỹ này có thói quen hút thuốc, nếu không hút thuốc thì anh ta cảm thấy rất khó chịu. Chúng ta không nên cười người Mỹ này nhé. Thật ra thì chúng ta cũng có thể có những thói quen xấu này, nếu mỗi ngày không làm theo thói quen đó thì rất đau khổ. Đó là những việc nào? Ví dụ nói chúng ta xem phim bộ, mỗi lần xem xong thì nói: diễn gì mà nhàm chán quá vậy? Thật là xằng bậy. Thế nhưng hôm sau vẫn là ngoan ngoãn ngồi đó xem. Xem phim đều là xem cuộc đời của người khác, mỗi ngày tốn nhiều thời gian như vậy, mà có giúp gì cho cuộc đời mình được không? Không có. Ngày qua ngày, việc cần làm thì không làm, đến khi muốn làm thì có thể không còn cơ hội nữa rồi. Cho nên Khổng Tử đứng bên bờ sông nói: “tử tại xuyên thượng viết: thệ giả như tư phu, bất xả trú dạ”. Quý vị xem, Khổng Tử thấy nước chảy liền nghĩ đến, thời gian giống như dòng nước vậy, một đi không trở lại. Cho nên chúng ta cũng không được để cho sinh mạng của chúng ta, hao ở những sự việc không ích gì lợi cho bản thân.

Người thứ hai, chữ ‘ố’ này chúng tôi vừa nói là hút thuốc không tốt. Thói quen của người thứ hai là gì? Là háo sắc, tôi đã từng nói với học sinh trung học rằng, háo sắc là thói quen rất xấu, các em có lãnh hội được điều này không? Các em đó trả lời: dạ được, bởi vì trên đầu chữ sắc là một con dao, Người xưa tạo chữ rất lợi hại đúng không? rất lợi hại. Trên đầu chữ sắc là một con dao, con dao này sẽ như thế nào? Sẽ phá hủy cuộc đời của quý vị, sẽ phá hủy gia đình hạnh phúc của quý vị, cũng có thể phá hủy sự hưng suy của một quốc gia. Có như vậy không?

Quý vị thấy triều đại nhà Đường, Đường Huyền Tông khi chưa gặp Dương Quý Phi, ông là Khai Nguyên Chi Trị, rất tận tâm tận lực trị vì quốc gia. Gặp Dương Quý phi rồi thì biến thành người như thế nào? “An sử chi loạn”. Cho nên các bạn! Sự suy bại của triều Đường, ai là người chịu trách nhiệm lớn nhất? Là ai nào? phía nam giới đều nói là Dương Quý Phi, phía nữ giới thì nói là Đường Huyền Tông, nhưng chân lý thì chỉ có một mà thôi, sắc không mê người, cho nên căn bản là ở Đường Huyền Tông, đúng không? Nếu như khi Đường Thái Tông còn tại vị, thì Dương Quý Phi đến, cũng không có tác dụng gì, bởi vì ông luôn coi trọng giang sơn xã tắc. Cho nên gặp rất nhiều vấn đề trong cuộc sống, không thể đẩy trách nhiệm ra ngoài, phải như thế nào? Phải phản tỉnh chính mình, đây mới là nguyên nhân chân chánh có mặt.

Người Italy này rất háo sắc, cánh cửa ngục vừa mở ra, anh ta chưa kịp đi ra ngoài, đã nghe thấy những âm thanh gì? Là âm thanh của con nít. Rất nhiều em học sinh trung học nghe xong cười ha ha. Tôi liền hỏi các em rằng: Người Italy thê thảm hơn, hay là người Mỹ thê thảm hơn? Người Italy thê thảm hay người Mỹ thê thảm nào? Cả hai người đều thê thảm à. Các em trả lời: người Italy thê thảm hơn, câu trả

lời này là của một nữ sinh, em nói: bởi vì anh ta khi ra khỏi nhà lao, không chỉ phải lo cho cuộc sống của mình, mà còn phải nuôi rất nhiều con nhỏ nữa. Xin hỏi anh ta có nuôi nổi không? Có nuôi nổi không? Tôi tin quý vị nói một lời dứt khoát là không. Vì anh ta chỉ buông thả theo dục vọng, anh ta không đảm nhiệm nổi ý thức trách nhiệm của mình.

Thông qua câu chuyện này, tôi nói với học trò rằng: nên tìm đối tượng của mình như thế nào? Là phải tìm người có trách nhiệm. Tôi kêu một em bình thường không siêng năng quét dọn, thường không chịu nộp bài tập, tôi kêu nó: em đứng dậy, em không được kết hôn nghe chưa! Nó giật mình không biết tôi đang nói gì. Tôi nói tiếp: ngay cả bản thân mình em cũng không chăm sóc tốt, cũng không thể có trách nhiệm với bản thân, em không có tư cách để kết hôn, kết hôn rồi sẽ hại thế hệ sau đấy. Bản thân không chăm sóc được mình, thì không được kết hôn. Em học trò này sẽ nhớ được bao lâu? Tuy tôi đang la mắng nó, kỳ thật là la cho ai nghe? Cho cả lớp nghe. Các bạn nữ sẽ lưu lại ấn tượng như thế nào? Là tìm đối tượng phải tìm một người có tinh thần trách nhiệm, mới có thể nương tựa được. Các bạn nam cũng sẽ xét lại một chút, mình có ý thức trách nhiệm không? Cho nên rất nhiều thuốc tiêm ngừa phải chích sớm, không được đợi đến lúc chúng nó đơm hoa kết trái rồi mới chích, lúc đó thì không kịp nữa rồi. Đây là thói quen xấu của người thứ hai, chúng ta phải trị tận gốc.

Người thứ ba, người Do Thái này đi ra khỏi nhà lao, liền cung kính đi đến trước mặt quản ngục trưởng, cúi đầu chào ông ta, cảm ơn ông đã cho tôi chiếc điện thoại. Ba năm nay, tôi từ thông qua điện thoại mà biết được rất nhiều tin tức bên ngoài, cũng đã làm một số đầu tư, cho nên hôm nay tôi đã có một khoản tài sản, sau này cuộc đời của tôi tôi sẽ gắng sống thật tốt. Ba người chọn ba điều không giống nhau, nên cũng có vận mệnh không giống nhau.

Chúng ta tuyệt đối đừng hy vọng con cái chúng ta, vì những thói quen xấu mà khiến cho nó phải trụy lạc. Cho nên từ nhỏ quý vị phải trị tận gốc những thói quen xấu của nó, thói quen không tốt như sắc, thuốc lá và ố.

Còn có một thói quen nữa cũng sẽ hại cho chính bản thân, còn tạo thành nhà tan cửa nát, đó là cờ bạc. Nếu một người đàn ông thích cờ bạc, thì chúng ta tuyệt đối không được giao tiếp với họ, rất nguy hiểm, bởi vì họ không thể kiềm chế bài bạc, rất có thể đem tài sản trong nhà, thậm chí đối với tài sản của tổ tiên cũng đem đi bán để kiếm tiền đánh bạc.

Các bậc Thánh Hiền đã sắp xếp lại, con người có bốn thói quen cần phải đối trị đó là 'kiêu, xa, dâm, dật'. Kiêu mạn, xa xỉ, dâm và dật. Chúng ta đối chiếu một chút, cái thứ nhất mình có không? Cho nên tu thân mới có thể tề gia. Nếu như bản thân chúng ta có, thì phải nhanh chóng sửa đổi. Đối chiếu

một chút, bây giờ con cái có thói quen này không? Nếu như có thì phải nhanh chóng dạy bảo nó. Ở trước chúng ta nói là phải “trường thiện cứu thất”.

“Kiêu” là kiêu ngạo, kiêu ngạo không được nhiều thêm, bởi nó không chỉ làm bản thân không học được, mà trong vô hình cũng đoạn mất nhân duyên quý nhân của mình. Một người có đạo đức, có học vấn thì họ thích giao tiếp với hạng người như thế nào? Người khiêm tốn. Chỉ cần quý vị ngạo mạn, thì những người này sẽ lánh xa quý vị.

Tôi rất may mắn, lúc tôi học cấp hai, thầy giáo của tôi là thầy giáo môn lý, hóa. Một hôm thầy viết một hàng chữ, bắt đầu từ hôm đó tôi không dám quên nó. Thầy viết rằng: “con người không được có khí ngạo mạn, nhưng không thể không có khí phách”. Khi thầy viết ra câu này, dường như có một tia sáng rực rỡ chiếu vào trong tâm tư của tôi, bởi vì dưới chủ nghĩa học phổ thông, rất ít nghe được lời dạy cách làm người, thật sự như vậy. Điều này đã cho tôi ấn tượng rất sâu sắc. Chúng tôi cũng kỳ vọng mình không được ngạo mạn. Khi tôi học ở Úc, gặp được rất nhiều trưởng bối. Khi học đến câu “sự chư phụ, như sự phụ. Sự chư huynh, như sự huynh”, đột nhiên tôi cảm thấy mình học rồi là phải thực hành ngay, vả lại tôi cũng cảm nhận rất sâu dày, làm cha mẹ quả thực không dễ. Mỗi vị làm cha mẹ không chỉ cố gắng hiến cho con cái, mỗi ngày họ cũng đang cố gắng hiến cho xã hội này.

Khi tôi trở về phòng thì bắt đầu tìm những bậc trưởng bối. Tôi hỏi: xin hỏi ông sinh vào năm nào ạ? Ông ta nói ra nên tôi biết ông lớn hơn ba của tôi. Tôi nói: con chào bác Đàm. Các bạn! Cái khom cúi đầu chào này, đã phát sanh sự biến hóa hóa học nào? Khi khom lưng rồi đứng lên, vị trưởng bối này cười lớn. Ông ta nói: bay mấy vạn km rồi còn nhận được một đứa cháu trai như tôi, ông ta thật sự rất vui.

Tôi tiếp tục hỏi người khác, hỏi đến Trần tiên sinh. Tôi nói: con chào chú Trần, bởi vì ông ta nhỏ hơn ba tôi, khi đó bỗng nhiên có một vị trưởng bối đi đến. Ông ta nói: “còn tôi nữa nè”. Người ảnh hưởng rất sâu sắc đến sinh mạng của tôi sau này chính là chú Lô này. Sau sự việc này tôi nghĩ, vị trưởng bối này thật sự rất yêu thương hàng hậu thế chúng tôi. Ông sợ chúng tôi không gọi ông là chú, nên tự mình đi đến nói “còn tôi nữa”. Ông đang tạo cơ hội cho kẻ hậu thế chúng ta, cho nên tôi cũng kính cẩn lễ phép cúi đầu: con chào chú Lô, sau cái cúi đầu này, cuộc đời của tôi liền xuất hiện sự thay đổi hoàn toàn.

Cho nên các bạn! Lễ phép có cần dạy không? Cần chứ. Chiều hôm sau, chú Lô kêu tôi đến, tôi ngồi trên ghế ở phòng khách, chú nói với tôi, lúc chú 29 tuổi đã làm tổng giám đốc rồi. Tổng giám đốc này không phải là do tự đặt. Nghe nói lúc đó có một bài báo, đã chỉ trích rất nhiều tổng giám đốc. Chú Lô thì không phải loại tổng giám đốc đó. Những người góp vốn cho công ty, họ ngồi hai dãy ghế, mỗi người

đều chất vấn chú rằng, nếu xí nghiệp của họ phát sanh vấn đề gì, khi nhân sự xuất hiện tình trạng gì, ông nên giải quyết như thế nào? Đòi hỏi phải có công phu và kinh nghiệm chân thật- chú đối đáp rất thông suốt. Bắt đầu từ 29 tuổi thì chú làm tổng giám đốc chuyên nghiệp, chuyên môn giúp mọi người giải quyết nguy cơ của xí nghiệp. Chúng ta rất khó gặp được người có năng lực như vậy. Nhưng rất may mắn, bởi chúng tôi là một người lễ phép, khiến cho chú cảm thấy rất vui, lớp trẻ bây giờ mà còn có đứa lễ phép như vậy. Cho nên vừa ngồi xuống, là chú đem kinh nghiệm và trí huệ mấy mươi năm cuộc đời của mình kể cho tôi nghe. Tôi nghe rồi vừa mừng vừa lo. Tôi lo điều gì? Lo nhãn quang của mình quá kém, không biết chân diện mục của Lô sơn, bởi chú Lô xuống cạnh tôi, tôi không nhận ra được. Nhưng cũng từ đó tôi lãnh hội được một đạo lý, người thật sự càng có năng lực thì càng như thế nào? Càng khiêm nhường, chú Lô giống như người chú rất thân thiết ở bên cạnh quý vị, tuyệt đối không phải khoe khoang với tôi.

Hai tiếng đồng hồ nói chuyện với chú, nội tâm của tôi rất kích động, tôi chỉ muốn lập tức làm một động tác. Làm động tác nào? Lúc đó tôi thật sự cảm nhận sâu sắc vì sao người xưa lại coi trọng sự đạo như vậy. Vì sao? Bởi thầy giáo chắc chắn là không tư lợi, chỉ hy vọng dùng trí huệ của họ để thành tựu cuộc đời của học trò, hoàn toàn không cầu sự đáp trả. Lúc đó tôi cảm nhận rất sâu sắc, liền quỳ xuống. Lúc trẻ chú Lô học nhu đạo, cho nên động tác của chú đặc biệt nhanh, chú lập tức kéo tôi đứng dậy, nói rằng: Không được. Vậy là tôi quỳ không thành công.

Kể từ hôm đó, mỗi lần tôi học xong, chú Lô nói: đến đây, đi bộ với chú. Vừa đi chú lại hỏi tôi, hôm nay con nghe Đệ Tử Quy cảm thấy như thế nào? Nghe câu chuyện Đức Dục cảm thấy thế nào? Tôi báo cáo tâm đắc của mình cho chú. Chú nói: con thấy chưa được sâu sắc lắm, con thấy chưa được rộng rãi lắm, rồi chú mỗi mỗi phân tích cho tôi nghe. Cho nên tuy sống cạnh chú chỉ hơn hai tháng, mà thực sự đã cho cuộc đời của tôi một nhắc nhở, không phải tính trong vòng hai tháng này, mà thật sự là trợ lực suốt cả cuộc đời tôi. Ngoài hai tháng này ra, sau khi tôi đi khỏi nước Úc, chỉ cần có cơ hội, tôi đều chủ động gọi điện cho chú Lô, chú cũng rất vô tư cho tôi nhiều kiến nghị rất tốt, cho tôi lời dạy rất hay. Vậy nên các vị phụ huynh! “Ngạo” không được nuôi lớn. Gọi là “mãn chiêu tổn, khiêm thọ ích”, nhất định phải nuôi dưỡng thái độ khiêm nhường cho con cái.

Điều thứ hai là “xa”- xa xỉ. Nếu như một đứa trẻ đã sống xa xỉ, thì rất khó chuyển đổi nó, bởi vì “từ xa xỉ vào tiết kiệm rất khó”. Có một thầy giáo dạy thư pháp, một vị phụ huynh học sinh gọi điện đến nói rằng, hôm nay ông đến đón con trẻ một chút, lại nói mời thầy đi ăn tối với con ông ta, rồi ông ta mới đến đón được. Vị thầy giáo này đồng ý, cùng với đứa nhỏ- đứa nhỏ học cấp I này ra quán ăn. Vừa bước vào, đứa nhỏ này liền cầm thực đơn lên rồi nói: đến đây. Người phục vụ đến. Nó nói: cho tôi hai chai

côca. Người phục phụ liền đi lấy côca, nó liền nghênh ngang bắt đầu chọn món. Sau đó người phục phụ đem côca đến, nó chỉ “món này, món này, món này”, đều tự nó chọn món, vị thầy giáo này trở mắt nhìn, đợi nó chọn xong, thầy lấy thực đơn lại xem, nó chọn đều là những món rất đắt tiền.

Các bạn! đứa nhỏ này học theo ai? Cha của nó là làm quan. Quý vị xem, hành vi xa hoa của người cha này đã trực tiếp truyền lại cho ai? Con trai ông. Cho nên các vị phụ huynh! Chúng ta không nên thường xuyên dẫn con cái vào chốn ăn uống xa hoa. Nó quen ăn uống cao lương như vậy rồi, đương nhiên không quen ăn những món ăn thanh đạm. Hơn nữa đến những quán ăn lớn, sẽ thấy những người lớn có những hành vi không tốt lắm. Cho nên những nơi con cái không được đến, những nơi không cần thiết đến, thì không nên dẫn nó theo. Cẩn thận, không nên làm tăng trưởng tác phong xa hoa của con cái.

Mẹ tôi rất ít trang điểm, muốn đến những nơi chính đáng, mới trang điểm sơ qua một tý. Cho nên hai người chị của tôi cũng không trang điểm nhiều, nhưng cũng rất có ý nghĩa, không trang điểm nhưng da lại rất đẹp. Cho nên trên làm dưới theo. Trong Châu Tử Trị Gia Cách Ngôn có nói đến “nô bộc vật dụng tuần mỹ, thê thiếp thiết kỵ điểm trang”. Cho nên làm người vợ, hàng ngày không nên trang điểm lộng lẫ, ra ngoài sẽ như thế nào? Sẽ có những người đến quấy nhiễu mình cũng quấy nhiễu người khác, không tốt.

Có một em nhỏ đi ra ngoài với cha mẹ, mẹ của nó trang điểm rất đẹp. Đứa con trai nói với mẹ rằng: thê thiếp thiết kỵ điểm trang”. Bởi nó vừa học thuộc Châu Tử Trị Gia Cách Ngôn, hai vợ chồng nhìn nhau mà cười. Người mẹ cảm thấy con mình hiểu được đạo lý, nên cô ta tự đi làm son phấn nhạt đi một tý. Vì vậy không nên làm tăng trưởng tác phong xa hoa của con cái.

Tiếp theo là “dâm”. Quan điểm của một số người thế gian là nữ sắc, kỳ thật không chỉ là nữ sắc mới dâm. Chữ “dâm” này là nói con người đắm vào trong những dục vọng nào đó mà không thể nào ra khỏi được. Ví dụ nói trẻ nhỏ bây giờ chơi điện tử, lên internet, nó chơi bao lâu? Mấy tiếng đồng hồ, chơi nhiều hại chí. Cho nên những thứ vui chơi, chúng ta cũng nên có hạn chế cho nó. Kỳ thật khi một người thật sự cảm nhận được niềm vui của sự cầu học vấn, khi họ thật sự cảm nhận được sứ mệnh trên thân họ, thì họ sẽ không mất quá nhiều thời gian, hao ở những sự việc không liên quan với cuộc đời của mình. Chúng ta cứ liên tục bảo họ không được làm điều này, không được làm điều kia, không bằng quý vị mở rộng tâm lượng của họ, để họ có chí hướng cho cuộc đời của mình, sau đó quý vị hướng dẫn họ cùng nhau học tập, nuôi lớn thái độ hiếu học của họ. Điều này rất quan trọng.

Cuối cùng là chữ “dật” phóng dật, tức là chơi bời lêu lổng. Chúng ta thấy, rất nhiều lời giáo huấn trong gia đình, đều chú trọng vấn đề nuôi dưỡng thái độ cần cù cho con cái. Câu đầu tiên trong Châu Tử Trị Gia Cách Ngôn nói đến “lê minh tức khởi, sai tảo đình trừ”, phải “nội ngoại chỉnh khiết, kỷ hôn tiện tức, quan tỏa môn hộ, tất thân tự kiểm điểm”. Cho nên trước đây rất nhiều người sống trong một gia đình, ai là người làm việc? Con cái làm, nó lao động mới không ăn không ngồi rồi. Khi con cái biết gánh vác việc nhà, nó mới hiểu được sự khổ nhọc của người làm việc. Cho nên chúng ta có nhắc đến, có cực nhọc mới biết cảm ơn, quý vị có phát hiện ra lòng biết ơn của lớp trẻ bây giờ rất khó có hay không? Nguyên nhân ở đâu? Bởi vì nó là trà đến mới đưa tay bưng, cơm đến mới há miệng. Có một em nhỏ sau khi nghe rồi, nó nói với tôi: thưa thầy, nếu trà đến không đưa tay bưng, cơm đến không há miệng, thì làm sao ăn được? Đúng là nó không biết được sự cực khổ của dân gian.

Có một em nhỏ, thầy giáo của nó dùng Đệ Tử Quy để dạy dỗ. Thầy nói với học trò: sinh nhật là ngày chịu nạn của mẹ. Cho nên trước đây thì nghĩ đến mua bánh bông lan, bây giờ thì nên khác đi, tức là hướng dẫn chúng vào sinh nhật, nên dốc hết tâm lực, để cho mẹ khỏi phải quá khổ cực.

Lại có một bé gái học lớp 3 nghe xong về nhà, nó học lớp 4 chứ, về đến nhà, nó liền nói với mẹ: con muốn xào một đĩa thức ăn cho mẹ ăn. Nó xào món bí đỏ. Vừa vào bếp, bởi thân không đủ cao nên nó nhắc một cây ghế rồi đứng lên đó, bắt đầu đổ dầu vào chảo, dầu bắn lên, nó liền đi tìm một cái gang tay, sợ tay bị dầu bắn trúng nên nó tìm một cái gang tay lớn, tiếp đó lại đổ bí đỏ vào, dầu bắn lên như thế nào? càng cao hơn. Trong tình thế cấp bách này, nó nhanh chân đi lấy nón bảo hiểm của ba nó đội lên đầu, thế là đầy đủ vũ trang rồi. Cuối cùng mồ hôi nhễ nhại mới xào được đĩa thức ăn, nó bưng đĩa thức ăn đó ra, trong lòng có trường thành không? Sau này nếu ăn thức ăn của mẹ nấu, có còn chê bai nữa không? Chắc chắn là không rồi. Có làm nó mới biết mẹ mình vừa đi làm vừa nấu nhiều thức ăn như vậy, thật không dễ. Cho nên có cực nhọc mới biết cảm ơn. Quý vị xem, chúng ta làm xong phần công việc của tháng đầu tiên, lương mới có chút chút, bỗng nhiên cảm thấy rằng tiền rất khó kiếm, cũng sẽ cảm nhận được rằng: trước đây mình tiêu tiền quá nhiều, thật có lỗi với ai? Với cha mẹ, nhưng con người không phải là Thánh Hiền, chẳng ai không có lỗi, cho nên bây giờ mình phải tiết kiệm.

Điều thứ hai, ngoài sự có cực nhọc mới biết cảm ơn ra, bởi những đứa trẻ thường lao động cho nên nó rất cần mẫn, cần mẫn rất có lợi cho thân thể, và trong quá trình nó làm việc, đầu óc của nó cũng theo đó mà linh động. Cho nên những học trò thường giúp làm việc nhà, thì đầu óc của nó đặc biệt linh hoạt. Có đứa thành tích rất tốt, nhưng ở nhà không làm bất cứ việc gì, nhiều lúc quý vị sắp việc cho nó làm, có khi cũng bị nó làm tức chết được, bởi vì nó không có kinh nghiệm làm việc.

Tôi có gặp một đứa học trò, chỉ cần đụng đến công việc là nó nhất định bảo mẹ nó gọi điện cho tôi, nói với tôi. Tôi liền nói với nó: em trực tiếp nói với thầy là được rồi, làm gì phải phiền đến mẹ em như vậy? Đầu nó cúi cúi như thế này. Lần sau vẫn bảo mẹ nó điện thoại cho tôi. Bởi vì con cái ít khi đảm nhiệm công việc, nên khi đối mặt với công việc nó sẽ thiếu tự tin. Kỳ thật như thế là chúng ta đã làm hại con cái rồi.

Thứ ba, lao động sẽ tăng thêm ý chí của con người. Chú Lô đã từng nói, khi chú còn nhỏ, thùng chứa nước nhà bên cạnh đã khô cạn. Mẹ của chú nói: con đi gánh nước đổ vào thùng cho đầy. Thùng nước đó của nhà ai? Là của nhà hàng xóm, lúc đó đã hơn 4 giờ, 4-5 giờ rồi, mà gánh nước thì phải đến con tuổi nhỏ. Cho nên vừa đi vừa về, hơn nữa không phải gánh một lần là đầy thùng được, mà phải gánh hai vòng. Gánh xong hai vòng này có thể cũng đến 8-9 giờ. Chú có gánh không? Thời đó con cái đối với cha mẹ rất tôn kính “phụ mẫu mệnh, hành bất lại”, cho nên chú phải đi gánh. Về nhà là đã 8-9 giờ, mới ăn cơm đã nguội. Quý vị cam lòng không? Cam lòng không? Nếu quý vị không cam lòng thì không thể thành nhân tài như chú Lô được. Mẹ của chú biết giúp đỡ người khác, tiện đó rèn luyện ý chí của chú. Chú nói mỗi khi gặp phải áp lực lớn, áp lực công việc, trong đầu chú đều hiện lên một ảnh tượng, tức là ảnh tượng khi chú đang gánh nước, chú nghĩ: tôi sắp không kham nổi rồi, nếu như không kham nổi, ở lại chỗ này cũng chẳng biết làm sao, nên chú kiên trì bước đi từng bước một. Vì thế khi chú đối diện với sự thách đấu, ý niệm đầu tiên của chú là gì? Là phải vượt qua. Cho nên lao động sẽ khiến cho ý chí của một người không ngừng nâng cao. Các bạn! Lớp trẻ thời nay có phải là thiếu những thứ này không? Đúng rồi. Vì vậy phải nhanh chóng dạy cho con cái làm nhiều công việc nhà, biết giúp đỡ người khác, mới có thể nuôi lớn những đức hạnh tốt, thái độ tốt cho nó.

Hôm nay chúng ta nói đến đây. Cảm ơn quý vị rất nhiều

Hết tập 12

ĐỆ TỬ QUY
CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
TẬP 13

Chào các bạn, buổi sáng tốt đẹp.

Ngày hôm qua chúng ta đã nói đến đoạn: “thân sở hảo, lực vi cụ, thân sở ố, cần vi khứ”. Hôm qua cũng đề cập đến vấn đề: con người phải tránh rất nhiều những tập tánh xấu đã dưỡng thành. Hôm qua cũng nhắc đến vấn đề đánh bạc, vấn đề háo sắc, và trong sách cổ nói bốn tập tánh không thể nuôi dưỡng, đó là “kiêu, xa, dâm, dật”. Trong chữ “dật” này quan trọng nhất là từ nhỏ phải làm cho con cái học được thái độ chăm chỉ, thói quen làm việc nhà.

Hôm qua cũng nói đến làm việc nhà có những lợi ích gì?

Thứ nhất “quý lao động biết cảm ơn”, biết cảm ơn. Thứ hai tập thành thái độ chăm chỉ, năng lực làm việc cũng sẽ tích lũy được từng tí từng tí một. Cho nên năng lực làm việc tuyệt đối không phải lớn rồi mới học, từ nhỏ ở nhà đã có thể huấn luyện rồi. Sau đó rèn luyện ý chí cho nó. Cuối cùng mối quan hệ xã hội của nó sẽ rất tốt.

Trong quá trình dạy học của tôi, từng dạy qua các môn tự nhiên. Mỗi khi giảng bài xong thì có rất nhiều dụng cụ dạy học phải thu xếp lại. Có mấy em học sinh rất tự nhiên, chưa gọi đến các em, các em đã ở lại giúp mình thu dọn, giúp mình quét dọn.

Các bạn, quý vị nhìn thấy những học sinh như vậy, trong lòng quý vị sẽ như thế nào? Sanh tâm hoan hỉ. Đối với những học sinh như vậy, chúng ta chắc chắn sẽ quan tâm nhiều hơn nữa. Vì thế trẻ em chăm chỉ dễ dàng được người lớn dẫn dắt, quan tâm và yêu thương. Khi đối đãi với người cùng trang lứa, nếu như họ rất chăm chỉ, đối với nhân

duyên của họ cũng có những ảnh hưởng trực tiếp. Ví dụ như họ đến trường đại học học tập, nếu như vừa mới cùng với vài bạn học cùng ở chung phòng, họ vừa đi vào nhìn thấy người khác quét dọn phòng khách, họ liền bắt tay cùng bạn dọn dẹp, để lại cho bạn học ấn tượng gì? Đó là biết giúp đỡ mọi việc, luôn luôn thông cảm sự vất vả của người khác. Thái độ này tuy chưa từng tiếp xúc với nhau, những hành động này đã để lại ấn tượng rất tốt đối với bạn bè, họ dễ dàng hòa nhập vào trong đoàn thể. Nhưng nếu như họ ở nhà cũng không giúp đỡ ai, đến trong đoàn thể, ví dụ như ở trong phòng ngủ, người khác đang quét dọn, họ vẫn cứ mãi xem ti vi, thì những bạn học khác có cảm quan với họ như thế nào, không tốt lắm. Không phụ giúp vẫn còn được, bởi vì ở nhà không biết phụ giúp, thì không biết sự vất vả của người làm việc, có lúc cầm đồ đạc vứt bừa bãi, quên trước quên sau, đến lúc rất nhiều đồ dùng chung, lúc người ta cần dùng tìm không ra, lúc này ở trong đoàn thể sự tín dụng và ấn tượng càng ngày càng kém. Lời oán trách của người ta dần dần tích lũy, cuối cùng sẽ bộc phát ra thôi. Cho nên chúng ta tại phần “cần cù” này có đề cập đến: “trí quan phục, hữu định vị, vật loạn đốn, trí ô uế”, những thói quen sinh hoạt tốt này, đều ảnh hưởng đến sinh hoạt đoàn thể sau này của trẻ em. Không như vậy trẻ em không những không biết giúp đỡ người khác, mà còn gây thêm phiền toái cho người khác. Cho nên thói quen cần cù, thói quen lao động có liên quan trực tiếp đến mối quan hệ giao tiếp của họ.

Rất nhiều sinh viên đại học bị nhà trường đuổi học. Nguyên nhân là gì? Chính là năng lực tự lo liệu cho cuộc sống quá kém. Thầy giáo và học sinh đều không muốn ở chung với họ, làm việc với họ. Tại Tâm Quyên có một sinh viên bị nhà trường cho nghỉ học. Những tờ báo viết về anh ta, vẽ một bức tranh châm biếm, đội một cái mũ cử nhân, rồi mẹ anh ta đút cơm cho anh ta ăn. Trong nội dung viết về “học sinh giỏi chuyên nghiệp, cuộc sống trẻ thiếu năng”. Các bạn, không nên cảm thấy khoa trương quá, lúc anh ta học đại học, đích thực là mẹ anh ta vẫn bón cơm cho anh ta ăn. Bởi vì anh ta và mẹ luôn đối đầu, nếu như mẹ anh ta không bón cơm, anh ta không ăn. Cho nên lớn như vậy vẫn làm cho cha mẹ lo lắng. Nhưng chúng ta nói đi thì cũng nói lại, con cái vì sao có những thái độ như vậy? Biết có ngày nay, đầu tiên đã không như vậy. “Đầu tiên” có thể là lúc hai ba tuổi, bón cơm một lần thì phải bón đến bao lâu? Cả nhà phải chạy khắp nơi, bón cơm một lần mất một hai tiếng đồng hồ. Bón xong cơm thì lưng cũng muốn gãy rồi, cho nên không có qui củ thì không thành vương tròn được. Giáo dục con cái nhất định phải nuôi dưỡng thành những thói quen sinh hoạt tốt, tuyệt đối không thể buông lỏng con cái, đến nỗi nó tập thành thói quen. Lớn lên rồi muốn uốn nắn cũng không uốn nắn được nữa. Nên đứa trẻ này ở nơi trường học, ví dụ như đi tìm thầy giáo, đến nhà thầy giáo cũng không biết chọn thời gian, có lúc buổi trưa thầy giáo đang ngủ trưa, cũng đến bấm chuông nhà thầy giáo. Sau khi đi vào muốn mượn máy tính của thầy giáo, ăn uống thì vút đầy nhà, cũng không dọn dẹp, cho nên thầy giáo rất

sợ họ, bạn học cũng rất sợ họ. Chúng ta hi vọng con cái sau này, cuộc đời của nó sẽ thuận lợi, thì cần phải tập cho nó những thói quen tốt mới được. Nếu không những thói quen xấu này vô hình trung sẽ là những trở ngại rất lớn cho cuộc đời của nó. Chúng ta biết được những điều gì là tốt, thì phải ra sức nuôi dưỡng nó; những gì là không tốt thì ra sức sửa đổi, đương nhiên phải bắt đầu từ chúng ta, tiếp đó làm gương cho con cái.

“Thân sở hiếu” này chúng ta cũng có thể triển khai nó ra, coi như không chỉ là cha mẹ, những điều mong muốn của người thân chúng ta, chúng ta có thể làm được thì nên ra sức mà làm. Ví dụ như thế tử con cái, nhất định mong muốn chúng ta có thể chia sẻ với họ nhiều hơn. Có câu nói như thế này: “tất cả những thành công đều không thể thay thế cho thất bại của gia đình”. Rất nhiều người nói rằng: hiện nay công việc tôi bận rộn như vậy, làm gì có thời gian chăm sóc con cái? Họ cũng nói: con người nơi giang hồ, bản thân không thể làm chủ. Câu nói này có lý hay không? Đây gọi là kiếm cơ. Con người chỉ cần có tâm, nhất định có thể làm tốt mọi việc. Đương nhiên chắc chắn trong tình người cũng có rất nhiều sự việc sẽ xảy ra, cho nên nhất định phải học tập một năng lực, gọi là năng lực từ chối, nếu không thời gian quý vị luôn luôn tiêu hao nơi ứng phó, tiêu hao rất nhiều nơi những việc chẳng có liên quan gì lớn đối với gia đình, nhân sinh.

Từ chối có khó học hay không? Các bạn, quý vị thấy từ chối có dễ học hay không? Không dễ dàng gì. Từ chối người khác, chúng ta có

thể đem ra hai pháp bảo lớn, hai pháp bảo này đem ra rồi, thông thường bạn bè sẽ không làm khó quý vị.

Pháp bảo thứ nhất chính là cha mẹ. Ví dụ như nói bạn bè muốn tìm quý vị đi ăn chơi tụ tập, thật sự quý vị không muốn đi. Nếu đi lại phải thức đến nửa đêm một hai giờ. Nói chuyện đều là vấn đề gì? “Tán hươu tán vượn, bày trò khôn vặt”, những lời lẽ này, quý vị thật sự không muốn đi, lúc đó quý vị có thể mượn danh cha mẹ, rồi nói với họ: tôi đã hứa với cha mẹ phải về nhà, tối nay ở nhà với mẹ, một hai tuần lễ trước tôi đã hứa với mẹ rồi, cho nên tôi phải về nhà. Thông thường bạn bè nghe quý vị phải về nhà thăm viếng cha mẹ, họ sẽ như thế nào? Họ đương nhiên sẽ không miễn cưỡng quý vị nữa, nói không chừng quý vị vừa nói như vậy, họ cũng đột nhiên nghĩ đến: mình cũng rất lâu rồi chưa về nhà thăm cha mẹ, quý vị từ chối như vậy rồi, còn thức tỉnh hiếu tâm của họ. Đó là pháp bảo thứ nhất.

Pháp bảo thứ hai là vợ con. Lúc quý vị không muốn đi đến những nơi vô vị như vậy, quý vị có thể nói với họ: tối hôm nay tôi phải cùng con tôi, giảng hai câu chuyện đức dục cho nó, đã hứa với con rồi, bởi vì hiện nay tôi đang cùng con dùng “Đệ tử quy”, làm gia quy của chúng tôi. “Đệ tử quy” nói: “phàm xuất ngôn, tín vi tiên”, con cái vẫn còn nhỏ, chúng ta không thể thất tín với chúng, cho nên tôi phải về nhà. Lúc quý vị đem hai con át chủ bài này ra, cơ bản bạn bè sẽ không làm khó quý vị. Nếu như hai con át chủ bài này đã đem ra rồi mà vẫn vô dụng, vẫn cứ muốn kéo quý vị đi, vậy phải làm sao? Nếu như bạn bè

như vậy, tôi thấy đời người nên có sự chọn lựa. Bàn bè như vậy nên “kính như viễn chi”. Lúc chúng ta có nhiều thời gian hơn, thì có thể “thân sở háo, lực vi cụ”. Trước đây chúng ta cũng có nhắc đến “thần hôn định tĩnh”, thường thường về nhà thăm cha mẹ, cha mẹ sẽ rất vui. Có một số người trẻ tuổi, họ cũng biết tranh thủ thứ bảy hoặc chủ nhật về nhà thăm cha mẹ, thăm như thế nào? Dẫn một hai đứa con về, vừa vào nhà liền ngồi nơi salon, bắt đầu ngồi đó đọc báo, hai vợ chồng đều ngồi nơi salon, con cái vừa vào đến nhà thì chạy đông chạy tây, ông bà bận rộn cũng không vui lắm sao. Ở trong nhà bếp, sáng sớm đã đi mua thức ăn. Trở về lại nhanh chóng làm cơm, sau đó nấu xong lại dọn cơm ra, chúng ta bỏ báo xuống, à ăn cơm thôi. Rồi cả nhà cùng ăn cơm, ăn cơm xong cũng không giúp đỡ dọn dẹp bát đĩa, rửa chén bát. Ăn xong liền nói, mẹ, con phải đi rồi, phải quản mà đi, dẫn con cái về thôi. Ông bà ngồi trên sa lon, thở dài vài cái, mệt chết được, chẳng bằng không về còn hơn, nhà yên ả hơn. Vì thế chúng ta nên hiểu đến việc chúng ta về nhà thăm ba mẹ, một là tâm tận hiếu, hai là chăm sóc cha mẹ nhiều hơn. Chúng ta nên gọi điện thoại trước cho ba mẹ, thức ăn chúng con đã mua rồi. Lúc về nhà, hai vợ chồng nên chủ động đi làm cơm, như vậy mới bớt đi sự lo lắng cho cha mẹ, tấm lòng hiếu đễ của chúng ta mới thật sự làm tròn.

Chúng ta xem câu tiếp. “Thân hữu thương, di thân ưu, đức hữu thương, di thân tu”. Thân thể không được tốt, thân thể bị thương rồi, sẽ làm cho cha mẹ rất lo lắng. Cho nên hôm qua chúng ta cũng nhắc đến

“bệnh từ miệng mà vào”, đối với việc ăn uống của chúng ta phải rất cẩn thận, phải ăn uống cho lành mạnh, để cha mẹ không phải lo lắng. Ngoài việc ăn ra, ví dụ như những chi tiết trong cuộc sống, cũng phải quan tâm nhiều hơn đến thân thể, giữa mùa xuân và mùa thu khi nhiệt độ không khí thay đổi rất lớn, phải nhớ nên mặc thêm áo quần. Lúc tôi đang dạy học, rất nhiều học sinh trời đã lạnh nên mặc thêm áo rồi, mà họ còn mặc áo quần như thế nào? Mặc một chiếc áo ngắn tay, ở đằng kia thấy cậu ta đúng là không sợ lạnh. Lúc đó tôi thường nói với cậu ta: mặc thêm áo quần vào. Tiếp đó tôi lại nói: nếu như em bị cảm lạnh rồi, ai chăm sóc cho em? Cậu ta suy nghĩ rồi nói ba mẹ chăm sóc, tôi nói đúng rồi. Nếu như em mắc bệnh rồi thì bản thân tự chăm sóc cho mình, thầy sẽ không nói làm gì. Nhưng em vừa ngã bệnh đã làm người nhà vất vả, cho nên em phải có trách nhiệm làm cho bản thân không sanh bệnh. Em xem em vừa bị bệnh thì mẹ em phải xin nghỉ làm, còn phải chạy xe máy chở em đi khám bác sĩ, rồi lại đưa em về lại nhà. Hơn nữa không chỉ bận rộn như vậy, mẹ đi làm ở công ty, tâm có yên hay không? Không an tâm được. Cho nên thời thời phải chú ý sự ấm lạnh. Đừng để thân thể bị cảm lạnh. Ví dụ như chúng ta đang vận động, đang leo núi, sẽ ra rất nhiều mồ hôi, cho nên lúc đang vận động cũng nên nhớ cầm theo khăn lông, cầm theo áo quần khô. Lúc chúng ta quan tâm những chi tiết nhỏ này cũng có thể chăm sóc bản thân, vậy là cha mẹ quý vị sẽ ngày càng yên tâm hơn về quý vị.

Cho nên rất nhiều người trẻ tuổi, thanh thiếu niên, họ nói: cha mẹ tôi làm sao mà quản tôi nhiều đến thế. Tôi sẽ hỏi ngược lại họ: vì sao cha mẹ phải quản quý vị nhiều như vậy? Đương nhiên quý vị có nhiều hành vi không thể làm cha mẹ yên tâm được. Nếu như quý vị đều có thể thực sự chăm sóc bản thân cho tốt, cha mẹ sẽ yên tâm về quý vị. Vậy là quý vị có thể đạt được tự do thật sự. Nếu như quý vị rất nhiều việc đều không biết tự chăm sóc cho bản thân, cha mẹ lại không nhắc nhở quý vị, vậy không phải là cha mẹ chưa làm tròn trách nhiệm của mình sao. Cho nên quý vị phải hiểu cho tấm lòng của ba mẹ, từ đó mà làm cho bản thân mình hiểu chuyện hơn chút nữa. Như vậy quý vị mới có thể thực sự tự do, lại làm cho cha mẹ yên tâm. Vậy nên cuộc sống của chúng ta cũng cần có quy luật. Không nên thường thường thức đêm, thức đêm một đêm phải mất mấy ngày mới bù lại được? Có thể đến vài ngày mới bù lại được.

Chúng ta luôn luôn quan tâm đến việc ăn uống, quan tâm đến cuộc sống có quy cũ. Làm cho thân thể mình có thể có sự điều dưỡng tốt nhất. Một đứa trẻ bị cảm lạnh, trong nhật ký nó viết một dòng, nó nói: tôi cảm lạnh rồi, tôi rất buồn. Không phải vì tôi cảm cúm khó chịu, mà vì cảm cúm là bất hiếu. Nên quý vị xem, trẻ em chúng tiếp thu sự giáo dục của “Đệ tử quy”, nó đối diện với rất nhiều sự việc, năng lực quán chiếu, năng lực tự phản tỉnh, thì sẽ khác với những đứa trẻ thông thường khác.

Trong Hiếu Kinh mục “*Khai Tông Minh Nghĩa Chương*”, cũng cho chúng ta một lời dạy quan trọng. Sự hiếu đạo của một người nhất định phải từ sự yêu thương thân thể mình, bắt đầu thực tế từ đó. Nói rằng “thân thể tóc da nhận từ cha mẹ, không dám hủy thương, hiếu bắt đầu từ đó.”

Chúng ta đọc tiếp câu sau. “đức hữu thương, di thân tu”. Lúc đạo đức chúng ta có tôn thương, sẽ khiến cha mẹ bị nhục nhã, sẽ làm cho người nhà xấu hổ, thậm chí sẽ làm cho dân tộc nước nhà sỉ nhục.

Cuối đời nhà Hán, có một học giả tên là Đông Trác, sau khi Đông Trác có quyền thế rồi, liền dùng quyền lực để làm loạn, rồi rất nhiều người nổi lên công phạt lại ông ta. Cuối đời Đông Trác rất tệ, gia tộc ông ta đều bị xử tử, mẹ của ông đã hơn 90 tuổi rồi, còn đến pháp trường chịu xử tử. Vì thế chúng ta làm con cái, nếu như hành vi chúng ta còn tạo thành nỗi thống khổ lớn như vậy cho cha mẹ, đó thật là phạm làm con cái chưa làm tốt. Hiện nay không còn hình phạt kiểu “diệt cửu tộc” nữa, nhưng trong sự nghiệp của chúng ta, nếu như để xảy ra những sai trái, ví dụ như công ty bị phá sản, cũng có khả năng liên lụy đến cha mẹ. Cha mẹ đã cực khổ hơn nữa cuộc đời, đến lúc đó ngay cả lương hưu của họ cũng không bảo đảm được. Thậm chí còn có khả năng đến lúc tuổi già còn phải đến tòa án. Lúc đó sẽ thế lương lắm. Cho nên chúng ta làm con cái, cuộc đời phải có thành tín, phải làm đâu chắc đấy, không thể viễn vông không thực tế, tạo thành bản thân phạm phải những sai lầm,

cũng liên lụy đến cha mẹ mình. Vì thế “đức có tổn thương, cha mẹ chịu tội nhục”.

Vậy đức không tổn thương thì sao. Giả sử đạo đức chúng ta có thể không ngừng nâng cao, dùng đức hạnh chúng ta để tạo phúc cho xã hội, tạo phúc cho nước nhà, thì có thể làm được như Hiếu Kinh nói; “lập thân hành đạo, dương danh ư hậu thế, dĩ hiển phụ mẫu”, đó chính là “hiếu chi chung dã”. “Dĩ hiển phụ mẫu”, phải chăng muốn sau khi cha mẹ qua đời rồi mới hiển thị, không phải vậy. Trong hiện tại quý vị còn rất trẻ đã có thể phụng hiến tốt cho xã hội, thì cha mẹ quý vị sẽ nhờ đó mà hãnh diện, vậy thì nửa đời sau của họ, trong lòng sẽ rất được an ủi.

Mạnh Tử có một đoạn nhắc nhở rất quan trọng. Mạnh Tử nói: “sự thực vi đại? sự thân vi đại”, thờ phụng cha mẹ, là đại sự số một của đời người.

“Thủ thực vi đại? thủ thân vi đại”, tự lo liệu cho bản thân. “thủ thân vi đại”, tức là giữ gìn thân thể, danh tiết của bản thân, tuyệt đối không thể làm những sự việc trái với đạo đức, trái với pháp luật, mà làm cho cha mẹ không chịu nổi. Nên lúc hành vi chúng ta không phù hợp với đạo đức, cha mẹ nhục nhã, người nhà cũng nhục nhã, thậm chí ngay cả thế hệ sau cũng có khả năng bị sỉ nhục. Hiện nay mạng internet quá phát triển, sự giao lưu giữa con người với con người rất thường xuyên. Nếu như không có năng lực phán đoán, lại không có lý trí, rất có khả năng sẽ phạm phải những việc làm cho mình nuôi tiếc suốt đời. Cho nên giữ thân rất quan trọng. Hiện nay trong thành thị nói rất nhiều về “tình một đêm”,

điều này không chỉ làm cho mình nhục nhã, khả năng còn làm cho con cái không ngẩng đầu lên được. Cho nên bản thân chúng ta phải cẩn thận hành động lời nói. Không thể tự chuốc nhục vào thân. Kỳ thật vì sao người ta lại phạm phải sai lầm như vậy? Trong nam giới, có lẽ do quá buông thả dục vọng, đó là do từ nhỏ đã không có chí hướng, đời người chỉ biết hưởng lạc làm hư hỏng bản thân. Vì thế làm cho con trẻ có chí hướng, nó sẽ không bị xã hội làm ô nhiễm, làm ảnh hưởng. Nhưng người nữ sao cũng lại phạm phải sai lầm như vậy? Rất nhiều người là vì ái mộ hư vinh, ái mộ hư vinh thì rất thích nghe lời nói ngọt. Nên rất nhiều đàn ông tâm địa bất lương, họ dùng những lời ngon tiếng ngọt, có khả năng làm cho những người phụ nữ này, bước vào con đường sai trái. Vậy nên bản thân chúng ta phải phản tỉnh, không thể phạm phải những sai lầm như vậy.

Tiếp theo phải làm cho trẻ con từ nhỏ đã không ái mộ hư vinh, làm cho trẻ con từ nhỏ phải có chí hướng cho cuộc đời, cuộc đời phong phú, đạo đức nhân sinh được nâng cao, sẽ không phạm những sai lầm kiểu “lỡ sa chân ngàn đời ôm hận”. Đó là “đức hữu thương di thân tu”.

“Thân ái ngã, hiếu hà nan, thân táng ngã, hiếu phương hiền”. Cha mẹ đối xử với chúng ta rất tốt, chúng ta cũng hết lòng phụng dưỡng cha mẹ. Đương nhiên cha mẹ cũng có khả năng có lúc tính khí không tốt lắm, lúc này chúng ta cũng phải bao dung, phải khoan thứ, bởi vì mỗi người tâm trạng đều sẽ có lúc này lúc khác. Đối xử giữa người với người, chúng ta phải nhớ kỹ một nguyên tắc “bất luận người khác đúng

hay sai, bản thân nhất định phải làm cho đúng”. Giả dụ hôm nay cha mẹ đối xử với chúng ta trong tâm trạng không tốt lắm, chúng ta cũng dùng tâm trạng không tốt để đối đãi với cha mẹ, thật ra cha mẹ đã sai, chúng ta cũng sai. Giả dụ như chúng ta đã sai, còn có tư cách đi phê bình người khác sai không? Không có nữa. Cho nên bất luận là cha mẹ, hoặc là những thân hữu xung quanh chúng ta cũng vậy, cho dù họ dùng thái độ không tốt đối với chúng ta, chúng ta vẫn phải dùng thái độ đúng để đối diện với họ. Nếu không chúng ta cũng kém cõi hơn họ, căn bản không có tư cách để nói người khác sai. Đó là một thái độ lý trí, bất luận người khác đúng hay sai, bản thân tôi trước hết nhất định phải làm đúng. Bởi vì có thái độ nhân sinh như vậy, nên chúng ta có rất nhiều thánh triết, đều có thể nơi tình trạng “cha mẹ ghét ta”, họ vẫn giữ được tâm chí thành chí hiếu của họ. Cũng nhờ tâm hiếu chí thành này có thể biến chuyển không khí gia đình, nhờ đó mà gia đình hòa thuận an vui.

Vào cuối đời nhà Chu, có một người con hiếu gọi là Mẫn Tử Khiên, mẫu thân của ông mất sớm, phụ thân lấy thêm mẹ kế, mẹ kế đối xử với ông không tốt lắm. Mùa đông đến may áo quần, vì mẹ kế có sinh thêm hai đứa em trai, dùng bông gòn may áo bông cho hai đứa em trai, nhưng lại dùng bông lau may áo quần cho ông. May xong rồi áo quần đích thực rất lớn, phồng lên, nhưng bông lau không giữ ấm. Đúng lúc đó phụ thân kêu ông đánh xe cho phụ thân. Vì gió lạnh thổi rít qua, nên Mẫn Tử Khiên vừa đánh xe, vừa run lẩy bẩy. Phụ thân ông nhìn thấy áo quần mặc dày như vậy rồi, mà còn run rẩy, hành vi này của con rất có

thể sẽ làm cho danh tiết của mẹ kế bị tổn hại, người ta nhìn vào còn cho rằng mẹ kế đang ngược đãi con trẻ, cho nên rất giận, cầm roi quất Mẫn Tử Khiên. Kết quả cây roi vừa quất vào, áo quần đã bị rách, bông lau bay ra. Phụ thân của ông nhìn thấy rất tức giận. Mẹ kế làm sao có thể ngược đãi con trai ta như vậy? Ông giận đùng đùng, vừa về đến nhà, liền đòi bỏ bà mẹ kế. Trong tình hình nguy cấp đó, Mẫn Tử Khiên liền quỳ xuống, ông cầu xin với phụ thân, ông nói: cha à, không nên đuổi mẹ kế đi, bởi vì: “mẹ còn một người lạnh, mẹ đi ba người con đơn cô”. Lúc mẫu thân còn chỉ có một mình con lạnh lẽo, nếu như mẫu thân đi rồi con và hai em trai đều phải chịu đói chịu lạnh. Mẫn Tử Khiên nói ra những lời như vậy, phụ thân của ông nghe xong rất cảm động, cũng đã bớt giận lại, mẹ kế của ông càng cảm thấy rất xấu hổ, một đứa bé nhỏ như vậy, đã có thể luôn luôn vì con cái của bà, vì bà mà lo nghĩ. Ngược lại bà người lớn như vậy rồi, lại đi so đo tính toán với một đứa trẻ. Cho nên tấm lòng này của Mẫn Tử Khiên, đức hạnh này đã cảm hóa được mẹ kế của ông. Từ đó gia đình sống với nhau rất yên vui.

Các bạn, nếu như Mẫn Tử Khiên không dùng cách này khoan thứ, bao dung, không dùng tâm hiếu chí thành để đối xử với mẹ kế của ông, thì gia đình này sau đó sẽ như thế nào? Sẽ làm cho tan nhà nát cửa, cho nên con người đối diện với sự việc tuyệt đối không thể làm theo tính khí của mình. Nếu như đều lấy oán báo oán, kết quả tuyệt đối không viên mãn. Cho nên tôi tin rằng “tinh thành sở chí, kim thạch vi khai”,

dùng tâm chân thành, dùng tấm lòng hiếu thảo, mới có thể diễn được từng màn kịch hay của cuộc đời.

Ngoài ra cũng có một người con hiếu tên là Vương Tường. Trong lịch sử ông có một câu chuyện rất nổi tiếng, gọi là “Vương Tường phẫu băng”. Tức trong mùa đông rất lạnh giá, mẹ kế của ông bảo ông đi bắt cá cho bà ăn. Trong lúc trời đất đầy băng tuyết có cá để mà bắt không? Có hay không? Không có. Nếu như Vương Tường không bắt cá sẽ như thế nào? Có thể sẽ bị đánh, thậm chí mẹ kế không cho ông vào nhà, đối diện với sự đối đãi của mẹ kế như vậy, ông vẫn không có lời gì oán hận, vẫn đến nơi băng tuyết phủ đầy này một mình rơi lệ khóc lóc, do tấm lòng thành tâm này, cảm động đến trời đất, mặt đất liền nứt ra, nhảy ra hai con cá, ông cầm hai con cá về nhà phụng dưỡng mẹ kế. Đương nhiên những yêu cầu vô lý như vậy, chắc chắn không phải chỉ có một việc này, rất nhiều việc khác vẫn cố ý gây khó dễ. Vương Tường hoàn toàn không vì thế mà chùn chân. Có một lần ngoài trời sắp có mưa, mẹ kế nói với ông rằng bây giờ bên ngoài đang mưa đang gió, nếu như trái trên cây rơi xuống, ta sẽ xử phạt ngươi. Vương Tường liền chạy ra ngoài, ôm những cây ăn trái kia mà khóc lóc, khẩn cầu chúng nó đừng có rơi xuống. Tấm lòng chân thành này cũng đã cảm động đến cây. Chúng ta nói thực vật, khoáng vật đều sẽ vì lòng người mà có cảm ứng, đích thực trái cây cũng rơi có vài trái, nên rất nhiều tình trạng, đều do tấm lòng hiếu của Vương Tường mới có thể biến nguy thành an.

Các bạn, muốn cảm động một người, cảm hóa một người, có dễ dàng không? Không dễ dàng, phải có tâm rất kiên trì mới được. Vương Tường cảm động mẹ kế của ông không phải khi ông còn nhỏ, đến khi ông lớn rồi, cũng đã lấy vợ rồi, mẹ kế của ông không chỉ ngược đãi ông, ngay cả vợ ông cũng cùng bị ngược đãi. Nhưng đức hạnh này của ông đã cảm động được em trai của mình là Vương Lãm. Vương Lãm là em trai con mẹ kế của ông, vì đức hạnh của ông, cho nên em trai đối với ông rất tôn kính. Mỗi lần mẹ kế ngược đãi Vương Tường, và vợ của Vương Tường. Vương Lãm đều dẫn vợ mình đến cùng giúp anh trai Vương Tường. Sau này đức hạnh của Vương Tường càng ngày càng tốt, danh tiếng cũng vang xa, mẹ kế tâm sanh tật đó, rất không vui, lại đem thức uống độc, rượu độc, đem cho Vương Tường uống. Kết quả vì em trai ông đã biết trước sự việc, nên lúc tình thế nguy cấp đó, em trai ông giắt lấy ly rượu, ngay lúc này giúp anh trai uống hết.

Các bạn, em trai ông đã dùng cái gì để khuyên mẹ mình? Dùng cái chết để khuyên can mẹ, nên lúc đó, mẹ của ông liền làm đổ ly rượu đó, bản thân cũng cảm thấy rất xấu hổ. Con trai bà ta lại có thể dùng cái chết để bảo vệ anh trai mình, bà ta làm sao lại có thể làm người không có bốn phận như vậy? Hành động này cũng thức tỉnh lương tri của mẹ ông ta, cho nên lòng chí thành của hai anh em cũng làm cho gia đình chuyển hóa trở lại. Trong triều đúng lúc đó có một vị đại thần tên là Lã Kiên, trên tay Lã Kiên có một thanh bảo kiếm, ông liền tặng cho Vương Tường, ông nói người có thanh bảo kiếm này, có thể che chở cho con

cháu đời sau đều sẽ rất thành tựu. Vương Tường được thanh bảo kiếm này, suy nghĩ đầu tiên là gì? Không phải dành lấy cho mình, lập tức tặng cho em trai của mình, cũng chúc phúc cho em trai mình sau này con cháu có thể hưng thịnh. Đích thực có được anh em như vậy, đức hạnh tốt như vậy, thế hệ sau của họ nhất định sẽ có được sự giáo hóa rất tốt. Bởi vì Dịch Kinh nói ròi: “ nhà biết tích thiện, con cháu được ân đức”, cho nên thế hệ sau của Vương Tường, Vương Lãm kéo dài đến chín đời đều là công khanh, đều làm đại quan trong triều, phục vụ quốc gia xã hội. Vậy nên chúng ta đích xác phải dùng tâm chân thành để chuyển hóa những điều không viên mãn trong gia đình. Đó gọi là “thân tặng ngã, hiếu phương hiền”.

Chúng ta xem tiếp đoạn văn dưới đây. Chúng ta cùng nhau đọc qua một lần: “thân hữu quá, gián sử cánh, di ngô sắc, nhu ngô thanh, gián bất nhập, duyệt phục gián, hiệu khắp tùy thất vô oán.” Ở đây nhắc đến vấn đề cha mẹ có lỗi, chữ “thân” này, chúng ta cũng có thể đem ý nghĩa nó diễn ra, chính là tất cả người thân bạn bè chúng ta có lỗi làm, chúng ta đều có trách nhiệm khuyên nhủ họ, gọi là: “thân hữu quá gián sử cánh, di ngô sắc, nhu ngô thanh, gián bất nhập, duyệt phục gián, hiệu khắp tùy thất vô oán.” Kỳ thật câu kinh văn này vô cùng sâu sắc, nó không chỉ nói với chúng ta rằng: khuyên can người thân là bổn phận của chúng ta, ngay phương pháp, thái độ thậm chí thời cơ để khuyên răn, đều giúp chúng ta chọn ra. Chúng ta xem xem, khuyên nhủ một người nên chú ý đến, thứ nhất là ý định, thứ hai là phải chú ý thời cơ, thứ ba là

phải chú ý thái độ và phương pháp, thứ tư còn phải chú ý có tính nhẫn nại. Khuyên một người cũng không dễ dàng gì, phải có tu dưỡng. Lúc quý vị khuyên thân hữu, có khuyên ngay lúc đó hay không, từ đó về sau họ sẽ sửa đổi, có vị nào như vậy không? Nếu như có, quý vị nhất định phải giới thiệu họ cho tôi làm quen với. Bởi vì có khả năng họ là Nhan Uyên chuyển thế. Bởi vì Nhan Uyên làm được việc gì? Đó là “bất nhị quá”. Hiện nay còn có người như vậy, nhất định phải gọi họ là xuất hiện để hoàng dương văn hóa xưa. Thông thường người thành niên vì rất nhiều hành vi, không phải một ngày hai ngày hình thành được, nói rằng “băng đông ba thước, không phải do lạnh một ngày”, đã đóng băng lâu như vậy, ngọn lửa kia phải từ từ cháy, mới có thể làm tan chảy được nó. Cho nên mới đầu chúng ta khuyên nhủ thân hữu, trước phải quan chiếu đến ý định của bản thân, nhất định phải có một tấm lòng luôn muốn tốt cho đối phương, mà không phải một kiểu không chế: anh phải nghe lời tôi, không nghe tôi là không được. Ví dụ chúng ta dùng thái độ không chế này, một thái độ cưỡng ép, có thể sẽ xuất hiện hiệu quả ngược. Cho nên chúng ta có một số kinh nghiệm, khuyên người khác đến mức cãi cộ nhau đều có, thậm chí làm cho đối phương thẹn quá hóa giận, như vậy là chúng ta mất đi mục đích thực sự ban đầu là chân thành khuyên họ. Cho nên luôn luôn nhớ ý định của mình, tức là hi vọng họ tốt hơn. Ngay lúc tấm lòng này kiên định, phương pháp, thái độ, quý vị sẽ tự nhiên sửa đổi được chính mình.

Giống như chúng tôi lúc đang dạy học, rất nhiều trẻ con rất thích đến để mách chuyện. Các em đến mách chuyện, chúng ta sẽ hỏi: lúc này em đang nói bạn học này có điều gì không tốt, vậy em dùng tâm như thế nào để thưa với thầy giáo? Là vui trên nỗi đau của người khác? Hay là thực sự muốn bạn kia sửa sai? Như vậy cũng khiến cho trẻ em nhìn lại ý định của mình. Sau đó chúng ta tiếp tục nói với các em, nếu như em thực sự hi vọng bạn này sửa sai, vậy thì em đích thân đến nói với bạn ấy, không cần thầy giáo đến nói. Đương nhiên dưới tiền đề đó, quý vị muốn trong lớp kiến lập một số bạn làm người tốt, thái độ làm việc tốt. Ví dụ như cả lớp đã học qua “Đệ tử quy”, trong “Đệ tử quy” có câu nói: “văn dự khùng, văn quá hân, trực lượng sĩ, tiêm tương thân”. Một người đối diện với lời khen của người khác, sẽ cảm thấy vô cùng lo sợ, đối diện với sự khuyên răn của người khác, sẽ cảm thấy cảm ơn quý vị đã chỉ ra khuyết điểm cho tôi. Lúc cả lớp đều có thái độ như vậy, bạn học này ngày trước khuyên can một bạn khác, họ sẽ có thể thành tựu cho nhau, cảm ơn nhau. Tức nhìn thấy một bạn khác, sẽ cúi đầu chào họ, cảm ơn bạn, chỉ ra khuyết điểm cho tôi. Lúc trẻ họ biết cách đi khuyên can người khác, lúc trẻ họ cũng biết chấp nhận lời khuyên can của người khác, thái độ như vậy sẽ làm cho cuộc đời của họ có những trợ lực rất lớn. Cho nên khuyên người khác, điều đầu tiên phải chú ý là vấn đề ý định.

Thứ hai là thời cơ. Thời cơ như thế nào thì khuyên răn người khác tốt hơn? Tục ngữ nói “đương thiện ư công đường, qui quá ư tu

thất”, tức xung tán ưu điểm của người khác, xung tán người khác làm việc tốt, quý vị có thể nói ở trong đám đông, bởi vì có thể làm cho những người khác “gặp người thiện, tức nghĩ đến mình”, quý vị dành cho họ sự khẳng định, họ sẽ càng tích cực nỗ lực. Nhưng nói lỗi người khác, khuyên răn sai trái của người khác nên nói ở nơi chỗ riêng, lúc không có những người khác, Vì sao vậy? Vì sao phải không có những người khác? Bởi vì chúng ta là người lớn quan trọng nhất là điều gì? là thể diện, thể diện rất quý có đúng không? Thể diện một cân bao nhiêu tiền? Nên một người có đạo đức, học vấn phải thành tựu. Đầu tiên phải bán đi một thứ, phải bán thể diện đi, đợi tí nữa nếu có ai muốn bán, tôi sẽ mua. Nhưng tình người phải có thể thông cảm được, phải nghĩ đến thể diện của người khác. Cho nên phải “nói lỗi nơi phòng riêng”. Lúc quý vị làm được những động tác như vậy, đối phương sẽ cảm thấy quý vị đang nghĩ thay cho họ. Nếu như quý vị nói ra nơi công chúng thì có thể nảy sinh xung đột, biện luận. Cho nên nói lỗi phải nói nơi phòng riêng. Đây là nắm bắt đúng thời cơ.

Trong “Luận Ngữ” cũng có một câu nhắc đến vấn đề này, “khả dĩ ngôn, nhi bất dĩ chi ngôn”, thời cơ đã đến rồi, quý vị có thể khuyên răn họ, nhưng quý vị lại không khuyên răn họ, như vậy là “thất nhân”, “có thể nói với họ nhưng không nói”, đó là thất nhân, chúng ta đã không làm tròn bổn phận rồi, làm mất đi bổn phận làm con cái, hoặc mất đi bổn phận với bạn bè.

“Bất khả dữ ngôn, nhi dữ chi ngôn”, thời cơ chưa đến, quý vị vội vàng quá, liền nói với họ rồi, như vậy là “thất ngữ”. Quý vị có lẽ đã nói sai lời rồi. Lòng tốt của quý vị có thể dẫn đến làm việc ác, tức là lỗ lời. Cho nên khuyên nhủ trong toàn thể mối quan hệ của ngũ luân, đều có những bổn phận như vậy. Cha con cần khuyên can, quân thần cũng cần khuyên can. Bởi vì quý vị tiếp nhận phần trách nhiệm với công ty, thì nên có trách nhiệm giúp đỡ công ty cho tốt. Đương nhiên cũng nên giúp đỡ người lãnh đạo cho tốt. Cho nên quan hệ quân thần cũng cần khuyên can. Sau đó đến vợ chồng, đương nhiên cũng cần có, phải giúp chồng dạy con. Thứ đến anh em cũng cần khuyên can lẫn nhau. Và còn bạn bè nữa. Những điều này đều là bổn phận làm người của chúng ta. Cho nên phải nâng cao bản thân về trí tuệ khuyên can người khác, mới có thể thông qua lời lẽ của chúng ta, có tác dụng giúp đỡ cuộc đời những thân hữu của chúng ta.

“Đệ tử quy” câu này cũng có nhắc đến, “gián bất nhập, duyệt phục gián”, chữ “duyet” này, rất có học vấn, tức là lúc khuyên cha mẹ lần thứ nhất không chấp nhận, phải đến lúc nào mới khuyên lại? Lúc nào khuyên? Lúc cha mẹ vui vẻ, cho nên lúc này phải tùy mặt gửi lời, “vui mới nói”, thái độ và phương pháp thì sao? “di ngô sắc, nhu ngô thanh”, đây chính là thái độ. Chúng ta phải tâm khí bình tĩnh, bởi vì quý vị nổi nóng, sẽ làm cho cha mẹ cũng nổi nóng. Quý vị không nổi nóng, họ cũng không dễ dàng nổi nóng. Cho nên chúng ta phải “sắc mặt vui, lời nhỏ nhẹ”, sau đó lại phải nắm đúng thời cơ để khuyên ngăn, rồi “duyet

phục gián”. Chữ “phục” này nghĩa là gì? Đúng vậy là một lần, hai lần, ba lần. “Phục” chính là cần phải có tính kiên nhẫn mới được. Tính kiên nhẫn này từ đâu mà có? Từ hiếu tâm, từ tâm hữu ái, từ tâm tận trung bổn phận. Nhất định sẽ duy trì cho đến khi làm được. Cho nên chúng ta nếu như hôm nay khuyên người khác không có kết quả, chúng ta phải hiểu được vấn đề không phải ở đối phương mà là nơi bản thân. Lúc chúng ta kỹ càng phản tỉnh chính mình, thì trí tuệ khuyên ngăn người khác của chúng ta càng ngày càng cao, tự nhiên người khác sẽ cảm nhận được chân tâm thành ý của chúng ta, nhất định sẽ chuyển hóa được họ. Chúng ta giữ được thái độ, nếu như người khác không nghe lời khuyên của chúng ta, là do chúng ta “đức chưa tu”, cho nên “cảm chưa đến”, cảm ứng chưa đến được. Khuyên người khác còn có một chuẩn bị cho sự mở đầu, chúng ta cũng phải suy nghĩ đến.

Trong Luận Ngữ Khổng Tử có nhắc đến: “quân tử tín nhi hậu gián”, người quân tử khuyên người khác có một tiền đề, nhất định phải làm cho đối phương rất tin tưởng họ, rồi họ mới khuyên răn sau. Nếu như đối phương chưa tin tưởng họ lắm, “vị tín tắc dĩ vi báng kỷ dã”, giả dụ như đối phương còn chưa tín nhiệm chúng ta, chúng ta đã khuyên can họ, họ còn cho rằng phải chăng chúng ta cố ý làm tổn thương họ.

Cho nên ngày nay muốn khuyên can người khác, đầu tiên phải được đối phương tín nhiệm sâu sắc đối với chúng ta, cho nên phụ thân, người lãnh đạo, hay là một nửa của quý vị, bạn bè quý vị, anh em quý vị có tín nhiệm đối với quý vị, quý vị khuyên can mới có hiệu quả. Vậy làm

thế nào để được sự tín nhiệm của người khác? Chúng ta đều mong muốn được người thân, bạn bè rất tin tưởng đối với chúng ta. Vậy tín nhiệm là cầu mong nó đến chăng? Tín nhiệm tuyệt đối không phải cầu mà được. Chúng ta nhiều lúc rất hâm mộ người khác: nhân duyên của quý vị sao tốt như vậy? mọi người vì sao đều tín nhiệm quý vị như vậy? Chúng ta chỉ chú ý đến kết quả, mà không suy nghĩ đến nguyên nhân của nó.

Tiết sau chúng ta tìm hiểu tiếp, vì sao một người có thể được người khác tín nhiệm.

Cám ơn quý vị!

HẾT TẬP 13

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 14

Chào các bạn! Sáng nay chúng ta đã đề cập đến việc muốn khuyên can người khác cần có điều kiện tiên quyết, nhất định phải nhận được sự tín nhiệm của đối phương trước đã. Nếu như tín nhiệm chưa đủ, có thể lúc quý vị khuyên họ, họ sẽ hiểu nhầm quý vị, phải chăng quý vị thấy họ không thuận mắt? Có phải đang hủy báng họ? Nên cần có tín nhiệm trước. Vậy làm sao để đạt được sự tín nhiệm của thân hữu? Sự tín nhiệm này chắc chắn không phải tự nhiên mà có, tất nhiên phải thông

qua chúng ta thật lòng quan tâm, hi sinh mới có thể xây dựng được sự tín nhiệm. Cũng có một số bạn bè rất nhiệt tình, thích giúp đỡ người khác. Nhưng rất nhiều bạn bè nhìn thấy anh ta thì bỏ chạy, cảm thấy anh ta thật phiền phức, cảm ràm quá. Sau đó sẽ nói với anh ta rằng: cho tôi xin, anh đừng có quan tâm đến tôi nữa. Có người như vậy không? Có. Cố gắng hết sức, nhưng lại làm cho người ta chán chết đi được. Có kiểu người như vậy. Bởi vì sự quan tâm và sự hi sinh của anh ta không nhắm đến nhu cầu của người khác. Cho nên chúng ta phải biết quan sát nhu cầu của người khác, sau đó mới thực hiện. Tự nhiên có thể có được sự tín nhiệm, sau đó đến lúc thời cơ thích đáng, lời chúng ta nói ra họ sẽ tiếp thu được.

Chúng ta xem tiếp, ví dụ nói trong quan hệ cha con, lúc phụ thân quý vị rất tín nhiệm quý vị, có thể ông có đến mấy người con trai, nếu đặc biệt tin tưởng một ai đó, có lẽ người con này sẽ làm ông yên tâm nhất, là người hiếu thảo nhất, nên đã được phụ thân tín nhiệm, bởi vì lúc phụ thân cần đến anh đều luôn luôn tận tâm tận lực, làm tròn bổn phận làm con của mình.

Thêm nữa, trong quan hệ quân thân, cấp trên cần nhất là điều gì? Cần nhất là chúng ta đến giúp họ gánh vác một số công việc. Chúng ta đều có thể âm thầm làm giúp, hơn nữa mỗi lần làm đều có thể khiến cho họ yên tâm. Cho nên cũng là vì họ cần mà cống hiến, họ sẽ rất tín nhiệm chúng ta.

Thêm nữa quan hệ vợ chồng cũng vậy. Ví dụ như người vợ ở nhà, dọn dẹp nhà cửa cho tốt, rồi dạy dỗ con cái cho tốt, làm cho người chồng không lo lắng việc ở nhà, nên tự nhiên rất tín nhiệm người vợ này, lời lẽ người vợ nói ra cũng có chừng mực. Người vợ được gả đến nhà chồng, lúc nào mới có thể can gián? Lúc nào mới có thể khuyên ngăn chồng mình, thậm chí là thân hữu ở trong gia đình chồng? Có thể ngày đầu tiên mới gả đến đã bắt đầu nói: chỗ đây không tốt, chỗ kia cũng không tốt, có thể như vậy chăng? Giả dụ mới đến đã chỉ chỉ chỗ chỗ, chỗ này phải sửa đổi, chỗ kia phải sửa đổi. Như thế hậu quả sẽ thế nào? Chắc chắn sẽ làm người nhà chồng rất bài xích chúng ta. Bởi vì mới vừa cưới về, chưa có sự tín nhiệm sâu sắc, nên chúng ta phải tùy thuận tình người. Phải hiểu được cảm nhận của người khác.

Lưu thúc thúc từng nói với tôi: đến một môi trường mới nhất định phải nhìn nhiều, nhìn cái gì? Nhìn người khác cần ở đâu? Rồi mới làm. Nghe nhiều, nghe nghe xem, nghe xem nhu cầu của người khác, có lúc cũng nghe ra được những điều cấm kị. Điều người khác không muốn nhắc đến, chúng ta nên tránh trước, cần nghe ra những nhu cầu, nghe ra những điều cấm kị. Nhìn nhiều, nghe nhiều, ít nói, ít có ý kiến. Chúng ta đến một công ty mới, phải chăng cũng nên nhìn nhiều, nghe nhiều, ít nói. Lúc quý vị làm nhiều nói ít, chủ quản quý vị, cấp trên của quý vị, sẽ rất tín nhiệm quý vị. Đến lúc đó ý kiến của quý vị, họ sẽ rất coi trọng. Cho nên đạo lý đều tương thông, đều thích hợp. Chúng ta làm dâu cũng nên quan sát đến lúc nào nên đóng vai trò gì.

Sự lãnh hội này, tôi học được từ mẹ tôi. Lúc Mẹ tôi được cưới về, em gái chồng, em trai chồng đều đang đi học. Lúc mẹ tôi định đi lấy chồng, ông ngoại tôi cực lực khuyên ngăn, ông ngoại cũng ghê lắm, ông bắt đầu phân tích. Ông nói: con xem, con lấy anh ta, chồng con là trưởng tử, em trai chồng, em gái chồng vẫn còn đi học, rồi bố chồng, nếu như con về bên đó, bố chồng lại làm nghề đánh cá, thu nhập không ổn định, cho nên con về đến đó chắc chắn sẽ rất mệt. Mẹ tôi liền nói: con vẫn về bên đó. Vì sao vậy? Bởi vì bà cảm thấy bố tôi rất hiếu thảo, người hiếu thảo mới có tình nghĩa, mới có đạo nghĩa. Nên thấy cả đám người giàu có nhưng không muốn, lại muốn một người nghèo khó. Cuối cùng gả cho bố tôi. Thực sự rất vất vả, sau khi về bên này, tiền dạy học đều đem ra tiêu dùng việc nhà, còn phải cung cấp tiền ăn học cho em gái, em trai chồng đi học.

Các bạn, giả sử như con gái quý vị, quý vị có gả hay không? Cho nên một là phải có nhãn quan, phải nhìn xa rộng, biết được con hiếu, có gia đình truyền thống hiếu thảo, sau này nhất định sẽ hưng thịnh.

Hơn nữa người xưa nói chịu thiệt chính là phúc. Lúc quý vị biết chịu thiệt, thì sẽ được người khác tôn trọng quý vị, khâm phục quý vị. Cho nên trong nhà mẹ tôi cũng coi như là giàu có, gả đến nhà chồng lại biết công hiến như vậy, nên em gái và em trai chồng rất khâm phục bà. Những ông chú của tôi đối với mẹ tôi cũng rất tốt. Rồi dần dần tình hình gia đình cũng được cải thiện. Bởi vì người có tâm hiếu, họ đối với gia đình nhất định có trách nhiệm. Mẹ tôi gả đến nhà ba chúng tôi khoảng

hơn 20 năm, bà mới bắt đầu như thế nào? Mới mở lời. Lúc sự tín nhiệm đã đến một mức độ nào đó, mở lời mới có sức mạnh. Cho nên chúng ta phải tích lũy nhiều mà thể hiện ít, không nên vội vàng quá. Có lúc dục tốc tức bất đạt, hơn nữa kiến nghị đối với người khác, quý vị không nên xưa nay chưa từng kiến nghị, vừa kiến nghị lại kiến nghị năm điều, kiến nghị sáu điều. Như vậy cũng không tốt. Chỉ thỉnh thoảng kiến nghị một điều, kết quả tuy họ không làm, sau đó giống như quý vị ấn chứng vậy, à, quý vị nói rất chuẩn. Dần dần sự tín nhiệm sẽ càng ngày càng cao.

Vậy nên mỗi quan hệ cha con, mỗi quan hệ quân thân, mỗi quan hệ vợ chồng, đều cần xây dựng trên sự tín nhiệm, sự công hiến.

Tiếp theo anh em cũng như vậy, quý vị càng quan tâm anh em mình, anh em sẽ càng tín nhiệm quý vị.

Cuối cùng là bạn bè, bạn bè tuy không có quan hệ máu mủ, điều này đều do thông qua sự qua lại lâu ngày, gọi là lâu ngày biết lòng người, mới có thể thực sự có được sự tín nhiệm của bạn bè. Từ đó mà coi trọng những lời khuyên của chúng ta đối với họ. Thời cổ đại rất nhiều người Thánh triết, đều thể hiện rất tốt.

Các bạn, quý vị suy nghĩ xem, quý vị đi khuyên người khác, xác suất thành công vượt qua năm phần xin đưa tay lên? Không nhiều phải không. Có phát hiện ra rằng người hiện nay rất khó khuyên ngăn? “Cầu bất giáo, tánh nãi thiên”. Một là thật sự người ta không tiếp thu sự răn dạy của Thánh hiền, một góc độ khác là hiện nay tâm chúng ta vội vàng

quá. Nên lúc khuyên người, có khi trên thái độ, phương pháp đều chưa nắm chắc được.

Vào thời kỳ đầu của nhà Đường, lúc đó vẫn chưa coi là thời sáng lập nhà Đường, đúng vào thời kỳ giao tế giữa Tùy và Đường. Phụ thân của Đường Thái Tông là Lý Uyên, ông dẫn quân đội nam chinh bắc phạt, đương nhiên Lý Thế Dân cũng đi theo bên cạnh. Có một lần Lý Uyên quyết định, phải đưa quân đội đi theo tuyến đường này, Đường Thái Tông vừa nhìn, tuyến đường này rất có khả năng sẽ gặp phải quân địch mai phục, toàn quân sẽ bị đánh úp. Cho nên Lý Thế Dân khuyên phụ thân ông mãi, không thể đi theo tuyến đường này. Nhưng phụ thân ông đều không nghe, kết quả buổi sáng hôm đó đã phải xuất phát, đột nhiên nghe bên ngoài trại có người khóc lớn, Lý Uyên rất ngạc nhiên, làm sao có một người đàn ông lại ở kia mà khóc lớn vậy? Lý Uyên liền đi ra. Nhìn thấy Lý Thế Dân ngồi bệt trên đất mà khóc lớn. Rồi Lý Thế Dân nói: phụ thân à, đi như vậy chắc chắn làm cho toàn quân bị tiêu diệt. Ông càng nói càng khóc lớn hơn. Đệ Tử Quy có nói “khóc lớn mà khuyên, đánh cũng không oán”. “Khóc lớn mà khuyên” này chính là biểu diễn của Đường Thái Tông - Lý Thế Dân. Phụ thân ông vừa nhìn thấy, đứa con này thật là đáo để, kiên trì muốn khuyên can ta. Sau đó đúng là đã đổi tuyến đường, quân đội mới tránh được nguy nan.

Cho nên các bạn, hiếu tâm của một người con có thể cứu được những gì? Một quân đội. Giả dụ như quân đội này không được giải cứu, thì lịch đại của chúng ta sẽ như thế nào?

Các bạn có cảm giác được, đời người đích thực phải rất cẩn thận. Sai một ly sẽ đi một dặm. Nếu không, nay quý vị hồi tưởng lại xem, mấy mươi năm nay, giả sử trong mỗi lúc then chốt quý vị lựa chọn sai rồi, nay sẽ không có phúc phần đó nữa. Có thể ở nơi đây, không liệu trước phòng xa, nghe lời dạy của thánh hiền. Cho nên con người nên cẩn thận mọi lúc, và còn luôn luôn cảm ơn, bởi vì trong quá trình này cũng có rất nhiều thân hữu đã nhắc nhở chúng ta những điều quan trọng, dẫn dắt, khuyên bảo. Đó là con trai khuyên phụ thân.

Đương nhiên cũng có phụ thân khuyên con trai. Phụ thân khuyên con trai, phần lớn là lúc con trai đã trưởng thành. Cũng không tiện để quát mắng nó nữa. Nhưng lúc còn nhỏ, chúng ta có thể dùng lời lẽ nghiêm khắc để răn dạy con. Nhưng lớn rồi thích thể diện. Quý vị trước mặt nhiều người mắng con, con cái có thể không tiếp thu mà còn oán hận trong lòng.

Có một người thanh niên 16 tuổi, anh ta vừa lái xe đưa phụ thân đến khu vui chơi, để phụ thân xuống đó, sau đó hẹn với phụ thân anh ta, bốn giờ chiều gặp nhau ở chỗ này. Anh lái xe đi đến trạm xăng để đổ xăng, đến trạm xăng dầu rồi, anh ta thấy thời gian vẫn còn mấy tiếng đồng hồ. Nên định đến rạp chiếu phim gần đó xem phim. Sau đó lại đến trạm xăng, rồi vội vã lái xe về đón phụ thân. Rốt cuộc vừa xem phim thì như thế nào? Quên mất thời gian, sực nhớ ra thì đã trễ hơn một tiếng đồng hồ. Anh ta vội vàng chạy đến trạm xăng, lấy xe lái đến nơi đã hẹn với phụ thân. Cuối cùng anh ta nghĩ bụng, phụ thân nhất định sẽ mắng

mình. Nên anh ta đã nghĩ ra một lý do, nói với phụ thân rằng do xe bị hư, phải đi sửa chữa. Chúng ta không thể trách anh ta, bởi vì anh ta chưa học qua cái gì? Anh ta chưa học Đệ Tử Quy.

“Thượng yểm sức, tăng nhất cô”, “vô tâm phi, danh vi thố”. Nay là cố ý làm sai, thì gọi ác. Anh ta cho rằng mình rất thông minh, sau đó nhìn thấy phụ thân mình liền bắt đầu nói với cha: Cha à, vì xe bị hư, cho nên mới đến trễ như vậy. Phụ thân anh ta nói: vì sao con phải lừa dối ta? Anh ta cũng không bỏ cuộc, anh ta nói: cha à, lời con nói đều là thật. Phụ thân anh ta nói tiếp: Ta đã gọi điện thoại đến trạm xăng rồi, họ nói với ta: xe con cứ để ở đó mãi. Cuối cùng lời nói dối của anh ta đã bị lộ, rất xấu hổ. Phụ thân anh ta nói tiếp: ta rất tức giận, ta không phải giận con, ta giận chính bản thân ta. Phụ thân anh ta nói: ta dạy con đã 16 năm, lại vì sợ ta trách mắng mà đi lừa dối ta. Đó là ta dạy không có phương pháp. Cho nên ta phải nghiêm túc kiểm điểm mình mới được. Đoạn đường này ta tự đi bộ về. Cách nhà họ đến 18 dặm Anh. Một tiếng đồng hồ đi khoảng bốn năm dặm anh. Phụ thân anh ta thực sự làm như vậy, từng bước từng bước đi bộ về. Con trai lái xe đi theo sau bố mình. Người con trai này nói, đó là đoạn đường gian nan nhất mà anh ta trải qua trong đời này. Nhưng cũng chính là môn học tốt nhất mà anh ta đã học trong đời này. Nên người con này nói: bắt đầu từ đó đến nay anh ta không bao giờ nói dối nữa. Người cha này dùng đức hạnh của mình, dùng tâm tâm quý của mình, để thức tỉnh tâm tâm quý của con mình. Đây cũng là lời khuyên của cha đối với con trai. Cho nên chúng ta khuyên,

ngoài chân tâm, ý định, thiện tâm phải có ra, cũng cần có phương pháp thật hay.

Tiếp tục, quan hệ quân thần, chúng ta cũng phải khuyên can. Làm thần tử có trách nhiệm khuyên can quân vương của họ. Nhắc đến khuyên can, chúng ta nhất định nhớ đến vị đại thần nào? Ngụy Trưng đời nhà Đường. Ngụy Trưng, kỳ thật theo cảm nhận của tôi là ông một người rất đáng yêu. Ông bắt đầu phò tá Đường Thái Tông. Ông thường nói ngay ở phần mở đầu, rất có nghệ thuật ngôn ngữ. Ông thường nói với Đường Thái Tông: Thưa Hoàng thượng, tôi không cần làm trung thần, tôi phải làm lương thần. Đường Thái Tông nghe xong cảm thấy không hiểu, vì sao không làm trung thần lại muốn làm lương thần? Ngụy Trưng nói tiếp, bởi vì làm trung thần đều phải bị chém đầu, làm lương thần mới không mất mạng. Đường Thái Tông vừa nghe, liền cười lớn. Kỳ thật Đường Thái Tông là một người thông minh, lúc ông ngồi đó cười lớn, ông sẽ nghĩ, trung thần thường bị ai giết? Bị bạo quân giết. Giả sử ta giết ông ta, vậy ta sẽ biến thành gì? Trở thành bạo quân trong lịch sử. Cho nên thật ra lời của Ngụy Trưng đã khiến cho tính mạng bản thân ông ta có thể được bảo đảm rồi. Ngụy Trưng cũng thường lúc Đường Thái Tông có một số lỗi lầm đều nói thẳng không kiêng. Ông cũng thường thường nhắc nhở Đường Thái Tông: “nước có thể chở thuyền, cũng có thể lật thuyền”, nhân dân có thể ủng hộ ngài, thành tựu công nghiệp của ngài, lúc ngài không yêu quý nhân dân, cũng như vậy họ có

thể lật đổ ngài. Cho nên Đường Thái Tông cũng luôn luôn thận trọng trị vì quốc gia.

Có một lần Ngụy Trưng can gián rất kịch liệt, làm cho Đường Thái Tông vô cùng giận dữ, sau đó giận ùng ùng chạy về tẩm cung, vừa đi vừa hét: “tức chết đi được! ta nhất định phải giết ông ta!” Cứ như vậy giận ùng ùng bỏ về tẩm thất của mình. Hoàng hậu nhìn thấy, thấy vua giận như vậy, hoàng hậu nghĩ bụng, ai có thể làm được? chỉ có Ngụy Trưng làm được. Nên hoàng hậu lập tức đi thay y phục vô cùng đoan trang, y phục rất chính thức. Thay xong rồi liền đến trước mặt Đường Thái Tông quỳ xuống thưa với vua: chúc mừng Hoàng thượng, chúc mừng Hoàng thượng! Đường Thái Tông vốn tức giận muốn chết được, đối với hành động của hoàng hậu cảm thấy không hiểu, rồi hoàng hậu liền nói: Hoàng thượng, nhất định có minh chủ xuất hiện, minh quân thánh chủ xuất hiện, mới có thần tử dám nói thẳng không kiêng như vậy. Rốt cuộc Đường Thái Tông vừa nghe liền chuyển giận thành vui. Vậy ta là minh chủ rồi.

Cho nên một người vợ đối với chồng có thể có ảnh hưởng rất lớn. Giả sử lúc này hoàng hậu lại thêm vài lời sàm tấu đối với Ngụy Trưng, vậy thì tôi thấy “Trinh quán chi trị”, có thể bị viết lại rồi. Cho nên sự hưng thịnh của một gia đình, hưng thịnh của một triều đại, tuyệt đối đều do rất nhiều người đóng góp, rất nhiều người tham dự mới có thể làm được.

Chúng ta hiểu rõ điểm này, trong cuộc đời thành tựu một số việc, chắc chắn phải đem công lao đền đáp cho mọi người. Nhất định là chí hướng của mọi người mới có thể thành tựu. Vì thế Đường Thái Tông không chỉ có Ngụy Trưng mà còn có hoàng hậu bên cạnh, có nhiều người hiền đức như vậy phò tá. Sau này Ngụy Trưng qua đời, Đường Thái Tông khóc rất thương tâm, ông nói: ta có ba tấm gương, - trước đây đều là kính bằng đồng. Ông nói: “dĩ đồng vi kính, khả dĩ chánh y quan”, có thể làm cho y phục, mũ áo được chỉnh tề. “Dĩ sử vi kính”, dùng lịch sử để quán chiếu bản thân cầm quyền trị nước, “khả dĩ tri hưng thế”, làm như thế nào mới có thể khiến cho triều đại hưng thịnh, làm như thế nào khiến cho triều đại bại hoại. Họ có thể từ trong lịch sử mà quán chiếu được.

“Dĩ nhân vi kính”, dùng một vị đại thần hiền lương để khuyên can ông, “khả dĩ minh đặc thất”, có thể hiểu được sự được mất của toàn thể chính sách, để rồi sửa đổi. Nên Đường Thái Tông nói ông có ba tấm kính, mà hiện tại đã hư hết một cái, tức là Ngụy Trưng đã mất. Từ đây chúng ta cũng có thể nhìn ra được. Một vị quân chủ hiền minh, chắc chắn vô cùng quý người tài, thích người tài. Họ mới có thể được một số đại thần này tín nhiệm đối với họ. Trị lý quốc gia như vậy, hiện nay trị lý xí nghiệp cũng như vậy.

Cho nên các bạn, hiện nay giới doanh nghiệp rất chú ý đến học vấn quản lý. Thật ra trong Tứ Thư có học vấn quản lý không? Có chứ. Hơn nữa đều là học vấn quản lý vô cùng thấu triệt đều là mấu chốt của

vấn đề. Chúng ta suy nghĩ xem, trong Trung Dung có đề cập đến: “phàm vi thiên hạ quốc gia hữu cửu kinh”, có chín phương pháp tốt để trị vì thiên hạ.

1, tu thân dã, 2, tôn hiền dã.

Câu học vẫn phải chủ động, nên ở đây tôi nói ba điều là được rồi. Những điều khác quý vị xem ở trong Trung Dung.

“Thân thân dã, kính đại thần dã, thể quân thần dã, tử thứ dân dã, lai bách công dã, nhu viễn nhân dã, hoài chư hầu dã.

Đây là chín phương pháp. Kỳ thật dùng vào hiện tại, chắc chắn có thể làm cho doanh nghiệp quý vị phát triển nhanh chóng. Thứ nhất là nhất định phải tu thân. Bản thân thật có đức hạnh mới được người thật sự tốt cộng sự với quý vị. Chỉ cần có người thì không sợ không thể làm tốt công việc. Cho nên trong Đại Học cũng nhắc nhở chúng ta: “có đức ắt sẽ có người”. Ngày nay người có tiền, chưa chắc đã tìm được người tài. Hiện nay người giàu mới nổi rất nhiều, nhưng họ muốn tìm người cũng không mời được người ưu tú. Nhưng chỉ cần bản thân có đức hạnh, nói rằng “vật dĩ loại tụ, nhân dĩ quần phân”, tự nhiên đức hạnh sẽ chiêu cảm những người có chí đến với họ. Vì thế điều căn bản vẫn là tu thân.

Thứ hai là tôn hiền, tôn kính người hiền tài, sẽ có nhiều người hiền triết đến cộng sự, bởi vì người thật sự hiền tài, không phải dùng tiền bạc có thể mời họ đến được. Dùng gì mới có thể mời họ đến được? Khổng Minh có phải dùng tiền mà mời đến được không? “Ba lần đến am tranh” nguyên nhân là gì? Là tâm chân thành, tâm cung kính. Chúng ta

cung kính đối đãi người hiền đức, họ sẽ đồng ý đến. Ngoài tâm chân thành, tâm cung kính ra, còn một thứ nữa, là phải tâm vì nhân dân phục vụ, mới có thể mời được những người này đến. Nên tôi vừa nói đến, Đường Thái Tông trân trọng Ngụy Trưng như vậy, nhất định sẽ làm càng nhiều người có học vấn đồng ý đến tận trung với ông. Đó là tôn hiền.

Giả sử ngày nay làm ông chủ nhưng không tôn trọng người hiền, lại còn tạt đổ rất nhiều cấp dưới có năng lực làm việc, thậm chí ông ta còn háo sắc. Cho dù ông ta hiện tại cực kỳ hưng thịnh, sớm muộn gì cũng suy bại thôi. Nên một người biết tôn hiền, thì có thể “khử sàm viễn sắc”, bỏ qua lời sàm bậy, xa rời nữ sắc.

3, thân thân dã.

Chữ “thân” này chỉ cho cha mẹ của họ, người thân của họ. Cho nên là một người lãnh đạo, đầu tiên họ phải làm cho được là người con hiếu, chắc chắn có thể dùng đức để cảm hóa nhân viên của họ, cảm hóa nhân dân của họ. Ở Trung Quốc có một doanh nghiệp, nó vốn đã bị thua lỗ đến bảy tám trăm triệu nhân dân tệ. Thua lỗ nhiều như vậy, rất nhiều doanh nghiệp có lẽ không vực dậy được nữa. Nhưng nó vẫn kiên trì tiếp tục nỗ lực, trong quá trình nỗ lực này, gia phong của doanh nghiệp này rất tốt, mỗi lần đến những ngày lễ tết quan trọng, tổng giám đốc nhất định dẫn con cháu mình đến cùng lạy mẹ ông ta. Vì gia phong hiếu đạo trong gia đình này, rồi ông huấn luyện nhân viên của ông cũng rất cẩn thận, đó chính là coi nhân công như người thân vậy. Họ dùng Đệ tử quy

để huấn luyện nhân công, dùng Đệ tử quy huấn luyện nhân công điều này rất hiếm có. Thông thường doanh nghiệp, thương nghiệp, huấn luyện nhân công đều huấn luyện những gì? Làm sao bán hàng cho được. Có phải vậy không? Nhưng ông lại dùng Đệ tử quy để huấn luyện nhân công, hi vọng nhân công ở chỗ học này có thể trưởng thành, có thể thực sự học được cách làm người, làm việc. Sau này cho dù rời đi rồi, ông cũng cảm thấy không hổ thẹn đối với nhân công. Có được sự hiểu đạo của ông, cũng chính là tấm lòng đối với người làm luôn có ý quan tâm, đào tạo này, nên ông đã từ chỗ thua lỗ bảy tám trăm triệu nhân dân tệ đến nay doanh nghiệp phát triển với tốc độ rất nhanh, cũng rất thành công. Cho nên đích thực, tổ tông chúng ta nói những đạo lý này, tuyệt đối sẽ không vì thời gian không gian mà thay đổi. Tất nhiên doanh nghiệp, vì sao không thể duy trì lâu dài? Bởi vì họ đều không trở về với thái độ cơ bản làm người. Có rất nhiều người suy sụp rồi vẫn không biết bản thân vì sao lại bị suy sụp.

Chúng ta vừa từ Đường Thái Tông mà hiểu được tiếp thu thuộc hạ, tiếp thu thần dân can gián đối với mình. Điều đó nói lên ông tôn hiền. Chúng ta từ lời nói, hành động, cử chỉ của một Thánh chủ, cũng có thể học được vì sao ông lại thành công như vậy. Lúc chúng ta biết được rồi, thì phải đem những thái độ này như thế nào? Nghe xong câu chuyện của Đường Thái Tông, của Ngụy Trưng thì phải như thế nào? Cuộc đời chúng ta, nhân vật chính của kịch trường này là ai? Là bản thân, cho nên chúng ta trong quá trình nghe câu chuyện, ai là Đường Thái Tông ? Ta

chính là Đường Thái Tông, phải học tập thái độ ưu điểm của ông ta. Nếu không, nghe xong rồi, Mẫn Tử Khiên là Mẫn Tử Khiêm, Tử Lộ là Tử Lộ, vậy không phải là nghe suông rồi sao?

Có một thầy giáo thầy trưởng thành rất nhanh, một hôm thầy nói với một vị thầy giáo khác, thầy nói: tôi cảm thấy thầy Thái giảng bài, mỗi câu nói đều như đang chửi tôi. Nhìn tôi giống như đang chửi người ta sao? Nhưng câu nói này của anh ta đã chỉ ra được vì sao anh ta lại tiến bộ nhanh như vậy? Bởi vì anh ta luôn nhìn thấy được điều tốt liền nhắc nhở mình phải sửa đổi. Nghe đến điều không tốt lập tức như thế nào? “thấy người ác, tự cảnh tỉnh”, dường như cảm thấy mỗi người như đang nói ta vậy. Đó gọi là biết học. Cho nên cùng nghe giảng như vậy, nghe nhiều đến vậy, mỗi người học được đều không giống nhau. Nên biết học tập rất quan trọng. Đó là Đường triều.

Vào thời Hán Vũ Đế, Vũ Đế thời đó cũng là một triều đại chính trị quân sự tương đối hưng thịnh. Nhưng Vũ Đế vào cuối đời xảy ra một chuyện rất bất hạnh, gọi là “Vu Cổ chi loạn”, tức là có người vu cáo thái tử và hoàng hậu. Họ dùng một số tà thuật để hãm hại người khác, đem chôn xuống dưới đất, kỳ thật là muốn giá họa cho hoàng hậu và thái tử. Cuối cùng thái tử cảm thấy tình hình này không hay rồi, liền khởi binh giết chết những người đầu độc này, giết những người giảng hồ thuật sĩ lừa dối hoàng đế này. Nhưng do những hành động này, Hán Vũ Đế còn cho rằng thái tử muốn tạo phản. Nên lúc đó, Thái tử và người thân của Thái tử, tất cả đều bị nhốt lại hết. Làm cho cả gia tộc hoàng thất nhà

Hán, cũng vô cùng hỗn loạn. Rốt cuộc lúc đó Hán Vũ Đế tức giận xung thiên, liền nói: chỉ cần ở trong nhà giam đều giết hết, giết người của mình. Có một đứa trẻ mới vừa ra đời, là chất nộ của Hán Vũ Đế, cũng là Hán Tuyên Đế sau này, mới vừa ra đời, lúc đó có một đại thần tên là Bính Cát, ông cũng phụ trách sự việc này, là thẩm phán của sự việc tà thuật này. Nhưng ông không chịu giao nộp Tuyên Đế, Hán Vũ Đế đã phái người đến đòi người. Bính Cát tuy biết Hán Vũ Đế đã giận quá, nhưng ông vô cùng chính trực, ông liền trả lời rằng: người không có tội, chúng ta đều không nên giết họ, hà huống người này là người thân của hoàng thượng. Cuối cùng những người đến đem những lời này về thưa lại với Hán Vũ Đế, Hán Vũ Đế đột nhiên tỉnh lại, mới đại xá những người chưa bị giết này. Nên Bính Cát lấy cái chết, bởi vì lúc Hoàng đế đang giận quá, rất có thể sẽ bị liên lụy, ngay bản thân cũng không giữ được. Nên ông dùng cái chết để can gián, mới có thể thức tỉnh được Hán Vũ Đế. Sau đó Hán Tuyên Đế kế vị, nhưng Bính Cát chưa từng nhắc đến chuyện này. Người có học thời xưa cảm thấy mình làm như vậy, ví dụ như “giết thân thành nhân, xả thân giữ nghĩa”, là vì cái gì? Chắc chắn không phải là vì sau này ta có lợi hay không. Mà là có tuân thủ lời dạy của thành hiền hay không. Có thể luôn luôn vì nhân dân, vì quốc gia, và còn không hổ thẹn với lương tâm của mình. Đây là chúng ta tại nhà Đường, nhà Hán nhìn thấy được lời khuyên của chư thần đối với hoàng đế, đối với quân chủ.

Tiếp theo chúng ta xem, giữa vợ chồng cũng phải khuyên can. Vừa rồi cũng nhắc đến hoàng hậu của Đường Thái Tông cũng rất thiện xảo khuyên can đức vua. Có một người bạn, cô ta muốn khuyên chồng mình bỏ hút thuốc. Làm sao để khuyên chồng bỏ hút thuốc? Có một nữ sĩ bảo chồng không nên hút thuốc nữa. Lúc đó chồng cô ấy cùng một số bạn bè đang ăn cơm, một người bạn khác đưa cho chồng cô ta một điều thuốc. Cô ta lập tức giật lấy điều thuốc. Làm như vậy có thành công hay không? Điều này nhất định sẽ tạo thành hiệu quả ngược. Cho nên lúc chúng ta khuyên nên xem tâm của mình, không phải là cái kiêu không chế, “cái kiêu: anh phải nghe tôi”, như vậy sẽ phản tác dụng. Tâm nhất định phải nghĩ đến lợi ích của đối phương. Tiếp đến phải nắm đúng thời cơ. Quý vị giật như vậy, thể diện của anh ta sẽ như thế nào? Bị mất thể diện rồi. Cho nên phải suy nghĩ đến thái độ, suy nghĩ đến phương pháp. Ngoài ra khuyên chồng bỏ thuốc thì không phải khuyên như vậy. Cô ấy phải nói với chồng mình rằng: anh à, anh xem con chúng ta còn nhỏ như vậy, con nó đáng yêu như vậy, nên sức khỏe của anh mới là chỗ dựa suốt đời cho chúng. Không phải đàn ông nói lời lẽ ngọt ngào mới hiệu quả, người nữ nói cũng rất hiệu quả. Người chồng đột nhiên cảm thấy ‘ta rất quan trọng’. Dùng những lời nhẹ nhàng như vậy khuyên chồng bỏ thuốc, không những khuyên chồng bỏ thuốc, mà còn nói với anh ta phương pháp, tức mua rất nhiều hạt dưa, chỉ cần anh muốn hút thuốc thì lập tức cắn hạt dưa, nói cho anh ta phương pháp. Rồi cắn hạt dưa một hồi, một số cảnh giới khác sẽ đến, lại hút trở lại. Lần thứ nhất không

thành công, lần thứ hai không tiếc tiền của, đổi thành xô cô la, lúc muốn hút thuốc thì ăn xô cô la, kết quả là lần thứ hai duy trì được một thời gian, rất có công hiệu. Đột nhiên có một người bạn đến tìm chồng cô ta, vừa ngồi xuống người bạn này liền cầm một điếu thuốc đưa cho chồng cô ta. Lúc này giả sử quý vị là vợ anh ta thì phải làm thế nào? Trong tình thế nguy cấp, vợ anh ta đi đến, cũng là “nét mặt vui tươi, lời nói nhẹ nhàng”, cô ta nói với bạn của chồng mình rằng: anh nên thông cảm cho tôi, tôi đã muốn chồng tôi cai thuốc, thứ nhất mua hạt dưa cho anh ta cắn, cắn lâu lắm rồi, sau đó việc này thất bại, lại mua rất nhiều xô cô la cho anh ta, tôi đã tốn tiền nhiều như vậy rồi, tiếp đến lại không cai được nữa, thế thì tôi chẳng biết mình phải tốn bao nhiêu thời gian, bao nhiêu công sức nữa, xin anh đây.

Giả sử như quý vị là bạn của chồng cô ta, quý vị vẫn cầm thuốc đến sao? Cho nên dùng lời nhu hòa, đã khuyên nhủ được người khác. Thể diện của chồng cô ta như thế nào? Cũng giữ được. Cho nên đích thực, chúng ta ngoài phải có một tấm lòng ra, cần phải là người từng trải. Dùng những phương pháp tốt để khuyên nhủ người khác. Không thể người khác không nghe, chúng ta liền xấu hổ thành tức giận, đó là làm theo cảm tính, cuộc đời sẽ càng đi càng nhiều hối hận, và oán trách. Vì thế khuyên nhủ người khác, cũng cần chúng ta luôn luôn quan sát thời cơ, quán sát phương pháp.

Vào triều đại nhà Chu có một vị quân chủ tên là Trịnh Trang Công. Ông ta có xung đột với em trai của mình, bởi vì mẹ ông ta khá

cung chiều em trai ông, thậm chí còn ủng hộ người em trai này, rất nhiều sức mạnh làm cho đứa em này nổi lên chống đối anh trai. Cho nên Trịnh Trang Công đối với mẫu thân vô cùng tức giận. Vậy nên trong lúc tức giận liền nói ra một câu nói, ông nói: “Ta và mẫu thân không đến hoàng tuyền không gặp nhau”. Ý là gì? đời này có chết cũng không gặp mẹ nữa. Trịnh Trang Công câu này vừa nói xong, như thế nào? Quý vị cảm thấy ông ta sẽ như thế nào? Sẽ cảm thấy rất vui sướng sao? Kỳ thực người ta nói lời tức giận, sau khi nói xong đều rất hối hận, bởi vì không rút lại được nữa. Hơn nữa ông ta là vua của một nước. Vua của một nước thì “nhất ngôn cửu đỉnh”, nói lời phải giữ lời. Rốt cuộc sau đó đúng như vậy, không còn gặp mặt mẹ ông ta nữa. Cho nên chúng ta phải nhớ kỹ, người và người, những tình thân này phải cư xử cho tốt.

“Vật dĩ tiểu hiềm sơ chí thân, vật dĩ tân oán vong cựu ân”. Không nên vì hiềm khích nhỏ, mà làm xa cách những người thân thân nhất của mình. Không nên vì những va chạm mới, liền quên đi những ân đức mấy mươi năm. Làm như vậy rất tổn phước phần của mình. Kỳ thực làm như vậy là hại bản thân, mà còn tổn thương đến người khác. Con người không nên góc ghech như vậy. Chúng ta không nên làm tới những điều tổn thương người lại bắt lợi cho mình. Kỳ thực tổn người bảo đảm sẽ bắt lợi cho mình. Đó là chân lý. Tình hình của Trịnh Trang Công như vậy. Một thần dân của ông ta thấy được, thần dân này là một người con hiếu, tên là Dĩnh Khảo Thúc.

Các bạn, một người con hiếu nhìn thấy quân vương đối xử với mẫu thân như vậy, ông ta sẽ muốn làm như thế nào? Khuyên. Bởi vì một người con hiếu, chắc chắn có thể cảm nhận được sự cực khổ của người làm mẹ. Nên lúc mẹ người khác không được con cái phụng dưỡng, nội tâm ông ta sẽ như thế nào? Cũng sẽ rất buồn, ông ta có thể cảm động lây. Nên trong Hiếu kinh có đề cập đến: “giáo dĩ hiếu sở dĩ kính thiên hạ chi vi nhân phụ giả dã”, một người thực sự có tâm hiếu, họ sẽ tôn kính cha mẹ của người khắp trong khắp thiên hạ. Và lại tôi nghĩ, Đinh Khảo Thúc, không những suy nghĩ đến mẫu thân của Trịnh Trang Công, ông còn suy nghĩ đến một sự ảnh hưởng sâu xa hơn, tức là làm quốc vương của một nước bất hiếu với mẫu thân, sẽ tạo thành sự việc nghiêm trọng hơn, như thế nào? Đúng vậy, con dân của cả nước, họ nói: quân vương cũng bất hiếu với mẹ, sao bảo tôi phải có hiếu. Sinh khí của toàn quốc rất có khả năng chỉ trong nháy mắt đã trở nên xấu xa. Cho nên làm thần dân, ông cảm thấy đây là trách nhiệm của mình, phải nhanh chóng khuyên can. Nhưng muốn khuyên cho Trịnh Trang Công tâm phục khẩu phục, nên một hôm Đinh Khảo Thúc đem lễ vật thật tốt đến tặng cho Trịnh Trang Công, do vì lễ nghi đương thời, thần tử chỉ cần tặng quốc vương vật phẩm, quốc quân nhất định phải trả lễ, nhất định phải mời họ ăn cơm. Nên Đinh Khảo Thúc đã tính hết rồi, đã dự tính trước, nhất định sẽ mời tôi ăn cơm. Trong quá trình mời ăn cơm này, Đinh Khảo Thúc chỉ ngồi đó, lấy rất nhiều đồ ăn ngon đặt qua một bên, Trịnh Trang Công càng nhìn càng thấy hiếu kỳ. Ông nói: ta ban cho người thức ăn, vì sao

ngươi không ăn? Dĩnh Khảo Thúc nói: “thần từ nhỏ đến lớn, tất cả những thức ăn ngon, nhất định phải để mẹ ăn trước, rồi thần mới ăn. Mà mẹ thần chưa từng được ăn thức ăn do quân vương ngài ban tặng. Cho nên thần phải mang chúng về nhà, Mẹ tôi ăn rồi còn lại thần mới ăn”. Tâm lòng hiểu thảo của ông, Trịnh Trang Công nghe xong rất cảm động. Ông ta nói: “Ừ! Ngươi có mẫu thân để mà hiếu kính, quả nhân hiện nay không có mẫu thân để mà hiếu kính nữa”. Vài câu nói như vậy, đã thức tỉnh được hiếu tâm của Trịnh Trang Công. Dĩnh Khảo Thúc liền nói: “thưa quân vương, Ngài tuyệt đối có thể lập tức hiếu kính mẫu thân của ngài, bởi vì thần đã tìm được một nơi, nó có một cái động thông xuống dưới đất. Địa danh đó gọi là “hoàng tuyền”, Ngài và mẫu thân ngài chỉ cần hẹn gặp nhau ở đó, là ngài có thể đón bà về nước được rồi, như vậy là tất cả đều viên mãn rồi”. Vì thế Trịnh Trang Công liền với mẹ ông gặp nhau nơi “hoàng tuyền” đó. Sau đó liền dùng lễ rất long trọng đón mẹ ông trở về hoàng cung. Chúng ta có thể tưởng tượng, trong lúc mẫu thân ông ta đi trên con đường lớn của quốc gia, nhân dân nhìn thấy sẽ như thế nào? Sẽ vui mừng sung sướng. Quý vị xem Dĩnh Khảo Thúc khuyên can như vậy ảnh hưởng lại rất lớn. Đây là chúng ta nói về quân thần, vừa rồi còn nói đến giữa vợ chồng.

Tiếp theo chúng ta nói về anh em. Khuyên anh em mức độ khó cũng rất cao. Bởi vì giữa anh em tuổi đời gần bằng nhau, muốn nảy sinh sự kính trọng sâu sắc, trừ phi đức hạnh của quý vị làm cho họ rất khâm phục. Nếu không quý vị khuyên nửa chừng họ sẽ nói: anh 50 bước cười

người 100 bước, anh cũng tương đương vậy thôi, anh có tư cách gì nói tôi? Giả sử anh em chúng ta nói như vậy, chúng ta phải như thế nào? Lúc này “lúc này không nói còn hơn nói”, có lúc im lặng, im lặng như sấm vang, lúc quý vị im lặng, họ càng nói những lời hà khắc, họ sẽ càng nói càng thiếu tự tin, bởi vì rốt cuộc thì quý vị cũng có ý tốt mà khuyên nhau.

Đời nhà Minh có một người có học tên là Trần Thế Ân. Em trai ông ta chơi bời lêu lổng, thường thường đều nửa đêm mới về nhà. Anh trai của Trần Thế Ân thấy vậy rất giận, mỗi lần nhìn thấy em trai đều mắng nó, thậm chí còn xử phạt nó. Em trai là người lớn như vậy rồi, mắng như vậy ích lợi gì không? Càng mắng càng không về nữa, phản ứng ngược lại. Cho nên chúng ta làm việc gì nên xem kết quả như thế nào, nếu như hiệu quả không tốt, phải nhanh chóng sửa đổi phương pháp, thái độ. Trần Thế Ân liền nói với anh trai mình: anh à, anh để em thử xem. Nên từ hôm đó trở đi, Trần Thế Ân liền đứng ở cửa, đợi em trai về. Cuối cùng thấy mười giờ, rồi mười một giờ, lúc này rất quan trọng, chúng ta phải làm như thế nào? Dẫn cơn tức giận xuống, nếu như quý vị không dẫn được, làm sao mà còn chưa về chứ? Có thể quý vị vừa nhìn thấy em trai liền như thế nào? Cơn tức lại dâng lên. Cho nên chúng ta vừa nhắc đến, khuyên người còn phải có đầy đủ cái gì? Đó là nhẫn nại. Đợi đến 11 giờ, 12 giờ rồi, cuối cùng nhìn thấy em trai rồi, lập tức không đợi em trai đi đến cổng, ông ta lập tức chạy đến, nắm tay em trai nói: em trai à, bên ngoài trời lạnh quá, em có lạnh không? Rồi dắt tay em trai

vừa đi vừa nói, em chắc chắn đói bụng rồi, anh gọi chị dâu nấu giúp em tô mì nhé, dẫn em trai vào, lại tự tay đóng cửa lại. Ông ta cứ kiên trì như vậy được mấy ngày, sau đó em trai ông dần dần càng ngày càng về nhà sớm hơn. Đương nhiên lúc em trai ông đã sinh hoạt bình thường rồi, lúc đó anh trai mới tiến thêm bước nữa, đem rất nhiều lời dạy dỗ của thánh hiền dạy em trai. Bởi vì em trai cũng cần phải có nhân sinh quan đúng đắn, anh ta mới có thể quản lý cuộc đời cho tốt. Mà quan trọng nhất là Trần Thế Ân dùng tấm lòng chân thật của mình, dùng sự quan tâm của mình, không dùng lời dạy, dùng cái gì? Dùng thân giáo, đã có lại được tình anh em từ em trai mình.

Vì thế sự khuyên nhủ giữa anh em này, vào đời nhà Hán có một người có học thức tên là Trịnh Quân, anh trai ông ta đang làm huyện lệnh. Ông luôn nhìn thấy anh trai thường nhận sự hối lộ của người khác, trong lòng ông rất lo lắng. Anh trai mình cứ tiếp tục nhận như vậy, sớm muộn gì cũng sinh chuyện, vậy làm sao mà khuyên? Ông ta lại là anh trai mình. Các bạn, quý vị nghĩ thử xem quý vị có phương pháp giống như Trịnh Quân hay không. Tiết sau chúng ta nói tiếp.

Cám ơn quý vị!

HẾT TẬP 14

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh
Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
Tập 15

Chào các bạn! Chúng ta tiếp tục nhé. Vừa rồi nhắc đến Trịnh Quân đời nhà Hán, các bạn, quý vị sẽ làm như thế nào? Làm sao để khuyên người anh trai này? Bản thân Trịnh Quân đi làm người giúp việc cho người khác, làm từ công việc thấp bé nhất, làm đúng một năm như vậy. Dùng sức lực để kiếm một ít tiền, toàn bộ đưa hết cho anh trai mình, rồi nói với anh trai rằng: những thứ chúng ta thiếu, chỉ cần dựa vào sức lực của chúng ta để kiếm tiền, thì có thể mua được, nhưng danh dự con người chỉ cần mất rồi, một đời xem như hồng hột. Anh trai ông ta thấy em trai vì khuyên can mình mà đi làm người giúp việc cho người ta tròn một năm như vậy. Anh trai ông ấy cũng rất xấu hổ, nên bắt đầu thay đổi thái độ của mình, trở thành rất thanh liêm. Trịnh Quân sau này phát triển rất tốt, còn làm đến thượng thư, tương đương với chức vị tể tướng. Nên người có hiếu có đức, đối với quốc gia tất nhiên sẽ tận trung. Ông cũng thường thường can gián Hoàng đế. Hoàng đế rất cảm kích sự hiệp trợ của ông, còn phong cho ông một danh hiệu “bạch y thượng thư”, hơn nữa, cho ông hưởng bổng lộc, đến cuối đời đều dùng bổng lộc của thượng thư, để phụng dưỡng ông.

Chư vị bằng hữu, quý vị xem lúc đầu ông vì khuyên anh trai mình còn đi làm người hầu, phải chăng ông bị tổn thất rất nhiều? Không phải. Gọi là “phước điền tâm canh”, một người thật sự dùng đạo đức để

lập thân hành đạo. Phúc phần của họ tuyệt đối càng tích lũy càng dày. Không phải là không được, mà thời khắc sẽ đến. Là phúc phần của họ chắc chắn sẽ không mất được. Cho nên người ta nói “chịu thiệt là phúc”, câu nói này rất có ý nghĩa.

Vừa rồi nhắc đến sự khuyên can giữa anh em, quan hệ ngũ luân còn có một mối quan hệ là quan hệ bạn bè. Tôi đã từng cùng chú Lô, đến thăm một người bạn của chú ấy. Tôi cũng cảm thấy rất kỳ lạ, dường như có rất nhiều chuyện rất đặc sắc, tôi đều gặp được hết. Tôi và chú Lô đi tìm người bạn của chú, người bạn của chú đã kết bạn với chú 17 năm rồi. Lần đó chú còn cầm đến rất nhiều kinh điển của thánh hiền. Có quyển thì để cho con của bạn đọc, có quyển thì để tặng cho bạn của chú, và vợ của bạn chú ấy đọc. Trên đường đi chú Lô liền nói với tôi. Chú nói: tôi quen biết người bạn này 17 năm rồi, thấy anh ta vẫn cứ thành công, buôn bán làm ăn rất lớn, tài sản rất nhiều, rất nhiều. Nhưng lúc đó đã nhìn thấy được, rất có thể sau này tài sản của ông sẽ không giữ được. Bởi vì một người rất giàu có, tiêm nhiễm thói xa hoa, thì tiền tài có nhiều bao nhiêu đi nữa cũng như thế nào? Sẽ bại hoại thôi. Hơn nữa không chỉ tiêm nhiễm thói xa xỉ, rất có khả năng ngạo mạn. Thói quen xấu không ai bì nổi này đều dưỡng thành trong quá trình như vậy. Lúc một người ngạo mạn, họ sẽ khinh suất, sẽ rất có khả năng sẽ có những phán đoán sai lầm, tiền có nhiều bao nhiêu cũng hao hụt hết. Sau đó đúng là sự nghiệp cũng sạch hết, rồi còn nợ nần. Lúc ông mắc nợ tất cả bạn bè sẽ như thế nào? Đều không thấy đâu nữa. Kỳ thực phúc họa liền

nhau. Tài sản không còn nữa, cũng khiến cho họ học được bài học gì? Bạn bè thật sự không phải dùng tiền mà mua được. Nên lúc ông suy vi nhất chú Lô mỗi tuần đều đi xem mấy tiếng đồng hồ đến giúp ông giải quyết vấn đề tài vụ. Không những không nhận tiền của ông, đều móc tiền túi mình ra đi lại lại giúp ông xử lý rất nhiều việc. Trong quá trình này chú ấy đã xây dựng được tín nhiệm, tình nghĩa càng sâu đậm hơn. Vì thế đợi đến 17 năm sau, nhân duyên chín muồi rồi, một người thực sự muốn làm cho nhân sinh đi đến viên mãn, tuyệt đối không phải có bao nhiêu tiền, có bao nhiêu quyền lực, mà có bao nhiêu trí tuệ mới được. Đúng lúc tôi cũng đi trên chuyến xe này, cũng thể hội được chú Lô có thể dùng 17 năm để giúp đỡ cho một người bạn. Cho nên “vật tự bạo, vật tự khí”, ta phải lấy họ làm gương, nên lúc chúng ta khuyên người khác, lúc giúp đỡ người khác, cảm thấy bản thân có chút bức mình, đột nhiên sẽ nghĩ đến một số chữ- 17 năm, sau đó cảm thấy rất xấu hổ, nhắc nhở đạo nghĩa của chúng ta đối với bạn bè, tiếp tục giúp đỡ, trợ giúp.

Ngoài ra, lúc đang ở Úc Châu, tôi cũng thấy chú Lô rất thiện xảo trong việc khuyên nhủ bạn bè xung quanh. Lúc chúng tôi đến Úc Châu, có tám chín người, ở chung trong một phòng, tám chín người đàn ông, sẽ phát sinh chuyện gì? Tám chín người đàn ông sẽ nảy sinh việc trên bàn có nhiều rác, không phải là tôi vứt đâu, tức là hơi lôi thôi một tí. Tôi thấy chú Lô không nói một câu nào, hàng ngày chú ấy thấy mọi người nói phiếm xong thì phòng ngủ, phòng tắm hay là bồn rửa tay đều là những thứ dơ bẩn, bản thân chú ấy liền âm thầm nhặt nhanh lại, cũng lau

dọn nhà bếp sạch sẽ không còn giọt nước, đều lau dọn sạch sẽ, rồi sau đó mới đi ngủ. Ngày này qua ngày khác đều làm vậy, làm cũng khoảng bốn năm ngày, bỗng nhiên có một người bạn liền đứng dậy, anh ta nói: các anh vẫn còn vớt bừa bãi vậy à, không nhìn thấy người ta mỗi ngày giúp các anh dọn dẹp sạch sẽ như vậy, các anh không cảm thấy quá đáng lắm sao? Tất cả mọi người đều cảm thấy rất xấu hổ, liền cúi xuống nhặt. Từ đó về sau như thế nào? Sạch sẽ hơn nhiều. Cho nên chú Lô không dùng ngôn giáo mà dùng thân giáo, làm cho tất cả mọi người đều nhận ra rằng, bản thân nên giữ gìn cho môi trường này sạch sẽ. Cho nên thật ra trong thế giới của người lớn, quan trọng nhất vẫn là bản thân nên làm gương trước, tự nhiên liền có thể cảm hóa được người khác.

Tôi vào khoảng năm 25 tuổi bắt đầu, tiếp xúc với học thuyết của Thánh hiền, bởi vì trước đó tôi theo chủ nghĩa thặng học, chủ nghĩa thặng học đem đến cho nội tâm chúng ta đều là gì? Cạnh tranh. Nhìn thấy người khác điểm số rất cao, thì rất buồn, nhắm mắt nhắm mũi, cho nên quý vị biết được vì sao mắt tôi không lớn rồi. Nhưng học học vấn của Thánh Hiền, nội tâm rất cảm động. Tôi nhớ rõ lúc tôi lên trung học, ngữ văn quốc văn đều rất kém, kém đến mức độ nào? Nhất định kém hơn quý vị, bởi vì lúc tôi học cấp ba, thi thi tốt nghiệp cấp ba. Tổng cộng thi bảy môn, trừ hết 88 điểm, bảy môn trừ 88 điểm, một môn quốc văn trừ 44 điểm, bằng với tổng điểm của bốn môn khác. Tôi còn nhớ hồi cấp hai còn có một đề thi là: Lão Khí: nhất, hoành xuân. Nhi, hoành hạ. Tam, hoành thu. Tứ, hoành đông. Tức là xuân hạ thu đông. Tôi cảm thấy

cái đề mục này đang sĩ nhục tôi, nhưng thực sự tôi không biết viết, tôi còn ngồi đó hát một bài, hát một chữ chằm một chằm, xem đến cuối cùng chằm đến chữ nào, sau đó vẫn viết sai. Lão Khí gì? hoành thu. Sao mà quý vị trả lời nhanh thế? Đối với tôi đó là một sự tổn thương. Lên cấp ba, vận xui vẫn chưa giải được, thật sự không cất đầu lên được. Cho nên lên lớp, có một lần thầy giáo quốc văn của tôi, kêu tôi đứng dậy, thầy nói: Thái Lễ Húc, em học giờ quốc văn của tôi, nếu như còn ngủ nữa, tiếp tục ngủ gục, tôi sẽ ghi là em vắng học đấy. Vì thế ngữ văn của tôi thi vào đại học cũng không đủ điểm. Nhưng trong quá trình học cấp ba, trong đầu tôi có hai lần, dường như phát ra quang minh, lúc đọc đến hai bài văn học, bài thứ nhất chính là Xuất Sư Biểu của Gia Cát Lượng, trong đó đề cập đến: “cúc cung tận tụy, đến chết mới thôi”. Vốn vẫn đang ngủ gục, đột nhiên như thế nào? Bỗng nhiên cảm thấy câu nói này làm sao lại chấn động như vậy, nhưng cũng bừng sáng lên trong năm giây mà thôi. Sau đó lại mây đen bao phủ. Câu thứ hai là lúc học Nhạc Dương Lâu Ký của Phạm Trọng Yêm, trong đó đề cập đến: “lo trước cái lo của thiên hạ, vui sau cái vui của thiên hạ”. Kỳ thực đứng ra cũng không hiểu lắm, nhưng lại cảm thấy có một sự cảm động mơ hồ nào đó. Sau đó bắt đầu tiếp xúc với học vấn thánh hiền, thường thường xem sách Câu Chuyện Đức Dục, đều đọc đến lúc cảm động không ngăn được cảm xúc. Thật là rất cảm động, thể hội được tâm ý của thánh hiền nhân, đích thực vô cùng nhân từ, vô cùng bao la, cảm nhận được rồi, chúng ta phải thực hành theo điều đó. Cho nên lúc tôi học trường sư phạm, cũng cách

nhà khá xa, từ sớm tôi đã ngồi xe lửa, lúc đến nơi thì học sinh cả lớp, ngày đầu tiên đi học đều chưa đến lớp, chỉ có một mình tôi, đó là dịp vừa nghỉ hè xong, vừa đi vào, tất cả bàn và ghế đều như thế nào? Là một lớp bụi. Các bạn, quý vị sẽ làm như thế nào? Chúng ta liền nghĩ đến, bỗng nhiên bản thân làm đạo diễn, trong đầu liền nghĩ đến, một vài bạn nữ đi vào, nhìn thấy bụi bặm như vậy, những bạn nữ này sẽ có phản ứng gì? cô ta sẽ nói: sao mà dơ như vậy. Chúng ta đều có thể suy tưởng đến, các bạn ấy nhất định sẽ có cảm giác khó chịu như vậy. Nên liền chạy ra ngoài vườn trường, đến nhà vệ sinh tìm một miếng khăn lau bàn, sẽ lau từ đầu đến cuối, lau rất là nhanh, vì sao vậy? rất sợ người khác nhìn thấy. Có một chút làm bộ như vậy, nhanh chóng lau chùi cho xong, lau xong rồi, bản thân cũng cảm thấy hôm nay sống rất có ý nghĩa, có thể phục vụ được cho mọi người. Sau đó, bạn học đi vào sẽ ngồi được rất an ổn. Lúc quý vị có suy nghĩ vì người khác như vậy, xin hỏi quý vị và họ có giao lưu hay không? Con người chúng ta có một kiểu chấp trước, dường như cứ phải mặt đối mặt, rồi nói chuyện mới gọi là câu thông. Kỳ thật không phải, lúc niệm tâm quý vị vừa khởi, quý vị đã cùng người bên cạnh câu thông rồi, cho nên lớp chúng tôi năm đó, mỗi người đều đối xử với tôi rất tốt. Tôi lên lớp, ban đêm còn có các bạn trường sư phạm chúng tôi đến nghe. Tôi cũng rất vui. Chúng ta có tâm phục vụ người khác như vậy, tự nhiên sẽ cảm ứng được người khác đối xử rất hòa thuận với chúng ta. Bởi vì tôi thường đến khá sớm, rác ở sau phòng học tôi đều chủ động mỗi ngày đem nó đi đổ, kết quả đổ chưa được bao lâu,

có một lần lúc tôi chuẩn bị đi đổ rác, bạn học liền chạy đế nói: bạn đừng đổ nữa, chúng tôi đi đổ cũng được. Nên đúng thật là, giữa bạn bè với nhau, chúng ta nhất định phải bản thân chúng ta có tâm phục vụ trước, tấm lòng của chúng ta sẽ thức tỉnh được tâm mỗi người hướng thiện, tâm thông cảm cho nhau.

Chúng ta vừa nói đến trong quan hệ ngũ luân làm thế nào để khuyên ngăn, cũng nêu ra nhiều ví dụ như vậy. Mục đích nêu những ví dụ này là trường dưỡng tấm lòng của chúng ta, sau đó hành động, trí tuệ đối xử với mọi người, và còn tính nhẫn nại của chúng ta. Tin rằng ngày tháng sau này, trong cuộc sống của mỗi người sẽ có từng đoạn từng đoạn kịch hay để diễn.

Kể theo chúng ta đọc tiếp câu sau:

“Thân hữu tật, dục tiên thường, trú dạ thị, bất ly sàng, táng tam niên, thường bi yên, cư xử biến, tử nhục tuyệt. Táng tận lễ, tế tận thành, sự tử giả, như sự sanh.”

“Thân hữu tật, dục tiên thường”. Lúc cha mẹ bị bệnh, con cái phải nếm trước xem độ nóng của thuốc có nóng quá không. Không nóng quá mới bung cho cha mẹ uống. Đó là thể hiện người con hiếu đỗi diện khi cha mẹ bị bệnh, họ đều ở bên cạnh để chăm sóc. Câu chuyện này bắt nguồn từ Hán Văn Đế thời nhà Hán. Chúng ta đều biết Văn Cảnh Chi Trị. Văn và Cảnh là hai vị hoàng đế, có thể trị lý quốc gia tốt như vậy, căn nguyên cũng ở chỗ dùng hiếu để trị thiên hạ. Kỳ thật muốn dẫn dắt đoàn thể, gia đình cho tốt, thậm chí dẫn dắt đất nước cho tốt,

hoàn toàn không phức tạp như chúng ta tưởng tượng. Văn đế phụng sự mẹ của ông tròn ba năm, mẩu thân bệnh ba năm, ông đều tự tay chăm sóc thuốc thang. Sau đó mẩu thân bệnh tình cũng chuyển biến tốt. Hiện nay quý vị có nghe qua cha mẹ bị bệnh, con cái luôn luôn ở bên chăm sóc? Nhất định có. Bởi vì như Lão Tử ở trong Đạo Đức Kinh có nói: nước nhà hỗn loạn, quý vị mới nhìn ra được ai là trung thần. Lúc người ta càng ngày càng bất hiếu, quý vị có thể từ đó mà nhìn ra được người con thực sự có hiếu. Họ sẽ không vì thời đại này, họ sẽ vững vàng không dao động, cũng tin tưởng rằng lúc họ có thể làm được hành vi như vậy, thân thể cha mẹ họ cũng sẽ nhanh chóng khỏe trở lại.

Trước đây chúng ta cũng nhắc đến Mạnh Tông Khấp Trúc, do sự thực lòng này, làm cho những cây măng kia đều mọc lên. Mẩu thân anh ta ăn rồi sau đó cũng rất thích, bệnh cũng thuyên giảm. Về điều này, chúng ta sẽ nói với con cái rằng, nay mẹ bị bệnh rồi, thuốc đó có nên nếm trước hay không? Đương nhiên giả sử như mẹ uống thuốc bắc, có thể nếm một tí, có nóng quá hay không. Nếu như uống thuốc tây, có thể nếm thuốc trước không? Cho nên chúng ta dạy Đệ tử quy, mỗi câu quý vị nắm được nghĩa của kinh, nhưng phải phối hợp với hoàn cảnh cuộc sống mới được. Nếu không đến lúc đó uống rồi, mẹ anh ta sẽ nói: sao con lại làm như vậy? Thầy giáo con dạy: “mẹ có bệnh, thuốc phải nếm trước”. Cho nên chúng ta liền thêm bước nữa, hướng dẫn trẻ con, lúc con bung ly nước lọc đó, phải suy nghĩ đến không nên lạnh quá, cũng không nên nóng quá. Chúng ta còn dẫn dắt con trẻ suy nghĩ tức là lúc cha mẹ bệnh,

hoặc là lúc gặp tình trạng nguy cấp, chúng ta làm con cái, nên ứng phó như thế nào? Ví dụ như mẹ vừa bị cao huyết áp, đột nhiên bệnh, ngã bệnh rồi, người con này phải làm thế nào? Cho nên các bạn, xử lý nguy cơ, không phải xí nghiệp nói xử lý nguy cơ, gia đình cũng cần có xử lý nguy cơ, cho nên từ nhỏ đã dạy cho con cái đối diện với những tình huống nguy cấp phải ứng phó như thế nào. Chúng sẽ hiểu trong lúc khẩn cấp phải như thế nào để thông dong điềm tĩnh xử lý sự việc. Vậy phải chú ý những phương diện nào?

Thuốc men để ở đâu? Lúc khẩn cấp, làm sao lấy được những thuốc men đó? Giả sử một đồng thuốc ở đằng kia, trong tình hình khẩn cấp tìm ra được không? Chân tay lúng túng, rồi điện thoại cấp cứu gọi số mấy? 119, 110 cầu cứu, rồi số điện thoại những người thân thích gần nhất, những điều này đều cần cho chúng lúc nào cũng biết. Làm cho chúng lúc gặp phải biết được mà xử lý. Thậm chí lúc cha mẹ bị bệnh nằm trên giường, nên chăm sóc như thế nào, quý vị đều làm cho con cái biết được, thậm chí làm cho nó có cơ hội để làm. Tin rằng trong quá trình chúng làm, chúng có thể làm việc càng ngày càng tỉ mỉ. Càng thông cảm được bịnh tật cực khổ ở đâu, hoặc là họ cần điều gì. Cho nên ở đây là “cha mẹ bịnh, ném thuốc trước”, chúng ta có thể phát huy cho nó rộng ra thêm, dạy dỗ con cái những phương pháp này, thái độ này. Một người bị bệnh, ngoài việc phải trị bịnh này ra còn phải nên làm được một số việc gì, mới có thể làm cho bịnh của cha mẹ, thậm chí bịnh của người thân nhanh chóng lành hơn? Điều này cũng đáng để suy nghĩ.

Tục ngữ có câu: “bác sĩ có thể trị bệnh, không thể trị mệnh”. Quý vị xem có rất nhiều người có tiền, họ cũng không thể trường thọ, nên con người muốn trường thọ, cũng cần mong cầu như lý như pháp. Giữa trời đất, chỉ cần quý vị như lý như pháp để cầu, đều có thể cầu được.

Những tiết học trước đây của chúng ta đã đề cập đến rồi: bố thí tài vật là nhân chính để được giàu có, gọi là nhân duyên vạn pháp mới sanh được. Sự thông minh trí tuệ của một người làm sao để nâng cao? Bố thí pháp được thông minh trí tuệ. Điểm này tôi thể hội được rất nhiều. Tôi còn nhớ tôi muốn thi vào trường đại học sư phạm, phải đến lớp ôn thi để ôn thi. Lúc đó tôi cũng cho mình một số kỳ vọng, tức là lên lớp vừa học xong lập tức phải hiểu, cũng rất chuyên chú. Ngồi ở dãy bàn thứ ba, bởi vì ngồi trước đa phần đều là các bạn nữ nhiều, chiều cao của tôi có cao hơn một tí, nên các bạn đằng sau đều biết phía trước có một bạn học đầu nhô lên. Vì rất nhiều bạn nữ, toán học, vật lý, hóa học các họ hơi kém, nên thường cầm đến hỏi tôi, tôi thường bỏ ra một ít thời gian, nói những vấn đề các bạn ấy chưa biết cho các bạn. Trong đó có một người bạn tôi rất quen, liền bước đến, đập bàn trước mặt tôi, đập xuống bàn, bạn ấy nói: cậu dạy bạn này hơn một tiếng đồng hồ, bản thân cậu có muốn học nữa không? Bạn ấy thấy không được nữa, cậu làm sao mà đem thời gian của mình dành nhiều cho người khác vậy? Tôi liền cười với bạn ấy, tôi nói: thật ra tôi nói với cô ấy, bản thân tôi được nhiều nhất, vì cô ấy muốn hiểu được cái đề này, tôi bắt buộc phải dạy cho cô ấy hiểu, vậy là không giống nhau. Suy nghĩ của chúng ta phải càng rõ

ràng, càng thâm nhập. Tôi dạy người khác toán học, nhưng bản thân tôi rất ít khi đi làm nhiều đề mục, vì cũng không có thời gian, rất nhiều bạn học còn làm được những đề mục của các lớp học thêm khác. Sau đó thi cử, năm đầu tiên thi toán học tôi thi được 90 điểm. Trọn điểm là 100 điểm, thi 90 điểm. Năm thứ hai thi môn thầy giáo dạy thay, đều không học đến, bởi vì không có thời gian, cũng thi được 88 điểm. Năm thứ ba thi nữa vẫn thi được 88 điểm. Điều này chứng tỏ trước đây mình đã thực hành bố thí pháp. Đầu tiên quý vị rất hoan hỉ, đem những phương pháp này nói cho người khác, năng lực tư duy lô rích của bản thân quý vị càng ngày càng nâng cao, cho nên chính xác là bố thí pháp được thông minh trí tuệ. Do thế hội được như vậy, tôi luôn luôn hỏi bạn bè một câu rằng, tôi nói: trí nhớ phải chẳng tỷ lệ nghịch với tuổi tác, có phải không? Không phải. Thông thường đều nói sống càng già, trí nhớ sẽ như thế nào? Sẽ đi xuống. Sống càng già trí nhớ càng giảm là kết quả, nguyên nhân là ở đâu? Không cần nữa. Còn nữa không? Phiền não nhiều quá. Mỗi ngày đều mây đen dày đặc, nghĩ đến lúc không nghĩ được nữa. Cho nên trí nhớ của con người vì sao suy giảm? Quý vị không cần nó, lại thêm cả đống phiền não, đương nhiên càng ngày càng suy giảm, nên thầy Lý Bính Nam 97 tuổi mà lúc giảng bài có cần lật sách không? Không cần. Đúng vậy.

Vì thế tôi từ lúc 25 tuổi bắt đầu tiếp thu những kinh điển thánh hiền, cũng rất chăm chỉ học tập, trí nhớ của tôi luôn luôn giữ được ở mức độ như thế này. Đích thực là bố thí pháp có thể được thông minh trí

tuệ. Hơn nữa mỗi người đều có thể làm được như vậy. Chúng ta nên biết Mạnh Phu tử nói với chúng ta: “Thuần là người như thế nào? Tôi là người như thế ấy? Là người có học đều có thể như vậy.” Đó là tài thí. Thứ hai là pháp thí, cuối cùng là bố thí vô úy được mạnh khỏe trường thọ. “Vô úy” tức là làm cho người khác không còn lo sợ. Đó gọi là vô úy. Chúng ta nêu một ví dụ chân thật nhất, ví dụ có thật nhất. Singapore có một nữ sĩ 106 tuổi Hứa Triết. Bà không ngớt giúp đỡ người khác, tránh khỏi những đau đớn của bệnh tật, thậm chí những đau khổ trong cuộc sống. Bà đều chủ động đi giúp họ. Bà nói năm mươi mấy tuổi mới học làm y tá. Tinh thần đó đã khiến chúng ta rất khâm phục. Bà luôn luôn giúp đỡ người khác, luôn giải quyết những đau khổ cho người khác, cho nên bà được cái gì? Mạnh khỏe trường thọ. 106 tuổi đi bộ rất nhanh, nói chuyện cũng rất có tinh thần, đều không nhìn ra là bà đã hơn 100 tuổi rồi. Cho nên chân lý là phải thông qua bản thân chúng ta đi ấn chứng. Như vậy lòng tin của quý vị mới đầy đủ.

Trước lúc tôi đến Úc châu, ông nội tôi, lúc đó đã 84 tuổi, bị tai biến, lúc ông bị bệnh, nửa đêm, chúng tôi nhanh chóng đưa đến bệnh viện, nhưng bác sĩ nói: tám mươi mấy tuổi rồi, chúng tôi không dám đụng dao đến, nhưng vì toàn bộ huyết quản đều bị tắc, thông thường bị tai biến là như thế nào? Là một đường, đó là toàn bộ huyết quản bị tắc nghẽn, cho nên quý vị đợi mà lo hậu sự thôi. Phụ thân tôi và còn một vài cô chú của tôi nữa đều rất hiếu thảo, đối diện với sự việc bất ngờ xảy ra này, vì ông nội tôi cũng không bị bệnh tim gì cả, đáng người cũng cao

cao ốm ốm, nhìn có vẻ thân thể khỏe mạnh. Nhưng thật ra đã có bệnh trạng xuất hiện rồi, chỉ là không chú ý đến mà thôi. Bởi vì thời gian đó, ông nội tôi cũng cảm thấy chóng mặt, thật không ngờ, ông cũng không bị cao huyết áp, nên chóng mặt thì nghĩ có lẽ là cảm cúm, không phát hiện được căn bệnh này. Tôi thấy ba tôi, còn có một vài người lớn đều hoảng hốt, lúc đó tôi liền nói với ba tôi: bố thí vô úy được khỏe mạnh trường thọ. Cho nên tôi nói, nay ba phải đưa cho con năm vạn tiền, nhất định phải là tiền của ông tôi, bởi vì đem tiền của ông đi làm bố thí vô úy, sự giúp đỡ đối với ông tôi mới trực tiếp. Đương nhiên phụ thân tôi cũng rất tín nhiệm tôi, liền đưa tiền cho tôi. Sau đó tôi đến phòng hồi sức cấp cứu, lúc đi tôi đã câu thông với ông nội tôi, tôi nói: bây giờ người nghèo khổ, người đối diện với đói khát tương đối nhiều, chúng ta còn có chút sức để giúp đỡ họ, cuối cùng ông nội tôi gật đầu, ông không thể nói được nữa, tôi nhanh chóng cầm tiền đi làm cứu trợ thiên tai quốc tế, đi giúp đỡ một số người khôn khổ. Kết quả phòng hồi sức cấp cứu nằm được năm ngày, ông nội tôi được chuyển đến phòng bệnh thường. Cho nên thật đúng là quý vị nên đi ấn chứng. Sau đó ra khỏi phòng bệnh phổ thông, bác sĩ liền nói, người tám mươi mấy tuổi bị tai biến, không thể đi lại được, quý vị phải có chuẩn bị trước. Lúc đó tôi đã từ bỏ công việc, để đến Úc châu học tập. Tôi bèn hẹn với ông nội tôi, tôi nói: “lần sau cháu về lại, ông phải đi cho cháu xem đấy”, có hẹn ước với ông như vậy rồi, sau đó tôi đi. Vì Tịnh Tông học viện đang bồi dưỡng rất nhiều những giáo viên để hoằng dương học vấn thánh hiền. Nên tôi cũng mang theo

một số tiền để đến đó bố thí, cũng dùng danh nghĩa của ông tôi để đóng góp món tiền đó. Vừa đúng ngày tôi quyên góp xong, tôi gọi một cuộc điện thoại cho mẹ tôi, mẹ tôi nói: ông của con ngày nay đi được rồi. Nên rất nhiều chân lý chúng ta tuyệt đối phải dùng tâm chí thành để đi cầu chúng, Thánh nhân tuyệt đối không thể nói lời vọng ngữ được. Thế nên “thân hữu tật, dược tiên thưởng”, ngoài việc trị bệnh cho cha mẹ ra còn phải trị mệnh cho họ nữa. Lúc một người bố thí vô úy càng nhiều, thân thể mới có thể càng mạnh khỏe.

“Trú dạ thị, bất ly sàng”, đó là một kiểu tâm chí thành của người con hiếu được biểu hiện ra bằng hành vi. Đương nhiên thân thể quý vị nếu như không khỏe lắm, cũng không nên gắng sức quá, lúc nên nghỉ ngơi thì nghỉ ngơi một lúc, nhưng chỉ cần cha mẹ cần quý vị, lập tức quý vị biết được là được rồi. Quý vị cũng có thể ngủ bên cạnh, rồi lấy một sợi dây cột lại, chỉ cần cha mẹ quý vị cần kéo một cái quý vị liền tỉnh dậy. Chúng ta nên hiểu được sự biến thông, quý vị không nên nói Hán Văn Đế cũng không ngủ, ta cũng nên học tập, không cần phải như vậy.

“*Táng tam niên, thường bi yên*”, đây là chỉ cho cha mẹ đã qua đời rồi, trong Hiếu Kinh có một đoạn giáo hóa rất quan trọng, đề cập đến “*cư tắc trí kỳ kính, dưỡng tắc trí kỳ lạc*”, chúng ta phải dùng tâm cung kính, dùng tâm làm cho cha mẹ hoan hỉ, để phụng dưỡng cha mẹ. “*Bịnh tắc trí kỳ ưu, táng tắc trí kỳ ai, tế tắc trí kỳ nghiêm*”, nghĩa là lúc làm tang sự, chúng ta nên cảm hoài ân đức của cha mẹ. Lúc tế lễ phải rất nghiêm túc trang trọng, không quên lời cha mẹ dạy dỗ. Đó là bổn phận

mà một người con hiếu phải làm tròn. Cho nên lúc tang lễ chúng ta nên làm cho nghiêm túc trang trọng, không nên ồn áo náo nhiệt. Có lúc tổ chức tang lễ, còn mời cả đám người đến khóc ùm, như vậy có ý nghĩa gì không? Làm gì có ý nghĩa gì. Lễ ra ân đức của cha mẹ luôn luôn ghi nhớ trong lòng. Hơn nữa Âu Dương Tu có một lời dạy rất hay: “tề nhi phong, bất như dưỡng chi bạc dã”. Tề lễ tề có tốt đến mấy cũng không bằng lúc cha mẹ sanh tiền phụng dưỡng cho tốt, càng có ý nghĩa hơn. Lúc sống không phụng dưỡng, lúc chết rồi lại bỏ tiền ra cho nhiều, đó thật là điên đảo quá rồi. Cho nên chúng ta nay cha mẹ còn sống khỏe, phải vô cùng trân quý, phụng dưỡng cha mẹ cho tốt. Cha mẹ mất rồi chúng ta cũng cảm thấy được yên lòng, được an ủi. Vì cuối cùng thì chúng ta cũng đã tận lực rồi.

Ngày xưa có một câu danh ngôn: “cây muốn lặng mà gió chẳng dừng, con muốn báo hiếu mà cha mẹ không đợi.” Những tiếc nuối như vậy tuyệt đối không nên để xảy ra đối với bản thân chúng ta nữa. Nếu như cha mẹ quý vị đã đi rồi, quý vị có thể tận hiếu tâm nữa không? Đương nhiên có thể, chỉ cần quý vị tận tâm tận lực “lập thân hành đạo, nêu danh cho hậu thế” thì có thể “làm hiển vinh cha mẹ”. Hơn nữa chúng ta lại tận tâm, tận lực dạy con cái chúng ta cho tốt, làm cho huyết mạch gia tộc chúng ta có thể càng ngày càng tốt hơn, như vậy cũng an ủi cha mẹ ở trên trời. Cho nên tang lễ làm cho trang nghiêm nghiêm túc, có thể y theo tâm nguyện của cha mẹ để làm. Mà trong tang lễ, chúng ta cũng là toàn bộ gia tộc, tưởng nhớ một đời cha mẹ chúng ta đã cống hiến

cho toàn bộ gia tộc này. Cũng có cha mẹ kỳ vọng đối với gia tộc chúng ta, thông qua tang lễ để truyền đạt.

“Tang tam niên”, ba năm này là lễ nghi của thời xưa, phải phục tang thời gian ba năm.

“Thường bi yên”, rất nhiều người y theo văn tự này mà giải thích, họ nói: phải khóc ba năm. Như vậy thì mệt chết được. Nếu y văn giải nghĩa thì thánh hiền đều la lên là oan uổng quá. “Thường bi yên” này là một người con hiếu tự nhiên sẽ có tâm trạng như vậy, bởi vì người con hiếu mấy mươi năm nay, niệm niệm đều để ân đức của cha mẹ trong lòng, nên cha mẹ mất đi, họ rất khó chấp nhận. Chỉ cần nghĩ đến cha mẹ, nước mắt của họ sẽ không ngăn được mà rơi xuống. Cho nên “thường bi yên”.

Bởi vì có những cảm hoài này nên mới “cư xứ biến, tử nhục tuyệt”. Vì vậy “lễ”, kỳ thực là phát từ trong nội tâm của một con người, mà tự nhiên làm ra được. Cha mẹ đều đã mất rồi, họ còn có thể đi rượu chè be bét sao? Không thể được. Cho nên cha mẹ qua đời, nên “cư xứ biến”, tự nhiên đối với những hoang phí kia, những thứ rượu thịt đều không muốn ăn nữa, nên “tử nhục tuyệt”.

“*Táng tận lễ, tế tận thành*”, chữ “tế” này chính là mỗi năm có thời gian cố định để cúng tế cha mẹ. Đó là mỹ đức của người xưa. Nên có từ đường, nên Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn nói: “Tổ tông tuy xa, tế tự không thể không thành”, Luận Ngữ cũng nói: “thận chung truy viển, dân đức quy hậu”. Con người chỉ cần luôn luôn nghĩ đến vì có cha mẹ, vì có

tổ tông, hôm nay mới có chúng ta, luôn luôn có tâm cảm ơn như vậy, tâm người sẽ phúc hậu.

Té phải thành kính, mỗi lần cúng kỵ không nhất định phải làm cho phức tạp, nhưng chúng ta nhất định phải giữ được lâu dài như vậy. Làm để cho con cái chúng ta học tập. Có một người cha, ông cũng là một người con phụng dưỡng cha mẹ rất hiếu thảo. Sau đó cha mẹ mất rồi, ông dành thời gian cố định để đi tảo mộ. Hai đứa con ông đều nhìn thấy như vậy. Một hôm ở trường mẫu giáo, phát cho mỗi cháu mỗi cái kẹo, đều là những loại kẹo rất ngon. Đứa trẻ không ăn ngay tại trường, mà đem về nhà đưa cho ba mình, ba của nó nhìn thấy vậy cũng rất cảm động, sau đó đứa trẻ liền nói, ba ơi, lúc ông nội bà nội còn sống mỗi lần có cái gì, đều đưa cho ông bà nội ăn trước, cho dù ông bà nội đã qua đời rồi, ba cũng thường đem đồ đến cúng té. Hôm nay trường chúng con phát hai cái kẹo, con cũng đưa cho ba ăn trước. Cho nên đây là trên làm dưới học theo.

“Sự tử giả, như sự sanh”, thái độ phụng dưỡng cha mẹ tuyệt đối giống như lúc cha mẹ còn sống vậy. Sự dạy dỗ và kỳ vọng của cha mẹ đối với chúng ta chắc chắn không phải vì cha mẹ đã qua đời mà có những thay đổi. Thậm chí càng phải nỗ lực hơn nữa mới đúng. Phải xứng đáng với công ơn dưỡng dục của cha mẹ. Có một người bạn nhỏ, lúc bà ngoại cậu ta qua đời, họ đều ngồi trên xe tang, cậu của nó bung hũ tro cốt của bà ngoại, trên con đường này khá chông chênh, cậu của nó liền nói với người lái xe, anh lái xe chậm một tí bởi vì mẹ tôi không

quen ngồi xe chạy nhanh, đứa trẻ này nhìn thấy cũng rất cảm động, trở về trường liền nói với thầy giáo của chúng rằng: thưa thầy, hành vi của cậu em có phải là “thờ người chết như khi còn sống không” ? Cho nên các bạn, không nên xem thường, trẻ con cũng rất có ngộ tính.

Đoạn kinh văn “nhập tức hiếu”, chúng ta tức giảng đến điều này. Dạy con trẻ “hiếu” có rất nhiều phương pháp, chúng ta đều có thể ứng dụng tốt trong cuộc sống.

Chúng ta hãy suy nghĩ về việc dạy con trẻ hiếu thảo, có những phương pháp quan trọng nào, chúng ta phải nắm được cương lĩnh, quan trọng nhất là gì? đáp án chuẩn nhất, vỗ tay khích lệ cho bản thân,

Một là “lấy thân làm gương”, điều này quan trọng lắm, dạy hiếu.

Thứ hai là phải “cha mẹ và thầy giáo hợp tác”. Cô giáo cũng dạy, phụ huynh ở nhà cũng phối hợp. Hành vi của con trẻ nhanh chóng có thể tuân theo quy cũ. Cho nên tại trường mẫu giáo ở Thâm Quyển, cha mẹ các em mỗi tuần đều dạy một tiết giáo dục gia đình. Điều dạy Đệ tử quy, học tập từng câu từng câu. Cho nên những bậc cha mẹ này và thầy cô giáo phối hợp rất tốt. Hành vi của trẻ em chuyên biến rất nhanh, bởi vì thầy cô giáo và cha mẹ có sức ảnh hưởng lớn nhất đến con cái lúc còn nhỏ.

Quý vị xem trẻ em lúc nhỏ ngậm miệng mở miệng đều là gì? “ba con nói”, “mẹ con nói”, lên mẫu giáo rồi nói gì? “cô giáo chúng con nói”, nên cơ hội tốt như vậy phải tận dụng cho tốt. Cha mẹ thầy cô hợp tác.

Kể đến “vợ chồng phối hợp”, cô giáo dạy được ít, không hề gì, bởi vì cô giáo chưa chắc đã biết dạy hiếu thảo là quan trọng. Đương nhiên lúc cô giáo không hiểu, quý vị nên như thế nào? Phải cầm Đệ Tử Quy đi giảng cho cô giáo. Bởi vì xã hội là tương tác, chúng ta không nên xem nhẹ sức lực của bản thân. Ở Hải Khẩu có rất nhiều trường học đang thúc đẩy là cha mẹ dẫn đầu, lúc cô giáo còn chưa dạy, chúng ta phải nhanh chóng dạy, vậy là vợ chồng có thể phối hợp, bởi vì quý vị làm mẹ, giả sử như quý vị nói với con trai rằng: con trai à, mẹ sinh con ra vất vả lắm, con phải hiếu thảo với mẹ, quý vị có nói ra lời được không? Dường như cảm thấy kỳ kỳ. Nói chung không thể đắp vàng lên trên mặt mình, nên lúc này để phụ thân dạy con cái phải hiếu thảo với mẹ, người cha này nói: con trai à, con có thể không hiếu thảo với ba, nhưng con nhất định phải hiếu thảo với mẹ con, Vì sao vậy? Bởi vì mẹ con lúc mang thai con cực khổ biết bao. Mỗi ngày đều nôn ọe, quý vị liền đem những cực khổ của mẫu thân rủ rỉ kể ra hết. Quý vị nói càng chân thành, con trai quý vị có thể nghe được một nửa nước mắt đã lã chã rồi. Nó biết ơn sẽ biết báo ơn. Quý vị chớ nên nói: thầy Thái, giai đoạn đó tôi không biết, tôi bận rộn công việc. Người chồng như vậy là không đủ tiêu chuẩn rồi, phải nên quan tâm đến vợ nhiều hơn. Người chồng nói như vậy, liền có thể làm cho đứa trẻ đối với ân đức của mẹ hiểu được để quan tâm, biết được để trân quý.

Người vợ thì nên nói giúp cho ai? Nói giúp cho chồng. Phải nói với con rằng, cha con công việc rất vất vả, làm cho nó cảm nhận được sự

cực khổ hằng ngày của cha. Tự nhiên nó sẽ sanh khởi tâm hiếu tâm cung kính đối với cha. Quý vị đã từng nói giúp chồng mình những lời tốt đẹp chưa? Phải nói. Như vậy con cái mới cảm nhận được sự cực khổ của người làm cha làm mẹ.

Có một người phụ nữ, không những không nói đến công lao của chồng, có lúc còn trước mặt con cái nói xấu chồng mình. “ba của con ...”, lời lẽ như vậy phạm vào điều đại kỵ của binh gia. Lời lẽ như vậy, sẽ xảy ra những ảnh hưởng không tốt như thế nào? Cung kính của con cái đối với phụ thân dần dần tiêu mất. Hôm nay bất kể chồng quý vị có làm việc gì đó không tốt, chúng ta phải làm được “tốt khoe xấu che”, quý vị cứ lôi ra những điều không tốt, con cái đối với phụ thân sẽ không còn tôn trọng nữa, khi con cái không tôn trọng phụ thân nữa, phụ thân có thể cảm nhận được không? Họ sẽ nói: vợ coi thường tôi, ngay cả con cái cũng coi thường tôi, được, ta sẽ làm việc xấu cho các người xem, có thể vô hình trung đã đẩy họ ra ngoài gia đình. Cho nên con người chắc chắn đều có tốt có xấu, quý vị thường nói với con, phụ thân con có những điều này rất tốt. Con cái liền nói với phụ thân, ba à, điều này ba rất tốt, điều kia ba cũng rất tốt. Người cha này vừa nhìn thấy con trai coi trọng mình như vậy, vậy thì mình phải càng trân quý, càng phấn đấu hơn nữa. Phải xứng đáng với sự ủng hộ này của con trai. Nên tự nhiên họ sẽ hướng đến điều tốt mà phát triển. Cho nên dạy hiếu cũng có thể vợ chồng cùng phối hợp để dạy.

Còn nữa, trong gia đình nguyên tắc giáo dục phải nhất trí, cũng tức là phải có hiểu biết chung, giả sử chồng và vợ, nguyên tắc giáo dục con cái không giống nhau, thì con cái nghe ai? Giả sử ông bà nội lại tham gia vào nữa, vậy là biến thành xe đến mấy con ngựa? Lúc đó con cái sẽ nghe ai? Con cái nhất định chọn ai mà nó trốn sau lưng sẽ không có chuyện gì xảy ra, lúc đó sẽ không dễ dạy nữa. Cho nên đúng là phải câu thông với nhau mới được.

Có một người phụ nữ, cô ta cũng tự mình âm thầm dạy Đệ tử quy, cũng không nói “chồng phải nên làm như thế nào”, “anh phải làm như thế nào”. Cô ấy không làm như vậy, cô tự mình dạy từng tí từng tí cho con trước. Có lần, con trai của cô ấy đến phòng của ông nội, rồi nói với ông nội rằng: ông ơi cháu có thể lật cái này ra xem được không? Ông nội đưa trẻ đột nhiên cảm thấy đứa trẻ này nhỏ như vậy lại biết lễ phép như thế. Ông nói: ai dạy cháu vậy? Đứa trẻ nói: mẹ dạy cháu vậy, mẹ cháu nói: “việc tuy nhỏ, chớ tự tiện làm”, ông vừa nghe vậy rất vui lòng. Lập tức đi nói với con trai, ông nói: con dâu rất để tâm dạy con cái, con phải phối hợp tốt với nó. Nên cha chồng lại nói giúp cô ấy. Nhà họ mỗi sáng sớm thức dậy liền mở băng đọc Đệ tử quy, cùng nhau dạy.

Tự giúp rồi sau có người giúp, dùng sự chân thành của chúng ta để góp phần, tự nhiên có thể khiến cho những người xung quanh chúng ta, dần dần nhận được sự hiểu biết chung.

Tiết học này chúng ta học đến đây.

Cám ơn quý vị!

HẾT TẬP 15**ĐỆ TỬ QUY****CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh****Giảng rõ về Đệ Tử Quy****GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không****CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc****GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005****Giảng rõ về Đệ Tử Quy****Tập 16**

Chào các bạn buổi tối tốt lành. Rất nhiều bạn đã quen mặt rồi, mỗi tối đều đến, đều này thể hiện rằng tan ca xong, ăn chút cơm, thậm chí còn chưa ăn cơm thì đã đến nghe giảng. Khổng Lão Phu Tử nói: “Một người cầu học có ba pháp bảo là: trí nhân dũng. Ham học gần gũi trí, nỗ lực gần gũi nhân, biết thẹn gần gũi dũng”. Chỉ cần ham học thì gần gũi với trí huệ, khi chúng ta nỗ lực gần gũi với giáo huấn của thánh hiền, thì có thể từ từ cảm nhận được ý định của thánh hiền, cũng có thể cảm nhận được nhu cầu của mọi người, tâm đồng lí, nhân từ đó của chúng ta sẽ xuất hiện. “Biết thẹn gần gũi dũng”, thực sự có thể biết rõ lỗi lầm của mình, sửa đổi lỗi lầm của mình, có thể hàng phục được thói

quen xấu, phiền não của mình, đây mới thực sự là kẻ dững. Cho nên, rất nhiều bạn đã làm được, “ham học gần gũi trí”, mà ham học của quý vị cũng mang đến cho gia đình của quý vị một tấm gương rất tốt.

Tôi nhớ lúc cha tôi 50 mươi mấy tuổi, nhận được sổ chứng khoán của ngân hàng. Vì nhận sổ chứng khoán, trong đơn vị phải có một người thi qua giấy phép, cho nên phải rất nhiều đồng nghiệp cùng đi thi. Cha tôi là người lớn tuổi nhất, đã 50 mấy tuổi rồi, đi thi. Thấy cha tôi ban đêm đọc sách. Kết quả thi cử chỉ có một người thi đậu, những người trẻ tuổi khác đều không đậu. Không ngờ cha tôi đã thi đậu. Quý vị thấy cha tôi không nói gì, lấy hành động của mình, khiến chúng tôi có sự khâm phục đối với ông. Chúng tôi những người làm con này, có thể không ham học sao? Có thể thua cha của mình sao? Cho nên trên làm dưới theo, nên phần tâm ham học này của chúng ta, có thể liên tục không ngừng, tin tưởng đối với gia đình quý vị, nhất định là sự khởi đầu tốt.

Bài học buổi sáng đã kết thúc phần “nhập tắc hiếu. Tiếp theo là phần thứ hai “xuất tắc đê”. Chữ “xuất” này là chỉ cho ngoài gia đình, thì nên học tập “đê”. “Đê” bao hàm kính huynh nhường đê, bao hàm thái độ lễ tiết tôn kính trưởng bối. Vì anh em ở trong nhà thì có thể yêu thương, có thể lấy lễ đối đãi, đương nhiên họ đi ra ngoài tiếp xúc với người, sẽ có thể đem thái độ này mang ra ngoài. Nếu như ở trong nhà,

anh em gây gỗ bất bình, không giữ lễ tiết, vậy ra ngoài có thể bỗng nhiên trở thành rất quy củ chẳng? Có thể hay không? Không thể. Cho nên muốn nhận biết một người, đến đâu có thể thấy rõ nhất? Không vào hang cọp sao bắt được cọp, cho nên trực tiếp đến nhà họ. Rất nhiều hành vi đối nhân xử thế của chúng ta, được hình thành ở trong nhà. Cho nên vì sao gia giáo quan trọng như vậy. Cái gọi là “môn đăng hộ đối”. Cái gì là môn đăng? Cái gì là hộ đối? Quan trọng nhất là gia giáo, đức hạnh. Môn đăng hộ đối ngày nay là gì? Tiền tài! Sao quý vị đều biết cả rồi? Tôi không có kinh nghiệm. “Đối” sai rồi, bản chất đã sai, thì kết quả cũng rắc rối. Cho nên “đức hạnh” mới là nền tảng của gia đình, mới là nền tảng của quốc gia, tuyệt đối không phải tiền tài.

Trong Hiếu Kinh, có một đoạn giáo huấn rất quan trọng: “dạy dân thương yêu, không gì bằng hiếu, dạy dân lí thuận, không gì bằng để” .

Dạy cho nhân dân làm sao thương yêu người khác, làm sao quan tâm người khác, không có hiệu quả hơn so với dạy hiếu, không gì hơn “hiếu”. Dạy cho nhân dân có tiết có độ, “dạy dân lí thuận”, hiểu được tôn kính người khác, không có phương pháp nào tốt hơn dạy “để”, “không gì bằng để”. Cho nên “để” còn bao hàm giáo huấn lễ tiết. Khổng Phu Tử cũng nói: “bất học lễ, vô dĩ lập”. Không có lễ phép rất có thể ở trong đám người, không có chỗ đứng.

Ở bài học của mấy ngày nay, tôi cũng đã trình bày với các bạn, vì tôi lúc nhỏ hình thành một thói quen, nghĩa là chỉ cần trưởng bối đến nhà tôi, tai của tôi đã nghe được tiếng của họ, cho dù tôi đang làm việc gì, tôi nhất định sẽ chạy đến trước mặt họ, sau đó thưa rằng: Chào chú! Chào cô! Nụ cười của quý vị rất giống chú của tôi. Cho nên, con cái có lễ phép, người lớn tuyệt đối rất hoan hỷ. Cho nên tôi ngẩng đầu lên, họ rất hoan hỷ, tôi cũng rất vừa lòng. Vì một người đang làm việc có đức hạnh, kỳ thực vui mừng của họ, đã từ nội tâm toát ra ngoài. Cho nên thái độ có lễ phép này, bỗng nhiên tôi lĩnh hội được, hóa ra một người có thể gặp quý nhân hay không? Thì từ nhỏ đã quyết định rồi. Quý vị tin hay không? Tôi mở tọa đàm thân sư với phụ huynh, tôi liền nói với họ: con cái của quý vị sau này có thể gặp quý nhân hay không, tôi bây giờ có thể phán đoán. Đôi mắt của họ đều mở lớn ra. Vì người thời nay rất hiện thực, vừa nhắc đến con cái có thể gặp quý nhân, họ liền rất chuyên chú. Con cái có lễ phép, đi đến đâu cũng được mọi người thương yêu. Ngược lại, nếu như con cái không có lễ phép, vậy không chỉ sẽ không gặp quý nhân, không chỉ sẽ không có nhiều trợ lực. Ở trong lời nói hành động, sẽ còn hình thành rất nhiều lực cản. Họ sẽ cảm thấy không hiểu sao mọi người đều thấy tôi không vừa mắt, tự mình còn không hiểu rõ. Cho nên lễ phép rất quan trọng.

Các bạn, lễ phép quan trọng như vậy, dạy lúc nào? Tôi hỏi các phụ huynh, thi cử thêm hai điểm quan trọng? Hay là dạy con cái, thái độ làm

người làm việc quan trọng? Làm người làm việc. Phụ huynh đều cảm thấy là làm người làm việc, nhưng hơn nửa thời gian, tiêu hao với con cái ở đâu? Tiêu hao ở điểm số. Cho nên việc quan trọng không thể bỏ qua nữa, bỏ qua nữa, con cái đều quá lớn rồi, thói quen lại thành tự nhiên. Rất nhiều việc không mài dũa được, tôi lo lắng thay quý vị đấy, vì tôi không con cái. Cho nên nhất định phải xem trọng những đức hạnh ảnh hưởng quan trọng đến cả đời của con cái. Tương lai nó sẽ có được rất nhiều trợ lực. Chúng ta suy nghĩ một tí. Nếu như tương giao giữa người với người không có lễ tiết, sẽ xuất hiện những tình huống nào? Ví dụ nói: Tôi lần trước đi đến Trường Thành, trên đó viết rằng: “không đến trường thành không phải hảo hán”, cho nên muốn làm hảo hán, thì phải đến trường thành. Nó sẽ có những cửa ải, chỉ có thể để một người bên kia đi tới, chúng ta bên này một người đi qua. Rốt cuộc lúc qua cửa ải này rất nhiều người không giữ quy cũ, liền chạy đến con đường đối diện. Cuối cùng xảy ra chuyện gì? Cả đám người nhét ở trong cửa ải đó. Thầy giáo của trung tâm chúng tôi nhìn thấy như vậy, thấy không được. Vì người phía sau, không hiểu được tình hình ở đây, họ sẽ cứ đẩy về phía trước, bên kia cũng cứ đẩy về phía trước. Đến lúc có thể sẽ có tình huống xảy ra. Cho nên thầy giáo của chúng tôi lập tức đứng ra bắt đầu chỉ huy giao thông, những người đó muốn chen ngang, gọi họ nhanh trở về xếp hàng. Những người đó đều nhìn chúng tôi, còn cho rằng chúng tôi là nhóm quản lí trường thành. Đôi khi, chúng ta cần bước ra,

thì phải bước ra. Nếu không tình hình có thể như thế nào? Đến lúc quý vị muốn làm cũng không làm được. Cho nên thời cơ rất quan trọng. Sau đó thì khai thông được rồi. Thật sự nếu vô lễ, thì người với người sẽ tự tư tự lợi, sẽ có thể xảy ra xung đột.

Khi tôi lên được núi Thiên Mục Hàn Châu, giảng bài năm ngày. Lúc chúng tôi đang lên núi, trước mặt đến hai chiếc xe, chúng tôi vừa thấy thì chủ động nép vào một bên, để họ đi trước. Vì chúng tôi thấy được hai chiếc xe, cho nên chiếc thứ nhất đi đến, người trên xe rất hoan hỷ, vẫy tay với chúng tôi, chúng tôi cũng vẫy tay với họ. Cho nên khi làm một người có lễ phép, nhất định khiến mọi người cảm thấy như tắm gió xuân, vậy vui nào mà không làm. Rốt cuộc chúng tôi đã đợi một lúc, chiếc thứ hai vẫn chưa đi qua, chúng tôi cảm thấy bồn chồn, liền cho người lên xem thế nào, rốt cuộc chiếc xe đối diện cũng đợi ở đó, cho chúng tôi qua trước. Cho nên chúng tôi lái qua trước, người trên xe hai bên, đều đã lộ ra nụ cười tươi rói. Nếu người với người đều lễ kính như vậy, vậy cảm giác vô cùng thỏa mái. Cho nên chúng tôi trước lúc lên núi, chúng tôi đã nhận ra dân tình, nói lên con người của núi Thiên Mục rất chất phác. Cho nên chúng ta từ trong cuộc sống, cũng mỗi lúc có thể lĩnh hội được, hiểu lễ, hiểu nhường,(nhường nhịn) mới có thể khiến đường đời trôi chảy, mới chưa đến mức kẹt xe, xung đột.

Cho nên “dạy dân lí thuận, không gì bằng đễ”, trước chúng ta từ trong gia đình, đễ thực hành yêu thương, thực hành lễ tiết.

Chúng ta cùng đọc một đoạn văn: “huynh đạo hữu, đệ đạo cung, huynh đệ mục, hiếu tại trung, tài vật khinh, oán hà sanh, ngôn ngữ nhẫn, phần tự miễn”

“Huynh đạo hữu, đệ đạo cung”. Anh em đồng khí liên cành, máu đậm như nước, là cùng một cha mẹ sanh ra, cho nên anh em rất có thể là người thân cùng chúng ta đi qua con đường dài nhất của cuộc đời. Pháp Chiêu thiền sư đã từng viết một bài thơ, thơ miêu tả tình nghĩa anh em:

“Đồng khí liên chi các tự vinh,
Ta ta ngôn ngữ mạc thương tình,
Nhất hồi tương kiến nhất hồi lão,
Năng đắc cơ thời vi đệ huynh;
Đệ huynh đồng cư nhẫn tiện an,
Mạc nhân hào mạc khởi tranh đoan,
Nhẫn tiền sanh tử hựu huynh đệ,
Lưu dữ nhi tôn tác dạng khán.”

“Đồng khí liên chí các tự vinh”, anh em thì giống như cùng một gốc cây, cành cây vươn ra vậy.

“Ta ta ngữ ngôn mạc thương tình”, tương giao giữa người với người, người trong nhà thường giao tiếp chính là dùng lời nói, cho nên trong lời nói cần nhẹ nhàng, nên hài hòa, tuyệt đối không nên nói lời chống đối. Cho nên “Đệ Tử Quy” nói: “ngôn ngữ nhã, phần tự mẫn”. Xung đột giữa người với người, một nửa trở lên đều là vì cái gì? Lời nói không hợp.

“Nhất hồi tương kiến nhất hồi lão”. Thực sự chính xác, chúng ta sau khi đến ba bốn mươi tuổi, mỗi lần thấy anh em chị em, đều sẽ có một chút cảm giác như vậy. Tóc bạc của anh đã nhiều thêm rồi, cho nên “năng đắc cơ thời vi đệ huynh”, chúng ta càng lớn, chứng tỏ đường đời ngày càng gần điểm cuối, nên thực sự nâng niu đoạn tình nghĩa này. Cho nên “đệ huynh đồng cư”, cùng ở với nhau, “nhã tiện an” hiểu được nhân nhượng khiêm nhường lẫn nhau. “Mạc vi hào mạc khởi tranh đoan”, không nên vì một chuyện nhỏ, liền nổi tranh chấp. “Nhã tiền sanh tử”, trước mắt anh em chị em đều đã có con cái, họ lại có thêm anh em chị em. Cho nên chúng ta thuộc thế hệ trước, nên làm gương huynh thương đệ kính, mới có thể làm tấm gương tốt cho con cháu. Bài thơ này của Pháp Chiêu thiền sư, đáng để chúng ta tỉ mỉ mà thưởng thức.

Bài này khiến tôi nghĩ đến, cô giáo Dương Thục Phân đã từng nói với tôi, Cô nói thực sự anh em chị em là đồng khí liên cành. Cô ấy sẽ nghĩ đến, làm thế nào để cha mẹ được hoan hỷ vui vẻ. Cô nói chỉ có con cháu hiền hiếu, con cháu đều có phát triển tốt, mới có thể khiến cho cha cô vô cùng an vui. Do cô có tâm nguyện này, hy vọng cây đại thọ của cha mẹ cô, cành lá có thể càng ngày càng tươi tốt. Cho nên lúc rất trẻ, cô đã bắt đầu dạy đạo cho lớp cháu chắt của cô. Đọc kinh điển của thánh hiền, hay là viết thư pháp. Cô Dương đời sau có 18 cháu chắt, tổng cộng 18 người, 18 người đều được cô dạy qua. Do cô có tâm nguyện này, đời sau của họ vô cùng ưu tú, rất nhiều người là giáo viên, còn có mấy người là bác sĩ. Chính xác, một gia đình có thể tốt, tất nhiên là trưởng bối nên làm thế nào? Phải dẫn đầu làm mô phạm, nên thật lòng bỏ ra, cho nên anh thương em kính, không chỉ là ở đời đó của họ, mà còn đem phần anh thương em kính này, vươn đến ở đâu? Đến con cháu đời sau. Cô Dương không sanh con, nhưng mỗi lần ngày lễ mẹ, ngày lễ cha, nhà của cô vô cùng náo nhiệt. Vì cô có 18 người cháu chắt, so với quý vị các bạn nhỏ nhiều hơn một chút. Tôi ở nhà cô nửa năm, gặp được những ngày lễ này đều vô cùng náo nhiệt. Những người cháu chắt được cô dạy qua này, thực sự đối với cô rất hiếu thảo.

Tôi có một người anh kết nghĩa khác, anh cũng ở Đài Trung. Anh chị em của anh cũng đặc biệt thân mật, thứ bảy, chủ nhật, nếu có thời gian, không cần hẹn trước, đều chủ động về bên cha mẹ. Vì cha của anh

ấy đã mất từ sớm, cho nên nửa đời sau của mẹ anh ta, đều là anh em chị em họ, chia thời gian ra ở với mẹ. Mẹ anh ta mấy năm trước đã qua đời, lúc qua đời đó tôi có đi tham dự lễ cáo biệt, tôi rất cảm động. Vì cũng thấy được đời sau của bà, những cháu chắt này của bà, tố chất đều rất tốt, vì anh em họ thân mật như vậy, thì đã làm một tấm gương tốt cho đời sau. Vì tôi có thói quen thấy được kết quả, thì phải tìm ra nguyên nhân. Sau này anh của tôi lại nói với tôi, anh nói: giây phút mẹ anh ra đi, trong lòng anh rất dạt dào. Vì sao vậy? Vì trong cuộc sống hơn mười mấy năm này của anh, anh đều cố gắng gạt bỏ nhiều xã giao vô vị, để bầu bạn với mẹ của anh. Nên lúc mẹ của anh qua đời, anh cảm thấy rất an ủi. Cảm thấy lựa chọn của anh là chính xác. Cho nên huynh thương đệ kính nhất định có thể “làm tấm gương cho con cháu”.

Người xưa tình anh chị em, cũng khiến rất nhiều người cảm động rơi lệ. Vào thời triều Tấn, có một đứa trẻ tên là Dữu Cồn, đúng lúc trong thôn có ôn dịch, anh em của nó đã chết mấy người, ngoài ra có một anh đã đang nằm trên giường bệnh. Những bậc trưởng bối của nó, muốn mang những đứa trẻ này đi đến chỗ khác. Nhưng Dữu Cồn không muốn đi, nó nói: con không thể bỏ mặc anh trai của con. Trưởng bối của nó khuyên thêm lần nữa, ở đây quá nguy hiểm, chúng ta đi thôi. Nó liền nói với những vị trưởng bối: thiên tánh của con không sợ bệnh, cho nên quý vị để con ở lại. Trưởng bối của nó giằng co không lại, nên đã đi. Một đứa trẻ nhỏ như vậy, tự thân nấu thuốc cho anh trai, thường hay nửa

đêm ở trước linh cữu anh trai quá cố khóc lóc, ở đó cảm thương. Do phần thân thiết này của nó đối với anh em, anh trai nó dường như đã khỏe lại. Các bạn, vì sao bệnh này có thể khỏe lại được? Loại mật thiết này, thứ quan tâm này, nhất định khiến anh của nó, hệ miễn dịch tăng lên. Người xưa đối với bệnh độc không phải đánh nhau với nó, coi như không đội trời chung. Người xưa gọi là “giải độc”, chứ không gọi là “giết độc”. Khi tâm niệm của chúng ta thuần chánh, thì tự nhiên bệnh độc từ từ sẽ chuyển hóa. Cho nên thương yêu có thể giải độc, tâm từ bi cũng có thể giải độc. Sau đó trưởng bối của nó, cha mẹ của nó trở lại, thấy được anh em nó vẫn còn sống, đều rất vui mừng.

Từ câu chuyện Dữ Cồn này, chúng ta cũng có thể nhìn ra được, tuy nó tuổi nhỏ, nó cũng đọc qua sách của thánh hiền. Cho nên ở trong giá trị quan trọng cuộc đời nó, có việc còn quan trọng hơn tính mạng, sự việc nào? Đạo nghĩa. Cho nên sát thân thành nhân, bỏ thân có thể lấy nghĩa. Vì tâm nguyện của thánh hiền, là đạo nghĩa đã thắng sinh mạng. Do họ có tâm nguyện như vậy, mới có thể viết được câu chuyện xúc động lòng người, mấy ngàn năm rồi mà con người vẫn vô cùng cảm động, cũng có rất nhiều phát triển đại viên mãn. Đây là thái độ đối với anh em Dữ Cồn của nhà Tấn. Tình anh em đã thắng sinh mạng của mình.

Thời nhà Đường có một vị đại thần tên là Lý Tích, kỳ thực tên gốc của ông không phải họ Lý, mà họ Từ, Từ có hai chữ nhân. Vì đối với quốc gia rất có công, cho nên Lý Thế Dân ban quốc họ cho ông là Lý Tích. Chúng ta buổi sáng đã nói đến Lý Thế Dân, thực sự ông ta tôn kính người hiền đức, làm rất thành công. Có một lần Lý Tích ngã bệnh, ngự y nói cần râu của người để làm thuốc. Đường Thái Tông nghe xong, liền cầm dao lên, cắt một đoạn râu của mình, đưa cho ngự y. Việc này truyền đến tai Lý Tích, làm thế nào? Ông quá cảm động rồi, lập tức quỳ trước mặt hoàng thượng, vô cùng cảm tạ hoàng thượng, đã có tâm lo lắng cho ông như vậy. Đây thật sự gọi là “anh hùng tích anh hùng”. Lý Tích ngoài là trung thần ra, cũng là hiếu tử nữa, tất nhiên cũng thân thiết đối với anh em. Vì chúng ta biết, đức hạnh của một con người, đều là từ hiếu và để xây dựng nên vậy. Lý Tích lúc đó tuổi tác cũng đã cao. Ông có một người chị, đúng lúc chị gái bị bệnh, ông đi thăm chị gái. Thấy được chị gái đang nấu cháo, ông tự thân giúp chị nấu, cho những người hầu ra ngoài. Thời cổ đại người làm quan lớn, tướng mạo đều như thế nào? Đều để một chùm râu dài dài. Lý Tích thì ở đó nấu cháo, vì gió rất lớn, không cẩn thận nên bị lửa đốt cháy râu, liền nhanh chóng dập tắt lửa. Chị gái của ông ở bên cạnh thấy được, liền nói: em trai, em sao khổ như vậy, người làm trong nhà rất nhiều, em gọi họ làm thì được rồi, không cần tự mình vất vả như vậy. Rốt cuộc Lý Tích này trả lời chị, ông nói: chị à, tuổi của chị đã lớn như vậy rồi, không biết em có bao

nhiều cơ hội, có thể phục vụ cho chị nữa. Cho nên các bạn, Lý Tích lúc đang nấu cháo, trong lòng tràn đầy lòng cảm ân, lúc nào cũng ghi nhớ chị gái chăm sóc ông, quá trình trưởng thành đã nâng đỡ cho ông bao nhiêu, ông đều ghi ở trong lòng.

Tôi cũng rất may mắn, tôi có hai người chị, cũng đặt biệt chăm sóc tôi. Chị đầu của tôi, học cùng trường đại học với tôi, còn nhớ lúc đó thân thể tôi không được khỏe, phải uống thuốc bắc, một thang thuốc bắc rất lớn. Nên nấu phải nấu hơn một tiếng, từ một nồi nước lớn nấu thành một bát nhỏ. Tôi lúc đó là đại học năm thứ nhất, ở trong kí túc xá, kí túc xá có thể nấu thuốc bắc chẳng? Vậy nhất định sẽ phá hoại quan hệ giữa mọi người, mọi người nhất định sẽ mang bảng kháng nghị đến cửa phòng của tôi kháng nghị. Cho nên tôi không cách gì nấu, chị tôi nấu ở bên ngoài trường nơi chị ở, mỗi ngày giúp tôi nấu hai lần, sớm tối một lần. Sau khi nấu xong, thì chị từ bên ngoài trường đi rất xa, vì kí túc xá đều ở khu cuối cùng trong khuôn viên trường đại học, cũng đi con đường rất xa, trên tay bưng một bát thuốc bắc nóng. Đến kí túc xá nam chúng tôi, phía trước có viết một hàng chữ: “khách nữ đừng bước”, nên chị không thể đi vào, chị đi đến cửa sổ của phòng của tôi trong kí túc xá, gõ cửa gọi tôi, gõ mấy lần sau đó vẫy tay, “đến uống thuốc thôi”. Tôi nhìn thấy cảnh đó, bệnh muốn khỏi một nửa rồi. Mau chóng chạy ra uống bát thuốc bắc tràn đầy sự yêu thương của chị gái này. Cho nên tình chị em rất sâu đậm, cũng vì tình chị em sâu đậm,

thực sự cũng khiến cha mẹ rất an lòng. Cho nên “huynh đệ mục, hiếu tại trung”. Cha mẹ sẽ nghĩ: trăm tuổi về già, nếu như anh chị em chúng con có thể thương yêu lẫn nhau, thì cha mẹ an lòng lắm rồi. Cho nên chỉ cần gia đình bao phủ những thứ anh thương em kính này, tin rằng gia tộc nhất định sẽ phát triển rất tốt. Hơn nữa gió của hiếu để, không những cảm động người, ngay động vật trong gia đình đều sẽ bị cảm động. Quý vị tin không?

Thời nhà Tống, có một người đọc sách tên là Trần Phưởng. Họ đã con con cháu cháu 30 đời, đều cùng ở với nhau. Trong nhà có hơn 700 nhân khẩu, họ cũng rất tuân thủ di huấn của tổ tông, đều không tách nhà, đều không mượn người làm. Tất cả mọi việc đều tự làm, làm như vậy tốt hay không? Tốt. Chúng ta trước đây cũng nói qua, thực sự khiến con cái lao động, họ mới biết cảm ân. Cho nên lao động rất quan trọng, ngày nay nếu như con cái tiêu tiền lãng phí, nó sẽ rất xa xỉ, nhà có việc gì cũng không làm, họ sẽ như thế nào? Lười biếng. Vừa xa xỉ, vừa lười biếng. Lười biếng lại còn tạo thành tính rất ỷ lại, sau đó thì không biết cảm ân. Cho nên quý vị thấy, một người không cần cù, thói quen xấu bộc lộ ra ngoài thật không ít. Cho nên trưởng giả có kiến thức, họ đều sẽ thấy được những sự việc như vậy, ảnh hưởng đến con cái về sau, thì họ sẽ rất kiên trì.

Tằng Quốc Phiên tiên sinh, ông ở triều Thanh, trong số người Hán ông là người làm quan lớn nhất, làm tổng đốc của bốn tỉnh, tổng đốc quản lí bốn tỉnh. Vị trí cao như vậy rồi, nhưng gia quy của ông, việc nhà tất cả con cái, phần việc của ai thì người đó tự tay làm. Quyết định này có quan trọng không? Quan trọng. Cho nên đời sau của Tăng Quốc Phiên tiên sinh, đến bây giờ đã mấy trăm năm rồi, không suy. Đài Loan chúng ta có một vị con cháu của ông, cũng rất thành công, là Tăng Sĩ Cường, cũng thường hay đến mọi nơi diễn giảng. Cho nên truyền thừa của gia phong rất quan trọng, người rất có tiền, lại là lúc rất có quyền thế, chỉ cần họ không có nguyên tắc, gia đạo trong vài đời, chắc chắn sẽ bại hoại. Chúng ta nghiên cứu hậu thế của Lâm Tắc Từ, hậu thế của Tăng Quốc Phiên, hậu thế của Phạm Trọng Yên. Quý vị nhất định đã hiểu rõ được, những gia quy đó của họ, thực sự họ thấy được vô cùng sâu xa. Mà gia phong thường hai ba đời thì bại hoại, đều là thương nhân ở nhiều, vì con người khi có tiền, thì sẽ cảm thấy cái gì lớn nhất? “có tiền có thể sai quý dùi mài”, câu nói này là sai vậy. Vì họ khi có tiền, họ sẽ khinh thường người đọc sách. Anh đọc sách nhiều như vậy có cái gì ghê gớm đâu, anh sống không bằng tôi. Cho nên thường thường tiền nhiều khí thô này ai học theo? Trẻ con hoàn toàn hấp thu hết. Có một quyển sách rất hay, tựa là Bảo Phú Pháp. Phương pháp nào thực sự khiến tài phú của quý vị, có thể kéo dài đến đời cháu chắt. Nếu nói chỉ cần quý vị giữ được, vậy không có gì ghê gớm cả, vì quý vị giữ được,

quý vị mang đi được không? Hai tay trắng cũng không mang được gì. Làm thế nào khiến cho con cháu, thực sự có phước, có tuệ, đó mới là bản lĩnh. Đúng lúc cháu ngoại của Tăng Quốc Phiên tiên sinh, tên là Nhiếp Vân Đài tiên sinh, ông sống thời gian dài ở Thượng Hải. Các bạn, Thượng Hải là nơi rất phồn hoa, thương nhân giàu có rất nhiều. Ông ở đó mấy mươi năm, thấy được rất nhiều đại phú ông, khoảng một đời hai đời lập tức đổ vỡ. Ông đi tìm nguyên nhân là do đâu? Trong đó có một thương nhân họ Chu, ông mở ngân hàng, ở đâu cũng có ngân hàng, rất có tiền. Tài phú là mấy trăm vạn ngân lượng. Rốt cuộc đúng lúc chủ quản của một ngân hàng nào đó của ông, ở đó xảy ra lụt lội, nơi đó rất bần cùng. Chủ quản của ông, chủ quản công ty con đó, giúp ông quyên góp 500 lượng, mấy trăm vạn lượng quyên mấy trăm lượng nhiều hay không? Không nhiều. Cuối cùng chủ quản đó bị ông họ Chu này chửi bới rất thậm tệ. Người tại sao có thể mang tiền của ta đi cho người khác. Ông chủ họ Chu này nói: ông giữ tài sản chỉ có một phương pháp, nghĩa là chỉ cần đi vào túi của ông, thì không để cho nó chảy ra. Đây là một chữ là chữ “tích”, tích của. Các bạn, tích của thì như thế nào? Hại đạo, hại bốn phận làm người làm người, “tích tài hại đạo”. Tục ngữ có câu: “một nhà no ấm ngàn nhà oán”, nhà của quý vị có tiền như vậy, hàng xóm bên cạnh đều sắp đói chết rồi, quý vị còn không đi cứu tế họ. Họ đã có lời oán trách đối với quý vị. Mấy ngày sau nhà quý vị cháy, sẽ phát sinh tình huống gì? Họ đều đứng lên vỗ tay. Quý vị thấy phương hướng

lòng người, chân lý hiển bày rồi, họ nhất định sẽ nói: quá tốt rồi, ông trời có mắt. Nhưng nếu như quý vị mọi lúc đều có thể bố thí cho họ, nếu có thể ở trong cuộc sống, thậm chí ở trong giáo dục con cái của họ, quý vị đều có thể giúp đỡ họ với sức của mình, thì từng giờ từng phút họ đều cảm nhận được ân đức của quý vị. Bỗng nhiên nhà quý vị bị cháy, họ nhất định chạy hàng trăm mét, cũng phải đi tranh dội thùng nước đầu tiên, đúng không nào? Vì quý vị bỏ ra sự chân thành, đối phương tuyệt đối sẽ cảm nhận được. Họ nhất định sẽ niệm niệm suy nghĩ, chỉ cần có cơ hội chúng ta nhất định nên báo đáp, đây gọi là “thương người được người thương, kính người được người kính vậy”. Cho nên trí tuệ của cổ thánh tiên hiền, chúng ta nhất định phải lĩnh hội. Tiền là thông tài, cho nên người xưa nói “có nước thì có tiền”, nếu như nước không chảy thì sẽ như thế nào? Thì sẽ thối vậy. Nếu như tiền không lưu động, thì sẽ phát sinh tác dụng phụ.

Thương nhân họ Chu này, đến lúc ông lâm chung, lúc đó là Dân quốc sơ niên. Tài sản của ông đổi thành đại viên, là ba nghìn vạn đại viên, có giàu không? Ông có 10 người con, ông đem ba nghìn vạn phần thành mười phần, mỗi người ba trăm vạn. Nhiếp Vân Đài tiên sinh quan sát, ở trong mười mấy năm ngắn ngủi, 10 người con này đều kiệt quệ hết. Tất cả tiền bạc đều tiêu sài hết, thậm chí đã có người đi ăn xin trên phố, trong đó có một, hai còn tương đối tu thân, nhưng tiền tài cũng đều mất hết. Đã tương đối có tu dưỡng rồi, nhưng vẫn không giữ được

tiền. Từ sự việc này chúng ta cũng nhận ra rằng, trong Kinh Dịch nói thật sự không sai. Kinh Dịch nói rằng: “tích thiện chi gia, tất hữu dư khánh”, nhà mà tích bất thiện, thì có thừa tai họa đến. Từ nơi đây chúng ta cũng có thể hiểu được, người này làm người tốt, tại sao tai họa liên miên? Có thể là những tai họa thừa của tổ tông còn chưa trả hết, những lúc này quý vị nên khích lệ họ, hành thiện nên kiên trì, nhất định có thể xoay chuyển tình thế. Đợi họ tai họa dứt hết, tuyệt đối sẽ có thiện báo hiện tiền. Có kiến thức như vậy, mới có thể có con cháu tốt ra đời. Cho nên Tăng Quốc Phiên cũng vậy, Trần Phưởng cũng vậy, đều hiểu được nhất định nên để con cái lao động, không mời người giúp việc nào cả, cho nên mỗi lần ăn cơm đều là 700 người, cùng nhau ăn, chắc chắn sẽ náo nhiệt. Nhà họ nuôi khoảng 100 con chó. 100 con chó này, nhất định phải đến đầy đủ mới có thể bắt đầu, có câu miêu tả tình trạng này: “một con không đến, cả bầy không ăn”. Phong cách hiếu để này, đã cảm động bầy chó của gia đình họ. Khi quý vị là hàng xóm của họ, quý vị thấy được màn này sẽ như thế nào? Cảm động, ngoài cảm động ra? Chúng ta không thể không bằng bầy chó, tự mình còn ở trong nhà náo loạn. Cho nên tình trạng này, truyền đến tai của hoàng đế, hoàng đế rất cảm động, lập tức miễn sưu dịch cho gia đình nhà họ. Nghĩa là người dân có lúc phải làm những sưu dịch để giúp đất nước làm một số công trình, hoàng đế vì thấy được, gia tộc này của họ là tấm gương tốt. Cho nên cũng miễn sưu dịch cho họ.

Quý vị thấy, đức hạnh của con người sẽ cảm động chó, có một số người nói: tôi không tin. Người thời nay đều rất khó tin những cảm ứng này, vì sao vậy? Vì họ đều lấy tâm của tiểu nhân, tôi đây không có cảm ứng, vì sao họ có? Họ không đi nghĩ đến, những tâm nguyện của những vị thánh triết này.

Cho nên vào triều nhà Minh, có một người đọc sách tên là Bao Thật Phu, ông cũng dạy học ở trường tư thực. Được một thời gian, ông nên trở về nhà thăm cha mẹ ông. Trên đường đi gặp một con hổ, lập tức cắn ông ta, mang đến một nơi khác, chuẩn bị ăn thịt ông. Bao Thật Phu không kinh hoảng, người đọc sách thời xưa biết: “sống chết có số, phú quý ở trời”. Đối mặt với sanh tử không sợ sệt, nhưng quỳ xuống rất thành khẩn, nói với con hổ này: “ta bị người ăn là số của ta, nhưng hiện nay ta còn cha mẹ hơn 70 tuổi phải phụng dưỡng, người để ta phụng dưỡng cha mẹ xong, ta sẽ đến để người ăn”. Tâm hiếu này, khiến con hổ hung mãnh nhất cũng đã cảm động, con hổ này đã bỏ đi. Cho nên người địa phương liền đem nơi này, lấy một cái tên, gọi là “đồi bá hổ”, chính là kỷ niệm Bao Thật Phu đã cầu xin con hổ, cho ông có thể trở về phụng dưỡng cha mẹ. Ngay cả con hổ hung mãnh nhất cũng có thể cảm động, vậy con chó trung thành nhất có gì là khó đâu. Không chỉ là động vật có thể cảm động, không chỉ là thực vật có thể cảm động, thiên địa vạn vật đều có thể cảm động. Gọi là “vạn vật giao cảm lấy thành lấy trung”, chân thành đến cùng cực, thiên địa đều sẽ cảm động.

Vào thời nhà Nguyên, có một người đọc sách tên là Lý Trung, ông hiểu hạnh vang danh khắp nước. Đúng lúc đó, trong thôn của ông ở xảy ra động đất lớn, tất cả nhà cửa đều sụp đổ, tâm chấn đi qua tất cả đều sụp đổ. Lúc đến nhà của ông, tâm chấn chia thành hai đường, sau khi đi qua nhà của ông, hai đường tâm chấn này lại hợp thành một đường. Đây là sự thật trong lịch sử ghi lại, chúng ta không thể không tin. Trong Trung dung có nói đến: “họa phúc nếu đến”, họa phúc của một người, họa đến hay phúc đến, từ nơi nào có thể phán đoán? “Họa phúc nếu đến, thiện: tất phải biết trước. Bất thiện: tất phải biết trước”. Nếu là thiện thì biết cái gì? Là phúc hay là họa? Phúc. Bất thiện? Là họa. Cho nên thiện hạnh của ông, đã khiến ông được thoát khỏi kiếp nạn. Chúng ta nên tin tưởng chân lí này, để chính mình thẳng thẳng vô tư, quang minh chánh đại đi trên cuộc đời của chúng ta.

Các bạn, quý vị có lòng tin, cuộc đời quý vị có thể gặp hung hóa cát không? Có lòng tin như vậy hay không? Có, tốt. Vỗ tay hoan nghênh cho chính mình. “Huynh đệ mục, hiếu tại trung”, người với người làm sao hòa thuận với nhau? Chúng ta nghĩ mà xem, ví dụ gia tộc của Trần Phưởng, 700 người cùng sống, mọi người đều hòa thuận với nhau, chúng ta ngày nay trong nhà có mấy người? Ba người là đã không hợp rồi. Cho nên thực sự chúng ta thoái lui không ít, thậm chí còn chưa sanh con, hai vợ chồng đã náo loạn đến tối mặt tối mày rồi. Cho nên quý vị thấy, người ta có thể bao dung 700 người, đó là một đại học vấn. Hòa

thuận với nhau là kết quả, nhân ở nơi đâu? Nhân là ở “đối đãi bình đẳng”, mới có thể được hòa thuận, đối đãi bình đẳng, đây là nhân. Bình đẳng. Vì “bình” cho nên thì lòng người như thế nào? Cũng bình. Lòng người bình mới không thể xảy ra tranh chấp, cho nên dạy con cái của mình, nhất định nên nắm bắt một nguyên tắc, tuyệt đối phải quan tâm bình đẳng, tuyệt đối không thể đối với con lớn tốt, với con nhỏ kém hơn một chút. Trong lịch sử mấy ngàn năm qua, rất nhiều vị vì nuông chiều một đứa con, cuối cùng tạo thành kết quả thế nào? Anh em cãi nhau rất nhiều, vì lòng người bất bình sớm muộn thì sẽ có tranh dành. Chúng ta lại suy nghĩ sâu thêm, ví dụ chúng ta bây giờ đối với đứa con này tốt, đối với nó có lợi ích không? Quý vị tốt với nó, nó nhất định tốt với quý vị. Sai rồi. Quý vị quá thương yêu đối với nó, nó sẽ càng ngày càng tự tư, quý vị đang hại nó. Đứa con bị chúng ta ruồng bỏ đó, trong lòng không quân bình, có lúc sẽ trở thành rất tiêu cực, quý vị là hại cả hai bên. Đây thật là không có lí trí rồi. Cho nên “bình” rất quan trọng. Tôi tuy là con một trong nhà, nhưng cha tôi, đối đãi với ba chị em chúng tôi rất bình đẳng. Ví dụ nói lúc có tiền thưởng đều giống nhau, cũng không cho tôi nhiều hơn. Bằng không sau này tôi sẽ vì sự nuông chiều đó mà sanh hư.

Vào thời nhà Minh, có một người đọc sách tên là Trịnh Liêm, gia tộc của họ có thất đại đồng đường. Chúng ta thời nay nhiều nhất là mấy đời? Ba đời ít quá, tôi ở Đại Lục có nghe qua ngũ đại đồng đường. Trịnh

Liên là thất đại đồng đường. Minh Thái Tổ- Chu Nguyên Chương rất nể phục ông, ban cho một bức hoành gọi là “thiên hạ đệ nhất gia”, bao nhiêu người? Hơn ngàn người. Khoảng một ngàn người, ban cho một bức hoành còn tặng cho ông hai quả lê lớn. Minh Thái Tổ cũng rất thú vị, ông muốn nói, ta tặng hai trái lê lớn này, xem một ngàn người nhà ngươi chia làm sao? Còn phái Cẩm Y Vệ theo sau lưng, đi xem Trịnh Liêm làm sao xử lí việc này. Các bạn, quý vị sẽ xử lí thế nào? Chúng ta nghĩ một lát, tiết sau vào thảo luận, cảm ơn mọi người.

Hết tập 16

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 17

Chào các bạn. Chúng ta vừa mới nhắc đến, Minh Thái Tổ cho Trịnh Liêm hai trái lê lớn, nếu quý vị là Trịnh Liêm quý vị sẽ xử lí như thế nào?

Mang nấu hết có đúng không? Vô tay hoan nghênh cho người bạn này. Có thể người bạn này biết, trái lê đem nấu đi đối với cổ họng rất tốt. Cách làm của Trịnh Liêm gần giống với bạn, ông lấy hai chậu nước lớn, một bên để một quả, mang quả lê này đập nát ra, để nước lê thấm ở trong chậu nước này. Sau khi xử lí xong, một người uống một bát, bình đẳng. Lòng người đều rất bình, cảm thấy thật công bằng. Tuy huyết thống không thân với Trịnh Liêm, nhưng họ cảm thấy vị trưởng lão này đáng tôn kính. Sau đó Minh thái Tổ hỏi ông: làm sao ông quản lí 1000 người này? Rốt cuộc ông dùng phương pháp nào? Trịnh Liêm trả lời mấy chữ, ông nói: “không nghe lời phụ nữ”. Các bạn nữ, không nên nghe lời này rồi nói: “tôi không muốn nghe nữa tôi đi đây”. Không nên y văn giải nghĩa, bất kỳ một lời nào, đều có ý nghĩa với thời đại của nó. Chúng ta nên hiểu rõ, phụ nữ thời xưa, dường như không có cơ hội học sách thánh hiền, cho nên họ không lĩnh thọ được hoài bão đó của thánh hiền, khó tránh được một chút tự tư. Chỉ cần có tự tư, vì con cái của mình lấy nhiều thêm ít, thì sẽ tạo nên oán trách của người khác. Cho nên nảy sinh oán hận chính là tự tư. Trong toàn gia tộc, rất nhiều phân tử, bắt đầu ở đó khi tranh giành, tất cả một ngàn người sẽ phân tán thôi. Nhưng phụ nữ chúng ta ngày nay đều có học. Nên lời nói dường như sẽ không tự tư tự lợi, cũng rất có thể đàn ông lại tự tư, họ chỉ nghĩ cho bản thân. Nếu là đàn ông như thế, thì tính cách của họ cũng giống như phụ nữ. Cho nên câu này quý vị nên hiểu rộng ra, nghĩa là ở trong

gia đình, tuyệt đối không thể so đo từng tí, như thế nhất định sẽ tạo nên tranh giành. Người ta có thể duy trì được ngàn người, không phải không có nguyên nhân. Con người vì sao muốn tranh? Vì sao? Họ cảm thấy giành được là của họ. Câu sau cho chúng ta rất quan trọng, phương pháp làm thế nào để anh em, để gia đình, có thể vui vẻ với nhau. Câu tiếp theo là: “tài vật khinh, oán hà sanh, ngôn ngữ nhẫn, phần tự miễn”.

Thời xưa có một đứa trẻ tên là Khổng Dung, nó mới 5 tuổi, lúc cắt lê, nó liền mang miếng lớn nhường cho ai? Anh trai, nhường cho anh trai ăn. Kỳ thực thái độ như vậy là hoàn toàn chính xác, vì nó có thể làm việc nhà ít hơn anh trai. Ngày nay chúng ta đều nói bình đẳng bình đẳng, nên bình đẳng với con cái, câu này đúng hay không? Câu này xem quý vị hiểu như thế nào, nên bình đẳng trong nhân cách, quý vị rất tôn trọng chúng là một cá thể, chứ không phải phụ thuộc vào thân quý vị. Nhưng vì nó còn nhỏ, xin hỏi kinh nghiệm cuộc sống của nó với quý vị có bình đẳng không? Không bình đẳng. Đúng. Trí tuệ cuộc đời của nó và quý vị không bình đẳng, quý vị nên dẫn dắt nó, quý vị nên dạy dỗ chúng, cho nên phải có tôn ti trưởng ấu. Đối với quý vị nó mới sanh khởi tâm cung kính, nếu như đứng ngời đều bình đẳng với quý vị, thì làm sao nó cung kính quý vị? Cho nên bình đẳng này chúng ta nên xem rõ ràng, làm con cái có tôn ti trưởng ấu, họ mới biết: “hoặc ẩm thực, hoặc tọa tẩu, trưởng giả tiên, ấu giả hậu”. Vì sao trước đây cha chưa về

thì không được ăn cơm? Đó cũng là nghĩ đến sự vất vả của cha, gánh vác cả gia đình, đè lên thân ai? Thân cha. Đây đều là ở trong lễ nghi, cho con cái phải mọi lúc nghĩ đến sự vất vả của cha. Nếu như cha đi làm chưa về, con cái thì đưa đi đưa lại, đũa cũng không cầm mà ở đó ăn. Lâu ngày nó sẽ học được cái gì? Tôi được tôi giỏi. “Cẩu bất giáo, tánh nãi thiên”. Con cái thời nay rất khó bảo. Chúng ta phải tỉ mỉ nghiên cứu, vì sao trước đây mấy trăm người, đều có thể giữ gìn quy cũ như vậy, phương pháp của họ rốt cuộc ở đâu? ở đâu? Ở “đệ tử quy”, nhưng phải thật làm, quý vị mới đạt được lợi ích. Khổng Dung nhường miếng lê lớn cho anh trai nó ăn, đây là “tài vật khinh”. Anh nó nắm lấy miếng lê lớn của em trai, đối với em trai càng thêm yêu thương, quý vị thấy em trai đều mỗi lúc nghĩ đến tôi. Người làm anh trai này, thì càng ngày càng ngẩng đầu ưỡng ngực, chạy đến trước mặt bảo vệ em trai. Đây là ở trong “vật” hiểu được xả bỏ.

Lại nữa, vào thời ngũ đại, có một người tên là Trương Sĩ Tuyển, cũng là một người có học. Cha của ông mất sớm, ông được người chú nuôi lớn. Lúc ông 17 tuổi, chú ông nói với ông: con đã lớn rồi, chúng ta bây giờ mang tài sản của tổ tông, chia thành hai phần, con một phần, ta một phần. Nhưng Trương Sĩ Tuyển lập tức thưa với chú rằng: Chú à, chú có 7 người con, cho nên nên mang di sản chia thành tám phần. Ông chú đó nói: không được, con là đại diện cho cha con, nên chia thành hai phần. Nhưng Trương Sĩ Tuyển lúc đó mới 17 tuổi, ông rất kiên trì, nhất

định chia thành 8 phần. Nhưng như vậy, thiệt thòi rồi sao? Sự nhường này nhường ra cái gì? Nhường ra đức hạnh của họ, nhường ra vui vẻ của gia đình, nhường ra tâm lượng của ông, lượng lớn phước lớn. Cho nên khi ông vào kinh thi cử, bỗng nhiên gặp một người bói toán, đi ngang qua thấy, trên mặt người này tại sao có nhiều nếp âm đức, nghĩa là tích rất nhiều âm đức. Vị thầy bói này thì nói với ông: lần này ông thi được bậc cao. Quả nhiên như vậy, ông lần thi này được bậc cao. Tin rằng tấm gương của ông như vậy, sẽ truyền cho con cháu của ông, chắc chắn đời đời, đều có phát triển tốt. Nhưng như vậy, tương ứng với tự tánh của mình. Khi con người hiểu được “trong mệnh đã có tất phải có, trong mệnh không có đừng cưỡng cầu”. Sau khi hiểu rõ đạo lý, lý được tâm an, thì sẽ không lo được lo mất, sẽ không muốn tranh giành với người nữa. Muốn hiểu rõ chân tướng của vận mạng, chúng ta phải đọc một quyển sách tốt, tựa là Liễu Phàm Tứ Huấn, đạo lý hiểu rõ, thì tâm mới bình, sẽ không đi tranh.

Viên Liễu Phàm tiên sinh lúc nhỏ, gặp được một vị rất giỏi bói toán, tên là Khổng tiên sinh, Khổng tiên sinh này là Thiệu Tử, truyền nhân của “Hoàng Cực Số Chánh Truyện”, cho nên bói rất là chính xác. Chắc các bạn có kinh nghiệm về bói toán, có hay không? Nghe nói bây giờ bói toán rất mắc, đúng không vậy? Con người, nếu như mạng bị đoán trúng, thì quý vị thực sự đã phí công đến cõi này, không gầy dựng được gì, nói lên đời này của chúng ta, không có cố gắng lợi dụng. Vì sao

vận mệnh bị đoán chuẩn như thế? Vì thiện ác nghiệp của một người, đều sẽ hiện ra ở trong đời sống này của họ, mới có thể bị đoán ra. Thông thường con người đều cảm thấy bói toán thật sự rất đúng. Nhưng mạng của một số người, lại không thể đoán trúng được, những người nào? Có hai hạng người bói không đúng, một hạng là đại thiện, một hạng là đại ác. Người thường những thứ họ làm đều là tiểu thiện, và tiểu ác nhiều, tâm lượng lại không mở rộng, nghĩ đến đều là con cái, cháu chắt, vợ, nhà cửa, tiền bạc, đều nghĩ đến những thứ này, không có đại thiện, cũng không có đại ác. Cho nên vận mạng bị đoán rất chuẩn. Vận mạng có cộng trừ nhân chia. Ví dụ nói trong mạng của quý vị có tiền tài một ngàn vạn, quý vị làm một chút tiểu thiện, một ngàn thêm bao nhiêu? 5 vạn, cho nên bói rất chuẩn. Quý vị đã làm một chút việc ác nhỏ, trở thành 995 vạn, cũng còn rất chuẩn. Nhưng quý vị đã làm rất nhiều việc thiện, $1000 \text{ vạn} \times 5 =$ bao nhiêu? 5000 vạn. Tuyệt đối không chuẩn. Nếu như đã làm những việc không có tình người, 1000 vạn chia cho 5, còn hai trăm vạn, vậy cũng bói không chuẩn. Cho nên chúng ta hiểu được, cho dù người này dùng thủ đoạn bất hợp pháp đi cướp giật tài sản, họ cướp được hai trăm vạn, vậy cũng là trong mạng vốn dĩ đã có, họ cướp được 200 vạn, còn ở đó dương dương đắc ý, “anh xem tôi có lợi hại không”. Kỳ thực họ đã nợ 800 vạn, cho nên “quân tử vui được làm quân tử”, vì tâm an lí đắc, còn “tiểu nhân cuồng vọng làm tiểu nhân”. Họ lấy được hai vạn này, không biết còn có sống để mà xài

tiền hay không? Vì nếu họ đã làm việc xấu xúc phạm pháp lệnh, rất có thể qua không bao lâu, đã bị gông cùm vào ngục rồi. Người như vậy nhiều không? Nhiều. Vì bây giờ là chủ nghĩa công lợi, rất nhiều trong những hoàn cảnh nào đó bí quá hóa liều. Kỳ thực chúng ta thấy được người như vậy, đều cảm thấy tiếc cho họ, dù sao họ cũng là người có phước lớn, chỉ là không có giáo dục tốt, khiến cho cuộc đời của họ bị hoại. Cho nên chúng ta đối với người như vậy, nên giữ một tấm lòng thương yêu, vì “tiên nhân bất thiện, bất thức đạo đức, vô hữu ngữ giả, thù vô quái dã”. Cha mẹ họ không dạy họ, ông bà của họ cũng không dạy. Quý vị thấy ngày nay bình thường, như thi lên thầy giáo rồi, bạn bè thân thích, hỏi câu thứ nhất là gì? một tháng bao nhiêu tiền? Không dạy mà. Con người là có thể làm nên vận mệnh, chỉ cần mở rộng tâm lượng, nhưng lại không dạy. Mà chỉ dạy khi họ có lợi, nên lúc mê hoặc đến, thì họ đương nhiên chịu không được. Hiểu rõ vận mệnh, lí được tâm an, thì quý vị có thể “tài vật khinh, oán hà sanh”, trong nhà sẽ ngập tràn không khí hòa nhã.

Nếu chúng ta gặp phải học sinh lúc đang tranh, làm thế nào? Có một lớp, hôm đó ăn trái cây, ăn dưa hấu. Dưa hấu đã cắt rồi xong rồi đặt ở trên bàn, rất nhiều học sinh ăn như sói như hổ, nên làm gì? Cơm vừa ăn xong, liền đi nhanh như bay đi giành miếng dưa hấu lớn nhất. Các bạn, nếu là học sinh của quý vị, quý vị làm thế nào? Quý vị sẽ thấy được một trận binh hoảng mã loạn. Nhưng thầy giáo này cũng rất bình

tĩnh, thấy được cảnh binh hoảng mã loạn, ông không hề biến sắc. Đợi học sinh ăn cơm xong, ngủ trưa rồi, Tiết học đầu tiên vào buổi chiều, vị thầy này đã, ông nói: các em học sinh, nếu chúng ta như đi tranh cái miếng dưa hấu to nhất đó, tranh miếng lớn nhất đó, sẽ phát sinh hậu quả gì? Sinh ra ảnh hưởng gì, các em hãy nói thử xem. Ông có chỉ ra người nào tranh miếng lớn nhất không? Không có. Đây là giữ chút gì cho họ. Rốt cuộc rất nhiều học sinh nói, người đó thật tự tư, muốn tranh miếng lớn nhất với mọi người. Thầy giáo nói tiếp, các em có muốn làm bạn với người như vậy không? Đương nhiên không muốn. Thông qua sự việc này, để các em hiểu được, nhất cử nhất động của họ, đều ảnh hưởng hình tượng của chúng trong lòng người khác. Tham dục khiến trí mê mờ, dục vọng của họ sai khiến, chỉ muốn đi tranh miếng lớn nhất, có suy nghĩ đến là đã tạo nên những hậu quả nào chẳng? Tiếp theo thầy giáo lại nói: nếu như học trò này tranh được miếng lớn nhất, nó rất vui mừng, lập tức ăn liền, chắc chắn tiêu hóa bị ảnh hưởng, có đúng không? Vì ăn nhanh tiêu hóa không tốt. Lại nữa, tranh được miếng lớn nhất, nó vui mừng bao lâu? Chỉ một lúc. Thấy ánh mắt người khác nhìn nó như thế nào, lập tức vui mừng biến thành gì? Thành không thỏa mái rồi. Lại nữa, nếu tranh miếng lớn nhất, lần sau nó muốn tranh được cái gì? Cũng là lớn nhất. Nếu lần sau không tranh được, thì vui mừng biến thành gì? Đau khổ: “tức chết đi được! không tranh được!”. Một người mọi lúc mọi nơi, đều đi tranh cái lớn nhất, lúc họ

không có cách nào tranh được, họ sẽ thế nào? Họ có thể sẽ suy nghĩ không tốt, đi trộm, đi cướp. Thầy giáo nói xong rồi cũng chưa kết luận gì, chỉ là để học trò thảo luận một lúc. Qua ngày hôm sau tình hình ăn dưa hấu đã khác, đi đến chỉ lấy miếng nhỏ nhất.

Thực sự phụ huynh với thầy giáo chỉ cần quý vị muốn dạy, con cái rất dễ dàng tiếp thu. Cho nên “tài vật khinh, oán hà sanh”, thông thường một đứa trẻ có thể nhường nhịn, chúng sẽ có được sự chăm sóc đặt biệt của trưởng bối với chúng.

Câu tiếp theo “ngôn ngữ nhẫn, phần tự miễn”, trong sự tiếp xúc giữa người với người, tình huống xung đột nhiều nhất chính là ở lời nói. Nhưng lời nói khơi ra xung đột. Tục ngữ nói- vì quý vị khơi ra xung đột, thì tính khí nổi lên “nhất niệm sân tâm khởi, bách vạn chướng môn khai”. Chướng môn này ở đâu? Chúng ta trước tiên suy nghĩ xem, dùng lời nói không tốt, nóng nảy, sẽ tạo thành ảnh hưởng gì? Trăm nghìn chướng ngại sẽ hiện ra “chướng môn khai”. Chướng ngại cái gì của mình? Tâm lượng. Cũng chướng ngại quan hệ tốt giữa người với người, quý vị nổi nóng 5 phút thôi, nhưng quý vị phải tốn bao nhiêu thời gian, mới có thể đem những cái hiệu quả không tốt của nóng nảy này diệt trừ? Tốn bao nhiêu? Cho nên “giận khó nghĩ”, đây ở trong “chín suy nghĩ quân tử”, nhắc nhở chúng ta giận dữ không nên phát ra, cẩn thận. Vì phần nộ đã phát ra, rất khó trở về lại hình dáng như ban đầu, thậm

chí có thể nói là không thể trở về lại, cho nên “giận khó nghĩ”. Tục ngữ lại nhắc đến: “dao sắc cắt thân còn dễ lành”, dao sắc cắt thân còn dễ lành, có thể một hai tuần lễ thì có thể lành, nhưng “lời ác hại người”, sẽ nằm trong lòng họ bao lâu? “hận khó quên”. Cuộc đời ngắn ngủi như vậy, vì sao không đối đãi tốt với nhau? Chúng ta thấy được kết quả như vậy, từ từ phải tìm ra phương pháp đối trị phần nộ của mình. Công phu đối trị này, phải luyện đến trình độ nào? Luyện đến trình độ của chữ “nhẫn”. Chúng ta xem đi, chữ hội ý, sao gọi là công phu của nhẫn? Trên đầu một con “dao”, bên dưới một cái “tâm”. Ý của nó nghĩa là gì? Nghĩa là người ta nắm một con dao, đâm vào tim của quý vị, quý vị phải như như bất động. Cho dù anh có mắng tôi thế nào thì tôi cũng không mắng lại, một cái tát tai, quý vị có thể nhẫn đến công phu này, tất nhiên có thể khiến người xung quanh rất nể phục. Cho nên “nhẫn” là đại học vấn, quý vị mọi lúc mọi nơi đều đang thử nghiệm công phu của nhẫn. Ví dụ bây giờ đang nghe bài cũng là đang thử nghiệm nhẫn nại, có đúng không? Nhẫn không nên ngủ gục.

Từng có một cô gái, cô ấy nói với tôi. Cô ta nói: Thầy Thái, văn hóa Trung Quốc rất hay, có đều cái nhẫn đó, rốt cuộc nhẫn đến lúc nào? Cô ta đối với chữ nhẫn này không biết làm sao. Tôi nói: nếu như tâm trạng của cô như vậy, tôi bảo đảm cô nhất định nhẫn đến núi lửa phun trào.

Ví dụ nói đã học những bài này, biết được vợ chồng phải thông cảm cho nhau, trở về đột nhiên trở nên rất siêng năng, bắt đầu quét nhà, dọn dẹp trong nhà, nhưng chồng không nhìn thấy, cho nên người vợ vừa quét, vừa nhìn xem chồng có để ý hay không. Quét một tuần lễ ông chồng cũng không có phản ứng gì, đột nhiên tức giận nổi lên. Sau đó mang cái chổi ném xuống đất nói: tôi làm nhiều việc như vậy, mà anh cũng không thấy sao? Nếu sự tức giận này không kìm chế được, bộc phát ra sẽ như thế nào? Phí công nhọc sức. Ông chồng lập tức nhìn quý vị với ánh mắt lạnh lùng nói: Thế mà cũng nói là học đệ tử quy! Cho nên công phu của nhẫn, là phải có thể nhẫn được thật rõ ràng, vì việc lớn mà suy nghĩ. Vì mỗi người, ví dụ lấy vợ chồng để nói, đến từ mỗi gia đình không giống nhau, cho nên thói quen sinh hoạt khác nhau rất nhiều, gọi là “đóng băng ba thước, không thể tan ra trong một ngày”. Chúng ta đã hiểu được, biết được thay đổi tuyệt đối không phải một lần là xong. Lúc này quý vị nên an tâm, người khác đúng hay không là việc của họ. Bản thân tôi có làm tròn bổn phận mình hay không. Vốn là phải làm như thế. Cho nên làm được tâm an lý đắc, tự nhiên thân giáo của quý vị sẽ truyền ra ngoài, quý vị khiến cho nước chảy thành sông. Nếu chúng ta hiểu rõ, thì có thể bao dung. Bây giờ quý vị trở về, bảo con cái nên siêng năng, quý vị không thể nói nó không có lập tức siêng năng, thì quý vị tức chết đi được. Đây không phải con cái sai, là ai sai? Tự thái độ

của chúng ta không đúng. Cho nên trở thành thói quen, tất nhiên có một quá trình tuần tự từ từ. Chúng ta nên như pháp tự nhiên mà làm.

Nhẫn nên vì mọi người mà nghĩ. Vì ở trong gia đình, vợ chồng nếu như hay cãi nhau, ở trong công ty, giữa đồng nghiệp nếu như hay cãi nhau, vậy gia đình này không khí đoàn thể, thật là không tốt. Nhà với đoàn thể tất suy bại. Chúng ta có thể nhẫn nhịn được, chính là vì mọi người mà suy nghĩ. Mọi nơi quý vị đều có thể nhẫn nhịn, cũng sẽ thức tỉnh tâm tâm quý của đối phương. Cho nên nhẫn này nên nhẫn được rõ ràng, nhẫn được vì mọi người mà suy nghĩ.

Chúng tôi lúc lên lớp dạy ở Bắc Kinh, có một vị nữ sĩ cô ấy cũng hơn 50 tuổi, học xong bài “xuất tặc đệ”, hôm đó liền gọi điện cho em gái của cô, chỉ vì một cái miệng mà chị em họ đã hai năm không nói nửa lời. Cho nên cô vừa nghe xong, cảm thấy tự mình sai, thì lập tức gọi cho em của cô, điện thoại vừa cầm lên, cô nói: “em gái, chị xin lỗi”. Kỳ thực cô mới nói được ba chữ “chị xin lỗi”, em cô ấy lập tức vỡ òa lên khóc. Hai người đều như thế nào? Đang buồn về chuyện đó. Tôi nói cũng may mới hai năm, nếu như cứ tiếp tục như thế, bảo đảm hai người có nguy cơ ung thư lớn, huyết mạch đều không thông, khổ nào hơn vậy. Cho nên quý vị thấy, một lời xin lỗi thì hóa giải được tất cả hiềm khích, hóa giải này, không chỉ viên đá trong lòng chị em rơi xuống, còn có viên đá của ai cũng rơi xuống? Cha mẹ. Đời người thực sự có thể đi đến hạnh

phúc mỹ mãn, chỉ cần chúng ta buông xả những thói quen không tốt, chấp trước không tốt. Nhất định sẽ càng ngày càng viên mãn. Vậy bây giờ chúng ta biết đối với phần nộ phải biết thu phục, phải biết ngăn chặn.

Các bạn, quý vị xử lý như thế nào khi đang phần nộ? Quý vị dùng phương pháp nào? Chúng ta thảo luận một chút, mọi người có thể “kiến hiền tư tề”, cùng nhau mài giũa một lúc, phương pháp nào? Bạn này! “Từ bi, lân mẫn”! Rất tốt! chính là mở rộng tấm lòng, tự nhiên thì không có chướng ngại, còn phương pháp khác không? Phương pháp này quá cao, tôi có thể phải rèn ba năm, năm năm. Cho nên xử lý “nộ”, thực sự cũng rất quan trọng. Vì nộ khí của người đó chưa dứt trừ, nó sẽ chướng ngại thân tâm của quý vị.

Tôi ở Thượng Hải thảo luận với rất nhiều bạn, thì họ nói: điện thoại khóc nói với người nào đó một lúc, mang những nộ khí này nói ra. Tôi nói sau khi quý vị nói xong? Họ nói thỏa mái nhiều. Tôi nói quý vị đã thỏa mái nhiều, nhưng đối phương không thỏa mái. Đối phương nghe xong nói: cuộc đời thật khổ, tại sao xung đột nhiều như vậy. Cho nên chúng ta không thể mang rác đi vứt lung tung. Rất nhiều người đều làm thùng rác, có hay không? Làm thùng rác sẽ có tình trạng nào xảy ra? Đến lúc rác tràn ra ngoài. Quý vị thấy rất nhiều người chuyên môn làm tâm lý trị liệu cho người khác, đến cuối cùng họ như thế nào? Cho nên

chúng ta nhắc đến cảnh giới cao hơn, nên làm lò đốt, rác vừa đến thì lập tức như thế nào? Đùng, mang nó đốt đi. Cho nên cái này nên thấu qua đức hạnh của mình, giống như vừa nãy vị này nói, dùng tấm lòng từ bi, nhân ái. Đáp án kỳ thực là ở chữ hán, cho nên chúng ta sau này đối diện chữ hán, nên thêm phần tôn kính. Bởi vì lão tổ tông tạo ra, trên toàn thế giới, duy nhất có một loại, có thể mang triết học nhân sinh nói ra, thì chỉ có chữ này, ngoài chữ này ra không còn chữ nào.

Chúng ta xem “nộ”, chữ hội ý, phía trên một chữ “nô”, phía dưới một chữ “tâm”, nói lên rằng khi một người phẫn nộ, tâm của họ đã bị nô lệ rồi, bị những thói quen xấu này nắm lấy mũi dắt đi, muốn họ đi đông họ cũng không dám đi tây, cho nên chúng ta đi quan sát, rất nhiều người tức giận xong nói: “tôi vừa nãy tại sao như vậy?”, rất hối hận đúng không? Nhưng cũng không cách nào kéo về lại.

Có một người cha, tính khí con cái của ông đặt biệt không tốt, vì dạy dỗ con của ông, ông nói với con: Bây giờ nếu con tức giận một lần, thì đến sân sau nhà chúng ta đóng một cái đinh trên cột trụ đó. Đưa con đó tức giận thì mang một cây đinh sắt đóng nó lên cột. Khi bắt đầu một ngày năm, sáu cây, đóng mấy ngày, đưa con đó giật mình, chi chút chi chút, nó bỗng nhiên cảm nhận được, tính khí của tôi sao lại có thể thành thế này. Kỳ thực rất nhiều người tính khí không tốt, họ có lúc còn nói, tính khí của tôi cũng đã tốt rồi. Nếu như giống mấy năm về trước,

quý vị không biết đã biến thành hình dáng gì rồi, đều không biết tính khí của mình không tốt. Cho nên đứa trẻ này vừa phát hiện, thì bắt đầu tập luyện, trải qua một thời gian sau, không tức giận nữa. Cha của nói với nó: chỉ cần hôm nay con không tức giận, thì đi nhổ một cây đinh xuống. Con của ông nhổ cũng rất có thành tựu, nhổ nhỏ nhỏ. Bỗng nhiên có một hôm nhổ xong, nó rất vui mừng, chạy đi báo cáo với cha nó, con đều đã nhổ xong. Cho nó không gấp không chậm, đưa nó đến trước cột gỗ này, ông nói: tuy đinh sắt của con đều đã nhổ hết, nhưng lưu lại bao nhiêu lỗ hổng, có thể trở về lại hình dáng ban đầu chẳng? Không thể được, cho nên “dao sắc cắt thân còn dễ lành, lời ác hại người hận khó phai”, đến lúc quý vị xin lỗi thế nào, cũng không có thể trở về được quan hệ ban đầu. Cho nên chúng ta hiểu được thì nên thận trọng, lần sau nếu nổi giận, thì lập tức “ngôn ngữ nhẫn, nộ tự miễn”, câu kinh văn này giống như một luồng sáng vậy, phóng đến trong đầu óc của quý vị, có thể làm được chẳng? Nên sớm tối đọc lại một lần đệ tử quy, bảo đảm có kết quả như vậy.

Ở Bắc Kinh có một bạn, anh ta thực sự đã làm được sớm tối đọc một lần. Anh ta nói khó sửa nhất của anh là “người có sai, đừng nên chê”, chê nhà này khen nhà kia đã quen rồi. Bây giờ học xong, một lúc cũng khó sửa đổi. Nhưng khi anh ta muốn nói, thì những kinh văn này đã chạy đến, anh ta liền che miệng, rất có hiệu quả. Chúng ta cũng có thể nhớ những kinh văn này, hoặc quý vị nhớ câu đơn giản là “giận khó

ngĩ”. Cuộc đời phải có chí khí, tuyệt đối nên làm chủ cuộc đời của mình, không nên để những thói quen xấu, làm chủ vận mạng của chúng ta. Quý vị nhắc đến chí khí như vậy để đối trị nó. Từ “nộ” sang “thứ”. Hai chữ này có giống nhau không? Giống, bỏ đi một chút ở góc bên, đem góc cạnh của quý vị cắt một ít, thì biến thành “thư” rồi. Phía trên là chữ “nhu”, phía dưới một chữ “tâm”, chữ hội ý. Nói lên đặt mình vào địa vị của người ấy, từ tâm của họ, từ góc độ của họ để nhìn sự việc, thì nộ khí của quý vị có thể giảm bớt một nửa.

Trong quá trình tôi dạy học, có một số học trò hành vi thực sự rất lệch lạc. Có lúc chúng tôi cảm thấy, làm sao lớn như vậy, mà còn có hành vi như thế? Nhưng chúng ta không thể đánh giá ở kết quả, mà phải thăm dò từ nguyên nhân. Với những đứa trẻ này, chúng ta đi tìm hiểu hoàn cảnh gia đình của nó. Sao đáng thương như vậy! không ai chăm sóc, nên mới trở thành những thói quen xấu này, thì quý vị sẽ từ “nộ” thành “thứ”, từ giận dữ thành từ bi.

Trước đây tôi dạy học ở một trường nọ, có một đứa trẻ trộm tiền, đã trộm không ít, trộm 10 vạn. Kỳ thực nó chỉ muốn lấy một tờ một ngàn thôi. Hôm đó đúng lúc đồng nghiệp này của tôi, đã đi thu một số tiền. Có thể là tai của đứa trẻ đó, nghe được thông tin này. Cho nên các vị phụ huynh chúng ta ở trong lời nói cũng nên cẩn thận, gọi là tài không tiết lộ ra ngoài. Tài tiết lộ ra ngoài có thể là động cơ khiến cho

những đứa trẻ này phạm sai lầm. Cho nên nó muốn lấy một tờ, nhưng vì trong tình hình khẩn cấp nó đã lấy hết. Đồng nghiệp này cũng rất cảnh giác, phát giác nó ở trong trường, thì nhanh chóng chạy tới, gọi nó lại, nói: em quay lại cho tôi. Vì hi vọng cho đứa trẻ này một bài học, cho nên đã sắp xếp cảnh sát đến ghi nhận lời khai, mong nó có thể ghi nhớ những lời giáo huấn này. Đứa trẻ đó sau khi trải qua sự việc này, nó ngồi ở trước cầu thang, giờ đó tôi không có tiết dạy, tôi đi qua nơi đó, thấy được phía sau của nó, tuy chưa thấy được mặt, nhưng đã cảm thấy được nó rất buồn bã. Tôi đi đến bên nó, ngồi xuống bên cạnh, lúc này vô thanh thắng hữu thanh, chúng tôi để nó bình tĩnh lại. Qua khoảng chừng một phút, đứa trẻ này đã mở miệng, nó nói: “thầy à, con rất muốn chết”. Cuộc đời như kịch, chúng ta làm thầy giáo cũng nên phải biết diễn kịch, quý vị đừng nghe nó nói rất muốn chết. Quý vị lại nói “không được chết”. Không được như vậy, cần phải điềm nhiên, tôi hỏi nó: Tại sao con lại muốn chết? Để học trò tìm ra nguyên nhân. Nó nói: “thầy à, không có người nào thích con, ai cũng ghét bỏ con”. Tâm tình của nó không tốt, chúng ta nên an ủi nó đúng lúc, cho nên tôi nói: vị thầy giáo nào, thầy giáo hướng dẫn ghét bỏ con à? Vì trường chúng tôi có hai vị thầy giáo, đối với nó rất tốt. Trong đó có một vị thầy giáo hướng dẫn, còn một vị là ai? Quý vị không quen à? Cho nên chúng ta không thể nói mình trước, như vậy thật không khiêm tốn, nên nói vị thầy giáo này trước. Nó vừa nghe thì tâm tình đã tốt hơn rồi. Tôi nói:

vậy thầy Thái rất ghét con sao? Nó lắc đầu, tâm tình của nó đã ổn định, chúng ta có thể nghiêm túc nói với nó. Tôi nói: tuy là mọi người không thích con, vậy là vì nguyên nhân gì tạo nên? Nó tự nói: “vì con đã đánh người, con đã mắng người”. Vậy con đừng đánh người, đừng mắng người, thì không phải mọi người đã thích con rồi sao. Đứa trẻ này đã nói một câu, khiến tôi suy nghĩ rất nhiều, nó nói: “thầy à con rất muốn sửa, nhưng con sửa không được”. Đây là một đứa trẻ lớp 6, cuộc đời của nó đã cảm thấy không khống chế nổi nữa. Cho nên không thể thêm thói quen xấu cho trẻ em. Khi cuộc đời của con cái chúng ta đã giao cho thói quen xấu làm chủ, thì cuộc đời thật sự không thể lường được. Cho nên tôi hẹn với học trò này, mang theo một quyển vở mỏng, bên trái viết chữ “thiện”, bên phải viết chữ “ác”, chúng tôi học tập “ghi trăm lỗi”. Tôi nói với nó: hôm nay con làm những việc tốt nào, viết ở bên này, làm những việc không tốt tự viết ra. Chỉ cần yêu cầu tự mình ngày mai phải tốt hơn hôm nay, nói thực tế, hành vi này của học trò đã 10 năm rồi, quý vị nên dạy nó đúng, chỉ cần quý vị bỏ ra 3 năm, thì quý vị đã là danh sư nổi tiếng rồi. Cho nên thực sự chúng ta nên nhẫn nại để bao dung, thì quý vị có thể từ nộ chuyển thành tấm lòng khoan dung. Khi mỗi lúc quý vị có thể khoan dung, tin rằng cả cuộc đời quý vị sẽ chuyển đổi lại.

“Huynh đạo hữu, đệ đạo cung, huynh đệ mục, hiếu tại trung.” Bây giờ chúng ta đọc lại câu này, ý vị có giống nhau không, vì chúng ta đã

lĩnh thọ rất nhiều, tâm gương của tổ tiên “Tài vật khinh, oán hà sanh, ngôn ngữ nhĩ, phần tự mẫn”.

Chúng ta xem tiếp câu dưới, chúng ta cùng nhau đọc qua một lần: “hoặc ẩm thực, hoặc tọa tẩu, trưởng giả tiên, ấu giả hậu. Trưởng hô nhân, tức đại khiếu, nhân bất tại, kỷ tức đáo.” Hoặc ẩm thực, hoặc tọa tẩu, trưởng giả tiên, ấu giả hậu. Khi đưa trẻ biết kính trọng bậc trưởng bối, phần tâm cung kính này của nó, thực hành từng chút từng chút trong cuộc sống, mà câu này chỉ nêu ra mấy động tác mà thôi. Thứ nhất là ăn uống, làm con cái khi thấy thức ăn, thì nên để trưởng bối ăn trước, thì đức hạnh của họ ở trong khi gặp thức ăn này, đã được nâng cao rồi.

Chúng tôi có một học sinh nó mới 7 tuổi, nó đến học kinh điển, đã học một tuần rồi. Vốn dĩ đều là ông bà gặp thức ăn cho nó, học được một tuần lễ trở về, thì nó chủ động gặp thức ăn cho người nhà của mình. Người trong nhà vừa thấy lập tức sinh tâm vui mừng, đối với văn hóa xưa có phần chấp nhận, người thời nay đều rất hiện thực. Cho nên chúng ta dạy tốt con cái, con cái cũng sẽ kéo theo phụ huynh. Nhưng thực sự để giáo dục gia đình, có thể có tiến triển tốt, thì vẫn phải từ phụ huynh bắt đầu nâng cao. Ở bài trước chúng tôi có nói đến “dạy con dạy cái trước dạy mình”. Điều này rất quan trọng, vì trên làm dưới theo. Ví dụ con cái của quý vị hôm nay đang thực hành đệ tử quy.

Nhưng cha mẹ chưa học chưa thực hành. Như trong đệ tử quy nói: “trí quan phục, hữu định vị, vật loạn đốn, chí ô uế.” Nhưng cha vừa đi về tháo chiếc vớ ra vứt đó, nằm xuống đọc báo. Con cái họ cảm thấy: tại sao như vậy? Bảo tôi làm, cha lại không làm. Nó có cam tâm không? Không cam tâm. Nếu như quý vị mà mẹ, làm thế nào? Thói quen xấu của tôi lại đến rồi, người làm thầy giáo rất thích kiểm tra. Tình trạng này có thể xảy ra đấy, làm thế nào? Lập tức đi đến, ông không biết con cái đang học đệ tử quy sao? Nhặt ngay lên dùm tôi. Vậy chồng của quý vị nhất định nói, không cần học những thứ đó.

Có một người mẹ, bà nói với con bà, bà nói: cha con một ngày làm việc vất vả, con mau giúp cha một tí, mang vớ ra kia, con xem cha mệt lắm rồi. Dùng khía cạnh như thế con cái rất dễ chấp nhận, thực sự cha mới làm về, nên đưa con mang đi. Ông chồng thấy được cảnh này sẽ như thế nào? Đúng. Vậy không phải đều viên mãn rồi sao. Cho nên thực sự nhân tình luyện đến chỗ văn chương rồi.

“Hoặc ẩm thực, hoặc tọa tẩu”, ngồi cũng vậy, đi cũng vậy, hàng hậu học đều nên ngồi sau đi sau. Chúng tôi ở Hải Khẩu, ở Thâm Quyến, những đứa trẻ này sau khi học xong, lúc đang đi thang máy, chúng đều nhấn nút cửa mời thầy giáo đi trước. Nhưng chúng tôi nói với chúng: đi thang máy các con đi trước đi, vì sao vậy? Sợ chúng còn nhỏ, đôi khi cái

cửa đó khổng chế không tốt, sẽ gây nên nguy hiểm. Cho nên tuy đây là nguyên tắc, nhưng cũng nên thay đổi mới được.

Có một đứa trẻ, theo chúng tôi cùng đi Thâm Quyển giảng bài, đứa trẻ này rất không đơn giản, đã đọc kinh điển mấy năm rồi, khuôn mặt của nó tròn tròn, đôi tai rất lớn. Tôi thấy nó thì cảm nhận được, nó là người rất có phúc. Thế nào là phúc lớn nhất? Có thể nghe được giáo huấn của thánh hiền, đó là phước lớn nhất của đời người. Cũng may nhóm chúng tôi đi giảng bài, có người tặng chúng tôi một hộp bánh, bên trong có 10 cái bánh, thực sự ăn rất ngon, mỗi người đều phát một cái, đều ăn xong rồi. Đứa trẻ này ở trong phòng chạy ra, nói: cái bánh này ăn rất ngon, còn nữa hay không? Vì ăn hết 9 cái còn lại 1 cái, đứa trẻ này đi đến lấy cái bánh này, sau đó đi đến trước mặt tôi, nó nói: cái này nên để thầy Thái ăn. Nó không chỉ nhường người lớn ăn trước, nó còn có thể phán đoán nên để ai ăn trước.

Cho nên quý vị thấy, con cái học lễ sẽ ngốc không? Tuyệt đối không ngốc, con cái học lễ, mọi lúc chúng biết tôn trọng người khác, nghĩ đến người khác, đầu óc linh hoạt. Người thời nay hiểu sai “hoạt bát”, sao gọi là hoạt bát? Ba giây cũng không dừng lại được, ở đó chạy nhày gọi là hoạt bát. Chúng tôi có lúc xếp hàng ở sân bay, rất nhiều trẻ con đều đứng không yên, ở đó sờ cái này cái nọ, người khách phía sau còn nói, đứa trẻ này thật hoạt bát. Đâu phải là hoạt bát, đó gọi là tùy

tiện, không gia giáo. Hoạt bát thực sự là tư tưởng nhanh nhẹn, là ở mọi nơi suy nghĩ đến người khác, đây mới là hoạt bát. Cho nên người học lễ tuyệt đối sẽ không ngốc.

“Hoặc ẩm thực, hoặc tọa tẩu, trưởng giả tiên, ấu giả hậu”. Cái thói quen này ảnh hưởng đến tâm cung kính của con cái, thói quen này cũng rất có khả năng ảnh hưởng đến phát triển sự nghiệp của con cái sau này, quý vị có tin không? Trước hiệu trưởng của lớp mẫu giáo nói với chúng tôi. Ông nói: ông đã mời một số giáo viên hơn hai mươi tuổi dạy trẻ. Có lần ông có một người khách từ Quảng Đông đến, nên ông tiếp đón người khách Quảng Đông này, cũng dẫn theo mấy vị giáo viên của trường cùng đi ăn. Những giáo viên ở trong trường này, có mấy vị là người Hồ Nam, người Hồ Nam thích ăn cay, người Quảng Đông hầu như không ăn cay. Đi mời người khách Quảng Đông, chọn món gì? Thức ăn Quảng Đông. Chọn xong rồi bắt đầu ăn. Những vị giáo viên này ở đó nói, món này sao khó ăn quá, món kia sao khó ăn quá. Dẫn họ đến là để làm gì? Dẫn đến để tiếp đón khách. Nhưng họ đã làm gì? Phá rối. Không dễ gì mang lên một món cay, thì vị hiệu trưởng này mang nó chuyển đến trước mặt người khách, người khách gắp một miếng, thì những vị giáo viên này lập tức chuyển đến trước mặt họ cùng nhau ăn. Hiệu trưởng lại chuyển nó đi, họ lại mang nó về lại. Nhân viên như vậy quý vị có dám dùng không? Thành công chưa thấy, thất bại thì có thừa. Cho nên làm một đứa trẻ, mọi nơi đều có cái lễ tiến thoái, quý vị bảo chúng

làm việc, quý vị sẽ như thế nào? Rất yên tâm. Cho nên chủ quản dẫn cấp dưới đi dự tiệc, đều phải chọn những người gấp thức ăn rất giỏi, rót nước rót rất tốt, phải dẫn theo những người như vậy đi. Có đúng không? Đúng vậy. Cho nên rót nước cũng phải rót cho tự nhiên, đây chính là phải từ nhỏ đã làm như vậy đối với trưởng bối. Cho nên có thái độ này, cũng sẽ vì tương lai đời sau của quý vị, trải con đường tốt.

Hôm này thì giảng đến đây, cảm ơn quý vị.

Hết tập 17

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 18

Chào các bạn buổi sáng. Hôm qua chúng ta đã đi vào phần thứ hai “xuất tặc để”, đề cập đến “huynh đạo hữu, đệ đạo cung, huynh đệ mục, hiếu tại trung”. Tục ngữ nói gia hòa vạn sự hưng, huynh đệ đồng lòng đất cũng biến thành vàng. Đích thực gia đình có cuộc sống hài hòa, gia phong nhất định hưng thịnh, sự nghiệp cũng sẽ hưng thịnh. Rất nhiều em nhỏ nghe những câu chuyện về cổ thánh tiên hiền, chúng cũng

muốn được như họ. Nên nghe xong Khổng Dung Nhường Lê, chúng trở về cũng muốn học theo.

Có một cô chị rất khảng khái, đem trái lê này cho em trai ăn, vừa đúng chỉ có một trái lê. Nhưng đưa em trai này, ăn miếng nào miếng nấy thật lớn, khi ăn đến hơn nửa trái lê, người chị sắp không nhịn được, nên đã giành trái lê lại. Người mẹ nhìn thấy hiện tượng này, liền gọi điện thoại cho thầy giáo, đây là sự hợp tác rất hay giữa phụ huynh và thầy cô giáo. Vì mỗi câu kinh văn, bọn trẻ không thể một bước là đến nơi, mà phải cần hướng dẫn lâu dài. Nên ngày hôm sau thầy giáo đã kể với chúng một câu chuyện.

Chuyện kể rằng thời nhà Hán có hai anh em, một người tên Triệu Hiếu, một người tên Triệu Lễ, Triệu Hiếu là anh. Thật không may Triệu Lễ bị cướp bắt đi, sau khi người anh trai biết được, lập tức tìm một sơn trại, trực tiếp xông vào đại bản doanh của giặc. Đúng lúc nhìn thấy những tên cướp này rất đói khát, dự định giết em trai mình để ăn. Người anh thấy vậy vô cùng hoảng hốt, nên chạy đến trước mặt mấy tên cướp, nói với chúng: Em tôi có bệnh, thân thể lại ốm, các người đừng ăn nó, ăn tôi đi, tôi mập hơn, thân thể sẽ tốt hơn. Người em nghe anh nói như thế cũng rất vội vàng đẩy anh ra nói, tôi bị các người bắt được là số của tôi, nên tôi bị mấy người ăn là đúng, tuyệt đối không được liên lụy anh tôi. Cả hai anh em ở đó giành nhau chết, chết thay

đối phương. Lúc đó, những tên đạo tặc này thấy vậy rất cảm động, liền thả Triệu Lễ ra.

Thế nên các em nhỏ, Triệu Hiếu và Triệu Lễ vì anh em mà hy sinh không tiếc đến điều gì? Đến sinh mạng cũng bằng lòng. Vậy chúng ta có thể vì một trái táo, một trái lê mà anh em tranh giành nhau? Chúng ta nên học tập tinh thần các bậc thánh hiền trong thời cổ đại. Triệu Hiếu và Triệu Lễ với tinh thần vì anh em đã không tiếc hy sinh tánh mạng, điều này truyền đến tai hoàng đế. Sau đó hoàng đế để hai anh em họ đều làm quan trị vì dân chúng, họ rất có hậu phúc. Vì sao hoàng đế dùng anh em họ làm quan? Quý vị thấy, có tình anh em nhất định sẽ hiếu thảo cha mẹ. Có đức hạnh tốt đẹp như vậy, ra làm quan nhất định sẽ yêu thương nhân dân. Vì “giáo dĩ hiếu”, họ sẽ “kính thiên hạ chi vi nhân phụ giả dã”, sẽ kính tất cả cha mẹ trong thiên hạ. “Giáo dĩ đức”, họ sẽ “kính thiên hạ chi vi nhân huynh giả dã”, cũng sẽ kính tất cả huynh đệ tử muội của mọi người. Nên chúng ta cũng thông qua cơ hội giáo dục này để hướng dẫn cho con cái.

Đương nhiên khi chúng có biểu hiện tốt, chúng ta cũng nên khẳng định cổ vũ chúng. Ngoài ra còn có một đứa bé, đúng lúc bạn học nó bị đứt dép. Vì nó từng có một đôi dép hư một chút, nhưng nó đã thay một đôi dép mới. Đôi dép hư đó, nó lại không nỡ vứt đi nên đem nó bỏ dưới giường. Có thể nó đã học không ghét cái cũ không thích cái mới, nên có cảm tình với đôi dép cũ, vì thế không vứt nó đi mà để dưới giường. Vì

người bạn học bị hư dày không thể mang, thầy nói với nó, em về lấy đôi dép cũ đó đến cho bạn, như vậy phải chăng là đang giúp bạn? Đúng, nếu không bạn không có dép mang, mùa đông rất lạnh. Sau đó các thầy cô giáo đột nhiên phát hiện, đôi dép cũ đó ở dưới chân người bạn này, còn đôi giày mới cho bạn nó mang. Những người lớn như chúng ta cũng được học một bài học.

Quý vị xem, nó thật sự làm được, xem tài vật rất nhẹ, như vậy oán đâu mà sanh. Bạn học của nó nhất định cảm nhận được, bạn rất chiều cố đến mình. Nên chúng tôi liền khuyến khích đưa bé này, em đúng là học sinh tốt của Khổng Tử. Tiếp theo chúng tôi cũng tiến thêm một bước khuyến khích nó nói, trong đám bạn học này em là anh lớn, nên sau này em phải làm tấm gương tốt. Chúng ta khẳng định bọn trẻ cần phải để nó không quên lập chí, không quên để nó nâng cao định vị của mình. Thế nên khen ngợi con trẻ cũng là một môn học vấn.

Chúng ta thường nghe có câu: “tiểu thời liễu liễu, đại vị tất giai”, rất kỳ lạ. Vì sao khi nhỏ thì biết tất cả, năng lực tốt như vậy, nhưng khi lớn lên lại không chắc chắn có tiền đồ tốt? Đây là một kết quả, nguyên nhân ở đâu? Chúng ta không thể vì kết quả dừng lại mà sống không minh bạch. Các bạn, quý vị cảm thấy như thế nào? Không có tấm gương nào để noi theo. Đây là một nguyên nhân rất quan trọng. Chúng ta có thể đem vấn đề này suy nghĩ tận tường.

Có một người cha nói, khi con trai tôi hai tuổi, cảm thấy nó có thể làm người lãnh đạo quốc gia. Khi con tôi lên cấp hai, cảm thấy chỉ cần nó có thể thi đậu đại học là tốt rồi. Khi con tôi học cấp ba, cảm thấy sau này nó học xong có công việc là tốt rồi, sao lại khác quá nhiều như vậy. Nhưng người cha kỳ vọng ở con cái ngày càng thấp, như vậy con cái có thành công chẳng? Không. Khi người lớn không làm gương tốt cho chúng, chúng cũng không có chí hướng gì, dần dần suốt ngày chỉ an nhàn buông trôi, rất vô vị. Thế nên vì sao chúng ta khi vừa mới học hay nhấn mạnh, “học quý ở lập chí”. Hơn nữa năng lực của mục đích học ở đâu? Điều này cần phải cẩn thận khi mới học, năng lực học của các em, mục đích thật sự ở đâu? Vì sao phải học bản lĩnh? Chúng ta mới đầu nói, đọc sách chí tại thánh hiền, mà người hiện nay đọc sách chí ở kiếm tiền, như vậy mục đích sai lầm, có thể có kết quả tốt chẳng?

Nên mới bắt đầu nhất định cần hướng dẫn quan niệm chính xác mới được. Vì sao khi nhỏ rất giỏi, có bản lĩnh, rồi cuộc lớn lên làm gì cũng không xong. Vì rất nhiều bản lĩnh chỉ là khoe khoang. Thế nên vì sao “đối tôn trưởng, vật kiến năng”. Các em từ nhỏ học được một ít anh văn, học được một ít năng lực, người lớn đem chúng đi khắp nơi khoe khoang. Trong tâm linh nhỏ bé của chúng, sẽ cảm thấy chúng như thế nào? Quý vị xem người lớn đều vỗ tay, người lớn đều nói họ đều phải học tập tôi, vì tôi rất giỏi. Lời khen ngợi nghe quá nhiều, ngôn ngữ kiến nghị nghe không lọt vào tai. Thế nên khen ngợi người cũng phải dùng lý

trí, cũng phải dùng trí huệ mới được. Điều này tôi cũng lãnh hội từ chính mình mà ra, và cũng nhìn thấy từ người khác, sau đó gỡ kính đi để ẩn chứng.

Khúc Lễ nói đến_Chúng ta xem Lễ Ký phần thứ nhất Khúc Lễ. Trang đầu tiên ghi rằng: “ngạo bất khả trường, dục bất khả túng, chí bất khả mãn, lạc bất khả cực”. Chúng ta thử xem bốn câu này, người hiện nay có phạm chẳng? Chỉ cần tâm ngạo mạn khởi lên, sẽ không có cách nào thọ giáo, nên rất khó trường thành.

Giả dụ các em từ nhỏ đã ngạo mạn, đời này rất khó có thành tựu lớn lao. Vì sao “tiểu thời liễu liễu”, vì lúc nhỏ những năng lực này là tự ngạo, nên rất phiền phức. Vì nếu học vấn thành tựu, quan trọng ở thái độ thọ giáo và khiêm tốn. Như vậy họ mới biết mình giỏi còn có người giỏi hơn mình. Thứ hai là “dục bất khả túng”, chơi bời liêu lỏng. Quý vị xem hiện nay phải chẳng là chơi bời xô xát đến mức đổ máu. “Chí bất khả mãn”, bọn trẻ hiện nay không có chí hướng, bình thường nhàn rỗi, cảm thấy rất vô vị. Nên “chí đương tồn cao viễn”, một người nên có chí hướng cao xa, cuộc đời của họ sẽ hoàn mỹ. Họ luôn cảm thấy tôi phải nâng cao chính mình, mới có thể phục vụ xã hội, phục vụ tha nhân. “Lạc bất khả cực”, vui quá sanh bi ai. Nên khi một đứa trẻ, từ nhỏ không biết nắm chắc từng chút, thường thường chơi đến không biết gì cả. Rất có thể trên thân thể sẽ xuất hiện một vài khả năng nguy hiểm.

Các bạn, chư vị tổ tông trong mấy ngàn năm trước, đã đem những giáo huấn này viết thành kinh văn. Các bậc tổ tông không phụ lòng chúng ta, chúng ta không thể có lỗi với tổ tông. Lúc đó, khi tôi còn nhỏ, tôi là cháu đích tôn, nên được sự cố vũ rất nhiều, khi làm một việc mục đích là gì? Tiếng vỗ tay, xem người khác có thấy tôi đang làm hay không, nên đã trở thành sống trong tiếng vỗ tay.

Khi tôi học đại học, có một lần lên bục giảng thuyết trình, năm thứ tư đại học. Một vị trưởng bối của tôi, ông nghe tôi giảng xong bài đi xuống, ông rất vui nói: Con thật là người đang sống trong tiếng vỗ tay. Ông ta đang khăng định tôi, nhưng tôi nghe câu đó đột nhiên hồi quang phản chiếu. Giả như không có tiếng vỗ tay, tôi có làm hay không? Không làm, nhưng rất kỳ lạ, rất nhiều việc vô cùng quan trọng trong cuộc đời, đều không có tiếng vỗ tay. Khi một người giả dụ thường sống trong tiếng vỗ tay, tâm được mát của họ tất nhiên rất nặng. Cuộc đời như vậy tuyệt đối không tự tại an vui. Nên tôi bắt đầu thay đổi, vì trước đây lời khen ngợi nghe quá nhiều.

Thật vậy nghe lời khen ngợi quá nhiều, chỉ cần một câu phê bình trong lòng liền cảm thấy không được dễ chịu. Nên thường đọc câu văn trong Đệ Tử Quy: “văn dư khủng, văn quá hân, trực lượng sĩ, tiệm tương thân”. Đích thực chúng ta chỉ cần hai con mắt, hai lỗ tai có thể thấy được bao nhiêu? Có thể nghe được bao nhiêu? Nhưng khi chúng ta có một con tim khiêm tốn, quý vị không biết có bao nhiêu cặp mắt

nhìn đường giúp chúng ta. Bao nhiêu lỗi tai, giúp quý vị nghe được rất nhiều tin tức, rất nhiều khuyết điểm của quý vị. Nên bọn trẻ cần phải lớn trong sự khiêm tốn, chứ không phải tự mãn. Chúng ta khen chúng, phải nhằm vào phẩm hạnh tốt của chúng mà khen, chứ không phải nhằm vào tài năng của chúng. Khen tài năng lâu ngày nhất định xảy ra vấn đề.

Có rất nhiều phụ huynh còn khen điều gì? Ôi con lớn lên đẹp quá. Quý vị khen chúng đẹp để làm gì? Khen chúng đẹp giúp được gì cho chúng? Quý vị nói với chúng, con rất có khí chất, phải chăng là mỗi ngày đều đọc Đệ Tử Quy? Phải chăng là thường đối với các bậc trưởng bối đều rất lễ phép? Nên có thể “thành ư trung, hình ư ngoại”_thuận tiện có thể ôn tập kinh văn. Rất nhiều trẻ em, ví dụ các em gái nhỏ, rất nhiều người lớn vừa nhìn thấy chúng, ngũ quan sao mà đẹp như vậy, mũi ra mũi, miệng ra miệng, con gái như vậy, em gái nhỏ này được quý vị khen như vậy hai ba năm, sẽ tạo thành kết quả như thế nào? Chúng mỗi ngày nhất định mang theo trên người một thứ, đó là cái gương, sao quý vị biết?

Trong trường mẫu giáo có hai chị em đến nhập học, hai chị em đều rất đẹp. Nhưng nét đẹp của đứa bé gái, thường thu hút người lớn hơn. Thế nên mỗi người nhìn thấy đều khen em gái đẹp, nên em gái này thường học đến nửa chừng liền lấy gương ra soi. Nên em gái này học tập kém hơn rất nhiều so với em trai, vì em chỉ coi trọng bên ngoài,

thường suy nghĩ vẫn vơ nên không chuyên chú. Thường chỉ để ý người khác có nhìn mình hay không. Trẻ em như vậy về sau rất dễ đi đến con đường hư vinh, cuộc sống phù hoa không thật. Vì thế không nên khen ngợi tướng mạo của bọn trẻ, cũng không nên thường khen ngợi tài hoa của chúng, mà nên khen ngợi đức hạnh của chúng. Mặc dù quý vị khen ngợi tài hoa, cũng phải hướng dẫn chúng trở về mục đích có tài hoa. Vì sao vậy? Vì có tài hoa, chúng sử dụng đàn tranh rất tốt, mục đích ở đâu? Biểu diễn cho người khác xem, sau đó để họ thấy mình rất giỏi ư? Như vậy là không đúng. Giả dụ hướng dẫn như thế, đàn tranh của đứa bé này nhất định sẽ có trở ngại. Nếu chúng ta hướng dẫn nói với chúng: “di phong dị tục, mạc thiện ư lạc”. Âm nhạc có thể hun đúc tánh tình của con người, có thể cải thiện nếp sống của toàn xã hội. Nên quý vị học cổ tranh, học cổ cầm nhất định phải dùng tâm chân thành để học, mới có thể đàn ra khúc nhạc lợi ích xã hội đại chúng. Khi chúng có mục tiêu này, tự nhiên toàn bộ thái độ của chúng sẽ không giống nhau. Khi quý vị khen ngợi phẩm đức của chúng, ví dụ nói “con quả thật rất hiếu thảo”. Hiếu thảo này tương ứng với tự tánh của chúng, chúng càng làm càng có tinh thần, điều này không có tác dụng phụ.

Thế nên khen ngợi cũng phải tùy theo phẩm đức để xưng tán, tiêu chuẩn của phẩm đức ở đâu? Đệ Tử Quy. Nhất môn thâm nhập, một môn có thể nắm bắt cương lĩnh. Nên các bạn, quý vị phải đọc thuần

thục Đệ Tử Quy. Nghe kỹ, nên phải đọc thuộc. Chúng ta đã lớn tuổi, nói học thuộc lòng rất có áp lực. Nên đọc thuộc.

Có người mẹ dẫn theo con gái ra phố mua đồ, gặp được một người bạn. Người bạn này liền nói với bé gái, sao con vẫn chưa đi học? Đứa bé vẫn còn nhỏ, nó liền hỏi mẹ, mẹ à đi học để làm gì? Vị trưởng bối này lập tức nói với bé gái, đi học có thể kiếm được nhiều tiền. Phải cẩn thận.

Nếu quý vị là mẹ, phải như thế nào? Hiện nay giá trị quan như thế chiếm đại đa số. Bà mẹ này lập tức nắm bắt cơ hội này, dùng cái nhìn nhẹ ra dấu cho người bạn này, kêu cô ta không nên nói nữa. Bà ta liền nói với con gái, đi học quan trọng nhất là học được bản lĩnh, vì chúng ta có bản lĩnh, thì có thể đi giúp đỡ người khác, có thể cống hiến cho xã hội. Chúng ta nên nhớ rằng: “xã hội quốc gia giả, hỗ trợ chi thể dã”. Khi bọn trẻ cảm thấy xã hội chính là sự giúp đỡ lẫn nhau, khi thái độ này của chúng hình thành, chúng đối diện với tất cả ngành nghề sẽ như thế nào? Sẽ tôn trọng, sẽ cảm tạ. Nhưng nếu mục đích học bản lĩnh của chúng là kiếm nhiều tiền, như vậy sau này chúng dùng cách nào để nhìn các ngành các nghề? Xem tiền nhiều hay ít, chúng sẽ coi thường người của rất nhiều ngành nghề. Nên học vấn ở nơi chủ tâm, chỉ cần tâm thiên lệch thì hoàn toàn trái ngược với đạo đức và học vấn.

Thế nên người mẹ lập tức hướng dẫn con gái nói, muốn học được bản lĩnh_học được bản lĩnh rất trừu tượng, con còn quá nhỏ_Người mẹ

lập tức, vì họ vừa mới đi từ trong siêu thị ra, mua một ít bánh bao. Bà liền nói, giống như chú lúc này, vì ông có bản lĩnh, nên biết làm bánh bao, chú ấy có thể giúp chúng ta làm bánh bao, để chúng ta có cái mà ăn, nên chúng ta phải cảm ơn. Nhưng chúng ta cảm ơn, có thể đem đồ chơi của con tặng cho chú ấy chẳng? Hay là đem chiếc xe của con tặng cho chú chẳng? Chú ấy không nhất định là cần đến, nên chúng ta cảm ơn chú, có thể cầm ít tiền đem đến cảm ơn. Chú ấy cũng có thể lấy số tiền đó, đi mua những gì mình cần. Bà đã mượn cơ hội này để dạy dỗ con tăng trưởng bản lĩnh của mục đích học tập, để phương tiện phục vụ tha nhân. Khi bé gái đã có thái độ này thì không dễ sinh ngạo mạn.

Tôi cũng từng thấy một người bạn hai mươi mấy tuổi. Lần đầu tiên tôi thấy anh ta, anh ta cao hơn tôi, lại đẹp trai hơn tôi, đã từng đọc sách thánh hiền. Chúng tôi nhìn thấy rất hưng phấn, vì anh ta đọc sách thánh hiền trước tôi, rất mừng cho anh ta. Tôi liền khen ngợi anh ta, thật hiếm có, cứ khen ngợi anh ta như vậy. Lần đầu tiên gặp mặt có thể, có thể khen thật nhiều chẳng? Không thể. Nên ngôn ngữ cần phải cẩn thận, tôi chưa làm tốt điều này. Tôi đã không kiềm chế được niềm vui của mình, nên đã khen ngợi anh ta hơi nhiều. Sau đó tiếp xúc hơn một tuần lễ, tôi quan sát được một chi tiết nhỏ trong sinh hoạt, không được thỏa đáng lắm. Vì anh ta nhỏ hơn tôi rất nhiều tuổi, nên chúng tôi cũng coi như tôi là anh của anh ta. Cũng là “di ngô sắc, nhu ngô thanh” nói chuyện với anh ta. Nhưng khi ngôn ngữ tôi nói ra, sắc mặt anh ta lập

tức thay đổi. Tôi cũng là người rất mẫn cảm, vốn là muốn khuyên, khuyên đến một nửa lập tức dừng lại. Vì nếu anh ta nghe không lọt, như thế làm mất không khí, lần sau không dễ nói chuyện. Từ trong câu chuyện này tôi cũng lãnh hội được, khen ngợi người khác nên thuận theo phẩm đức họ mà khen ngợi. Nếu không như vậy đích thực trong tiếng khen ngợi làm mất đi chính mình.

Chúng ta khen ngợi đứa bé này, nó chịu lấy giày mới của mình cho bạn mang. Chúng ta cũng tiến thêm một bước hy vọng, sau này trên phương diện đức hạnh, phẩm đức nó có thể làm gương cho mọi người. Vì sao ngày xưa anh trai đều rất ưu tú, đều đặc biệt có trách nhiệm, vì sao vậy? Vì từ nhỏ cha mẹ đã nhắc nhở họ: ba mẹ làm việc rất gian khổ cực nhọc, ở nhà con phải cố gắng chăm sóc nhiều đến các em. Quý vị thấy chúng có kỳ vọng, có trách nhiệm tự nhiên năng lực sẽ tăng trưởng rất nhanh. Cho nên những câu kinh này, trong quá trình chúng ta hướng dẫn các em, cũng sẽ có rất nhiều cơ hội, chúng ta cũng có thể tiến thêm một bước nữa để lợi dụng, và hướng dẫn. Hôm qua chúng ta nói đến câu kinh văn sau.

“Hoặc ẩm thực, hoặc tọa tẩu, trưởng giả tiên, ấu giả hậu”. Thật ra lễ nghi này, tuy chỉ là chi tiết nhỏ trong cuộc sống, nhưng quan trọng nhất là trưởng dưỡng tâm cung kính cho các em. Nên học vấn thật sự chính là chủ tâm của chúng. Có câu nói đến sự học vấn cao nhất của con người chính là nghĩ cho người khác, đây mới gọi là học vấn cao nhất.

Con trai lớn của Phạm Trọng Yên, ông đặt tên cho con là Phạm Thuần Nhân. Những bậc làm cha mẹ, quan tâm đến con cái vô cùng chu đáo, đến đặt tên cũng đều là giáo dục con cái. Mục đích người xưa đặt tên là gì? Thông qua cái tên này mà kỳ vọng con cái, khiến chúng luôn cảnh tỉnh mình. Nên Phạm Trọng Yên đặt tên cho con trai là Thuần Nhân, kỳ vọng con mình luôn giữ được trái tim nhân từ.

Chúng ta xem chữ nhân này, là chữ hội ý. Bên trái một chữ nhân, bên phải một chữ nhị, có nghĩa là gì? Hai người, hai người nào? Nghĩ đến mình thì cần phải nghĩ đến người khác, cho nên vật mà mình không muốn chớ nên cho người khác, mình yêu thích mới đem cho người. Cái lợi mình muốn hãy đem cho người, cái mình muốn đạt hãy làm người khác đạt. Bọn trẻ từ nhỏ biết được, đây là cha kỳ vọng đối với chúng, tự nhiên chúng sẽ thường cố vũ mình, đốc thúc mình làm theo phương hướng này.

Phạm Thuần Nhân đích thực cũng không cô phụ kỳ vọng của cha. Có một lần Phạm Trọng Yên nói với con, ở đây cha có 500 đấu lúa mạch, liền gọi Phạm Thuần Nhân từ kinh thành, giúp cha vận chuyển về quê nhà ở Giang Tô. Giữa đường gặp được bạn của cha, bạn cũ của cha. Bạn cũ của phụ thân liền đem tình trạng gia đình mình nói với Phạm Thuần Nhân. Trong nhà bạn của phụ thân, cha mẹ đã qua đời không có tiền an táng, còn có con gái cũng chưa gã đi, tình hình cuộc sống rất khó khăn. Phạm Thuần Nhân nghe xong, lập tức bán 500 đấu lúa mạch, đem tiền

đưa cho vị trưởng bối này. Nhưng tiền vẫn không đủ, giúp người phải như thế nào? Đưa Phật phải đưa đến tây thiên, giúp người phải giúp đến cùng. Nên Phạm Thuần Nhân liền đem thuyền vận chuyển lúa mạch bán đi, tiền mới đủ. Sau khi Phạm Thuần Nhân xử lý xong, liền trở lại kinh thành gặp phụ thân.

Cùng phụ thân ngồi xuống, sau đó bắt đầu báo cáo với cha. Nói rằng anh ta giữa đường gặp được người bạn cũ của cha, và nói đến quyết định sau cùng là đem bán 500 đấu lúa mạch để giúp ông ta, sau đó anh ta nói nhưng tiền vẫn chưa đủ. Phạm Trọng Yên ngẩng đầu lên nói với con, vậy thì con đem thuyền bán đi. Con trai ông nói, ba à! Con đã bán nó rồi. Thế nên phụ tử đồng tâm, gia đạo có thể trường cửu không suy. Phạm gia đều là một trái tim nhân hậu, có thiệt thòi chẳng? Không chịu thiệt, được đại phú.

Ba tôi đặt tên cho tôi, cũng là hy vọng tôi phải làm cho tốt lễ nghĩa, mà còn phải có sức mạng. Phải xem lễ phép như chín vàng mặt trời, phải đem nó phát triển rộng rãi. Như vậy chúng ta mới không cô phụ cha đã đặt tên này cho chúng ta. Nên học vấn cần phải trưởng dưỡng, chính là trái tim nhân hậu, trái tim cung kính này.

Vì sao nói đọc sách có thể biến hóa khí chất? Thay đổi khí chất từ đâu? Từ tâm. Vì trong kinh điển_ví dụ lấy Đệ Tử Quy để nói, những giáo huấn của nó như ăn uống, ngồi, đi, lớn đi trước, nhỏ đi sau, người lớn đứng, người nhỏ không được ngồi, người lớn ngồi, cho mới được ngồi.

Khi đọc những kinh văn này, họ dần dần sẽ thực tiễn. Khi họ thực hiện những hành vi này, sẽ từ bên ngoài dần dần nội tâm của họ được chuyển hóa, tâm cung kính này của họ ngày càng vững chắc. Tâm cung kính vững chắc, trong thành ý tự nhiên biến hóa khí chất. Khi con cái đọc kinh văn mà không làm, có thể biến hóa khí chất chăng? Hiệu quả rất có hạn, nên học quý lực hành.

“Hoặc ẩm thực”, khi ăn cơm nên để trưởng bối ngồi trước, ăn trước. Ở Thẩm Quyến có một nhóm trẻ, thầy chúng không chỉ hướng dẫn họ, ăn cơm người lớn ăn trước, còn dạy chúng nên ngồi như thế nào, chủ vị nhất định nên để thầy cô giáo ngồi, các em nhỏ không thể dành ngồi. Những đứa trẻ này học, sau này đối với chúng có quan trọng chăng? Quan trọng. Tôi từng nghe một ông chủ, ông nói ông cần thảo luận với khách hàng. Sau đó khách dẫn theo một vài người của công ty, nhưng một nhân viên của ông vừa bước vào đã đến ngồi vào chính vị, các người khác đều không biết phải làm sao? Vì đã lớn như vậy rồi, nói họ ngay tại chỗ thì cũng rất khó coi. Chủ vị nhất định là vị trí đối diện cửa chính, vì chủ vị là của trưởng bối, hoặc là cấp trên.

Khi họ ngồi ở vị trí đó, có thể nắm bắt tình hình toàn cuộc. Quý vị có thể đem vị trí ngay cửa bước vào, để cấp trên ngồi ở đó? Như vậy ai vào họ cũng không biết, nên tất cả lễ nghi nó đều tùy thuận một tình huống tự nhiên, đều rất có đạo lý. Nên chủ vị phải nhường thầy cô giáo, bọn trẻ chúng sẽ không ngồi lung tung, rất có quy cũ. Sau đó thầy lại

nói, nếu như bàn có chỗ nào bị hư. Chỗ nứt hư đó từng đường từng đường vậy, không thể hướng về chủ vị, như vậy không cung kính. Tuy từng li từng tí như vậy nhưng đều đang tăng trưởng tâm cung kính, và trình độ tâm cần thận của chúng.

Có một lần, vì tôi thường không ở trong lớp học, tôi đến các nơi để diễn giảng. Khi trở lại, cùng đi ăn cơm với những đứa trẻ này. Có một lần vừa ngồi xuống, liền thấy chúng quay bàn. Tôi nói: kỳ lạ, sao chúng lại quay bàn? Chúng nói chỗ nứt này không thể chỉ về hướng thầy Thái, như vậy không cung kính, tôi thấy như vậy thật ra rất cảm động. Tin rằng những đứa trẻ này, lòng cung kính này có thể suốt đời không thay đổi, đây là “hoặc ẩm thực”.

Tiếp theo là “hoặc tọa tẩu”, trước phải nhường trưởng bối ngồi. Có một đứa bé lớp bốn, nó cùng đi thăm thân thích với mẹ. Khi vào cửa, đúng lúc mẹ nó đang gọi điện thoại. Nó liền nói với mẹ, mẹ! Mẹ ngồi đi. Mẹ nó nói, con ngồi trước đi. Nó lại nói: mẹ ngồi đi. Mẹ nó cảm thấy rất kỳ lạ, bảo ngồi thì cứ ngồi, sao cứ nói hoài vậy. Nó nói, mẹ không ngồi, con không thể ngồi, vì nó đang thực hành theo câu kinh văn này. Lúc này bậc làm cha mẹ, làm sư trưởng như chúng ta phải có miễn cảm, quý vị phải thành toàn hiếu tâm và cung kính tâm của chúng, chúng mới lập thân hành đạo, người mẹ này mới trở lại tinh thần.

Thật ra khi chưa học Đệ Tử Quy, ai ăn trước? Ai ngồi trước? Đều là bọn trẻ, đều đã đảo lộn, điên đảo thì hành vi của chúng đương nhiên

điên đảo, quý vị hiện nay lập tức thay đổi nó mới đúng. Ngồi chúng ta cũng sẽ lan rộng đến, ví dụ nói ngồi xe, nhất định phải có trật tự, xếp hàng phải xếp thật tốt, không thể giành trước sợ ở sau. Lên xe ngoài việc nhường trưởng bối, nhường người già ngồi, còn có người già yếu phụ nữ có con nhỏ ra, cũng phải đi về phía sau, nhường vị trí lại. Không nên vừa lên xe, ở sau còn rất nhiều chỗ, chúng ta đều chọn chỗ ngồi ở trước, đây là không cho người khác phương tiện. Vì nếu như người lên sau là người già, mà phải để họ đi xa vậy ư? Nên chúng ta lúc nào cũng phải nghĩ đến người già, lúc nào cũng nghĩ đến người đến sau. Các bạn, người lớn hiện nay làm được chăng? Quý vị chú ý quan sát xem. Ví dụ nói một đoàn thể nào đó, hay một xí nghiệp nào đó cùng đi du lịch. Người lên sớm đều ngồi ở trước, người đến sau thì ngồi ở sau. Nên chúng ta lúc nào cũng phải thực hành cung kính, lễ nhường.

Có một trường đó tổ chức đi du lịch, rất nhiều thầy giáo đều ngồi ở trước. Vì có một cô giáo học qua Đệ Tử Quy, nhưng người lớn rất sĩ diện. Quý vị trực tiếp nói họ làm sai, có thể họ xấu hổ hóa thành giận. Nên đến thầy cô giáo cũng phải học tập Đệ Tử Quy thật tốt mới được, nếu không có thể ngôn ngữ, hành vi nói không chừng đều đang phản giáo dục. Nếu thầy cô giáo phản giáo dục thì sao? Sẽ đọa đến 19 tầng địa ngục, có một câu chuyện đã nói như vậy.

Có một bác sĩ coi mạng người như cỏ rác, vua Diêm La rất giận giữ, liền phán ông ta đọa 18 tầng địa ngục. Sau khi bị đọa ông ta rất áo não,

ở đó hét lớn tôi không phải cố ý, chỉ là không cẩn thận. Quý vị thấy, ông ta chưa học Đệ Tử Quy, nên đã sai mà không thừa nhận. Ông không biết “quá năng cải, quy ư vô”. Ví dụ ông ta lúc đó khởi lên một niệm sám hối, có thể đã ra khỏi 18 tầng địa ngục. “Thảng yểm sức”, tội thêm một bậc, tiếp tục ở đó, ông ta giậm chân rất giận giữ. Đột nhiên ở dưới có người nói, ông đừng có giậm nữa, làm vậy bụi rơi trên người chúng tôi. Ông ta giật mình, tầng 18 không phải là thấp nhất rồi ư? Sao bên dưới lại có người. Ông ta nói: tôi là bác sĩ, coi mạng người như cỏ rác nên đọa xuống tầng mười tám, còn anh làm ngành nghề gì? Sao lại đọa đến tầng 19 vậy? Người ở dưới nói, tôi làm thầy giáo.

Bác sĩ đoan nhân mạng đọa tầng địa ngục 18, thầy cô giáo là đoan huệ mạng của con người. Sanh mạng có hạn, nhưng huệ mạng vô cùng. Huệ nếu biết kiến lập chính xác, học trò quý vị sau này còn có con cái của họ, con cái của họ còn có con cái của họ. Quý vị đem đến cho học sinh một quan niệm chính xác, có thể sẽ ảnh hưởng đến con cháu nhiều đời của họ. Một thầy giáo một đời lại có thể dạy trên 100, trên 1000 học sinh, nên ngành giáo viên này gọi là công đức vô lượng. Làm một cách tốt đẹp gọi là công đức vô lượng, làm không tốt gọi là công đức không sáng, tiền đồ là một mảng đen tối.

Các bạn, quý vị không nên nghe xong nói: vậy tôi không làm thầy giáo, dễ sợ quá. Thật sự quan trọng là gì? Đó là trái tim. Phương pháp dạy học của chúng ta, cũng phải tùy theo kinh nghiệm mà tích lũy dần

dần. Chân tâm đó của quý vị, mới là tác động quan trọng nhất cho bọn trẻ. Chúng ta thử nghĩ xem, dạy học năm năm trước học sinh thân hơn? Hay năm năm sau học sinh thân hơn? Năm năm trước. Như vậy thì rất kỳ lạ. Phương pháp dạy học của quý vị, khi nào mới ngày càng tốt? Nhất định là sau. Nhưng vì sao năm năm trước các em thân với quý vị hơn? Trình độ dùng tâm. Vì lúc đó quý vị lúc nào cũng nghĩ sợ mình dạy không tốt, thế nên quý vị cố gắng hết sức để dạy học sinh. Học sinh không đơn thuần chỉ nhìn thấy kỹ xảo dạy học của quý vị, quan trọng hơn là thái độ dạy học của quý vị, đã để lại ấn tượng rất sâu sắc cho chúng.

Nhưng khi quý vị dạy lâu ngày, tâm yêu nghề đã giảm bớt. Tuy kỹ xảo dạy học tốt hơn trước, nhưng đem đến cho bọn trẻ sự kích động nội tâm, có thể không mãnh liệt giống như trước. Cho nên làm thầy cô giáo không nên lo lắng kỹ xảo dạy học không đủ, chỉ cần quý vị có tâm, chắc chắn công đức thật sự vô lượng, tiền đồ rất sáng rõ. Làm thầy cô giáo lúc nào cũng phải giữ mãi “học vi nhân sự, hành vi thế phạm”, vì thầy cô giáo cũng không ngừng học tập. Thế nên thầy cô giáo không thể dừng lại trước sự tìm cầu đạo đức và học vấn. “Học sở dĩ trị kỷ, giáo sở dĩ trị nhân”, nên chúng ta dạy và học đều không thể dừng lại, mà học tập mới có thể nâng cao chính mình, tu sửa chính mình. Nên “học sở dĩ trị kỷ”, đối trị tập khí của chính mình. “Giáo sở dĩ trị nhân”, thông qua

giáo dục, mới có thể hướng dẫn quan niệm đúng đắn cho học sinh, xây dựng nhân sinh quan đúng đắn.

Không học, rất khó có trí huệ chân thật, nên không học thì không có trí, không dạy thì không có nhân từ. Vì chỉ có giáo dục, mới có thể khiến cuộc đời của một người, cứu sống lại từ căn bản. Cho nên dạy và học lúc nào cũng đi đôi. Thầy cô giáo tuyệt đối không phải tốt nghiệp học viện sư phạm rồi, thì sách vở đều để một bên, trái lại cần phải tích cực học tập hơn, không thể cô phụ kỳ vọng của đất nước đối với chúng ta, không thể cô phụ tín nhiệm của trưởng bối đối với chúng ta, càng không thể cô phụ đoạn nhân duyên thầy trò của học sinh đối với chúng ta. Nên lúc nào cũng phải “học vi nhân sư, hành vi thế phạm” mới được.

Cô giáo này đi lên, thấy các thầy giáo ngồi ở trước, cũng không tiện chỉ trích trực tiếp. Lúc này “nhân tình luyện đạt giai văn chương”, vận dụng nghệ thuật ngôn ngữ, nên nói với họ: Ưu tiên con gái, quý vị lui đằng sau. Cho họ chút sĩ diện, không chỉ trích trước mặt họ, nhưng có thể làm gương cho họ thấy. Ví dụ quý vị vốn chỉ ngồi một chút, sau đó có thầy giáo lớn tuổi đi lên, cô giáo này lập tức đứng lên “Thầy Ngô, mời thầy ngồi”, làm cho những người khác thấy. Khi có một người làm như thế, tâm cung kính của những người khác cũng khởi dậy. Nên chúng ta ở trong bất cứ đoàn thể nào, đều phải biểu diễn cho người ta thấy.

Cô ấy nói ngoài việc ngồi xe nhìn thấy hiện tượng này, ra đi du lịch, vừa vào cửa liền mở tất cả điện trong phòng, vì sao mở hết? Vì không tốn tiền. Nên con người nếu khi nào cũng dùng tiền, sẽ làm ra rất nhiều việc giảm tổn phước báo của mình. Xin hỏi những ngọn đèn sáng này từ đâu đến? Từ điện mà có, điện từ đâu mà có? Điện lực, có thủy lực, có rất nhiều phương pháp phát điện. Mà tất cả phương pháp phát điện, đều cần phải hao tổn nguồn năng lượng của địa cầu. Nếu đời này dùng càng nhiều, thì đời sau sẽ càng thiếu.

Tôi thường nói, từ khi có lịch sử nhân loạn đến nay, bị đời sau xỉ vả thật nhiều là đời nào? Đời này của chúng ta, sao quý vị biết được? Quý vị có thể biết được tương lai, rất có trí huệ. Chúng ta đều có thể suy đoán, người một trăm năm sau nhất định sẽ chửi rằng: sao tôi lại có tổ tông kém đến vậy, để lại cho chúng tôi nước gì đây? Để lại cho chúng tôi không khí gì đây? Để lại cho chúng tôi vũ trụ bị phá hoại, để lại cho chúng tôi đất đai đều bị bơm thuốc, khiến chúng tôi sinh tồn rất khó khăn. Có muốn làm tổ tông như thế chẳng?

Quý vị xem tổ tông mấy ngàn năm đã đối đãi chúng ta ra sao, đều lưu lại những gì tốt đẹp. Họ để lại trí huệ, chúng ta phải làm cho giống một bậc trưởng bối, giống hàng tổ tông mới được. Cô giáo này không trực tiếp chỉ trích, họ mở đèn thì cô tắt đèn, tắt là được rồi. Nên làm thầy cô giáo lúc nào cũng cần phải nghĩ đến, tất cả ngôn ngữ, hành vi đều đem đến cho học sinh, cho xã hội đại chúng một tấm gương tốt.

Rất nhiều thầy cô giáo đều nói, như vậy tôi làm thầy giáo không phải cực khổ quá sao? Thật ra nói những lời này, đều là họ còn chưa thật sự thực hành giáo huấn của thánh hiền. Nếu họ thật sự đã làm, thì tuyệt đối họ không nói như vậy. Vì giáo huấn của thánh hiền, là thật sự khiến quý vị sống tốt.

Quý vị nói ngời còn phải có tướng ngời, quý vị xem nằm dài trên ghế sa pha tốt biết bao. Đó chỉ là thoải mái nhất thời trước mắt, về sau đau khổ lâu dài. Hiện nay bệnh tật nhiều nhất là xương cốt, như gai xương sống, thoát vị đĩa đệm. Quý vị dễ chịu một chút, nhưng cột sống bị vẹo, đến lúc đó phải nhờ người dùng chân đạp và dùng tay đấm, lúc đó mới kêu khổ thấu trời. Nên khi quý vị thật sự y theo những lễ tiết này để sống, thì thân thể sẽ rất mạnh khỏe, quý vị sống một cách nhẹ nhàng. Khi những thái độ cung kính này, quý vị đã nội hóa, nên khi làm cảm thấy rất thoải mái, tự tại, không hề cảm thấy mình đang làm. Khi quý vị làm như vậy, đã trở thành thói quen, đến lúc đó khi nào cũng sợ khô khan. Đến khi đó năng lượng mà quý vị hao tổn, tuyệt đối sẽ càng nhiều.

Con người vì không hiểu, nên sản sanh ngộ nhận này. Nên cần dựa vào mọi người biểu diễn cho xuất sắc, khiến họ cảm thấy người đọc sách thánh hiền luôn tươi cười, sau đó sống với người cũng rất hòa hợp. Quý vị không nên học kinh điển thánh hiền, học đến cuối cùng là một khuôn mặt đau khổ, khiến mọi người đều không giám học. Nên

chúng ta là chiêu bài của Khổng Tử, là chiêu bài của thánh hiền, phải thường đánh bóng nó. Chúng ta thường dùng thái độ “cầu nhật tân, nhật nhật tân, hựu nhật tân”, để trưởng dưỡng đạo đức và học vấn của chính mình, lúc nào cũng hy vọng lấy thân giáo để lôi kéo tâm cung kính, tâm nhân từ của tha nhân. Đây là “hoặc ẩm thực, hoặc tọa tẩu. Trưởng giả tiên, ấu giả hậu”.

Câu tiếp theo: “Trưởng hô nhân, tức đại khiếu, nhân bất tại, kỷ tức đáo”. Ngày xưa vì họ là đại gia đình, khi khách đến nhà, có thể họ muốn gặp ông nội hay là tìm bác. Không thể khi khách đến nhà, đến phòng quý vị để tìm người, như vậy không hợp lễ nghi. Nên chúng ta là văn bối, gặp trưởng bối và khách đến nhà phải chủ động, xin hỏi ông tìm ai? Giả dụ là gặp bác, em nhỏ này nên làm gì? “Tức đại khiếu”, đi tìm bác, đi nhanh không được thất lễ với khách, để người ta đợi lâu là không tốt. Nếu bác không ở nhà, “nhân bất tại, kỷ tức đáo”, phải trở lại nói với khách, bác cháu không có ở nhà. Xin hỏi quý vị có việc gì chẳng? Vì rất có thể họ từ xa đến, có câu: không có việc không đến điện tam bảo, người ta đến tìm chắc là có việc. Vì thế chúng ta nên, xin hỏi có việc gì chẳng? có điều gì tôi có thể thay ông truyền đạt được chẳng?

Khi một đứa bé từ nhỏ đã ứng đối như thế, sau này quý vị để chúng làm việc có yên tâm được chẳng? Yên tâm. Vì thế không nên xem thường những lễ tiết này, nó nói lên khi chúng đối mặt với một việc, nhất định xử lý nó một cách triệt để, gọi là thái độ có thủy có chung. Khi

chúng làm được như thế, tâm chúng không dễ nông nổi, cấp bách. Thế nên thông qua sinh hoạt lễ nghi này, đều là đang trưởng dưỡng tu dưỡng cho bọn trẻ.

Bài học hôm nay chúng ta học đến đây, tiết sau chúng ta tiếp tục, cảm ơn mọi người.

Hết tập 18

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 19

Chào các bạn buổi chiều. Buổi sáng chúng ta nói đến “trưởng hô nhân, tức đại khiếu, nhân bất tại, kỷ tức đao”. Động tác này rất quan trọng, nó có thể vận dụng rộng rãi, chính là lễ nghi tiếp đãi, lễ nghi tiếp đãi khách.

Hiện nay chúng ta ở trong gia đình nên xem một chút, hiện nay các em có biết tiếp đãi khách chẳng? Ví dụ có dì đến chơi, các em ở đó chơi vi tính, các em sẽ làm sao? chúng sẽ hét lớn: mẹ ơi! Dì đến! Như vậy được chẳng? Đã quen như thế, nên chúng rất làm biếng, rất tùy tiện. Vì

việc tôn kính trưởng bối được đặt ở thứ yếu, vậy điều nào quan trọng? Trò chơi của tôi quan trọng hơn. Lâu ngày tâm cung kính không còn nữa, thế nên cần phải dạy. Quý vị nào từng dạy con cách tiếp đãi khách xin đưa tay? Điều này ảnh hưởng chúng rất sâu sắc, nếu đứa bé này không học lễ phép, có thể khi ở trường, và sau này ở công ty, đều không được suông sẻ.

Chúng tôi từng dạy các em, từng em một đến luyện tập làm sao tiếp đãi khách. Nên điều trong kinh văn này không chỉ giảng giải suông, mà phải để các em thao tác thực tế. Không chỉ thao tác một lần, hai lần, phải để chúng luyện tập nhiều lần, chúng sẽ lâu ngày thành quen. Một hôm buổi sáng, những đứa bé này học được, cũng là sự sắp xếp khéo léo, khi ăn cơm trưa có một dì đến, trước khi bà bước vào cửa phòng học. Các em vốn đang ăn cơm, tất cả đều dừng lại, buông bát cơm và đưa xuống, để làm gì? Tranh nhau ra tiếp đón khách. Thật ra khi chúng có thể vừa học vừa hành, chúng sẽ học một cách hoan hỷ. Dì này vừa bước đến cửa lớp, sáu đứa trẻ xếp thành một hàng, cùng một lúc cúi người xuống nói: xin chào quý khách! Dì này không giám bước vào. Bà nói: được sũng ái mà lo sợ, xưa nay chưa từng được tiếp đãi bằng lễ nghi long trọng như vậy. Bà nói tiếp: nếu trẻ em đời tiếp theo đều như vậy, thì chúng ta rất được an ủi.

Tiếp theo chúng tôi_Khi khách bước vào, dạy chúng cách để dép, nên để dép như thế nào? Nên để chỗ khách bước vào, lập tức có thể

mang vào. Thế nên các bạn, mỗi động tác của lễ nghi, thật ra đều là đang đặt mình vào hoàn cảnh người khác, nghĩ cho người khác. Tâm nhân hậu của chúng cũng đang thực hành từng chi tiết nhỏ trong cuộc sống. Nên để dép cũng phải để người ta dễ dàng mang vào.

Khi đi đó bước vào, chúng đều nói: mời dì ngồi, con đi rót nước cho dì. Mời dì ngồi trước, sau đó nói mời dì dùng trà, con đi mời mẹ con đến. Đây chính là lễ nghi tiếp đãi khách, ở trong gia đình cần phải học tập. Lại nữa, khi ở trường, chúng tôi thấy lớp bên cạnh, khi thầy cô giáo bước vào. Các em nhìn thấy, chúng sẽ làm như thế nào? Có thể chúng đứng nguyên tại chỗ, bắt đầu hô lớn: Thầy ơi! Thầy giáo lớp bên cạnh tìm thầy. Điều này không phù hợp thái độ lễ phép, thế nên điều này cũng phải dạy học sinh. Hướng dẫn chúng nhất định trước phải nói: Thưa thầy, xin thầy đợi một chút, em đi gọi thầy chúng em đến. Nói với thầy giáo xong, sau đó mới đưa thầy cô giáo đến, tức là phải làm tốt công việc từ đầu đến cuối.

Thật ra khi chúng đang thực hành lễ nghi, sự nhẫn nại và trầm tĩnh của một đứa bé đang trưởng dưỡng, bồi dưỡng trong quá trình thực hiện lễ nghi này. Chúng ta thấy trong công ty nổi tiếng, nếu có người đến tìm bạn của họ, hoặc là tìm cấp trên. Thông thường khi người ta đối diện tình cảnh này sẽ làm như thế nào? Ví dụ muốn tìm giám đốc, có thể giám đốc đang họp. Nói: tìm giám đốc à, ông ta ở trong đó. Như vậy có được chăng? Người khách này vừa bước vào, thì trong đó đang

họp. Ông ta mở cửa ra, như vậy sẽ xuất hiện tình huống gì? Rất ngượng ngịu lúng túng, vì buổi họp đang dang dở, rốt cuộc là tiếp tục họp hay là tiếp đãi khách? Như vậy thật sự rất thất lễ. Nếu như ông chủ này truy cứu, ai là người tiếp đón? Nếu lặp đi lặp lại nhiều lần tình huống này, có thể mất việc như chơi, vì việc thành công thì ít mà thất bại thì nhiều.

Thế nên đối diện với tình cảnh đó, phải mời khách ngồi trước, rót ly nước để họ uống, “để tôi đi xem giám đốc bận hay không, ông đợi tôi một chút”. Đi xem thấy đang họp, thì thỉnh thị xem, nếu có thể còn khoảng mười đến hai mươi phút, thì trở lại nói với khách, để trong lòng khách có sự chuẩn bị. Nên lúc nào cũng phải phù hợp lễ nghi, khi nào cũng khiến người ta cảm thấy thoải mái. Lễ tiếp đón này, không chỉ ở nhà, ở trường, trong công ty. Thậm chí ở cơ quan chính phủ, mà cơ quan nhà nước tiếp đón là những ai? Rất nhiều khách có thể là người quan trọng của các nước, hoặc là nhân dân của quốc gia.

Nếu nhân viên làm việc ở đơn vị chính phủ, không phù hợp lễ tiết, như vậy có thể mất mặt đến tận nước ngoài. Mà còn có thể khiến nhân dân mình, mất lòng tin đối với họ, nên lễ đích thực rất quan trọng. Khổng lão phu tử nói “bất học lễ, vô dĩ lập”, rất khó đứng vững ở trong xã hội hay đoàn thể. Thế nên câu kinh văn này, chúng ta có thể đem nó giải thích thành lễ nghi tiếp đãi.

Câu kinh văn tiếp theo, chúng ta đọc qua một lượt. “Xưng tôn trưởng, vật hô danh, đối tôn trưởng, vật kiến năng. Lộ ngộ trưởng, cấp

xu tôn, trưởng vô ngôn, thoái cung lập. Kỳ hạ mã, thừa hạ xa, quá do đãi, bách bộ dư”. “Xưng tôn trưởng, vật hô danh”, xưng hô với trưởng bối, không nên trực tiếp gọi tên họ ra, thật ra đây cũng là tâm cung kính. Tôi nhớ khi ở nhà xưng hô với hai người chị, đều gọi là đại tỷ và nhị tỷ. Đột nhiên có bạn hoặc đồng học hỏi tôi, chị bạn tên gì? Khi tôi nói tên chị ra, cảm thấy toàn thân không thoải mái, hình như có chút gì đó không tôn kính. Vì thế không nên coi thường cách xưng hô này, gọi lâu ngày, càng gọi càng thân, nên gọi chị, anh! Thật vậy trong cách xưng hô này, giữa người và người ngày càng thân mật hơn.

Nhưng nếu trực tiếp gọi tên, ví dụ khi vợ chồng xưng hô đều là gọi ba chữ, ba chữ vậy. Gọi lâu ngày, không khí đó ngày càng lãnh đạm, thậm chí là ngày càng quá đáng. Nên cách xưng hô, chúng ta cũng nên đối với tôn trưởng đều lấy chú, bác, dì để xưng hô. Ra ngoài xã hội, chúng ta cũng dùng ví dụ như “giám đốc Trần”, “tổng giám đốc Trần”, nên xưng hô như vậy. Người ta nghe thấy dễ chịu, cũng không đến nỗi mạo phạm người khác.

Lớp trẻ hiện nay, chúng ở nhà hay ở trường cũng phải thực hiện thái độ này. Đồng sự ví dụ chúng tôi làm thầy cô giáo giữa đồng sự với nhau, trước mặt học sinh không nên trực tiếp gọi “thầy Lễ Húc”, hoặc là “thầy gì gì đó”, không nên xưng hô như vậy. Vì như vậy là đang gọi tên của thầy cô giáo đó. Nên xưng hô thế nào cho tốt? “Thầy Trần”, “thầy Thái”, đây cũng là làm mẫu cho học sinh thấy. Tuy là xưng hô giữa

người lớn với nhau, có thể thân mật một chút, nhưng trẻ em cần phải học tập từ nhỏ thái độ khiêm cung. Chúng ta là thầy cô giáo cũng phải chú ý từng chi tiết nhỏ này, đây là “xưng tôn trưởng, vật hô danh”.

Vì phong tục phương tây truyền vào phương đông. Người phương tây xưng hô ba mẹ mình, đều gọi tên trực tiếp. Rất nhiều người cảm thấy, mặt trăng của phương tây tròn hơn. Chúng tôi có một người bạn, anh ta xem sách nói, có thể trực tiếp gọi tên, nên anh dạy con gái mình gọi tên của ba mẹ, gọi mấy năm thì tôi đến Hải Khẩu dạy Đệ Tử Quy, anh ta mới biết là sai. Con gái anh ta nói chuyện với anh ta rất bình đẳng, lúc này thì không dễ hướng dẫn. Nên xưng hô là phải kiến lập thái độ lớn nhỏ, tôn ty, nên lễ nghi này không thể bỏ.

Câu tiếp theo “đối tôn trưởng, vật kiến năng”. Buổi sáng chúng ta cũng đề cập đến, các em đã nâng cao tài năng của chúng, chúng ta phải dẫn dắt chúng, mục đích của tài hoa là gì? Học tập nhiều tài hoa như thế, mục đích của chúng rốt cuộc là gì? Các bạn, quý vị cho con cái học nhiều tài năng như vậy để làm gì? Điều này rất quan trọng, mục đích của quý vị là dẫn dắt các con đi theo phương hướng này.

Tôi có người học trò, em học thêm bốn môn, em đang học lớp sáu. Tôi liền nghĩ, chỉ cần em đến lớp siêng năng nghe giảng, nhất định không cần học thêm nhiều như vậy. Tôi liền kêu em đến thảo luận một chút, tôi nói: em học thêm bốn môn quá nhiều, hay là học thêm hai môn trước xem thử. Em này nói: Thưa thầy, không được đâu, trên đoạn

đường chúng em ở tất cả đều học thêm bốn môn. Quý vị xem, việc các em học thêm mục đích ở đâu? Người khác đều đi, tôi không thể thua người khác. Cũng vậy, hiện nay học quá nhiều tài nghệ, mục đích ở đâu? Người khác biết đàn dương cầm, tôi không thể không biết. Người ta biết nhảy, tôi không biết không được. Nếu như đều là vì muốn hơn người khác, vì sĩ diện. Các em này học xong những tài nghệ đó, không chỉ là không có lợi ích gì, vì học quá nhiều nên học không chắc chắn. Không những không có lợi ích, còn có thể tiêm nhiễm nếp sống hư vinh. Khi học xong, thường muốn khoe khoang với người khác, nên thái độ của gia trưởng như chúng ta vô cùng quan trọng.

Buổi sáng chúng ta cũng đề cập đến, nếu chúng học nghệ thuật, chúng ta nên hướng dẫn chúng phải có chí hướng. Học tài hoa nghệ thuật này, phải có thể tạo phước cho nhân dân -thường nói người của quốc gia xã hội, phải là một thể hổ tương lẫn nhau. Mỗi người cống hiến năng lực và tài hoa của mình để lợi ích đoàn thể. Thế nên chúng ta hướng dẫn chúng, các em xem nhiều như thế_Ví dụ khúc nhạc mà chú Lý Thúc Đồng tiên sinh viết, hiện nay vẫn không ngừng hun đúc tánh tình của con người. Nếu các em muốn học âm nhạc, cũng phải giống như Lý Thúc Đồng tiên sinh, lập định chí hướng cao. Phải có thể “di phong dị tục, mạc thiện ư lạc”, dùng âm nhạc để cải thiện nếp sống xã hội.

Khi chúng ta dẫn dắt như vậy, chúng vừa có chí hướng. Tin rằng việc học tập của chúng, nhất định có sự khác biệt với các em khác. Khi chúng chỉ vì khoe khoang, đứa bé này học môn tài hoa này, tuyệt đối sẽ gặp trở ngại mà không thể đột phá. Vì khi chúng thích so sánh với người khác, chúng có tâm được mất hơn thua, niềm hứng thú sẽ rất nghiêm trọng, đến lúc đó sẽ không leo lên được. Nhưng khi chúng có chí hướng, chúng sẽ không ngừng cố động mình hướng lên trước. Thế nên chí hướng đã quyết định tất cả mấu chốt thành bại. Trong Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn có đề cập đến, đọc sách chí hướng ở đâu? Thánh hiền. Người hiện nay đọc sách chí hướng là gì? Kiếm tiền.

Nên quý vị xem, người đọc sách đều học rất khổ, học mà giận giận mình, vì họ thi không tốt, mục tiêu đó là sai lầm. Cũng vậy, rất nhiều người học nghệ thuật, nghệ thuật chí ở đâu? Nên công phu của họ, không thể thăng tiến. Chúng ta cần nắm chắc căn bản, Phạm Trọng Yên đọc sách mục đích ở đâu? Phải tìm thấy và nắm bắt một cơ hội có thể phục vụ cho nhân dân, nên tâm cảnh của ông đối với người đọc sách chỉ vì công danh hiệu quả có giống nhau chăng? Tuyệt đối không giống nhau. Nên giáo dục ở “thận ư thủy”, cận thận khi mới bắt đầu. Chúng ta hướng dẫn các em học tập tài hoa, kỹ năng, cần phải có quan niệm chính xác. Vì thế không thể “kiến năng”, là trường dưỡng thái độ khiêm tốn của chúng.

Trong Dịch Kinh có đề cập đến, “khiêm quái, lục hào giai kiết”. Trong Thư Kinh cũng đề cập đến “mãn chiêu tổn, khiêm thọ ích”. Quẻ 64 trong Dịch Kinh, mỗi quẻ đều có kiết hung xen tạp, chỉ có một quẻ tất cả sáu vạch đều là kiết, chỉ có một “khiêm quái”. Nên một đứa trẻ hiểu được khiêm tốn, chúng có thể không gặp bất lợi. Trong bốn bài của Liễu Phàm Tứ Huấn, nói về điểm mấu chốt của triết học nhân sinh. Trong đó bài thứ tư, miêu tả sự lợi ích của sự khiêm tốn. Ông Viên Liễu Phàm khi thi, cũng từng tham gia mấy lần thi tiến sĩ. Mỗi lần trước khi thi, ông quan sát những bạn đồng học đi thi và phát hiện có một số người đặc biệt khiêm tốn, khiêm tốn vượt trên người khác. Đối với người khác rất cung kính, nhún nhường. Tuy những đồng học này có người tuổi còn rất trẻ, nhưng ông cảm thấy họ nhất định trúng tuyển, và cuối cùng kết quả đều như mong đợi, những người khiêm tốn đều trúng tuyển.

Thế nên chúng ta từ nhỏ cũng phải thường nhắc nhở con cái luôn giữ sự khiêm tốn. Mặc dù ngày nay tài hoa chúng ta có giỏi đến đâu, nhưng tài hoa này phải chằng dựa vào chính mình mà hình thành? Không phải, mà trong quá trình trưởng thành, rất nhiều người chiếu cố cất nhắc chúng ta. Nên càng có tài hoa, chúng ta càng cảm niệm nhiều người đã ủng hộ chúng ta. Có tâm như vậy tự nhiên sẽ không ngạo mạn, đây là “đối tôn trưởng, vật kiến năng”.

Câu tiếp theo “lộ ngộ trưởng, cấp xu tổn. Trưởng vô ngôn, thoái cung vị”. Khi trên đường gặp trưởng bối, chúng ta phải chủ động đến

chào hỏi. Chúng ta dạy học, tôi từng nghe mẹ tôi nói, có một số học sinh, học sinh mẹ từng dạy, khi đi trên đường nhìn thấy bà lập tức tránh nơi khác, không đến chào hỏi. Các bạn, tình trạng này là nguyên nhân gì tạo thành? Đương nhiên có rất nhiều nguyên nhân. Ví dụ chúng ta làm thầy cô giáo, không thân lắm với học trò, nên chúng cũng không gần gũi. Cũng có thể những đứa bé này từ nhỏ không quen hành lễ với người lớn, nên chúng không chủ động chào hỏi người lớn, không hiểu được đạo lý đối nhân xử thế. Nên chúng ta cũng phải nói với các em, khi gặp trưởng bối nhất định phải đến trước cúi mình hỏi han, đây là lễ nghi gặp mặt.

Các bạn, cúi người xuống có dễ chẳng? Hiện nay bảo quý vị cúi người 90 độ trước người khác, có thể rất nhiều người không quen. Ở Thẩm Quyển có một trường mầm non, ở đó huấn luyện các em cúi đầu, huấn luyện khoảng một hai tháng, vẫn tiếp tục huấn luyện. Phải để động tác này nội hóa thành tâm cung kính của chúng. Có một đứa bé, mẹ em có ba người chị em, ba em có bốn chị em, nhưng chỉ có ba mẹ em sinh được em. Tức là chị và em của mẹ không có con, chị của ba cũng không có con, chỉ có một mình em. Nên rất nhiều người quan tâm chăm sóc em. Thế nên, các bạn, đứa bé này có dễ nuôi chẳng? Không dễ nuôi, sao quý vị biết? Vừa có ông bà ngoại, ông bà nội, có rất nhiều người thương yêu.

Có một lần ông nội em, nói với các trưởng bối. Ông nói: Gặp đứa cháu này cũng giống như gặp tôi vậy, lời đứa bé này nói chính là tôi nói, nếu ai đánh nó chính là đã đánh tôi. Trong tình trạng đó, đứa bé này sẽ như thế nào? Điều này có thể không phải là một đời. Nên người lớn nếu không biết cách dạy trẻ con như thế nào, đích thực thương quá cũng trở thành hại.

Chúng ta xem, bọn trẻ hiện nay không dễ hướng dẫn, vấn đề xảy ra ở chữ nào? Thương yêu. Ba mẹ em nhìn thấy tình hình đó, đúng lúc cũng có cơ duyên là bắt đầu học Đệ Tử Quy. Họ thấy tình hình không thỏa đáng, nên đem nó về nhà. Một lần đứa bé này đang ăn cơm, thức ăn trên bàn quá ít, nó lập tức dùng chân đạp bàn về sau nói: thức ăn ít quá con không ăn. Như vậy có đúng không? Không đúng, nhưng rất bình thường, vì họ rất yêu thương nó, yêu thương nó như một ông vua con vậy. Vua ăn cơm cần mấy món? 100 món, sao quý vị biết rõ thế. Nên thức ăn quá ít nó không chịu ăn. Sau khi người mẹ đem nó về, mỗi buổi sáng nấu bát cháo rất có dinh dưỡng cho nó ăn, nhưng nó nói với mẹ: con chỉ ăn mì, không ăn cháo. Bà mẹ cũng không nổi giận, vì đóng băng ba thước không thể tan ra trong một ngày. Đã dưỡng thành thói xấu, nay phải nhẫn nại mới thay đổi được.

Thế nên bà nói: con không ăn à, thôi được rồi. Đến chín giờ, nó nói với mẹ mình rất đói. Bà mẹ lại bưng bát cháo đó ra, nó vẫn không ăn. Hiện nay có rất nhiều trẻ em tính khí rất ngoan cố, phải làm sao? Không

nên cứng rắn với chúng, phải cọ xát với chúng. Nên nó không ăn lại đem cất, đến chín giờ rưỡi nó thật sự rất đói, đưa bát cháo ra, nó liền ăn một hơi. Ăn xong nó nói: cũng rất ngon. Đúng vậy, nó đâu biết nhân gian tật bệnh khổ cực. Đến khi đưa nó đi học mẫu giáo, hai người cha mẹ này, cũng rất dụng tâm phối hợp với thầy cô giáo, liền dạy em cúi người. Mẹ em dẫn em đi, gặp thầy cô giáo, phải cúi người trước thầy cô giáo, đứa bé này đứng yên không nhúc nhích_ nó là đứa bé trai. Nên bà mẹ liền bắt đầu cúi người chào thầy cô giáo, bà nói: Con làm giống như mẹ vậy. Bà mẹ này cúi người chào khoảng mười lần, đứa bé vẫn như như bất động.

Nhưng vì phải đi làm, bà mẹ phải đi gấp, đi đến trước cửa câu lạc bộ cảm thấy không đúng, giáo dục phải cẩn thận khi mới bắt đầu. Mới đầu không dạy tốt chúng, về sau muốn dạy lại càng khó khăn. Bà liền gọi điện thoại cho chồng, người chồng lập tức đi đến. Hai vợ chồng cùng đến trước con nói: Bây giờ ba dạy con cúi đầu, cúi đầu trước thầy cô giáo, sau đó người ba liên tục cúi đầu, cũng không biết làm như vậy bao nhiêu lần, đứa bé đứng đó liền bật khóc.

Chân tâm của người cha, khiến con tim khó tiêu hóa của em phải tan chảy, và đứa bé ngay tại đó cúi đầu trước thầy cô giáo. Khi em có thể cúi đầu được, thì về sau không còn khó khăn nữa. Vì thế dạy tốt một đứa bé, đích thực quan trọng nhất chính là sự hợp tác của phụ huynh và thầy cô giáo. Người mẹ này cũng rất nhạy cảm về giáo dục, vì đứa trẻ

này được quá nhiều người thương yêu, không có tâm cung kính đối với người khác, nên bà tìm mọi cách để điều phục ngạo mạn của con, hy vọng nó biết cung kính.

Mỗi lần trước khi rời khỏi khu tập thể của họ, nhà ở tập thể thường có nhân viên bảo vệ. Có lần bà gọi con, đến đây chào chú, chào buổi sáng, mỗi lần như vậy đứa bé này đều không bằng lòng. Có một lần mẹ nó, đứng bên người nhân viên bảo vệ và nói với con, hôm nay con không cúi đầu, thì chúng ta không đi lên, đứa bé vẫn ngoan cố không cúi đầu. Bà liền nói với đứa bé, bà nói: đến người lãnh đạo quốc gia, và tất cả những người đang làm việc. Mỗi người đều có cống hiến đối với xã hội, đều đáng để chúng ta tôn kính. Các con tuổi còn nhỏ, đều cần cha mẹ chăm sóc, còn có rất nhiều người phục vụ các con, vì thế con nên chủ động cảm ơn và chào hỏi chú bảo vệ này, bà đã đứng trước chú bảo vệ này, giáo dục con mình. Nên khi đứa bé có thể nghe được những đạo lý này, đều có thể cúi đầu trước bậc trưởng bối, tin rằng nó sẽ dưỡng thành thái độ cung kính, điều này đối với cuộc đời nó lợi ích vô cùng.

Lễ nghi khi gặp mặt, chúng ta có thể dùng cách cúi đầu. Vậy giữa người lớn với nhau, hiện nay thông thường dùng phương pháp gì? Bắt tay. Thật ra bắt tay là lễ nghi của người phương tây, còn chúng ta thông thường cũng dùng cách cúi đầu chào. Đương nhiên khi gặp trưởng bối, chúng ta phải “cấp xu tôn”, phải chủ động cúi đầu. Quý vị không thể từ

xa nhìn thấy ông nội, vẫn cứ đi từ từ, đó là không cung kính. Đối diện với người lớn, chúng ta có thể cúi đầu chào hỏi. nếu ngang hàng thì cúi đầu rất tự nhiên.

Chúng ta thấy hiện nay, bộ phim Thương Đạo dài tập của Hàn Quốc. quý vị thấy họ gặp nhau đều cúi người như vậy, cảm thấy rất dễ chịu. Đến người nhìn thấy không thuận mắt, họ cũng bốt phóng tưng một chút, hành lễ với người khác.

Hiện nay có rất nhiều trường hợp, đều dùng cách bắt tay để chào hỏi. Các bạn, bắt tay nên chú ý đến điều gì? Ví dụ ai đưa tay ra trước mới phù hợp lễ nghi hơn? Chúng ta nên suy nghĩ đến vấn đề thứ tự, khi bắt tay, trưởng bối và hậu học ai đưa tay ra trước? trưởng bối đưa trước, mới đến hậu học đưa tay ra, nếu không chúng ta cúi đầu chào là được.

Cấp trên và thuộc hạ ai đưa tay trước? cấp trên đưa tay trước. Ví dụ quý vị đến công ty người khác, nhìn thấy tổng giám đốc, tổng giám đốc chưa đưa tay, quý vị đã đưa tay ra: chào ông! Chào ông! Người ta không biết quý vị là ai, nên không đưa tay ra bắt, không phải quý vị thấy rất ngượng ngịu sao? Thế nên đối diện với cấp trên của người khác, cũng là đợi cấp trên đưa tay trước, chúng ta mới đưa tay. Thứ tự này không được điên đảo, nếu không có thể sẽ có tình huống khó xử xảy ra.

Nam và nữ ai nên đưa tay trước? Nữ. Quý vị rất có kinh nghiệm, đúng! Là nữ đưa tay trước. Nếu không người nam đưa tay ra, người ta không bắt tay quý vị, quý vị rất lúng túng, đây là thứ tự.

Thứ hai, khi chúng ta bắt tay, phải chú ý vấn đề thái độ. Bắt tay nên chú ý những động tác nào? Thái độ nào? Chúng ta diễn thực tế để tập luyện một chút, vị nào xung phong lên để chúng ta bắt tay. Đây, vị này, chính là anh. Nhân sinh sẽ có rất nhiều quả cầu biến hóa, khi quý vị tiếp được, quý vị cần phải rất tự nhiên. Khi chúng ta gặp bạn cần bắt tay, đầu tiên chúng ta cần chú ý đến đôi mắt. Mắt phải nhìn đối phương, ví dụ bây giờ tôi bắt tay anh này: “chào anh, chào anh”, đối phương sẽ cảm thấy như thế nào? Sao không có chút thành ý nào cả thế, có tình hình này. Vì trong buổi tiệc gặp rất nhiều bạn bè. Khi bắt tay với họ, nhưng mắt lại nhìn người khác. Đang bắt tay người này mà quay qua “chào anh, chào anh”, không tập trung, không có thành ý, thế nên mắt phải nhìn thẳng đối phương.

Chúng ta làm lại lần nữa. Chào anh! Ngoài đôi mắt ra, còn phải chú ý đến tay, không nên dùng lực quá mạnh, nếu không sẽ bóp tay người ta rất đau. Ví dụ tôi dùng lực mạnh bóp tay anh ta: “chào anh, chào anh”, sức chịu đựng của anh ta khá mạnh, nên phải chú ý mức độ dùng sức. Hơn nữa vị trí bắt tay cũng phải đúng, ví dụ có nhiều người khi bắt tay, không có lực, chính là như vậy: “chào anh, chào anh”. Có ai thấy bắt tay như vậy chưa? Giống như là bệnh nghề nghiệp vậy, chỉ đụng

vào tay người ta là được, như vậy đều không có thành ý. Nên bắt vào khoảng vị trí này, như vậy rất tốt.

Tiếp theo, phải chú ý thời gian bắt tay. Không thể quá lâu, không thể như vậy: “chào anh”, họ không biết khi nào quý vị buông tay. Đặc biệt là người nam khi gặp cô gái đẹp, điểm này càng không thể phạm sai lầm. Khi chúng ta lúc nào cũng chú ý đến, như vậy người khác bắt tay chúng ta sẽ rất hoan hỷ. Được! cảm ơn anh, cho một tràng pháo tay động viên. Đây là trong khi bắt tay, lúc nào cũng để người ta cảm thấy dễ chịu.

Bắt tay xong phải giới thiệu, phải giới thiệu lẫn nhau. Thứ tự giới thiệu rất khéo léo, nó trái ngược với thứ tự khi bắt tay. Ví dụ trưởng bối đưa tay trước, mới đến hậu sanh đưa tay. Nhưng khi giới thiệu, lại đem hậu sanh giới thiệu với trưởng bối, đem thuộc hạ giới thiệu cho thượng cấp, đem người nam giới thiệu trước người nữ, đúng là đảo ngược lại. Thật ra nó tuy là một lễ nghi, nhưng ngày nay chúng ta thiết nghĩ, khi quý vị dẫn bạn học của mình đến làm quen với ba mẹ. Quý vị có nắm tay ba mình nói, ba đến đây, chúng ta đến làm quen với bạn con, như vậy cảm giác rất kỳ cục.

Thật ra lễ nghi, nó chính là thuận theo tự nhiên. Làm gì có chuyện dẫn người lớn đến làm quen một người, có thể thân cao còn kém họ một bậc, như vậy quả thật rất kỳ quái. Nên lễ, trong Lạc Ký của Lễ Ký có đề cập đến: “lễ giả, thiên địa chi tự dã”, thiên địa là một thứ tự và quy

luật rất tự nhiên. Đây là những tình huống cần chú ý khi giới thiệu. Trong quá trình giới thiệu, rất có thể người ta sẽ đưa danh thiếp cho quý vị. Đưa danh thiếp và nhận danh thiếp cũng phải chú ý.

Đưa danh thiếp như thế nào? Quý vị không nên cầm cả hộp đựng danh thiếp rồi anh một tấm, chị một tấm, làm vậy khiến người khác có cảm giác gì? Không tôn trọng người khác. Khi một người không tôn trọng người khác, thật ra đó cũng là không tôn trọng chính mình, tục ngữ gọi là: “tự thủ kỳ nhục”. Quý vị không kính người khác, thật ra là đã bất kính với chính mình. Tấm danh thiếp đó là tượng trưng cho quý vị, sao quý vị có thể phát một cách tùy tiện như vậy. Nên cầm ra một tấm, dùng hai tay đưa cho người khác. Khi đưa, nên dùng mặt nào hướng về người đối diện? Họ lập tức đưa qua, là có thể thấy được mặt chính. Nếu ta đưa trái, họ phải trở lại để xem, chi tiết nhỏ này cũng thường hiển lộ ra, quý vị phải thường nghĩ cho người khác.

Khi quý vị đón lấy, nhất định phải xem qua một lần. “Xưng tôn trưởng, vật hô danh”. Không chỉ đối với tôn trưởng như vậy, mà đây là cách giao tiếp thông thường giữa người với người. Nếu như họ là tổng giám đốc, nếu như là trưởng khoa, chúng ta dùng cách xưng hô này để thể hiện sự tôn kính, họ cũng cảm thấy rất hoan hỷ. Nên chúng ta nhất định xem kỹ họ của người ta, ví dụ như trưởng khoa Trần, “trưởng khoa Trần, chào ông”. Quý vị không nên cầm lấy mà không xem rõ người ta

họ gì, đã ngồi xuống nói chuyện, mới nhớ ra là không biết người ta họ gì, liền cầm ra để xem lại, như vậy thì quá ngượng ngùng.

Cầm danh thiếp rồi nên để ở đâu? Có thể quý vị lấy ví ra để vào. Rất nhiều người trực tiếp để trên bàn. Trong quá trình ăn cơm, múc canh bị đổ xuống. Có thể đối phương thấy: ôi danh thiếp của tôi. Như vậy họ có hợp tác với quý vị chẳng? Họ có buôn bán với quý vị chẳng? Đối với danh thiếp của tôi mà không tôn trọng như vậy. Có thể để lại một ấn tượng không tốt cho họ. Khi chúng ta lúc nào cũng giữ lễ, sẽ để lại ấn tượng tốt cho người khác, là đã đi cùng chiếc cầu hữu nghị với người ta. Nên lễ nghi khi gặp mặt, chúng ta cũng không thể sơ suất.

Từ khi bắt đầu chúng ta nói về lễ nghi tiếp đãi, bây giờ nói về lễ gặp mặt. “Lộ ngộ trưởng, cấp xu tổn, trưởng vô ngôn, thoái cung lập”. Ví dụ chúng ta đến chào hỏi trưởng bối, nếu trưởng bối không có việc gì, đợi họ đi rồi chúng ta mới được đi, gọi là “trưởng vô ngôn, thoái cung lập”.

Khi tôi học đại học, rất ít có dịp về nhà, một học kỳ trở về không được mấy lần. Khi chúng tôi vừa bước vào cửa, nhìn thấy ba mẹ, đây gọi là gặp người lớn, chúng tôi gọi ba mẹ. Rất nhiều sinh viên đại học khi trở về nhà, đối với mẹ giống rất lạnh nhạt. Chào hỏi xong, còn bận rộn hơn bình thường ở trường, bận làm gì? Tìm một số bạn học, có tình trạng này chẳng? Quý vị xem ba mẹ đợi rất lâu quý vị mới về nhà, có thể có rất nhiều chuyện muốn nói với quý vị, vậy mà chúng ta bỏ quên

cảm nhận của ba mẹ và trưởng bối. Điều này tôi cũng đã từng làm, nên cần phát lồ sám hối.

Sau khi chào hỏi cha mẹ xong, cất hết tất cả hành lý, lập tức đi đến. Vì một thời gian không nói chuyện với quý vị, không hiểu rõ tình hình của quý vị, nhất định ba mẹ lo lắng rất nhiều. Thế nên lúc này quý vị nên ngồi xuống, xem sách cùng mẹ cũng được, uống với mẹ tách trà cũng được, thời gian này tuyệt đối không thể bỏ. Rất nhiều người nói, mẹ tôi chẳng có gì nói với tôi cả, vì quý vị chào xong là đi mất, khi lời của bà con chưa kịp lắng động để nói ra. Thật ra khi quý vị có tâm, chỉ cần yên lặng ngồi bên mẹ cha, ngồi với người lớn một lúc, thì linh cảm của họ sẽ đến. Tự nhiên có rất nhiều lời, có thể câu thông với quý vị. Nên khi chúng ta nói chuyện với người lớn, cần phải có nhẫn nại. Cùng ngồi với họ, thật sự ngồi được một lúc, cha mẹ đích thực không nói gì, chúng ta mới “trưởng vô ngôn, thoái cung lập”.

Khi tôi từ Hải Khẩu về, trưa hôm đó tôi đi thăm ông nội trước, thăm ông nội xong, tối trở về. Cũng là có hơn bốn tháng không nói chuyện cùng ba mẹ, nên tôi bỏ hết tất cả, nói chuyện với ba mẹ trước, nói chuyện đến hai ba tiếng. Trong quá trình nói chuyện, tôi đem tình hình sinh hoạt, công tác của mình báo cáo với ba mẹ rất tường tận, để ba mẹ yên tâm về những gì chúng tôi làm ở đó. Thế nên ba tôi, còn nhớ lần đầu tiên tôi trở về báo cáo với ba, trong quá trình ông nghe, trong mắt có ba lần rơi lệ. Vì ông nghe ở Hải Khẩu, ở Thẩm Quyến rất nhiều người

học xong trở về lạy cha mẹ, ông nghe như vậy không nhịn được nên chảy nước mắt. Sau lần đó tôi trở lại tiếp tục làm việc, lần đầu tiên gọi điện về nhà. Kết quả ba tôi liền nói, con ở đó làm việc, cố gắng làm cho tốt, không cần lo việc ở nhà, việc ở nhà ba điều xử lý rất tốt. Ba còn khiến tôi an tâm, hy vọng tôi không vướng bận gì.

Còn nhớ có lần tôi kể với ba tôi một trường hợp, là ở Hải Khẩu có một học sinh, vì thầy anh ta rất nỗ lực dạy họ Đệ Tử Quy. Khi cuối năm anh ta về nhà, liền muốn lễ bái cha mẹ, cảm ơn sự quan tâm trong năm qua. Anh ta liền bưng hai ly nước, ở trong phòng chuẩn bị bước ra. Trước khi anh ta muốn bưng ra, cảm thấy tim mình đập rất hồi hộp, có chút không giám. Nhưng chưa bước ra thì có khách đến, một số người khác đến, khiến anh ta càng thoái lui, lại có người khác, càng lúc càng thấy ngại. Nhưng anh ta lấy lại dũng khí, thầy giáo đã dạy, chúng ta phải nỗ lực để làm. Thế nên anh ta mở cửa, trực tiếp bước đến trước mặt cha mẹ. Anh ta đột nhiên quỳ xuống, tất cả người thân vốn đang nói chuyện, anh ta vừa quỳ xuống thì hoàn toàn yên tĩnh, không biết sức mạnh nào. Những người có chút hài hước cũng đều im lặng, sau đó anh ta nói: cảm tạ ân dưỡng dục của cha mẹ trong năm qua, năm mới bắt đầu, chúc ba mẹ sức khỏe sống lâu. Nói xong liền lạy cha mẹ ba lạy. Người lớn ngồi quanh đó thấy vậy đều rất cảm động, nên anh ta cũng đang ảnh hưởng người lớn. Sau khi anh ta trở lại trường đã viết một bài văn, anh ta nói khi anh ta đi cảm ân cha mẹ, anh ta rất run, nhưng khi

anh ta quỳ xuống, đột nhiên cảm thấy đầu óc rất tỉnh táo. Thế nên bước chân đầu tiên có hơi khó khăn, nhưng chỉ cần ta dừng cảm bước ra, sẽ cảm thấy càng làm càng tốt.

Câu tiếp theo: “Kỳ hạ mã, thừa hạ xa, quá do đãi, bách bộ dư”. Đây là miêu tả lại công cụ giao thông ngày xưa, ngồi trên ngựa, ngồi trên xe. Khi chúng ta ngồi trên ngựa mà gặp trường bối, phải lập tức xuống ngựa. Vì quý vị ngồi trên lưng ngựa, gặp ông nội của quý vị, sau đó quý vị nói: ông nội! chào ông! Như vậy quả thật không cung kính. Hoặc là đang ngồi trên xe, cũng nên xuống xe hành lễ. Suy rộng ra, có thể đúng lúc quý vị đang bận. Ví dụ như đang đánh vi tính, khi có trường bối đến, trước nên như thế nào? Trước là dừng công việc để hỏi thăm, lúc nào cũng không nên quên tâm cung kính này. Nhưng nếu như hiện tại đang ngồi trên xe, xe đang chạy trên đường cao tốc, đột nhiên phát hiện chú đang chạy xe, lúc này nên làm thế nào? Có thể hạ cửa xe xuống, lớn tiếng gọi: Chú à, điều này nên suy nghĩ về vấn đề an toàn. Vì thế học lễ nghi cũng phải học một cách linh hoạt, không thể học cứng ngắt.

Chúng ta tiếp tục đọc câu kinh văn sau. “Trưởng giả lập, ấu vật tọa, trưởng giả tọa, mạng nữ tọa. Tôn trưởng tiền, thanh yếu đê, đê bất văn, khước phi nghi. Tiến tất xu, thoái tất trì, vấn khởi đối, thị vật di”. Lúc này câu ở trước vẫn chưa nói xong, “kỳ hạ mã, thừa hạ xa, quá do đãi, bách bộ dư”. “Quá do đãi, bách bộ dư”, chúng ta có thể diễn biến ra thành như thế nào? Lễ nghi tiễn khách, tiễn khách. “Quá do đãi, bách

bộ dư”, chính là tiễn trưởng bối, tiễn khách, chúng ta phải đợi họ đi rồi chúng ta mới đi. Khi giảng giải về điều này, tôi sẽ để học sinh tiễn khách thực tế. Một người làm chủ, một người làm khách, sau đó đi đến trước cửa nói: tạm biệt. Chủ nhân lập tức “ầm” đóng cửa lại, các đồng học khác liền được một trận cười. Sau đó lại mở cửa ra và hỏi khách, giả dụ người ta tiễn bạn như vậy, bạn có cảm giác gì? Anh ta nói, hình như là muốn đuổi tôi đi cho rồi, lần sau tôi không đến nữa. Thế nên tiễn khách cũng phải để người ta cảm thấy khách đến mà như trở về nhà, cảm nhận được sự tôn trọng. Chúng tôi trực tiếp thông qua thảo luận, ngoài thao tác thực tế ra, còn thông qua thảo luận.

Các em, các em cảm thấy tiễn khách như thế nào là thích đáng? Nhiều em bắt đầu suy nghĩ: tiễn họ đến thang máy, đi thang máy xuống, sau đó chúng ta trở lại. Như vậy trong lòng khách có cảm nhận gì? Rất ấm áp. Nếu như không có cầu thang máy? Chúng ta tiễn họ đến cửa cầu thang rồi trở lại.

Người xưa, khi họ tiễn trưởng bối, tiễn sư trưởng đích thực đều làm được “quá do đãi, bách bộ dư”. Đều là thấy thầy rẻ hết đường cong, không nhìn thấy bóng thầy họ mới đi. Khi tôi đến Úc Châu học, học là phải hành. Nên buổi tối khi thầy giảng bài xong, chúng tôi cùng nhau tiễn thầy trở về nơi thầy ở. Tôi thường đứng mãi ở đó, đợi khi thầy vào phòng, chúng tôi mới ra về. Các bạn học cảm thấy rất kỳ lạ, vì sao tôi cứ đứng mãi ở đó? Tôi liền nói với họ: “quá do đãi, bách bộ dư”. Thật ra

khi chúng ta làm động tác này, trong lòng cảm thấy thật là hoan hỷ. Vì trong quá trình tiến thầy, trong đầu chúng ta không ngừng hiện lên điều gì? Hiện lên cuộc đời chúng ta, nếu không gặp được thầy, trí tuệ không khai, phiền não không đoạn. Chính nhờ có sư trưởng giáo huấn từng li từng tí, chúng ta mới có nhiều trưởng thành trong cuộc đời. Thế nên trong quá trình tiến thầy, đều bao hàm một trái tim cảm ân, trân trọng nhân duyên thầy trò này.

Nên người xưa, giữa người với người rất có tình nghĩa. Có phần tình nghĩa này, mới viết ra được rất nhiều thi từ vô cùng cảm động.

Tiết học này chúng ta tạm dừng ở đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 19

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 20

Chào tất cả mọi người. Chúng ta vừa mới đề cập đến người xưa rất trọng tình nghĩa. Trong người thân, trong bạn bè đều thể hiện ra điều này. Lý Bạch viết một bài Hoàng Hạc Lâu Tống Mạnh Hạo Nhiên Chi Quảng Lăng, đề cập đến:

“Cố nhân tây từ hoàng hạc lâu

Yên hoa tam nguyệt hạ Dương Châu

Cô phàm viễn ảnh bích không tận

Duy kiến Trường Giang thiên tế lưu”. “Cô phàm viễn ảnh bích không tận”, ông ta tiễn bạn là đợi đến khi hoàn toàn không nhìn thấy hình ảnh bạn, ông mới miễn cưỡng ra đi. Tình nghĩa đó, tâm tiếc nuối đối với bạn đó đã lộ ra trong khi tống biệt. Thanh niên thời nay có thể viết được bài thơ như vậy chăng? Rất khó. Vì hiện nay các em không có tâm cung kính, luôn nôn nóng, bực bội. Thế nên trong những lễ nghi này, chính là trường dưỡng lòng cung kính của các em đối với người khác.

Hôm trước đại ca kết nghĩa của tôi, đến nghe tôi giảng bài. Anh ta từ Đài Trung đến, và nghe xong hai tiết thì anh lại có việc, chiều phải đi. Anh ấy nói không đến nghe tôi giảng anh rất khó chịu, anh ủng hộ tôi vô điều kiện, thật là rất ủng hộ tôi. Sau đó tôi đi cùng anh một đoạn đường, tiễn anh đến ga xe lửa. Khi anh ra đi, tôi cũng đứng mãi ở đó “quá do đãi, bách bộ dư”. Đột nhiên nghĩ lại mười năm quen anh, tôi quyết định rất nhiều việc anh đều rất ủng hộ. Tuy có rất nhiều lần tôi thất bại, nhưng anh ta vẫn luôn tin nhiệm tôi. Anh nói, chỉ cần em duy trì tâm ban đầu của mình đối với người, đối với xã hội, nhất định sẽ làm được những việc lợi ích tha nhân. Đại ca lúc nào cũng quan tâm đến tôi, thấy tôi mấy năm gần đây chuyên tâm vào việc giáo dục, anh cũng rất hoan hỷ, rất yên tâm.

“Trưởng giả lập, ấu vật tọa, trưởng giả tọa, mạng nãi tọa”. Nghĩa là khi người lớn đứng thì hàng hậu sanh chúng ta không nên ngồi, đợi trưởng bối bảo chúng ta ngồi, chúng ta mới được ngồi, đây là lễ tiến thoái. Học lễ nghi cũng phải học một cách linh hoạt, không nên học một cách cứng nhắc. Ví dụ thấy người cần phải hành lễ, phải cúi đầu. Như lúc quý vị đang ở trong thang máy, rất chật, đột nhiên thấy chú mình đến, quý vị có nên cúi đầu chào ông chẳng? Có thể người bên cạnh đều bị quý vị hất qua một bên. Thế nên học lễ cũng phải vận dụng một cách linh hoạt.

Lúc này giáo thọ Trương cũng nói, khi ở trong nhà vệ sinh có cần cúi đầu hành lễ chẳng? Như vậy thì không cần, đợi ra ngoài rồi chào hỏi cũng được, chúng ta nên thuận thế mà làm, vận dụng sao cho phù hợp từng nơi. Chúng tôi có một thầy giáo, ông cũng học “trưởng giả tọa, mệnh nãi tọa”. Nên khi đến đơn vị, đàm luận với người phụ trách ở đó, đối phương là phụ nữ. Ông đã đứng rất lâu, cô này mới ngồi xuống. Vừa ngồi xuống, người bạn này của tôi vì cô ta là trưởng bối, “trưởng giả lập, ấu vật tọa”. “Trưởng giả tọa, mạng nãi tọa”. Nhưng người lớn chưa nói thì anh ta vẫn tiếp tục đứng, thế nên đầu vị trưởng bối này phải ngẩng lên mãi, vì anh ta rất cao. Cô ấy lại ngồi xuống, nên đầu phải như vậy. Đột nhiên vị trưởng bối này cảm thấy đầu rất mỏi, cô ta nói: anh ngồi xuống đi, đầu tôi sắp chịu không nổi rồi. Khi chúng ta nhìn thấy người khác ngẩng đầu lên như vậy, không đợi trưởng bối kêu ngồi, cũng

rất tự nhiên ngồi xuống. Vì thế không nên học một cách cứng nhắc, đây là “trưởng giả tọa, mạng nãi tọa”.

Có một đứa trẻ khoảng hai ba tuổi, là một bé gái. Một hôm cùng cha mẹ và bà ngoại đi dạo trong công viên. Ba của em ngồi đó xem báo, bé gái ngồi trên ghế đá. Lúc đó bà ngoại đi đến, đứa bé này đột nhiên đứng dậy. Vì chiếc ghế này hơi cao, mà nó lập tức nhảy xuống, do không đứng vững liền nghiêng về phía trước, sau đó ngã xuống. Bà ngoại và ba em đều cảm thấy rất kỳ lạ, liền đứng dậy đỡ em lên và hỏi, con nhảy xuống làm gì? Bé gái nói “trưởng giả lập, ấu vật tọa”, vì bà ngoại đến nên nó lập tức nhảy xuống. Người cha đứng đó gương ngùng toát mồ hôi, bà ngoại đi đến ông ngồi đó xem báo không hề nhúc nhích, mà đứa bé gái hai ba tuổi này lại nhảy xuống. Thật là hậu sanh khả úy. Đối diện với những đứa trẻ đọc sách thánh hiền, chúng ta cũng phải như chúng vậy cố gắng học thật tốt và thực hành Đệ Tử Quy.

Câu tiếp theo. “Tôn trưởng tiền, thanh yếu đệ, đệ bất văn, khước phi nghi”. Đây là lễ phép khi nói chuyện. Trước mặt trưởng bối âm thanh phải thấp xuống, nếu không sẽ ảnh hưởng đến người lớn nói chuyện. Trẻ em hiện nay, đối với việc khi nào nên nói, khi nào không nên nói, thiếu sót sự đả đo chừng mực. Thông thường khi một đám trẻ gặp nhau là không khống chế được, la hét rất lớn ồn đến dậy trời. Lúc này trưởng bối nên bắt chúng dừng lại đúng lúc, nếu không đợi chúng thành thói quen, sẽ rất khó thay đổi chúng.

Khi phát hiện các em nói chuyện lớn tiếng ảnh hưởng người lớn nói chuyện, phải lập tức nói: các con nhỏ tiếng một chút. Có một vài người lớn quát: nhỏ tiếng một chút. Các em liền nhỏ tiếng lại, nhỏ lại được bao lâu? Ba phút, lại không khống chế được. Nhỏ tiếng lại, lại được ba phút là hết hiệu quả. Trưởng bối nói: thôi kệ chúng đi, đừng để ý chúng. Như vậy đúng hay không? Không đúng. Thế nên giáo dục rất cần tính nhẫn nại.

Người xưa rất nhấn mạnh đạo trung dung, thật ra đạo trung dung biểu hiện ngay trong cuộc sống hằng ngày của một người. Ví dụ mặc áo quần có cần đạo trung dung chẳng? Mặc quá nhiều thì rất nóng, mặc quá ít sẽ cảm lạnh. Còn ăn cơm thì sao? Ăn quá nhiều sẽ đau bao tử, ăn ít thì đói. Vậy nói chuyện cần trung dung chẳng? Đúng vậy, đây là “tôn trọng tiền, thanh yếu đệ”. Nhưng nếu nói chuyện với trưởng bối mà nói không rõ ràng, như vậy là rất thất lễ, nên “đệ bất văn, khước phi nghi”. Nói chuyện với người lớn, phải để trưởng bối nghe rõ ràng chúng ta đang nói gì, mà còn phải chú ý, khi nói chuyện mắt phải nhìn đối phương, nhìn trưởng bối, gọi là “vấn khởi đối, thị vật di”.

Chúng ta nói chuyện với trẻ em hiện nay, mục quang của chúng có thể chuyên chú vào quý vị bao lâu? Không lâu được, mười phút đã là không tệ. Các em nói chuyện với người khác mắt đều không chuyên chú, chứng tỏ chúng không có tâm cung kính, rất nông nổi. Tại sao hiện nay các em lại nông nổi như vậy? Chính là quá thiếu sót giáo dục lễ tiết,

lâu ngày thành chuyện ta ta làm. Nên những chi tiết nhỏ này đều cần các bậc trưởng bối, cố gắng nhẫn nại để hướng dẫn, khiến chúng dần dần đi vào quy cũ, lúc nào cũng nghĩ cho người khác.

“Cận tất xu, thoái tất trì”. Gặp người lớn phải đi nhanh đến trước, không nên để trưởng bối đợi quá lâu. Khi nói chuyện với trưởng bối xong và muốn đi, thì từ từ thụt lùi mấy bước sau đó mới bước đi. Không nên trưởng bối vừa nói xong: “vâng, tạm biệt”! Liền lập tức quay đầu bỏ đi. Như vậy giống như nói với trưởng bối rằng, tôi muốn đi ngay lập tức, không muốn lưu lại thêm một giây nào nữa. Phải nghĩ đến cảm nhận của người khác trên mọi phương diện, gọi là “thoái tất trì”.

Câu sau cùng trong Xuất Tắc Đệ: “Sự chư phụ, như sự phụ. Sự chư huynh, như sự huynh”. “Chư phụ” và “chư huynh”, ngày xưa có nghĩa là chỉ cho bác, chú, cậu. “Chư huynh” là anh chị em con cô con bác, và anh chị em con dì con cậu, những quan hệ thân thích này. Chúng ta có thể hồi tưởng lại, các vị chú, bác cũng đều bầu bạn chúng ta, chăm sóc chúng ta trưởng thành. Cũng không biết từng ẵm bồng chúng ta bao nhiêu lần, trong lòng chúc phúc chúng ta mạnh khỏe lớn khôn, tất cả đều rất quan hoài chúng ta. Tục ngữ nói nhận của người dù chỉ là một chút, cũng phải hết sức báo đáp. Có thái độ như vậy nhân sinh mới có hậu đạo, nhân sinh mới sung mãn hoan hỷ.

Lần này giảng bài cũng thấy rất nhiều trưởng bối, rất nhiều bạn bè, đều là người tôi quen mấy năm gần đây. Cũng có người một hai năm

chưa gặp mặt, khi gặp nhau những vị trưởng bối, bạn bè này đều rất hoan hỷ. Họ cũng chúc phúc tôi trong giai đoạn này có thể tiến bộ thêm. Khi tôi đối diện với sự chúc phúc chân thành của họ, tôi đều ghi nhớ trong lòng, “thọ nhân điểm tích, dũng tuyền tương báo”, càng nên cố gắng nâng cao chính mình để cống hiến cho xã hội. Khiến những người chúc phúc chúng ta đều có thể sanh tâm hoan hỷ.

Cũng vậy, các bậc chú bác, những huynh đệ tỷ muội đều là những người bầu bạn chúng ta cùng lớn lên, cũng nhắc nhở và quan tâm chúng ta rất nhiều. Tình nghĩa này chúng ta lúc nào cũng phải giữ mãi trong lòng. Khi họ có nhu cầu gì, chúng ta nhất định tận tâm tận lực giúp đỡ. “Chư phụ” ngoài việc chỉ nhân duyên là thân thuộc ra, chúng ta có thể giải thích nó rộng hơn. Chư có thể coi là đại chúng, cũng chính là phụng dưỡng cha mẹ của bất cứ người nào, chúng ta đều phải có tâm cung kính. Đối đãi với tất cả anh chị em của người khác, chúng ta cũng phải có lòng yêu thương, cũng phải quan tâm.

Khi chúng ta dùng cách này để lý giải, thì tất cả nội tâm sẽ vô cùng rộng mở, lượng lớn phúc cũng lớn. Bà Hứa Triết ở Singapore, bà là quốc bảo của Singapore, từng có ký giả phỏng vấn bà, vì cuộc đời mấy mươi năm của bà đều tận lực chăm sóc bệnh nhân, quan tâm người nghèo khổ. Ký giả hỏi bà: “bà giúp nhiều người như vậy, giúp nhiều người khác như vậy”. Khi ký giả hỏi mới một nửa bà đã nói: tôi đâu có giúp người khác đâu? Tôi giúp đều là anh chị em của mình. Nên trong thái độ đó

của bà, đâu là nhà của bà ấy? Toàn thể vũ trụ đều là nhà của bà ấy. Ký giả lại hỏi: bà chăm sóc người khác, vậy ai chăm sóc bà? Quý vị xem, con người có rất nhiều phiền não, chăm sóc người khác còn sợ không ai lo cho mình. Người trưởng bối này rất vui, bà liền nói: tôi không cần chăm sóc tôi, ông trời sẽ chăm sóc tôi. Thái độ nhân sinh vô cùng rộng rãi. Thái độ nhân sinh này hoàn toàn tương ứng với kinh điển thánh hiền.

Lão tử có nói: “Thiên đạo vô thân, thường dữ thiện nhân”, người lương thiện phước báo của họ không thể hạn lượng. Thế nên bà Hứa Triết nói: tủ lạnh của bà không biết vì sao có rất nhiều thức ăn, mà cũng không biết ai đưa đến. Các bạn, vì sao không biết ai đưa đến? Khi người cho không cần hồi báo, người hồi báo cũng không muốn để họ biết. Ví dụ hôm nay chúng ta đem quà đến tặng là có mục đích, khi đem lễ vật đến còn nói với đối phương, cái này là tôi đem đến. Khi chúng ta bỏ ra có mục đích, thì đối phương nhận sẽ có gánh nặng, hình như là nợ tình người của quý vị, giữa người với người sống với nhau như vậy sẽ có áp lực. Bà Hứa Triết bỏ công sức ra không cần hồi báo, bà còn cảm thấy tất cả đều là việc nên làm. Nên người nhận sự giúp đỡ của bà đều cảm động tận đáy lòng, chỉ cần có cơ hội giúp bà làm việc, mọi người đều rất chủ động. Vì vậy mua ít thức ăn bỏ vào tủ lạnh.

Khi cô Dương ra ngoài dạy các em đọc kinh, viết thư pháp. Mỗi lần dạy xong, học sinh đều đã về hết, cô xuống bếp đều phát hiện một ít đồ

ăn. Bên này một bịch rau, bên kia một bịch trái cây, cũng không biết ai đưa đến. Nên chúng ta đích thực có thể dùng chân tâm của mình, để kết giao với mọi người. Khi quý vị xem người trong thiên hạ là anh em, người trong thiên hạ cũng coi quý vị như huynh đệ. Nên người trong bốn biển đều là anh em, nó là một kết quả, nguyên nhân phải tròng như thế nào? Nhất định là chúng ta xem người trong thiên hạ như người nhà, chúng ta chủ động bỏ ra mới có thể đạt được kết quả như vậy.

Trong Hiếu Kinh có đoạn nói: “Kính kỳ phụ tắc tử duyệt, kính kỳ huynh tắc đệ duyệt, kính kỳ quân tắc thần duyệt, kính nhất nhân nhi thiên vạn nhân duyệt”. Nên thực ra quan hệ giữa người với nhau không phức tạp, chỉ cần quý vị có một con tim chân thành, nhất định đạt được nhân duyên rất tốt. Khi chúng ta đối diện với ba của người khác, chúng ta đều rất cung kính, con cái họ đều sanh tâm hoan hỷ. Tin rằng quý vị cùng với người trong gia đình họ giao tiếp một cách tốt đẹp.

“Kính kỳ huynh”, tôn kính huynh trưởng và tất cả em trai em gái của họ, cũng đều rất vui. “Kính kỳ quân”. Quý vị tôn kính cấp trên của họ, hoặc tôn kính công ty của họ, như vậy những người đồng sự, đồng nghiệp của họ cũng rất tôn trọng quý vị. Nếu chúng ta lúc nào cũng giữ tâm cung kính, tự nhiên sẽ thắng được tình hữu nghị của mọi người. Ngoài việc chúng ta vừa đề cập đến đối với cha anh phải cung kính, tiến thêm một bước làm được “ái ốc cập ô”, phải kính “chư phụ, kính “chư

huynh”. Ví dụ con của anh, con của em hay là con của bác, con của chú, chúng ta cũng nên yêu thương.

Ngày xưa vào thời nhà Minh, có một cô gái tên Chương Giai Anh. Cha mẹ cô qua đời từ rất sớm, nên từ nhỏ là cô nhi. Cô có ba người anh trai, sau đó ba người anh trai cũng qua đời sớm, cô với chị dâu cùng nhau chăm sóc mấy đứa cháu. Nhưng thật không may, ba người chị dâu của cô cũng lần lượt qua đời. Trong tình cảnh đó, Chương Giai Anh nhất định gánh vác trách nhiệm này, phải cố gắng nuôi dưỡng những đứa bé này trưởng thành. Khi cô có thái độ này, đó mới thật là “sự chư phụ, như sự phụ, sự chư huynh, như sự huynh”. Vì cô làm như vậy, nhất định khiến các anh của cô rất yên lòng. Huynh trưởng yên lòng, cũng khiến cha mẹ cô được yên lòng, nên chúng ta phải “ái ốc cập ô”, vì thế cô suốt đời không lấy chồng, cô có thiệt thòi chăng?

Tin rằng vì cô dùng lòng yêu thương chân thành để thương yêu những đứa trẻ này, tuổi về già của cô cũng sẽ được hàng hậu sanh này phụng dưỡng cô. Trong quá trình dạy học cũng từng gặp học sinh cha mẹ mất sớm, do người cô nuôi dưỡng. Người cô này khi nói chuyện với đối tượng đều nói, tôi nhất định phải dẫn hai đứa cháu này theo khi lấy chồng. Lúc đó tôi đang nói chuyện với cô ấy_cô của em học sinh này_toàn thân tôi phát sinh một tình cảm rất kính ngưỡng. Thật sự nói chuyện với cô ấy, nói giữa chừng nước mắt không dừng được đã chảy ra, cảm nhận được lòng trung nghĩa đó của cô ta. Thế nên khi mỗi vị

trường bối lúc nào cũng có thể thương yêu con cháu của mình, tin rằng gia đình trong sự không viên mãn, cũng sẽ có phát triển rất tốt, đây là đề cập đến “ái ốc cập ô”. Thế nên phải kính đối với người lớn, phải từ ái đối với người nhỏ.

Lúc này là đề cập đến bà Hứa Triết, bà coi người trong thiên hạ đều như người nhà của mình.

Vào thời nhà Tấn có một người đọc sách gọi là Tổ Tồn, đương thời quốc gia nhà Tấn không được ổn định, phương bắc Ngũ Hồ Loạn Hoa. Ông ta bắt đầu dẫn theo mấy trăm hộ gia đình, bao hàm thân thích của ông, còn có dân cư quanh làng, tất cả đều đưa đến Hoài Tứ. Vì ông từ nhỏ rất có hiệp khí, rất biết chăm sóc người khác. Nên trên đường đi tất cả xe ngựa, đều nhường cho người lớn tuổi ngồi, còn tự mình đi bộ. Cũng đem tất cả tài vật, thuốc thang trong nhà đều đem ra để mọi người dùng, trên đường đi chăm sóc tất cả mọi người như vậy.

Đương thời Tấn Nguyên Đế cũng rất kính phục đức hạnh của ông, nên phong quan chức để ông làm, ông cũng xử lý rất tốt. Luôn ôm chí nguyện, nhất định lấy lại đất đã mất của quốc gia, rất có hùng tâm tráng khí. Quả thật như mong đợi, trong cuộc đời của ông đã lấy lại tất cả số đất đã mất của nhà Tấn. Trong quá trình đi lánh nạn, Tổ Tồn lúc nào cũng nghĩ đến sinh hoạt của tất cả mọi người, đều giúp họ làm sao để canh tác, làm sao để có thu hoạch tốt. Khi gặp những hài cốt, vì thời đại chiến loạn nên thường có rất nhiều hài cốt, rất nhiều trên đất có thể

nhìn thấy. Tổ Tốn liền tổ chức mọi người đem những hài cốt này chôn cất đàng hoàng, còn tổ chức một vài hoạt động tế kỵ cho họ. Những hành vi này đều khiến những người dân đi theo ông rất cảm động.

Có lần khi mọi người cùng nhau ăn cơm, rất nhiều trưởng bối trong lúc nói chuyện đều nói. Họ nói: chúng ta tuổi tác đều đã lớn, có thể gặp được Tổ Tốn cũng giống như cha mẹ tái thế của mình vậy, nên chúng ta có chết cũng không có gì hối tiếc. Lòng nhân nghĩa này của Tổ Tôn không biết làm cảm động bao nhiêu nhân dân bá tánh. Khi Tổ Tôn qua đời, tất cả nhân dân cảm thấy như mất chính cha mẹ mình vậy, bi ai đau đớn đến như vậy. Đích thực Tổ Tôn đã thực hiện được “sự chư phụ, như sự phụ. Sự chư huynh, như sự huynh”.

Khi tôi đến Úc Châu học, có một vị trưởng bối lớn hơn ba tôi. Thời gian ở Úc Châu, bao tử ông bị xuất huyết, ói ra rất nhiều máu. Khi ông đến học viện của chúng tôi, lúc tôi gặp ông, khuôn mặt ông trắng bạch, rất nhợt nhạt. Tôi lập tức thông báo công nhân viên ở đó nhanh chóng đưa ông đến bệnh viện, cũng may không có chuyện gì lớn, chỉ cần điều trị một thời gian. Vì chúng tôi đi học, mỗi ngày phải học rất nhiều môn, nhưng vị trưởng bối này rất cần người chăm sóc, tôi liền tự nguyện đảm nhận. Tôi nói: để tôi đến chăm sóc, tôi muốn lãnh hội một chút cảm thọ của việc hiếu dưỡng cha mẹ. Vì tôi và cha mẹ sống một thời gian, rất nhiều bạn đều nói: “anh hiếu thảo quá, đều sống cùng cha mẹ”. Tôi rất

xấu hổ. Vì thân thể cha mẹ tôi còn tốt hơn tôi, mới xem tướng tôi chăm sóc họ, thật ra rất nhiều việc đều là họ chăm sóc tôi.

Lúc ở Úc Châu có cơ hội, vị trưởng bối này bị bệnh, tôi có thể thực hiện “thân hữu tật, lạc tiên thương”, có thể làm được những điều này. “Thần tắc tỉnh, hôn tắc định”, lúc nào cũng nhìn thấy nhu cầu của ông. Tôi rất hoan hỷ, tuy bài không học được, nhưng chúng ta có thể thông qua việc chăm sóc vị trưởng bối này, những gì tôi học được thật sự đã làm được. Vì bao tử ông ta đã bị tổn thương, không thể ăn những thực vật khó tiêu hóa. Nhất định phải bắt đầu ăn từ cháo bột của trẻ em, mà còn khoảng trên dưới hai tiếng đồng hồ phải ăn một lần. Tôi đã bắt đầu học tập chăm sóc người lớn, hai tiếng đồng hồ là nấu một bát cháo để ông ăn. Trong quá trình nuôi bệnh này, tôi đã nâng cao thêm trình độ tỉ mỉ của mình, vị trưởng bối đó cũng rất hoan hỷ. Chúng tôi cùng dưỡng bệnh với ông.

Cũng vì nhân duyên này, nên tôi từ vị trưởng bối này học được rất nhiều đạo lý đối nhân xử thế. Vị trưởng bối này tuy là công nhân, công việc của ông cũng rất nhiều, có khi còn phải xuống dưới thủy đạo, xuống rất sâu dưới thủy đạo, làm những công việc cực nhọc. Nhưng ông đều dẫn theo rất nhiều người Ân độ, vì Singapore có rất nhiều quốc gia di dân đến. Ông nói ông dẫn người của các quốc gia, và luôn là người xung phong đi đầu. Xuống dưới rất nguy hiểm, nhưng ông không để công nhân của mình xuống trước, mà tự ông xuống trước. Khi trong

cuộc sống công nhân rất túng quẫn, ông đều khảng khái đi giúp đỡ họ, nhưng xưa nay chưa từng cần gì ở họ. Thế nên trong quá trình này, tôi thân cận được một người nhân đức. Tuy ông là lao động, nhưng ông lại rất thích văn hóa Trung quốc, ông còn là một tay viết thể chữ triện tuyệt đẹp. Thế nên đích thực chúng ta phải kính lễ tất cả mọi người, rất nhiều ngoại hồ tàng long đều ở bên cạnh chúng ta mà ta không hề hay biết. Nếu quý vị có thể không ngừng duy trì tâm cung kính, như vậy quý vị sẽ thường gặp được quý nhân, có thể lãnh hội được “năng thân nhân, vô hạn hảo, đức nhật tiến, quá nhật thiếu”.

Do chúng tôi ở cùng nhau đều quan tâm lẫn nhau, đúng lúc tôi phải đi trước, bác Trần, còn có mấy người nam cùng ở với chúng tôi. Tối hôm trước tụ tập một chỗ, sau đó họ đưa tôi ra đi. Tình cảm không nở giữa đàn ông với nhau, tôi cũng cảm nhận rất sâu sắc. Vì thế tôi nói không chỉ con trai và con gái có chân tình, giữa con trai với nhau cũng có chân tình chân nghĩa. Nhưng quan trọng nhất vẫn là cần chúng ta có phần chân tâm này để đối đãi người khác, đây là “sự chư phụ, như sự phụ, sự chư huynh, như sự huynh”.

Tiếp theo chúng ta đi vào phần thứ ba “cẩn”. Chúng ta nhìn thấy chữ “cẩn” này là nghĩ đến điều gì? Phải rất cẩn thận, cẩn thận ngôn ngữ và hành vi. Thật ra khi nói “nhập tắc hiếu, xuất tắc đệ” và “cẩn thận” có quan hệ hay không? Có! Trong “xuất tắc đệ” đề cập đến một vài lễ nghi như “trưởng giả lập, ấu vật tọa. Trưởng giả tọa, mạng nãi tọa. Hoặc ẩm

thực, hoặc tọa tẩu. Trưởng giả tiên, ấu giả hậu” đây đều là chừng mực trong ngôn ngữ và hành vi, chúng ta cũng phải cẩn thận để đối đãi.

Có một công ty nước ngoài rất nổi tiếng ở Bắc Kinh muốn tuyển nhân viên, cũng phải thông qua các chỗ phỏng vấn, kiểm tra rất nhiều, còn phải thi anh văn. Trong quá trình này loại ra rất nhiều người, sau cùng lưu lại một nhóm người chuẩn bị phỏng vấn lần sau cùng. Đúng lúc chủ quản của công ty đi vào, ngồi với họ một lúc thì chủ quản nói, bây giờ tôi có việc cần phải đi mười phút, quý vị đợi tôi một chút. Vị chủ quản này liền đi ra, tất cả mọi người ở trong đó ngồi khoảng một hai phút liền đứng lên, nhìn thấy ở phòng làm việc có một tài liệu nên mở ra xem. Một người xem xong lại chuyển qua cho người khác xem, người khác cũng dỡ ra xem. Đã mười phút trôi qua, vị chủ quản này bước vào, ông nói: tất cả quý vị đều không được nhận. Vì phòng làm việc có cài camera, nên nhìn thấy mỗi người đều động đến vật công cộng. Vì họ chưa học “sự tuy tiếu, vật đàn vi, cầu đàn vi, tử đạo khuy”. Họ cũng chưa học qua “nhập hư thất, như hữu nhân”, mặc dù chủ nhân không có, cho dù người khác không có, nhưng chúng ta nên giữ chừng mực, cũng không thể có chút giảm thiểu nào.

Khi chủ quản tuyên bố, quý vị đều bị loại, những người này đều tức giận bất bình: “sao có thể như vậy”. Những sinh viên đại học vừa mới tốt nghiệp này nói: “từ nhỏ đến lớn chưa có ai nói với chúng tôi không thể xem tài liệu của người khác”. Thế nên những cách xử sự làm

người này vô cùng quan trọng, vì thế phải cẩn thận. Công phu của chữ “cẩn” này nhìn từ phương diện nhỏ, có thể chúng ta không cẩn thận sẽ làm trở ngại người khác. Ví dụ quý vị ngồi thì không có tưóng ngồi, chân duỗi thẳng ra có thể đạp nhằm người khác. Nếu ở phương diện rộng không đủ cẩn thận, cũng có thể tạo thành tai họa, tạo thành thương vong.

Trước đây Mỹ chiếc trực thăng rơi xuống, sau đó tra ra nguyên nhân, khi kiểm tra máy trực thăng, thật ra nó đã nứt ra, nhưng không kiểm tra ra, cho nên trực thăng vỡ nát còn người thì tử vong. Khi chúng ta đang làm việc mà chúng ta nên làm, cần phải luôn cẩn thận, nếu không có thể vì sơ suất mà tạo thành tổn thất sinh mạng tài sản của tha nhân. Như tôi thường đi máy bay đến nhiều nơi để diễn giảng, nếu như không cẩn thận, như hôm nay phải đi Malaysia nhưng tìm không ra hộ chiếu, như vậy sẽ phát sinh tình huống gì? Vì không có “trí quan phục, hữu định vị, vật loạn đốn, chí ô uế”, như vậy sẽ có kết cuộc gì? Không chỉ chính mình, tất cả tâm trạng của mình sẽ rất lo sợ, mà đến lúc đó không đi được, thì có lỗi với ai? Có lỗi với nhóm người đang đợi quý vị.

Nên cẩn thận tuy là một phương diện nhỏ, nhưng mặt ảnh hưởng của nó lại rất lớn. Nếu người lãnh đạo một đơn vị, ông không cẩn thận, có thể vì một việc rất nhỏ mà tạo thành sai lầm không thể bù đắp. Thế nên thái độ cẩn thận, nhất định phải dưỡng thành từ khi còn nhỏ.

Ở Đại Lục, năm ngoái có một vụ án khiến tất cả mọi người đều phải suy nghĩ, gọi là “Sự Kiện Mã Gia Tước”. Mã Gia Tước là một sinh viên chưa tốt nghiệp, tham gia rất nhiều thí nghiệm vật lý, hóa học toàn quốc, còn đạt được danh hiệu, như vậy có ưu tú chẳng? Ưu tú. Nhưng vì xung đột với đồng học, mà giết chết bốn người, nên bị toàn quốc truy bắt. Sự kiện này làm chấn động toàn bộ giới giáo dục, nên suy nghĩ lại phải chú trọng giáo dục đạo đức của thanh thiếu niên.

Tôi cũng đã hỏi một vài người bạn, quý vị thấy Mã Gia Tước làm ra chuyện như vậy, quý vị có nhận xét gì? Có số người nói, người như vậy nên để anh ta chết mau, bắn một phát chết. Có một số người từ trên việc giáo dục, có thể họ không đứng trên góc độ này, họ cảm thấy Mã Gia Tước rất đáng thương. Anh ta còn chưa bước ra xã hội, tại sao làm ra chuyện tàn nhẫn như thế? Chuyện kinh khủng như vậy? Qua sự kiện này, gia đình cần phản tỉnh, nhà trường cũng phải phản tỉnh. Vì sao những thái độ làm người này, một sinh viên có thành tích ưu tú như vậy, lại không học được. Khi sự kiện này chưa phát sinh, anh ta có thể là niềm kiêu hãnh của cha mẹ, vì anh ta ở một nơi rất xa xôi mà thi đậu, trong thôn đó chỉ có mình anh ta là sinh viên. Nên đích thực, chúng ta không thể bị vẻ bên ngoài, như “danh” nhận chìm. Phải nhìn thấy thực chất, có thể khiến cuộc sống của một người bước đi một cách vững chắc viên mãn. Không phải trình độ, mà là đức hạnh.

Mã Gia Tước chưa học Đệ Tử Quy, nếu như anh ta học được “phàm thị nhân, giai tất ái”, anh ta không thể làm như vậy. Nếu như anh ta học “huynh đạo hữu, đệ đạo cung”. Nếu như anh ta đã học “ngôn ngữ nhã, phẫn tự dân”, sẽ không tạo thành chuyện ngoài ý muốn này. Vì sao anh ta lại có ý đồ giết chóc này? Vì các bạn đồng học thường cười anh ta, vì anh ta quá nghèo không có áo quần tốt để mặc. Khi anh ta ở trong ngục, còn nói với trưởng giám ngục, bộ áo quần tù này là bộ áo quần đẹp nhất mà tôi được mặc. Nên tất cả đồng học đều chế nhạo anh ta, cảm giác tự ty anh ta ngày càng không chịu được, chính là vì kính độ này mới mất đi lý trí.

Từ sự kiện này tôi cũng nói với các gia trưởng, quý vị nên từ một góc độ khác để nhìn, vì sao những đồng học này bị giết? Vì sao? Phải chăng là ngẫu nhiên? Không phải, vì họ không có chừng mực của việc làm người. Họ chưa học “vật siểm phú, vật kiêu bần”, họ chưa học được “nhân hữu đoan, thiết mạc khế, nhân hữu tư, thiết mạc thuyết”. Dem chuyện riêng tư trong gia đình người ta ra để chế nhạo, hèn gì người ta không lý trí đối đãi họ. Lại có một câu nói đến “dương nhân ác, tức thị ác, tật chi thậm, họa thả tác”, người ta tức nước cũng vỡ bờ. Từ sự kiện này chúng ta cần phải suy nghĩ, chúng ta dạy con cái tuyệt đối không thể để chúng tổn hại người, như Mã Gia Tước vậy.

Cũng vậy, chúng ta cũng phải dạy con cái, không để người khác khơi ra để công kích đối với nó. Nên trong ngôn ngữ của con cái có cười

nhạo người khác, có khinh mạn người khác, chúng ta đều phải cẩn thận. Điều này khiến cuộc sống sau này của chúng bố trí sẵn nguy cơ. Từ trong sự kiện này chúng ta cũng thấu hiểu được, nhất định cần phải cẩn thận ngôn ngữ hành vi mới được.

Chúng ta xem tiếp kinh văn, chúng ta cùng nhau đọc một lượt. “Triều khởi tảo, dạ miên trì, lão dị chí, tích thử thời”. “Triều khởi tảo, dạ miên trì, lão dị chí, tích thử thời”. Ý của câu này là buổi sáng dậy sớm một chút, tối đến ngủ ít một chút. Rất nhiều gia trưởng đều nói: như vậy bọn trẻ không đủ sức khỏe, để chúng ngủ nhiều một chút. Thật ra có khi ngủ còn quan trọng hơn ăn cơm, vì trong lúc ngủ toàn bộ cơ thể được nghỉ ngơi, rất nhiều cơ năng của thân thể đang hồi phục. Thế nên thông thường trẻ em cần giấc ngủ hơi dài, nhưng nếu như một người rất có chí hướng, rất mạnh mẽ. Thời gian họ ngủ cũng tự nhiên mà giảm dần.

Cô giáo Dương Thục Phân, chúng tôi đều gọi cô là “ngủ sớm dậy sớm”, nghĩa là gì? Buổi sáng hai ba giờ ngủ, sáng sáu bảy giờ dậy, nên gọi là ngủ sớm dậy sớm. Không biết các bạn đây đã gặp cô giáo Dương Thục Phân chưa? Một ngày cô ngủ bốn tiếng đồng hồ, khí sắc như thế nào? Mặt mày hồng hào, những người trẻ tuổi như chúng ta đều tự than không bằng. Ở Đại Lục, có một vị bác sĩ đông y rất giỏi bắt mạch cho cô, ông nói với cô Dương, cô ngủ ít như vậy nhưng khí sắc rất tốt,

chính là vì cô hấp thu khí của trời đất. Thế nào là khí của trời đất? Chính là chánh khí

Khi mỗi niệm của chúng ta đều giữ tâm giống như các bậc thánh hiền, thì thân tâm quý vị ngày càng tốt hơn. Nhưng các bạn à, dục tốc tất bất đạt. Quý vị không nên nói, tôi muốn học theo cô Dương, hôm nay trở về chỉ ngủ bốn tiếng. Sau một tuần, thân hình ốm nhom, tôi không chịu trách nhiệm đâu nhé. Chúng ta có thể khiến cuộc sống mạnh mẽ hơn, nên xem sách nhiều. Khi quý vị được pháp hỷ sung mãn, ham muốn ngủ nghỉ có thể giảm bớt từ từ.

Thật ra “triều khởi tảo, dạ miên trì”, vì người xưa đều rất hiếu thảo, nên dậy rất sớm để làm việc trong gia đình. Trong Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn có đề cập đến: “lê minh tức khởi, sai tảo đình từ, ký hôn tiện tức, quan tỏa môn hộ”. Buổi tối đi xem cửa nẻo quanh nhà đã đóng chưa, sau đó mời cha mẹ đi ngủ trước, cha mẹ ngủ rồi mình mới đi ngủ, đây là “dạ miên trì”. Chúng ta cũng thường nghe được một số thi ca ngày xưa “tam canh đăng hỏa ngũ canh kê, chính thị nam nhi khổ đọc thời”.

Khi cuộc sống của họ có chí hướng, họ đều rất quý trọng thời gian không muốn lãng phí. Người xưa rất quý thời gian, có câu: “tắc vàng cũng khó mua được tắc thời gian”. Đích thực khi quý vị rất có tiền, quý vị có gia tài vạn quan, cũng tuyệt đối không thể mua lại được thời gian

đã mất đi. Khi một đứa trẻ đối với thời gian vô cùng cung kính, vô cùng cẩn thận, chúng không để để thời gian trôi qua một cách vô ích.

Vào thời nhà Hán, có một bài thơ phổ nhạc cũng đề cập đến: “Bách xuyên đông đảo hải, hà viết phục tây quy, thiếu trang bất nỗ lực, lão đại đồ thương bi”. Chúng ta hy vọng cuộc đời của bọn trẻ không nên có sự tiếc nuối như thế, thì từ nhỏ nhất định phải để chúng biết quý trọng thời gian, làm việc và nghỉ ngơi trong sinh hoạt phải bình thường. Không nên vừa được nghỉ là đến nửa đêm chưa ngủ, ngày mai lại ngủ đến trưa. Cách ngủ như vậy thật sự tôi không học được.

Chúng ta hướng dẫn các em đọc kinh, cũng rất chú trọng thời gian làm việc và nghỉ ngơi trong sinh hoạt này. Phải nói với chúng, sáu giờ rưỡi thức dậy, bảy giờ phải đọc Đệ Tử Quy, những đứa bé này đều sáu bảy tuổi mà thôi, sau khi học xong phải hành trì. Vào ngày mồng một tết, vì giao thừa nên ngủ muộn hơn một chút, mẹ em liền chỉnh đồng hồ reo trễ một giờ, hy vọng có thể để con ngủ thêm một chút. Rốt cuộc bé gái này, có thể cuộc sống đã thành thói quen, khoảng hơn sáu giờ em liền tỉnh dậy, xem lại thì mới hơn năm giờ nên em ngủ tiếp. Nhưng khi ngủ cảm thấy càng ngủ càng không thoải mái, sao thời gian lại trôi qua chậm đến thế? Em coi lại thì đã hơn bảy giờ. Khi ra khỏi phòng xem, tám giờ, bé gái này lập tức khóc lớn nói: tám giờ rồi, con chưa đọc Đệ Tử Quy.

Vì sao đưa bé khóc? Quý vị xem, em đối với việc học rất có trách nhiệm, đối với thầy cô rất cung kính. Em không muốn làm trái lời thầy cô giáo dạy. Thế nên chúng ta làm phụ huynh cần phải phối hợp với thầy cô, không nên càng giúp càng bận. Các em ngủ ít đi nửa tiếng không sao, để em mất đi lòng cung kính đối với thầy cô, như vậy mới là vấn đề lớn lao.

Tiết học hôm nay chúng ta học đến đây, xin cảm ơn.

Hết tập 20

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 21

Chào mọi người buổi tối! Buổi sáng, trong Xuất Tắc Đễ, chúng ta đề cập đến cách tiếp đãi khách, cách chào hỏi, và lễ nghi tiễn khách cũng đều có nhắc đến.

Trong lễ nghi tiếp khách, còn có một lễ nghi nữa cũng không được coi thường, chính là cách tiếp điện thoại. Chúng ta thấy các em hiện nay, chúng có biết tiếp điện thoại chẳng? Tôi từng gọi một cuộc điện thoại, đúng lúc do con của bạn tiếp. Tôi hỏi: ba con có nhà không? Nó nói: không có! Đi đâu? Không biết! Cụp! Liền cúp điện thoại mất. Nếu

trẻ em đến tiếp điện thoại cũng không biết, ngoài việc không có tâm cung kính ra, còn khiến sĩ diện trong nhà như thế nào? Đều mất hết. Nên lễ nghi nghe điện thoại chúng ta cũng phải hướng dẫn chúng. Khi các em tiếp điện thoại, chúng ta nên để chúng thao luyện thực tế.

Cầm điện thoại lên: Chào ông! Tôi là Thái Lễ Húc – nói tên mình ra – xin hỏi ông tìm ai? Ví dụ nói: ba con có ở nhà chẳng? Nếu ba có ở nhà thì nói: Xin ông đợi một chút, để cháu đi gọi ba. Liền bỏ xuống đi gọi ba nghe điện thoại. Nếu ba không có ở nhà, lúc này trẻ em phải biết nên ứng phó như thế nào. Sau đó có thể thỉnh giáo đối phương: thật ngại quá, ba cháu không có ở nhà, xin hỏi ông là ai? Có việc gì cần cháu chuyển lời đến ba cháu chẳng? Tức là có thể hỏi thăm, nói cho cùng, người ta gọi điện đến là nhất định có việc, nên chúng ta phải hỏi rõ ràng, để họ không uổng gọi một cuộc điện thoại.

Cũng có thể hỏi đối phương, xin hỏi ông có việc gấp không? Nếu là việc gấp, có thể lấy số điện thoại di động của ba nói cho đối phương biết. Nếu các em từ nhỏ hiểu được cách ứng đối, thì mức độ thuần thực trong làm việc của chúng sẽ ngày càng cao.

Gọi điện thoại còn có một động tác sau cùng. Khi gọi điện cho trưởng bối xong, nhất định phải đợi trưởng bối gác điện thoại trước, chúng ta mới gác. Vì có thể trưởng bối còn có một vài lời, nếu chúng ta lập tức tắt điện thoại, có thể lời họ chưa kịp nói thì điện thoại đã tắt. Nên động tác này cũng là thể hiện tâm cung kính đối với trưởng bối.

Phần thứ ba là “CẨN”, chúng ta nói phải cẩn thận ngôn ngữ hành vi. “Nhất ngôn hưng bang, nhất ngôn tán bang”. Nên cuộc sống cẩn thận, có thể tránh được rất nhiều sai lầm, thậm chí tai nạn đều có khả năng.

Có một người bạn, anh ta hẹn ba người bạn cùng ăn cơm, nhưng chỉ đến có hai người, còn một người vẫn chưa đến. Anh ta đứng ở cửa vừa đợi vừa nói, sao mà người nên đến thì chưa đến? Hai vị này ngồi trong nhà, trong đó có một vị bắt đầu khó chịu: Nên đến thì không đến? Phải chăng tôi không nên đến? Người bạn này có chút không vui nên đã ra về. Anh ta xem lại người bạn đã đi, sao người không nên đi thì đi? Rốt cuộc người bạn sau cùng, như vậy tôi là người nên đi? Vậy bữa cơm tối đó ai ăn? Tự mình ăn.

Tuy là một câu chuyện cười, nhưng một người đối với lời mà mình nói ra, cũng nên suy nghĩ ba lần trước khi nói, cũng nên đề cao độ miễn cảm, lời chúng ta nói ra có làm thương tổn đối phương, phải có mức độ cẩn thận như thế. Tục ngữ cũng có nói, đối diện với người thất ý thì không nên nói chuyện đắc ý. Điều này là trong ngôn ngữ luôn luôn hiển lộ suy nghĩ cho người khác, nên ngôn ngữ hành vi đều phải cẩn thận. Căn bản ngôn ngữ hành vi trong ý niệm của một người. Người thật sự tu thân, cẩn thận ở đâu? Cẩn thận trong khi khởi tâm động niệm. Khi ý niệm đều có thể cẩn thận, thì ngôn ngữ hành vi sẽ không có sự thiên lệch quá lớn.

Ví dụ nói chúng ta cẩn thận ở phần này, chính là thường phải cẩn thận không thể lãng phí thời gian, không được **lãng phí thức ăn**. Ý niệm xa xỉ, ý niệm tham lam, ý niệm lười biếng và ý niệm bất kính này khởi lên, lập tức phải điều phục nó. Chúng ta có thể quy nạp giáo huấn về phần “cẩn” này, có thể huấn luyện năng lực của một người trên ba phương diện.

Thứ nhất lực tự chế, thứ hai năng lực sinh hoạt độc lập, thứ ba là năng lực làm việc. Trẻ em hiện nay thiếu ba năng lực này chẳng? Nên nhất định phải dạy mới biết. Trước đây chúng ta cũng đề cập đến, ở Sơn Đầu có đứa bé bảy tuổi. Khi thầy cô giáo của chúng dạy Đệ Tử Quy, dạy khoảng một hai tháng. Thầy cô giáo muốn để chúng lên phát biểu về cảm nhận và trưởng thành trong giai đoạn học tập này, vì thế đã mời cha mẹ chúng đến ngồi ở dưới nghe. Đứa bé bảy tuổi này lên nói câu đầu tiên, nó nói: con học Đệ Tử Quy rồi mới biết, thì ra làm người cần phải hiểu thảo, câu nói này có ý nghĩa chẳng? Then chốt là ở chỗ “thì ra”.

Người lớn chúng ta thường nói, chúng đã lớn thì cần biết, chữ “cần” này có chút độc quyền. Vì giáo huấn của thánh hiền đã bị lãng quên một hai đời nay, nên rất nhiều trẻ em hành vi sai lệch. Đầu tiên chúng ta không nên trách cứ chúng, mà trưởng bối phải phản tỉnh trước, rốt cuộc chúng ta có dạy hay không? Mà dạy không phải chỉ là dạy bằng miệng, có lấy mình làm gương hay không mới được.

Đứa trẻ này nói tiếp, khi con chưa học Đệ Tử Quy, mỗi ngày đều nghĩ làm sao để mưu hại cha mẹ - bảy tuổi - mẹ em ngồi bên dưới đột nhiên ngen họng không nói lên lời. Bà tuyệt đối không tin rằng con mình nghĩ đến mưu hại cha mẹ. Các bạn, chúng ta có biết các con đang nghĩ gì chẳng? Có biết là mỗi ngày chúng đang làm gì, nói gì chẳng? Biết chẳng? Khi chúng ta đều không biết chúng đang nghĩ gì, như vậy làm sao dạy được? Thế nên đích thực giáo dục cần phải dụng tâm, cần lòng nhẫn nại. Chúng ta phải bỏ thêm ít thời gian để thấu hiểu các con, quan tâm các con, mới có thể khiến chúng dần dần đi vào quy củ. Vì sao một đứa bé bảy tuổi lại nghĩ đến mưu hại cha mẹ? Đây chính là phụ tử vô thân. Phụ tử hữu thân có khả năng này chẳng? Vì sao hiện nay phụ tử vô thân? Nguyên nhân do đâu?

Cha mẹ rất nỗ lực kiếm tiền, không có thời gian gần gũi chúng, vậy chúng thân với ai hơn? Thân với thầy cô giáo dạy thêm, thân với người làm, còn mẹ thì sao? Cha mẹ có khi vì hư vinh, vì sĩ diện nên đưa con đi học thêm rất nhiều, chúng càng học càng chán ghét. Tâm cảnh như vậy, tình cảm như vậy cha mẹ có phát giác ra chẳng? Có thể không phát giác ra, nên chúng ta thật sự phải dùng tâm để thấu hiểu tâm tình, nhận xét và suy nghĩ của chúng mới được. Chúng ta nhất định phải tìm ra nguyên nhân, mới dễ dàng tiến thêm bước nữa hướng dẫn chúng.

“Cần” ở phần này, trẻ em hiện nay sức tự chế chưa đủ, nên “cần” mới bắt đầu đã “triêu khởi tảo, dạ miên trì, lão dị chí, tích thử thời”.

Tức là một người có thể sống theo quy luật, tuyệt đối không nên thường ngủ dậy muộn, đây cũng là sức tự chế. “Đối ẩm thực, vật giản tãc. Thực thích khả, vật quá tãc”. Trên phương diện ẩm thực chúng cũng biết cách tiết chế, đây đều là đang huấn luyện năng lực tự chế của một đứa bé.

Thứ hai là năng lực độc lập trên phương diện cuộc sống. “Trí quan phục, hữu định vị, vật loạn đốn, trí ô uế”. Tuy chỉ nói đến hai thứ y phục và mũ phải để đàng hoàng. Chúng ta có thể chỉ dạy hai điều này thôi ư? Nên dạy như thế nào? Tất cả phẩm vật, thậm chí tất cả thời gian đều phải để nó theo quy luật. Có câu “động vật quy nguyên”, những vật gì đụng đến đều nên trả lại nguyên chỗ. Nhờ năng lực sinh hoạt này, nó mới hiểu làm như thế nào không để sinh hoạt trở nên lãn lộn.

Nghe nói hiện nay có rất nhiều sinh viên nhờ người làm giặt áo quần giúp họ, giúp họ quét dọn nhà cửa, tiêu tiền của ai? Dùng tiền của cha mẹ để nhờ người đến dọn dẹp. Nên đích thực học sinh hiện nay, trong phương diện năng lực sinh hoạt thật sự cần phải tăng cường. Khi chúng tự mình không chăm sóc được mình, thì sau này trong sự nghiệp và gia nghiệp chúng có thể đảm nhận chăng? Đó là điều rất khó khăn. Chúng ta làm cha mẹ, nếu không để chúng luyện tập nhiều, tất cả mọi việc đều phải tự mình gánh vác, thử hỏi các bậc cha mẹ có thể gánh vác đến khi nào? Hiện nay có rất nhiều người kết hôn và sinh con, giao cho ai? Đều là ông bà nội chăm. Rồi cuộc ông bà nội đến khi nào mới được thanh

nhàn? Tôi nghĩ có thể đến khi nhắm mắt cũng không thể thanh nhàn, cuộc sống như vậy có tốt không?

Nhìn bên ngoài thì hình như tôi đang giúp con cái, nhưng sự thật thì bậc làm cha làm mẹ không làm tròn trách nhiệm, cũng chưa học được những bản lĩnh làm sao để làm tròn bổn phận. Vì vậy chúng ta nên đem công việc mà các con nên làm, để cho chúng làm, như vậy cuộc đời chúng mới sống một cách thực tế, mới không hổ thẹn với lòng, như vậy mới viên mãn.

Năng lực thứ ba là năng lực làm việc. “Sự vật mang, mang đa thác. Vật úy nan, vật kinh lược. Sự phi nghi, vật khinh nặc. Cầu khinh nặc, tiến thoái thác”, đây đều là năng lực làm việc. Nên phần “cẩn” này cũng có mấy phương diện có thể nâng cao năng lực của trẻ.

Tiếp theo chúng ta thảo luận từng câu từng câu trong của kinh văn. “Triêu khởi tảo, dạ miên trì, lão dị chí, tích thử thời. Thần tất quán, kiêm sáu khẩu, tiện niệu hồi, triếp tịnh thủ”. Đề cập đến thời gian này, các bậc thánh triết ngày xưa rất coi trọng thời gian. Câu nói quen thuộc nhất là: “một tấc thời gian một tấc vàng, tấc vàng khó mua tấc thời gian”. Nói là nói như vậy, nhưng quý vị có cảm giác này chăng? Có có cảm giác này hay không? Có, chúng ta thử hỏi xem đứa bé mười mấy tuổi, nó có cảm giác này hay không? Rất khó khăn. Một người vì sao lại quý trọng thời gian như vậy? Chúng ta thấy rất nhiều người đọc sách ngày xưa lưu danh thanh sử, đối với thời gian đều vô cùng trân quý.

Ví dụ như Tư Mã Quang, Tư mã Quang dùng thời gian 19 năm hoàn thành một bộ sách vô cùng quan trọng, gọi là Tư Trị Thống Giám. Ông ta vì sợ mình ngủ quá nhiều, nên dùng gỗ làm một cái gối hình tròn. Gối hình tròn khi ngủ sẽ ra sao? Chỉ cần hơi nghiêng một chút, lập tức bị trượt xuống. Ông chỉ cần tỉnh lại, đã nghỉ ngơi một chút liền lập tức tiếp tục làm việc. Vì có tinh thần thái độ như vậy, nên ông toàn tâm toàn ý hoàn thành tác phẩm lớn này. Động lực nào khiến ông thà ngủ ít cũng phải làm việc nhiều? Các bạn, động lực gì? Động lực vì quốc gia, động lực vì tạo phước cho con cháu mai sau. Bởi lịch sử như một tấm gương vậy, chỉ cần chúng chịu đọc nhuần nhuyễn cuốn Tư Trị Thông Giám, tin rằng cuộc sống sẽ giảm đi rất nhiều những sai lầm không cần thiết. Có câu “kiến vãng năng tri lai”, chính là vì ông có sứ mạng này, mới có thể thúc đẩy ông tích cực tinh tấn như vậy, để làm bộ sách này thật tốt.

Ông Vương Dương Minh từng đề cập đến, một người “chí bất lập, vô dĩ thành sự”. Một người không lập chí, trong đời này có thể làm việc tốt chăng? Không thể. Biết quý trọng thời gian, đầu tiên phải lập định chí hướng cuộc đời trước. Đời người rất ngắn ngủi, chúng ta vận dụng sinh mạng ngắn ngủi này, phải không phụ công ơn dưỡng dục của cha mẹ, xứng đáng với sự quan tâm chăm sóc của anh chị em, xứng đáng với sự nhắc nhở của rất nhiều trưởng bối trong quá trình trưởng thành, xứng đáng với đất nước đã chiếu cố rất nhiều cho chúng ta. Nên một

người, mỗi niệm đều nhớ đến những ân đức này, họ sẽ tận tâm tận lực hiếu thảo cha mẹ, thương yêu huynh đệ, tiến thêm một bước là cống hiến cho xã hội. Vì thế một người nếu họ có thể quý trọng thời gian, phải bắt đầu từ việc cung kính người khác. Họ đối với cha mẹ, đối với người quan tâm mình đều cung kính, họ sẽ không muốn chà đạp mình, khiến những người quan tâm họ thương tâm đau lòng. Một người biết hoàn thành bốn phận, sứ mạng của cuộc đời mình, không ai hối thúc họ, họ cũng bước nhanh về phía trước. Người thường lơ là với thời gian, chính là không đủ độ khẩn cảm đối với thời gian một đi không trở lại. Có một bậc trí huệ từng nói, một người từ khi sanh ra chỉ có một việc chưa hề dừng lại, việc nào? Chính là từ khi sanh ra không ngừng hướng về con đường lớn tử vong tiến bước, xưa nay chưa hề dừng lại.

Chúng ta vừa đón xong năm mới, chúng ta thêm một năm mới nữa lại đến. Một góc độ khác lại nói lên một năm cũ đã qua đi. Chúng ta còn có bao nhiêu việc quan trọng nên làm, nhưng vẫn chưa làm?

Thời nhà Minh có một họa sỹ tên là Văn Gia, ông từng viết một bài thơ, cũng là hy vọng, cảnh tỉnh chúng ta. Ông viết

“Minh nhật phục minh nhật,

Minh nhật hà kỳ đa,

Ngã sanh đãi minh nhật,

Vạn sự thành sa đà”.

Nếu chúng ta thường nghĩ còn có ngày mai, còn có sang năm. Thời gian này có thể trôi qua mà chúng ta không hề hay biết, như vậy thì quá thật đáng tiếc.

Tôi đến Hải Khẩu làm hơn bốn tháng, đột nhiên có một cảm nhận rất sâu sắc. Đời người có một sự hối tiếc, chính là khi quý vị cảm thấy có rất nhiều việc quan trọng cần làm, nhất định phải đi làm, nhưng quý vị lại không có năng lực để làm. Lúc đó quý vị sẽ vô cùng hối tiếc, vô cùng đau khổ. Nên khi chúng ta có cơ hội có thể thúc đẩy rộng lớn truyền thống văn hóa, có thể lợi ích đại chúng. Quay đầu nhìn lại, cuộc đời về sau của mình không cố gắng lợi dụng, lại không đủ năng lực, lại không giúp được gì, lúc này nên như thế nào? Rất khó chịu. Giống như rõ ràng nhìn thấy một người sắp bị chết chìm, quý vị lại như thế nào? Không biết bơi, nên không cách nào cứu được họ.

Như khi chúng ta nhìn thấy con mình, cần phải cố gắng hướng dẫn chúng, nhưng chúng ta lại không có học vấn, không có trí huệ, đó là một sự tiếc nuối lớn lao trong cuộc đời. Chúng ta không nên để cuộc đời có sự tiếc nuối như vậy, phải mau tích cực nỗ lực nâng cao trí huệ của mình. Vì chỉ cần có trí huệ, vấn đề về cuộc sống tuyệt đối có thể giải quyết dễ dàng. Thế nên, cuộc sống hiện tại, việc quan trọng nhất không phải là kiếm tiền, mà là gì? Khai trí huệ, tăng trưởng trí huệ. Không có trí huệ, trong cuộc đời quý vị lựa chọn rất nhiều việc sai lầm. Quý vị chỉ thu dọn những chọn lựa sai lầm này, cũng có thể hao tổn hơn nửa đời

người. Vì vậy việc quan trọng nhất trong kế hoạch cuộc sống là phải học tập, phải trưởng thành, phải tăng trưởng trí tuệ.

Chúng ta thử xem một người sau khi tốt nghiệp đại học, siêng năng hơn thời học sinh hay là không siêng năng? Rất nhiều người tốt nghiệp đại học là nói tạm biệt với sách vở. Thật ra cuộc đời quý vị có rất nhiều bản lĩnh, khi ra xã hội mới thật sự cần học tập. Nhưng thái độ của chúng ta lại dừng việc học tập, hèn chi cuộc đời càng đi càng trầm trọng. Tại sao rất nhiều việc không như ta tưởng tượng, sau đó lại không biết nên giải quyết như thế nào. Mỗi ngày mượn rượu giải sầu, sầu càng sầu, khi tỉnh dậy cũng phải giải quyết.

Nên cuộc đời phải có sự chọn lọc, phải gấp rút dùng nhiều thời gian, cố gắng học tập với các bậc thánh hiền. Chúng ta có thái độ quý trọng thời gian trước, tiến thêm bước nữa cũng phải hướng dẫn các em trân quý thời gian. Có một vị phụ huynh, con cái ham chơi không thích đi học. Vị phụ huynh này hy vọng có thể hướng dẫn con coi trọng thời gian. Ông tìm một cây roi dài tám tấc, để làm gì? Tìm một cây roi dài tám tấc, rất nhiều bạn nhỏ nói để đánh nó. Đánh người mà dùng roi dài tám tấc, thật đáng sợ. Ba anh ta cầm cây roi dài tám tấc nói với anh ta, cuộc đời cũng giống như một cây roi dài này, tám tấc tượng trưng cho 80 tuổi. Khi con trước 20 tuổi chưa có năng lực giúp gia đình, giúp xã hội. Con chỉ có thể tiếp nhận sự phục vụ và cống hiến của mọi người đối

với mình. Giai đoạn này con không giúp được gì, nên phải chặt đứt nó. Liền cầm một cây búa đem hai tắc trước như thế nào? Chặt đứt.

Động tác này làm chấn động con anh ta. Ông nói tiếp, con người sau 60 tuổi, tuổi già sức yếu, đối với gia đình và xã hội cống hiến không nhiều. Nên giai đoạn này chúng ta cũng xóa nó đi, liền chặt tiếp lần nữa. Giai đoạn tiếp theo này - ba anh ta đem cây roi này chia thành ba phần - thời gian tiếp theo, nếu con chỉ ngủ không đã mất hết một phần ba, nên cũng phải chặt - anh ta bắt đầu có chút sợ hãi. Người cha nói tiếp, mỗi ngày con phải ăn cơm, tắm rửa và rất nhiều việc làm cùng nghỉ ngơi trong cuộc sống đều không thể tiết kiệm thời gian, thời gian này cũng phải chặt bỏ. Anh ta liền nói: ba à! Ba đừng chặt nữa, con biết rồi. Người cha nói: con không biết, con người có rất nhiều thời gian là bệnh hoạn nằm trên giường, đoạn này cũng phải chặt. Con trai ông liền kéo tay ông, ba ơi! Sau này con không lãng phí thời gian nữa. Con trai à, con không hiểu, mỗi ngày con nói bao nhiêu lời không cần thiết.

Đích thực hướng dẫn con cái cần có quan niệm đúng đắn, cũng cần những bậc làm cha mẹ, dùng nhiều phương tiện thiện xảo. Vì hiện nay các em không thích nghe người lớn thuyết giáo, nên những điểm thời gian này chúng ta cũng phải nắm bắt thật tốt.

Ngoài ra còn có một người mẹ, con của bà học lớp một, buổi sáng ngủ dậy là cứ chậm chạp. Bà mẹ thấy nó chắc chắn bị trễ, nhưng cũng không ngăn cấm nó, làm vậy có tốt chăng? Trước phải để nó nhận lấy

kết quả chậm chạp của mình, nên người mẹ không hề ngăn cản nó, xem nó kéo dài đến khi nào.

Đích thực trẻ em hiện nay, đến kem đánh răng và bàn chải, trên đó đều có bông ba rất đẹp đúng không? Khi đánh răng còn giỡn một chút, kết quả đúng như dự định, khi đến trường đã bị trễ, tất cả học sinh đều đi chào cờ. Bà mẹ này cùng đi với con đến trường, vừa nhìn thấy đứa bé không đi chào cờ. Vì buổi trưa chúng về nhà nghỉ ngơi, đến chiều đi học lại. Khi người mẹ thấy con trai trở về, vừa đi vừa nháy và trên mặt cười tươi. Bà nghĩ nhất định là thầy cô giáo không phạt nó, nếu không sao trên mặt không có chút hổ thẹn nào. Nếu quý vị là mẹ thì nên như thế nào?

Nên giáo dục, ba chữ này phải thường nhớ đến, phải “thận ư thủy”. Sai lầm ban đầu của các em nếu không sửa đổi, đợi chúng đã tập thành thói quen, đến lúc đó quý vị phải kéo co với chúng, rất mệt. Vì vậy người mẹ này chủ động gọi điện cho thầy chủ nhiệm, gọi điện thoại đến, câu đầu tiên bà nói với thầy cô chủ nhiệm lớp: Thầy à, con tôi hôm nay đến trễ. Thầy giáo đó nói, tôi biết rồi, không sao! không sao! Người mẹ này nói: Sao lại không sao? Thầy giáo chủ nhiệm nói tiếp: tôi nói không sao, là muốn nói phải chăng cô lại muốn đến giải thích giùm con mình, tại sao nó đến trễ.

Quý vị xem, từ phản ứng của thầy cô giáo có thể nhìn ra được, hiện nay các em phạm sai lầm ai che đậy giúp chúng? Đây là hại chúng, nên

bà mẹ này nói với thầy giáo: Thầy giáo à, điều này có quan hệ rất lớn. Chiều nay thầy nhất định phải giáo huấn phê bình nó thật gắt. Kết quả ông thầy này liền cười lớn, hiện nay còn có bà mẹ đến đòi phê bình giáo huấn con mình. Cho nên con cái được cưng chiều trái lại sẽ như thế nào? Hại chúng. Vì vậy đứa bé này buổi chiều đi học về, sắc mặt như thế nào? Không dễ coi lắm.

Nó vừa bước vào cửa liền đi lấy đồng hồ reo mà nó mua. Đồng hồ này rất cuộc đã được dùng đến, nó rất lo lắng nên để đồng hồ 6 giờ 30, làm xong trong lòng thấy yên hơn nên để bên đó. Bà mẹ thấy vậy cũng cười thầm và lập tức đến nói với nó, con để 6 giờ 30, chút nữa ăn cơm nó sẽ reo. Nó muốn nói để 6 giờ 30 ngày mai có thể kêu nó dậy, không ngờ một ngày có 24 tiếng đồng hồ, có hai lần 6 giờ 30, nên bà mẹ mới nói như vậy. Nó mới hoát nhiên đại ngộ: đúng, ăn cơm xong rồi mới lên đồng hồ. Người mẹ này không hề mắng nó, chỉ nắm bắt cơ hội giáo dục. Đứa bé này từ đó về sau, bất luận nó đi đến đâu đều đem theo đồng hồ reo, vì thế đã tập thành thói quen tốt này, sẽ không bị trễ, cũng không ngủ nướng. Vì vậy giáo dục con cái, chúng ta cũng phải thường nắm bắt những thời cơ quan trọng.

Một người phải nên quý trọng thời gian như thế nào? Từ những câu chuyện mà chúng tôi vừa kể, chúng ta có thể nắm bắt được, trước phải lập chí, tiếp đến cũng phải có kế hoạch, có quy hoạch, làm sao để dạy tốt bọn trẻ. Sự nghiệp của ta cũng có mục tiêu của đoản kỳ, trung kỳ và

trường kỳ. Như vậy quý vị mới biết, nên bước đi từng bước như thế nào, làm sao vận dụng. Tiếp theo chúng ta cũng phải nói ít lại những lời không cần thiết. Quý vị xem, khi người ta đã mở lời nói chuyện thì không biết nói bao lâu? Một tiếng, hai tiếng, thời gian đó nó trôi qua rất nhanh. Thế nên ngôn ngữ nói nhiều chi bằng nói ít, vì có thể lấy thời gian đó mà cố gắng học tập. Nếu lời nói quá nhiều, những lời này lại truyền ra ngoài không biết có bao nhiêu chuyện thị phi, như vậy quý vị sẽ rất phiền phức. Ngoài ra nên ít nghĩ đến những điều phiền muộn.

Có một kết quả nghiên cứu thí nghiệm, 50 % phiền não là phiền não vị lai. 40% phiền não là phiền não quá khứ, chỉ có 10% là dùng ngay hiện tại. Họ làm một thí nghiệm, bảo tất cả mọi người đem việc phiền não hiện tại của họ viết ra, sau đó để dưới học bàn. Một tuần sau họ đi học nói: bây giờ quý vị đem chuyện phiền não tuần trước ra, xem ra mới thấy 90 % đều là phiền não không cần thiết. Họ nói: được, quý vị để lại chỗ cũ. Hai tuần sau nữa, tổng cộng ba tuần lấy ra lại, nhìn thấy tất cả như thế nào? Phiền não không cần thiết. Nên người xưa có câu thành ngữ gọi là gì? Lo bò trắng răng, đã hao tổn rất nhiều thời gian và tiền bạc của chúng ta, những điều cần phải nỗ lực đó là tăng trưởng trí huệ, quyết định đúng đắn, cuộc đời mới không đi những đoạn đường oan uổng. Thế nên thời gian tập trung vào học tập, tuyệt đối không được giảm ít. Ở đây đề cập đến một vài quan niệm của chúng ta đối với việc quý trọng thời gian.

Chúng ta xem tiếp câu sau: “Thần tất quán, kiêm sáu khẩu, tiện niệu hời, triếp tịnh thủ”. Ở đây đề cập đến một người có thói quen chỉnh tề sạch sẽ, tục ngữ nói chỉnh tề sạch sẽ là gốc căn bản của sức khỏe. Nếu quý vị thích sạch sẽ, thân thể mới không có một số độc bệnh, hoặc là một số vi khuẩn tạo thành tổn thương cho thân thể. Khi một người thật sự biết quý trọng thân thể, thật ra cũng ở nơi việc thực hành hiếu đạo. “Thân thể phát phu, thọ chi phụ mẫu, bất cảm hỹ thương, hiếu chi thủy dã”. Đệ Tử Quy cũng nói: “thân hữu thương, di thân ưu”. Thế nên “cẩn”, xem kinh văn hình như đều là việc của mình, nhưng sự thật thì mình và người là liên quan lẫn nhau, cùng một nhịp thở. Nên khi thân thể mình không tốt, nhất định khiến những người chí thân này lo lắng cho chúng ta.

Trong Luận Ngữ, Khổng Phu Tử có giáo huấn nói: “phụ mẫu duy kỳ tật chi ưu”, cha mẹ lo lắng nhất chính là bệnh tật của con cái. Tật ở đây chúng ta có thể coi như tật bệnh, cũng có thể xem là tập quán xấu, khuyết điểm không tốt. Thế nên thích chỉnh tề sạch sẽ thân thể mới không bị thương. Sinh hoạt có quy luật cũng là nhân tố quan trọng để thân thể được mạnh khỏe. Hơn nữa khi quý vị làm việc cẩn thận, thì không phạm quá nhiều sai lầm, điều này cũng khiến cha mẹ yên tâm, không lo nghĩ. Vì vậy chữ “tật” này chúng ta có thể giải thích theo nghĩa rộng. Nghĩa là khi thân thể mạnh khỏe, hay trong đối nhân xử thế, đều không nên phạm sai lầm không tốt, những điều này đều khiến cha mẹ

không yên lòng. Một người biết trân trọng thân thể, rất thích chỉnh tề thanh khiết, cũng là tôn trọng đối với người khác. Có câu “tự trọng nhi hậu nhân trọng”, khi tự mình coi trọng chỉnh tề thanh khiết, mặc áo quần cũng mặc rất tề chỉnh, người ta sẽ kính quý vị ba phần. Khi chúng ta toàn thân cáu bẩn, thân thể lại rất dơ dáy, người ta còn chưa giao tiếp với quý vị, đã đối với quý vị như thế nào? Có sự khinh thị, có sự khinh mạn. Nên khi người khác coi thường chúng ta, trước tiên chúng ta không nên trách cứ người khác, trước phải như thế nào? Trước phải phản quan tự chiếu, xem mình phải chăng trong một vài lễ tiết có sự khiếm khuyết.

“Thần tất quán, kiêm sáu khẩu”. Đây là duy trì sự thanh khiết trong hơi thở của chúng ta, vì giữa người với người mỗi ngày dùng ngôn ngữ giao tiếp rất nhiều, nên điều này nhất định phải chú trọng. Nếu bọn trẻ không đánh răng, như vậy hơi miệng không tốt. Khi đến trường, quan hệ nhân tế của chúng sẽ ra sao? Ảnh hưởng rất lớn. Khi chúng từ nhỏ có quan hệ bạn bè không tốt, đối với lòng tự tin của chúng cũng là một cách tổn thương.

Vì chúng tôi từng dạy học sinh, thân thể đều rất dơ, các đồng học khác đều bài xích nó. Nên dưỡng thành thói quen này, thật ra cũng chịu sự ảnh hưởng từ gia đình. Ngoài ra người lớn chúng ta nếu bị hôi miệng, cũng sẽ ảnh hưởng đến quan hệ giao tiếp của chúng ta. Một người miệng hôi, chính là độc tố trong cơ thể quá nhiều, vì vậy nó đã

trào ra. Vì sao độc tố trong con người lại nhiều như vậy? Liên quan đến việc ăn uống của họ, có câu bệnh đi vào từ miệng. Trong đó còn có liên quan đến một nhân tố nữa, chính là ăn khuya. Các bạn có thường ăn khuya chẳng? Không thường. Người ăn khuya miệng hôi tỷ lệ rất cao, vì sao vậy? Vì buổi tối họ hơn mười, mười một giờ, thậm chí nửa đêm mới ăn. Có người thì ăn hải sản, có người ăn cá ăn thịt. Ăn xong một hai tiếng sau họ đi ngủ, khi nằm xuống, tất cả công năng của cơ thể chỉ có hai cơ quan còn đang hoạt động.

Hai cơ quan nào? Tim mạch, tim mạch không đập thì rất phiền phức, và hô hấp. Còn các nội tạng khác đều sẽ nói với quý vị: chủ nhân à! Tôi đóng cửa ngủ trước nha, ngày mai tiếp tục. Vì vậy bao tử cũng ngừng tiêu hóa, nên những loại thực vật và thịt cá này ở trong bao tử như thế nào? Chúng ở đó phát mùi chua, mùi hôi. Vì trong cơ thể, ở trong bao tử là vị chua, nên **thức ăn** rất dễ hư, mà nhiệt độ là 37 độ. Vì vậy những thức ăn này bị mục nát rất nhanh, sau khi ối rửa những độc tố này sẽ tuần hoàn trong cơ thể chúng ta. Thế nên ăn khuya quả thật không tốt đối với thân thể, điều này chúng ta cũng phải chú ý.

Câu tiếp theo: “Tiện niệu hồi, triếp tịnh thủ”, tức là khi đi vệ sinh xong phải rửa tay, lúc nào cũng phải chú ý sạch sẽ cho tay mình. Vì người khi ăn thức ăn đều liên quan đến đôi tay. Nếu tay có vi khuẩn, rất dễ tạo thành tổn hại cho thân thể. Ngoài việc đi vệ sinh xong rửa tay,

còn có những lúc nào cần chú ý đến rửa tay? Trước khi ăn cơm nhất định phải rửa tay.

Các bạn, quý vị nên quan sát nhiều, vì quý vị nói càng tỉ mỉ thì tánh cảnh giác của bọn trẻ càng cao. Quý vị không nên lơ là, mà phải nhắc từng chút một, thật ra trí nhớ các em rất tốt, chúng sẽ nhớ những gì quý vị nói.

Tôi thường nhắc nhở các em một vài việc, chính tôi đã quên nhưng các em như thế nào? Trở lại nhắc tôi. Thường thấy rất nhiều người lớn đang tính tiền, tính tiền giấy, vừa đếm vừa như thế nào? Liếm trên đầu ngón tay, đây đều là việc làm không tốt, nên chú ý nhiều. Những thói quen sinh hoạt này, phải chú ý chỉnh tề sạch sẽ, mới có thể khiến thân thể mạnh khỏe, cũng có thể làm gương tốt cho con cái.

Chúng ta xem đoạn kinh văn tiếp theo, chúng ta cùng đọc qua một lượt. “Quan tất chánh, nữu tất kết, miệt dữ lý, câu chỉnh thiết. Trí quan phục, hữu định vị, vật loạn đốn, trí ô uế”. “Quan tất chánh, nữu tất kết, miệt dữ lý, câu chỉnh thiết”, đây là nói đến nghi dung của một người cần phải đoan trang. Ví dụ hôm nay tôi ở đây diễn giảng, nhưng ở trước có hai nút không cài, quý vị thấy vậy sẽ như thế nào? Có thể một số người đều bỏ đi, đến mặc y phục cũng không biết thì giảng bài cái gì. Nên người xưa rất chú trọng nghi dung, họ lúc nào cũng nhắc nhở mình phải “tam chánh”.

Thứ nhất đội mũ phải ngay ngắn, mặc quần ngay ngắn, mang dép ngay ngắn. Vì vậy lúc nào cũng phải kiểm tra xem mũ đội có bị lệch không, quần đã cài chắc chưa, nếu không rơi xuống thì rất phiền. Giày cũng phải cột cẩn thận, không nên lỏng lẻo, khi bước đi phát ra âm thanh, người ta thấy vậy sẽ khinh mạn quý vị. Có một lần tôi đi dạy, thời gian hơi cấp bách. Ở Hải Khẩu có một công cụ giao thông gọi là xe ôm, quý vị đã từng nghe chẳng? Xe ôm có nghĩa là Motorcycle. Nó cũng giống như xe tắc xi vậy, rất nhiều người lái xe ôm chở người khách. Tôi liền gọi chiếc xe ôm đi nhanh đến hội trường để giảng bài. Khi đến nơi tôi liền vào dạy mà không bị trễ. Dạy xong tôi xuống đi vệ sinh, kết quả vừa nhìn vào gương tóc của tôi dựng ngược lên. Vì ngồi xe đi trên đường bị gió thổi, tôi ở đó giảng bài hai tiếng đồng hồ, vậy mà không ai nói với tôi.

Sau đó tôi nói với các thầy cô giáo ở trung tâm, sao quý vị không nhắc tôi một tiếng? Hại tôi rất khó coi suốt hai tiếng đồng hồ, vậy nên chúng ta phải thường cẩn thận nghi dung, mới không xuất hiện tình trạng khó coi.

Vào thời đại Xuân Thu, có một vị đại thần gọi là Triệu Tuyên Tử, ông là đại thần nước Tấn. Lúc đó Tấn Linh Công tại vị, Tấn Linh Công tuổi không lớn, còn nhỏ, nhưng không nghe lời, không biết thương yêu nhân dân. Triệu Tuyên Tử rất trung thành, thường dùng lời thẳng thắn khuyên lơn quân chủ. Tấn Linh Công đã khởi lên ý niệm xấu, phái sát

thủ Trở Nghê, một người rất có sức mạnh, đến thích sát Triệu Tuyên Tử. Thời đó tảo triều đều là thời gian rất sớm, nên Trở Nghê nắm bắt thời gian trước khi thượng triều buổi sáng, liền đến nhà Triệu Tuyên Tử.

Nhìn lại - vì Triệu Tuyên Tử dậy rất sớm, nên đã mặc lễ phục vào rất chỉnh tề và ngồi ngay thẳng, đang nhắm mắt dưỡng thần. Mà nghi dung, oai nghi này của ông khiến Trở Nghê nhìn thấy vô cùng cảm động. Ông nói: Triệu Tuyên Tử này, ở chỗ không ai nhìn thấy mà đã cung kính như vậy, huống gì khi có người cũng nhất định rất nỗ lực xử lý việc nước. Đối với người nhất định rất khiêm tốn, rất cung kính. Nên ông ta nói, người như thế chắc chắn là rường cột của quốc gia, là chủ nhân của nhân dân, tôi không thể giết ông ấy, giết ông ấy là tôi bất trung. Nhưng vì Tấn Linh Công là quốc quân giao phó công việc. Nếu ông không làm thì ông bất tín, không giữ chữ tín. Vì vậy Trở Nghê đã đập đầu vào gốc cây tự vận tại chỗ.

Từ câu chuyện này chúng ta có thể lãnh hội được, khi một người dung nghi đoan chánh, có thể đạt được sự tôn kính của người khác đối với mình. Cũng do thái độ cung kính đó đã cứu được mạng sống của mình. Vì vậy những chi tiết trong cuộc sống nay, chúng ta cũng không thể không cẩn thận.

Tiết học hôm nay chúng ta tạm dừng ở đây, xin cảm ơn mọi người.

Hết tập 21

ĐỆ TỬ QUY
CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
Tập 22

Chào tất cả mọi người. Chúng ta vừa nói đến “quan tất chánh, nữu tất kết, miệt dữ lí, cụ khẩn thiết”. Một người nghi dung đoan trang vô cùng quan trọng, khi quý vị coi trọng dung nghi của mình, người ta sẽ tôn trọng quý vị hơn. Khi dung nghi của chúng ta không giống ai, như vậy không chỉ khiến người khác coi thường quý vị, mà còn có thể tạo thành nếp sống không tốt cho xã hội. Thế nên y phục của những nhân vật công chúng rất quan trọng. Nếu như họ ăn mặc rất hở hang, như vậy có thể lôi kéo theo nếp sống không tốt cho toàn bộ xã hội, vậy nên nhân vật công chúng phải suy xét cẩn thận. Họ ảnh hưởng đối với toàn thể xã hội, nên phải cẩn thận nhiều hơn đối với hành vi của mình.

Còn y phục của các bậc cha mẹ, cũng là tấm gương để các con noi theo. Là người mẹ, nếu y phục quá hở hang, khiến con cái từ nhỏ tai nghe mắt thấy, thì sau này chúng mặc y phục cũng như vậy. Thế nên đối với chúng quả thật không tốt, tạo thành rất nhiều người đối với chúng như thế nào? Tùy tiện, thậm chí còn tạo thành nguy hiểm. Thế nên mặc y phục không thể không cẩn thận.

Áo quần của một người, đích thực sẽ ảnh hưởng đến trạng thái nội tại của quý vị. Ví dụ như ở nước ngoài, thậm chí trong những trường hợp quan trọng, đều có quy định nhất định phải mặc trang phục đúng cách, mới có thể đi vào những trường hợp quốc tế này, có một vài biểu diễn rất thận trọng yêu cầu như vậy. Ví dụ chúng ta đến trung tâm văn hóa, đều phải như thế nào? Ăn mặc thật đoan trang, như vậy khi chúng ta xem tiết mục này, thái độ cũng sẽ chuyên chú hơn. Nếu quý vị mang dép hoặc mang quần đùi đi xem, như vậy không thích hợp lắm. Nên khi chúng ta ăn mặc chỉnh tề, nội tâm tự nhiên khởi lên sự cung kính. Như khi chúng ta leo núi, có thể mặc giống như tôi bây giờ chẳng? Như vậy lại không thích hợp, vì khi leo núi cần phải thả lỏng, lúc này cần phải mặc áo quần thích hợp.

Trong giới buôn bán, có một cao thủ tiêu thụ tên Kiều Kỳ La Đức, anh ta rất biết bán xe. Có lần anh ta ngủ ở nhà, đột nhiên giật mình tỉnh dậy chạy nhanh đến trước gương, bắt đầu mặc đồ vét, thắt cà vạt. Làm xong liền rất cung kính cầm điện thoại lên gọi cho khách hàng của mình. Khi nói chuyện với khách xong, đặt điện thoại xuống, lập tức mở cà vạt, cởi đồ vét ra, rồi chui vào mền ngủ tiếp. Vợ ông ta thấy vậy nói, anh điên à? Kiều Kỳ La Đức liền nói với vợ, khách hàng tuy không thấy anh như vậy, nhưng nếu anh mặc một cách tùy tiện thì trong ngôn ngữ nói năng cũng sẽ tùy tiện, họ có thể cảm nhận được. Nếu như anh rất thận trọng, mặc đồ vét ngay ngắn như vậy, thái độ này cũng sẽ từ trong

ngôn ngữ truyền đạt cho họ. Nên đích thực y phục cũng sẽ ảnh hưởng tâm lý trạng thái của một người. Đương nhiên khi anh ta đã tập thành thói quen này, mỗi lần anh ta đối diện với khách hàng, tuyệt đối là rất cung kính. Vì cả những nơi khách hàng không thấy, anh ta đều cung kính như vậy, đây gọi là hành vi và lời nói nhất trí.

Rất nhiều sinh viên đại học đi phỏng vấn xin việc, thường đều không được chọn. Cô Dương cũng từng gặp rất nhiều sinh viên tốt nghiệp đại học có tài hoa, có học lực rất tốt, thậm chí là thạc sĩ đều không tìm được việc làm. Sau đó cô Dương chỉ điểm thêm cho họ trong cách ăn mặc, thường thì như thế nào? Được tuyển. Thế nên cho dù có tài hoa, nhưng khi đi phỏng vấn xin việc áo quần không chững chạc, rất có thể cơ hội này đã bị chặn lại bên ngoài.

Chúng ta xem tiếp câu sau: “Trí quan phục, hữu định vị, vật loạn đốn, trí ô uest”. Nghĩa là y phục, mũ nón, thậm chí là tất cả vật dụng trong sinh hoạt hằng ngày, đều nên để nó ở vị trí cố định, không nên dụng đâu để đó. “Vật loạn đốn, trí ô uest”, những thứ này rất mau dơ bẩn. Quý vị không thương tiếc nó, thọ mạng của những vật này cũng trở thành rất ngắn. Thế nên vạn vật - những phẩm vật này tuy không có sinh mạng, nhưng nếu đối tốt với nó sẽ dùng được rất lâu. Nên người biết thương người thường được người thương, người biết thương vật thường được vật quý.

Nếu quý vị mỗi ngày đều bạo ăn bạo uống, bao tử quý vị có thể dùng được bao lâu? Có thể ba bốn mươi năm là nó về hưu. Nhưng nếu quý vị tôn trọng nó, thời gian ba bữa ăn rất cố định, không ăn quá nhiều, cũng không để quá đói. Như vậy bao tử nó cũng báo đáp quý vị, có thể dùng rất lâu, nên chúng ta phải thương tiếc tất cả mọi thứ. Khi vật dụng đã có vị trí cố định, đối với cuộc sống chúng ta có ảnh hưởng gì? Có thể đâu ra đó.

Chúng ta thử quan sát xem bọn trẻ ngày nay, thậm chí không cần nói bọn trẻ ngày nay. Như tôi còn có mấy đồng học, anh em chị em đều có một vài trường hợp. Ví dụ muốn tìm cuốn vở bài tập nhưng không tìm thấy, bắt đầu lật tung cả nhà, tìm đến tận mình nổi trận lôi đình, giận với ai? Giận chính mình. Giận dữ này khiến cho không khí cả nhà đều rất tồi tệ. Cho nên không chú ý một điều rất nhỏ, nhưng chúng ta có thể phải hao tổn thời gian và tinh thần, như vậy cũng không thành ngoại lệ. Khi chưa tập thành thói quen tốt, ngày khác đi làm, công ty có một hợp đồng rất quan trọng để chờ quý vị. Nhưng vì quý vị đã quen, trong vô ý đã thuận tay để đó, ba ngày sau như thế nào? Quên mất, rất có thể đến khi cần quý vị không tìm thấy, như vậy công việc của quý vị có thể cũng không giữ được. Vì thế những tập quán sinh hoạt này, đích thực sẽ ảnh hưởng đến cuộc sống của một người.

Có một đứa bé, ở nhà nó không quét nhà. Có một trưởng bối vào nhà nó và nói: nhà dơ như vậy sao không quét? Nó nói: tay con dùng để

quét thiên hạ. Khẩu khí có lớn chẳng? Quý vị thấy, rất nhiều em nhỏ nó cũng nói sau này phải làm quan lớn, phải làm xí nghiệp lớn, nhưng nhìn phòng của chúng thì lung tung lộn xộn. Vị trưởng bối này nói với nó: trong nhà không quét làm sao có thể quét thiên hạ? Ngay trong nhà cũng không quét sạch sẽ, còn có thể quét thiên hạ ư? Cũng vậy, ngay trong nhà cũng không sắp xếp đàng hoàng, làm sao có thể làm xí nghiệp? Có khả năng này sao? Không thể. Trong Đệ Tử Quy cũng có quản lý học, là cơ sở quản lý học. Tập quán tốt này bắt đầu đặt nền móng từ đâu? Từ nhỏ. Trong đầu quý vị không nên nghĩ rằng, sau này để chúng đi học khóa quản lý chúng sẽ biết thôi. Hiện nay phải đặt căn bản trước.

Nên khi một thạc sĩ ngành quản lý muốn đến phỏng vấn xin việc, nhưng phòng của anh ta cũng rất lung tung, người như vậy quý vị dám dùng chẳng? Có dám chẳng? Những người học được quản lý học đều là như thế nào? Chỉ lý luận suông. Chú Lô từng nói với tôi, ông đến công ty con để kiểm tra, nhất định phải đi xem chủ quản của các công ty chi nhánh này, xem trên bàn của họ có xử lý tốt hay không. Văn kiện, tư liệu của họ có để vào ô để văn kiện hay không. Nếu như những việc nhỏ này cũng không xử lý một cách đàng hoàng. Một vài công việc của công ty khó có thể đi vào quy củ, việc nhỏ nhưng học vấn lớn. Đều có thể từ việc nhỏ, nhìn thấy tâm của một người. Là định, là không loạn hay là rất

tạp loạn, hay rất nông nổi, đều có thể từ những động tác nhỏ này mà nhìn ra được.

Các bạn, năng lực làm người, làm việc của con cái quý vị, nhất định phải đặt nền móng từ nhỏ. Vì các xí nghiệp thành công, họ đều có hỏa nhãn kim tinh, vừa nhìn là họ có thể thấy được năng lực **làm người, làm việc của con cái đến đâu**. Không gạt được họ. Rất nhiều người cảm thấy, tôi có bằng đại học, thạc sĩ là có thể tìm được rất nhiều công việc tốt. Nhưng cách họ làm người, làm việc không tốt, chắc chắn không được các xí nghiệp ưu tú tuyển dụng. Nếu có tuyển dụng chẳng nữa thì đó đều là những xí nghiệp không xuất sắc. Vì vậy xí nghiệp này cũng như thế nào? Cũng không lâu dài. Để con cái sau này có thể đến được một xí nghiệp có tiền đồ, hiện nay phải để chúng đặt những cơ sở này thật vững chắc.

Vì sao tôi có cảm nhận sâu sắc như vậy? Vì khi tôi đến Úc Châu, đúng lúc chúng tôi phải rửa chén gần mấy tuần lễ. Nghĩa là phải rửa chén bát của sáu bảy mươi người ăn, còn có những dụng cụ nấu nướng. Ví dụ như thùng, nó vừa sâu vừa rộng. Vì đựng thức ăn gần cả trăm người ăn, nên phải dùng thùng lớn như vậy. Trong đời tôi, đến đó mới thật sự là lần đầu rửa chén bát. Khi tôi ở đó rửa chén bát, đột nhiên lãnh hội được triết học của một nhân sinh, chính là trong cuộc đời nên làm, thì dù quý vị có trốn cũng không trốn được.

Các bạn, việc nên làm thì lúc nào làm? Sao không nỗ lực tu thiện khi còn cường tráng. Những việc cần làm phải lợi dụng khi còn trẻ, khi còn trẻ lao động nhiều, bỏ công sức ra nhiều, đến già phước báo sẽ hiện tiền, mới có thể hưởng phước. Nếu khi trẻ không lao động, mà còn phung phí, đến già nhất định rất thâm khổ. Vì việc nên làm không tránh khỏi được, vì vậy chúng ta phải lợi dụng khi trẻ phải nỗ lực mà làm. Nên tôi ở đó rửa chén bát, cũng rửa rất vui vẻ. Có một hôm, chú Lô đi đến nhà bếp, đột nhiên dừng lại nói với tôi: nhìn con rửa chén là biết mạng con rất tốt. Quý vị xem, động tác tôi rửa chén đã bộc lộ tôi như thế nào? Đúng, nhìn thấy chân tay rất vững vẻ.

Các bạn, từ đây tôi lãnh hội được, người trưởng bối thật sự có trí huệ, quý vị không che đậy được đôi mắt của họ. Nên khi con cái quý vị khiêm cung với người khác, làm việc lại rất chuyên cần. Quý vị không cần lo lắng tương lai không có ai đề bạt chúng, quý vị có thể hoàn toàn yên tâm về điều này.

“Trí quan phục, hữu định vị, vật loạn đốn, trí ô uế”. Khi sinh hoạt của một người rất tề chỉnh ngăn nắp, trong định thường có thể sanh trí huệ, vì định giống như mặt hồ thanh tịnh, không có gợn sóng. Nó có thể chiếu những vật xung quanh một cách rõ ràng.

Thời gian ở Úc Châu, có một lần tôi đến phòng của chú Lô, đúng lúc chú Lô muốn lấy áo quần. Vì giường nằm là một cái đơn, có khoảng trống, có thể để áo quần, mở nắp đơn ra, đột nhiên tôi nhìn thấy áo

quần trong đó, xếp giống như Giordano(佐丹奴)vậy, như trong tiệm bán áo quần, xếp một cách rất ngăn nắp. Nên khi tất cả mọi thứ, đều sắp một cách chỉnh tề như vậy, đều có định vị. Muốn dùng thứ gì lập tức có thể lấy được, tâm như vậy lúc nào cũng rất bình tĩnh. Tức là thường không bị loạn, xử lý mọi việc rất có nề nếp, thói quen này rất quan trọng, nhất định phải bắt đầu từ chính mình. Tiến thêm bước nữa là hướng dẫn con cái tập thành thói quen tốt này.

Chúng ta xem câu kế tiếp, cùng nhau đọc qua một lượt. “Y quý khiết, bất quý hoa. Thượng tuần phân, hạ xưng gia. Đối ẩm thực, vật giản trạch. Thực thích khả, vật quá tắc. Niên phương thiếu, vật ẩm tửu. Ẩm tửu túy, tối vi xú”.

“Y quý khiết, bất quý hoa. Thượng tuần phần, hạ xưng gia”. Tôi từng nghe qua một vị trưởng bối nói, trước khi ông kết hôn, cảm thấy nuôi một bà vợ rất nhẹ nhàng, vì họ ăn rất ít, ông ta cảm thấy vấn đề rất nhẹ nhàng. Sau khi cưới vợ cảm thấy rất khó khăn, vì đồ dùng và thực vật rất rẻ, nhưng y phục thì rất mắc. Ông nói, khi ông cùng vợ đi mua quần áo, vợ ông vừa nhìn đã nói, mua thôi, mua thôi! Ông đứng bên cạnh nói: đừng mua, đừng mua! Sau đó ông mới thấu hiểu một **sự thật**, trong tủ áo quần của phụ nữ, vĩnh viễn thiếu một bộ áo quần.

Thật ra áo quần của chúng ta mục đích quan trọng nhất là giữ ấm, che đậy sự hổ thẹn. Áo quần tuyệt đối không phải lấy ra để khoe

khoang, lấy ra để hư vinh. Con người thường hay quên đi bản chất vốn có của sự vật.

Như có một vị giáo thọ, ông lấy mấy mươi cái ly, đúng lúc lên hai tiết học. Ông biết học sinh nhất định rất khát, ông liền lấy số ly này ra. Ông nói: các em học sinh, các em đi uống nước đi. Khi khát nước, uống nước là mục đích quan trọng nhất, đúng không? Nhưng khi chúng vừa bước đến, cứ ở đó chằm chằm không đi lấy nước, mà chúng làm gì? Chọn ly nào đẹp hơn, để thời gian hao vào việc đó? Trong việc chọn ly, cũng giống như mục đích của áo quần vậy, là dùng để giữ ấm, che sự thẹn thùng. Nhưng trong khi chúng ta mua, đã quên đi mục đích vốn có của nó, trái lại chiêm nhiễm tập tánh hư vinh.

Cũng từng nghe nói, có một nhóm bạn gái rất có tiền, họ cùng nhau xem thời trang của Pháp. Nhìn thấy bộ đồ trên ti vi, xem xong cảm thấy rất thích bộ đó, ngày mai liền đi máy bay đi mua. Con người nếu tiêu tiền như vậy, tiền sẽ như thế nào? Chạy hết, dù có núi vàng, núi bạc cũng không đủ họ dùng. Vì cô ta làm ra tấm gương như vậy, ai học một cách triệt để? Con cái nhất định học triệt để, nên nhất định giàu không được mấy đời? Quý vị đã phán đoán chính xác, giàu không quá một đời.

Thế nên chúng ta mặc y phục “thượng tuần phân, hạ xưng gia”. Căn cứ theo tình hình kinh tế của chúng ta đi mua áo quần, tuyệt đối không nên phùng má giả làm người mập, như vậy là không tốt.

Tiếp theo: “Đối ẩm thực, vật giản trạch, thực thích khả, vật quá tặc”. Đối với ẩm thực phải truy cầu sự quân bình, tuyệt đối không được kén ăn. Đương nhiên trong quá trình ăn, cũng phải ăn no bảy tám phần là được. Nếu ăn quá tải, bao tử sẽ bị tổn thương. Thế nên trong ẩm thực chúng ta phải biết tiết độ, không nên thái quá cũng không thể bất cập. “Bệnh tùng khẩu nhập”, chúng ta ăn thức ăn cũng phải có sức phán đoán, ăn vật có dinh dưỡng, không nên ăn độc tố. Rất nhiều người ăn thức ăn đều là gạt cái bụng, chỉ cần no là được. Rất nhiều **thức ăn** nó chứa đựng rất nhiều độc tố, rất nhiều vật gây ung thư, có thể chúng ta đều không biết. Nhưng chúng ta cũng thường nghe đến “thức ăn rác”, quý vị có ăn “thức ăn rác” chẳng?

Hiện nay có thống kê, gọi là mười loại thức ăn rác lớn, mười loại lớn nào? Chúng ta thử xem xem, nhưng quý vị nên có tâm lý chuẩn bị, đừng để khi tôi nói xong quý vị lại nói, tôi không thể sống tiếp nữa, đều là những thứ tôi thích ăn nhất.

Thứ nhất là loại chiên rán, hiện nay trong bệnh viện có một vị khó tìm, chính là bệnh về tim huyết quản. Ăn nhiều những loại chiên rán, dễ làm tắc nghẽn huyết quản. Như tai biến, động mạch xơ cứng đều liên quan đến những vật này, vậy nên ăn ít lại những loại chiên rán. Nếu quý vị nói không ăn, họ sẽ rất có áp lực.

Thứ hai là những thứ dầm chua, dầm rất mặn nó sẽ tạo thành, sẽ dẫn đến khả năng ung thư biểu mô, hoặc dẫn đến loét lở. Thế nên **thức**

ăn trên phương diện này cũng nên ăn ít. Có một vài loại dầm chua thiên nhiên hơn, những thứ đó an toàn hơn, quý vị cũng nên tìm hiểu một chút.

Tiếp theo loại thứ ba là thực phẩm chế biến từ thịt. Các bạn, thịt tươi để trong không khí bao lâu là hôi? Khoảng trên dưới ba tiếng đồng hồ. Những thực phẩm chế biến từ thịt có thể để bao lâu? Có loại để ba năm, có loại để năm năm, là sức mạnh nào tạo thành? Bỏ rất nhiều chất bảo quản. Nghe nói hiện nay chế tạo xác ướp cũng không cần bỏ chất bảo quản, rất nhiều người sau khi chết nhưng không bị thối rữa, vì ăn những chất bảo quản này lâu ngày. Trong thịt chế biến này có chứa chất độc tố, đây là một trong ba thứ gây bệnh ung thư.

Hiện nay chúng ta cũng có thể tìm hiểu thêm, tỷ suất mắc bệnh ung thư cao bao nhiêu? Một phần bốn, có con số nào mới nhất chẳng? Đã vượt quá một phần ba, bệnh ung thư phải chẳng là may rủi? Có phải chẳng? “Thật xui xẻo, tôi đã bị bệnh ung thư”, có quả tất phải có nhân. Nên khi quý vị chú ý trong việc ăn uống, tâm tình lại tốt, thường hay đọc tụng Đệ Tử Quy. Không nhìn khuyết điểm của người khác, chỉ nên nhìn lại chính mình, như vậy tâm tình sẽ rất tốt. Vì thấy được khuyết điểm của mình liền nỗ lực sửa đổi, quý vị sẽ có niềm vui của trưởng thành.

Nguyên nhân bệnh ung thư, ngoài việc ăn uống ra, còn có một nguyên nhân lợi hại hơn cả ầm thực là xúc cảm, nên phải quản lý tốt

trái tim này của chúng ta. Tâm tốt, lại chú ý vấn đề ăn uống, bảo đảm quý vị là vật không dẫn điện với bệnh ung thư. Thế nên các bạn, quý vị có lòng tin không mắc bệnh ung thư chẳng? Có, cho một tràng pháo tay cổ vũ.

Thứ tư là bánh quy, đặc biệt rất nhiều bánh quy hiện nay đều tùy theo khẩu vị của người tiêu dùng. Nên ngoài bánh quy ra, còn kẹp ở giữa rất nhiều bơ, trong đó có rất nhiều tinh đường, rất nhiều nhiệt lượng. Vì vậy ăn nhiều những tinh đường này sẽ chuyển thành chất béo, nên con người hiện nay ngày càng mập. Thói quen ăn thức ăn ngọt từ đâu truyền đến? Thật sự Âu Mỹ rất thích ăn món ngọt. Quý vị thấy những người mập ở đây so với họ thật sự không đủ nhìn. Đôi lúc thấy họ ngồi trên máy bay phải ngồi hết mấy chỗ, nhìn rất sợ. Vậy nên con người không nên xem nặng dục vọng, điều đó làm khổ chính mình, có khả năng lại liên lụy người thân.

Nếu một người đàn ông, vào tuổi trung niên trúng gió chết, đó là bất hạnh của nhân gian. Thế nên bây giờ phải khuyên chồng, trên phương diện ẩm thực cần phải tiết chế, điều này cũng rất quan trọng. Đương nhiên khi quý vị khuyên chồng mình cũng phải dùng phương tiện thiện xảo, nên dùng bản lĩnh lớn nhất của phụ nữ ra, đó là tính dịu dàng. Quý vị nên nói với họ: anh à! Có anh, cuộc sống của em mới tuyệt vời như thế. Không có anh, cuộc đời em chỉ một màu đen tối. Anh xem, con cái chúng ta đáng yêu biết bao, nên sức khỏe của anh chính là hạnh phúc

của gia đình mình. Chồng quý vị càng nghe càng thích, quý vị dần dần kêu họ bỏ bớt những thực phẩm không tốt.

Thứ năm là loại nước uống có ga. Tôi ấn tượng sâu sắc nhất đối với thực phẩm này, vì tôi chính là người bị hại, quý vị có nhận ra chăng? Người ốm thì tỳ vị nhất định không tốt. Trước đây tôi đi tham gia buổi tiệc thân hữu, khi thức ăn chưa dọn lên tôi đã uống no, có giỏi không? Mà còn ợ hơi. Món cần ăn thì không ăn, cái không nên uống thì uống thật nhiều. Vì nước có ga có chất kích thích, chất chua, nó sẽ bào mòn bao tử, bào lủng bao tử. Khi tôi học cấp hai, bao tử đã bị viêm, ký ức vẫn rất sâu sắc, đều là ông bà nội nấu cháo thật nát để tôi ăn.

Quý vị xem, một người không khỏe, đích thực rất có lỗi với người nhà. Tôi đã nhận giáo huấn đau đớn như vậy, hy vọng các em nhỏ của chúng ta không nên tái phạm. Quý vị xem, tôi uống nước có ga, đến nay hơi vẫn chưa bài tiết hết, vẫn đang ở trong bao tử. Nên quan niệm ăn uống đúng đắn của cha mẹ, là hạnh phúc một đời của con cái.

Thứ sáu là mì gói. Loại nước có ga này tôi bổ sung thêm một chút. Những thứ quý vị uống như nước cam, nước chanh, đều lấy gì làm ra? Đều làm bằng dầu thô, tuyệt đối không phải táo, tuyệt đối không phải cam. Đều là chiết xuất ra từ trong dầu thô, hương vị đó giống như cam vậy, cũng giống rất nhiều loại trái cây khác. Vì tôi từng mua một vài vật dụng, sau đó chế tạo nước cam tại hiện trường để học sinh tôi xem. Chính là nhìn tôi như vậy, cầm từng bình từng bình chất hóa học, làm ra

nước cam rất thơm. Có câu trăm nghe không bằng mắt thấy, nên phải làm để học sinh xem, chúng mới có sự cảnh giác.

Loại thứ sáu là mì gói. Mì gói nhiệt lượng rất cao, mà còn thêm vào rất nhiều chất bảo quản, nên không tốt cho sức khỏe.

Thứ bảy là loại thực phẩm ở trong hũ, thực phẩm này cũng chứa đựng rất nhiều chất bảo quản.

Thứ tám chính là loại mút trái cây đóng hộp, cũng có rất nhiều tin tức nói, nơi chế tạo trái cây đóng hộp này rất dơ bẩn, không cẩn thận, chân của gián cũng rơi vào trong đó. Nên làm ra trái cây đóng hộp này, đến côn trùng này nó cũng không ăn. Quý vị xem sức phán đoán của chúng còn tốt hơn người, vì nó ăn một trái có thể đã chết ngay đơ, quý vị ăn một trăm trái mà không chết ngay dơ. Thế nên chúng tự nhiên cảm nhận được, thực vật này độc tố quá nhiều nên chúng không ăn.

Thứ chín là thực phẩm đông lạnh. Cơ thể con người là một bộ máy, ví dụ hôm nay động cơ chuyển động, quý vị lập tức lấy một thau nước lạnh dội vào nó, nó liền bốc hơi lên một chút. Quý vị lại lấy thêm thau nước nữa tạt vào, xin hỏi động cơ này có thể dùng lâu được chăng? Vốn có thể dùng được mười năm, nhưng bây giờ chỉ dùng ba năm là hư. Thân thể con người cũng là một cơ khí, nó đều trên dưới 37 độ. Mỗi lần quý vị uống nước đá vào, “xèo” có nghe thấy không? Uống những thứ lạnh này vào, nó sẽ hao tổn rất nhiều năng lượng trong cơ thể quý vị, rất nhiều năng lượng. Nên thể chất của quý vị xuống dốc dần dần.

Đây cũng là nỗi đau của tôi. Trước đây đi học cũng không có thầy giáo nào dạy tôi, tôi là người biết nghe lời mới đúng. Nên khi tôi học đại học mới bắt đầu học tập những tri thức này, đích thực những thứ này tôi đều không đụng đến, đây gọi là mất bò mới làm chuồng, như vậy phải chẳng đã quá muộn.

Hiện nay nữ giới có rất nhiều bệnh phụ nữ, có liên quan đến việc ăn lạnh. Đặc biệt là trong thời kỳ sinh lý của nữ giới, những ngày đó là ngày bài tiết độc tố, có rất nhiều độc tố phải bài tiết ra. Nếu lúc này quý vị ăn lạnh - nóng nở mà lạnh thì teo - nên quý vị ăn nhiều đồ lạnh, tử cung sẽ thu nhỏ. Vì vậy thứ cần bài tiết thì không bài tiết được, sau khi nó đóng lại, nó sẽ nói 28 ngày sau tôi mới mở ra. Vậy nên những độc tố chưa bài tiết này lưu lại trong cơ thể bao lâu? Giả như thuận lợi thì 28 ngày, mà những độc tố này tuần hoàn trong cơ thể chúng ta, nên mới có rất nhiều bệnh phụ nữ. Các bạn nữ à! Không nên nhìn tôi nặng nề như vậy, quý vị nên chọn lựa cuộc sống sau này của mình.

Thứ mười là loại thực phẩm nướng. Loại thực phẩm nướng này, một đùi gà nướng, tương đương với khói độc của 60 cây hương, điều này đã được thống kê. Trong đó hàm chứa vật gây ung thư, nó đứng đầu trong ba loại thực vật lớn gây ung thư, nên ăn những thứ này đích thực rất tổn hại thân thể.

Đời người của chúng ta đã lãnh hội được rằng, chúng ta có rất nhiều việc phải làm, phải để cho đời mình sống một cách có giá trị. Trước tiên

cần phải có cơ thể mạnh khỏe làm căn bản. Khi quý vị không nhịn được muốn ăn những thứ này, nhất định phải nghĩ đến một câu văn thiên tường: “nhân sinh tự cổ thù vô tử, lưu thủ đan tâm chiếu hãn thanh”. Tôi còn rất nhiều việc phải làm, nên không thể làm hư hoại thân thể được, lúc này có thể quý vị đổi ý không ăn.

“Niên phương thiếu, vật ẩm tửu, ẩm tửu túy, tối vi xú”. Rượu này chúng ta gọi là độc dược xuyên ruột, nên trẻ em từ nhỏ tuyệt đối không để tiêm nhiễm tập quán uống rượu. Uống rượu không chỉ tổn thương thân thể chính mình, mà còn tạo thành nguy hiểm về sinh mạng tài sản của người khác. Rất nhiều sự cố giao thông đều có liên quan với điều gì? Liên quan đến việc uống rượu. Rượu làm loạn tánh, rượu sẽ tạo thành hậu quả không thể thu hồi, thế nên từ nhỏ không nên uống rượu. Đương nhiên rượu có khi dùng làm thuốc, như thế thì không sao. Ở một vài địa phương quá lạnh, họ thường uống một ít rượu để thúc đẩy máu huyết tuần hoàn.

Đương nhiên ở Đài Loan chúng ta không cần thúc đẩy máu huyết lưu thông. Đài Loan chúng ta là đảo quý, bốn mùa như mùa xuân, không đến nỗi quá lạnh. Ngoài rượu không được uống ra, một vài vật không tốt cũng nên tách rời nó. Ví dụ thuốc cũng không nên hút, hại thân thể. Không chỉ hại thân thể, lại như thế nào? Nguy hại sức khỏe của người khác. Quý vị thấy người hút thuốc không mắc bệnh ung thư phổi, thì vợ con họ mắc bệnh ung thư phổi, có khả năng này chăng? Có,

họ hít vào thì cũng phải nhả ra, và những người thân này của họ hít vào nhưng không nhả ra. Đích thực chúng ta là sinh hoạt quần thể, hành vi của một người, nhất định tạo thành ảnh hưởng cho người khác. Rốt cuộc chúng ta muốn ảnh hưởng tốt, hay là muốn ảnh hưởng xấu? Đương nhiên người cần phải có chí khí, nhất định phải làm ảnh hưởng tốt.

Có một lần tôi đi xe buýt ở Hải Khẩu, nhìn thấy một người đang hút thuốc, phải làm sao? “Quốc gia hưng vong”. Tuy tôi ở xứ người, chỉ một mình không có người thân, nhưng cũng cần có chánh nghĩa. Nên tôi đã đến xin anh ta đừng hút thuốc. Thật ra họ chưa học Đệ Tử Quy, “hữu tâm phi, danh vi ác”, rõ ràng trên xe buýt đều viết gì? Cấm không được hút thuốc. Nhưng nếu tôi đến nói với anh ta, ông không biết chữ sao? Như vậy có thể tôi sẽ nguy hiểm. Nên tôi đi đến nói với anh ta: anh à, thật ngại quá, tôi bị bệnh suyễn, có thể đừng hút thuốc chẳng? Có thể ông này chưa từng gặp qua người nào khuyên mình không hút thuốc, nhất thời không biết nên làm thế nào, nên đột nhiên muốn nổi giận với tôi, lại không muốn giận, nên cứ ậm ự nói không rõ ràng.

Tôi thấy anh ta có chút giận, tôi liền duy trì sự hòa nhã với anh ta, nên chầm chậm quay mặt qua, tiếp tục ngồi xe đi. Nhưng tôi tin rằng “nhân chi sơ, tánh bản thiện”. Mới đầu tôi đã dùng tâm chân thành của mình khẩn cầu họ, thiện căn của anh ta nhất định hiển lộ ra mà không hút thuốc nữa, bắt đầu đánh thức sự giác ngộ của anh ta. Một lúc sau,

tôi hít nhẹ một chút, không còn mùi thuốc nữa, xem lại thì anh ta không còn hút thuốc. Khi xuống xe, có hai người bạn đi cùng xe với tôi, họ nói với tôi, người hút thuốc đó liếc anh hai lần, tức là lén lén liếc tôi. Lúc này thần khí định tĩnh của chúng ta sẽ kích thích lòng hổ thẹn của anh ta, ông ta liếc mấy cái rồi tắt thuốc không hút. Đích thực nếp sống của xã hội đều dựa vào sự áp dụng của mỗi người.

Khi các thầy giáo ở trung tâm chúng tôi nghe xong nói, anh ta cũng rất có sứ mạng, phải khuyên người ta không nên hút thuốc. Có một hôm anh ta đi xe buýt, nhìn thấy một người hút thuốc lập tức đi đến nói với họ: Anh ơi! Tôi bị bệnh suyễn, đây gọi là phương tiện thiện xảo, xin họ đừng hút thuốc, anh đó lập tức tắt thuốc. Anh ta vừa ngồi xuống, đột nhiên có thêm người nữa lấy thuốc ra, anh ta lại đi đến khuyên người kia, người kia cũng tắt thuốc. Khi bắt đầu ngồi xuống thì có mấy người lên xe, thêm người thứ ba lấy thuốc ra, trong lòng anh ta nghĩ phải chăng ông trời muốn thử thách tôi có thật sự quyết tâm hay không? Anh ta liền đến nói người kia đừng hút thuốc. Nào ngờ người thứ tư lấy thuốc ra, nhưng người thứ nhất lại la người kia không được hút thuốc. Nếu tâm chúng ta kiên định, mới có thể thức tỉnh tâm đức nơi công cộng của người khác, vì vậy không nên coi thường sức mạnh của mình.

Chúng ta xem đoạn tiếp theo: “Bộ tùng dung, lập đoạn chánh, ấp thâm viên, bái cung kính. Vật tiễn vực, vật bả ỷ, vật dao bễ”. Câu này

chủ yếu nhất là hướng dẫn một người đứng có tư thế đứng, ngồi có tư thế của ngồi. Các bậc tổ tông của chúng ta cũng đã làm một ví dụ rất tốt để nhắc nhở chúng ta, gọi là đứng như tùng, nằm như cung, đi như gió, ngồi như chuông. Thật ra thói quen này chính là đạo pháp rất tự nhiên, tốt nhất cho thân thể. Vì đứng như tùng, nên cột sống của quý vị rất thẳng, mới không tạo thành vẹo cột sống. Hiện nay người bị gai xương có nhiều chẳng? Rất nhiều, vì sao vậy? Chư vị có cơ hội đến bến xe buýt xem thử là biết, một hàng người sắp hàng để chuẩn bị lên xe, mỗi người đứng như thế nào? Đều không giống nhau, đều là đứng nghiêng một bên rất nhiều. Hiện nay chúng ta thấy rất nhiều thanh niên, xương cốt giống như mềm nhũn vậy, nhìn thấy vật gì cũng muốn dựa, thế nên lâu ngày xương cốt bị cong. Thế hệ trước chúng ta dạy con cái, đứng không nghiêm chỉnh là bị phạt ngay. Cầm đũa không đàng hoàng, lập tức bị gõ, nên những thói quen này đã nuôi dưỡng từ nhỏ, khi lớn lên sẽ rất tự nhiên. Từ nhỏ không tập được, lớn lên sẽ rất cực khổ.

Quý vị có nhìn thấy tôi rất cực khổ chẳng? Tôi chính là không làm được đứng như tùng. Thế nên các bạn, sau này thấy lưng tôi bị gù thì đừng khách sáo, đem Như Lai thần chú của quý vị ra cảnh tỉnh tôi một chút. Phải chăm sóc tốt thân thể này, như vậy mới có thể không có lỗi với cha mẹ, với không có lỗi với người ủng hộ chúng ta, thương yêu chúng ta. Thế nên đứng như tùng, đứng như thế nào mới đúng tiêu chuẩn, mới tốt? Hôm nay tôi làm mẫu, quý vị không nên để bụng.

Đứng như vậy, người nam đứng chân và vai rộng bằng nhau, ngực phải thẳng, khí thế này gọi là đội trời đạp đất. Nếu quý vị như vậy mà đi đàm phán với người khác, hoặc bàn việc buôn bán. Người ta thấy quý vị khí vũ phi phàm, rất đáng tin cậy. Nếu hôm nay quý vị đi đàm phán, lưng thì cong xuống nói: hôm nay chúng ta bàn về một hợp đồng lớn. Đối phương sẽ không có chút hứng thú nào. Thế nên oai nghi này cũng khiến người khác có thể tín nhiệm.

Nên chân rộng ngang với vai, đầu không nên ngẩng cao quá, như vậy không tốt cho huyết quản ở sau, nhìn thẳng ở trước. Trước khi đàm phán với người khác phải đứng nghiêm chỉnh, và quán tưởng trước mặt là biển nước mênh mông, tâm tôi sẽ giống như nó vậy, đây là cách đứng của nam giới. Nữ giới thì sao? Nữ giới là đứng một chân trước, một chân sau, có thể đứng như vậy. Còn tay nên để như thế nào? Khiến người ta nhìn thấy, cảm giác muốn nghe thử xem. Hoặc có thể đứng thẳng trực tiếp như vậy.

Quý vị thấy khi người ta thi người đẹp, những cô gái dự thi đều đứng rất đoan trang, điều này cũng rất quan trọng, đây là tư thế đứng - đứng như tùng.

Nằm như cung. Khi nằm chúng ta nghiêng về bên phải, nếu như quý vị nghiêng về bên trái sẽ đè lên tim mạch và bao tử, khiến quý vị không được thoải mái, nên nghiêng về bên phải. Thật ra như vậy là tốt nhất cho thân thể - nằm như cung.

Đi như gió, gió ở đây chính là tốc độ rất nhanh, nhưng tiếng bước chân không lớn. Nên bình thường chúng ta cũng phải bước đi nhẹ nhàng. Thường vào thời gian hơi muộn, nghe bước chân hàng xóm đi lên cầu thang, tiếng bước chân nghe rất lớn. Nhưng chúng ta nên thông cảm cho họ, vì họ cảm thấy cuộc đời quả thật rất vất vả. Quý vị lập tức đem Đệ Tử Quy giới thiệu cho họ, họ mới biết được nuôi con không đến nỗi khó khăn như vậy. Nên hành vi động tác của chúng ta, cũng phải thường quán chiếu được có tạo thành gánh nặng cho người khác chăng, đây là đi như gió. Khi đi nam giới bước hai bên thuận theo một đường thẳng, nhưng nữ giới thì đi trên một đường thẳng, như vậy sẽ hiển lộ sự ưu nhã. Khi nam giới bước đi, vai không nên lắc qua lắc về. Bước đi như vậy, người ta nhìn thấy mắt cũng hoa.

Tiếp theo là ngồi như chuông. Ngồi như chuông, chúng ta làm mẫu thử xem nên ngồi như thế nào. Tôi thử làm mẫu xem nữ giới ngồi ra sao. Khi nữ giới ngồi hai chân phải khép lại, tay phải đặt lên trên tay trái, sau đó nhẹ nhàng để lên trên đùi trái. Quý vị cảm thấy tôi có thể gả đi được chăng?

Có một thầy giáo, ông ta mở trường dạy đàn tranh. Ông đối với nhân viên của mình đều có huấn luyện về lễ nghi, nên khi tọa đàm với gia trưởng. Rất nhiều phụ huynh của học sinh cùng đến dự hội, một hàng thầy cô giáo của họ đều ngồi như vậy. Dự hội xong, những phụ huynh này đều nói: thầy Lý à, nhân viên của ông tìm ở đâu, sao lại đoan

trang như vậy? Trong quá trình mở hội - khi mới bắt đầu có rất nhiều bà mẹ ngồi rất tùy tiện, tư thế nào cũng có, điều này tôi không cần làm mẫu. Nhưng khi nhìn thấy tất cả thầy cô giáo đều ngồi đoan trang như vậy, nên những gia trưởng này vốn là dựa lui sau, bắt đầu ngồi thẳng lên. Vì vậy ảnh hưởng của hoàn cảnh đều là thay đổi ngầm.

Chúng ta ngồi có tướng ngồi, nếp sống của gia đình quý vị mới ngồi có tướng ngồi. Nếu như khi ba quý vị ngồi, chân gác lên trên bàn, như vậy con quý vị có thể học tập xấu đó. Các vị phụ huynh lại nói, đem bọn trẻ giao cho quý vị, chúng tôi rất yên tâm. Quý vị xem ngôn ngữ hành vi của chúng ta, nghi dung của chúng ta, đang gia tăng tín nhiệm của người khác đối với chúng ta.

Ngày mai chúng ta làm mẫu nam giới nên ngồi như thế nào, cảm ơn mọi người.

Hết tập 22

ĐỆ TỬ QUY
CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
Tập 23

Chào các bạn buổi sáng! Trong bài hôm qua chúng ta nói đến “bộ tùng dung, lập đoan chánh, ấp thâm viên, bái cung kính. Vật tiến vực, vật bả ỷ, vật cơ cứ, vật dao bễ”. “Lập đoan chánh”, chúng ta ôn tập sơ qua vấn đề này một chút. Nữ giới khi đứng có thể đứng như vậy, sau đó tay phải đặt lên trên tay trái. Nếu như quý vị mặc váy thì có thể để thấp một chút, còn nếu mặc quần tay có thể đưa cao một chút, đây là cách đứng của nữ giới. Cũng có thể trực tiếp đứng bằng như vậy, hai tay cũng có thể thả xuống tự nhiên, nói chung động tác của chúng ta cần ưu nhã là được, đứng như vậy cũng được.

Nam giới cần có khí khái đại trượng phu, nên hai chân và vai rộng ngang nhau, nhìn thẳng về phía trước, đây là tư thế đứng. Hôm qua chúng ta ngồi mẫu, cũng đề cập đến chư vị tổ tông hướng dẫn chúng ta phải đứng như tùng, nằm như cung, đi như gió, ngồi như chuông. Hôm qua đã đề cập đến cách ngồi của nữ giới, hai chân phải khép lại, tay phải đặt trên tay trái, sau đó để hai tay lên chân trái, đây là cách ngồi của nữ.

Hôm nay chúng ta làm mẫu cách ngồi của nam giới. Cách ngồi của nam, hai chân có thể mở rộng một chút, hai tay để tự nhiên trên đùi của quý vị. Các bạn, tư thế này quý vị có cảm thấy quen thuộc chẳng? 30 năm trước, khi trong gia đình chụp ảnh đoàn thể, tư thế của ai đã ngồi như vậy? Tư thế của phụ thân đều ngồi như thế, lúc đó ngồi như vậy rất có oai nghiêm. Lúc tôi diễn giảng ở Sơn Đầu, tôi cũng ngồi đúng

tiêu chuẩn này. Người nhiếp ảnh cứ kêu tôi khép chân lại, khép chân lại, tôi không biết làm sao mới đúng. Tôi liền từ từ khép lại một chút, nhưng cũng không thể quá khép.

Quý vị xem, nếu nam giới ngồi như vậy, cảm thấy như thế nào? Hình như không được phóng khoáng lắm, đây là tư thế ngồi. Trong tư thế ngồi, chúng ta cũng phải chú ý một vài chi tiết nhỏ, như trong bài đề cập đến: “vật tiền vực, vật bả ỷ, vật cơ cứ, vật dao bẽ”. Vật tiền vực, là khi đứng hoặc ngồi không nên đứng trên đồ vật. Ví dụ ngày xưa có bậc cửa, quý vị đạp lên như vậy, tư thế đó rất khó coi. Cũng khiến người khác cảm thấy quý vị rất khinh mạn, rất tùy tiện. Mà đồ vật đạp lên lâu ngày sẽ ra sao? Mau hư, nên đây cũng là một thái độ biết thương tiếc mọi vật.

Hiện nay rất nhiều trẻ em ngồi trên ghế, có thể chân của chúng đạp lên trên thành ghế, hoặc là trên thành bàn, điều này phải nên kịp thời sửa đổi. Như chúng tôi đang dạy lớp học kinh, xem ra thì ngồi rất tốt, nhưng khi nhìn xuống dưới thì trăm ngàn điều kì lạ đều xuất hiện. Có người khi đọc, chân làm như vậy: Đệ Tử Quy, thánh nhân huấn, có người thì đạp chân lên song ghế và song bàn. Còn có tình huống là đột nhiên đang học nửa chừng, ghế của một em bị ngã xuống, vì sao vậy? Song ghế bị nó đạp gãy nên ngã xuống. Thế nên các em có rất nhiều động tác, chúng ta cần phải sửa đổi kịp thời, chúng mới trở thành thói quen tự nhiên, đây gọi là vật bặt vực.

Khi chúng đã quen, quý vị phải không sợ phiền phức cảnh tỉnh mới được. “Vật bả ỷ”, nghĩa là khi đứng người vẹo một bên hoặc là dựa vào đồ vật, như vậy đều không tốt. Khi chúng đến cả đứng cũng đều tùy ý, tùy tiện như vậy, quý vị dám đem việc quan trọng giao cho chúng làm không? Tin rằng việc nhỏ mà đã lơ là như vậy, khi làm việc lớn cũng không thể đột nhiên trở thành cẩn thận. Nên đừng coi việc thiện nhỏ mà không làm, đừng coi việc ác nhỏ mà làm. Một người có năng lực lớn, cũng bắt đầu đặt nền tảng từ nhỏ. Một người hành vi không tốt, cũng đều bắt đầu lơ là từ chi tiết nhỏ trong cuộc sống.

Câu tiếp theo “vật cơ cú”, cơ ở đây là cái ki, cái gầu. Cái ki này vì miệng nó mở ra rất lớn, nên nghĩa của “vật cơ cú” là khi ngồi xuống hai chân không mở rộng, điều này tôi không cần làm mẫu. Quý vị giang rộng chân, xem ra không được văn nhã. Nếu là nữ giới, có thể khiến người khác dị nghị, khiến người khác nói lời đàm tiếu thì không hay.

“Vật dao bế”, nghĩa là khi ngồi hay lắc đùi. Có người không phải lắc qua lắc về, mà như thế nào, nhịp lên nhịp xuống. Chúng tôi từng tham gia hội nghị, bên cạnh có một vài chủ quản rung đùi từ đầu đến cuối buổi, đầu chúng tôi cũng cảm thấy choáng váng. Ví dụ khi quý vị ngồi học, người trước mặt cứ lắc hoài như vậy, có thể quý vị sẽ rất khó chịu. Vì thế thói quen này cần phải sửa. Hành vi của một người vì sao như vậy? Vì sao một người khi nói chuyện phải cần lắc lư như vậy? Trạng thái nội tâm của họ như thế nào? Nôn nóng bất an. Khi họ nói chuyện

với quý vị mà nội tâm nôn nóng bất an, thật ra đều là đang ứng phó, không thể không làm. Rất nhiều việc họ cảm thấy quan trọng, ví dụ như giáo dục con cái, hoặc là quan hệ vợ chồng trong gia đình. Họ đều không có cách nào giải quyết, nên cứ để mãi trong lòng. Nhưng mỗi ngày không thể không làm gấp những việc cần thiết, thế nên tâm họ không có cách nào dụng tâm chuyên chú vào công việc hiện tại. Vì họ rất nóng lòng, thân thể liền bắt đầu lắc lư.

Con người hiện nay đích thực cuộc sống quả thật không đơn giản, vì phải khiến tâm mình an định, đây là một công trình rất lớn. Thứ nhất là để nâng cao trí huệ của chúng ta, hai nữa là lúc nào cũng phải duy trì tính cảnh giác từ hành vi bên ngoài. Thường thường quán chiếu ngôn ngữ của mình, cơ thể và động tác của mình phải chẳng có chỗ không thích đáng. Lâu ngày những hành vi ngôn ngữ này của quý vị sẽ bị nội hóa, lúc nào cũng giữ được sự cung kính, giữ được chừng mực lễ nghĩa. Đây là “vật tiến vực, vật bảo ý”. Vật cơ cứ, vật dao bễ”.

Trong bài còn đề cập đến: “ấp thâm viên, bái cung kính”. Khi cúi người, chúng ta phải cúi thấp xuống, đây gọi là cúi đầu 90 độ. Có một người bạn, anh ta ngày đầu tiên đi học, nhìn thấy người khác đều chào hỏi lẫn nhau, anh ta cũng gật đầu với người khác. Sau đó học hết ngày thứ năm, khi bắt đầu tan học, anh ta đến trước chúng tôi. Anh nói rằng: trước đây anh ta cúi đầu đều không tính, vì không phải xuất phát từ nội tâm, nên bây giờ cần phải chính thức cúi đầu ba lần hành lễ trước các

thầy giáo. Thế nên động tác cúi đầu này phải chẳng là từ nội tâm hiển lộ ra, thì tự mình biết, và người khác cũng cảm nhận được. Đích thực lễ tiết không phải là làm vẻ bên ngoài, mà là phải thành ý ở trong, thể hiện bên ngoài. Đây là đề cập đến tất cả bộ phận oai nghi của chúng ta.

Chúng ta xem tiếp đoạn sau, cùng nhau đọc qua một lượt trước. “Hoãn yết liêm, vật hữu thanh, khoan chuyển loan, vật xúc lăng. Chấp hư khí, như chấp doanh, nhập hư thất, như hữu nhân. Sự vật mang, mang đa thác, vật úy nan, vật khinh lược. Đấu não trường, tuyệt vật cận, tà tích sự, tuyệt vật vấn”. Chúng ta xem đoạn này, trên cơ bản chính là khiến chúng ta tập thành thái độ cẩn thận, can đảm. Chúng ta thường nói phải can đảm, cẩn thận. Nên làm nhiều động tác phải hết sức nhu hòa, cung kính. Nhưng khi đối diện một vài thách thức, cần phải không sợ khó khăn, đây là “vật úy nan”. Vì tâm tử mỹ nên làm việc rất cẩn thận, tự nhiên sẽ không xảy ra vấn đề. Nên tử mỹ, can đảm phải bồi dưỡng từ những chi tiết rất nhỏ trong cuộc sống.

Chúng ta xem câu thứ nhất: “Hoãn yết liêm, vật hữu thanh”. Khi chúng ta mở rèm phải kéo thật nhẹ tay, không nên để phát ra âm thanh quá lớn, vì đa số đều sống tập thể, làm việc với nhau, cùng sống với nhau. Nên nhất cử nhất động của chúng ta phải chẳng tạo thành phiền nhiễu, phiền não cho người khác? Đối với điều này chúng ta cần phải có độ miễn cảm như vậy để quán chiếu. Ví dụ người bên cạnh đang ngủ, khi quý vị mở rèm “rọc”, biết đâu hai ba ngày nay họ ngủ không được,

khó lắm mới nhắm mắt ngủ được. Một động tác của quý vị, có thể lại khiến họ không ngủ được.

Hoặc khi chúng ta ở trong thư viện, quý vị muốn đi mở màn. Thư viện là nơi xem sách, mọi người rất yên tĩnh. Nếu quý vị kéo rèm mà kéo quá mạnh, có thể có người bị quý vị làm giật mình, đây gọi là “hoãn yết liêm, vật hữu thanh”. Tuy chỉ là một động tác mở rèm, cũng nói với chúng ta rằng, mỗi ngôn ngữ động tác của chúng ta ở mọi nơi phải chẳng sẽ khiến người khác cảm thấy bất an? Âm thanh như vậy phải chẳng quá lớn? Khi chúng ta lúc nào cũng nghĩ đến người khác, tâm sẽ ngày càng nhu nhược. Khi tâm quý vị ngày càng nhẹ nhàng, là quý vị thật sự đang thực hành tâm nhân từ.

Trong cuộc sống, còn có những lúc nào vì âm thanh của chúng ta lớn quá, mà tạo thành phiền não cho người khác? Những lúc nào? Ví dụ mấy hôm nay chúng ta ở cùng một nơi, buổi tối bước chân lớn tiếng, tất nhiên là làm ồn người khác. Thêm nữa, nếu buổi tối dậy đi vệ sinh, khi mở cửa dùng lực quá mạnh, có thể rất nhiều người đều như thế nào? Thức dậy.

Tôi nhớ khi học ở Úc Châu, chú Lô nói với tôi, buổi tối dậy đi vệ sinh nhất định phải nhẹ nhàng. Khi dội bồn cầu phải xác định cửa đã đóng, nếu không âm thanh dội bồn cầu lớn như vậy sẽ làm ồn đến rất nhiều người. Nên một người có học vấn hay không, có thể thấy được từ đâu? Chúng tôi nói, nghĩ cho người khác là học vấn cao nhất. Nghĩ cho người

khác không phải chỉ nói bằng miệng, mà là thực hiện từng chút từng chút.

Ngoài tiếng bước chân, tiếng đóng cửa không nên lớn quá. Ví dụ mọi người cùng nhau ăn cơm, khi ăn không được lớn tiếng. Nếu quý vị ăn cơm âm thanh rất lớn, khi tất cả mọi người đang ăn đều cảm thấy không thoải mái. Vì sao khi ăn cơm phát ra âm thanh đặc biệt lớn? Không ngậm miệng lại. Tôi cũng nhắc nhở với rất nhiều bạn, khi nhai cơm miệng phải ngậm lại. Vì chúng ta không chỉ là đại biểu cho chính mình, mà chúng ta là đại biểu công ty, là đại biểu cho đoàn thể. Thậm chí quý vị đi du lịch bên ngoài, quý vị đại biểu điều gì? Đại biểu cho đất nước, nên động tác của quý vị phải thường cảnh tỉnh chính mình.

Lần trước chúng ta cũng đề cập đến, ở Điện Thánh Mẫu Paris viết một hàng chữ Trung quốc, viết như thế nào? “Xin đừng nói lớn tiếng”, viết cho ai xem? Người ta thì thanh danh vang xa, còn chúng ta sao lại có kết quả này. Hôm nay người Trung quốc đến nơi công cộng nói chuyện lớn tiếng, cũng chứng tỏ ở gia đình họ cũng như vậy. Thế nên tu dưỡng của một người, nhất định là bồi dưỡng ngay trong gia đình, và chắc chắn là khi không ai nhìn thấy vẫn thực hành.

Người xưa đặc biệt cường điệu công phu “thận độc”. Khi chúng ta ở một mình, ngôn ngữ và động tác vẫn như thường, nhẹ nhàng không gấp gáp. Thói quen đó đã trở thành tự nhiên, ở nơi công cộng đều có thể làm ra hành vi, động tác ưu nhã một cách tự nhiên. Khi chúng ta ở

sân bay nhìn thấy rất nhiều trẻ em nói to hét lớn, chạy tới chạy lui, chúng ta cũng phải ngăn cấm kịp thời hành vi của những đứa bé này. Quý vị đem câu chuyện trong Điện Thánh Mẫu ở Paris nói cho chúng nghe, nói rằng chúng ta không thể để mắt đến toàn thế giới. Các em thấy ở sân bay có rất nhiều người ngoại quốc, họ thấy các em như vậy, ồ trẻ em của Đài Loan sao lại giáo dục thành như thế? Người Trung Quốc sao lại giáo dục thành như thế? Như vậy quả thật không tốt chút nào.

Khi chúng ta có độ mất cảm này, quý vị có thể trong từng li từng tí của cuộc sống, bắt đầu đối với câu kinh văn này có sự lãnh hội rộng rãi hơn. Ví dụ nửa đêm trở về lấy chìa khóa mở cửa, quý vị cũng nên nhẹ nhàng. Khi chúng ta lái xe về lúc nửa đêm, cũng nên lập tức tắt động cơ. Vì quý vị đối với độ mất cảm của âm thanh này ngày càng cao, đây chính là năng lực quán chiếu hình thành.

“Hoãn yết liêm”, ngoài tiếng động không nên ảnh hưởng đến người khác ra, còn là một cách thương tiếc vật phẩm. Khi quý vị dùng đồ vật tay chân nhẹ nhàng, nó sẽ không dễ hư. Nếu bình thường chúng ta sử dụng rất thô lỗ, rất dùng sức. Vốn thọ mạng của đồ vật này có 5 năm, 10 năm, nhưng bây giờ chưa đến một năm đã hư. Từ trong quan niệm thương tiếc vật phẩm này, chúng ta phải thường cảnh tỉnh mình không nên quá thô lỗ. Ví dụ như mặc áo quần, nếu quý vị thô tháo, áo quần

rất dễ rách. Điều này cũng nên nhắc nhở trẻ em, từ điểm nhỏ này trân quý phẩm vật.

Khi động tác quý vị đều có thể nhẹ nhàng, trong cuộc sống sẽ thường phát hiện kéo rách đồ, rơi hư đồ, hoặc là đụng trúng đồ, những tình huống như vậy đã phát sinh.

Lúc nhỏ tôi cũng hay bị thương, không phải cắt ở đây một đường, thì cũng là bị té gãy răng, nên vết thương cũng đầy người. Tôi còn nhớ có một lần chạy xuống bếp trượt té, bị gãy mấy cái răng. Cho đến khi tôi học đại học, mới bắt đầu nỗ lực học tập. Sau đó đọc được một số kinh điển, những tình huống này dần dần giảm bớt. Hiện nay rất ít bên này lủng một lỗ, bên kia cắt một đường. Đích thực con người tại sao bị thương nhiều như vậy? Nguyên nhân chủ yếu nhất là do tâm. Không thận trọng mới biểu hiện ra hành vi lỗ mãng. Nên một người muốn tu sửa chính mình, phải bắt đầu từ căn bản, chính là bắt đầu từ điều phục tâm. Mà điều phục tâm phải từ từng chút từng chút trong sự tương tác cuộc sống để dụng tâm, khéo léo trong học tập.

Nên “hoãn yết liêm, vật hữu thanh. Khoan chuyển loan, vật xúc lãng”. Ở trong trường, các em rất hay phạm điều này, thường không cẩn thận. Mắt không biết nhìn đi đâu, nên vấp vào góc bàn. Vấp góc bàn mũi vị ra sao? Rất đau, bảo đảm bị bầm, sẽ bị thương. Thế nên từ câu này, chúng ta cũng có thể mở rộng thêm nói với học sinh, lúc nào cũng phải chú ý an toàn cho chính mình. Chúng ta thấu hiểu tường tận

một chút, trẻ em hiện nay tử vong ngoài ý muốn tần suất ngày càng cao, vì chúng không có độ miễn cảm. Thế nên người lớn - thầy cô giáo, cũng như phụ huynh - lúc nào cũng phải nhắc nhở. Bằng không đến lúc tạo thành sự cố ngoài ý muốn, thì muốn làm cũng đã muộn.

Hiện nay rất nhiều thanh thiếu niên thích đua xe, điều này đối với sự an toàn của mình đều không có độ miễn cảm. Chúng ta tiến thêm bước nữa suy nghĩ xem, thanh thiếu niên vì sao thích đua xe? Vì sao? Chúng ta không thể dừng lại ở nơi kết quả đó, cần phải tìm ra nguyên nhân mới có thể cải thiện những tình huống này. Nội tâm trống rỗng, khi chúng không biết mục tiêu của cuộc đời ở đâu, bản phận của cuộc đời ở đâu, rất có thể chúng sẽ chơi bời lêu lổng, rốt cuộc chúng đi vào con đường sai lầm.

Vì sao chúng cảm thấy nội tâm trống rỗng? Vì chúng cảm thấy mình không có giá trị gì. Nếu chúng ta tiến thêm một bước nữa để hiểu rõ về gia đình của những đứa bé này. Rất nhiều trường hợp đều là thiếu sự quan tâm thương yêu của cha mẹ. Nên chúng ta làm thầy cô giáo có một sự cảm nhận sâu sắc. Quý vị càng quan tâm đứa bé này, thì nó tiến bộ càng nhanh.

Tôi nhớ hai năm trước tôi dạy một lớp. Lớp này là ồn nhất, khó quản lý nhất trường. Thầy của chúng làm nghề giáo suốt 40 năm, nhưng cảm thấy chúng thật sự quá khó dạy. Lớp sáu bước sang học kỳ hai, ông không dạy nữa, lớp sáu học kỳ một ông được nghỉ hưu, nên học kỳ hai

cần phải có một người thay ông dạy. Đúng lúc tôi từ Úc Châu trở về, người đồng học nam gọi một cuộc điện thoại cho tôi. Anh ta nói trường chúng tôi có một lớp không dễ dạy, anh có đến dạy không? **Nếu anh ta không nói là lớp khó dạy nhất, chưa chắc là tôi đã đi dạy. Nên tôi lập tức nói: Được!** Tục ngữ có câu không vào hang cọp làm sao bắt được cọp. Đệ Tử Quy cũng nói đừng sợ khó khăn.

Vì chúng ta làm thầy cô giáo, hy vọng năng lực của mình có thể trưởng thành thật nhanh, học sinh sau này của mình mới có thể đạt được lợi ích càng lớn. Nếu lần đầu tiên dạy mà có thể dạy khó như thế, vậy tôi nhất định có thể tiến bộ không ít. Nên thông qua cơ hội đó, tôi đã đến dạy lớp này. Khi thầy của chúng bắt đầu giới thiệu cho tôi, giới thiệu từ đầu đến cuối. Số 1 như thế nào, như thế nào. Số 2 ở với bà nội, không dễ quản. Số 3 ba mẹ ly hôn, cứ giới thiệu một lượt như thế. Chúng tôi cũng cảm nhận được, hiện nay gia đình vấn đề rất lớn, có thể một phần tư đều là gia đình đơn thân.

Có một số không phải gia đình đơn thân, nhưng không nhất định được sự quan tâm yêu thương của cha mẹ. Tôi từng gọi cho một vị phụ huynh, ông nói: Thầy giáo à, tôi mỗi ngày lo kiếm tiền rất bận. Buổi sáng tôi đi làm sớm hơn con tôi, buổi tối về nhà trễ hơn con tôi, tôi cũng không biết nó đang làm gì. Vì con ông lên mạng đã học tập được rất nhiều thứ rất ô nhiễm, nhưng cha mẹ hoàn toàn không biết. Rốt cuộc cha mẹ vì sao mà nỗ lực kiếm tiền như thế? Vì điều gì? Không phải

chính là vì có một gia đình tốt hơn, thời đại sau tốt hơn. Quý vị xem, nhưng đã quên đi mục đích thật sự của việc kiếm tiền. Chúng tôi nghe thế cũng cảm thấy rất đau lòng.

Khi vị thầy này giới thiệu xong 19 học sinh, ông liền nói: Vì 19 em này là học sinh nam, còn 17 em kia là học sinh nữ. Nam sinh chỉ có bốn năm người hơi ngoan một chút, ngoài ra đều không dễ quản. Các bạn, nếu quý vị nghe đến đây sẽ như thế nào? Có cảm thấy có chút lo lắng chẳng? Phải dạy lớp này chỉ còn lại hơn bốn tháng mà thôi. Ngay lúc này tôi liền khởi một ý niệm, các em phạm sai lầm, chính là thời cơ tốt dạy chúng đã xuất hiện, chúng ta phải nắm bắt, tuyệt đối không thể nới giân ở đây.

Khi chúng ta có thái độ này, tự nhiên rất hoan hỷ để tiếp nhận nhân duyên này. Nếu như hiện nay thầy cô giáo chúng ta không có trạng thái tâm lý như vậy. Ví dụ bọn trẻ phạm sai lầm, hỏa khí của quý vị bắt đầu nổi lên: tại sao lại như vậy, đã nói với em bao nhiêu lần. Khi quý vị dùng thái độ như vậy, trong lòng học sinh sẽ nghĩ gì? Chúng sẽ nghĩ thầy giáo rất dữ, chúng sẽ nghĩ thầy giáo đã từng mắng tôi, xóa bỏ tất cả. Lần sau phạm sai lầm, chỉ cần đừng để thầy giáo nhìn thấy là được. Chúng không phải từ trong sai lầm này mà phản tỉnh, thay đổi. Nên rất nhiều cơ hội giáo dục, chúng ta là người làm thầy phải nắm bắt thật tốt.

Thái độ này của tôi học được từ đâu? Tôi rất may mắn, trong mấy năm lại đây gặp được rất nhiều vị trưởng bối tốt, thầy giáo tốt. Vì sao

tôi gặp được nhiều vị trưởng bối và thầy giáo tốt như vậy? Gặp được là kết quả, còn nguyên nhân ở đâu? Phải chăng nguyên nhân là do lạ nhiều? Nguyên nhân là do có thái độ cung kính, nguyên nhân là do chúng ta có tâm, hy vọng có thể giáo dục trong lĩnh vực này, đem đến lợi ích cho học sinh, lợi ích cho xã hội. Tục ngữ có câu “nhân hữu thiện nguyện, thiên tất tùng chi”. Khi chúng ta có trái tim lương thiện, nhất định được ông trời rủ lòng thương. Sẽ có rất nhiều trưởng bối có đạo đức đến giúp quý vị.

Lúc đó tôi đang dạy ở lớp học thêm, chưa phải là thầy giáo chính thức. Khi đó một người bạn dạy tiểu học đến tìm tôi, anh ta nói anh ta đã quen một người bạn gái. Anh ta cũng rất thật thà, hai mươi mấy tuổi mới quen bạn gái, người bạn gái đầu tiên. Vì tôi với anh ta giao tình mười mấy năm, gần 20 năm. Anh ta nói muốn dẫn bạn gái đến gia đình tôi, tôi nói: được, được! Cùng nhau làm quen một chút. Trong quá trình anh ta quen bạn gái, người bạn gái này hỏi một câu là thầy giáo em nói, hỏi một chút là thầy giáo em nói. Nếu cô ta là mẫu giáo hay học sinh tiểu học thì tôi không ngạc nhiên.

Chúng ta thử xem, trong rất nhiều ngôn ngữ của trẻ em ba bốn tuổi thường hay xen vào “ba mình nói, mẹ mình nói”. Nên trước khi vào mẫu giáo, người chúng tôn kính nhất là cha mẹ. Vì vậy lúc này, quý vị đem thái độ làm người làm việc thật quan trọng để dạy chúng, như vậy chúng sẽ được lợi ích suốt đời. Khi lên tiểu học, lời của bọn trẻ trở

thành “thầy giáo của em nói”. Khi lên cấp hai cấp ba “các bạn học nói”. Quý vị xem, trong cuộc đời, ảnh hưởng lớn nhất đối với chúng sẽ tùy theo tuổi tác mà có sự khác biệt. Khi ra ngoài xã hội, không nên ca sĩ gì gì đó nói. Có thể là thượng sư, hoặc là chúng ta hiểu thì mau mau thâm nhập kinh điển thánh hiền, có thể là “Mạnh Tử nói”, “Khổng Tử nói”. Như vậy thông qua sự cảnh tỉnh của các bậc thánh triết, chúng ta có thể không ngừng trưởng thành.

Nhưng bạn gái anh ta cũng đã hơn 20 tuổi, vậy mà lúc nào cũng nhắc đến thầy giáo khiến tôi rất kinh ngạc. Hình như địa vị của ông thầy này giống như cha mẹ cô ta vậy. Tôi càng nghe càng cảm động, nên đưa ra yêu cầu nói, tôi có thể làm quen thầy giáo của quý vị chẳng? Là thầy giáo tiểu học của cô ấy. Cô cũng rất hoan hỷ đồng ý: được, em sẽ thưa với thầy một tiếng. Tối hôm đó tôi cảm thấy mình quá vội vàng, người ta không biết thầy có rảnh hay không, vậy mà tôi đã đưa ra yêu cầu quá đường đột. Nên tôi liền gọi điện thoại nói với cô: thôi vậy, hôm khác có thời gian rồi tính. Nhưng bạn gái anh ta nói, em đã nói với thầy giáo rồi, thầy em nói muốn gặp thầy. Thầy em nói người như thầy, phải mau đi vào giới giáo dục để phục vụ. Thầy giáo của cô đã dạy học hơn 30 năm, từ cách nói chuyện của ông có thể thấu hiểu được, ông không chỉ tự mình bồi dưỡng nhân tài, mà lúc nào cũng hy vọng có nhiều nhân tài đi theo ngành giáo dục, ông cũng rất bằng lòng đề bạt hàng hậu tiến.

Trong tuần đó, bạn học tôi cùng với bạn gái anh ta lái xe đến đón tôi, sau đó đến đón thầy giáo tiểu học của cô. Không ngờ thầy giáo tiểu học của cô ấy ở cách nhà tôi chỉ có 500 mét. Thật ra nhân duyên của cuộc đời này thật khó nói, nhân duyên của cuộc đời tuyệt đối không phải ở bên ngoài hay ở cự ly xa gần, mà ở đâu? Tại tâm, tâm khẩn thiết, khi mục đích của cuộc đời tương đồng, mặc dù ở xa vạn dặm cũng sẽ gặp nhau. Có câu hữu duyên ngàn dặm đến tương phùng, nên khoảng cách giữa người và người không phải bên ngoài, mà chính là ở nội tâm.

Vì sao tôi nói như vậy? Chính là vì tôi muốn hoằng dương truyền thống văn hóa, nên mới đến Úc Châu, không ngờ ở Úc Châu gặp được cô Dương Thục Phân. Quý vị xem, phải đến ngoài vạn lý mới tương phùng, nguyên nhân chủ yếu nhất vẫn là tâm nguyện đó. Nên khi tôi có tâm nguyện, phải cố gắng học thật tốt để làm sao hướng dẫn các em, mới có thể gặp được người thầy chỉ đạo tốt như vậy.

Nên tuy nhà ở gần, nhưng mãi không gặp được. Thật không dễ nay đã gặp được, tôi cũng rất trân trọng cơ hội học tập vị thầy này. Khi thầy Trần lên xe, ông ngồi ở trước, tôi ngồi ở sau. Thầy Trần quay đầu nói với tôi câu đầu tiên, để lại cho tôi ấn tượng rất sâu sắc. Ông nói: Cuộc đời mấy mươi năm dạy học của tôi, học trò tôi dạy tôi rất nhiều điều. Hơn 30 năm kinh nghiệm dạy học, ông đã nói ra một câu chân lý, gọi là hỗ tương học tập.

Trong Học Ký của Lễ Ký nói: “Học nhi hậu trí bất túc, giáo nhi hậu tri khốn, tri bất túc nhi hậu năng tự phản dã”. Biết mình có chỗ chưa đầy đủ, nên phản tỉnh lại mình. “Tri khốn nhi hậu năng tự cường dã”. Ví dụ trong lúc chúng ta lên lớp, đang giảng giải một vài đạo lý, học sinh bên dưới mắt cứ đờ ra, sắp ngủ gật. Chứng tỏ những gì chúng ta nói, nó hoàn toàn không thấu hiểu. Lúc này chúng ta phải tự lập tự cường, nghiên cứu xem nên dẫn dắt như thế nào, đưa ra những ví dụ nào mới làm cho họ có sự lãnh hội. Hoặc là học sinh có rất nhiều nghi vấn, nghi nan đến hỏi chúng ta. Nhưng khi hỏi chúng ta lại không biết, đây là động cơ thúc đẩy chúng ta cố gắng tra tài liệu, cố gắng đến học tập với các bậc trưởng bối, các bậc trí giả khác. Nhờ vậy mà không ngừng nâng cao kiến thức mình.

Có nhiều bạn đều rất có tâm nói rằng: thầy Thái à! Tôi cũng rất muốn hoằng dương truyền thống văn hóa, nhưng tôi sợ mình không đủ năng lực. Các bạn, đừng sợ năng lực không đủ, đợi chúng ta có đủ năng lực rồi thì đã như thế nào? Không kịp, gia đình xã hội đều loạn hết, đến lúc đó quý vị muốn làm cũng không có cơ hội. Nên chúng ta phải giữ thái độ làm trong khi học, học trong khi làm việc. Vì thế hệ chúng ta đã không được dạy rồi, không nên để thế hệ sau có sự nuối tiếc như chúng ta vậy.

Khi phụ huynh, bạn bè đến hỏi chúng ta một vài vấn đề, chúng ta cũng không nên lo sợ. Nếu biết, chúng ta cứ chân thành trả lời họ, còn

nếu không biết? Như tôi, tôi sẽ nói để tôi đi hỏi cô Dương. Nếu cô Dương không biết, cô sẽ nói như thế nào? Tôi đi hỏi sư trưởng của tôi là pháp sư Tịnh Không, quý vị còn sợ điều gì nữa? Khi quý vị đối mặt với vấn đề của người khác mà mình không biết, quý vị lại chủ động giúp họ tìm đáp án, họ có xem thường quý vị chẳng? Họ càng tôn trọng quý vị hơn, họ cũng rất cảm tạ quý vị, vì quý vị luôn giúp họ. Nên trên mặt tâm lý không phải lo lắng, như vậy dạy học mới thành đạt.

Câu đầu tiên của vị thầy này khiến tôi chấn động. Tiếp theo ông nói, khi bọn trẻ phạm sai lầm chính là lúc để chúng ta dạy chúng, nên không thể hành động theo cảm tính, không được nóng giận. Vì tôi chưa dạy học, nên ông đem thái độ đúng đắn này nói với tôi. Thế nên sau này tôi dạy học sinh chưa từng nổi nóng, chưa từng nói vì học sinh phạm sai lầm khiến tôi bực quá hóa giận, xưa nay chưa từng có. Thật ra đây là một phương pháp rất quan trọng gọi là “cấm ư vị phát chi vị dự”. Chính là phương pháp dự phòng, khi bọn trẻ chưa phạm sai lầm, quý vị nên dùng quan niệm đúng đắn nói với chúng.

Khi chúng tôi chưa theo đuổi công việc này, thì đã có quan niệm chính xác như vậy, đây cũng là cẩn thận khi mới bắt đầu, chính là ngăn cản trước khi bộc phát, đây là thái độ dự phòng.

Nên khi vị thầy này giới thiệu hết tất cả học sinh, trong lòng tôi liền xuất hiện câu nói này. Thế nên cũng là lấy tâm hoan hỷ, để đối diện với học sinh của lớp này. Học sinh lớp này có Tứ Đại Thiên Vương. Không

phải Lưu Đức Hoa, cũng không phải Trương Học Hữu. Bốn người này là học sinh thường xuyên được mời lên văn phòng. Thật ra sau khi chúng tôi tiếp xúc rồi, thông thường cho rằng những đứa trẻ có hành vi thiên lệch, thật ra cũng đều rất lương thiện, chỉ là quản giáo hơi sơ suất mà thôi. Khi quý vị đối với chúng rất tốt, rất có nghĩa khí, chúng nhất định cũng có nghĩa khí với chúng ta.

Trong đó có một đứa bé, biểu hiện trên mặt em rất hung dữ, tức là nét mặt không có nụ cười. Tôi liền gọi em đến - cần phải tiếp xúc nhiều, câu thông nhiều với học sinh mới thân được - tôi kêu em đến và nói: mặt của em dữ như vậy, phải chăng là thầy giáo đã làm gì có lỗi với em? Em nói không có. Tôi hỏi tiếp: nét mặt của em như vậy là bắt đầu từ khi nào? Em nói: học kỳ một năm lớp năm. Từ lúc nào mặt em trở nên như vậy, em cũng biết. Nên chúng ta làm cha mẹ, làm thầy giáo, phải thường cảm nhận được trạng thái nội tâm của các em, nếu không quý vị không thể hướng dẫn các em một cách thích hợp. Sau đó tôi nói: biểu hiện trên mặt em dữ như vậy, người ta rất dễ hiểu lầm, cho rằng em không thích họ, thế nên em phải để cho nét mặt mình thoái mái. Em nghe xong liền nói: Được! Nhưng có thay đổi nét mặt chẳng? Nên giáo dục một đứa trẻ cần có lòng nhẫn nại, quý vị không thể nói với chúng: Thầy đã nói với em, tại sao em không thay đổi? Lập tức khiến chúng thay đổi thành người khác, có khả năng này chẳng? Không thể. Sau đó tôi liền tạo ra một vài cơ hội để em rèn luyện. Ví dụ ở trong trường, tổ

chức một vài người làm đội trật tự. Đứng dưới mái hiên, đứng trong vườn trường. Ví dụ các đồng học lớp dưới rượt đuổi ở hành lang, những người anh này liền đến đó, không được chạy, rất nguy hiểm, coi chừng vấp người khác, em là học sinh lớp mấy? Ghi danh sách lại, lần sau không được tái phạm. Khi một người là cảnh sát, họ đối với hành động của mình đặc biệt cẩn thận. Khi một người là thầy giáo, hành vi của họ tương đối cẩn thận. Nên chúng tôi phải em làm cảnh sát, hành vi của em bắt đầu tự nhiên chuyển hóa, vì em rất sợ mình làm ra những hành vi không tốt, bị tiểu đệ lớp một nói: Anh à, sao chính anh cũng phạm? Như vậy thì nó rất mất mặt.

Thời gian tan học, tôi cũng nghe được giữa các bạn học nói, bạn học này từng đến chợ giúp mẹ nó bán áo quần. Tin tức này, các bạn, khi quý vị nghe vậy sẽ có suy nghĩ gì? Một nam sinh lớp sáu, chịu đi giúp mẹ bán áo quần, quả thật rất hiếm có. Nên một đứa bé chỉ cần có lòng hiếu thảo, chúng nhất định là đứa dễ chăm sóc, rất dễ quản giáo, nên tôi đối với em quan tâm nhiều hơn. Giống như một số em khi lên lớp, nếu chúng trả lời môn toán rất giỏi, tôi sẽ khẳng định chúng ngay tại chỗ. Tôi nói: các em xem, tư duy của bạn này vô cùng khẩn tiệp, bạn có thể tư duy từ góc độ này

Quý thầy cô giáo, quý bạn, chúng ta không nên coi thường sự khen ngợi chân thành của chính mình, nó sẽ lưu lại trong lòng các em. Kết quả đứa bé này thi tháng lần thứ hai đứng thứ năm trong lớp. Từ Tứ

Đại Thiên Vương, lập tức trở thành người thi đứng thứ năm trong lớp. Trong quá trình này tôi còn để em làm lớp trưởng. Tôi nghĩ chắc em chưa từng làm lớp trưởng, nên khi kêu em đến em đã giật mình, mãi không chịu đồng ý. Sau đó tôi thương lượng với em, tôi nói: Em thử làm một tuần lễ trước, một tuần. Tôi làm điều này gọi là phương pháp để học sinh làm lớp trưởng, học với ai? Học với thầy giáo tiểu học của tôi, vì lớp trưởng nghĩa là phẩm hạnh và học lực kiêm ưu, nên phương pháp tốt cần phải truyền thừa lại, em đã miễn cưỡng đồng ý. Nhưng sau một tuần làm lớp trưởng, từ đó đều là em làm lớp trưởng, làm đến cuối học kỳ. Nên tiềm lực của một người thông qua rèn luyện liền hiển lộ ra.

Tôi ở Hải Khẩu cùng nghiên cứu học tập truyền thống văn hóa với rất nhiều thầy cô giáo. Trải qua một hai tháng tôi liền nói với các thầy cô giáo này: lần sau học quý vị có thể lên dạy mười phút, mười lăm phút được chăng? Những thầy cô giáo này đều như thế nào? Thôi, thôi, đều đẩy lui đẩy tới. Tôi nói, năn nỉ mà, chỉ mười phút thôi, họ bèn miễn cưỡng đồng ý. Nhưng khi lên dạy đều thao thao bất tuyệt, tôi còn phải giúp họ xem thời gian đến rồi, xuống thôi. Vì sao vậy? Khi một người biết gánh vác trách nhiệm, họ sẽ tiến bộ rất nhanh, mà còn là vì dụng tâm học tập, dụng tâm dạy học sinh. Tình cảm chân thành chính là bài văn hay, nên khi lên dạy thì không làm chủ được, đem những cảm nhận, cảm động này đều nói ra hết.

Em học sinh này sau khi làm lớp trưởng, cũng khiến cho lòng trách nhiệm và năng lực làm việc của em đều kích phát ra. Khi em thi được đứng thứ năm, chúng tôi cũng lấy điều này để cổ vũ. Nên phải mời khách nhiều, tặng lễ vật nhiều - tôi liền mời một số bạn học có cống hiến cho lớp cho trường và em cùng đi ăn cơm. Mẹ em chạy xe máy chở em đến, lúc đó chúng tôi đang đứng trước cổng trường. Mẹ em đến nói với tôi: thầy giáo à, con tôi đi học đã 5 năm rưỡi, lâu nay thầy cô giáo không hề nhìn thấy nó. Chúng tôi nghe một vị phụ huynh nói vậy, cảm thấy không đành lòng. Vì mỗi đứa trẻ đều là bảo bối trong lòng cha mẹ. 5 năm rưỡi này, tin rằng đối với cha mẹ em cũng là một kiểu dày vò, con cái không phải không thể dạy. Nên mẹ em đã nói ra mấy câu cảm khái, tôi liền chuyển hướng câu nói của bà. Tôi nói: Bà Ngô à! Đứa bé này rất thông minh, trạng thái học tập của em rất tốt, tài hoa lãnh đạo của em cũng rất tốt, làm việc cũng rất có trách nhiệm. Lần trước tôi giao em đi làm chút việc, đều làm rất tận tường. Tôi liền đưa ra một vài trường hợp phát sinh gần đây nói với mẹ em, vì chúng ta khen ngợi người khác cần phải cụ thể. Quý vị rất cụ thể, đối phương sẽ cảm thấy là thật sự có chuyện này. Nếu quý vị nói không tặc, rất tốt, như vậy mẹ em có thể có chút hoài nghi. Tôi khen ngợi rất nhiều ưu điểm của học sinh này, vậy mà cũng đứng hết mấy phút. Tuy tôi đang nói với mẹ em, nhưng sự thật là nói để cho em học sinh này nghe. Tin rằng sự

khen ngợi chân thành của các thầy cô giáo chúng ta, sẽ lưu lại trong lòng em suốt đời.

Sau khi kết thúc học kỳ, khi kết thúc học kỳ có một quy định, phải dẫn học sinh cả lớp ra khỏi cổng trường, tận tay tiễn các em đi. Về phần phát phần thưởng, phát rất nhiều phần thưởng, sau khi phát xong còn dư lại một phần, phải làm sao? Phát phần thưởng này cũng không thể phát suông, vẫn có thể làm một điểm cơ hội giáo dục. Tôi liền nói, phần thưởng sau cùng này, chúng ta phát cho học sinh tiến bộ nhiều nhất về mặt đức hạnh lẫn học tập trong học kỳ này, do quý vị bình chọn, kết quả như thế nào? Em lớp trưởng này được chọn, liền đem phần thưởng này phát cho em. Em này cầm phần thưởng trở về vị trí của mình ngồi xuống, và nam sinh này bắt đầu khóc.

Vì chúng ta làm thầy cô giáo đứng trên bục giảng, bất cứ động tác nào bên dưới của học sinh đều như thế nào? Thấy rõ tất cả. Nên khi tôi làm thầy giáo rồi mới biết, trước đây làm học trò ở dưới làm gì còn cho rằng thầy cô giáo không nhìn thấy, đúng là gạt mình gạt người.

Tiết học này chúng ta tạm dừng ở đây, tiết học sau lại tiếp tục.

Hết tập 23

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
Tập 24

Chào các bạn buổi chiều. Sáng nay chúng ta đề cập đến chuyện năm trước tôi nhận dạy một lớp, có một em học sinh tiến bộ rất nhanh, làm lớp trưởng cũng rất tốt. Nên trong ngày lễ tốt nghiệp, khi tôi đem phần thưởng cuối cùng phát cho em, em đã rơi nước mắt. Tôi đứng trên bục giảng, trong lòng tự nghĩ, tôi đã nhìn thấy rất nhiều bộ mặt trong xã hội, tôi cũng từng dạy nhiều lớp tốt nghiệp, nên không vì thế mà thương tâm rơi nước mắt. Vì tôi kỳ vọng chính mình, đời này chỉ vì cảm động rơi nước mắt, chứ không vì thương tâm mà để rơi nước mắt. Vì thương tâm rơi nước mắt không giúp gì được cho mình và người. Trong lòng tôi lại nghĩ, nếu như chút nữa em ra khỏi trường mà vẫn còn khóc, tôi phải cố gắng an ủi em. Khi sắp xếp xong hàng ngũ, tôi liền dẫn các em ra cổng trường. Đi nửa chừng, tôi liếc nhìn ra sau, nhìn thấy em vẫn đang khóc, liền cho dừng hàng ngũ đi đến trước mặt em. Trong lòng tôi nghĩ, dùng tay trái của tôi nắm chặt tay em, rồi dùng tay phải vỗ vỗ trên vai em: đừng khóc nữa. Khi tay trái tôi nắm chặt tay em, còn tay phải chuẩn bị vỗ lên vai em, thì em đã nắm lấy tay tôi nói: cảm ơn thầy! Cảm ơn thầy! Cảm ơn thầy. Lúc đó cả người tôi giống như bị điện giật vậy, thì ra người nam cũng bị người nam làm cảm động.

Sự chân thành này của học sinh khiến chúng ta rất cảm động, nước mắt tôi đã chảy quanh viền mắt, nhưng không thể mất khống chế, vì còn phải dẫn đội ngũ ra khỏi trường. Tôi liền hít thở thật sâu hai lần rồi dẫn đội ngũ ra và tạm biệt chúng. Khi một mình tôi trở lại trường, đột nhiên có một cảm xúc rất sâu sắc. Không phải tôi dạy học sinh này, mà là học sinh này đã dạy cho tôi một bài học rất quan trọng. Em đã cho tôi biết rằng, không có học sinh nào không thể dạy. Một đứa trẻ bị nhà trường cho là có hành vi thiên lệch, chỉ trong trong mấy tháng ngắn ngủi, dùng lòng yêu thương của chúng ta, mà có thể thay đổi một cách lớn lao như vậy. Điều này đích thực đã ấn chứng “nhân chi sơ, tánh bản thiện”, cho nên phải hỏi bản thân chúng ta có tâm chân thành này hay không.

Thông qua học sinh này đã cho tôi cảm nhận, tôi đã lãnh hội được một điều: Trong sinh mệnh của một người, khiến chúng có thể cảm nhận được có một người thật sự thương yêu, chăm sóc mình, đứa bé này sẽ không hư hỏng, cũng không thể tự sát.

Các bạn, hiện nay mức độ trẻ em tự sát ra sao? Ngày càng cao. Đây là kết quả. Nguyên nhân do đâu? Các em cảm thấy trống rỗng, thấy không ai quan tâm thương yêu mình.

“Khoan chuyển loan, vật xúc lăng”. Chúng ta đã đề cập đến thanh thiếu niên hiện nay thích đua xe, khiến cảnh sát không ngừng truy cản, truy bắt. Chi bằng xây dựng gia đình thật tốt từ trên căn bản. Toàn bộ

xã hội an định hay động loạn, gia đình là cơ sở, là căn bản. Tôi cũng tự hứa chỉ dạy học ở một trường, từ nay về sau không thay đổi, tức là chỉ dạy ở đó. Tôi bắt đầu theo nghề giáo đã có ý niệm này, vì sao vậy? Vì tôi chỉ cần ở đó bất động - ví dụ tôi dạy được 20 năm, dạy được 30 năm, tất cả học sinh nhất định tìm được tôi. Giáo dục một đứa trẻ phải chăng chỉ hai năm là dạy được? Nhất định phải hướng dẫn và nhắc nhở thời gian dài. Chỉ cần trong một hai năm chúng cảm nhận một cách sâu sắc, thầy giáo bỏ công sức đối với chúng là không cầu báo đáp. Tin rằng cuộc sống sau này khi gặp phải vấn đề, chúng sẽ tìm ai? Thầy giáo! Tuyệt đối chúng không đi vào con đường không tốt, càng không thể tự sát. Vì chỉ cần một có lòng yêu thương, thì không đến nỗi tuyệt vọng.

Nhưng dạy được hai năm, người tính không bằng trời tính. Vì lãnh hội được đức hạnh của các em chính là căn cơ, nên tôi hy vọng lợi dụng khi mình còn trẻ, nhanh chóng thâm nhập giáo huấn của các bậc thánh hiền, mới xin nghỉ việc. Xin nghỉ việc rồi mới có cơ hội đến Đại Lục, để thúc đẩy và phát triển truyền thống văn hóa. Trong quá trình này, quen biết được rất nhiều thầy cô giáo, đem thái độ giáo dục, kinh nghiệm giáo dục đối với các em trao đổi với nhau, cùng nhau mài giũa. Chúng ta nhìn thấy các em có một vài hành vi không tốt, chúng ta không nên chỉ biết nổi nóng, mà phải hạ thủ từ nguyên nhân. Khi một người có tâm cung kính, cẩn thận, thì khả năng xảy ra chuyện ngoài ý muốn rất thấp. Tâm cung kính này tuyệt đối không phải khi lái xe mới cẩn thận, mới

cung kính. Mà là mọi lúc mọi nơi phải nâng cao thái độ cung kính, cẩn thận.

Từ lần tôi ngồi xe ôm tóc tai dựng ngược đó, đi một ngày đàng học một sàng khôn, bây giờ trước khi lên bục giảng, trước phải như thế nào? Tôi vốn là người không thích soi gương, nhưng bây giờ cũng học cẩn thận hơn một chút.

“Chấp hư khí, như chấp doanh, nhập hư thất, như hữu nhân”. Chúng ta xem từ động tác này. “Chấp hư khí”, ví dụ bưng một cái đĩa đã ăn hết thức ăn, đương nhiên trọng lượng hơi nhẹ, nhưng vì sao bưng lên có thái độ giống như trên đĩa có thức ăn? Tức là nói, có khi chúng ta cầm đồ vật nhẹ nhưng không cẩn thận lắm, hay khinh suất. Có thể đánh vỡ, rơi vỡ, điều này cũng cần chúng ta cẩn thận nhiều hơn. Có rất nhiều sản phẩm của khoa học kỹ thuật cao, cầm lên thấy rất nhẹ. Nhưng mỗi đồ vật, có khi trị giá trên một ngàn, trên một vạn cũng có. Nên khi chúng ta hoặc con cái, đối với những động tác này không đủ cẩn thận, rất có thể một chút không cẩn thận, thì một tháng lương đã tan theo mây khói. Đây cũng là điều cần phải chú ý, từ những chi tiết nhỏ này để cảnh tỉnh mình.

“Nhập hư thất, như hữu nhân”, nghĩa là khi đến một nơi không có người, cũng phải giữ thái độ như bên cạnh có người. Trong Trung Dung đề cập đến, phải có thái độ “thận độc”. Thái độ đối nhân xử thế của một người, tuyệt đối không vì không ai nhìn thấy nên có sự lơ là, có sự

thờ ơ. Điều này rất quan trọng. Nó cũng dạy chúng ta: Đối nhân xử thế, phải có tánh nhất quán, tuyệt đối không thể nói một đường làm một nẻo.

Có một thầy giáo, thầy nói với học trò: Không nên khạc nhổ tùy tiện. Một hôm thấy xung quanh không có người, vị thầy đó nghĩ như vậy là đã chắc chắn, nên đã nhổ bãi nước miếng. Đột nhiên từ xa nói truyền đến một âm thanh: Thầy ơi! Sao thầy lại khạc nhổ? Ông thầy đó lập tức toàn thân nổi da gà, không còn mặt mũi nào nữa.

Có một lớp học, thầy giáo rất dữ, thường hay mắng học sinh. Đúng lúc toàn trường cử thầy làm giáo học diễn thích, nghĩa là muốn ông giảng bài cho toàn trường, thậm chí là thầy giáo các trường khác đến tham quan nghe. Vì bình thường học sinh đều bị thầy mắng đã quen, nên rất có khoảng cách. Bình thường thì rất hung dữ, đột nhiên hôm đó trở thành vui vẻ hòa nhã. Khi lên giảng tiết học đó, người ở sau đều nổi da gà, tôi thấy học sinh cũng không được dễ chịu. Làm người như vậy có mệt mỗi chẳng? Quá mệt. Làm người có tánh nhất quán, một số người cảm thấy như vậy phải chẳng là rất mệt? Thật ra làm người nhất quán càng làm càng nhẹ nhàng, càng làm càng được người khác tôn trọng.

Trẻ em thường khi xung quanh không có ai, âm thanh của chúng rất lớn. Chẳng hạn một vài nơi du lịch, như khi leo núi, rất nhiều em nói lớn hét lớn. Giống như tôi hay nói với học sinh: hôm nay chúng ta ra ngoài

ô leo núi, xin hỏi chủ nhân ngọn núi này là ai? Là ai? Đương nhiên là cây cối, động vật, thực vật trên đó. Vì chúng đã ở đó lâu rồi, nên chúng là chủ nhân, còn quý vị là gì? Là khách, quý vị chỉ lâu lâu đến nhà họ một chuyến. Có khách nào đến nhà người ta mà nói hét thật lớn chẳng? Có chẳng? Như vậy thì quá mất mặt, nhất định sẽ bị những động vật trên núi này cười: “người này quả thật không có tu dưỡng”. Chúng ta phải tôn kính tất cả vạn vật, vì vậy khi leo núi không được nói to hét lớn, ảnh hưởng đến an ninh của rất nhiều động vật.

Khi một người âm thanh quá to, sóng âm thanh có thể chấn động đá. Lúc đó có một tảng đá đã hơi lỏng, âm thanh này quá lớn, có khả năng làm chấn động khiến nó rơi xuống. Ngày xưa thường nói Mạnh Khương Nữ khóc làm ngã Vạn Lý Trường Thành, điều này có chút khuếch trương, nhưng đích thực âm thanh của người, năng lượng của sóng âm sẽ chấn động làm đá rơi xuống, điều này rất có thể. Nên “nhập hư thất như hữu nhân”, cũng phải cẩn thận.

Hiện nay rất nhiều trẻ em đến nhà người khác, có thể chủ nhân đang bận dưới bếp, các em liền đi dòm ngó khắp nơi, như vậy đúng hay không? Không đúng. Như vậy với chủ nhân không được tôn kính. Đặc biệt phòng ngủ của chủ nhân lại càng không được đi vào, những điều này cần phải nhắc nhở các em. Ví dụ nhiều phòng chúng đều đi qua, đến lúc đó chủ nhân phát hiện mất đồ, ai là hiềm nghi đầu tiên?

Tôi có một người bạn, lúc nhỏ anh ta đến nhà bạn chơi, không ngờ trong phòng của ba người bạn bị mất tiền. Hôm sau người bạn chỉ anh ta nói anh ta ăn cắp, học sinh cả lớp liền gán cho anh ta rất nhiều nhãn hiệu. Lúc này nếu quý vị biện bạch, có trăm miệng cũng không thể biện minh được, quý vị không có cách nào chứng minh mình không lấy, vì quý vị đích thực đã đi vào trong đó một lúc mới ra. Nên lúc nào cũng phải cảnh giác để tránh khỏi sự hiềm nghi, không nên để người khác hiểu lầm. “Nhập hư thất, như hữu nhân”, đây là tránh sự hiềm nghi.

Trong Thường Lễ Cử Yếu cũng có câu: “Qua điền bất nạp lí, lý hạ bất chỉnh quan”. Ý muốn nói rằng quý vị đi qua nơi người ta trồng dưa, không nên cột giày. Vì họ từ xa nhìn thấy quý vị đang ngồi xuống nơi vườn dưa của họ, từ xa nhìn tới hình như là gì? Đang hái dưa của họ. Nếu đang ở dưới vườn cây lý, quý vị đứng đó đội mũ, tay giống như muốn hái lý của họ vậy, điều này cũng phải tránh sự hiềm nghi.

Đằng sau Đệ Tử Quy có nói: “tương nhập môn, vấn thực tồn. Tương thượng đường, thanh tất dương”. Khi quý vị đến nhà người khác, không nên đi tham quan khắp nơi. Thấy không có ai nhất định phải kêu lên: có ai ở nhà chẳng? Chừng mực tiến thoái này chúng ta cũng phải cẩn thận, đây là “nhập hư thất, như hữu nhân”.

“Sự vật mang, mang đa thác”. “Mang” sẽ bị loạn, phương pháp đối trị loạn là gì? Phải hòa hoãn, hòa hoãn có thể tránh sự hối hận, thoái có thể miễn họa. Thường thường có thể đâu ra đó, thì không thể làm việc

sai. Hiểu được sự tiến thoái, khi cần thoái thì không nên miễn cưỡng tiến lên, có thể tránh khỏi họa hoạn vào thân.

“Sự vật mang” cần phải kết hợp với phương diện nhắc nhở của “cần”, mới có thể làm việc một cách tốt đẹp. Ví dụ trước đây đề cập đến “trí quan phục, hữu định vị, vật loạn đốn, trí ô uế”. Đây là thói quen lấy ở đâu, để lại chỗ đó, “động vật quy nguyên, vật hữu định vị”. Đồ vật để ở vị trí cố định, khi nào lấy quý vị sẽ không bị lẫn lộn. Cho dù lấy rồi cũng phải để lại nguyên vị trí cũ.

Đưa ra một trường hợp, ví dụ chúng ta tắm xong. Quý vị dùng vòi hoa sen, sau khi tắm xong nhất định phải như thế nào? Để nó hướng về bồn vệ sinh, nếu không qua mấy tiếng sau người khác sử dụng, họ vừa mở nước liền nghe tiếng thét lớn, thân thể họ như thế nào? Ướt đầm. Nên rất nhiều việc chúng ta cần phải cẩn thận trước sau. Cẩn thận, khi quý vị muốn rời khỏi chỗ đó phải kiểm tra lại tất cả, mới không tạo sự phiền phức cho mình và người. Chúng ta nói trước sau đều phải cẩn thận, nên những gì đã dùng qua đều phải kiểm tra lại, xem đã trở về vị trí hay chưa. Tự mình muốn dùng hay người khác muốn dùng, mới không có tình trạng tìm không thấy.

Khi chúng ta muốn ra khỏi nhà, ví dụ phải đi một tuần mới về, phải nên kiểm tra nguồn điện, ga. Nếu không giả dụ như nước chưa khóa chặt, khi trở về không biết chảy hết bao nhiêu, lãng phí biết bao nhiêu nguồn nước. Nên những đồ dùng khi sử dụng xong, phải để nó trở về

nguyên vị mới không tạo thành lãng phí vô duyên. Tôi nhớ có một lần cúp điện, tôi sử dụng máy nước nóng. Vì cúp điện đột ngột, tôi thuận tay tắt mấy nút điện, nên đã ấn vào nút của máy nước nóng. Bật xong có tắt nó không? Tôi quên mất. Vì không trả về vị trí cũ, sau đó tôi đi diễn giảng hình như cũng hơn ba tiếng đồng hồ. Khi trở về, thì đã có điện. Trước khi đi tôi đã mở nên ở nhà nước cứ chảy mãi. Tôi trở về nhìn thấy cảnh tượng đó, cảm thấy rất đau lòng. Vì một sơ suất nhỏ của mình, đã làm lãng phí của con cháu chúng ta không biết bao nhiêu nước. Thế nên phải cẩn thận, “sự vật mang, mang đa thác”, nên nút mà chúng ta đã mở nhớ phải tắt đi, mới không đến nỗi lãng phí. Thậm chí mới không đến nỗi tạo thành sự nguy hiểm bị cháy dây điện, đây là “sự vật mang, mang đa thác”.

Khi chúng ta có thể thường vận dụng những công cụ này, cũng có thể khiến sự việc không đến nỗi quên đông quên tây. Thế nên việc mà chúng ta đã hứa với người, thì lập tức ghi lên trên lịch làm việc, mỗi ngày ngủ dậy xem qua một lượt, việc nào làm rồi thì đánh dấu, việc nào chưa làm thì nhắc nhở thêm lần nữa, nên giải quyết nhanh chuyện này. Giả dụ các em từ nhỏ đã có thái độ này, nó sẽ rất cẩn thận, cũng rất có trách nhiệm.

Các bạn, hiện nay quý vị nào có con cái đang học lớp một chẳng? Giả dụ con của quý vị đang học lớp một, hôm nay chúng gọi điện về nói: Mẹ à, con quên đem vở bài tập ngữ văn rồi, hôm qua con đã viết xong, tiết

sau thầy giáo sẽ kiểm tra, mẹ đem nhanh đến giúp con. Các bạn, quý vị sẽ làm như thế nào? Quý vị làm cha làm mẹ. Mẹ à! Mẹ còn suy nghĩ gì nữa? Mau đem đến giúp con đi. Rất nhiều phụ huynh đều đưa đến. Tuy chỉ là một động tác rất nhỏ, làm đúng hay làm sai đối với tâm thái của bọn trẻ, có thể là khác nhau rất lớn.

Chú Lô từng nói với tôi, chú nói con gái của chú lần đầu tiên không đem vở bài tập, nên gọi điện về nhà nhờ ba đem đến cho nó. Không ngờ chú Lô nói, mình không đem là chính mình phạm sai lầm, phải chịu trách nhiệm đối với hành vi của mình, nên phạt thì phải phạt, và lập tức cúp điện thoại. Các bạn, quý vị có cúp được chẳng? Thế nên giáo dục bọn trẻ phải đầy đủ ân huệ và uy lực. Có lúc cần phải có oai nghiêm, cần phải có nguyên tắc, động cũng không động. Trưa đó con gái chú trở về, sắc mặt như thế nào? Sao quý vị biết? Không dễ coi lắm. Lúc này con gái bước vào cửa có cần tiếp tục mắng chẳng? Cần chẳng? Mắng thêm một trận nữa, như vậy thì hơi quá đáng.

Cúp điện thoại đã rất có oai nghiêm rồi, tiếp theo là phải ban ân đức. Thế nên chú Lô nói với con gái: có bị thầy cô giáo mắng chẳng? Có bị phạt chẳng? Cô bé gật gật đầu: Có. Chú Lô nói tiếp, ba dạy con một phương pháp, từ đây về sau sẽ không vì không mang theo vở bài tập mà bị phạt. Vốn còn có chút mất tinh thần, đột nhiên nghe được câu nói này thì như thế nào? Lên tinh thần. Chú Lô liền nói với cô bé: chỉ cần con lợi dụng sổ liên lạc, ngày mai có tiết học gì, nên mang theo sách

vở gì đều ghi lại hết. Trước khi ngủ soạn sẵn sách vở, những gì đã để vào thì đánh dấu. Tất cả đều soạn xong thì có thể ngủ một cách ngon lành.

Thế nên khi bọn trẻ phạm sai lầm, cũng là một thời cơ rất tốt để giáo dục chúng. Nếu quý vị chỉ biết nổi nóng, thì cơ hội này sẽ mất đi. Phải để bọn trẻ từ nhỏ biết cách dùng sổ ghi chép này để nhắc nhở mình những gì cần mang theo, như vậy chúng sẽ không dễ quên đông quên tây. Khi ra đi đột xuất, mà vẫn ở đó tìm đồ vật, như vậy sẽ làm hư rất nhiều việc. Đương nhiên muốn bọn trẻ “sự vật mang, mang đa thác”, làm việc thông thả, không lẫn lộn. Đầu tiên chính mình làm việc phải là tấm gương tốt mới được.

Tôi nhớ thường ngồi xe của ba tôi, lúc đó khoảng hơn mười tuổi. Ba tôi có một câu nói rất quen thuộc, trong lúc lái xe ông thường nói: sao lại vội vàng thế? Gấp gáp cũng chỉ hơn thua được năm phút. Tuy một câu nói rất nhẹ nhàng của ba, nhưng đối với tôi mà nói thì nó có ảnh hưởng rất lớn. Khi muốn lái xe nhanh thường nghĩ đến câu nói này của ba, ba tôi xưa nay chưa từng bấm còi, vì ông cảm thấy không cần sự gấp gáp đó, nên tôi lái xe cũng không bấm còi, đương nhiên có một vài tình huống cũng phải bấm. **Khi quý vị hoàn toàn không nhìn thấy xe, trước phải báo hiệu cảnh giới.** Bình thường có thể nhường người khác thì nhường người khác.

Câu tiếp theo: “vật úy nan, vật khinh lược”. “Vật úy nan” nghĩa là không nên sợ hãi trước khó khăn. Trong Trung Dung có câu rất quan trọng, đề cập đến: “nhân nhất năng chi, kỷ bách chi. Nhân thập năng chi, kỷ thiên chi”. Ý muốn nói rằng người ta làm một lần là biết, mặc dù chúng ta chậm chạp hơn, nhưng chúng ta làm một trăm lần, cũng phải làm cho được. Người ta mười lần là biết, cho dù chúng ta làm một ngàn lần mới biết, chúng ta cũng phải có nghị lực để làm.

Nếu mọi người đều giữ thái độ đó để đối diện với sự việc. “Tuy ngu tất minh”, vốn hơi chậm chạp, nhưng ắt cũng đại khai trí tuệ, đó là *“tuy ngu tất minh” (Nghĩa là một người ngu ám nhu nhược, nhưng nhờ công phu học vấn tu dưỡng, hết lòng lo trí tri lực hành, kết quả ngu ám biến ra thông minh)*

. “Tuy nhu tất cường”, khi chúng ta dùng thái độ như vậy để ứng phó mọi việc, nhiều khi chính mình sẽ không bị mình đánh bại, hay sợ mà thoái lui. Cô Dương Thục Phân thường nói, cô thường cổ vũ chính mình. Mạnh tử nói: “Thuấn hà nhân dã, Dư hà nhân dã, hữu vi trước diệc nhược thị”. Nên cô Dương nói: Tôi nhất định làm được. Vì mỗi người, bầu bạn quý vị lâu nhất là ai? Là chính quý vị, nên lúc nào cũng phải tự mình khuyến khích, tự mình cổ vũ, điều này rất quan trọng.

Tôi dạy học trong hai năm này cũng thể hội được, đức hạnh là căn bản một đời của bọn trẻ. Vì thế phải lợi dụng lúc còn trẻ để thâm nhập truyền thống văn hóa, nên tôi đã bỏ công việc. Ba tôi nói giáo dục là

quyết sách của trăm năm, làm việc này rất khó khăn, con nên suy nghĩ cẩn kẽ. Tôi liền nói với ba tôi, phân tích để ông thấy. Trong lịch sử, người thật sự có cống hiến, tuyệt đối đều không phải là người giàu có, hoặc là rất có quyền thế. Chúng ta thử xem, Khổng Lão Phu Tử có tiền chăng? Khổng Lão Phu Tử có quyền thế chăng? Không có, chỉ dựa vào một tấm lòng chân thành.

Thầy của tôi là pháp sư Tịnh Không, ông cũng không có tiền, không có quyền thế. Nhưng do có một tấm lòng chân thành, cũng đã đem chánh pháp và học vấn của thánh hiền hoằng dương trên toàn thế giới. Nên chúng ta hiểu được sự thành bại, tuyệt đối không phải là vật bên ngoài, mà tâm chân thành mới là căn bản. Khi chúng ta hiểu được như vậy, sẽ không dễ rút lui. Sau đó ba tôi đề cập đến, giáo dục đích thực phải làm thời gian rất dài, thậm chí phải một trăm năm mới nhìn thấy hiệu quả. Tôi liền nói tiếp với ba tôi: thời đại chúng ta không phải ước muốn là nhìn thấy truyền thống văn hóa khai hoa kết trái. Thời đại này của chúng ta chỉ cần truyền thống văn hóa không đoạn mất trước mắt chúng ta, như vậy cũng rất an ủi lắm rồi.

Sau đó tôi đến Úc Châu học tập, và khởi lên hai ý niệm. Ý niệm thứ nhất là hy vọng có một thầy giáo giỏi về truyền thống văn hóa. Ý niệm thứ hai là hy vọng, vì tự mình đức hạnh còn kém, rất nhiều tập quán xấu. Nên nếu như có một vị trưởng bối, một vị thầy giỏi ở bên cạnh, như vậy thì quá tốt. Nên tôi đến Úc Châu, khi lên lớp, cô Dương Thục

Phân ngồi ở đâu? Ngồi trên bàn giảng nói về Câu Chuyện Đức Dục cho chúng tôi nghe, còn chú Lô thì ngồi bên cạnh tôi, không có vị trí nào trống.

Các bạn, những cảnh giới và quan hệ giữa người với người mà quý vị chiêm cảm được, căn bản thật sự ở đâu? Ở trong tâm quý vị. Thế nên tâm là năng cảm, cảnh giới là sở cảm. Giả như tâm chúng ta có rất nhiều đối lập, có rất nhiều phân tranh, như vậy quan hệ của chúng ta sẽ như thế nào? Không ngừng xung đột. Khi trong tâm chúng ta mỗi niệm đều hy vọng có thể cống hiến một chút gì, tự nhiên sẽ chiêm cảm được rất nhiều người giúp đỡ quý vị, vì thế không nên sợ khó khăn. Chỉ cần quý vị có tâm chân thành này, thì trợ lực sẽ đến không ngừng.

Vào tháng 9 năm trước, cô Dương đưa tôi đến Hải Khẩu, đi được một tuần, chúng tôi đã đến Khúc Phụ Sơn Đông. Vì đẩy mạnh truyền thống văn hóa, chúng ta nhất định phải lễ bái Khổng Lão Phu Tử trước. Vì Khổng Phu Tử là bậc thánh nhân cống hiến lớn nhất cho truyền thống văn hóa. Khi chúng tôi đi một chuyến đến Khúc Phụ Sơn Đông, cô Dương vô cùng cảm khái, vì nhìn thấy trong Tam Khổng rất nhiều cổ tích bị phá hoại. Tất cả những bia mộ tán tụng Khổng Phu Tử hầu như đều bị phá hoại. Thế nên cô Dương nói với tôi, cô vừa nhìn thấy liền có cảm nhận một cách sâu sắc, truyền thống văn hóa đã xuống dốc nghiêm trọng như vậy, cho nên chúng ta không thể không làm. Cô liền quyết định thành lập một Website về truyền thống văn hóa, có tính toàn cầu

tại Bắc Kinh, chính là trang web “Đại Phương Quảng Văn Hóa Công Ích”. Sau đó cô Dương lại nói, một mình em trở về đi.

Khi tôi muốn đến Hải Khẩu, ba tôi còn đặc biệt dặn dò tôi nhất định phải đứng sau cô Dương để cố gắng học tập, nào ngờ người tính không bằng trời tính. Sau khi đi một tuần, tất cả tôi phải như thế nào? Làm một mình, hơn nữa bên ngoài mọi thứ đều xa lạ. Nên khi cô Dương nói, một mình em trở về đi, trong tâm tôi đột nhiên nhớ đến lời dạy của Khổng Phu Tử: “sĩ bất khả dĩ bất hoằng nghị, nhiệm trọng nhi đạo viễn. Nhân dĩ vi kỳ nhậm, bất diệc trọng hồ, tử nhi hậu dĩ, bất diệc viễn hồ”. Thật ra chúng ta làm rất nhiều việc không nên nghĩ đến quá nhiều thứ phiền phức, làm sao có thể hoàn toàn được như ý người, chỉ cần lòng mình không hổ thẹn. Chỉ cần phương hướng đúng đắn, chúng ta tận tâm tận lực mà làm là đúng.

Sau khi mình tôi trở lại Hải Khẩu, liền đi khắp nơi diễn giảng. Tôi hỏi cô Dương, tôi nên học tập như thế nào? Cô Dương nói vô cùng ngắn gọn: hiện nay em chỉ một mục tiêu là, phải diễn giảng 300 hội. Thế nên nhiều người hỏi tôi, thầy Thái à! Diễn giảng như thế nào? Tôi cũng trả lời họ rất ngắn gọn, giảng 300 hội trước đã - tôi đã bị cô Dương huấn luyện như vậy. Nào ngờ buổi diễn giảng đầu tiên ở Hải Khẩu - đối diện với hơn 300 thầy cô giáo ở Hải Khẩu. Có thể nhìn thấy được tôi rất dễ run đúng không? Có thể nhận ra được chăng? Quý vị thấy tôi ồm như

vậy, làm sao có thể không run được? Người ốm đường ruột thường không tốt.

Tôi nhớ khi tôi thi đại học, lo lắng đến không ngủ được, còn uống hai viên thuốc định thần vẫn không có hiệu quả. Thật ra không phải không có hiệu quả, sáng hôm sau đã phát sinh hiệu quả. Lần đó đúng là bị việc thi cử khiến đầu óc choáng váng. Về sau vì có thâm nhập kinh điển, nên biết được “lý đắc tâm an”. Rất nhiều việc không thể cưỡng cầu, mà phải dần dần điều chỉnh tính cách của mình. Nên trước ngày diễn giảng, tôi liền đến trước thánh tượng của Khổng Lão Phu Tử lạy ba lạy, sau đó xin các bậc thánh hiền gia hộ cho con hôm nay ngủ một giấc thật ngon, ngày mai mới có tinh thần giảng bài. Kết quả rất có cảm ứng, ngủ một giấc đến trời sáng.

Bắt đầu từ lần diễn giảng đó thì tiến bộ không ngừng, chỉ cần có cơ hội tôi liền đi giảng. Vì đích thực ở gia đình cũng tốt, trong đoàn thể cũng tốt, tại trường cũng tốt, thiếu sót nhất chính là giáo dục đức hạnh. Cũng do rèn luyện từng lần như vậy, chúng tôi mới có năng lực để tiến bộ.

Vào tháng tám, tôi giảng ở Hải Khẩu chủ đề là “tổ sư của chúng ta 4500 trước giáo dục hậu duệ của mình như thế nào”. Khi tôi giảng chủ đề này, tổng cộng giảng hết tám tiếng. Đó là vào giữa tháng bảy. Tiêu đề này tôi cũng đã giảng gần mười lần, khi giảng đến giữa tháng 11 thì đến HongKong để ghi hình. Cùng một chủ đề, lần thứ nhất tám tiếng,

hơn ba tháng sau giảng bốn mươi tiếng, gấp mấy lần? Năm lần. Thế nên con người có tiềm năng rất lớn, chỉ cần quý vị chịu rèn luyện, chịu tôi luyện.

Năm trước lần diễn giảng đầu tiên là ngày 11 tháng 10. Năm ngoái ở Hải Khẩu lại tổ chức diễn giảng năm ngày, vào ngày 13 tháng 7. Có mấy người bạn, thời gian gần đúng một năm không gặp tôi. Nên trong lúc tôi giảng bài, nhìn thấy mặt họ rất quen thuộc, tôi liền mời họ nói một chút về lần diễn giảng đầu tiên của tôi và một năm sau có kém hơn không. Không ngờ thầy giáo đó lập tức nói: kém rất nhiều. Anh ta không hề nể nang gì.

Nên con người chúng ta đích thực có tiềm lực rất lớn, không nên lo lắng. Khi quý vị thật sự đem quyết tâm và tâm nguyện này phát ra, rất nhiều trợ lực tự nhiên sẽ đến. Lúc tôi ở Hải Khẩu, tìm một nơi làm trung tâm dạy học của chúng tôi. Lần đầu tiên đến gia đình một người Sơn Đầu, là một phụ nữ, tôi nói chuyện với cô ấy suốt hai tiếng. Người Sơn Đầu rất chú trọng hiếu đạo, nên khi cô vừa nghe chúng tôi muốn hoằng dương truyền thống văn hóa, trong lòng rất hoan hỷ liền lập tức đồng ý để đất cho chúng tôi dùng miễn phí.

Hôm đó trên đường tôi trở về nhà thì nước mắt đã rơi. Đích thực chúng ta phải tin vào chân lý “thiên đạo vô thân, thường dữ thiện nhân”. Tôi ở đó một mình cũng chưa từng tiếp xúc nhiều quan viên ở địa phương đó, tất cả đều là những bạn người địa phương cùng giúp

đỡ. Khi chúng ta có một tấm lòng chân thành, có thể thức tỉnh được chân tâm của mọi người. Thế nên thời gian mấy tháng ở đó, cũng phát triển rất nhanh. Vào ngày 15 tháng 3 năm ngoái, một thầy giáo ở Thẩm Quyến mời tôi đến dạy, nên tôi cũng đến Thẩm Quyến, bắt đầu giảng vào ngày 15 tháng 3. Sau tháng ba thì trở thành một tuần ở Thẩm Quyến, một tuần ở Hải Khẩu, và cứ đi máy bay tới lui như vậy.

Đến giữa tháng bảy năm ngoái, vì sắp đến kỳ nghỉ hè. Cô Dương nói thời gian nghỉ hè, thầy cô giáo có thời gian học tập hơn, chúng ta nên tổ chức bốn buổi giảng. Hội nghiên cứu có mô hình lớn của giáo sư, một lần năm ngày. Nên ở Hải Khẩu tổ chức hội thứ nhất vào 13 tháng 7, thì ngày 11 tháng 7 bầu trời ở Hải Khẩu đã xuất hiện tám ngôi sao, mà ngôi sao đó khiến quý vị cảm thấy giống như đang treo trên đỉnh đầu ở nhà quý vị vậy, cảm giác rất gần, tôi không nhìn thấy. Nhưng ngày mai, thầy cô giáo ở trung tâm chúng tôi đem tờ báo này đưa tôi xem, nói tất cả những nhà thiên văn học đều không tìm thấy lai lịch của tám ngôi sao này. Vì qua mấy tiếng đồng hồ sau thì mấy ngôi sao này không còn nữa.

Khi tôi nhìn thấy bài báo này, trong đầu tôi liền xuất hiện tám chữ, tám chữ nào? “Hiếu, đệ, trung, tín, lễ, nghĩa, liêm, sĩ”. Chúng ta thử suy nghĩ xem, hiện nay tất cả gia đình cũng vậy, xã hội cũng vậy, quốc gia cũng vậy, vấn đề của nó ở đâu? Đều thiếu sự giáo hóa về những đức hạnh này. Chỉ cần những đức hạnh này có thể phát triển rộng ra, tin rằng có thể gây dựng lại thời thịnh thế của người xưa mới đúng. Nên

lần diễn giảng vào trung tuần tháng bảy đó, chúng tôi tổ chức năm ngày, tổ chức ở một nhà hàng cao cấp.

Vì sao lại tổ chức ở một nhà hàng cao cấp như vậy? Vì cuối tháng sáu tôi phải trở về Đài Loan một chuyến, các bạn ở đó mời tôi ăn cơm, ăn cơm xong ngày mai tôi đi. Ông chủ của nhà hàng đó đến cùng ngồi ăn với chúng tôi, ông ta cũng rất thích truyền thống văn hóa. Lúc đó tôi đang giảng Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn, ông ta nghe và rất cao hứng. Ông nói: lần sau thầy đến giảng, nhất định phải nói để tôi đi nghe, “đức bất cô, tất hữu lân”. Vì nói chuyện rất vui nên ông ta nói: tối nay tôi đưa thầy về, sáng ngày mai tôi đưa thầy đến phi trường. Mới gặp mặt lần đầu. Trên đường trở về nhà ông chủ nhà hàng này nói: Thầy Thái à! Trước đây Khổng Tử giảng dạy, vì có Tử Cống, là một đệ tử rất có tiền, ông mới có thể dạy học không có điều gì lo lắng như vậy.

Ông ta nói câu này là có ý gì? Chúng tôi nghe cũng rất cảm động. Ông nói tầng trên của nhà hàng này, có một phòng chuyên dùng làm hội nghị, ngồi được trên trăm người, máy lạnh cũng rất mạnh. Vì Hải Khẩu rất nóng, trung tâm chúng tôi lại không có máy lạnh, tôi cứ lo lắng đến khi tổ chức chỉ sợ mỗi người đều dùng khăn tay lau mồ hôi. Đột nhiên nghe ông ta nói như vậy, tôi lập tức nói: Vậy địa điểm của ông có thể cho chúng tôi mượn được chăng? Ông ta nói: không vấn đề gì. Thế là tôi trở về Đài Loan, trong lòng không có gì lo lắng.

Sau đó, từ ngày 13 đến ngày 17 tháng 7 là tổ chức hoàn tất. Khi tổ chức xong chúng tôi muốn trả tiền, cô thu ngân nói tất cả tiền bạc đều đã trả xong, không cần tính nữa. Chúng tôi giật mình, ăn không uống không suốt năm ngày, sao có thể lại không trả tiền? Nhưng khi tìm hiểu mới biết, bà chủ cũng ngồi sau nghe giảng năm ngày. Trong quá trình nghe, trong lòng bà chủ này rất cảm động. Bà nói: Con tôi đều đã mười mấy tuổi, tiểu học nó không học được điều này. Vì đến nghe giảng đều là thầy cô giáo tiểu học, bà hy vọng tổ chức tốt buổi giảng này, khiến nhiều học sinh có thể đạt được lợi ích, vì vậy mỗi ngày bà đều tính hết tiền giúp chúng tôi. Thế nên chúng ta cần phải thông qua cuộc đời của mình để thể nghiệm chân lý. Đích thực chỉ cần có trái tim lương thiện này, nhất định sẽ có rất nhiều sức mạnh đến giúp đỡ chúng ta.

Các bạn, quý vị có tín tâm này chăng? Sao lại nhỏ tiếng thế? Quý vị có lòng tin này chăng? Có! “Tín vi đạo nguyên công đức mẫu, trường dưỡng nhất thiết chư thiện căn”. Thành bại của mọi việc đều ở chữ tín, nếu như quý vị không tin con cái mình “nhân chi sơ, tánh bổn thiện”, quý vị rất khó dạy tốt chúng. Nếu quý vị không tin chồng mình “nhân chi sơ, tánh bổn thiện”, quý vị rất có thể sẽ xung đột với chồng mình. Nếu như chúng ta không tin thánh hiền nói “nhân chi sơ, tánh bổn thiện”, chúng ta với kinh điển bị ngăn cách một tầng, thế nên tín rất quan trọng.

Chúng tôi liên tiếp ở Thẩm Quyến, Bắc Kinh, Thượng Hải, Hàng Châu, An Huy, Lô Giang. Còn có Sơn Đầu, Hạ Môn và đến ba nước của Đông Nam Á để tổ chức lớp học. Toàn bộ chương trình tổ chức xong đều không tốn tiền, vì trong quá trình dạy, nhiều người rất cảm động, liền chủ động bỏ tiền ra để tổ chức chương trình như thế. Còn đưa tiền cho chúng tôi, hy vọng chúng tôi đi in sách, phát triển mở rộng. Nên chúng tôi vốn chỉ tổ chức bốn kỳ, nhưng sau đó tổ chức xong bốn kỳ, các nơi đều yêu cầu chúng tôi đến giảng, tất cả nhân duyên này sẽ như thế nào? Đã được mở ra.

Khi quý vị có tâm muốn làm, quý vị không cần lo lắng, chỉ cần cố gắng nâng cao năng lực chính mình, từ từ nhân duyên sẽ tự nhiên sắp xếp cho chúng ta. Sắp đặt mọi việc, tuyệt đối không để quý vị không làm được. Trời cao rất từ bi, khi họ biết quý vị chỉ có thể gánh được 20 kg, thì họ sẽ để quý vị gánh 20 kg, nhưng quý vị phải luyện thể lực hằng ngày mới được. Đợi khi quý vị có thể gánh vác được 50 kg, họ sẽ cho quý vị 50 kg, chắc chắn không đè chết quý vị.

Quý vị xem, tôi ốm yếu như vậy cũng không bị đè chết, nhưng tôi quay đầu nhìn lại, thật sự đúng như thế. Năm đầu tiên không để tôi làm ban chủ nhiệm, vì kinh nghiệm còn cạn cợt, chỉ làm chủ nhiệm khoa của bốn lớp. Năm thứ hai dạy lớp sáu, trình độ khó hơn một chút, sau đó lại dạy lớp khó dạy nhất trường, mức độ khó ra sao? Dần dần tăng cao. Sau khi dạy xong lớp này liền điều đến Hải Khẩu, cũng để tôi từ từ rèn

luyện. Thế nên chỉ cần quý vị có tâm, không nên lo lắng, trời cao tự có sắp đặt.

Tiết học này chúng ta tạm dừng ở đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 24

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 25

Chào tất cả mọi người. Rất nhiều bạn hỏi tôi: thầy Thái à! Thầy có mệt chẳng? Trong mấy tháng này, có rất nhiều thầy cô giáo theo chúng tôi đi diễn giảng khắp nơi. Họ đều thấy thân thể tôi, càng nói càng có tinh thần, cho nên nhiều lo lắng đều như thế nào? Là không cần thiết.

Tôi cũng nói với những người bạn này, con người không sợ mệt thân chỉ sợ mệt tâm. Thân mệt nằm nghỉ ngơi bảy tiếng sau, thì thân thể lại như rỗng như hồ. Nhưng tâm mệt, rất nhiều việc biết là rất quan trọng, cần phải làm, nhưng lại không có năng lực để làm, tâm lúc đó rất gian nan, rất dần vật. Khi chúng ta có thể tận tâm tận lực để làm việc quan trọng, như vậy nội tâm rất được an ủi.

Tôi nhớ khi học cấp ba, từng đọc một bài văn của Mạnh Tử. Trong đó đề cập đến: “thiên tương hàng đại nhậm ư thị nhân dã, tất tiên khổ kỳ tâm chí, lao kỳ cân cốt, ngã kỳ thể phu, không phạp kỳ thân, hành phát loạn kỳ sở vi”. Vì sao vậy? “Sở dĩ động tâm nhẫn tánh, tăng ích kỳ sở bất năng”. Khi tôi học cấp ba đọc bài văn này có tâm đắc gì? Tuyệt đối không nên làm bậc thánh hiền, rất mệt, còn phải “động tâm nhân tánh”, còn phải “ngã kỳ thể phu”. Lúc đó thầy cô giáo cũng không giảng giải những khí tiết này cho chúng tôi, nên chúng tôi y văn giải nghĩa, tuyệt đối không đi về hướng thánh hiền quân tử.

Sau khi thật sự hoảng dương truyền thống văn hóa, đột nhiên đối với câu nói này có cảm nhận khác biệt, nên tôi đã gạch chân viết “ngọt như đường”. Khi chúng ta biết điều này rất quan trọng, trong lòng sợ năng lực mình không đủ, thế nên khi bị gặp khảo nghiệm, đều tiếp nhận một cách hoan hỷ, như vậy có thể nâng cao năng lực. Vì thế chúng ta có thái độ này với những thầy cô giáo từng tiếp xúc, cũng kiến lập nhận thức chung này.

Nên khi tôi từ Hải Khẩu đến Thẩm Quyến giảng, bài giảng của tôi vốn phải đưa cho các thầy cô giáo khác. Khi các thầy cô giáo khác tiếp nhận thông báo của tôi: bắt đầu từ tiết sau đến quý vị - họ sẽ nghĩ như thế nào? Họ sẽ không từ chối nói: “không được đâu!”. Mà họ sẽ nói ra một câu: “gánh vác trách nhiệm là bắt đầu của sự trưởng thành”. Thế nên tuy tôi rời Hải Khẩu, nhưng bài học không hề gián đoạn, đến bài học

trong ngày đầu năm và thời gian nghỉ tết đều không gián đoạn. Họ nói học tập trí huệ một giây cũng không được chậm, nếu như chậm lại là chúng ta thiếu học một ngày, đối với bọn trẻ có thể ảnh hưởng rất lớn. Thế nên họ cũng kiên trì, khóa học này cũng tổ chức được hơn một năm.

Ở Hải Khẩu, Thẩm Quyến rất nhiều thầy cô giáo, ngoài những lúc công tác ở trường, thời gian còn lại như tối thứ bảy, chủ nhật, đều tình nguyện đến giảng bài giúp trung tâm chúng tôi. Sau hơn bốn tháng học tập, họ cũng bắt đầu theo tôi đến giảng dạy rất nhiều nơi. **Từ tu thân - dạy tốt các lớp. Tề gia - chăm sóc Hải Khẩu thật tốt. Trị quốc - đến Bắc Kinh, Thẩm Quyến và các tỉnh khác nhau để giảng dạy, gọi là gì? Bình thiên hạ. Bốn việc này thật ra là gì? Một việc. (giải thích câu: “tu thân tề gia trị quốc bình thiên hạ”, theo cách giải của thầy giáo”**

Chỉ cần quý vị phát chân tâm, tự mình không ngừng rèn luyện, tự mình không ngừng vươn lên. Tự nhiên ảnh hưởng của chúng ta, cống hiến của chúng ta sẽ thành thực và thành công, đây gọi là “vật uy nan”. Khi việc mà bọn trẻ cần gánh vác, đều bị cha mẹ làm hết, đây là tước đoạt cơ hội học tập rèn luyện của các em. Chúng ta vừa mới đề cập đến, chú Lô không giúp con gái đem vở bài tập đến, nếu như cầm cuốn vở bài tập này đến, sẽ có một kết quả khác, kết quả như thế nào? Con gái rất vui. Ba à! Ba thật tốt, có cầu tất ứng, đúng là Quán Thế Âm Bồ Tát. Như vậy đối với nội tâm bọn trẻ khởi lên biến hóa gì? Chỉ cần tôi có

việc, đã có ba tôi, mẹ tôi, ông nội tôi, bà nội tôi, còn có người làm của tôi nữa. Sau lưng chúng có rất nhiều chỗ dựa, lúc nào cũng có thể thu dọn tàn cuộc.

Thế nên hiện nay chúng ta thường thấy rất nhiều thanh thiếu niên khoảng 20 tuổi, chúng nói chuyện quý vị cảm thấy như thế nào? Tức chết đi được, rất dễ ói máu, thật đó. Hoàng đế không gấp, như thế nào? Nhưng thái giám gấp. Tất cả cha mẹ thân hữu giúp chúng bạn muốn chết, chúng lại cảm thấy không có gì bạn rợn.

Ở Hải Khẩu tôi gặp được trường hợp, cha mẹ phải thông qua nhiều quan hệ giúp chúng tìm công việc, chúng còn nói nhát gừng: được, nể mặt quý vị tôi đi thử xem. Còn sinh viên đại học, đi học bị đuổi học hai lần, khi bạn bè hỏi chúng phải làm sao? Chúng nói: Tôi cũng không biết nữa. Quý vị xem, người cũng gần 20 tuổi đầu rồi, nhưng hoàn toàn không có trách nhiệm đối với bản thân, đây là kết quả, còn nguyên nhân ở đâu? Chúng rất ít khi chịu trách nhiệm hoàn toàn với việc mình đã làm. Khi chúng ta giúp bọn trẻ thu dọn sai lầm của mình, chúng liền cảm thấy con đường tương lai của chúng sẽ có người giúp. Sau này chúng muốn cưới vợ, quý vị phải bỏ tiền ra lo. Chúng muốn mua nhà, quý vị phải giúp chúng, quý vị phải giúp chúng đến khi nào? Cuộc đời như vậy sẽ như thế nào? Rất mệt mỏi. Có thể đến khi quý vị nhắm mắt, còn muốn mua đồ cho cháu chắt.

Ngày 19 tháng 10 năm ngoái, báo đặc khu Thẩm Quyến có một bài văn do một cặp cha mẹ phát biểu, khuyến cáo những cha mẹ trẻ tuyệt đối không nên chiều chuộng trẻ con. Vì vợ chồng họ già mới có con, khi tuổi tác đã lớn mới sinh được đứa con trai, đối với nó trăm phần yêu chiều. Đến lúc đi học mẫu giáo, cô giáo nói: con quý vị có những hành vi không tốt quý vị nên chú ý. Họ còn giải thích giúp con mình, còn che đậy giúp con mình, cứ như vậy, con cái thích gì là cho cái đó. Khi nó tốt nghiệp đại học quen được người bạn gái, bạn gái yêu cầu nói: kêu ba mẹ anh dọn ra ngoài để nhà chúng ta ở, tôi mới lấy anh. Con trai họ đương nhiên như thế nào? Vì anh ta là tiểu hoàng đế đúng không? Nên hiệu lệnh thiên hạ, ai dám không theo. Anh ta liền trực tiếp kêu cha mẹ mình, quý vị ra ngoài ở. Ba mẹ anh ta đã cảm nhận được tính nghiêm trọng, nên hy vọng thông qua nỗi thống khổ thiết thân của họ, có thể khuyến cáo càng nhiều các bậc cha mẹ, tuyệt đối không nên cưng chiều con cái, nâng niu con cái.

Vào niên đại 1920, có một em bé 11 tuổi chơi bóng rổ, đã làm vỡ một tấm gương lớn của người khác, phải đền mười hai đồng năm hào tiền Mỹ. Lúc đó số tiền này có thể mua 125 con gà mái, nên số tiền này rất lớn, không nhỏ. Cha đứa bé nói với nó, việc này con phải hoàn toàn chịu trách nhiệm, nên con phải tự mình kiếm tiền để trả nợ. Điều này cha mẹ ở Trung Quốc có làm được chăng? Rất khó khăn. Y theo thống kê, trẻ em Trung Quốc tiêu tiền nhiều nhất, nhưng làm việc nhà lại ít

nhất, vì thế không biết gánh vác. Đích thực đứa bé 11 tuổi này, bắt đầu làm việc từ đó, từng chút từng chút trả tiền lại cho cha mình. Sau cùng sự nghiệp của anh ta cũng rất thành tựu, anh ta chính là Lôi Căn cựu tổng thống của nước Mỹ.

Quý vị xem, khi quý vị để bọn trẻ rèn luyện, làm tăng trưởng thái độ đúng đắn và tâm trách nhiệm của chúng, lại tăng trưởng năng lực làm việc của chúng. Thế nên nuôi dưỡng con cái phải dùng lý trí, không thể chỉ dùng tình cảm, yêu thương chiều chuộng, điều này cũng rất quan trọng.

“Vật úy nan”. Khi các bậc cha mẹ đối diện với nhiều việc, đều rất có dũng khí. Thái độ như vậy của quý vị, nhất định ảnh hưởng đến con cái quý vị.

Tục ngữ cũng thường nói “nhà nhà đều có cuốn kinh rất khó đọc”, quý vị đã đọc thông chưa? Hiện nay mức độ ly hôn rất nghiêm trọng, hôn nhân bước đến ly hôn đối với mình và đối với con cái, đều là sự thương tổn. Đối mặt với nhân sinh, đối mặt với sự thất bại trong hôn nhân, chúng ta cũng phải mạnh mẽ khắc phục.

Lúc tôi ở Hải Khẩu, một hôm đi dạy, trên đường đi có một người bạn gọi điện cho tôi nói: Chồng của người đồng sự của tôi có bồ, phải làm sao?

Quý vị, quý vị đã từng tiếp cuộc điện thoại nào như vậy chẳng? Người chưa kết hôn như tôi đã nhận được. Tuy chưa kết hôn, nhưng

giải quyết đáp án về vấn đề nhân sinh, bảo đảm đều ở trong kinh điển. Nên lúc đó tôi nói với cô ta “hành hữu bất đắc, phản cầu chư kỳ”. Khi nhân sinh xuất hiện tình huống, tuyệt đối không thể đều là người khác sai, chỉ có tôi đúng, có khả năng này chăng? Không thể, vì một tay không vỗ ra tiếng. Khi vợ chồng đối diện với vấn đề như vậy, ý niệm đầu tiên chúng ta phải nghĩ đến là “mình sai ở đâu”. Đương nhiên, ý niệm này không dễ, nhưng chỉ cần chúng ta không xoay chuyển đến ý niệm này, tâm chúng ta tuyệt đối không bình tĩnh được. Khi lúc nào chúng ta cũng chỉ nghĩ đối phương có chỗ nào không đúng, đối phương sai chỗ nào, nhất định là cảm xúc quay cuồng. Rất có thể hành động theo cảm tính, sẽ làm cho mọi việc ngày càng phức tạp.

Tôi lại nói tiếp, ví dụ đối phương sai bảy tám phần, chúng ta sai một hai phần. Cũng phải tĩnh tâm lại trước, suy nghĩ xem một hai phần này tôi sai ở đâu, thêm bước nữa là thay đổi nó, đây là thái độ quan trọng đầu tiên, “hành hữu bất đắc, phản cầu chư kỳ”.

Tôi nói tiếp với cô ấy “gia hỏa bất thiêu, dã hỏa bất khởi”. Các vị, gia hỏa là hỏa gì? Xung đột, không khoan thứ, không bao dung chính là hỏa. Trong gia đình không có vấn đề trước, lửa bên ngoài có thể đốt vào chăng? Không đốt vào được. Thế nên tuyệt đối không nên trách người khác, nhất định là chính mình có sai lầm trước. Vì vậy không nên đem cảm xúc để trên thân người khác, đây là thái độ quan trọng thứ hai.

Thứ ba là khi chồng mình đúng, cô nên xem anh ta như cha mình, bình thường thì xem anh ta như bạn. Khi chồng mình sai, nên xem anh ta là gì? Xem như trẻ em, chưa đủ, phải xem anh ta như con. Khi con quý vị phạm sai lầm, quý vị có nói với chúng, mẹ sẽ sống chết với con chẳng, có như vậy không? Không bao giờ. Vì sao? Sao lại bất công như vậy, đối với con cô không như vậy, nhưng đối với chồng mình cô lại như vậy? Vì sao? Có thấy sự bất bình đẳng của con người chẳng? Tất cả những chướng ngại phiền não không ngoài điều này, tại đâu? Nơi chính mình.

Ai khiến cô phiền não? Ví dụ hôm nay quý vị đang đi trên đường, đột nhiên có một người lạ đi đến đánh cô một bạt tai, cô chưa kịp định thần thì anh ta đã chạy mất. Cô đứng đó sờ mặt mình, sao lại xui thế này? Bỏ đi, bỏ đi và cô bỏ đi. Đột nhiên hôm đó về nhà họa vô đơn chí, đúng lúc chồng cô uống vào chút rượu, trở về nhìn thấy quý vị cũng đánh một bạt tai như hồi nãy, kết quả có giống nhau chẳng? Tôi sẽ sống chết với ông. Kỳ lạ, cũng là một bạt tai giống nhau, nhưng hiệu quả không như nhau, ai tạo thành? Khổ đều là tự tìm, vì tâm chúng ta không đủ khoan dung, không đứng trên góc độ của đối phương để nhìn, đều dùng yêu và ghét để giải quyết vấn đề. Những gì mình thích thì sao cũng được, khi mình không vui thì không được. Nên đã tạo thành rất nhiều chướng ngại phiền não về mặt tâm lý cho mình.

Rất nhiều người nói, họ đã lớn như vậy rồi, đến một chút đạo lý làm người này cũng không hiểu. Họ đều lớn như vậy, cái gì lớn? Lớn thân xác? Đúng không? Đúng. Sống đến ba mươi mấy, bốn mươi mấy tuổi, lớn xác không có nghĩa là trí huệ trưởng. Quý vị nói: Anh ta phải biết, nhưng anh ta không hiểu gì. Có ai dạy anh ta đạo vợ chồng chẳng? Các bạn, quý vị đọc sách hơn mười năm, có xem qua bài nào nói về đạo nghĩa vợ chồng sống với nhau? Bài nào? Vợ chồng sống bên nhau đối với nhân sinh có quan trọng chẳng? Quan trọng. Trong ngũ luân, chỉ cần luân vợ chồng chánh, thì các điều khác đều tự chánh. Quý vị xem, điều quan trọng như vậy mà không dạy.

Tôi nói chuyện với một vị trưởng bối, ông ta nói giáo dục của chúng ta điều gì cũng dạy, nhưng thiếu một thứ. Thiếu điều gì? Quý vị không biết sao? Thiếu đức. Cái gì cũng có, thật vậy! Nhảy, hát tất cả đều có, nhưng khiếm khuyết nhất chính là điều này, khiếm khuyết nhất là nên sống với người khác như thế nào. Thế nên chồng quý vị là người bị hại, chúng ta có trách nhiệm giúp họ, con người không phải thánh hiền làm sao không có lỗi. Thế nên quý vị cũng phải xem họ như con, như vậy liền có thể bao dung được anh ta. Cũng do quý vị có thái độ như vậy, anh ta mới nhận ra được mình sai mà hối cải, vì bên ngoài đều là gặp dịp mua vui, đều là hư vọng, con người xưa nay khi phạm sai lầm mới biết điều gì là thật.

Nên người thứ ba bên ngoài, tuyệt đối không thể là một cô gái tốt. Người phụ nữ tốt, chắc chắn không thể phá hoại gia đình người khác. Chỉ vì ông chồng này không đủ định công, dễ bị lừa gạt bởi lời nói ngon ngọt.

Cô Dương làm việc đọc kinh dạy học này, thời gian cũng gần trên dưới 10 năm, ngoài việc dạy bọn trẻ, cô thường dạy học kinh, dạy thư pháp đến hơn 10 giờ. Bọn trẻ đều trở về, đến lượt ai học? Người lớn học. Vì rất nhiều vấn đề gia đình, những phụ nữ này đều không tìm ra phương pháp, rất đau khổ. Cô Dương thường nói với tôi, người nữ thật không dễ, nên cần quan tâm yêu thương họ nhiều hơn. Rất nhiều gia trưởng trong gia đình có vấn đề về giáo dục đều đến hỏi cô Dương, cô Dương cũng tận tâm tận lực giúp họ. Vì vậy cô Dương trở về đến nhà thường đều hơn một giờ đêm, nên cô Dương thường mang áo khoác ngoài, trong áo bỏ thêm cây dù, chuẩn bị cho điều gì? Lúc cần thiết, lúc nửa đêm hơi nguy hiểm, nên phải chuẩn bị vũ trang, sau đó phủ lại không để người khác thấy cô là nam hay là nữ. Từ động tác rất nhỏ như vậy, có thể nhận ra trong giá trị quan của cô Dương, điều gì để ở vị trí thứ nhất? Giúp người khác là việc đầu tiên, còn việc sanh tử cá nhân thì sao? Dương nhiên không nghiêm trọng như vậy.

Có một cô, nói đến chồng mình có phụ nữ bên ngoài, phải như thế nào? Cô Dương trầm ngâm một chút, khi quý vị trầm tĩnh một chút đối phương cũng như thế nào? Tâm cũng tịnh lại. Cô Dương bèn nói: Chị

thật sự muốn giải quyết vấn đề ư? Phải xem cô ta đã hạ quyết tâm chưa. Cô này liền nói: Thật vậy. Chị đã hạ quyết tâm, thì tôi nói cho chị biết, chị phải thật làm. Trong tình huống này, chị nhất định phải lấy pháp bảo của phụ nữ ra, đó là gì? Là ôn nhu. Sao quý vị biết? Dem sự ôn nhu của quý vị ra. Nên bắt đầu từ hôm nay, anh ta làm sai điều gì đều đặt ở vị trí thứ hai. Còn chính mình làm đúng hay không, có chăm sóc tốt con cái hay không, có lo lắng cho cha mẹ chồng hay không. Quan trọng nhất là làm tốt bổn phận của mình trước, lấy đức hạnh của chị để thức tỉnh tâm hổ thẹn của anh ta.

Thế nên hôm sau, cô này ăn mặc rất chỉnh tề, có thể ăn mặc luộm thuộm chẳng? Rất nhiều nam nhân là bị nữ nhân dọa mà ra đi. Chúng ta vẫn là đoan trang. Cô ta liền trang điểm một cách rất đoan trang, cho con cái làm bài tập xong hết, đến giờ ngủ thì cho chúng đi ngủ, còn cô ngồi đó đợi chồng về. Xem từng phút từng giây thời gian đi qua, hơn 12 giờ. Đột nhiên lúc này cô lãnh hội được một đạo lý, tất cả pháp thành tựu là do nhẫn. Nếu như lúc này quý vị nổi giận, có thể toàn bộ công phu đều mất hết, thế nên cô ta tiếp tục đợi. Hơn 1 giờ, nghe được âm thanh mở cửa, như thế nào? Cô này lập tức chạy đến, cười rất xán lạn, hai tay cầm lấy túi xách của chồng: anh vất vả quá, bây giờ mới trở về, anh nhất định đã đói bụng, em đi nấu tô mì anh dùng nhé. Liền đi vào nấu mì. Chồng cô ta thần hồn chưa định, không biết đã xảy ra điều gì. Bắt đầu từ hôm đó, mỗi ngày đều đợi chồng trở về.

Các bạn, ông chồng này tuy đã lạc lối, nhưng dù sao cũng vẫn còn điểm tốt, vẫn biết gì? Còn có một chút nhục nhã, nên khoảng thời gian một hai tháng, một hôm chồng cô ta trở về rất sớm. Vừa vào cửa, không nói một lời mà quỳ xuống, anh ta nói: Hãy tha thứ cho anh, anh sẽ khai tất cả với em. Chồng cô ta nói: Thời gian này anh bị lương tâm dày vò, anh sắp không chịu nổi nữa rồi.

Thế nên muốn hóa giải thất bại của cuộc đời, hoàn cảnh khó khăn của nhân sinh phải dùng điều gì? Cần phải dùng thành tâm, phải dùng đức hạnh mới có thể làm được. Bất luận là cuộc đời phải đối mặt với thách đố gì, chúng ta nhất định phải sanh khởi “vật úy nan”. Cũng phải sanh khởi lời như của Mạnh Tử: “thiên tướng hàng đại nhậm ư thị nhân dã”, cũng phải sanh khởi tâm gánh vác trách nhiệm. Tôi sắp nói không được nữa rồi. Chúng tôi làm thầy giáo thường có thói quen xấu này, thường thường phải như thế nào? Kiểm tra! Gánh vác trách nhiệm: Tôi sai rồi! “Hành hữu bất đắc, phải cầu chư kỷ”. Gánh vác trách nhiệm là sự bắt đầu của trưởng thành.

Các bạn, quý vị hãy hồi tưởng lại cuộc đời của quý vị, trong giai đoạn nào tiến bộ đặc biệt nhanh? Đều là trong sự thách thức, trong nghịch cảnh. Thế nên chúng ta phải cảm ơn sự thách thức, cảm ơn nghịch cảnh, đây là vật úy nan.

Câu tiếp theo là “vật khinh lực”. Khinh là khinh thị, lực là lơ là. Khi chúng ta đối với việc nào đó rất khinh thị, rất lơ là thì tâm đã mất đi sự

cung kính, đã mất đi sự cẩn thận. Trong những việc nào chúng ta dễ lãng quên, dễ khinh thị? Ví dụ hôm nay chúng ta muốn tặng đồ cho người khác, mặc dù là tặng đồ cho người khác, chúng ta cũng phải duy trì sự cung kính.

Thời xưa có một bài văn viết rằng: Một người nọ, nhìn thấy rất nhiều người đói khát, liền đem thực vật cho họ ăn. Ông ta bèn nói, đến đây, đến đây ăn. Không ngờ người chịu đói khát đó nói: Không ăn thức ăn đó, thái độ không xem tôi là người của ông như vậy, thà đói chết tôi cũng không ăn. Thế nên thái độ của chúng ta sẽ ảnh hưởng đến cảm nhận của người khác. Vì vậy mặc dù hôm nay chúng ta bố thí, chúng ta cho cũng không nên quên sự cung kính, cẩn thận của mình. Thật ra là đối phương cho chúng ta trồng phước điền, để chúng ta tích âm đức, chúng ta phải cảm ơn họ.

Khi tôi ở Hải Khẩu, diễn giảng hơn 100 hội. Có một vài cụ già 70 mấy tuổi vẫn thường đến nghe tôi giảng bài, tôi rất hoài nghi không biết họ có nghe hiểu hay không? Vì họ chỉ biết nói tiếng Hải Nam. Nhưng rất kỳ lạ, tôi thấy họ ngồi ở sau, thường thường ngồi ở đó cười. Nhiều người cảm thấy, những gì chúng ta nói có lợi ích đến những người này. Tôi liền nói với tất các thầy cô giáo giảng bài, tôi nói: mỗi người ngồi dưới nghe giảng, chúng ta đều phải cảm ơn họ, đều là họ thành tựu chúng ta. Vì nhân thân của chư vị bằng hữu đều vô cùng từ ái, vô cùng nhân từ.

Nếu quý vị ngồi bên dưới, sắc mặt rất khó coi, có thể tôi không sao giảng tiếp được. Chính là vì có nhiều người như vậy cho chúng ta cơ hội, chúng ta mới được trưởng thành. Nên người giảng bài, người giảng kinh cũng phải thường cảm ơn, thường khiêm tốn. Vậy nên mặc dù chúng ta cho, cũng đừng quên giữ tốt tấm lòng của mình. Bằng không, khi tâm không cung kính thì cống cao ngã mạn, đạo nghiệp cũng hủy theo. Trên phương diện thực vật, thậm chí là trên phương diện tài vật. Ví dụ chúng ta muốn quyên áo quần cho người khác, tặng áo quần cho người khác, có thể lấy đồ dơ đưa cho người khác chẳng? Tặng đồ cho người khác phải có thành ý, trước tiên phải làm gì? Giặt sạch sẽ.

Tôi nhớ tôi tặng chiếc xe tôi cho bạn, ba tôi liền dặn dò: tặng đồ cho người khác nhất định phải để người khác nhận một cách hoan hỷ. Nhưng thông thường chúng ta hay sơ suất, hay nói tôi tặng anh ta, anh ta nên biết đủ không phải sao? Thường thì ý niệm khinh thường sơ suất này, có thể quý vị vốn là tâm tốt muốn tặng đồ cho người ta, nhưng vì vật này xảy ra rất nhiều vấn đề. Đến lúc đó người tiếp nhận trong lòng cũng không thoải mái.

Khi tôi nghe ba tôi khuyên, liền kiểm tra lại một lượt. Sau đó phát hiện, bộ hộp số đã lái hơn 10 năm, nên không dễ lái. Mặc dù tặng cho họ, tôi đã dùng mấy năm mới có thể chinh phục bộ hộp số này. Đến lúc anh ta lái, khó lái như vậy - vốn là việc tốt - đến lúc đó có thể khiến anh ta sanh khởi rất nhiều phiền não, lại phải đi sửa chữa tốn không biết

bao nhiêu tiền. Về mặt kinh tế anh ta vốn đã rất khó khăn, nên chúng ta thường phải nghĩ thay cho người khác. Cho dù là tặng đồ cho người khác, cũng phải suy nghĩ đến cảm nhận của họ. Thế nên phải sửa sang xong xuôi, mới đem xe tặng cho anh ta. Anh ta lái được một hai tuần thì gọi điện cho tôi nói, chiếc xe này tuy đã hơn 10 năm, nhưng rất dễ lái. Sau đó qua chưa bao lâu, người bạn này của tôi sinh con. Quý vị sinh con nhỏ, giả như lái chiếc xe mô tô thì như thế nào? Rất nguy hiểm.

Người bạn này giao tình với tôi đã 20 năm nay, chính là người đem thầy giáo của bạn gái giới thiệu cho tôi. Thế nên quý vị xem, giữa người với người, nhân duyên tốt như vậy sẽ ngày càng thù thắng. Chỉ cần chúng ta dụng tâm để xây dựng, dùng tâm để bỏ ra. Ví dụ bạn đến nhà làm khách, chúng ta cũng không được khinh thị lơ là. Trước phải thiết tưởng đến, nếu họ đến nhà tôi, có thể cần một vài vật phẩm hằng ngày. Mặc dù anh ta có mang theo, chúng ta cũng phải chuẩn bị một phần, vì người làm sao tránh khỏi quên đông quên tây. Đến lúc đó quên mang theo khăn, nhưng ngại không tiện nói. Lúc này có thể thân thể lau chưa khô mà phải mặc quần áo, biết đâu sẽ bị cảm. Nên khi lúc nào chúng ta cũng nghĩ cho bạn, khiến họ cảm thấy làm khách mà như được trở về nhà mình. Tin rằng tình hữu nghị này của quý vị ngày càng thắm.

Khi tôi ở Úc Châu từng đảm nhận một chức vụ là trưởng phòng, quản lý vật dụng sinh hoạt trong phòng, nên cũng thường đến nhà vệ sinh xem giấy vệ sinh đủ dùng không. Khi khí hậu thay đổi, đi xem mền

đủ đáp hay không. Chúng ta cẩn thận từng chút, nhất định khiến trong lòng bạn rất ấm áp, rất hoan hỷ. Trên phương diện ăn, uống, ở, đi, chúng ta cũng phải tận tâm tận lực quan tâm, đây là vật khinh lược. Trên phương diện giáo dục con cái, ví dụ chúng ta kêu các con lau nhà. Sau khi lau xong, cần phải làm động tác nào? Các con có thể có tâm lý: “bảo tôi làm, tôi làm đại cho rồi, tôi còn phải đi xem phim hoạt hình của tôi chứ”, có khả năng này chẳng?

Khi con cái lần đầu tiên đồng ý làm việc cho quý vị, là chúng dùng thái độ ứng phó, làm qua quýt. Nếu quý vị không đính chính lại, sau này chúng có thể như thế nào? Qua loa không có trách nhiệm. Bọn trẻ làm việc có trách nhiệm hay không, có cẩn thận hay không, điều này cũng phải cần sự nhẫn nại theo dõi của phụ huynh. Lần đầu tiên để con cái lau nhà khách, quý vị nhất định phải kiểm tra xem chúng lau sạch hay không, ở những hóc hẻm này, nếu những hóc hẻm này đều rất dơ, chúng tỏ chúng làm việc khinh suất, lơ là. Ngoài khinh suất, lơ là ra, chúng làm việc có đầu không có đuôi. Làm một việc cuối cùng nên kết thúc như thế nào? Nên mời ba đến kiểm tra, mời cấp trên đến giám định. Nếu không chúng sẽ nghĩ “tôi làm như vậy hình như cũng không tệ”, có thể đối với tiêu chuẩn của cấp trên và cha mẹ thì còn cách rất xa. Đây cũng là một thái độ chịu trách nhiệm, nên ba vừa nhìn thấy không được lập tức phải sửa đổi: Qua đây, hôm nay con rất vất vả, lau nhà cũng không tệ. Con người đều thích nghe lời động viên, động viên trước

rồi mới nói với chúng: Những góc hẻm này nếu như con lau kỹ hơn một chút, như vậy thì thật không đơn giản. Khi ba bằng tuổi con bây giờ, nhất định không làm tốt như con - nên khẳng định chúng một chút. Lần sau ba giao con làm việc gì, làm xong rồi nhất định phải đến báo cho ba biết để xác định một chút, con mới có thể đi làm việc của con. Nên để bọn trẻ đối với mọi người, đối với mọi việc, đối với mọi vật đều phải biết cung kính, cẩn thận.

Tôi từng ở nhà cô Dương thời gian nửa năm, cô rất quan tâm tôi, rất tinh tế, tỉ mỉ. Sợ tôi trong thời gian này không có tiền tiêu, nên trên tủ lạnh cô để một túi tiền, trong đó để ít tiền. Cô nói một câu: không có tiền thì tự lấy. Chúng ta cũng có thể cảm nhận được vị trưởng bối này, lúc nào cũng nghĩ cho quý vị, sợ quý vị thật sự không có tiền rất khó chịu, cũng không dễ mở miệng. Chính là làm một cách rất khéo léo, để quý vị có thể rất dễ dàng giải quyết được vấn đề này. Đương nhiên tôi không lấy, vì tôi ở nhà cô hơn một tháng thì đến trường dạy, nên lại có tiền. Tuy tôi không có tiền, nhưng khi cần tiền sẽ có cơ hội để tôi đạt được.

Ngoài ra khi tôi tiếp xúc với chú Lô, cũng cảm nhận được chú lúc nào cũng cung kính với người, không khinh mạn.

Tôi nhớ khi từ Úc Châu trở về, chú Lô đến Đài Trung thăm tôi, chú còn mang một hộp sương táo - sương táo đường đen cho tôi. Thứ nhất mặc dù tôi là thế hệ sau của chú, chú đối với tôi cũng rất khách sáo.

Tuyệt đối không lấy địa vị của một vị trưởng bối, mà nghĩ mình cao hơn người. Chú mua sương tảo đường đen này, cũng là trong vô tình. Lúc trước chú nghe nói tôi định đi theo sự nghiệp về hữu cơ. Nên khi chú nhìn thấy sương tảo đường đen này, lập tức liền nghĩ đến tôi. Chú Lô trong khi tiếp xúc với người, đều rất tinh tế, tỉ mỉ để thấu hiểu sở thích của người khác, và nhu cầu của người khác là gì. Chỉ cần có cơ hội nhất định chú sẽ cố gắng, **chú cũng dạy dỗ hàng văn bối chúng tôi nói**, nhiều hành vi của chúng ta, phải giảm bớt lo lắng cho người khác. Chú cũng dặn dò, ví dụ quý vị rời nhà bạn vào buổi tối, chỉ cần quý vị về đến nhà, nhất định phải gọi điện thoại cho đối phương nói: Tôi đã đến nhà rồi, xin quý vị yên tâm. Nên luôn luôn đứng trên góc độ của đối phương, để làm giảm sự lo lắng của đối phương.

Chúng ta làm con cháu càng phải nên - ví dụ buổi tối trở về, rời khỏi nhà cha mẹ, khi đến nhất định nhớ gọi điện thoại cho cha mẹ, cho người thân. Không nên để họ lo lắng nhiều cho chúng ta, những chuyện nhỏ nhặt cũng không nên khinh suất, lơ là.

Tôi thường đi máy bay, cũng thường đi với cô Dương. Cô Dương thường có một thói quen, trước khi cô lên máy bay nhất định phải xác định với đối phương, máy bay có bay đúng giờ không. Nhất định còn tính thời gian, ví dụ 7 giờ rưỡi đến, cô sẽ tính 20 phút hoặc 40 phút. Nếu là tuyến bay quốc tế sẽ hơi lâu, tuyến bay trong nước ngắn hơn. Cô sẽ nhờ đối phương - ví dụ 7h50, có 20 phút trống đến sân bay đón, như

vậy không khiến người khác đợi quá lâu. Khi chúng ta lúc nào cũng nghĩ cho người khác, thì người khác lúc nào cũng nghĩ cho chúng ta. Đây là vật khinh lược.

“Đấu náo trường, tuyệt vật cận, tà tích sự, tuyệt vật vấn”. Đấu náo trường là chỉ nơi phức tạp, xa hoa, con cái chúng ta không nên đi vào. Bọn trẻ vì sao vào nơi đó? Vì sao? Tâm lý trống trải, cuộc đời không có mục tiêu. Còn có một vấn đề căn bản rất quan trọng, chúng không có năng lực phán đoán. Chúng không biết giao tiếp với ai, gần với hoàn cảnh nào, làm việc gì mới đúng, mới giúp đỡ được cho nhân sinh của họ. Năng lực phán đoán này tập thành từ khi nào? Rất nhiều phụ huynh, họ rất lo lắng một việc. Họ sẽ nói: Tôi rất sợ con tôi sau này kết giao bạn xấu.

Các bạn, quý vị có lo lắng như vậy chẳng? Có không? Có. Tiếp tục lo lắng có giúp được gì chẳng? Không giúp gì được. Nên chúng ta phải suy xét, như thế nào mới có thể kiến lập sức phán đoán cho bọn trẻ. Tôi từng xem một thông tin, có một đứa bé phạm sai lầm rất nghiêm trọng, cục cảnh sát gọi điện thoại báo cho mẹ nó. Mẹ em tiếp được điện thoại, trong điện thoại nói: tuyệt đối không phải là con tôi, không thể, con tôi không thể làm điều này. Sau đó đến cục cảnh sát, chưa vào trong vẫn còn nói: không thể, nhất định là cùng tên cùng họ. Khi bà mở cửa, nhìn thấy người ngồi đó để lấy lời khai là con bà, bà lập tức nói: Đều là bị

dám bạn xấu làm hư. Câu nói này đã đẩy hết tất cả trách nhiệm, như vậy có đúng chẳng?

Các bậc thánh hiền dạy chúng ta “hành hữu bất đắc, phản cầu chư kỷ”. Nếu chúng ta không có thái độ này, nhân sinh của quý vị đã phạm bao nhiêu sai lầm, quý vị hoàn toàn không rõ ràng, cuộc đời như vậy quả thật sống không có giá trị. Nên tôi nói với rất nhiều bằng hữu rằng, gặp được bạn tốt và bạn xấu, có quan hệ rất lớn đến họ. Chúng ta không thể tư duy theo phiền não của mình, thường ở đó lo lắng. Phải theo lý trí, theo chân lý để đối diện.

Trong Dịch Kinh có đề cập đến: “phương dĩ loại tỵ, vật dĩ quần phân”. Hiện nay thông thường đều nói là: “vật dĩ loại tỵ, nhân dĩ quần phân”. Nguyên văn là “phương dĩ loại tỵ, vật dĩ quần phân”, nghĩa là người thiện sẽ gần gũi với người thiện, người xấu sẽ đi thu hút bạn xấu. Khi con cái chúng ta lương thiện, trọng đức hạnh, tự nhiên chiêu cảm bạn bè đều là tốt. Thế nên điểm quan trọng nhất, trước phải làm cho con tăng trưởng điều gì? Thiện tâm.

Cháu ngoại của tôi, mẹ nó cũng hơn ba tuổi bắt đầu dạy nó Đệ Tử Quy, và giảng giải Đệ Tử Quy cho nó hiểu. Ba bốn tuổi đem nó ra bên ngoài kết giao với các bạn nhỏ khác. Khi các bạn nhỏ khác, ví dụ nói lời ác đối với người khác, hoặc là động thủ đánh người, cháu tôi nhìn thấy vậy, kéo mẹ và nói: bạn nhỏ đó không được đánh người, bạn nhỏ này không được mắng người. Vì sao nó phán đoán như vậy? Khi quý vị có

dạy Đệ Tử Quy, ví dụ quý vị dạy con cái hiếu là đúng, quý vị dạy con cái hiếu là thiện, chúng có biết được điều gì là xấu chẳng? Là bất hiếu.

Khi quý vị dạy chúng “hữu ái huynh đệ, tôn kính trưởng bối”, chúng biết đây là thiện, chúng có biết điều gì là ác chẳng? Bất kính, bất để. Khi chúng biết cẩn thận rất quan trọng, khi chúng biết việc của chính mình phải do chính mình làm là thiện, chúng đồng thời cũng biết được điều gì là ác. Khi chúng biết thương người là thiện, chúng có biết điều gì là ác chẳng? Đúng. Nên bọn trẻ sẽ thiện ác phân minh, chúng sẽ có sự chọn lựa. Khi trong lòng chúng thường có thiện niệm, đến hoàn cảnh đấu tranh ồn náo, bảo đảm chúng như thế nào? Toàn thân khó chịu.

Chẳng hạn bây giờ để tôi đến phòng nhạc đứng một phút, nhất định tôi hít thở rất khó khăn, đầu đau, từ trường ở đó thật không tốt. Vì quý vị “nhập chi lan chi thất, cứu nhi bất văn kỳ hương”, quý vị đã tiếp nhận sự hun đúc của thánh hiền, trong lòng nghĩ hay làm đều là thiện. Để quý vị ở trong hoàn cảnh bất thiện, lập tức cảm thấy rất khó chịu, tự nhiên sẽ “kính nhi viễn chi”. Thiện ác phân minh mới có sự lựa chọn. Hiện nay gia trưởng có dạy chẳng? Khi nhỏ thiện ác chúng không phân minh, đơi lên cấp hai cấp ba, gặp một số bạn xấu, lập tức bị dẫn dắt ngay.

Vạn pháp do nhân duyên mà sanh ra, một người kết giao bạn xấu, nguyên nhân là gì? Thiện ác bất minh. Duyên là gì? Duyên là bạn xấu xuất hiện, mới kết ác quả. Xưa nay con người chỉ coi trọng duyên,

không tìm ra nguyên nhân thật sự. Trong mấy ngàn năm lịch sử, bao nhiêu bậc thánh triết đều sống trong thời loạn, nhưng họ đều có thể làm được sừng sững bất động. Vì chừng mực làm người trong lòng họ rất rõ ràng, minh bạch.

Các bạn, nếu quý vị để bọn trẻ nắm vững căn bản thiện ác, nửa đời còn lại của quý vị mới có thể không lo lắng. Nên kế hoạch trong đời người chúng ta phải suy nghĩ tính toán thật chu đáo.

Tiết học này chúng ta tạm dừng ở đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 25

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 26

Chào các bạn. Học tập quý ở chỗ có thể bền lòng. Cho nên chúng ta nói phương pháp học tập ở “nhất môn thâm nhập trường thời huân

tu”, cho nên huân tập rất quan trọng. Tôi thấy khí sắc của quý vị đều rất tốt, biểu thị thang thuốc bắc này uống rất là tốt, sớm tối đều đọc một lần Đệ Tử Quy. Quý vị đã thuộc rồi, ở trong bài giảng, chúng tôi đưa ra những câu kinh này, quý vị có thể sẽ hoát nhiên ngộ ra. Cho nên, học thuộc là rất quan trọng.

Bài học buổi sáng chúng ta học đến “đấu não trường, tuyệt vật cận, tà tích sự, tuyệt vật vấn”. Chúng tôi cũng phân tích, con cái sẽ kết giao với bạn bè không tốt, sẽ đến hoàn cảnh không tốt, căn nguyên vẫn là chúng chưa biết phán đoán thị phi thiện ác. Nếu như phải từ gốc rễ để giải quyết, tất nhiên là phải từ nhỏ, đem cơ bản đức hạnh của chúng trồng cho tốt. Tự nhiên chúng sẽ không đi tiếp xúc với bạn bè không tốt, sẽ không đi tiếp xúc với hoàn cảnh hỗn loạn.

Có một vị giáo viên, ông thường mang theo con của ông đi trên đường, đưa trẻ mới 1, 2 tuổi. Mỗi lần đi qua những nơi ồn ào, những nơi vui chơi đồ chơi điện tử, ông nói với con của ông: những nơi này sẽ ô nhiễm con người, sẽ khiến con người xấu hơn, cho nên những nơi này tuyệt đối không nên đi vào. Vì từ nhỏ đã dạy, cho nên lớn lên những nơi như thế, chúng đi qua ngay cả nhìn cũng không muốn nhìn, đây gọi là “vào trước làm chủ”. Cho nên, giáo dục thực sự phải “cấm ư vị phát chi vị dụ”, nhất định lúc chúng chưa tập thành, còn chưa bị nhiễm thì nên ngăn chặn, nếu chúng đã hình thành thói quen này, thì rất khó sửa

đúng lại được, đây là cách dự phòng. Cho nên làm phụ huynh, độ nhạy bén giáo dục càng cao, thì có thể nắm bắt được kỹ xảo dự phòng.

Lúc chúng tôi ở Thâm Quyển, có vài đứa trẻ 6,7 tuổi, cùng học tập kinh điển. Tối hôm nọ, thầy giáo hỏi chúng cái gì là tâm tốt, cái gì là tâm xấu? Cái gì là thiện? Cái gì là ác? 6 đứa trẻ này trả lời đáp án dưới đây, tôi đọc cho quý vị nghe, xem đứa trẻ học tập kinh điển một hai năm, sức phán đoán của chúng, ý định của chúng là thế nào?

Trước tiên nói tâm tốt. Học sinh thứ nhất nói: một đồ vật mình muốn, nhưng người khác cũng muốn thì nhường cho người khác. Đây là một thái độ lịch thiệp.

Học sinh thứ hai nói: hiếu thảo cha mẹ, chuyên tâm đi học, cung kính với người khác là tâm tốt. Hiếu với kính là căn bản lớn của đức hạnh của một người, tôi dạy học trò, dạy tiết đầu, tôi nói với các bạn nhỏ, tôi vẽ một cái hình hỏi chúng, các bạn nhỏ đây là cái gì? Lộ ra một bộ phận nho nhỏ, tôi nói với học sinh đây là một góc của núi băng, **một góc của núi băng**. Một góc núi băng này, chỉ chiếm 5% của núi băng, cho nên tôi hỏi chúng nó, các em đã xem qua núi băng chưa? 95% ở đâu? Ở dưới biển, chưa bộc phát. Cho nên tiềm lực của con người cũng giống như núi Băng, phần nhiều đều chôn vùi hết rồi. Vậy làm sao mang 95% này bày ra ngoài? Thầy hôm nay tặng các em hai cái chìa khóa, đem nó mở ra. Hai chìa nào? Chìa thứ nhất “hiếu thảo”, chìa thứ hai là “lễ

phép”. Kỳ thật bản chất của lễ phép là tâm cung kính. Cho nên tôi nói với chúng, các em thấy vua Thuấn thời xưa, vì ông hiếu thảo, cho nên trí huệ rất rộng, không những trí huệ rất rộng, còn vì trí huệ và đức hạnh của ông, nhận được người dân toàn quốc kính yêu và tôn sùng noi theo. Cho nên, quý vị thấy tiềm lực của họ thì có thể phát huy rất tốt.

Cái thứ hai là lễ phép, cung kính. Tôi nói với các bạn nhỏ, vì thầy rất lễ phép, cho nên quen biết chú Lô, cho nên dùng rất nhiều trí huệ và kinh nghiệm của chú Lô đã đạt được, khiến năng lực của mình có thể bộc phát. Cho nên giảng xong tiết học đó, học trò sẽ có thay đổi gì? Ngày nay trẻ con cũng rất hiện thực, từ hôm đó về sau thấy thầy giáo, thấy những phụ huynh khác, đều cúi người chào hỏi.

Các bạn, cái thiện dạy người chớ quá cao, quý vị không nên nói họ rất hiện thực, như vậy không chân thành. **Chỉ cần có thể cúi người chào hỏi, cuối cùng từ hành động đi vào trong tâm rồi.** Rất nhiều người cũng nói, có số người đi hành thiện, đều muốn có quả báo tốt, chúng tôi nói, muốn có quả báo tốt có gì là không tốt? Ít nhất họ đã làm được có thể khiến người khác được giúp đỡ, cũng sẽ “gặp người tốt, nên vui mừng”. Khi họ tiếp tục hành thiện, mới bắt đầu là đã có mục đích, sau đó càng thấy càng nhiều người quá đáng thương, từ từ lòng tốt vốn có đó của họ, thì tự nhiên hiển lộ ra. Nếu như chúng ta chỉ đứng bên nói, họ đều có cầu hành thiện, người kia cũng giống vậy, chúng ta chỉ là xem người

khác, chính mình lại đứng yên một chỗ bất động. Vậy chúng ta có tư cách gì để phê bình người khác? Cho nên người khác đã hành thiện rồi, cho dù họ có cầu hay không cầu, chúng ta đều nên tùy hỷ tán thán, tùy hỷ công đức, vậy thì họ sẽ càng ngày càng nhận được khen ngợi, tự nhiên càng làm càng thật càng hoan hỷ. Cho nên tôi tặng cho học trò hai chìa khóa này. Vậy lúc nào có thể mở? Hai chìa khóa này không có giới hạn của tuổi tác, 80 tuổi cũng được.

Cho nên tôi ở lúc Hàng Châu diễn giảng, có một vị trưởng giả 70 tuổi, tôi giảng đến ngày thứ tư, đang nghỉ giải lao, bỗng nhiên ông đến nói với tôi. Ông nói: Thầy Thái, bài học đầu tiên của đời người, tôi 70 tuổi mới học “hiếu đạo”. Nhưng có thể bắt đầu thì sẽ không quá muộn, Khổng Phu Tử nói: “sớm nghe đạo, tối chết cũng được”. Chỉ cần hiểu được đạo lý, thực sự làm, đời này tuyệt không lãng phí.

Ngoài ra lúc ở Thượng Hải diễn giảng, ngày thứ nhất giảng xong “nhập tắc hiếu”. Có một vị trưởng giả 60 tuổi, dẫn theo đứa con cùng đến nghe, ngày thứ nhất giảng bài xong, trước lúc ăn cơm, ông đến bàn giáo viên chúng tôi, rất xúc động. Ông nói: cuối cùng ông biết được, ông tu thân tu hành hơn mười năm vì sao cảm thấy không tiến triển? Học cách mấy cũng cảm thấy tâm mình, vẫn là không đủ chân thành, không đủ cung kính, mãi tìm chưa ra nguyên nhân. Sau khi nghe xong “nhập tắc hiếu”, ông mới bỗng nhiên đại ngộ, thì ra tầng thứ nhất của ông

chưa xây xong, thì trực tiếp xây tầng thứ ba, có thể người khác khuyên ông, ông xuống đây xây tầng một trước. Chúng ta có thể nói, tôi đã ở lầu thứ ba rồi, tại sao còn gọi tôi xuống? Kỳ thực chúng ta lúc đang ở tầng ba là dùng hai cây trúc chống đi lên, chính xác là ở lầu ba, nhưng như thế nào? Cho nên người khác có lòng tốt nói: xuống, xuống nhanh. Ông còn nói: trình độ thấp hơn tôi còn gọi tôi xuống. Cho nên khi ông hiểu được, ồ! thì ra căn bản rất quan trọng, thì ra ông tìm tòi và cuối cùng đã tìm được nguyên nhân. Con người lí đắc tâm mới có thể an, về sau mỗi bước đi ông mới có thể chắc chắn.

Chúng tôi vừa nói thấy bạn học này nhắc đến hiếu thảo cha mẹ, chuyên tâm đi học, cung kính với người khác là tâm tốt, đã trưởng dưỡng được cơ bản của đức hạnh, hiếu và kính.

Bạn học sau nói đến, làm được tâm của Đệ Tử Quy là tâm tốt. Người tiếp theo nói, làm được Hiếu Kinh từ chương thứ nhất đến chương thứ 18, sau đó nghe lời thầy giáo, làm được “thường lễ cử yếu” là tâm tốt. Chúng nó ngay cả “thường lễ cử yếu” đều thuộc được.

Có một bạn nhỏ đi tìm bạn, sau khi tìm đến đúng lúc bạn không có nhà, nó còn xếp một con hạc giấy, thì để nơi cửa nhà của bạn, biểu thị muốn nói cho bạn rằng nó đã đến. Cho nên, chúng ta không nên xem thường vận dụng năng lực linh hoạt của trẻ con, thứ của chúng học được đều sẽ vận dụng ở trong cuộc sống.

Người sau nữa nói: tâm trí tuệ là tâm tốt. Tâm làm việc tốt là tâm tốt. Không phải đốc thúc mà đi làm việc tốt là tâm tốt. Các vị, những tâm cảnh này đã đến tự mình quán chiếu xem, xem ý định của chính mình là thật hay giả. Tiếp nữa: nói đến biết là việc tốt thì đi làm đây là tâm tốt. Vị tiếp theo nói tâm hiểu đạo lí là tâm tốt.

Tiếp theo chúng ta xem tâm xấu, trẻ em nhìn tâm xấu như thế nào? Vị thứ nhất nói tâm không giúp người khác là tâm xấu. Lừa dối người khác, tâm lãng phí. Ví dụ như nói điện nước, lãng phí sinh mạng, lãng phí vật, lãng phí cuộc đời, lãng phí thời gian, đây đều là tâm lãng phí, là tâm xấu. Từ những đáp án trả lời của bạn học này, chúng ta cũng có thể hiểu rõ được, cái gì nó được rất tốt? Đệ Tử Quy học được rất tốt, từ thời gian, cuộc đời, sinh mạng, đều có thể thấy được. Tiếp theo, xỉ vả người khác là tâm xấu. Trêu đùa, trêu đến tức giận là tâm xấu, trong này còn bao hàm “họa tùng khẩu xuất”. Cho nên, từ cuộc sống của chúng khi giao tiếp với người bắt đầu quán chiếu, quán chiếu tâm, quán chiếu xem có hậu quả gì. Tiếp theo, tâm oán hận người khác là tâm xấu. Tâm vì bản thân không vì người khác là tâm xấu. Người khác đối tốt với họ, họ đối với người khác không tốt, người không báo đáp vong ân bội nghĩa. Chúng tôi là đem nguyên văn của các em chép ra, không có thêm vào văn từ nào khác. Tâm ghi hận là tâm xấu “ân nên báo, oán nên quên”. Tiếp theo: tâm nhỏ nhen, tâm chỉ ra khuyết điểm của người khác, tâm kiên trì sai lầm là tâm xấu. Tâm nhỏ nhen Đệ Tử Quy có dạy

“ta có thể, chứ tự tư”. Không tâm ái, tâm hại người khác là tâm xấu. Không có tâm từ bi, biết nên làm việc tốt mà không đi làm. Đối với tượng Khổng Tử không cung kính là tâm xấu, vì lớp học của các em treo một bức tranh Khổng Tử. Ví dụ nói hôm nay ra ngoài công viên đi một lúc, lúc trở về vừa vào lớp sẽ đối trước Khổng Lão Phu Tử nói: Khổng Lão Phu Tử, con đã về rồi. Đây gọi là thực hành “việc người chết, như việc sống”.

Ở Hải Khẩu có một đứa trẻ, đúng lúc Hải Khẩu tiến hành diễn tập phòng không, để con cái hiểu được lúc diễn tập phòng không nên làm những chuẩn bị gì. Thầy giáo cũng nắm được cơ hội này để giáo dục, nói với các em: vào lúc này, các con nên chọn những thứ lập tức cần dùng, cũng không nên lấy quá nhiều. Tiến thêm bước nữa nói, có thể các con sẽ khát cho nên mang một ít nước, thì thấy mỗi đứa trẻ, lấy những thứ không giống nhau. Trong lòng những em không có cảm giác an toàn, thì lấy một đồng lớn đi. Trong đó có một đứa trẻ cái gì cũng không lấy, chạy đến bên bàn, mở cái hộp ra, lấy ra một bức tranh, đã đóng khung rồi, nó lấy ra bức tranh Khổng Tử. Sau đó thì đối trước thầy giáo của nó nói: Thầy à, cái này nên phải lấy. Thầy giáo của nó đứng đó nước mắt đã rơi xuống, ngay cả tình hình nguy hiểm như vậy, niệm thứ nhất là nghĩ đến tranh Khổng Lão Phu Tử. Đứa trẻ như vậy sau này nó gặp gỡ đối diện với cuộc đời, tin tưởng lời giáo huấn của Khổng Phu Tử nó nhất định sẽ nhớ được.

Tiếp tục, vị sau nói: Tâm sợ vất vả là tâm xấu, vì thầy giáo các em mỗi tuần cho chúng một câu giáo huấn. Trong đó có nhắc đến “sợ vất vả, chịu cả đời vất vả. Không sợ vất vả, chịu một trận vất vả”. Vì vậy khi nhỏ, khi còn trẻ cố gắng nỗ lực, đến già thì có thể hưởng phước báu.

Tiếp theo nói đến bên ngoài làm việc tốt, trong lòng làm việc xấu là tâm xấu. Chúng biết được lời nói đi đôi với hành. Tâm không hiếu thảo cha mẹ là tâm xấu. Tâm phá hoại là tâm xấu. Học trò tiếp theo nói: Mẹ không biết mà nói mẹ ngược là tâm xấu. Không làm được Đệ Tử Quy là tâm xấu. Vốn dĩ có thể làm được nhưng cứ nghĩ không làm được là tâm xấu. Cho nên phải “đừng sợ khó”, phải “Thuấn là người nào vậy, Dư là người nào vậy? Có ý chí thì cũng được vậy”. Người tiếp theo nói, những thứ mình không muốn đem cho người là tâm xấu. Cho nên, từ câu này chúng ta có thể thấy được quốc văn của đứa trẻ này quá tốt, những đứa trẻ này đã có thể luân phiên đem “đức dục khóa bốn” để giảng bài, không nên xem thường tánh ngộ của trẻ con. Kỳ thực học văn cổ không khó như ta tưởng tượng. Chúng ta bài học sau, tôi sẽ mang những tâm đắc về học văn cổ trình bày với quý vị.

Đứa trẻ này, một hôm mẹ nó nói với nó: “học như chèo thuyền ngược dòng, không tiến thì lùi”, nó nghĩ một lúc, nó nói: mẹ à, con đã hiểu, học như sườn dốc lái xe không tiến thì lùi. Cho nên ở trong cuộc sống nó lĩnh hội những đạo lý. Đứa trẻ tiếp theo nói: lớn tiếng náo động

làm phiền người khác là tâm xấu. Cuối cùng nói: “nếu ham ăn tăng một tội” là tâm xấu.

Chúng ta từ chỗ các em nhìn tâm tốt, tâm xấu, cũng có thể lĩnh hội được trong tâm của chúng đều có cái thước đo thị phi thiện ác. Chúng huân tập như vậy 3 năm, 5 năm, tin tưởng căn bản có thể đã vững vàng. Chúng ta thân làm cha mẹ mới thực sự có thể không lo gì nữa. **Cho nên trong cuộc đời đối với tỉ lệ báo thù phải biết tính.**

Câu kinh vẫn tiếp theo: “tà tích sự, tuyệt vật vấn”. Đây chính là chỉ sự việc thiên về tà không nên hỏi, như vậy sẽ ô nhiễm tâm linh của chính mình. Cho nên, các em tiếp xúc với con người, tiếp xúc với môi trường, thậm chí tiếp xúc với truyền hình, chúng ta đều nên cẩn thận. Vì cha mẹ là hai vị thầy rất quan trọng của con cái trước khi lớn lên, hai vị Bồ Tát nên chú ý bảo vệ chúng, không nên để chúng bị ô nhiễm, nếu không sau khi bị ô nhiễm rồi muốn rửa sạch nó, thì phải dùng nhiều thời gian và sức lực. Cho nên phải cẩn thận từ đầu, nên ngăn khi chưa phát, điều này rất quan trọng. Bây giờ không chỉ người lớn chạy theo model, trẻ con có chạy theo model không? Bộ phim hot nhất ngày nay là gì? Có nhiều kinh dị không? Họ đóng rất đáng sợ, trẻ con đi xem, sau khi xem xong trở về nửa đêm lại như thế nào? Cho nên quý vị thấy con người ăn no rồi, làm những việc đối với cuộc đời không có giúp đỡ gì, còn tự mình mệt mỏi, đây gọi là tiêu tiền để chịu tội. Cho nên, con

người thời nay trải qua những ngày tháng không phải người. Cho nên ngay cả đam mê của trẻ nhỏ chúng ta cũng nên dẫn dắt thích đáng, thậm chí là chủ đạo. Khi quý vị khiến con cái chơi những trò giải trí, đều là rất bổ ích, có lợi đối với thân tâm, lâu ngày các em sẽ tự nhiên tiếp nhận. Ví dụ như đi leo núi, đi dã ngoại, **cho chúng một số sinh hoạt**, cho chúng một số rèn luyện, đây đều là giá trị tốt. Thông qua những trò chơi tốt này, các em đối với tâm thương yêu tự nhiên, đối với rèn luyện ý chí, đều có thể ở trong trò chơi giải trí này, từng chút, từng chút tích thành lớn. Cho nên chúng ta phải dẫn dắt các em đi về phương hướng đúng đắn.

Chúng ta đọc tiếp một đoạn kinh văn: “tương nhập môn, vấn thực tồn, tương thượng đường, thanh tất dương. Nhân vấn thù, đối dĩ danh, ngô dữ ngã, bất phân minh. Dụng vật nhân, tu minh cầu, thánh bất vấn, tức vi thâm. Tá nhân vật, cập thời hoàn, hậu hữu cấp, tá bất nan”.

“Tương nhập môn, vấn thực tồn”, chúng ta nếu đi vào phòng người khác, trước tiên nhất định phải gõ cửa, nếu không quý vị mở cửa đi vào, đối với người ta rất vô lễ. Cho nên gõ cửa trước ba lần. Trong phim Hàn chúng ta cũng thấy, họ không có gõ cửa, họ đứng ngoài cửa. Ví dụ nói bên trong là sếp trên của họ, họ sẽ nói: ông trưởng phòng tôi là Thượng Ốc. Đứng ngoài để cho người trong phòng biết trước. Nếu

như người bên trong đang bận thì nói, anh đợi một lúc. Nếu như rảnh việc họ nói: được, mời anh vào. Cho nên, lễ là giữa người với người, khoảng cách đẹp nhất, tiếp xúc với nhau vô cùng thoải mái, sẽ không cảm thấy đường đột. Đây là động tác trước khi vào cửa nên làm. Chúng ta nói rộng ra một chút, chúng ta đến trong nhà của người khác làm khách, cho nên “bước vào nhà”, bước vào trong nhà người khác “vấn thực tồn”, có thể hỏi thăm trong nhà có những ai cùng ở với họ. Chúng ta đều rõ ràng, ví dụ nói cha mẹ họ còn có chị gái. Tiếp xúc giữa bạn bè với bạn bè, sẽ nói chuyện đến tình hình gia đình của mình. Để chúng ta hiểu thêm một chút, họ có một chị gái đang làm việc ở đâu, mấy bữa trước mẹ của bạn bị cảm cúm, quý vị nghe được thông tin này, hoặc là mẹ của bạn thích ăn cái gì? Quý vị nghe rồi phải ghi nhớ, khi cơ hội chín mùi, nếu đến nhà của bạn, lúc này quý vị có thể mua một ít, mẹ của bạn thích ăn mang đến nhà bạn. Bác! Nghe nói bác thích ăn cam, hay là thích ăn gì đó. Quý vị thấy ấn tượng ban đầu này như thế nào? Sẽ rất tốt. Cho nên các bạn, đã biết cách theo đuổi bạn gái chưa? Theo đuổi bạn gái không phải theo đuổi một. Phải theo đuổi cái gì? Đoạn này đừng nên truyền ra ngoài, vì cái gọi là “môn đăng hộ đối”, thực sự cũng bộc lộ ra, kết hôn tuyệt đối không phải chuyện của hai người, mà là hai gia tộc, hai gia đình có thể hòa hợp. Hôn nhân không được cha mẹ chúc phúc, phân nửa đều sẽ không hạnh phúc. Cho nên người thời nay rất nhiều người kết hôn trên tấm thiệp viết rằng: “hai chúng tôi kết hôn

vào ngày”. Hai chúng tôi, ai lớn nhất? Cho nên từ trong lời văn có thể thấy được, người trẻ tuổi thời nay quá không cung kính. Việc lớn như vậy cũng không biết ai là cha, ai là mẹ, mà trực tiếp viết hai chúng tôi. Cho nên, người trẻ tuổi chúng ta phải chú ý xét lại, như ở đây ghi hai chúng tôi, tỷ lệ thành công như thế nào? Vui mừng thì đến, không vui thì...? Cho nên cung kính quan trọng. Chúng ta đến nhà của bạn, nên có thể “ái ốc cập ô”, quan tâm đến người nhà của họ, vậy sẽ hòa khí. Cho nên tôi kết bạn cũng có nguyên tắc này, **vì khi cha mẹ của bạn thường từ trong lời nói của con mình**, cha mẹ của họ thường từ miệng con cái mình nghe được tên của quý vị. Cha mẹ của họ có thể nghĩ, người này là ai vậy, tại sao con chúng ta thân thiết với họ thế? Họ có nghĩ ngợi không? Có lo lắng không?Ồ! Người này thân với Thái Lễ Húc như vậy, nếu như Thái Lễ Húc là người xấu thì làm thế nào? Cho nên, chúng ta nên chủ động làm an tâm của cha mẹ bạn, điều này rất quan trọng. Khi nào tôi có thái độ này? Lúc cấp ba, tôi thân với một bạn học, thân cực kỳ, là con trai. Tôi là đàn ông, con trai. Mẹ của anh ta rất lo lắng, vì lúc đó nghe nói đã có tình trạng đồng tính, cho nên mẹ anh ta rất lo lắng, con của họ có thể tốt với tôi quá đáng không. Cho nên tôi từ sự việc này thì lĩnh hội được chính xác, kết bạn không chỉ nên thân với họ, còn nên thân với người trong nhà của họ.

Cho nên tôi ở Đại Lục có hai người bạn tốt, họ là vợ chồng. Một hôm tôi đến nhà họ, hẹn với họ muốn đi phóng sanh. Tôi nghĩ, vì người

trẻ tuổi chúng ta thời nay đều là người trẻ tuổi kết giao với người trẻ tuổi, rất ít tiếp xúc với cha mẹ của đối phương, tôi liền cảm thấy như vậy không tốt. Cho nên tôi nghĩ, có thể tôi chưa đến nhà của họ, thì họ đã đứng trước cổng đợi tôi rồi, tôi đến là xuất phát. Cho nên tôi đã linh động mua một giỏ táo, để làm gì? Tôi xách một giỏ táo thì họ không thể không để tôi lên nhà ngồi. Đầu óc của tôi có gian không? Chúng ta phải xem ý đồ, ý đồ này là lương thiện thì tốt. Quả nhiên như vậy, tôi đến nhà họ chưa đi lên, thì ba chiếc xe đạp đã lấy ra sẵn, chuẩn bị xuất phát rồi. Tôi nói: khó lắm mới đến được nhà quý vị, không lên nhà làm sao được? Nhất định phải hỏi thăm cha mẹ của quý vị. Cho nên cùng với hai vợ chồng họ lên nhà. Lên nhà thấy cha mẹ họ cũng rất thân thiết hỏi han ân cần, cũng nói chuyện được ba, năm phút, thì họ nói: các con có việc nên làm, đừng nán lại, nhanh đi đi. Kỳ thực họ đều rất khách sáo, họ đều nghĩ thay mọi người, cho nên ba người chúng tôi đi. Tối hôm đó, bạn tôi gọi điện thoại cho tôi, anh nói: cha mẹ tôi muốn mời anh ăn cơm. Mời tôi ăn cơm, mà còn chuẩn bị đồ chay cho tôi nữa. Vì năm sáu năm trước tôi hiểu được, ăn chay đối với thân thể tương đối có lợi, nên từ đó ăn chay. Cho nên bữa cơm đó toàn bộ đều là món chay, cùng ăn với họ. Người xưa nói: “gặp mặt ba phân tình” câu này là rất có đạo lý. Cho nên ăn một bữa cơm thì cảm thấy xích lại gần hơn, sau đó bạn của tôi giới thiệu nói: tôi đang làm ở trung tâm Quốc Học Khởi Mông. Cho nên đối với vấn đề giáo dục trẻ em, **tương đối có nhiều nghiên cứu**. Mẹ

của anh ta đang trông đũa con của em anh ta, trông cháu ngoại của họ. Bởi vì ông bà trông trẻ con khó tránh được cái gì? Rất nuông chiều. Hai người họ thường xuyên sửa đổi, nhưng mẹ không nghe. Cho nên hai người họ cũng cảm thấy rất tủi thân. Sau đó ăn cơm xong mẹ anh ta với tôi nói về vấn đề giáo dục con cái. **Ví dụ tôi hỏi bà:** gặp thức ăn trước gặp cho ai? Mẹ của anh ta bỗng nhiên hoát nhiên đại ngộ.Ồ! Đúng. Thảo luận với bà rất nhiều quan niệm, ví dụ nói, ân uy cùng cho. Mỗi lần lúc thảo luận những quan niệm này, mẹ anh ta liền nói:Ồ! Đúng, đúng. Người bạn của tôi ở bên cạnh liền nói, sớm đã nói với mẹ rồi, mẹ không chịu nghe. Anh ta ở bên cạnh luôn lặp lại câu này.

Các bạn, có nên xen vào câu này? Không cần thiết, lúc này vô thanh thắng hữu thanh. Quý vị nói như vậy mẹ quý vị thấy không thoải mái, cho nên lòng người không nên quá nôn nóng, gọi là trầm mặc như muôn tia sét. Có lúc trầm mặc, mẹ quý vị sẽ cảm thấy quý vị cũng thật không đơn giản. Sau đó thì bữa cơm này dùng rất vui vẻ. Từ trong đây tôi lĩnh hội được phải “đổi con để dạy”. “Đổi con để dạy”, ý nghĩa này chính là, ví dụ nói con cái của quý vị mỗi ngày đều theo quý vị, có một số đạo lý chúng nghe rất quen thuộc, ngược lại sẽ quên mất. Đúng lúc người bạn rất thân của quý vị nhắc nhở chúng những đạo lý này, lúc này chúng nhất định sẽ nói:Ồ! Thì ra không phải cha cháu nói như vậy, chú cũng nói như vậy. Thái độ này của chúng sẽ ăn sâu vào. Cho nên, quý vị

nên có một nhóm bạn tốt, cùng đến giáo dục con của quý vị. Một đoàn thầy giỏi, bạn tốt như vậy, quý vị dạy trẻ con sẽ nhẹ nhàng nhiều rồi.

Chúng tôi ở Thâm Quyến, cũng cùng với rất nhiều thầy giáo thường hay cùng lên lớp, cùng giao lưu, học trò của họ cũng đến học tập. Có lần thầy giáo Lý đã hỏi những học trò này. Ông nói, nếu như các con có một **tỷ** các con muốn làm gì? Có một đứa trẻ nói con muốn làm bốn việc, việc thứ nhất con muốn xây một ngôi trường học, ngôi trường chuyên môn mở rộng giáo dục thánh hiền Trung Quốc. Đây là chí nguyện thứ nhất của em. Các bạn, quý vị có nghe qua đứa trẻ nào có chí nguyện như vậy chưa? Cho nên không phải đứa trẻ này ưu tú, nguyên nhân chủ yếu nhất là môi trường tốt, ngoài cha mẹ ra, những trường bối và bạn học mà nó tiếp xúc, đều là thái độ như vậy, nhân sanh quan như vậy. Tự nhiên tai thắm mắt nhuần, những đứa trẻ này thường như vậy. Tôi ở Thâm Quyến Giảng bài, chúng đều không vắng mặt, quý vị đừng thấy chúng nó nhỏ, ngồi ở bên dưới, **nghe rồi cười haha**. Nói chúng ta học tập thì nhất định phải lập chí làm thánh hiền. Trong đó có một đứa trẻ nói: Nếu như không làm thánh, không làm hiền, vậy học làm cái gì? Cho nên quý vị học thánh thì phải làm thánh, cuộc đời nên có chí khí. **Vì học thánh, làm thánh sẽ không cầu người**, tục ngữ nói “lên trời khó, cầu người khó”. Vậy học thánh lại không bằng lên trời, không bằng cầu người, đều là nắm bắt ở trên tay của mình.

Nguyện vọng thứ hai là xây một bệnh viện, để những người khổ nạn, người có bệnh có thể được chăm sóc tốt. Nguyện vọng thứ ba, nó muốn làm một kênh truyền hình Đại Ái. Vì tôi đã mang bộ phim Suốt Chặng Đường Đời của kênh truyền hình Đại Ái đến Đại Lục để cho chúng xem. Chúng thấy, Mã Văn Trọng hai chân đều đã tàn phế rồi, cả đời còn hết lòng làm giáo dục mở trường học. Nên Mã Văn Trọng vừa bắt đầu làm, nếu như quý vị là bạn của anh ta, quý vị sẽ nói với anh ta như thế nào? Một người ngay cả **cử chỉ cũng không dễ dàng**, anh ta lại muốn làm giáo dục, mở trường học, quý vị sẽ nói với anh như thế nào? Cho nên, một người có chí hướng tốt, lại có thể thực hiện chí hướng đó một cách nỗ lực. Ngoài cá nhân anh ta phải có ý chí ra, bên cạnh anh ta nhất định phải có thân hữu tốt ủng hộ. Cho nên, Mã Văn Trọng tiên sinh, có một người cha rất tốt, **luôn không ngừng khích lệ anh, thành tựu lý tưởng của anh ta, sau đó cũng thực sự đã làm được**. Cho nên Mã Văn Trọng tiên sinh cũng dùng cả đời ấn chứng lời của Trung Dung “Thành giả vật chi thử chung”. Thành bại của một sự việc nằm ở đâu? Từ đầu đến cuối đều vây quanh ở tâm chân thành. Nếu không thành? Một người tâm không thành cả đời tuyệt đối không làm được việc. Các bạn, lời này là chân lý, cho nên quý vị bây giờ thấy được rất nhiều người không chân thành lái chiếc xe lớn, ở ngôi nhà lớn, vậy có phải là chân lý không đúng chẳng? Không phải. Bởi vì họ có thể là cha ông làm thế nào? Lưu lại một chút gì đó, nhưng sau khi họ không chân thành, phần

phúc này của họ từng chút, từng chút đều sẽ mất đi. Sau đó kiểu tập tục xa xỉ này lại trực tiếp cho đời sau của họ, thế nên rất nhanh bị phá sản. Cho nên chúng ta thấy sự việc phải nên thấy ra được ngọn nguồn, phải dùng trí tuệ, chỉ có chân thành mới có thể đứng vững không động. Cho nên “chí thành như thần”. Mã Văn Trọng tiên sinh vì tình thương đối với vấn đề giáo dục các em, vợ ông đã ngồi xe lửa rất xa, đến giúp đỡ ông, đến gả cho ông, và cũng được càng ngày càng nhiều người ủng hộ sự nghiệp này của ông. Sự chân thành của một người, thì có thể thức tỉnh chân tâm của mọi người.

Đứa trẻ này vì xem qua bộ phim Suốt Chặng Đường Đời, cho nên đặc biệt cảm thấy, phải dùng một kênh truyền hình Đại Ái, để những tiết mục hay có thể giáo hóa lòng người, cải thiện tập tục xã hội. Chúng ta không nên xem thường sức phán đoán của các em, vì chúng cũng nghe qua Hòa Thượng Tịnh Không giảng. Bây giờ muốn cứu xã hội này, hai hạng người có sức lực nhất. Một là người lãnh đạo đất nước, hai là giới truyền thông, vì có thể trong thời gian ngắn mang lời giáo huấn của thánh hiền truyền đi khắp toàn thế giới. Trẻ em từ nhỏ tiếp nhận những giáo huấn này, cho nên chúng luôn để ở trong tâm. Đây là nguyện vọng thứ ba. Nguyện vọng thứ tư của đứa trẻ này, nó nói nó muốn làm thầy Thái. Các vị phụ huynh không nên quá vui mừng, nếu như đây là con của quý vị có vui mừng không? Rất vui mừng. Nhưng mẹ em nghe xong, vì mẹ em ở bên ngoài đi diễn giảng, không có ở trong nhà, liền gọi điện

thoại cho con của bà. Bà nói: Con à! Con có những nguyện vọng này mẹ rất vui mừng, nhưng những nguyện vọng này của con không làm được, phải lúc có được một **tỷ** mới có thể làm được. Các bạn, độ nhạy bén của bà mẹ rất tốt, bà không hy vọng con bà chỉ là phát nguyện trống rỗng. Nguyện vọng nhất định nên từ trong cuộc sống, trong mỗi bước bắt đầu bước lên. Cho nên bà hỏi như vậy thì đưa con bắt đầu suy nghĩ. Bà mẹ nói tiếp với nó: Thầy Thái có một **tỷ** không? Cho nên chỉ cần chúng ta có học vấn tốt, có ý định tốt này cho dù không có một **tỷ**, cũng có thể làm sự việc cống hiến cho xã hội. Bà mẹ này cũng mang chí nguyện của nó trở về hiện tại, trở về bây giờ phải siêng năng vun bồi chính mình. Các em có tâm trạng như vậy, giá trị cuộc đời như vậy, chủ yếu nhất chính là có môi trường tốt.

Các bạn, chúng ta có thể tìm một số thầy giỏi, bạn tốt, chí đồng đạo hợp, thường cùng nhau học tập, hoặc là cùng nhau đi leo núi, để tình cảm hai bên càng sâu đậm, cũng để thế hệ sau có hỗ tương tốt, sẽ hình thành một giáo dục môi trường, cùng nhau để giáo dục tốt thế hệ sau của chúng ta. Tin tưởng quý vị cũng sẽ cảm thấy tương đối nhẹ nhàng, thật sự sẽ khác với cách hai vợ chồng quý vị dạy.

“Tương nhập môn, vấn thực tồn”. Buổi sáng chúng ta đã nhắc đến, đến nhà của người khác, nếu như không thấy có người, thì nhất định phải gọi xem có người ở nhà không? Tuyệt đối không được chạy

vào đạo một vòng, điều này nên cẩn thận, bằng không đến lúc trong nhà người ta mất một món gì đó, vừa về đến nhà lại gặp quý vị, lúc đó quý vị không thể biện minh, thì rắc rối. Con người cả đời phải chú ý danh tiết của mình, còn có tín giác. Không nên khi không cẩn thận chịu sự ô nhiễm, như vậy không tốt.

“Nhân vấn thù, đối dĩ danh, ngô dữ ngã, bất phân minh”. Câu này nghĩa là nói chuyện với mọi người. Ví dụ nói gọi điện thoại - nắm lên - xin chào - tôi là ai ai đó - tôi là Thái Lễ Húc. Như vậy mọi người lập tức biết là quý vị gọi đến. Bây giờ có lúc nghe điện thoại: Alo! Xin hỏi anh là ai? Là tôi! Anh không biết sao? Anh quên tôi rồi sao? Chúng ta có thể còn đang xử lý công việc, ở đó cò cưa với họ, tâm tình cũng rất hồi hộp, nghĩ rất lâu mà nghĩ không ra, như vậy thì rất thất lễ. Khi chúng ta gọi điện thoại đi: Xin chào! Tôi là Lễ Húc. Bây giờ anh nói chuyện có tiện không? Mọi nơi nghĩ thay cho đối phương, thì sẽ khiến mọi người cảm thấy rất thoải mái. Cho nên việc này cũng phải dạy các em, ví dụ các em bấm chuông cổng, người trong nhà hỏi. Vị nào vậy? Là tôi. Người ta làm sao biết được tôi là ai? Cho nên “ngô dữ ngã, bất phân minh”. Những chỗ nhỏ nhặt này đều phải thêm phần chú ý.

“Dụng nhân vật, tu minh cầu, thành bất vấn, tức vi thâm”. Trẻ con lúc quý vị chưa dạy, thị phi thiện ác chúng chưa rõ ràng. Cho nên chúng

có thể cảm thấy thứ này rất đẹp, chúng thuận tay cầm lên xem. Chúng ta phải đúng lúc mang kính văn này bảo với chúng.

Có hai chị em nọ, một hôm chị gái mắng em, sau khi mắng xong em gái rất tủi thân liền ở đó khóc. Vừa khóc vừa đi đến nhà bếp để tìm mẹ, nó nói với mẹ: Mẹ à! Chị gái mắng con. Các bạn, xử lí thế nào đây? Quý vị không thể không phân xanh đỏ trắng đen, bèn nói: chị qua đây, tại sao có thể mắng em? Phàm việc gì đều nên giảng lý, trước nên đúng sai làm cho rõ ràng. Không thể nói lớn thì không đúng, lớn thì phải nhường nhỏ, câu nói này đúng hay không? Không hoàn toàn đúng. Còn phải trước nên phán đoán đúng sai. Người mẹ này cũng không gấp gáp gì, vừa nấu thức ăn vừa hỏi nó: Vì sao chị gái mắng con? Nó nói: Vì con đã lấy đồ chơi của chị, không nói với chị, nên chị mắng con. Người mẹ này nói - vì đứa trẻ này đều đọc qua Đệ Tử Quy - người mẹ tiếp tục nói: “dụng nhân vật”. Bé gái nói: “Tu minh cầu. Thảng bất vấn, tức vi thâm.” Nó vừa nói xong chữ thâm thì bắt đầu khóc: con không muốn làm kẻ trộm. Điểm quan trọng là phải có ngôn ngữ chung, tiêu chuẩn làm người chung. Vậy thì quý vị rất dễ nói với con cái. Các em đã đọc thuộc Đệ Tử Quy, mang ra dẫn chứng, lại gặp cảnh đúng như vậy, câu này nó sẽ nhớ bao lâu? Quý vị thấy hai, ba tuổi thì nhớ cả đời, đối với nó cả đời có ích rất lớn. Cho nên trẻ con chúng ta nên dạy chúng “dùng đồ người, phải hỏi trước”, vậy đương nhiên người lớn chúng ta cũng phải làm được.

Cho nên bài học lần trước cũng nhắc đến, ở Đại Lục có một công ty ngoại thương, một số đông người đến xin việc, bị gạt bỏ hơn phân nửa, chỉ còn lại vài người vào vòng **chung kết**. Ông chủ này nói, bây giờ tôi có việc, 10 phút sau sẽ trở lại. Ông vừa đi ra, những người trẻ tuổi đã qua được sơ khảo này, bắt đầu xem tài liệu. Dùng đồ người, như thế nào? Phải hỏi trước, nếu không hỏi, tức là trộm. Sau đó toàn bộ những người này đều không đậu. Những người này nói. Từ nhỏ chưa có người dạy chúng tôi, họ cũng rất oan uổng, vì họ chưa học qua điều gì? Cho nên chúng ta có trách nhiệm truyền đạt cho họ lời giáo huấn của thánh hiền. Nếu chúng ta muốn dùng đồ của người - quý vị không thể - ví dụ cầm cây bút này lên nói: cho tôi mượn cây bút được không vậy? Biết đâu cây bút đó là của bạn trai cô ấy tặng cho cô, chỉ có một mình cô ấy dùng. Nhưng quý vị lại đã cầm lên trên tay rồi, đúng không? Cô ấy chỉ biết nói: được. Cho nên mượn đồ vật không thể mượn như vậy, mượn đồ vật là phải người ta lấy cho quý vị, như vậy mới có lễ phép. Có thể cho tôi mượn một cây bút không? Họ vui vẻ cho quý vị mượn cây bút đó, để tự chủ nhân lấy. Cho nên những chỗ tiểu tiết này, chúng ta nên duy trì suy nghĩ cho người khác. “Dùng đồ người, phải hỏi trước, nếu không hỏi, thành trộm cắp”. Tiết học này chúng ta học đến đây, cảm ơn.

Hết tập 26**ĐỆ TỬ QUY****CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh****Giảng rõ về Đệ Tử Quy****GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không****CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc****GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005****Giảng rõ về Đệ Tử Quy****Tập 27**

Chào các bạn! Chúng ta xem tiếp đoạn dưới: “Tá nhân vật, cập thời hoàn, hậu hữu cấp, tá bất nan”. Khi chúng ta mượn đồ gì của người khác, mỗi niệm đều phải nghĩ lúc nào trả lại, điều này nên cẩn thận. Vì người ta cho chúng ta mượn đồ gì là đối với chúng ta có giúp đỡ, có ân. Nếu như chúng ta trả không đúng hẹn thì không có đạo nghĩa. Khi chúng ta xác định thời gian nào phải trả cho họ, lại sợ mình quên mất, thì phải làm sao, quý vị có thể trực tiếp viết lên trên lịch treo tường. Quý vị mỗi ngày đều xem lịch thì sẽ không quên, hoặc giả là ở quyển sổ tay của quý vị, viết lên trên lịch làm việc, quý vị đối với mỗi lần

mượn đồ vật của người khác đều cẩn thận như vậy, sau này người ta rất hoan hỷ mang đồ vật cho quý vị mượn.

Trịnh Liêm thời nhà Minh, có một lần đến nhà người ta mượn sách. Vì đó là gia đình giàu có, họ nói với ông: quyển sách này ông mười ngày sau phải trả cho tôi. Mười ngày rất nhanh, người ta cho mượn nên ông cũng rất hoan hỷ. Ngày thứ mười, đúng lúc tuyết rơi lớn, có thể chủ nhân cuốn sách nghĩ ông không thể đến, nhưng Trịnh Liêm vẫn đội gió tuyết lớn đi đến. Vị chủ nhân này rất cảm động, cũng rất nể phục ông, cho nên nói với ông, sau này sách của chúng tôi đều hoan hỷ cho ông mượn. Chúng ta mượn thứ gì của người khác, người ta nét mặt không vui, không nên trách người, nên như thế nào? Nên xét lại chính mình, chữ tín trong xã hội của chúng ta, là muốn chúng ta từng chút từng chút xây dựng nên. Chúng ta không nên ngưỡng mộ, người này làm sao được tín nhiệm của người khác như vậy. Tất có nguyên nhân của họ. Chúng ta phải tự mình nghiêm túc hướng đến nơi này để nỗ lực. Ngày nay mượn tiền là cái gì? Là đại ca, cho người mượn tiền là tiểu đệ. Người mượn tiền đều ăn trên ngồi trước, sau đó người cho người khác mượn tiền phải đi cầu họ trả, quý vị xem cái xã hội này có điên đảo không? Mượn của người ta rồi, kỳ thực mình đã có vẫn không trả, điều này đều tồi tệ đến cùng cực. Thật không ngờ lúc đầu nói ngon nói ngọt mượn tiền quý vị. Thời xưa con người có đức, chỉ cần mình có tiền thì lập tức đi trả ngay. Chữ tín của thời xưa có giống thời này không?

Không giống. Tín của thời xưa là nhân cách, có cần giấy biên nhận không? Có cần không? Cho nên thành tín của người xưa là tượng trưng cho nhân cách của một người, không cần giấy biên nhận. Kỳ thực khoảng chừng năm, sáu mươi năm trước, xã hội xưa vẫn có phẩm đức như vậy. Ví dụ nói: ông ngoại tôi lúc trước là chủ tiệm gạo, rất nhiều người trước mắt không có tiền, đến tiệm gạo ông đều bán thiếu chịu cho họ. Đến tết đến lễ phần nhiều người ta đều sẽ mang đến trả, nhưng số ít người chưa đến trả, bởi vì không có tiền. Nhưng ông ngoại tôi cũng không đi đòi, bởi vì người với người đều rất có tín nhiệm, đều biết đối phương khi có tiền nhất định sẽ mang đến trả. Ngày nay nhất định là rất khó, chúng ta lại đi đòi người ta, vậy thì thật không có đạo nghĩa. Cho nên quý vị thấy con người trước đây, họ đối với người là tín nhiệm.

Tín của phương Tây là cái gì? Giấy trắng mực đen, một góc độ của phương Tây nghĩa là họ phải hoài nghi quý vị, xem có phải là người tốt không? Có phải là người có chữ tín không? Quý vị phải chứng minh cho họ thấy, quý vị có chữ tín hay không, đây là thái độ không giống nhau của phương Đông phương Tây đối với “tín”. Nhưng chúng ta bây giờ đang xử lý vấn đề “tín” này, là phương Đông hay là phương Tây? Bây giờ tương đối lệch về phương Tây, vì phải giống phương Đông có thể không mấy người dám làm. Trong lòng sẽ lo lắng, sợ người thời nay nói mà giữ chữ tín. Rốt cuộc chúng ta tiến bộ hay thối lui, chúng ta nên tĩnh tâm suy nghĩ. Đáng lý quý vị phải trả cho người ta quý vị không trả, nhìn

tưởng chừng quý vị đã chiếm được chút lợi, kỳ thực đã mang chữ tín toàn xã hội của quý vị từng chút từng chút thấm đi hết.

Ở Thâm Quyến có một thương nhân, ông bàn chuyện làm ăn với nông dân, bàn xong mảnh đất này bán cho ông, sau khi bán cho ông chỉ trả một nửa tiền, còn lại không trả cho họ. Người nông dân này rất tức giận, đó là mảnh đất duy nhất của ông, còn nợ ông 6000 tệ không trả. Cho nên, con người thường cảm thấy chiếm được của người khác, dường như mình có lợi. Mấy ngày sau, người nông dân này mang bom đến nhà ông đó, cùng sống chết với họ. Báo viết một mạng bao nhiêu tiền? 6000 tệ. Cho nên, chữ tín vô cùng quan trọng.

Thứ nhất chúng ta phải làm tốt chữ tín của chính mình, thứ hai phải niệm niệm luôn nghĩ, người khác cho chúng ta mượn đồ, là giúp đỡ cho chúng ta, chúng ta phải không quên đạo nghĩa này, ân đức này, thì tự nhiên chúng ta rất có tính cảnh giác, nói giữ lấy lời.

Khổng Lão Phu Tử ở trong Luận Ngữ, cũng nhiều lần nói đến sự quan trọng của “tín”. Mục kế tiếp chúng ta nói đến chữ “tín”. Trong Luận Ngữ nói rằng: “nhân vô tín bất lập”, người không có chữ tín thì không có chỗ đứng trong xã hội, trong tập thể. Vì xã hội là sinh hoạt đoàn thể, nếu như mọi người đều không tín nhiệm quý vị, họ sẽ rời xa quý vị, thì quý vị rất khó phát triển. Khổng Phu Tử cũng nói “nhân nhi vô tín, bất tri kỳ khả dã”. Nếu như một người bất tín, ta thật không biết họ

còn có thể làm nên được việc gì? Cho nên tín dụng đối với một con người rất quan trọng.

Chúng ta xem chữ “tín” này, nó là chữ hội ý. Bên trái là chữ nhân, bên phải là chữ ngôn. Ý nói rằng lời nói của con người nhất định giữ tín, lời nói phải có uy tín. Chúng ta thấy người thời xưa, thái độ đối với lời nói đều là một lời giá nghìn vàng, nhất ngôn cửu đỉnh. Chữ “tín” này, ngoài ý nghĩa giữ tín ra, nó còn có một hàm ý khác, chính là tín nghĩa. Tín và nghĩa là kết hợp cùng nhau, tín nghĩa này tuy không nói ra, nhưng đều để trong tâm của con người. Ví dụ nói: tuy chúng ta không có nói với cha là con phải hiếu thảo với cha, nhưng ở trong tâm của chúng ta, luôn luôn giữ gìn chữ “nghĩa” này. Chữ tín này còn có một nghĩa rộng khác, chính là đạo nghĩa, tình nghĩa, ân nghĩa. Dùng cách nói của thời nay gọi là nghĩa vụ, bổn phận làm người, nghĩa vụ làm người. Từ điểm này để lý giải tín, thì quý vị có thể mang ý nghĩa của nó nói rộng thêm.

Chúng ta biết học vấn của thánh nhân không ngoài việc lấy mối quan hệ giữa người với người làm cho tốt, đây là căn bản nhất, nghĩa là học làm người trước. Làm người giữ tín như thế nào? Làm người không nằm ngoài năm mối quan hệ, luân thường đại đạo, cái gì là ngũ luân? Điều này phải kiểm tra bài, quý vị phải tập trung tinh thần bắt đầu trả lời: “phụ tử hữu thân, quân thần hữu nghĩa, phu phụ hữu biệt, trưởng

ấu hữu tự, bằng hữu hữu tín”. Quý vị thấy năm mối quan hệ này, có hoàng đế nào nói với chúng thần rằng: ông phải hiếu trung ta, có nói không? Không cần nói. Vì đó là nghĩa vụ bốn phận của một người, thái độ làm người, thì không cần nói sẽ giữ lời hứa này. Chúng ta xem mối quan hệ cha con, đương nhiên trước phải giữ lấy chữ tín, quý vị mới có thể khiến gia đình, con cái tốt được, con cái mới có thể nể phục quý vị. Nếu như cha nói một đằng làm một nẻo thì con cái có cung kính quý vị không? Không thể. Nếu quý vị tiếp tục như vậy, bảo đảm đứa con này sau này nhất định sẽ phản nghịch, bởi vì nó bất mãn, nó bất phục, tích lũy nơi đó, sẽ có một ngày núi lửa phun trào. Cho nên, đối với con cái, tất nhiên phải giữ lấy chữ tín.

Thời nhà Chu có một câu chuyện là Tăng Tử giết lợn, giết heo. Câu chuyện này nói, vợ của Tăng Tử đi ra ngoài mua thức ăn, đứa con liền nói: mẹ ơi, con muốn đi với mẹ. Mẹ của nó liền nói: **ai dô!** Con đừng phiền nữa, nếu như con ngoan ngoan, mẹ trở về giết heo cho con ăn. Nói qua loa một lúc với đứa con. Tăng Tử nghe được hai mẹ con nói chuyện với nhau. Vợ của ông mua đồ trở về thì thấy Tăng tử đang làm gì? Mài dao. Vợ ông sợ chết khiếp chạy qua nói: tôi đùa vui với con thôi, ông lại tưởng thật? Tăng Tử liền nói với vợ của ông: nếu đối với con cái bà có một câu không giữ tín, trong đời bà bảo nó phải tin tưởng bà là điều rất khó khăn. Cho nên, làm người trưởng giả cũng nên thận trọng lời nói việc làm. Quý vị nhất định phải làm được mới có thể hứa khả.

Hơn nữa không chỉ quý vị làm được mới có thể hứa khả, còn nên xem xét sau khi hứa khả rồi có lợi đối với đứa trẻ không? Quý vị không nên nói kinh tế của tôi khá giả như vậy, muốn cái gì cho cái đó, nên xem nó có thực sự cần không? Đệ Tử Quy nói: “việc không tốt chớ nhận lời, nếu nhận lời, dễ mắc lỗi”. Cho nên, phụ huynh quý vị nên suy nghĩ độ thận trọng của lời nói.

Giữa cha con, ngoài phải giữ chữ tín ra, nhất định cha phải thương con, thương yêu con cái. Con nhất định phải hiếu cha. Chúng ta thường nghe một số bạn bè nói: con cái đã sinh rồi thì nên tận tâm tận lực dạy tốt chúng. Đây là bổn phận làm người. Tôi rất thích nghe được những lời như vậy, nghe rồi sẽ cảm thấy máu huyết tuần hoàn rất tốt, vì có tính tình ngay thẳng. Khi một người có đạo nghĩa, quý vị sẽ cảm thấy nói chuyện với họ rất thoải mái. Hiếu tử thời xưa, thực sự mỗi niệm không quên ân đức của cha mẹ, ân nghĩa của cha mẹ.

Ở nhà Tống có một người đọc sách tên là Chu Thọ Xương. Lúc ông 7 tuổi, vì mẹ ông không phải là vợ đầu của cha ông. Vợ đầu của cha ông lại rất đố kỵ với mẹ ông, cho nên bắt mẹ ông phải đi lấy người khác. Năm 7 tuổi thì ông phải xa mẹ. Quý vị thấy đứa trẻ 7 tuổi phải đối diện với một bi kịch lớn của cuộc đời như vậy, một khảo nghiệm lớn. Nhưng đứa trẻ này niệm niệm chỉ nghĩ đến, sau này nhất định phải tìm mẹ về lại. Chúng ta thấy một đứa trẻ 7 tuổi, đối với cha mẹ có thái độ như vậy.

Chúng ta thấy được đều rất cảm động. Quý vị nói 7 tuổi biết gì? Sai vậy. Chỉ cần quý vị từ nhỏ dạy chúng những đạo lý làm người này, đứa trẻ 7 tuổi có thể khiến chúng ta nể phục từ trong lòng. Sau đó trong mấy mươi năm ông luôn thăm hỏi nhưng không có tâm tích. Sự nghiệp của ông cũng phát triển rất tốt, thời Tống Thần Tông cũng đã làm quan. Năm ông 57 tuổi, đã 50 năm rồi, ông hạ quyết tâm và nói với người thân của mình: Tôi phải đi tìm mẹ của tôi, nếu tôi không tìm được, tôi sẽ không trở về. Nhất định phải tìm được “quyết chí đến cùng”. Các bạn, có tìm được không? Lòng thành đã đến như kiềng ba chân. Người ta bắt đầu nghĩ mò kim đáy bể. Kỳ thực sự kết nối cha con, mẹ con, ông đã tìm đến Thiểm Tây xa xôi, đến một nơi gọi là Đồng Châu, đúng lúc trời đổ mưa - đây đều có cảm ứng - nên ông dừng ở đó. Sau đó thì có nhân duyên dò hỏi được mẹ của ông, đúng là thiên địa thật có tình. Phải nương vào tâm của chúng ta sanh cảm.

Các bạn, chúng tôi đến Ôn Châu để giảng bài, đã mấy tháng trời không mưa, hôm chúng tôi đến, trời đã mưa. Chúng tôi đi Tần Hoàng Đảo cũng mấy tháng không có mưa, nhưng tối ngày hôm ấy, một trận tuyết đầu tiên trong năm đã đổ xuống. Cho nên, thực sự toàn thể hoàn cảnh tự nhiên với nhân tâm là một thể. Nhân tâm thiện, quốc thái dân an. Nhân tâm ác, tai nạn liên miên. Cho nên, chúng ta bây giờ phải chuyển đổi trạng thái của xã hội, không nên đi báo oán, phải từ cái gì? Căn bản, từ tâm chúng ta bắt đầu chuyển thiện, tiến đến ảnh hưởng

càng nhiều nhân tâm, toàn xã hội, tất cả tai nạn tự nhiên sẽ từ từ hóa giải được. Cho nên ông dễ dàng tìm được mẹ của mình, mẹ ông đã hơn 70 tuổi, mẹ con cũng rất cảm động cùng rơi nước mắt. Chu Thọ Xương không chỉ là đưa mẹ trở về để phụng dưỡng, ngay cả em trai, em gái của mẹ sinh sau này cũng đón về hết. Xin hỏi ông với các em **cùng mẹ khác cha** này, có ký khế ước không? Có không? Không có. Người xưa là tín nghĩa, tình nghĩa, nên đã đón tất cả về sinh sống. “Anh thương em, em biết kính, anh em hòa, là hiếu kính”, đây là tình nghĩa Chu Thọ Xương đối với mẹ.

Một người đọc sách thời Tống khác tên là Hoàng Đình Kiên. Ông văn học rất giỏi, lúc đó ông đã làm thái sử, cũng là chức quan tương đối cao. Nhưng mỗi ngày ông nhất định tự mình giúp mẹ rửa bô tiều, rửa bô nước tiều. Ông không phải không có người giúp việc, nhưng ông nhất định kiên trì mỗi ngày phải giúp mẹ làm việc người con như ông nên làm. Ngay cả bô nước tiều còn rửa, biểu thị việc khác cũng sẽ như thế nào? Tận tâm tận lực. Hoàng Đình Kiên tuy đã làm quan lớn, tuy danh văn lợi dưỡng đều đã đạt được, nhưng phần hiếu tâm chí thành đó của ông, có bị danh văn lợi dưỡng che lấp không? Không có.

Chúng ta nhìn lại xã hội của chúng ta ngày nay, một người làm kiếm được nhiều tiền, hiếu tâm đó của họ có thay đổi không? Rất có thể **trở thành lăm tiền nhiều tật**. Dùng tiền để tận hiếu, có thể tâm cung

kính đó đều không đủ, cho nên chúng ta đối chiếu với người xưa, cũng nên nghiêm túc học tập theo họ, đây là trong quan hệ cha con. Giữ lấy chữ tín, còn phải có tín nghĩa, phải hết bốn phận.

Thời xưa còn có một quan hệ, đối với suốt đời của một người cũng có ảnh hưởng rất lớn, tuy không có ở trong ngũ luân này. Luân nào? Thầy trò. Kỳ thực thầy trò có nằm trong ngũ luân không? Có không? Ở luân nào? Đáp án không giống nhau. Một ngày làm thầy cả đời là cha, điều này với luân cha con không hai không khác. Chúng ta từ trong lễ cổ thì thấy được cha mẹ qua đời phải để tang ba năm, thầy giáo qua đời cũng là tam tang ba năm, hoàn toàn giống nhau. Chúng ta nhìn xem, thời xưa giữa thầy trò giữ tín như thế nào, nên chúng ta dạy học sinh nhất định phải giữ lấy chữ tín, quý vị mới có thể làm cho học sinh tâm phục khẩu phục. Vậy học sinh đáp ứng việc của thầy giáo cũng nhất định phải tận tâm tận lực để làm được. Khổng Phu Tử lúc đó dạy học có ba nghìn đệ tử, 72 hiền nhân, nên lúc Phu Tử qua đời, những đệ tử này đều ở bên mộ của Phu Tử dựng nhà kiên trì giữ hiếu ba năm. Pháp luật có quy định không? Không có. Phần ân nghĩa đối với thầy giáo, bày tỏ tấm lòng đạo nghĩa. Trong đó có một vị đệ tử đã giữ 6 năm, ông là Tử Cống. Vì Tử Cống khi Phu tử qua đời ông đang ở đất nước khác buôn bán, cho nên ông luôn tiếc nuối không tự tay đưa thầy đi. Cho nên ông giữ xong ba năm tự mình thêm ba năm. Đạo nghĩa thầy trò

này, con người của chúng ta thời nay thực sự rất khó lĩnh hội sâu sắc. Lĩnh hội phần ý định giữa thầy trò đó.

Vào thời nhà Minh có một danh thần, thầy của ông là Tả Trung Nghị Công, danh thần này là **Sử Khả Pháp**. **Đúng dịp Tả Trung Nghị Công chủ trì một lần thi cử của quốc gia, thi tiến sĩ**. Thông thường người đọc sách họ đối với đất nước đều có một sứ mệnh, nên vì đất nước chọn người tài hiền lương. Cho nên thầy của ông trước lúc thi, cải trang đi tuần, bỏ quan phục xuống mang áo quần cải trang đi tuần đến những chùa chiền, đi xem xem những người đọc sách đến tham gia khảo thí tổ chức thế nào. Vì sao ông không đến khách điểm mà xem, lại phải vào trong chùa chiền? Bởi vì người đọc sách thời xưa đều rất khắc khổ, đều là mười năm bên cửa không ai hỏi, vừa mới thành danh thiên hạ biết. Cho nên những người có tiền ở khách điểm đó có thể đều như thế nào? Thi không đậu, cho nên thầy của ông đến một số danh sơn bảo sát để tuần tra. Đúng lúc đi vào phòng của **Sử Khả Pháp**, **Sử Khả Pháp** lúc đó vừa mới viết xong một bài văn nên đã ngủ thiếp đi. Thầy của ông thấy bài văn này viết rất liền mạch lưu loát, trong văn biểu lộ ra khí tiết vì quốc vì dân. Cho nên sau khi thầy giáo xem xong rất cảm động, lập tức đem áo khoác trên người khoác lên trên thân học sinh, khoác lên thân của **Sử Khả Pháp**. Sau đó chính thức khảo thí, thầy của ông lúc đang xem bài thi, bỗng nhiên thấy một bài thi tinh thần phấn chấn, liền mang nó ghi đứng đầu. Như vậy có nhìn tài liệu không? Thời xưa cũng không

biết bài văn này là của ai, nhưng thầy của ông vì sao vừa thấy thì chắc chắn là của Sử Khả Pháp? Vì sao vậy? Lời nói và văn chương là tiếng lòng của một người. Cho nên thầy giáo liền cảm giác được chính là ông, cho ông đậu đứng đầu, đậu trạng nguyên. Vì học tử thi đậu đều phải bá quan chủ khảo làm thầy, cho nên Sử Khả Pháp đã chọn giờ lành ngày tốt, đến nhà của Tả Trung Nghị Công, làm lễ bá sư với ông. Sử Khả Pháp vào nhà, thầy của ông nói với sư mẫu, thầy nói: sau này tiếp nối chí nghiệp cả đời của tôi, không phải con của tôi, mà là vị học sinh này. Kỳ thực thời xưa người đọc sách chân chính, họ không sợ mình không có con cháu, chỉ sợ là không vì đất nước chọn được người hiền tài, không truyền thừa được học vấn của thánh hiền. Vì sao tôi có cảm nhận sâu sắc như vậy? Vì Cô Dương và chú Lô với tôi, không thân chẳng quen, nhưng đối với tôi thương yêu rất nhiều, đem kinh nghiệm cả đời của họ chỉ dạy cho tôi, chỉ sợ tôi không nuốt được hết. Cho nên, từ tâm này của họ khiến tôi sâu sắc cảm giác được, người đọc sách thời xưa, thực sự niệm niệm ở nhân dân, niệm niệm đang truyền thừa trí tuệ của thánh hiền. Cho nên sau này, ông với thầy giáo cùng làm quan một triều. Thật không may cuối đời nhà Minh hoạn quan nắm quyền, cho nên thầy của ông bị hãm hại, bị giam ở trong ngục. Làm người học trò vô cùng lo lắng, liền nghĩ cách phải đến giám ngục để thăm thầy, thầy của ông vì giam ở giám ngục, chịu hình phạt rất tàn nhẫn, lấy tấm sắt nung nóng đưa vào mắt, rất tàn khốc, ngay cả dưới đầu gối đều bị cắt

đứt. Cho nên Sử Khả Pháp vô cùng lo lắng, liền cầu lính gác ở trong giám ngục để ông có thể gặp thầy giáo một lần. Thật tâm này của ông cũng đã cảm động lính gác trong giám ngục, lính gác liền nói với ông: ông giả vờ đến trong giám ngục nhặt mảnh vụn, nhặt rác, toàn thân phải làm cho thật dơ bẩn, như vậy mới có thể đi vào được. Cho nên, hôm đó Sử Khả Pháp liền như vậy, từ từ đến giám ngục để thăm viếng thầy của ông. Khi nhìn thấy thầy đã thành hình dáng như vậy, không ngăn được nỗi đau khóc thất thanh, liền đi qua ôm lấy chân của thầy. Con mắt của thầy ông đã không mở ra được, đột nhiên nghe được âm thanh của Sử Khả Pháp, lập tức dùng hai tay mở mắt của ông ra, hai mắt nhìn thẳng Sử Khả Pháp, ông nói: con là thân phận gì? Con là rường cột của quốc gia, tại sao có thể để mình vào nơi chỗ cấm địa nguy hiểm như vậy? Để những kẻ xấu này hại chết con, chi bằng bây giờ ta đánh chết con còn hơn. Nói xong liền nhặt cục đá trên đất, ném về phía của Sử Khả Pháp. Sử Khả Pháp thấy thầy giận dữ như vậy, cũng nhanh chóng bước ra ngoài.

Các bạn, thầy của ông thân bây giờ đã thập tử nhất sinh, thấy học sinh thân cận như vậy đến thăm, ý nghĩ đầu tiên nghĩ đến là gì? Có nghĩ đến bản thân không? Nghĩ đến sự an nguy của quốc gia, nghĩ đến sự an toàn của học sinh. Cho nên, sau này thầy của ông không may qua đời, Sử Khả Pháp cũng đảm nhiệm rất nhiều chức vụ quan trọng của quốc gia, cũng đã từng nắm quân đội phòng thủ bên ngoài. Lúc đang nắm

quân đội, Sử Khả Pháp cho binh sĩ ba đội luân phiên, ban đêm với ông lưng kề lưng nghỉ ngơi, ông không muốn đi ngủ. Binh lính của ông, sau khi thấy thế, trong lòng không nỡ, bèn nói với ông: Đại nhân, nếu ngài tiếp tục như vậy nữa thân thể nhất định chịu không nổi. Sử Khả Pháp liền đáp lại binh lính nói: nếu như tôi đi ngủ đúng lúc này quân địch đến đánh, quốc gia chịu sự tổn hại. Vậy tôi có lỗi với quốc gia, càng có lỗi với thầy giáo của tôi. Cho nên Sử Khả Pháp chắc chắn niệm niệm không quên lời dạy của thầy. Học sinh thời xưa báo đáp thầy mình thế nào? Y giáo phụng hành, thật sự mang học vấn thánh hiền diễn bày ra. Sử Khả Pháp mỗi lần trở về cố hương của ông, không phải đi thăm người thân của mình trước, mà đi thăm sư mẫu trước. Cho nên, tất cả người thân của thầy giáo ông, Sử Khả Pháp đều chăm sóc tận tâm tận lực. Đây chính là tình nghĩa của thầy trò, đạo nghĩa của thầy trò. Đây là không cần lời giao phó, từ thời xưa chúng ta có thể thấy được tín nghĩa giữa thầy trò như vậy.

Trong ngũ luân, luân thứ hai “quân thần hữu nghĩa”. Cho nên người làm vua, cái gọi là “vua không nói đùa”, nói lời nhất định giữ lấy lời. Vậy, bề tôi đáp ứng việc của quân vương, nhất định cũng phải tận tâm tận lực làm được. Nếu đối với quân vương nói lời vô tín, vậy sẽ như thế nào? Vậy có thể phải chặt đầu, vì đã phạm tội khi quân. Ngoài chữ tín trong lời nói ra, quan hệ quân thần đổi sang danh từ của chúng ta

ngày nay gọi là: “quan hệ của người lãnh đạo với người bị lãnh đạo”, đều có nghĩa vụ, đạo nghĩa, tình nghĩa ở trong đó.

Chúng ta nhìn xem vua Nghiêu ngày xưa, Ông đối đãi thần dân của ông như thế nào. Một hôm vua Nghiêu đi trên đường, gặp được hai người dân của ông, vì trộm đồ mà bị bắt lại, đang trên đường đi phục hình. Vua Nghiêu thấy được rất lo lắng lập tức bước tới. Ông nói: hai người đã phạm tội gì tại sao lại bị bắt vậy? Hai người dân nói: vì trời hạn không mưa, chúng tôi không có gì để ăn, cũng không có gì cho người thân ăn, bất đắc dĩ đã trộm đồ ăn của người ta. Vua Nghiêu nghe xong rất áy náy, ông liền nói với binh lính, các người thả hai người này ra, bắt trói ta lại. Binh lính rất kinh ngạc, làm sao có thể bắt trói quân vương được? Vua Nghiêu tiếp tục nói: Vì ta không có đức hạnh mới chiêu cảm sự hạn hán không mưa, đây là lỗi lầm thứ nhất của ta. Lỗi lầm thứ hai là ta không dạy tốt nhân dân của ta, ta đã phạm hai tội lớn này, cho nên phải bắt ta. Vua Nghiêu nói xong lời này, lập tức bầu trời mây đen kéo đến, không lâu sau, hạn hán gặp được mưa rào. Khi con người yêu thương nhân dân chí thành, do tâm niệm này của ông, nhất định có thể để nhân dân toàn quốc của ông, đều cảm động, đều hướng về ông noi theo. Nhân dân toàn quốc đều có tâm niệm như vậy, tất cả tai nạn nhất định sẽ chuyển đổi.

Viên Liễu Phàm tiên sinh, lúc ông làm huyện trưởng ở huyện Bảo Trì, cũng là hạn hán không mưa, ông cũng tự mình trai giới tắm rửa để cầu mưa. Quả thật không ngờ sau khi đọc xong bài cầu nguyện, thì lập tức trời đã mưa xuống. Các bạn, không nên xem thường tâm chân thành này của chúng ta, chân thành chí thiết, kiên định vững chắc. Vì sao cổ thánh tiên hiền có thể lưu danh thanh sử, có thể thù phạm hậu thế, đều đến từ tấm lòng đạo nghĩa của họ đối với nhân dân.

Thời nhà Hạ, vị lãnh đạo đầu tiên của nhà Hạ là ai? Đại Vũ. Chúng ta biết Đại Vũ làm thủy lợi, cũng có thể biết ông ba lần đến nhà mà không vào, vì sao ba lần đến nhà mà không vào? Bởi vì thủy tai cấp bách, nếu như ông một ngày không cẩn thận, lũ lụt tràn lan, có thể không phải một người chịu nạn, có thể không phải một nhà chịu nạn, mà là hàng nghìn hàng vạn nhân dân gặp nạn. Cho nên niệm niệm thấp thỏm lo sợ. Đại Vũ kết hôn được bốn ngày thì đã đi xa, từ đấy 8 năm không về nhà, vì làm thủy lợi 8 năm, sau đó đã dùng phương pháp rất hay, dùng phương pháp nào? Khai thông. Phương pháp của Đại Vũ này chúng ta ngày này có thể dùng không? Không phải bảo quý vị đi làm thủy lợi. Dạy con cái cũng có thể dùng cái gì? Khai thông, thuận thế lực đạo. Tuyệt đối không giống như cha của Đại Vũ, dùng phương pháp gì? Phòng chắn. Chắn mãi đến lúc thì như thế nào? Vỡ đê. Chúng ta cũng phải vì tài thí giáo, thuận theo tính tình không giống nhau của con cái, cố gắng dạy dỗ chúng. Cho nên, chúng ta từ vua Nghiêu, từ Đại Vũ, có

thể thấy được, một người lãnh đạo có đạo nghĩa đối với nhân dân, nhân dân đối với người lãnh đạo cũng phải có cái gì? Ân nghĩa. “Quân nhân thần trung”, người lãnh đạo phải như thế nào? Nhân từ. Mọi nơi vì cuộc sống của nhân dân mà nghĩ, cấp dưới cũng phải luôn có thể hiểu được ân đức này của người lãnh đạo, để chúng ta có môi trường cuộc sống tốt, nếu như không có môi trường công việc tốt này, có thể gia đình chúng ta sẽ ưu phiền, sẽ ba bữa không đủ no. Cho nên, làm bề tôi nhất định biết tận tâm tận lực hiếu trung với quân vương. Đặc biệt làm quân vương có lúc có sai lầm, họ nhất định nói thẳng thắn.

Trước đây ở đoạn nói về chữ “hiếu” đã giải thích tỉ mỉ, “cha mẹ lỗi, phải cố khuyên, tỏ ra vui, lời nhu hòa. Khuyên không được, vẫn phải khuyên, thì nên khóc, đánh không giận”. Trong đó có lấy Ngụy Trưng, lấy Bính Cát những việc của những trung thần này.

Chúng ta xem quốc gia ngày nay, chúng ta cũng có thể xem nó như là vương quốc xí nghiệp. Gầy dựng một xí nghiệp cũng giống như gầy dựng một nước nhỏ vậy. Ý nghĩ đầu tiên của người lãnh đạo, là phải vì phúc lợi của nhân viên, tuyệt đối không thể là cái gì? Chỉ vì cái túi của mình, nếu quý vị chỉ vì cái túi, mà không tôn trọng, mà không chăm sóc nhân viên, chắc chắn không giữ được người. Mạnh Phu Tử đối với quan hệ quân thần có một đoạn giáo huấn rất quan trọng, trong đó nhắc đến:

“vua xem bầy tôi như tay chân, bầy tôi xem vua như tâm phúc, vua xem bầy tôi như chó ngựa, thì bầy tôi xem vua như người thường, vua xem bầy tôi như đất cỏ, thì bầy tôi xem vua như kẻ thù”.

“Thù” này là chữ cổ, cũng chính là thù của thù nhân. Đoạn này của Mạnh Phu Tử rất có ý nghĩa. Người lãnh đạo nếu như đem cấp dưới thương yêu giống như tay chân, cấp dưới sẽ đem họ làm cái gì? Tâm phúc. “Vua xem bầy tôi như chó ngựa”, chó ngựa đây để làm gì? Để sử dụng mà thôi, tôi dùng anh sau đó trả tiền cho anh, chỉ xem nhân viên làm đồ chơi mà thôi. Cấp dưới thấy quý vị cũng giống như người dân bình thường vậy, không có giao tình gì, không có cảm tình gì. Cho nên, họ chỉ cần giúp giúp quý vị làm nhiều hơn một phút, chắc chắn phải muốn cái gì với quý vị? Tiền thêm giờ. Một phút một giây cũng chẳng làm không cho quý vị. Câu tiếp theo “vua xem bầy tôi như đất cỏ”. Quý vị xem họ là thứ không quan trọng, trong lòng còn muốn nói, miễn là tôi có tiền, đến đâu cũng có thể gọi được người. Nếu như chúng ta đối đãi người khinh mạn như vậy, cấp dưới đối với chúng ta có thể cực kỳ phẫn nộ. Tôi đã từng nghe qua, có một nhân viên căn tin, nhúng tay vào đồ ăn trong nhà bếp, khiến người khách ăn rồi đều có vấn đề, sau đó căn tin của họ như thế nào? Không tiếp tục được nữa. Cho nên từ câu giáo huấn này chúng ta có thể hiểu được, một xí nghiệp, một đoàn thể nếu như không tốt, ai phải chịu nhiều trách nhiệm? Người lãnh đạo. Cái gọi là “trên làm dưới theo”, cho nên một xí nghiệp, đoàn thể, không khí tốt

xấu, người lãnh đạo đều là bụng làm dạ chịu. Ngày nay chung ta làm ông chủ, làm chủ quản, tuyệt đối không thể nói nhân viên của tôi sao kém như vậy? Không thể có thái độ như vậy, nên phải “làm mà không được, nên cảnh tỉnh mình”. Chúng ta thấy làm người cấp dưới, cũng phải nghĩ đến công ty, nghĩ đến ân đức của người lãnh đạo.

Tôi từng xem qua, công ty này đã kinh doanh mấy mươi năm, đúng lúc rất khó khăn, rất nhiều nhân viên lập tức kéo dài vải trắng, sau đó quấn cái gì? Kháng nghị. Bao quanh công ty, công xưởng, làm như vậy tốt hay không? Lúc đó tôi thấy được một màn này cảm thấy rất thương tâm. **Cả một đời người**, đông Bắc có câu: “ba nghèo ba giàu qua một đời”, một đời của một người khó tránh có lên xuống, một người, một nhà cũng như vậy, một xí nghiệp đâu dễ dàng có thể thuận buồm xuôi gió. Lúc xí nghiệp tốt, chúng ta đã làm việc ở đây mấy mươi năm, mấy mươi năm này vì sao giáo dục con cái có thể ổn định? Vì sao gia đình có thể vận hành bình thường? Chi viện kinh tế, ổn định kinh tế, công lao của ai? Đương nhiên nhất định có công lao nỗ lực của quý vị, nhưng không thể quên được, phải có công ty, phải có ông chủ, nhân duyên như vậy họ còn phải gánh sự mạo hiểm, hàng ngày quý vị chỉ nói: công việc tôi đã làm xong. Về nhà ngả người liền ngủ. Lúc quý vị đang ngủ, ông chủ có lẽ còn đang vì tiền đồ của công ty, đang suy nghĩ. Vì quay vòng đồng vốn mà nỗ lực. Vì cha tôi phục vụ ở ngân hàng, cho nên ông nói: con không nên thấy những xí nghiệp này, dường như rất rạng

ngời, kỳ thực buổi chiều 3 giờ rưỡi họ rất bận rộn. Cho nên, chúng ta không thể chỉ thấy được người lãnh đạo này kinh tế của họ rất giàu có, chúng ta còn phải thấy được cái họ bỏ ra đối với công ty chắc chắn không ít hơn chúng ta. Cho nên, phải nên nghĩ những đức này, không thể vừa gặp được sự việc thì hành động theo cảm tính. Xin hỏi cách làm này ai được lợi ích? Ai? Không có ai. Công ty có thể chưa đến nỗi đổ vỡ, còn có thể kéo lên. Nhưng công nhân làm như vậy thì ngay cả cơ hội đứng lên cũng không có. Cho nên, con người thực sự không nên làm theo cảm tính, phải lý trí để kiến nghị cho công ty, phải dùng cách giao tiếp tốt mới được.

Người Nhật Bản nếu họ bất mãn đối với công ty, họ không đi vây xưởng lại. Họ cũng sẽ cột một dải vải ở trên đầu, nhưng không nói chuyện, viết “kháng nghị”, tiếp tục công việc. Như vậy mới có thể để công ty kinh doanh bình thường, người lãnh đạo vừa thấy, tại sao nhiều người đều thất vải như vậy. Lập tức thương lượng, gọi những người chủ quản này đến, rốt cuộc công ty có nơi nào cần phải sửa chữa, chúng ta nhanh chóng điều chỉnh. Nếu người lãnh đạo xem trọng, người lãnh đạo có thành ý để sửa chữa, vậy cấp dưới cũng sẽ vui mừng, lúc này thì có thể dĩ hòa vi quý, gia hòa thì tự nhiên vạn sự hưng. Cho nên, chúng ta đối đãi quân thần, cũng phải mỗi lúc nghĩ đến bốn phận của chúng ta. Phải mỗi lúc nghĩ đến đạo nghĩa chúng ta nên tận, ân nghĩa, tình nghĩa chúng ta nên tận. Làm người như vậy thì rất phúc hậu,

rất khiến mọi người khảng định, an ủi. Tiết học ngày hôm nay thì đến đây, cảm ơn quý vị.

Hết tập 27

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 28

Chào các bạn! Buổi sáng tốt lành! Hôm qua chúng ta bước vào đề mục thứ tư - “tín”. Cũng nói đến “tín” là lời của người “phàm nói ra” phải lấy “tín làm đầu”. Tín cũng hàm chứa một ý nghĩa sâu hơn, chính là tín nghĩa, là nghĩa vụ. Bốn phận làm người của một con người không cần phải nói, nhưng thường để ở trong lòng, thời khắc không dám quên. Chúng ta hôm qua cũng nói đến quan hệ cha con, rất nhiều hiểu

tử cho dù đã rời mẹ 50 năm, trong thời gian này, họ vẫn không ngừng hy vọng có thể tìm được mẹ, có thể chuyên tâm phụng dưỡng. Cho nên sau này, thực sự trời xanh không phụ người khổ tâm, Chu Thọ Xương thời nhà Tống cũng tìm được mẹ của ông. Không chỉ đón mẹ trở về phụng dưỡng, ngay cả em trai, em gái của mẹ sinh sau này cũng cùng chăm sóc. Đây đều là người đọc sách luôn luôn đem bốn phận để ở trong lòng.

Tôi ở Âu châu nghe Cô Dương giảng về câu chuyện đức dục, mỗi lần hầu như đều là nước mắt chảy dài. Ngồi bên cạnh tôi là một bạn người Hongkong, anh ta dáng vẻ rất khôi ngô, một đại nam nhân. Lúc nghe giảng tôi nước mắt cứ chảy mãi, anh ta thấy bộ dạng này của tôi, còn mang khăn giấy đưa cho tôi, không dám nhìn tôi, chỉ từ từ đẩy qua, tâm anh ta cũng rất điềm đạm. Vì sao nước mắt tôi cứ tuôn chảy? Vì mỗi lần nghe, ví dụ nghe đến Tử Lộ Phụ Mẹ, Tử Lộ lúc ông còn rất nghèo khó, ông cũng tận tâm tận lực phụng dưỡng cha mẹ, nên phải đi ngoài trăm dặm để mang một ít gạo về. Trên đường vác gạo về không những không cảm thấy nặng, còn cảm thấy trong lòng rất thiết thực, rất hoan hỷ. Bởi vì ông đang làm trọn bốn phận của người con. Sau này ông làm quan, giàu có rồi, mỗi bữa ăn đều rất thịnh soạn, nhưng ngược lại ông không ăn được. Người bên cạnh liền hỏi ông: bữa cơm ngon như vậy, tại sao ông không ăn được? Tử Lộ nói: Cha mẹ của tôi đã không còn, họ không thể cùng tôi hưởng thụ. Cơm này không thể sánh được

lúc trước tôi giúp cha mẹ ngoài trăm dặm đi vác gạo về, cơm đó ăn vào mới thơm, mới thiết thực. Từng câu chuyện của thánh hiền, khiến tôi cảm nhận được, cái gì mới là mùi vị thật sự của con người. Cứ nghe như thế, trong lòng luôn gào thét, làm người phải là như vậy mới vui sướng.

Cho nên, rất nhiều bạn bè cùng tôi thảo luận, làm thế nào học tập lời dạy của thánh hiền. Kỳ thực học giáo huấn của thánh hiền, quan trọng nhất là phải học cái gì? Phải học tâm ý của thánh hiền, phải học dụng tâm của thánh hiền. Tâm ý của thánh hiền nghĩa là luôn luôn đem hiếu, đễ, trung, tín, lễ, nghi, liêm, sĩ không lúc nào dám quên, luôn luôn nhắc đến để kết bạn với người. Khi đức hạnh được nâng lên, thì thói quen xấu của họ tự nhiên sẽ không thấy nữa, đã tiêu mất rồi. Chúng ta đọc thuộc Đệ Tử Quy, nghĩa là, thường lấy tâm hạnh của thánh hiền để tự mình quán chiếu, tự mình nhắc nhở. Tin rằng rộng làm mốc, hẹp dụng công, công phu đến, chỗ tắc được thông. Khi một người thật sự dùng tâm ý và hành vi của thánh hiền để làm việc, chắc chắn người đó mỗi ngày đều có pháp hỷ sung mãn.

Nhắc đến “tín” vì nó là nghĩa vụ, là bốn phận. Hôm qua chúng ta nói đến đạo nghĩa, ân nghĩa trong quan hệ quân thần. Ở phương diện bề tôi, chúng ta hôm qua cũng nói đến không nên làm theo cảm tính, phải dùng lý trí đối với người lãnh đạo.

Kỳ thực, giữa con người với con người, vì sao có xung đột? Phần nhiều là vì khoảng cách xa vời, thiếu sự giao tiếp. Thiếu sự giao tiếp lâu ngày thì rất dễ đối lập, rất dễ mâu thuẫn, sau đó là xung đột. Cho nên, làm người lãnh đạo, cũng nên mở cửa giao tiếp, khoan dung độ lượng tiếp thu lời khuyên của cấp dưới. Cấp dưới cũng phải có trách nhiệm khuyên can cấp trên.

Các bạn, quý vị có dám khuyên cấp trên của mình không? Tôi cũng nghe một số bạn nói, thật không dám. Thậm chí trong đơn vị cấp trên có hai, ba người, rốt cuộc nên theo người nào? Theo đúng, về sau có thể như thế nào? Thăng quan tiến chức. Nếu dùng tâm này để thay cấp trên làm việc, ngày tháng có dễ qua không? Mỗi ngày phải thăm dò sắc mặt lời nói, phải nịnh bợ a dua, vậy mệt chết được. Nếu theo đặt cọc cho người đó mà không được thăng chức, thì phải làm sao? Chẳng phải đâm ngực giậm chân sao? Cái gọi là một sớm thiên tử, một sớm bè tôi. Nếu chúng ta chỉ vì công danh của mình mà nịnh hót cấp trên, thì thật là mệt chết. Nếu quý vị là nịnh bợ a dua, và vị trưởng quan này thực sự thăng chức, quý vị cùng họ thăng chức, lẽ nào cuộc đời đã tốt rồi sao? Chưa hẳn. Trưởng quan phải nịnh bợ a dua, họ có thể ở trong sự nghiệp của mình không ngừng nâng lên không? Không thể. Vì trưởng quan còn tiếp nhận nịnh bợ a dua, thì trí tuệ của họ, kiến giải cuộc đời của họ, vẫn có hạn. Đến lúc nhất định sẽ như thế nào? Một số trạng thái xuất hiện, họ sẽ bị đối xuống dưới. Chúng ta thấy xã hội ngày nay rất nhiều

người làm quan lớn, có thể hai tháng, năm tháng, chức quan như thế nào? Đã mất đi. Đến lúc đó quý vị tuy đặt cọc đúng vẫn là mất hết không còn gì. Rốt cuộc chúng ta đem sự cố gắng, dụng tâm đặt ở đâu? Đặc biệt là nhân viên công chức, chúng ta thực sự nên theo là cái gì? Cái nên theo bốn phận của chúng ta, nên theo nhu cầu của nhân dân. Như vậy, quý vị rất thẳng thắn để khuyên can cấp trên của mình. Do quý vị làm tròn bốn phận, thay nhân dân phục vụ, năng lực của quý vị cũng sẽ ngày một cao thêm. Nếu quý vị có năng lực thực sự, chủ quản tốt vừa nhậm chức, họ nên dùng ai? Đương nhiên phải dùng người thực sự có thể làm việc, người có thể tín nhiệm. Đến lúc đó quý vị không cầu cơ hội, cơ hội tự nhiên mà đến bên mình. Cho nên cuộc đời nếu như đạo pháp tự nhiên, thì quý vị có thể nước chảy thành sông, quý vị cũng sẽ không sống trong lo được lo mất. Cho nên, là bề tôi phải không mong cầu, làm hết bốn phận của họ, khuyên can cấp trên.

Hơn mười năm trước, xuất hiện kinh tế bão táp của Đông Nam Á. Rất nhiều quốc gia đều đứng trước thách thức rất lớn, hầu như rất nhiều vấn đề tài chánh đều sụp đổ. Lúc đó Hàn Quốc xuất hiện một sự kiện, có một xí nghiệp muốn phá sản, công nhân của xí nghiệp này đem tiền của mình ra, nói với người lãnh đạo xí nghiệp rằng: công ty của chúng ta không thể phá sản, số tiền này của chúng tôi ông lấy dùng trước đi. Cho nên đây thực sự giữa quân thần, giữa lãnh đạo với bị lãnh đạo có đạo nghĩa, có tình nghĩa. Hình ảnh đó, ở người Trung Quốc

chúng ta có thể thấy được không? Có thể không? Phải có lòng tin chứ. Ở Hàn Quốc thấy được, xin hỏi người Hàn Quốc học của ai? Đúng. Ngày nay Hàn Quốc học văn hóa xưa, thật là vững chắc. Từ tiểu học đến đại học đều xuyên suốt học tập giáo trình văn hóa xưa, mà toàn thể người Hàn Quốc, họ có thể học tập văn hóa xưa làm quang vinh, làm tự hào. Cho nên, chúng ta thực sự phải thấy được, báu vật này của lão tổ tông, nếu không phải bản lĩnh của lão tổ tông, thì lán giềng bên cạnh đã đem nó phát triển rộng rãi rồi. Như thế chúng ta làm con cháu sẽ không trọn bổn phận. **(câu này tinh lược, nếu viết rõ ra sẽ có sự dụng chạm)**

Thứ hai là quan hệ quân thần. Tiếp theo chúng ta thấy quan hệ vợ chồng trong ngũ luân, giữa vợ chồng đương nhiên cũng phải giữ lấy chữ tín. Nếu giữa vợ chồng không giữ chữ tín, sẽ diễn ra tình trạng gì? Có thể nghi kỵ lẫn nhau, trong lời nói sẽ có công kích, sẽ có cười nhạo. Mỗi ngày còn phải sớm tối gặp nhau, như vậy thì quan hệ rất nguy hiểm, cho nên cũng phải giữ lấy chữ tín. Ngày nay giữa vợ chồng nghe nói đều có các bí mật riêng, đều có tiền riêng. Nếu chúng ta có bí mật, có tiền riêng, không để đối phương biết tình hình của mình. Khi chúng ta dùng tâm hư vọng, tâm không chân thành này, đối phương có thể cảm nhận được chăng? Có thể không? Được! Con người thường làm những việc dối mình dối người. Kỳ thực, trong tâm không thiết thực, cho dù quý vị thực sự giữ một số tiền bên người, nhưng tâm của quý vị mỗi ngày nơm nớp lo sợ, như vậy giữ được tiền có thể thân thể đều như thế nào? Mỗi

ngày lo chuyện này chuyện nọ, thân thể đều bị hư rồi. Cho nên trị gia nên duy trì thái độ: trị gia không có bí mật, thẳng thắn vô tư, như vậy tốt nhất.

Mẹ tôi, mỗi lần bà lĩnh lương đều đưa hết cho cha tôi, cho nên nhà chúng tôi cha là nắm giữ quyền kinh tế, mẹ tôi từ trước không hỏi việc tiền bạc. Mẹ tôi càng tín nhiệm, thì cha tôi như thế nào? Làm trâu làm ngựa cũng bằng lòng. Cho nên, kỳ thực người thật lòng tín nhiệm người khác, họ luôn luôn được rất nhẹ nhàng. Mẹ tôi không quản tiền, mẹ tôi cũng không biết đạp xe đạp, cho nên mỗi lần ra ngoài, bà sẽ nói với cha tôi: cái gì em cũng không biết, ngốc quá! Cha tôi sẽ phục vụ như thế nào? Rất vui mừng, rất có sự thành tựu. Sau này tôi biết lái xe, thì trở thành tôi cũng phục vụ mẹ tôi. Cho nên, con người không cần quá thông minh, việc gì quý vị cũng muốn quản đến cùng, khiến người khác ở trước mặt quý vị, cảm thấy thật không có năng lực. Đến sau cùng thì quý vị sẽ mệt đến gần chết, làm muốn chết còn bị người ta chê muốn chết. Cho nên sự lan lợi của một người phải ở bên trong, không nên lan lợi đi áp bức người khác, đây cũng là đạo Trung Dung. Cho nên trong lời nói phải giữ lấy chữ tín, giữa vợ chồng, trong tâm của nhau, nhất định phải cảm ơn ân đức của đối phương, cảm ơn đối phương cùng ta đi hết con đường của cuộc đời này.

Chúng ta là đàn ông nhất định phải luôn ghi nhớ, vợ của ta đã giúp chúng ta làm một việc trong đại, sự việc nào? Nối dõi tông đường, gia tộc của chúng ta mới có thể kéo dài được. Chỉ ân đức này thôi chúng ta đã không thể báo đáp, vì chúng ta làm không được việc này, phải không? Cho nên “ân nên báo, oán nên quên”, giữa vợ chồng thường phải nghĩ đến sự cống hiến của đối phương, ân đức của đối phương, những xung đột đều buông xả. Trong tâm thường niệm ân, thấy đối phương đều sanh tâm hoan hỷ, làm sao có lý sống không hợp? Khi vợ chồng sống hạnh phúc, thì mỗi ngày của quý vị đều hòa thuận vui vẻ.

Vào thời nhà Hán, vua Hán Quang Võ, ông có vị thần là Tống Hoảng, người rất thanh liêm, làm việc rất có trách nhiệm. Lúc đó Tống Hoảng làm công việc tư không, nghĩa là quản lý công trình bằng gỗ, cũng là một chức vị rất quan trọng của quốc gia. Chị của Quang Võ Đế, Hồ Dương công chúa, đúng lúc góa chồng, chồng đã mất rồi. Hán Quang Võ Đế bàn với chị của ông, muốn giúp bà tìm một người chồng, hy vọng chọn được trong số đại thần. Ông hỏi chị ông, trong tất cả đại thần chị thích ai nhất? Hồ Dương công chúa lập tức trả lời: Tống Hoảng phong thái phi phàm, rất có đức hạnh. Quang Võ Đế vừa nghe thì đã biết. Quang Võ Đế bèn cho gọi Tống Hoảng đến, nói với Tống Hoảng: người ta thường nói rằng giàu dễ qua lại, nghĩa là một người sau khi có tài phú, thì sẽ đổi bạn. Con người khi quý rồi, phú quý rồi thì sẽ đổi vợ. Hình như nhân tình thời nay có xu thế này. Thăm dò ý kiến của Tống

Hoảng một lúc, xem ông có bằng lòng lấy chị của vua không. Các bạn, nếu lấy chị của nhà vua, chính là cái gì? Hoàng thân quốc thích. Trong thời gian ngắn từ thần trở thành gì? Trở thành quý tộc. Rất nhiều người mơ ước cơ hội này. Tống Hoảng biết được ý của nhà vua, liền nói với nhà vua hai câu: “bần tiện chi giao **bất khả vong (mạc khả vong)**, tào khang chi thê **bất khả** hạ đường”. Ý nghĩa câu này là chúng ta lúc khó khăn, lúc bần cùng, trong quá trình nỗ lực nhân sinh, có rất nhiều bạn bè giúp đỡ. Lúc chúng ta thực sự có phát triển, những người bạn này tuyệt đối không được quên. Tào khang, tào khang là chỉ hạt gạo rất thô, nghĩa là cùng chúng ta chai tay chai chân, người vợ chính thức này cùng ta gây tạo sự nghiệp, không thể quên họ được.

Lời của Tống Hoảng rất có học vấn, nếu như hoàng đế nói: người có đồng ý cưới chị ta không? Ông lập tức trả lời: tào khang chi thê **bất khả** hạ đường, ngài không biết sao? Hoàng đế sẽ như thế nào? Tại sao không nể mặt ta như vậy. Cho nên Tống Hoảng nói lời êm tai, trước nói bạn lúc nghèo hèn chớ nên quên. Còn phải ngừng một lúc. Nhà vua sẽ nghĩ: Đúng, nhân sanh phải coi trọng tình nghĩa. Tiếp theo ông lại nói: vợ tào khang không để ở sau. Nhà vua sẽ như thế nào? Sẽ không làm khó ông. Cho nên lời nói phải có nghệ thuật, thứ tự trước sau rất quan trọng. Giống như quý vị muốn khuyên một người bạn, quý vị có thể vừa thấy bạn liền nói ngay: hôm nay tôi nói cho bạn một khuyết điểm. Họ nhất định sẽ ghen hòng. Quý vị phải nói với họ rằng: gần đây bạn có

những điều rất tốt, nói một, hai việc tốt, rồi nói việc phải nên sửa đổi. Như vậy chính là thứ tự của lời nói, chúng ta cũng nên tùy thuận nhân tình. Cái gọi là “nhân tình luyện đạt giai văn chương”. Tống Hoằng đã cự tuyệt hoàng đế, đã cự tuyệt Hồ Dương công chúa, tình nghĩa như vậy, khí tiết như vậy không chỉ ảnh hưởng đến gia đình của ông, còn ảnh hưởng đến văn võ trong triều, thậm chí còn ảnh hưởng đến người đọc sách của hơn ngàn năm sau. Người đọc sách có thể đang đọc sách nghĩ: gần đây càng ngày càng giàu có, muốn đổi vợ, bỗng nhiên thấy được đoạn này thì như thế nào? Thu hồi ý nghĩ lại. Vì chánh khí này, có thể đứng vững ở giữa trời đất. Tôi cũng tin rằng, Tống Hoằng sau cự tuyệt việc này, chắc có một thời gian dài, văn võ trong triều tuyệt đối không dám bỏ vợ. Cho nên, người đọc sách, thái độ của họ là: “cử động có thể đòi đòi làm đạo cho thiên hạ, hành vi có thể đòi đòi làm khuôn phép cho thiên hạ, nói năng có thể đòi đòi làm chuẩn tắc cho thiên hạ”. Luôn luôn đang nghĩ: “học vi nhân sự, hành vi nhân phạm”. Cho nên hành vi của ông mới có thể ảnh hưởng đến nếp sống xã hội. Chúng ta cũng phải học tập tâm ý này của Tống Hoằng, lời nói hành động, nhất cử nhất động của chúng ta, đều phải kỳ vọng làm tấm gương tốt cho mọi người, cho xã hội. Đây là giữa vợ chồng tín nghĩa nên giữ, đạo nghĩa nên giữ.

Quan hệ thứ tư trong ngũ luân là anh nhường em kính, giữa anh em cũng nên giữ chữ tín. Nếu anh em không giữ chữ tín, có thể không khí gia đình sẽ có vấn đề, thậm chí sẽ xảy ra xung đột. Anh em cũng có

tình nghĩa cũng có ân nghĩa, phải nên đoàn kết cùng nhau, như vậy mới có thể khiến cha mẹ an tâm.

“Huynh đạo hữu, đệ đạo cung, huynh đệ mục, hiếu tại trung”. Anh nhường em kính. Trong ấn tượng của tôi, cha tôi cũng không nói với chúng tôi rằng: con phải thật sự thương yêu chị gái. Tôi cũng không nghe cha tôi nói với chị gái: con phải chăm sóc em trai. Chưa từng nghe qua. Chủ yếu nhất là bản thân cha mẹ, đã có làm cho chúng tôi xem, diễn cho chúng tôi xem. Cái gọi là “thân giá giả tụng, ngôn giáo giả tụng”, chính mình thực sự đã làm được, con của quý vị tự nhiên thấy được hoan hỷ thì làm theo. Nhưng không làm mà chỉ nói, chỉ thuyết giáo, có thể con cái nghe lâu rồi, chúng sẽ không còn nghe, cuối cùng sẽ cãi lại quý vị.

Chúng ta xem xem, ngày nay có rất nhiều anh em đều đi đến pháp viện, vì tài sản nên đã kiện cáo lẫn nhau. Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn có nhắc đến: “ở nhà cấm tranh tụng”. Một gia đình, một gia tộc, rất cấm kỵ điều gì? Tố tụng, người thân kiện nhau. Chúng ta nói nhân tình quốc pháp, nhân tình cũng phải chú ý, vì mất đi nhân tình thì mất hòa, mất hòa rồi thì gia đình không có thể hưng thịnh. Cho nên ở nhà cấm tranh tụng. Khi gia đình vì tài sản mà không cáo lẫn nhau, tiền này bảo đảm không giữ được. Lại nữa, giữa anh em xảy ra xung đột, đã làm gì cho

đời sau? Làm gương không tốt, gia tộc này đã lộ bày thất bại, cho nên mới nhắc nhở chúng ta: “ở nhà cấm tranh tụng, tụng là điềm xấu”.

Vào triều nhà Minh có một cô gái, cô họ Trần. Cha mẹ cô qua đời sớm tương đối, lúc đó cô còn có hai người em trai, một đứa mới 6 tuổi, một đứa mới 5 tuổi. Cô đã đến tuổi đính hôn, trong nhà có một số tài sản, thế là tất cả thân hữu đều dòm ngó tài sản của nhà cô. Vậy làm thế nào? Nhân sinh luôn phải có sự lựa chọn, chọn lựa phải dựa vào trí tuệ. Nếu như cô cưới rồi, vậy ai đến chăm sóc hai em trai? Cho nên cô đã ra quyết tâm, bây giờ nhất định toàn tâm toàn ý chăm sóc tốt hai em trai của cô. Cô cũng biết những thân hữu này, đều đang chú ý đến tài sản của nhà cô. Một hôm cô mang rất nhiều đèn cầy ra thắp, trong nhà đèn cầy, thắp sáng trưng. Sau đó còn nấu rất nhiều thức ăn bày ở trên bàn. Vì cô biết những thân hữu này thường hay đi qua đi lại nhà của cô. Cô bày tửu yến xong rồi, ra bên ngoài gọi những người thân này đến. Mời! Mời! Mời vào nhà chúng tôi, vào nhà chúng tôi ăn chút đồ. Vốn là muốn đến xem xem, có nơi nào để hạ thủ không. Nhưng cô họ Trần này, chủ động mời họ đến ăn cơm, họ cảm thấy rất ái ngại, sau đó nói với cô: Chúng tôi tình cờ đi ngang qua đây, không có đèn cầy, cho nên đến nhà cô mượn một ít. Cô mời tất cả vào, cùng ăn cơm, nhưng mọi người đều thấy hổ thẹn, cũng không dám nhìn qua nhìn lại. Từ đó về sau, những thân thích này không còn đến nhà nữa. Thứ nhất là cô rất độ lượng, cô không trực tiếp xảy ra xung đột trong lời nói với những

thân thuộc này. Cũng do thái độ như vậy, đã thức tỉnh tâm hối cải của thân hữu. Thứ hai thân hữu cũng cảm nhận được sâu sắc, cô đã quyết tâm, phải chăm sóc em trai của cô lớn lên. Sau này hai người em trai của cô, cũng đã có gia nghiệp, đã có sự nghiệp. Năm 45 tuổi cô mới xuất giá, suốt đời không có sanh con, lúc tuổi già, hai người em trai của cô cũng rất tự nhiên, thì đưa chị gái về nhà để phụng dưỡng đến già. Thời xưa, làm người anh, làm người chị đối với các em của mình đều ôm chặt tình nghĩa như vậy, đạo nghĩa như vậy. Cho nên, chúng ta làm người anh, làm người chị cũng nên làm theo vậy.

Kỳ thực làm người thường sẽ tính toán được mất. Ví dụ nói tôi chăm sóc em trai, bản thân tôi có bị thiệt thòi không. Khi con người thường hay tính toán này kia, thì cuộc đời sẽ không thiết thực, không thoải mái. Cho nên, anh em gặp phải khó khăn thì phải toàn lực để giúp đỡ mới đúng.

Ở Thâm Quyển có một cô giáo, chồng cô ấy, em gái chồng đi làm ở Hạ Uy Di, ở Hạ Uy Di cuộc sống rất khó khăn. Chồng liền nói với vợ, anh muốn mang số tiền tích lũy được trong hai, ba năm này gửi cho em gái, vì em ở bên đó rất khó khăn. Nếu như chồng quý vị nói như vậy, quý vị phải trả lời như thế nào? Khi đó quý vị phải nghĩ đến lượng lớn phước lớn. Lúc đó quý vị phải nghĩ đến quân tử “thành nhân chi mỹ”, quý vị phải thành tựu phần “đễ” này của chồng, phần tâm yêu thương em gái

này, mà cũng là thành tựu hiếu tâm của chồng. Vì mẹ cha của chồng, thấy anh trai chăm sóc em gái như vậy, trong lòng của họ an tâm biết bao. Người vợ lập tức nói: cách làm này của anh em rất nề phục, cũng rất hoan hỷ, em sẽ giúp anh đi chuyển tiền. Vợ chồng tương trợ lẫn nhau như vậy, tin rằng tình nghĩa của họ sẽ càng ngày càng sâu sắc. Tuy chúng ta bỏ số tiền ra, nhưng ngược lại được gia đình hòa lạc. Tục ngữ lại nói: “gia hòa vạn sự hưng”, đã vạn sự hưng rồi còn sợ sau này không có tiền sao? Cho nên, nhân sinh phải hết nghĩa vụ, nhân sinh phải nhìn được xa, không thể nơi nơi đều tính toán. Đây là đạo nghĩa giữa anh em.

Chúng ta xem quan hệ thứ năm: bằng hữu hữu tín. Bạn bè không chỉ là lời nói phải có chữ tín, còn phải có tín nghĩa và nghĩa vụ của bạn bè.

Vào thời nhà Hán, có một người đọc sách tên là Trương Thiệu và Phạm Thức, hai người họ cùng học ở trong Thái Học, cảm tình rất tốt. Sau đó mỗi người đều trở về quê của mình, hẹn ngày này của hai năm sau, Phạm Thức sẽ đến thăm Trương Thiệu. Trải qua hai năm, Trương Thiệu nói với mẹ của ông: Bạn con hôm nay sẽ đến. Mẹ của ông liền nói: cuộc hẹn của hai năm trước, mẹ thấy có thể đều đã quên rồi. Nhà của hai người cách xa nghìn dặm. Trương Thiệu liền nói: Người bạn này của con là người rất giữ chữ tín, anh ta nhất định sẽ đến. Cho nên mẹ

của ông cũng bắt đầu chuẩn bị một số thức ăn phong phú. Quả đúng vậy, Phạm Thúc đúng hẹn đã đến nhà của Trương Thiệu. Đương nhiên “nhân phùng tri kỷ thiên bôi thiếu”, tình nghĩa của họ cũng theo ngày tháng ngày càng sâu sắc. Sau đó Phạm Thúc bệnh nguy kịch, Phạm Thúc dặn dò vợ: bà nhất định phải đi tìm Trương Thiệu, bảo với ông có thể không qua khỏi, mời ông ta đến tiễn tôi. Bà vợ nhanh chóng đi báo cho Trương Thiệu, vì thời gian quá cấp bách, Trương Thiệu vừa nghe được thông tin, lập tức đến cố hương của Phạm Thúc, nhưng đã sắp an táng rồi, mà Trương Thiệu vẫn chưa đến. Đội tỳ tiến hành đào huyệt, đo góc độ, đo thế nào cũng không chuẩn, không cách nào mang quan tài đi hạ huyệt được, kéo dài thời gian. Bỗng nhiên Trương Thiệu đến, vừa đo thì như thế nào? Thì đã chuẩn. Trương Thiệu tự thân đưa ông an táng. Cho nên, vì sao Phạm Thúc đi gọi Trương Thiệu đến giúp ông làm hậu sự? Đối với ông có tín nhiệm không sánh được. Ông rất rõ, người này không chỉ sẽ làm tốt hậu sự của ông, nhất định cũng sẽ chăm sóc vợ con của ông. Cho nên thời xưa tình nghĩa bằng hữu đó, chúng ta sau khi nghe xong cũng cảm động vô cùng.

Thời xưa có một người đọc sách khác tên là Chu Huy, học ở Thái Học. Gặp được một người bạn là Trương Kham, hai người cùng học tập, nhưng cũng không thường hay nói chuyện. Trương Kham thì luôn quan sát con người của Chu Huy thế nào. Sau đó bị những đức hạnh của lời nói, việc làm đó của ông cảm động, cảm thấy ông là một người rất đáng

để tín nhiệm. Một hôm Trương Kham nói với Chu Huy: tôi muốn đưa vợ con của tôi phó thác nhờ bạn chăm sóc. Ông nói ra lời này là đối với Chu Huy rất tín nhiệm. Nhưng Chu Huy không nói lời nào, vì bình thường cũng không có giao tiếp gì nhiều, nên không nói lời nào. Sau đó có thể Trương Kham bản thân ông tự hiểu rõ, ngày tháng của ông không còn nhiều, qua không bao lâu thì đã qua đời. Chu Huy nghe được tin này, dẫn theo đứa con của ông, đến nhà của Trương Kham tặng họ rất nhiều đồ ăn, rất nhiều đồ mặc. Con của ông rất khó hiểu, liền nói với cha: Cha à! Cha từ trước không có giao du với người này, tại sao sau khi ông ta chết rồi, đối với ông ta cha lại giúp đỡ lớn như vậy? Con ông có hoài nghi như vậy. Chu Huy liền nói: Lúc đầu Trương Kham nói muốn đem vợ con phó thác cho ta, ông ấy nhờ ta như vậy, nói lên ông ấy rất tín nhiệm đối với ta. Ông đã xem ta là tri kỷ, cho nên ở trong tâm ta cũng đã xem ông ta là bằng hữu. Người xưa họ không muốn làm trái tâm niệm đó của họ. Họ nếu như làm trái tâm niệm của họ, thì lương tâm họ sẽ cắn rứt. Cho nên, mặc dù không có giao tiếp sâu sắc, chung quy cũng đã xem ông là bằng hữu, thì nên hết nghĩa vụ của bằng hữu.

Giữa bạn bè với bạn bè, có những nghĩa vụ nào phải làm? Thứ nhất: là phải khuyên can lẫn nhau. Cái gọi là “thiện tướng khuyên, đức giai kiến, quá bất quy, đạo lưỡng”. Nếu như bạn bè có lỗi lầm, chúng ta không khuyên, như vậy thì không làm hết chức trách của bạn bè. Cho nên thứ nhất là khuyên ngăn. Thứ hai là phải quan tâm. Thứ ba là phải

khen ngợi lẫn nhau: “đạo nhân thiện, tức thị thiện, nhân tri chi, dĩ tu miễn”. Thứ tư không nói việc xấu trong nhà, không thể mang những việc không tốt trong nhà bạn nói ra ngoài, như vậy thì rất không có đạo nghĩa. Sau cùng phải có nghĩa của thông tài. Trong bài học, đối với vấn đề khuyên ngăn này chúng tôi đã nói rất nhiều. Vì sao vậy? Vì xã hội ngày nay tương đối phức tạp, mà con người chỉ có một đôi mắt, không thể mọi phương diện đều nhìn thấu được, cho nên rất cần sự nhắc nhở của cha mẹ, của con cái, của cấp trên, của cấp dưới, của vợ, của anh em, bạn bè. Cho nên, con người có nhắc nhở đối với đạo lý mới có thêm sự hiểu biết. Thứ nhất chúng ta có thể tiếp nhận khuyên ngăn của người khác, thứ hai cũng phải hiểu được làm thế nào khuyên nhủ thân hữu, cho nên chủ đề này mới nói đến nhiều.

Tiếp theo, quan tâm. Quan tâm người khác, trên thực tế chúng ta cũng phải thực hiện ở mọi lúc mọi nơi. Ta không thể dạy con cái rằng: bạn bè của con và thân hữu mới cần quan tâm, người khác thì không cần. Dạy như vậy có đúng không? Tâm của con người chỉ có một, làm sao có thể một tâm chia thành hai bên được? Khi chúng đối với người lạ rất lạnh nhạt, chúng có niệm ân đối với thân hữu không? Rất khó. Cho nên, khi chúng có thể quan tâm đối với tất cả mọi người, thì người thân như cha mẹ anh em của chúng, có lẽ nào chúng lại không quan tâm? Ví dụ chúng ta thường hay nhắc nhở con cái, khi gặp phải người đi lại khó khăn, càng nên cung kính, vì tâm lý của họ, vì cuộc đời họ đã có một

chút không trôi chảy. Nếu chúng ta dùng ánh mắt khác nhìn họ, sẽ khiến họ thấy không thoải mái. Từ một điểm nhỏ nhất này, trưởng dưỡng tâm nhân từ của con cái. Ví dụ khi đang ngồi xe bus, chỉ cần có người già bệnh, thai phụ lên xe, chúng ta lập tức dẫn con mình nhường chỗ, như vậy sẽ trưởng dưỡng tâm quan tâm người khác của chúng. Quan tâm bạn bè, không chỉ quan tâm bạn mà thôi, còn phải “ái ốc cập ô” nữa. Khi quý vị kính cha của bạn, quý vị tôn kính cha của bạn, thì bạn vui mừng, thậm chí anh chị em của bạn cũng vui mừng, quý vị có thể quan hệ rất tốt với gia đình, gia tộc của bạn. Cho nên gọi là “ái ốc cập ô”.

Thường chúng ta gọi điện thoại, cũng hai ba tháng rồi không liên lạc, ở trong điện thoại, quý vị nói với bạn: mẹ của bạn sức khỏe tốt không? Ba bạn gần đây tốt không? Tuy là một câu hỏi thăm nhẹ nhàng, cũng sẽ khiến tâm đối phương cảm thấy như thế nào? Rất ấm áp. Hơn nữa bây giờ chúng ta đã học Đệ Tử Quy, quý vị không chỉ quan tâm cha mẹ của bạn, quan trọng hơn là phải quan tâm đến giáo dục con cái của họ. Ngày nay hầu như tất cả gia đình, phần nhiều đều vì giáo dục con cái mà đau đầu. Cho nên chúng tôi mở rộng hơn, một năm trở lại đây, rất nhiều gia đình đều có được phương pháp, sự chuyển biến của gia đình đều rất lớn.

Có một bà vợ, lúc tôi ở Thâm Quyển giảng bài, cả nhà cô, chồng cũng đến, bốn người con đều đến, con cái cũng đều đã mười mấy tuổi rồi, học cấp hai, cấp ba, cùng đến nghe giảng. Rất thú vị, đúng lúc giữa vợ chồng cô ấy có chút không vui. Sau tiết học đó, cô ấy nói với tôi: vốn dĩ đều thấy đối phương sai, sau khi nghe giảng xong biết được trọng tâm của nho giáo, gọi là “hành hữu bất đắc, phản cầu chư kỷ”. Cho nên, tâm niệm này của cô ta, quay đầu nhìn lại cảm thấy tự mình còn làm không được tốt, không có tư cách để chê đối phương. Sau đó đối với con cái cũng như vậy, trước đây vốn nơi nơi đều xem con cái chỗ này không tốt, chỗ kia chưa tốt. Bây giờ sẽ nghĩ, có phải tôi làm gương làm chưa đến nơi đến chốn không? Tâm niệm khi đã chuyển, thì chương ngại tự nhiên được tiêu trừ. Cho nên chúng ta quan tâm bạn bè, tiến đến quan tâm gia đình của họ, quan tâm cuộc sống của họ.

Tiếp theo phải khen thưởng lẫn nhau, khẳng định lẫn nhau. Vì chúng ta ở trong con đường của nhân sinh, tâm trạng thường lúc này lúc nọ. Lúc này rất cần sự ủng hộ, sự an ủi của bạn bè. Lại có một câu nói: “văn nhân tướng khinh”. Vì sao văn nhân tướng khinh? Đáng vẻ ngạo mạn, thậm chí vì có tâm đố kỵ. Chúng ta suy nghĩ một chút, làm người văn nhân này, người đọc sách này, sanh khởi ngạo mạn đối với người khác, cảm thấy học vấn văn chương của mình rất tốt, của họ rất kém. Lúc họ khởi tâm niệm này, kỳ thực họ đã đang đọa lạc, học vấn của họ cả đời này có thể thành tựu được chăng? Không thể. Cái gọi là:

“học vấn thâm thời ý khí bình”, người thật có học vấn, nhìn tất con người đều rất hòa nhã, đều rất hoan hỷ, làm sao có thể khinh mạn. Cho nên chúng ta đọc sách thánh hiền, phải đối trị sát thủ của chính mình, chính là tâm đố kỵ. Mà tâm đố kỵ này phát ra, không chỉ mình bị hại, không chỉ đối phương bị ảnh hưởng, vấn đề lớn hơn là sẽ khiến con người trong xã hội bị ảnh hưởng. Ví dụ, người đọc sách này rất có đức hạnh, rất nhiều người theo họ học tập, nhưng quý vị lại đố kỵ họ, thậm chí dùng ngôn từ hủy báng họ, tạo thành một số đông người này đối với họ mất lòng tin, tội lỗi này thật quá lớn. Cho nên một người nếu như nơi nơi đều đố kỵ người khác, họ nhất định sẽ càng ngày đầu óc càng không linh hoạt. Vì họ chướng ngại người khác cơ hội học tập thánh giáo, học tập trí tuệ. Bồ thí pháp được thông minh trí tuệ, vậy nếu như chướng ngại người khác bồ thí pháp, thì sẽ bị kết quả ngu si. Cho nên chúng ta phải mở rộng tấm lòng, để thưởng thức người khác, để thực hành “đạo nhân thiện, tức thị thiện, nhân tri chi, dĩ tư miễn. Kiến nhân thiện, tức tư tế, tung khư viễn, dĩ tiệm tê”. Giữa bạn bè với bạn bè, đều có thể tùy hỷ lẫn nhau, khen ngợi lẫn nhau, vậy đoàn thể cũng vậy, hoặc giả là chúng ta học thuật giới cũng vậy, đều sẽ là một bầu không khí hòa nhã, đây là phải khen ngợi.

Thứ tư là không nói việc xấu trong nhà. Vì bạn bè tín nhiệm chúng ta, có thể sẽ mang số việc tương đối riêng tư của gia đình để cùng chúng ta thảo luận. Cho nên, những lời nói này chúng ta phải thật cẩn

thận, không thể nói ra ngoài. Vì quý vị nói ra sẽ bị người không tốt, đem đi gây ra những tin đồn nhảm, như vậy thì sẽ tổn thương đến nội tâm của bạn, hoặc giả gia đình của bạn. Cho nên, nếu người khác đã thành thật với nhau, chúng ta càng nên cẩn thận thận trong lời nói của mình. Đương nhiên, thực ra, trong nhà rất nhiều chuyện riêng tư cũng không cần phải đi nói với mọi người. Ví dụ nói: chồng của mình có những điểm nào không tốt, đi nói với hàng xóm, nói với bạn bè, nói đến sau cùng có thể những lời này sẽ truyền đến tai của ai? Truyền đến tai chồng mình, anh ta nhất định sẽ nổi giận. Đến lúc đó quan hệ vợ chồng, chắc có ảnh hưởng không tốt. Không chỉ quan hệ vợ chồng không tốt, mà còn khiến cho người khác xem thường, xem nhẹ quý vị, thậm chí còn đối với chồng quý vị cũng không tôn trọng, như thế thì không tốt. Cho nên, đối với chồng phải “xấu che tốt khoe”. Nếu như một ngày nào đó anh ấy phát hiện, mình làm còn chưa được tốt, mà vợ mình ở bên ngoài khen ngợi, khẳng định mình, anh ta nhất định sẽ cảm thấy phải càng nỗ lực, không thể cô phụ sự kỳ vọng của vợ đối với anh ta. Điều này rất quan trọng. Cho nên, phải không nói việc xấu trong nhà.

Cái cuối cùng phải có nghĩa của thông tài. “Tài” này không những chỉ tiền tài, vật phẩm, chúng ta còn có thể đem nó mở rộng ra thêm là nội tài và ngoại tài:

Nội tài: chỉ lao lực, kinh nghiệm, trí tuệ.

Ngoại tài: chỉ tiền bạc, vật phẩm

Vì nhân sinh khó tránh lên xuống, cho nên khi bạn bè thực sự có tình huống khẩn cấp. Ví dụ nói: cha mẹ của bạn vừa mới lâm trọng bệnh, tức thời họ không thể chuẩn bị được nhiều tiền như vậy. Cho nên chúng ta phải cứu người nguy cấp, nếu có năng lực, lập tức giúp đỡ họ. “Huệ bất tại đại”, ân huệ không ở chỗ lớn nhỏ, ở lúc đang nguy, trong lúc nguy cấp đó, quý vị có thể quan tâm giúp đỡ cho họ như vậy, họ sẽ vô cùng cảm động. Đây là giữa bạn bè chúng ta có nghĩa của thông tài.

Tôi nhớ lúc nhỏ, khi khai giảng, có một số thân thích không có tiền đóng học cho con cái, cha tôi nhất định sẽ mang ra giúp đỡ. Hơn nữa, mang ra tiền này, tôi có thể cảm nhận được thái độ của cha là gì? Ngoài thành khẩn ra, còn có thái độ không muốn họ phải trả tiền, coi như là giữa thân nhân giúp đỡ lẫn nhau thôi. Cho nên, kỳ thực những hành động lời nói của cha mẹ làm, đối với con cái đều có ảnh hưởng một cách vô tri vô giác. Bài này hôm nay chúng ta học đến đây, cảm ơn.

Hết tập 28

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy**GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không****CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc****GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005****Giảng rõ về Đệ Tử Quy****Tập 29**

Chào tất cả quý vị! Sáng nay chúng ta giảng đến câu tín nghĩa, đạo nghĩa giữa bạn bè với nhau. Cũng nhắc đến giữa quan hệ bạn bè, nên khuyên bảo nhau, quan tâm nhau, khen ngợi và tán thán nhau. Thật ra khi quý vị khen ngợi người khác, thì bản thân mình cũng được thơm lây.

Câu tiếp theo là “bất ngôn gia xú”. Câu cuối cùng là “thông tài chi nghĩa”. Tài được chia làm hai loại là nội tài và ngoại tài. Nội tài là dùng sức lực của mình, trí tuệ, kinh nghiệm của mình để giúp đỡ người khác. Tục ngữ cũng nói: “giúp lúc khó không giúp cái nghèo”. Các bạn! Nghèo là gì? Không có tiền mới gọi là nghèo sao? Họ không có tiền rồi cũng có thể có tiền, chỉ cần họ có chí khí, chỉ cần họ chịu học hỏi. Cho nên, sợ nhất là ngay cả chí khí, ngay cả tâm học hỏi họ cũng không có, đó mới chính là nghèo. Khi đối phương có thái độ như vậy, nếu quý vị đem tiền đến giúp họ, thì họ càng lúc càng ỷ lại, thậm chí càng lúc càng cảm thấy đó là lẽ đương nhiên. Như thế chúng ta nghĩ là giúp họ nhưng thật ra đã hại họ. Cho nên giúp người khác cũng phải dùng trí tuệ, bằng không là sẽ lấy thiện tâm làm việc ác.

Ví dụ nói, họ không có trách nhiệm đối với gia đình, thường đi nhậu nhẹt, rồi đến mượn tiền quý vị, vậy quý vị có cho họ mượn không? Không cho. Nhưng quý vị cũng không được đuổi họ đi, bởi như vậy sẽ gây kết oán. Quý vị nên mời họ vào nhà ngồi một chút, chỉ cần quý vị rất có nguyên tắc, thì họ sẽ không đụng được tiền của quý vị. Ngồi một chút nhưng cũng phải nói với họ một vài câu đạo lý làm người, thậm chí cho họ một số kinh nghiệm thực tế trong công việc của quý vị, hoặc là kinh nghiệm rèn luyện bản thân. Nói với họ để họ có được những tích lũy trong trí tuệ, hoặc là trong năng lực làm việc của mình. Đương nhiên là phải chuẩn bị một quyển Đệ Tử Quy đưa cho họ. Người lớn rất sĩ diện, quý vị không nên nói: anh phải học hết quyển sách này cho tôi, quyển sách này anh chưa học hết. Quý vị không nên nói như vậy, chúng ta phải khéo dùng phương tiện mà nói: Anh có đứa con trai, con trai của anh rất đáng yêu. Tóm lại quý vị cứ lựa lời hay mà nói. Con của anh rất đáng yêu, quyển sách này mà cho con anh học, thì chắc chắn sau này sẽ rất có triển vọng.

Nhưng các bậc Thánh nhân của chúng ta nói, giáo dục là “thượng sở thí, hạ sở hiệu”. Chúng ta làm bậc cha mẹ mà, phải làm gương tốt cho con cái thấy. Quý vị đừng nên nói họ không phải là tấm gương tốt, đúng không? Khuyên họ làm như vậy, tin rằng từng chút từng chút cũng khiến cho họ dần dần chuyển biến quan niệm. Điều này là đến từ sự tin tưởng “nhân chi sơ tánh bản thiện” của chúng ta. Tâm chân thành tâm như vậy, tâm bình đẳng như vậy, chúng ta mới đảm nhiệm được.

Ở đây có “thông tài chi nghĩa”. Chữ tài này không chỉ là tiền tài, mà còn chỉ cho những kinh nghiệm, trí huệ của chúng ta. Đợi đến lúc họ học được những kinh nghiệm, phương pháp, trí huệ này rồi, tin rằng họ cũng có thể tổ chức tốt gia đình của mình. Cho nên, sự giúp đỡ này của chúng ta, không chỉ giúp nhất thời, mà còn giúp cả cuộc đời của họ. Đây là chúng ta nói đến giữa quan hệ bạn bè, không cần ngôn ngữ đạo nghĩa, tín nghĩa.

Ngoài những nghĩa vụ trong quan hệ ngũ luân này ra, chúng ta cũng cần hồi tưởng lại, sở dĩ ngày nay chúng ta có lời giáo huấn của Thánh Hiền, là từ đâu mà có? Là nhờ mấy ngàn năm mồ hôi nước mắt của các bậc Thánh nhân, trải qua rất nhiều điều gian khổ, mới lưu lại được những trí huệ tinh túy như vậy, tuyệt đối không phải ngẫu nhiên mà có.

Nhiều năm về trước, tôi nghe Thầy của tôi - Hòa thượng Tịnh Không nói về một đoạn đạo lý. Thầy nói tứ đại cổ văn minh trên toàn cầu, bây giờ chỉ còn lại một nước, đó là nước nào? Là nước ta, đáp án rất chính xác. Có phải lão tổ tông của tứ đại cổ văn minh này, ở trước mặt thần minh, sau đó thần minh nói: các vị đến rút thăm, ai rút được thì không bị diệt vong, chẳng ai muốn diệt vong cả. Lão tổ tông của nước ta rút được, tốt quá rồi nước mình không bị diệt vong, có phải như vậy không? Có quả ắt có nhân. Cho nên vì sao các nước cổ văn minh khác diệt rồi, mà nước ta không diệt? Điều này tuyệt đối không phải ngẫu nhiên. Cho nên, Thầy tôi tự thuật một đoạn này, khiến cho tôi tập trung toàn bộ lực chú ý, bởi vì chưa bao giờ tôi nghĩ đến vấn đề này. Thầy lại nói tiếp, vì các bậc tổ tông biết quá nhiều về cuộc đời. Ví dụ nói “nhân sanh thất thập cổ lai hy”, rất nhiều người sống đến 40 tuổi, 50 tuổi, đột nhiên quay đầu lại xem con đường mà mấy mươi năm mình đã đi qua, họ sẽ có cảm xúc, họ nói: nếu như cuộc đời tôi được quay trở lại một lần, nhất định tôi không phạm nhiều sai lầm như vậy. Nếu như cuộc đời này đâu đâu cũng có sự hối tiếc như vậy, thì không viên mãn rồi.

Vì tổ tông của chúng ta biết rằng, nếu như không truyền thừa trí huệ, thì cuộc đời của con người có thể phải bắt đầu tìm lại từ đầu. Cho nên, vì con cháu đời sau của họ, thậm chí bởi yêu thương tất cả nhân loại, mà các ngài hy vọng có thể đem trí huệ mấy ngàn năm, truyền thừa lại cho chúng ta. Vì thế đã phát minh một công cụ truyền thừa trí huệ, gọi là cổ văn. Một người làm được một việc lớn lao,

nhất định là bắt đầu từ tâm niệm đó. Cho nên, nếu có tấm lòng từ ái này thì sẽ có phương pháp tốt. Các bậc tổ tông của chúng ta quan sát được, nếu như ngôn ngữ và văn tự không phân khai thì không thể truyền lại được. Ví dụ nói, chúng ta suy nghĩ một chút, nước La Mã có lưu lại văn tự hay không? Có. La Mã còn lưu lại rất nhiều văn chương. Bây giờ ai đọc được? Các nhà lịch sử học chưa chắc đọc đã hiểu. Nhà khảo cổ học cũng vậy. Lưu vực con sông này có lưu lại văn tự không? Có. Bây giờ chẳng mấy người đọc được, ngay cả chữ cũng không đọc được, thì không thể hiểu được ý nghĩa trong đó.

Tôi đã từng trò chuyện với một người bạn, anh ta nói rằng anh đã xa quê hương hai mươi mấy năm, khi trở về, nói chuyện với những người thân, có rất nhiều từ anh không hiểu, hoặc là họ không hiểu anh nói gì. Cho nên, ngôn ngữ 20 năm đã có chút thay đổi, huống gì 2000 năm thì thay đổi quá nhiều rồi. Ví dụ văn viết và văn nói hoàn toàn không giống nhau, vậy người ở 2000 năm về trước viết văn, quý vị hiểu được sao? Chắc chắn quý vị không thể hiểu được rồi. Cho nên phải biết điều này, tất cả những người viết văn đều không dùng ngôn ngữ lúc đó, vậy họ dùng ngôn ngữ gì? Là cổ văn. Cho nên mấy ngàn năm, tất cả văn chương trí huệ, đều dùng cổ văn viết ra. Khi chúng ta hiểu được cổ văn, thì chúng ta có thể trực tiếp làm đệ tử của Khổng Tử 2000 năm trước rồi, cũng có thể làm đệ tử của Mạnh Tử nữa chứ. Cổ văn là siêu việt thời gian không gian, là học tập trí huệ của Thánh Hiền. Cho nên, các bậc tổ tông của chúng ta cho con cháu đời sau của họ một ân đức lớn nhất, chính là cổ văn. Khi tôi nghe đến đây, trong lòng cảm thấy rất xấu hổ, bởi vì ngữ văn của tôi không tốt. Khi tôi học cấp ba, thường đến tiết cổ văn là lúc nào cũng ngủ gục. Nghe xong những lời này của Thầy, đột nhiên cảm thấy các bậc tổ tông đã dùng sinh mạng của họ để thành tựu chúng ta, mà chúng ta lại vứt nó ở đâu? Vứt vào trong thùng rác, nên lúc đó nước mắt tôi liền chảy ra, đây là nước mắt xấu hổ. Bình thường bạn bè giúp chúng ta bưng ly trà, thì chúng ta rối rít cảm ơn họ, nhưng các bậc tổ tông đã mấy ngàn năm, dùng sinh mạng của mình để thành tựu đàn hậu thế chúng ta, nhưng chúng ta không thấy được. Cho nên, lúc đó tôi khởi lên một ý niệm, là nhất định phải cố gắng học tập cổ văn, cố gắng học tập kinh điển của Thánh Hiền. Sau đó tôi mới bắt đầu mở Đệ Tử Quy, mới bắt đầu mở Luận Ngữ ra, đột nhiên cảm nhận được, dường như nó không quá khó như trước đây, đột nhiên cảm giác như tôi với nó khoảng cách như thế nào? Xích lại gần, đọc câu nào thì thích câu đó, sao mà tôi nghĩ xa như vậy? Nhìn xa trông rộng. Vì sao trước đây cảm thấy rất khó? Vì sao khi rơi nước mắt rồi lại thấy nó không khó nữa? Từ sự việc này, tôi cũng cảm nhận được một câu nhắc nhở: “tất cả pháp từ tâm tướng sanh”.

Các bạn! Chương ngại nằm ở đâu? Ở tâm chúng ta, khi mình cảm thấy rất khó, thì nó rất khó, khi quý vị buông bỏ những chương ngại này đi, thì nó không còn khó nữa. Cho nên xác thực, khi tâm niệm

của chúng ta sám hối rồi, thì tâm niệm đó sẽ thật sự khởi lên sứ mệnh, nó rất tương ứng với những kinh điển này. Cho nên các bạn! Tôi có thể học tốt cổ văn, thì nhất định quý vị sẽ học tốt hơn tôi nữa.

Phương pháp học cổ văn cũng rất đơn giản. Thầy Lý Bình Nam đã từng nói, chỉ cần quý vị thuộc được 50 bài cổ văn, thì có thể đọc cổ văn rồi. Nếu quý vị thuộc được 100 bài cổ văn, thì quý vị có thể viết được cổ văn. 50 bài có khó không? Không khó. Đệ Tử Quy đã là mấy bài rồi? Không nhiều như vậy đâu. Đệ Tử Quy chúng tôi đếm chỉ 6 bài : Nhập Hiếu, Xuất Để, Cẩn, Tín, Ái Chúng, Thân Nhân thì ngắn hơn. Với lực học văn dư thừa của quý vị, quý vị phải đọc 18 chương Hiếu Kinh. Kỳ thực đọc 50 bài cổ văn không khó, 100 bài cũng không khó, quan trọng nhất là ở chỗ bền lòng, “khoan vi hạn, khẩn dùng công, công phu đáo, trệ tắc thông”. Cho nên, một tuần lễ chúng ta thuộc được 300 chữ là được rồi, 300 chữ thì không nhiều lắm. Đệ Tử Quy là 1080 chữ, mỗi tuần chúng ta thuộc 300 chữ, như vậy trong một năm thuộc được bao nhiêu chữ? Hơn một vạn chữ, vậy là thực lực quá hùng hậu rồi. Cho nên xác thực, sự thành tựu đều ở chỗ kiên trì, bền bỉ. Chỉ cần kiên trì được một, hai tháng, bảo đảm quý vị càng học càng hoan hỷ. Bởi vì nghĩa lý của cổ văn vô cùng sâu rộng, mỗi lần quý vị đọc thì sự hiểu biết cũng đã khác đi một chút. Tùy theo thực tiễn của chúng ta, tùy theo trí huệ của chúng ta, có thể càng lúc cảm nhận càng sâu rộng.

Cho nên, hôm nay chúng ta làm con cháu của Viêm Hoàng, chúng ta có tín nghĩa, có đạo nghĩa thì phải đem trí huệ truyền thừa lại. Muốn truyền trước tiên phải như thế nào? Phải “thừa”. Gọi là “tiếp nối người trước, mở mang cho đời sau”, không có thừa thì không thể truyền được. Không có thừa thì sẽ truyền sai. Cho nên, chúng ta đã có sứ mệnh này, thì phải cố gắng làm tự bản thân.

Nhiều bạn nói rằng: thầy Thái à! Phải giống như thầy mới làm được. Kỳ thật đây là do phân biệt. Đại Học cho chúng ta lời nhắc nhở rằng: “Người xưa muốn làm sáng tỏ Minh đức trong thiên hạ thì trước phải giữ yên đất nước. Muốn giữ yên đất nước, trước phải giữ yên gia đình. Muốn giữ yên gia đình, trước phải sửa đổi thân mình. Muốn sửa đổi thân mình, trước cái tâm phải ngay thẳng. Muốn cái tâm ngay thẳng, trước phải giữ ý chân thành. Muốn cho ý chân thành, trước phải đạt đến chỗ hiểu biết. Đạt đến chỗ hiểu biết nằm ở chỗ trừ khử vật dục”. Đây đã chỉ ra toàn bộ phương pháp tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ. Có quy định ngành nghề nào mới được làm không? Không có. Mọi ngành nghề, mọi lứa tuổi đều có thể làm được. Cho nên trước hết phải làm từ “cách vật chí tri”. Cách vật là cách trừ vật dục, tức là trừ bỏ những thói quen xấu, bây giờ có thể làm được. Khi dục vọng của chúng ta nhẹ đi rồi, tâm chí sáng suốt, thì tự nhiên tâm thành ý chánh. Bắt đầu sửa đổi từ ngôn ngữ hành vi của chính mình. Khi chúng ta sửa đổi, thì gia đình chúng ta sẽ thay đổi, nơi làm việc của cũng sẽ thay đổi. Như thế quý vị mới xứng đáng là học trò của Khổng Tử.

Giáo dục của các bậc Thánh Hiền rất hay. Vì vậy mỗi người ở trong thời đại lớn này, đều có thể làm tròn trách nhiệm của con cháu Viêm Hoàng.

Từ quan hệ ngũ luân, chúng ta tìm được góc độ của nhân sanh, định vị của nhân sanh. Khi đôi chân của chúng ta đứng vững, thì tự nhiên có thể bước đi vững vàng, để cho con người từng bước, từng bước đi thật vững chãi, thật có giá trị.

Chúng ta xem tiếp, cùng nhau đọc qua một lượt nhé: “Phàm xuất ngôn, tín vi tiên, trá dữ vọng, hề khả yên, thoại thuyết đa, bất như thiểu, duy kỳ thi, vật nịnh xảo, gian xảo ngữ, uế ô từ, thị tình khí, thiết giới chi”.

“Phàm xuất ngôn, tín vi tiên”. Chúng ta phải nói lời đáng tin, đối với mỗi lời nói của mình đã phát ra, thì tuyệt đối phải giữ trong lòng, phải thực hành, phải thực hiện.

Ở thời đại Xuân Thu có một người tên là Quý Trát. Lần nọ vua phái ông ta đi sứ sang nước Lỗ, trên đường đi, Quý Trát phải đi qua nước Tề. Ở thời đại Xuân Thu có rất nhiều nước, gọi là 8 trăm chư hầu. Cho nên, trong quá trình đi cũng phải đi qua những nước này. Đến nước Tề, vua nước Tề mời ông ăn cơm, mở tiệc chiêu đãi ông. Khi ngồi xuống ăn cơm, vua nước Tề từ đầu đến cuối không nhìn mặt ông, mà chỉ nhìn chăm chăm vào thanh bảo kiếm mang trên người của ông ta. Vì thanh bảo kiếm đó rất đẹp, cho nên vua nước Tề không giấu được sự ưa chuộng thanh bảo kiếm đó của mình. Trong lòng Quý Trát liền nghĩ rằng: ông vua này có vẻ rất thích thanh bảo kiếm này của mình. Nhưng trước đây bảo kiếm được tượng trưng cho điều gì? Tượng trưng cho địa vị. Cho nên, đi sứ qua các nước khác, lễ nghi bắt buộc là phải mang thanh kiếm này. Vì thế lúc này không thể tặng cho vua được, phải đợi đến khi hoàn thành nhiệm vụ ông sẽ tặng cho vua, trong tâm Quý Trát liền khởi lên ý niệm như vậy.

Sau khi đi sứ sang nước Lỗ thuận lợi rồi, trở về lại đi qua nước Tề, ông ta liền đến thăm vua nước Tề rồi lấy bảo kiếm tặng cho vua. Nhưng điều không may đã xảy ra, trong khoảng thời gian này vua nước Tề đã qua đời. Sau khi Quý Trát biết được chuyện này, liền đến trước mộ phần của vua, tế bái vua, tế bái rồi lại thuận tay đem thanh bảo kiếm treo lên cây ở bên phần mộ, rồi đi. Đám tùy tùng gọi ông ta lại: Chủ nhân à! Người làm như vậy có quá lắm không? Vì Người chưa từng đích thân hứa tặng cho vua nước Tề thanh bảo kiếm này. Vả lại dù Người có hứa với ông ấy, thì ông ấy cũng đã chết rồi. Quý Trát liền nói với đám thuộc hạ của ông rằng: tâm của ta đã hứa tặng cho ông ấy từ lâu rồi, sao có thể vì ông ta chết rồi mà ta làm trái với tâm của mình? Ông nói một câu rất cảm động: “thĩ ngô tâm dĩ hứa chi, khởi dĩ tử bội ngô tâm tai”. Sao có thể dùng cái chết của họ làm trái với lương tâm tôi, làm trái với lời hứa của tôi được. Cho nên, chữ tín của người xưa không chỉ ở trên ngôn ngữ, mà ngay cả trong ý niệm họ cũng

không muốn làm trái. Không muốn làm trái người khác, họ cũng không muốn làm trái với lương tâm của chính mình. Thấy tấm gương người xưa như vậy, chúng ta phải cố gắng học tập theo họ.

Năm ngoái, tôi ở nhà cô Dương nửa năm. Buổi sáng nọ, cô nói rằng, hôm qua cô nằm mộng, mộng thấy có một cái hầm rất sâu, hầm đó như thế nào? Là một màn đen kịt. Cô đi vào trong đó thấy có rất nhiều tủ sách, mở tủ sách đó ra, trên mỗi quyển sách là một lớp bụi dày, phỉ phỉ lớp bụi đó đi, cô xem thì thấy đó là Tứ Thư, Ngũ Kinh. Cô Dương nằm mơ như vậy, cô liền khởi lên một ý niệm, suốt cuộc đời này nhất định phải dốc hết tâm lực hoằng truyền văn hóa. Vì có ý niệm như vậy, nên cô không muốn làm trái với ý niệm này. Sau này đó có cơ hội đến Hải Khẩu phát triển, cô dẫn tôi đi cùng. Rồi lên Sơn Đông Khúc Phụ càng cảm nhận được nền văn hóa đã thoái thất quá nghiêm trọng. Cho nên, ở Bắc Kinh, cô thành lập trang web Đại Phương Quảng Văn Hóa Công Ích. Chữ tín mà cô giữ không phải là giấy trắng mực đen, cũng không phải ngôn ngữ đối với bất cứ người nào, mà là ở tâm của chính mình, ở lời hứa của chính mình. Những quyển sách dính nhiều bụi bặm này, phải nhờ vào mỗi đứa cháu như chúng ta, dùng chân thành phỉ sạch sẽ. Không những phỉ sạch, mà còn cần điều gì? Phải mở ra đọc. Rồi sao nữa? phải cố gắng thực hành. Không phải chỉ đọc mà cần phải thực hành nữa.

Chúng ta hồi tưởng lại một chút, ban đầu cổ văn bị phế bỏ, nguyên nhân là do không có ai học cổ văn hay sao? Có đúng vậy không? Không đúng, trái lại là do những người học nhiều cổ văn lại phế bỏ nó. Cho nên. đọc sách nhiều chưa hẳn có ích. Đệ Tử Quy nói: “bất lực hành, dẫn học văn. Trưởng phù hoa, thành hà nhân”. Những thạc sĩ Trung văn, tiến sĩ Trung văn chỉ đem lại tặng trưởng phù hoa, đem lại danh dư lợi dưỡng cho họ. Khi họ không có thực chất, thì họ hiểu những đạo lý đó chính là không, là hư. Lâu ngày như vậy thì ngôn ngữ và hành vi của họ càng hành càng xa. Khi họ đi dạy văn hóa Trung Quốc, thì người nhận sự giáo dục này trong tâm của họ có cảm thọ như thế nào? Là nói một đường làm một nẻo. Đây không phải là hoằng dương văn hóa, mà là gì? Là hủy báng văn hóa. Thực sự cổ văn gặp phải sự trắc trở như vậy, vấn đề không phải ở chỗ những người phế bỏ cổ văn. Những người phế bỏ đó chỉ là tia dẫn lửa. Vậy nguyên nhân chính là ở đâu? Chúng ta phải tìm cho ra nguyên nhân chính, không nên đẩy trách nhiệm ra ngoài. Nguyên nhân chính ở chỗ, người đọc sách không thực hiện lời nói đi đôi với việc làm. Ví dụ những người đọc sách có thể thực hành được Đại Học, Trung Dung và Đệ Tử Quy, thì những người tiếp xúc với họ có muốn hủy bỏ văn hóa này không? Không thể có! Thậm chí họ sẽ cùng với quý vị như thế nào? Noi theo quý vị. Cho nên, chúng ta thấy mấy ngàn năm, những người tuân theo lời giáo huấn của Thánh Hiền này, đều được vạn dân ủng hộ yêu mến.

Như ở Hải Khẩu vào triều đại nhà Minh xuất hiện một danh thần tên là Hải Thụy. Chúng ta đều đã nghe qua “Hải Thụy bãi quan”. Tôi đến một khu vực nào, cũng rất thích đi thăm viếng những danh

nhân nơi đó, những người được lưu danh trong sử sách. Bởi vì họ đều dùng tâm của mình viết lại lịch sử, đều dùng tâm của mình phụng hiến cho quốc gia xã hội, chúng ta có thể “kiến nhân thiện, tức tư tề”. Cũng có thể hiểu được họ ở trong khu vực này có sự ảnh hưởng ngấm ngầm. Cho nên chúng tôi vào đến mộ của Hải Thụy, nhìn thấy hai hàng chữ vô cùng chấn động, Hải Thụy nói: “phấn thân toái cốt toàn bất nguyện, chỉ lưu thanh bạch tại nhân gian”. Các bạn! Từ hai câu nói này, quý vị có thể cảm nhận được ông ta là người đức hạnh như thế nào không? Vô cùng thanh liêm. Cho nên, khi tôi thấy được khí tiết của Hải Thụy như vậy, lại xem lời giới thiệu về cuộc đời của ông, xem rồi rất cảm động. Vì chỉ cần Hải Thụy đến một địa phương nào đó làm quan, thì tất cả tham quan ô lại và ác bá cường hào, mặc dù ông chưa xuất hiện nhưng những người này đều nhanh chóng “chuồn là thượng sách”. Vì họ biết Hải Thụy là người ngay thẳng chính chính trực. Cho nên, chỉ cần ông đến địa phương nào, thì nhân dân ở đó đều khắp chốn mừng vui.

Vì thế một người thật sự thực hiện được lời dạy của Thánh Hiền, thì họ có bị phản đối không? Không thể có chuyện này. Nên khi Hải Thụy nhận chức tại Nam Kinh, và qua đời ở đó. Sau khi ông qua đời, người xưa chú trọng lá rụng về cội, nên đưa Hải Thụy từ Nam Kinh về Hải Nam. Ở Nam Kinh khi linh cữu bắt đầu di chuyển, tất cả mọi người đều mặc hiếu phục, như cha mẹ qua đời, bi thương giống như mất đi cha mẹ vậy. Từ đây ta thấy được “đắc đạo gia đa trợ”, người nỗ lực thực hành chánh đạo, nhất định thu phục được lòng người. Cho nên, vì sao văn hóa cổ văn của chúng ta bị phá hủy, không nên trách người khác, mà trách tất cả những người đọc sách Thánh Hiền chúng ta, không diễn tốt nó. Vì vậy, chỉ cần bây giờ chúng ta, học một câu làm được một câu, tin rằng nhất định có thể xoay chuyển được sự hiểu lầm về văn hóa của người đời, tiến một bước, họ còn có thể thực hiện, học tập làm theo.

Khi trong tâm của chúng ta khởi lên ý niệm, phải giúp gia đình, phải giúp xã hội, phải giúp tổ tông, thì chúng ta phải tuân thủ lời hứa của mình. Ngôn ngữ cũng không thể dùng để lựa chọn đối tượng, giữ chữ tín nhất định phải buôn bán công bằng, không phải làm nghề buôn bán mới buôn bán công bằng, mà là đối đãi với tất cả mọi người, chỉ cần nói được làm được, bằng không thì quý vị trước phải suy nghĩ kỹ càng rồi hãy đồng ý. Gọi là “sự phi nghi, vật khinh nặc, cầu khinh nặc, tiến thoái thối”. Phải suy nghĩ rõ ràng, khi đã đồng ý rồi thì không được hối hận.

Thời nhà Hán có một vị thái thú tên là Quách Cấp. Một hôm, ông đi qua khu vực quản lý của ông, đến địa phương này, có rất nhiều đứa nhỏ, những đứa nhỏ khoảng mười mấy tuổi này vây quanh chào ông, những đứa nhỏ ngây ngô nói: thái thú! Lần sau, khi nào ông mới đến đây? Quách Cấp cũng rất kính trọng những đứa nhỏ này, nên những lời chúng hỏi ông cũng không thờ ơ, ông bắt đầu đếm, có lẽ ngày nào đó trong vài tháng sau ông đến tuần tra ở đây, nên nói với chúng ngày đó ông sẽ đến. Cuối cùng,

những đứa nhỏ này tiễn ông xong rồi ai về nhà nấy. Lần sau ông đến tuần tra ở địa phương này, nhưng lại đến sớm hơn ông nói một ngày, tùy tùng của ông đi vào địa phương rất tự nhiên, ông liền nói: không được, ta đã hẹn trước với những đứa nhỏ rồi, nên hôm nay ta ở ngoài thành một đêm, đợi đến đúng hẹn, ta mới vào làng. Quả đúng như dự đoán, những đứa nhỏ này cũng ở đó đợi ông. Hán Quang Vũ Đế rất tôn kính Quách Cấp, còn khen ngợi ông là “hiền lương thái thú tín chi chí”, chữ tín của ông đã đến tận đỉnh, không chỗ sai sót. Sau này Quách Cấp sống đến 86 tuổi, rồi không bệnh mà chết.

Đối với chữ tín chúng ta cũng không nên phân biệt tuổi tác, thậm chí không phân biệt già trẻ, giàu nghèo, đối với bất cứ ngành nghề nào, chúng ta cũng không khinh mạn, đều giữ đúng lời hứa của mình.

“Phàm xuất ngôn, tín vi tiên, trá dữ vọng, hề khả yên”. Nghĩa là chúng ta không giữ chữ tín, còn **vịn cớ**. “Trá” là lừa dối. “Vọng” là dùng lời thêu dệt để che đậy sự thất tín của mình, như vậy có thể tạo thành “thằng yếm sức, tăng nhất cô”. Đến khi mọi người hiểu được, quý vị không muốn thừa nhận sự thất tín của mình, thì danh xưng của quý vị có thể càng ngày càng kém. Đương nhiên, tai họa không thể ngờ trước được, họa phước có thể đến trong sớm tối. Rất có thể quý vị cũng muốn giữ chữ tín, nhưng trong cuộc sống xuất hiện những vấn đề, khiến quý vị không thực hiện được lời hứa, lúc này chúng ta phải làm sao? Chuyện thế gian, một chữ có thể giải quyết, đó là chữ ‘thành’, chúng ta thành khẩn công bố. Vì nếu họ thật sự hiểu được tình trạng của quý vị, lại hiểu được thành ý của quý vị, họ cũng sẽ lùi một bước. Vì có ép quý vị như thế nào đi nữa, thì cũng ra sao? Cũng không ích lợi gì. Nhưng nếu như quý vị tiếp tục che đậy, thì họ càng lúc càng phẫn nộ, càng lúc càng không vui, đến lúc đó thì quý vị rất khó giải quyết. Cho nên, hứa với người khác, tuyệt đối không thể kéo dài, càng kéo dài càng khó giải quyết.

Tôi có một người bạn, người thân của anh nợ nần rất nhiều, anh ta đi trả nợ cho người ta, nhưng anh rất hồi hộp, sợ đối phương có thái độ không tốt với mình. Sau đó, bạn của anh ta khuyên rằng, anh nên thành thật nói chuyện với họ rằng: tôi thì như vậy, bây giờ quý vị làm những chuyện như báo thù ác liệt, thì quý vị không lợi ích gì, tôi cũng không lợi ích gì. Bây giờ tôi thành khẩn đến trả tiền cho quý vị, một tháng tôi trả cho quý vị bao nhiêu. Anh nên chân thành nói với họ. Sau đó kết quả cũng rất suôn sẻ. Cho nên, phương pháp xử sự làm người của thế gian, chúng ta không nên nghĩ về nó quá phức tạp, mà nên dùng thành tín để đối đãi.

Câu tiếp theo: “thoại thuyết đa, bất như thiếu, duy kỳ thị, vật nịnh xảo”. Gọi là, nói nhiều thì sai nhiều, đừng nên nói thao thao bất tuyệt, vì khi quý vị thao thao bất tuyệt, có rất nhiều lời không kịp suy

nghĩ rõ ràng, thì sẽ như thế nào? Đã nói ra rồi. Một khi nói ra rồi thì sao? Thì không thể lấy lại được. Cho nên Khổng Tử mới nói: “tam tư nhi hậu hành, tam tư nhi hậu ngôn”, vì thế ngôn ngữ cũng phải cẩn thận.

Trong Dịch Kinh có nói đến “kết nhân chi từ quả, tảo nhân chi từ chúng”. Người hiền lành thì lời nói như thế nào? Nói ít. Người nóng nảy lại nói rất nhiều. Quý vị thấy một người thao thao bất tuyệt, thì tâm của họ có an không? Không an, rất nóng nảy, không có tính an toàn. Khi một người ở trong tâm cảnh như vậy, thì rất dễ nói bậy, rất dễ có lỗi với người khác. Tâm của quý vị loạn, tục ngữ có câu “họa bất đơn hành”, đó đều là tâm không có chủ tể, mới phạm lỗi hết lần này đến lần khác. Cho nên, tâm phải lắng xuống, khi nói ít tâm sẽ ôn hòa hơn, tâm con người đã ôn hòa thì đối với hoàn cảnh sống, đối những sự việc phát sanh, đều có thể quan sát, quán chiếu được rõ ràng minh bạch, nên không dễ phạm sai lầm được.

Các bạn! Không nên học xong đoạn này rồi, về nhà lại không nói chuyện nhé. Khi cần nói thì phải nói. Như tôi từ nhỏ rất nhiệt tâm, cộng thêm hai chữ nữa là ‘quá mức’. Cho nên khi thấy người khác không siêng năng học hành, thì tôi nói rề rề bên lỗ tai của người đó. Họ nghe tôi nói, đầu họ sắp như thế nào? Sắp xây xẩm rồi, mà ta không biết để dừng cho đúng lúc.

Khi tôi học cấp ba, rất nhiều bạn học đều có bạn gái, tôi thì không có bạn gái, vì sao vậy? Vì những bạn đó đều không thích nói chuyện, cộng thêm gương mặt của họ rất bảnh trai, rất bảnh trai hình như rất dễ kết được bạn gái. Cho nên, tôi cũng bắt đầu giả bảnh trai và cũng không nói chuyện. Không nói chuyện một ngày, tôi muốn phải kiên trì một thời gian, nhưng chỉ kiên trì được một ngày, tôi nói: thôi được rồi, cứ là con người thật của mình thì tốt hơn. Khi người khác thật sự cần chúng ta, nhất định ta phải tận tâm tận lực hướng dẫn cho họ, khuyên bảo họ, nhưng khi thời cơ chưa thành thực, thì đừng nên nói quá nhiều, có thể khiến cho người khác phiền não. Cho nên, giữa hai bên tiến thoái này, nhân duyên thành thực hay không, cũng không thể dùng lời nói mà nói rõ được, cần phải tự mình tích lũy kinh nghiệm. Có thể dùng phương pháp của Mạnh Tử Phu Tử, tên là ‘quán kỳ mâu tử’. Ví dụ như quý vị nói với họ rằng: Đệ Tử Quy rất quan trọng, sau đó nêu lên một câu: “trí quan phục, hữu định vị”. Điều này có liên quan trực tiếp đối với năng lực làm việc của con cái anh. Khi quý vị nói như vậy, thì mắt của anh ta phát quang, sáng lên, vậy quý vị có cần nói: được rồi, hôm nay nói 5 phút là được rồi, tôi phải về đây. Như vậy có được không? Như vậy là không tùy duyên. Khi nhân duyên thành thực, chúng ta làm sẽ rất suôn sẻ.

Quý vị nói với một người khác nữa, chỉ nói 5 phút, mà mắt của họ đờ đẫn ra, quý vị có cần nói hai tiếng đồng hồ không? Có cần không? Vậy thì quá phan duyên rồi. Cho nên, lúc nào cũng quan sát trạng

thái của nhân duyên, nhân duyên là trạng thái động chứ không phải trạng thái tĩnh. Ví dụ chúng ta học kinh văn đều học thành trạng thái tĩnh, vậy là học thành gốc rồi.

“Thoại thuyết đa, bất như thiểu”, nói nhiều không bằng nói ít, nhưng nói ra một câu thì nhất định phải là lời nói tốt, có thể lợi ích cho người khác. Gọi là nói lời lợi ích, nói lời hòa nhã, khiến cho người nghe cảm thấy dễ chịu. Phải nói lời thành thật, phải nói lời trí huệ thành tựu người khác.

Có một lần tôi tiếp điện thoại của một cô bạn, lúc nghe điện thoại, tôi nghe cô ấy khóc lóc kể về chồng của cô, rằng là anh ta có rất nhiều điều sai, cô liệt kê ra từng tội từng tội của chồng. Dợt cô ấy nói xong, tâm tư của cô đã lắng dịu một chút, tôi mới nói với cô: em đã có con rồi, thì nên cố gắng xây dựng gia đình cho tốt, trong cuộc sống gia đình, phải nắm giữ một thái độ: tất cả mọi người làm như thế nào thì đó là việc của họ, trước hết em phải nhìn lại, họ đúng hay không là chuyện của họ, mình đúng hay không mới là điều quan trọng nhất. Cho nên, trước không nên nhìn lỗi của chồng, mà phải nhìn mình, xem mình làm vợ đã tốt chưa? Mình làm mẹ đã tốt chưa? Mình làm dâu đã hết lòng chưa? Nếu như bản thân không làm tốt những điều này, mà nói người khác, thì cũng chỉ là kiến thức thông thường như những người khác, ta làm gì có tư cách ở đó mà la mắng họ? Chẳng phải chúng ta cũng giống họ đó sao? mắng họ tức là mắng chính mình rồi. Đúng vậy không nào? Em la họ là bởi họ không làm hết trách nhiệm, nhưng chúng ta cũng như vậy mà.

Cho nên, khi một người, trước có thể kiểm điểm được chính mình, thì tâm được lắng dịu rất nhiều. Do tâm được lắng dịu, do có trách nhiệm, từ từ sẽ khiến cho chồng sanh khởi tâm xấu hổ. Con người bây giờ, rất nhiều tình huống gia đình càng lúc càng phức tạp, càng lúc càng nghiêm trọng. Thường gặp phải tình trạng hành động theo cảm tính, họ như vậy tôi cũng dám, cũng dùng loại báo thù đó, nên gia đình tan nát, con cái cũng bị vạ lây. Cho nên, chúng ta phải dùng lý trí để xử sự.

Khi tôi nói xong, cô bạn của tôi liền nói: Thầy Thái à! Trước khi gọi điện cho thầy, tôi đã gọi điện cho rất nhiều bạn bè, gọi điện cho những những đồng nghiệp của tôi, cũng gọi điện cho các bạn gái, nhưng đáp án của họ không giống thầy, họ đều nói: thời kỳ phi thường thì phải dùng thủ đoạn phi thường. Họ không hiểu được.

Người xưa nói: thà đập mười cây cầu, không phá một hôn sự. Cầu gãy rồi cũng còn làm lại được, hôn nhân tan vỡ rồi, kính vỡ rồi thì như thế nào? Tất khó lắp lại cho tròn, những mảnh vỡ không thể ghép lại được. Cho nên, nói năng phải cẩn thận. Lúc đó quý vị kiến nghị với họ rằng: người đàn ông như vậy bỏ đi, ly hôn đi, đến lúc đó họ hành động theo cảm tính ly hôn, sau đó lại hối hận, năm lần bảy lượt gọi điện đến nói rằng: tất cả là do cô hại tôi. Tôi nghĩ suốt cuộc đời quý vị, sẽ cảm thấy rất đau khổ.

Lại còn con của cô ta nữa, con của cô ta cũng nói: tất cả là do cô hại cháu. Như vậy quý vị chắc chắn sẽ không có giấc ngủ ngon. Cho nên, chúng ta nói chuyện với các bạn gái, nhất định phải nắm giữ một nguyên tắc, quý vị nắm giữ nguyên tắc này, thì bạn của quý vị chắc chắn sẽ xem quý vị là người tri kỷ. Nguyên tắc đó là gì? Chỉ cần tán gẫu với bạn bè, khi nói đến công việc trong gia đình, nhất định phải để cho họ tự phản tỉnh, quý vị hướng dẫn họ tìm vấn đề trong bản thân họ, đó mới là thật sự hóa giải. Thường thì khi họ phản tỉnh rồi, tâm tư sẽ lắng dịu. Cho nên, bất luận họ có làm theo lời của quý vị hay không, nếu như họ không làm theo lời của quý vị, thì một thời gian sau họ sẽ nói: anh nói rất đúng. Nếu như họ thật sự có làm theo lời của quý vị, thì họ sẽ đến cảm ơn quý vị đã khiến họ không hành động theo cảm tính, thậm chí vợ của họ cũng đến cảm ơn quý vị, có thể là như vậy. Cho nên, chúng ta phải nắm giữ nguyên tắc này, bởi khi chúng ta nói chuyện với nhau, thường rất dễ bị nhiễm bởi tâm tư, bị ảnh hưởng bởi tâm tư.

Không nên nghe lời một chiều, không được nghe lời một bên, quý vị có tin là vợ chồng cãi nhau, thường nói ra những lời như thế nào? Cả hai bên, vậy thì ai đúng? Nhất định có một chân tướng sự thật. Con người thường đứng trên góc độ của mình nhìn sự việc. Cho nên, không thể nghe người chồng nói như vậy, rồi bị lời nói của người chồng làm ảnh hưởng, rồi đối với người vợ của anh ta có quan điểm, ai vào trước thì làm chủ, như vậy là đã mất đi tính khách quan rồi. Cho nên, quý vị nghe cũng phải phân biệt được những lời nào là đúng, lời nào là sai. Trong khi tự thuật thì quý vị nói với anh ta rằng: vợ của anh như thế là kết quả, còn nguyên nhân là ở đâu? Câu này có dễ hỏi không? Anh ta sẽ lắng lòng lại, hôm nay vợ anh ta nổi nóng, có thể đó chỉ là một ngọn lửa, oán khí đó đã tích lũy bao lâu rồi anh ta không biết, anh ta chỉ biết ở đó mà giận, vì sao mà cô ta mắng tôi? Anh ta không hiểu được sau một lời nói giận dữ này đã ngưng tụ năng lượng bao lâu rồi. Cho nên quý vị hướng dẫn anh ta biết nguyên nhân là ở đâu? Anh ta mới giả định đặt mình vào vị trí ấy, rồi nghĩ đến đối phương.

Cho nên, phải lấy hòa làm quý, nói chuyện với người khác, tuyệt đối không được tạo ra phân tranh, tạo ra mối bất hòa. Cho nên “thoại thuyết đa, bất như thiểu, duy kỳ thị, vật nịnh xảo”. Sự thật như vậy, chúng ta nên trực tiếp nói ra, tuyệt đối không được vịn cớ, tuyệt đối không được che đậy tội lỗi.

Ví dụ nói, chúng ta hứa với ba, hứa với mẹ mua thứ gì đó, cuối cùng vừa vào đến cửa, mẹ hỏi: nước tương đâu? Chúng ta lập tức phải như thế nào? Xin lỗi mẹ, con sai rồi. Cái từ “con sai rồi” đó có dễ nói không? Dễ nói à? Nếu ít khi nói thì quý vị khó nói lắm đó. Cho nên, chỉ cần chúng ta có lỗi, không giữ lời hứa, nhất định phải xin lỗi ngay, đối phương cũng sẽ cảm thấy có thể chấp nhận được. Nếu như lúc

này quý vị nói: đạo này con bận quá, lại giải thích bận việc này, bận việc kia, càng giải thích thì trong tâm người nghe càng thấy khó chịu. Vậy nên “duy kỳ thị, vật nịnh xảo”.

“Gian xảo ngữ, uế ô từ, thị tình khí, thiết giới chi”. Ngôn ngữ là sự hỗ tương giữa con người với con người nhiều nhất, nếu như lời nói nhã nhặn, thì trong lúc nói chuyện với nhau, trong vô hình sẽ nâng cao khí chất tu dưỡng của một người. Các bạn có cảm thấy mấy ngày nay khí chất của chúng ta đặc biệt tốt chăng? Nên từ trường rất quan trọng, hoàn cảnh rất quan trọng. Chúng ta cần đem ngôn ngữ trong gia đình, xây dựng như thế nào? Tự mình phải biết rõ. Cho nên, khi là một người lớn, là bậc cha mẹ, thậm chí quý vị là người lãnh đạo của một xí nghiệp, khi quý vị nói, không nên quá nhanh, không nên quá chậm. Lời nói của quý vị là cổ vũ cho mọi người, khen ngợi mọi người, lợi ích cho mọi người, cho mọi người trí huệ, thì tin rằng gia đình này của quý vị, đoàn thể của quý vị, xí nghiệp của quý vị, nhất định đạt được hiệu quả trên làm dưới theo. Cho nên, chúng ta không nên quá lo lắng, luôn nói bên ngoài ô nhiễm nhiều quá, chỉ cần quý vị giữ được tổ chức, thì tình huống không đến nỗi tệ lắm. Sau đó, ở trong nhà thường mở Đệ Tử Quy của Dương Thục Phân giảng, mở Đệ Tử Quy của các bậc Thánh Hiền giảng, như vậy sẽ có sự thay đổi ngấm ngầm.

Tiết học này chúng ta học đến đây, cảm ơn quý vị!

Hết tập 29

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 30

Chào tất cả các bạn! Chúng ta vừa nói đến: “gian xảo ngữ, uế ô từ, thị tình khí, thiết giới chi”. Ở trong gia đình, nếu như chúng ta có thể trong gia đình, xây dựng phong cách nói chuyện thật tốt, thì không khí trong gia đình chúng ta sẽ rất đầm ấm. Nếu chúng ta là một đoàn thể, hoặc là người lãnh đạo của một xí nghiệp, cũng phải luôn luôn ăn nói nhã nhặn, khiến cho tất cả các đồng nghiệp khi nghe chúng ta nói chuyện, họ như được tắm trong gió xuân. Chúng ta phải cổ vũ cho nhau, khẳng định nhau. Chúng ta phải dẫn dắt họ bằng lời nói nhã nhặn như vậy. Là người lãnh đạo của một đoàn thể, là người lãnh đạo của chính phủ, mà khi nói đều dùng lời chửi rủa người khác, moi móc chuyện riêng tư của người khác, đều dùng những ngôn từ công kích sai lầm của người khác, tuy đạt được công việc nhanh chóng nhất thời, nhưng thói xấu đó sẽ ảnh hưởng không tốt cho tương lai của họ, thực sự rất khó tính ra. Bởi trẻ nhỏ không có năng lực phán đoán tốt xấu, thấy người lãnh đạo nói được những lời như vậy, thì mình cũng nói được. Cho nên hậu quả đằng sau rất khó lường.

Tục ngữ có câu: “công môn hảo tu hành”, bởi vì phương diện ảnh hưởng ở công sở rất lớn. Một lời nói có thể làm cho đất nước hưng thịnh, một lời nói có thể làm mất nước. Cho nên, chúng ta làm người lãnh đạo, không thể không cẩn thận, không thể không suy nghĩ trong lời nói. Chỉ cần chúng ta có thái độ này, tin rằng trong lời nói của chúng ta có thể làm cho bầu không khí trong xã hội tươi mát hơn.

“Gian xảo ngữ”, chữ ‘gian’ này nghĩa là lừa dối, là khéo léo. Vì sao phải dùng hai chữ gian và xảo? Vì che đậy lời nói sai lầm của mình, che đậy lỗi không giữ chữ tín của mình. Cho nên, nếu trẻ nhỏ dùng lời nói gian xảo, thì có thể nó sẽ nói dối. Đứa nhỏ mà biết nói dối thì nó có thông minh không? Không thông minh thì nói dối không xong.

Có một em học sinh trung học, vì để so sánh với bạn bè, nên nó thích mua những thứ đắt tiền, nhưng người mẹ không cho. Hôm nọ, nó muốn mua một mắt kính hàng hiệu, mẹ nó không bằng lòng, bà mẹ nói: con vốn đã có một cái rồi mà, còn mua thêm làm gì nữa? Người mẹ không cho nó mua, nên nó tự đi mua, một lát sau trở về, nó đã mua, rồi nó nói với mẹ: mẹ đi trả tiền nghe. Vậy đứa nhỏ này có thông minh không? Nó không cần dẫn theo ai, cũng chẳng cần mang theo tiền, mà có thể nói để đối phương tin tưởng rằng, mẹ nó nhất định sẽ đến trả tiền.

Có rất nhiều phụ huynh, khi thấy con cái của họ phản ứng rất nhanh, họ liền nói: ồ, con tôi rất thông minh. Tôi thì rất sợ nghe đến những đứa nhỏ “rất thông minh” này. Đứa trẻ cần phải thật thà, cần phải trung hậu. Các em bây giờ thông minh đều dùng ở chỗ nào? Dùng ở chỗ nói dối, dùng để đạt được mục đích của nó. Ví dụ, có một bé gái cùng cha nó trên đường về nhà, có rất nhiều quán bán kem bên đường, bé gái đến quán thứ nhất, nó bước từng bước nũng nịu nói với ba nó: hôm nay trời sao mà nóng

quá. Không thấy ba nó có phản ứng gì. Đi đến quán thứ hai, bé gái nói: giá như bây giờ có một cây kem ăn thì hay biết mấy. Đi đến quán cuối cùng, bé gái nói: đây là quán cuối cùng ba nhé. Thông minh của nó dùng ở đâu? Nó không dùng trong lời dạy của Thánh Hiền, mà dùng để đạt được mục đích của nó mà thôi.

Trọng lợi khinh nghĩa, khi tư duy của những đứa trẻ là tự tư tự lợi, thì trong quá trình trưởng thành, đạo đức của nó sẽ từng chút, từng chút giảm xuống. Cho nên, thông minh của trẻ nhỏ là phải dùng để làm hiếu tử, dùng để làm học trò ngoan, để làm một công nhân tốt, đó mới là dùng đúng chỗ. Rất nhiều đứa trẻ tỏ ra khôn vặt, mà người lớn còn cười ha ha, như vậy có đúng không? Không đúng. Cho nên, khi con cái nói dối, có mấy loại khả năng chúng ta phải tự quan sát. Khi nó phạm tội lần đầu, chúng ta bắt đầu cẩn thận, phải rất cẩn thận. Con cái rất có thể do muốn lợi ích mà nói dối.

Có một đứa trẻ về nhà xin ba nó hai đồng, ba nó thuận tay rút ra một tờ hai đồng đưa cho nó, nó nói: ba! con không muốn một tờ, con muốn hai tờ một đồng thôi. Ba nó cảm thấy rất khó hiểu, đây chính là hai đồng, sao con lại muốn chia ra như vậy? Nó liền nói với ba nó: ba! chỉ cần một lần con mang tiền đến văn phòng, thì có thể được 10 điểm, ba mà cho con một tờ hai đồng, con cũng chỉ được 10 điểm mà thôi, ba cho con hai tờ một đồng, con nói với họ là con nhặt được, thì con có thể được 20 điểm. Ba nó nghe xong cảm thấy như thế nào? Ồ, con trai ba thông minh quá! Sau đó ông ta lại kể cho một viên chức giáo dục nghe, vị viên chức này toàn thân nổi da gà. Người cha này không có tính nhạy bén trong giáo dục mới cảm thấy nó rất thông minh. Con cái còn ngang nhiên nói dối, rồi phụ huynh bây giờ còn cảm thấy con biết nói dối là có bản lĩnh, vậy thì lời thôi rồi. Đây là một tình huống.

Ví dụ nói, nhà trường bây giờ có mở hoạt động quyên góp, chúng ta phải hướng dẫn con cái có quan niệm đúng đắn. Có một lần, nhà trường triển khai cứu trợ cho người nghèo, có một bé trai muốn quyên tiền, mẹ nó hỏi nó cần quyên bao nhiêu, bé trai nghĩ một lát rồi nói: 7 đồng 2 hào. Chừng đó nhiều không? Không nhiều, nhưng đó là toàn bộ tiền để dành của nó, nó đem quyên góp hết, tự mình quyên. Các bạn khác, đều do ba mẹ nó quyên, là ba trăm, là năm trăm. Kết quả tâm của bé trai này như thế nào? Nó nghĩ tôi chỉ có 7 đồng 2 hào mà thôi, cũng chẳng ai thấy được tấm lòng chân thành của nó. Rốt cuộc những người quyên năm trăm, một ngàn này, năm trăm đồng thì được đeo một đóa hoa hồng nhỏ, một ngàn đồng thì được thả một cây nến. Cho nên, rất có thể chúng ta vốn là muốn làm việc thiện, nhưng trong quá trình làm này đã khiến cho con cái học được gì? Là thêm vào nó tâm hư vinh. Lại không phải lấy tiền của con, mà là lấy tiền của cha mẹ để củng cố điều gì? Không phải là sĩ diện của con cái, rất có thể là người nào cần sĩ diện? Là cha mẹ. Trong đó có một phụ huynh, lập tức quyên mấy ngàn đồng, kết quả là nhà trường phát cho cô ta một đóa hồng nhỏ, nhưng cô ta không chịu đeo, cô nói: thiện

tâm đều là do tôi tự nguyện làm, không phải muốn được khen ngợi tán dương, muốn được trao giải thưởng. Cho nên, người mẹ này cũng rất có tính nhạy cảm trong giáo dục. Nếu như cô ta gấn đóa hồng đó lên, thì cô ta làm sao giáo dục con của cô ta.

“Làm điều thiện không cần người khác biết”. Làm việc thiện là bổn phận của mỗi người chúng ta. Cho nên, muốn giáo dục có hiệu quả, làm bậc cha mẹ, bậc thầy cô, phải cân nhắc tường tận mới được, bằng không, bị nhiễm loại hư danh này sẽ không tốt.

Trẻ con nói dối vì có thể nó cảm thấy rất vui. Bắt đầu nó nói dối quý vị, quý vị cười, nó cũng cười. Như vậy thì nó cảm thấy như thế nào? Nói dối rất có ý nghĩa. Quý vị thấy rất nhiều tiết mục nghệ thuật trêu đùa người khác, mà mọi người lại cười ha ha. Cho nên, trẻ nhỏ cảm thấy lừa dối người khác là rất vui, đây là hướng dẫn sai lầm.

Chúng ta cũng rất quen thuộc một câu chuyện, đó là chuyện “Sói đến”. Câu chuyện này quý vị kể cho những đứa học mẫu giáo nghe thì rất có hiệu quả. Quý vị kể với nó, có một thằng bé giữ một bầy dê nhỏ, nó cảm thấy rất buồn tẻ liền la lớn: sói đến, sói đến. Người dân ở đó đều rất chất phác, lại rất muốn giúp đỡ người khác nên vội vã đến giúp nó đuổi sói đi. Nhưng không thấy có một con sói nào, thằng bé thấy mọi người như vậy, liền đứng đó cười ha ha. Sau đó tất cả dân làng đi về hết. Lần thứ hai nó lại nói đùa để lừa dối người khác, lần thứ hai này đến không nhiều người, nhưng cũng không ít, lại thấy nó đùa giỡn mọi người, nên dân làng cũng kéo nhau đi về. Lần thứ ba sói thật sự như thế nào? Sói thật sự đến, lúc đó nó la lớn: sói đến, sói đến. Có ai đến không? Không ai đến cả. Các bạn nhỏ! Không ai đến thì chuyện gì xảy ra? Bầy dê sẽ như thế nào? Thằng bé sẽ như thế nào? Không cần kể nó bị ăn thịt, để cho trẻ nhỏ tự mình nghĩ rằng chuyện quá khủng khiếp, nên nó ghi nhớ sâu sắc hơn.

Cho nên, nếu những đứa nhỏ vì vui mà nói dối, nhất định phải ngăn cản kịp thời, không được để nó phạm lần nữa. Thứ ba là có thể trẻ nhỏ vì muốn thể hiện tài năng của mình mà nói dối. Bốn là che đậy lỗi lầm. Cuối cùng là do ảnh hưởng bởi cha mẹ. Chúng ta phải quan sát kịp thời. Thể hiện khả năng, là bởi nó thích khoe tài nên nói khoa trương, quý vị lắng nghe nó nói. Có những đứa 8,9 tuổi, 10 tuổi cũng biết so sánh hơn thua: nhà tôi có gì? Có máy tính nè, có máy chụp ảnh kỹ thuật số nè. Càng nói càng khoa trương. Cho nên, chúng ta làm thầy giáo phải cẩn thận, phải kịp thời ngăn cản chúng nó.

Ở thời đại nhà Tống, có vị danh thần tên là Tư Mã Quang. Có một lần, ông ta cùng với chị gái thi nhau lật quả hạch đào, hai người đều lật rất chậm. Người giúp việc liền nói với họ: ông lấy nước nóng luộc qua một chút thì lật rất nhanh. Tư Mã Quang đi lấy nước nóng đến luộc, đúng lúc chị gái ông rời khỏi chỗ đó, một lúc thì quay lại, thấy ông ta lật rất suông, liền nói: em trai, em giỏi quá, ai bày cho em

vậy? Tư Mã Quang nói: là tự em học được. Vừa lúc cha của ông đi đến. Nếu như quý vị là cha thì quý vị sẽ xử lý như thế nào? Đôi khi có thể do chúng ta không lưu tâm nên quên đi chuyện đó. Bây giờ có thể bắt đầu nói láo, thì sau này như thế nào? Có một lần thì có hai lần, bởi nó thể hiện khả năng mà không bị phát hiện, nó còn thấy rằng mình rất giỏi, vậy thì rắc rối rồi. Nên lúc đó cha của ông nói với ông: có khả năng chừng nào thì nói chừng đó, không phải tự mình lột thì tuyệt đối không được khoe khoang. Cha của ông do ông phạm lỗi lần đầu, liền trách mắng rất nghiêm khắc. Đây là cách dạy dỗ chín chắn. Sau đó suốt đời Tư Mã Quang sống rất thẳng thắn. Ông cũng từng nói “bình sanh sở vi chi sự, vô hữu bất khả ngữ nhân giả”, đây là kết quả, chúng ta cũng phải thấy được nguyên nhân là gì? Cha mẹ dạy dỗ chín chắn, kịp thời. Khẳng định đây không phải là ngẫu nhiên, mà là tình huống muốn thể thiện khả năng con người.

Tiếp theo là che đậy lỗi lầm. Có rất nhiều đứa trẻ mới phạm sai lầm, nó có chút sợ sệt, sợ bị người lớn phát hiện. Lần nọ, có một học trò làm hư cái giá mắc áo. Thật ra cái giá đó hư rồi thì có dễ sửa không? Sửa sơ sơ là được rồi, nhưng nó không biết nên rất lo lắng sợ bị phạt. Cho nên nó nói với đứa bạn bên cạnh, đừng đem chuyện này thưa với cô giáo, vừa lúc cô giáo đứng ở bên cạnh, liền đi đến, nó giật thót cả người. Đứa trẻ còn nhỏ, chỉ cần quý vị dạy bảo nó đúng lúc, nó sẽ lập tức chuyển quan niệm lại. Sau đó cô giáo liền nói với nó: “vô tâm phi, danh vi thố. Hữu tâm phi, danh vi ố”. Cho nên, làm hư cái giá mắc áo không nghiêm trọng, không thưa với cô giáo mới là nghiêm trọng, sau này em không giành được tín nhiệm của cô giáo đối với em, cho nên làm sai thì phải thừa nhận. “Quá năng cải, quy ư vô”. Cô giáo nói tiếp: em phạm sai lầm thì sửa đổi lại, lại còn học được như thế nào để đem đồ vật bị hỏng sửa lại cho tốt nữa chứ. Cô giáo này cũng rất kiên nhẫn, cùng với nó sửa lại cái giá áo. Cho nên, cơ hội này nhắc cho chúng ta hiểu được, trẻ nhỏ cũng có thể từ đó mà kiến lập thái độ đúng đắn. Cho nên, khi trẻ nhỏ che giấu lỗi lầm, chúng ta cũng phải quan sát kỹ càng, không được để cho nó nuôi lớn những thói quen xấu.

Cuối cùng là ảnh hưởng bởi cha mẹ. Có một bộ phim tên là Thủ Cơ, trong Thủ Cơ có thống kê một chữ số, nói rằng một người đã trưởng thành mỗi ngày họ nói dối bao nhiêu lần? Là có 25 lần, 25 lần nói dối. Cho nên, trong một ngày người lớn nói dối nhiều lần như vậy, vậy thì trẻ con cũng ngấm ngấm bị nhiễm theo. Ví dụ nói, người mẹ đang tiếp điện thoại, đứa con trai và ba nó cũng có mặt ở đó, cô ta nhắc điện thoại lên nói chồng tôi không có nhà. Đứa nhỏ nói, ba có ở nhà mà sao nói không có nhà? Đứa trẻ cũng nghe mơ hồ rồi. Cho nên ở chỗ có trẻ con, thì tuyệt đối không được nói dối. Ở chỗ không có trẻ con cũng không được nói dối.

Trước đây chúng ta cũng có nói đến một quan niệm, là phải học được cách từ chối, nếu quý vị không học được cách từ chối, mọi người không hiểu được cách đối nhân xử thế đúng mực của quý vị, nguyên tắc sống của quý vị. Chỉ cần cái đáng từ chối thì quý vị nên từ chối. Bạn của quý vị cũng thuận theo nguyên tắc của quý vị, giao tiếp với quý vị, có gì ở đó mà che che giấu giấu? Một chết bản thân, sau đó còn bị người ta hiểu lầm nói: tại sao anh không giữ chữ tín? Hoặc là tại sao anh lại trốn tôi. Đó là chúng ta đem sự việc vốn là rất đơn thuần, làm thành như thế nào? Rất phức tạp. Đây là “gian xảo ngữ”, chúng ta phải chú ý tình huống nói dối của con cái.

“Ô uế từ, thị tình khí, thiết giới chi”. Trong ngôn ngữ hành vi của chúng ta có thể giữ được chữ tín, là đã cho con cái về sau có sự phát triển rất tốt trong xã hội. Tôi có một người bạn, lúc nhỏ nhìn người khác ăn kem, không nhịn được sự lôi cuốn đó, nên đi trộm của ba một ít tiền, chạy đi mua kem ăn. Cặp mắt của ba anh ta cũng rất lợi hại, đã nhìn thấy, liền đi theo anh ta xem kết quả ra sao. Kết quả là anh ta mua rồi, đang chuẩn bị ăn cho thỏa thích, ngẩng đầu lên thì thấy ai? Thấy ba của mình, anh ta run rẩy. Ba anh ta không nói lời nào, dẫn anh ta về nhà buộc lại, nghiêm khắc dạy dỗ một trận. Chú ý nghe từ “một trận”, sau này còn có vậy không? Không có. Lần thứ nhất anh ta nhớ suốt đời không quên. Bị đánh đến nỗi khi anh ta đi qua chỗ để tiền, thì run rẩy, không dám hành động thiếu suy nghĩ nữa.

Sau này lớn lên, anh ta đến công tác ở những địa phương khác, cũng cách xa gia đình một đoạn đường, luôn ở nhà trọ trong nhà ông chủ. Khi đó anh ta ở trong nhà trọ, sáng sớm ngủ dậy cũng giúp chủ nhà quét dọn, trong quá trình quét dọn, bỗng nhiên phát hiện dưới đất có 100 đồng, 200 đồng, anh ta nhặt lên rồi đưa cho bà chủ. Một lúc sau, kỳ lạ sao biến thành 300 đồng, 500 đồng? Anh ta lại nhặt lên rồi đưa cho bà chủ. Anh ta nói anh ta đã từng nhặt được nhiều nhất là hơn 1000 đồng.

Sau đó anh ta làm việc ở công ty này. Bằng cấp của anh ta không cao, nhưng ông chủ đều tạo cơ hội đường lối tiến tu, ngoại lệ để anh ta tham gia. Phần lớn đều là học trò đại học mới có thể vào đó được. Nhưng ông chủ cũng cho anh ta tham gia. Phục phụ ở công ty này rất nhiều năm, phẩm hạnh cũng biểu hiện rất tốt. Sau đó, anh ta muốn ra ngoài mở tiệm riêng, anh ta đến chào tạm biệt ông chủ, ông chủ liền mời anh ta ăn cơm, đãi tiệc đưa tiễn anh ta. Ăn xong, anh ta nói với ông chủ, tôi có một việc muốn thỉnh giáo ông, anh ta nói: tại sao lúc ở nhà ông tôi luôn luôn nhặt được tiền? Ông chủ cười nói, anh là người ngoài đến ở trong nhà tôi, làm sao tôi biết được phẩm hạnh của anh như thế nào? Số tiền đó là do tôi cố ý đánh rơi đấy. Cho nên, nếu một người đức hạnh không tốt, thì ở trong một hoàn cảnh nào đó, rất có thể làm mất đi một cơ hội tốt, nên chữ tín quan trọng như sanh mạng của một người vậy. Cho nên “gian xảo ngữ, ô uế từ, thị tình khí, thiết giới chi”.

Chúng ta xem câu tiếp theo. Chúng ta cùng nhau đọc một lần nhé: “kiến vị chân, vật khinh ngôn, tri vị đích, vật khinh truyền, sự phi nghi, vật khinh nặc, cầu khinh nặc, tiến thoái thố. Phàm đạo tư, trọng thả thư, vật cấp tật, vật mô hồ, bỉ thuyết trường, thử thuyết đoản, bất quan kỹ, mạc nhàn quán”.

“Kiến vị chân, vật khinh ngôn” Khi chúng ta chưa thấy được chân tướng sự thật, chỉ là nghe lời một chiều của người khác, thì tuyệt đối không được truyền lại những lời này. Đây là một thái độ rất quan trọng. Nếu quý vị chưa xác định được, nó có thể là lời đồn đại, mà quý vị lại truyền đi như vậy, thì chính mình biến thành đồng lõa rồi. Cho nên, sống trong đoàn thể phải lấy hòa làm quý, tuyệt đối không được gây chuyện, ý thức chung này rất quan trọng. Cho nên, trong đoàn thể cần sự bao dung, chứ không phải là đá kích, không phải là chửi rủa.

Ngày xưa người ta rất cẩn thận ở ngôn ngữ, bởi vì ngôn ngữ luôn sản sinh loạn động. Ngôn ngữ giống như nấc thang vậy, mỗi câu gièm pha dần dần tạo ra loạn động. Cho nên “quân thánh thần đương châu”, làm vua một nước nếu như nghe lời gièm pha, thì bề tôi sẽ chịu tai ương. “Phụ thánh tử đương quyết”, nếu cha nghe lời gièm pha của mẹ kế, nghe lời gièm pha của người khác, con của họ có thể bị tai ương, cốt nhục tình thâm có thể bị rạn nứt. Vợ chồng nghe lời gièm pha “phu thê thánh chi lý”, “bằng hữu thánh chi sơ”, nếu như bạn bè nghe lời dèm pha, dần dần sẽ cách xa, vợ chồng có thể phân ly. Cho nên, chúng ta phải cẩn thận với những lời gièm pha.

Phải chú ý, người đến nói chuyện thị phi. Nếu một người có tu dưỡng, họ có nói chuyện thị phi không? Họ hy vọng là mọi người sống với nhau thuận hòa vui vẻ. Rất có thể quý vị cùng một người nào đó, có những chuyện bất hòa, người đó đến nói với quý vị: thật ra thì lần trước người đó cũng rất khen ngợi anh. Để cho sự giận dữ của quý vị giảm đi một chút. Lùi một bước thì như thế nào? Thì biển rộng trời cao. Kỳ thật, nhẫn nại sự giận dữ, thì sự giận dữ đó đều là không. Chỉ cần điều hòa điều hòa, nhường nhịn nhau một chút, thông cảm nhau một chút thì êm hết. Sợ nhất chính là thêm dầu lại thêm giấm thì rắc rối to rồi.

Người xưa có một bài thơ, ý nói là phải cẩn thận với những lời gièm pha.

“Đường đường thất xích khu,

Mạc thánh tam thốn thiệt,

Thiệt thượng hữu long tuyền,

Sát nhân bất kiến huyết”.

Cho nên, một gia đình, một đoàn thể, thậm chí một quốc gia có thể sống tốt với nhau, chúng ta là một phần tử trong đó, nhất định phải biết phân biệt lời gièm pha. Cho nên “kiến vị chân”. Nếu họ nói thị phi của một người nào đó với quý vị, quý vị với người này cũng rất có tình nghĩa, lúc này đương nhiên quý vị không thể truyền những lời này đi, vậy chúng ta nên làm cách nào? Cuối cùng quý vị cũng nghe rồi, không thể nhìn mà không thấy. Quý vị có thể nói với người bạn này: bây giờ bên ngoài là tiếng đồn như vậy... Chúng ta dùng tâm chân thành để nói với họ, nói rồi nếu như họ không có sự việc này, thì chúng ta an ủi họ. Cho nên, chỉ cần quý vị không làm việc xấu, thì sớm muộn gì cũng thấy được lòng người. Nếu lời đồn này xác thực có đúng mấy phần, thì chúng ta cũng phải nhanh chóng thích đáng khuyên nhủ họ rằng: danh dự của con người trong đoàn thể là đặc biệt quan trọng, chúng ta phải nhanh chóng thu hồi lại. Cho nên, bất luận là lời gièm pha, hay là nói xấu người khác, đến đây chúng ta cũng dừng lại đúng lúc.

Cho nên, người đọc sách hiểu lý, mặc dù điều nghe được là sự thật, nhưng sự thật này liên quan đến sự hài hòa của đoàn thể, liên quan đến danh tiết của một người, họ cũng sẽ im lặng không nói gì. Gọi là “ẩn ác dương thiện”. Khi quý vị “ẩn ác dương thiện”, đối phương thích được quý vị khen ngợi họ, những điều không tốt của đối phương quý vị không nói, nhưng trong oai nghi của quý vị, họ cũng biết là quý vị biết. Cho nên, ngay lúc đó họ cũng cảm nhận được, mình làm tốt một chút, thì người ta khen ngợi mình, mình làm không tốt người ta cũng không chỉ trích mình, dần dần họ cũng sẽ hướng theo chiều hướng tốt này mà tiến lên, đó chỉ là một chút tình người nhỏ nhoi.

“Kiến vị chân, vật khinh ngôn”, chúng ta cũng phải luôn luôn nâng cao năng lực phán đoán sự lý của mình. Bởi vì, nếu quý vị phán đoán không đúng, thì có thể quý vị đã đem tâm tốt làm việc xấu. Bởi vì hiện nay rất nhiều đoàn thể mang danh hiệu lương thiện, mang danh hiệu ích lợi chung, để làm gì? Để lừa tiền. Nếu như quý vị không hiểu được đoàn thể này tốt hay không, quý vị thấy chưa chính xác, lập tức dẫn một đoàn người đến giúp đỡ, đến quyên tiền, cuối cùng là bị người ta lừa, vậy thì chúng ta rất khó khai báo với những người giúp đỡ này. Cho nên, tốt nhất là phải cẩn thận, trước phải quan sát rõ ràng.

Như chúng ta đang đẩy mạnh văn hóa xưa, rất nhiều người cũng sẽ nói, tôi đang đẩy mạnh văn hóa xưa, treo đầu dê có thể bán thịt chó, là vì kiếm tiền cho họ. Nếu 1-2 tiếng đồng hồ nói chuyện, trong đó có nhắc đến: văn hóa xưa rất hay ..., nhưng tiếp theo là nói lời của họ. Người ngồi dưới như chúng ta nghe xong sẽ cảm thấy họ nói rất hay, thì sẽ như thế nào? Bắt đầu truyền những lời này. Bởi vì tâm tư của quần chúng, rất dễ bị lôi kéo. Quý vị khen người đó nói rất hay, làm cho tất cả mọi người làm tưởng họ thật sự nói rất hay, nên mua rất nhiều thứ cho họ, vậy là đạt được mục đích của họ rồi.

Kỳ thật chúng ta phải phán đoán, nếu như họ thật sự hoằng dương văn hóa xưa, thì họ nhất định sẽ nắm được cốt lõi văn hóa xưa nằm ở đâu? Thực hiện từ đâu? Từ Nhập Tắc Hiếu, “phu hiếu đức chi bốn dã”. Nếu nói hai tiếng đồng hồ mà ngay cả chữ “hiếu” cũng không nhắc đến, ngay cả “đức hạnh” cũng không nhắc đến, quý vị lại còn ở đó mà khen, ồ nói hay quá. Truyền đi như vậy thì có thể dẫn những người khác đi sai đường rồi.

Vì vậy, chúng ta phải dùng lý trí phán đoán, như vậy mới không lấy tâm thiện làm việc ác, mới không để những người không có thiện tâm thừa cơ hội. Cho nên, bây giờ chúng ta cũng phải suy nghĩ, một đoàn thể trước phải phán đoán rõ ràng, rồi mới đàm luận với họ, như vậy mới là không phát sanh tình huống tồi tệ. Đây là “kiến vị chân, vật khinh ngôn”, “trí vị đích”. “Kiến vị chân, vật khinh ngôn” này.

Tôi có một một người bạn, anh ta cũng là nghe người khác nói rất nhiều tình hình về một người bạn của anh ta, đều là nói bạn của anh ta không tốt. Nhưng anh ta đương nhiên không truyền những lời này đi, mà trực tiếp hỏi người bạn này, đem những tình hình người ta nói bên ngoài nói cho bạn nghe, sau đó hỏi bạn chuyện này có thật như thế không? Trực tiếp để cho người đương sự giải thích một chút, tình cảnh lúc đó rốt cuộc là như thế nào? Người bạn này làm như vậy là rất có lý trí, không phải người ta nói sao nghe vậy. Cho nên, khi con người dùng lý trí để đối phó, thì những lời đồn đại này không có cơ hội tung ra ngoài nữa.

“Trí vị đích, vật khinh truyền”. Rất nhiều đạo lý chúng ta chưa hiểu thấu triệt được, đối với một số sự thật chưa rõ ràng, không được tùy tiện đi nói cho người khác nghe, sợ họ bảo thủ cho rằng điều đó là đúng, chúng ta nói sai thì cũng dẫn người khác đi đến con đường sai lầm, như thế thì rất tệ. Ví dụ nói, bây giờ chúng ta có đọc kinh điển, lúc này có người hỏi quý vị: đọc kinh nên bắt đầu đọc từ quyển nào? Quý vị nói bắt đầu từ Đệ Tử Quy. Nhưng ở thời đại hiện nay, 10 người có 10 kiến giải khác nhau, cho nên làm sao xác định được kiến giải của chúng ta là đúng? Chúng ta có thể từ trong kinh điển tìm đáp án. Vì sao gọi là kinh? Chúng ta thấy địa cầu có kinh tuyến, có vĩ tuyến, cho nên trọng điểm của kinh, vĩ là ở chỗ có thể làm tiêu chuẩn không bị thay đổi. Cho nên, kinh điển chính là chân lý không bao giờ thay đổi. Chỉ cần quý vị tìm trong kinh điển, thì quý vị có tín tâm xác thật sự việc đúng như vậy.

Nếu quý vị hỏi một người nào đó căn bản của đạo đức là gì? Nếu đáp án của họ không phải là chữ “hiếu”, thì quý vị phán đoán họ nói đúng không? Sai. Cho nên ở thời đại hiện nay chúng ta phải tuân thủ “y pháp bất y nhân”, bằng không quý vị sẽ nghe lung tung. “Y pháp bất y nhân”, ví dụ khi chúng ta chiếu theo lời dạy trong Tam Tạng Kinh, có rất nhiều quan niệm như là đúng mà không phải đúng, thì quý vị lập tức loại bỏ đi. Ví dụ nói “nhân chi sơ, tánh bản thiện, tánh tương cận, tập tánh viển, cầu bất giáo,

tánh nãi thiên”, con người sinh ra tánh vốn thiện, nhưng do không tiếp nhận được sự giáo dục tốt thì rất dễ trưởng dưỡng thói quen xấu, điều này không nằm trong triết học, triết học chỉ ở đó mà bàn luận tánh thiện tánh ác, bàn hết nửa ngày không xong.

Đã có tiêu chuẩn “giáo chi đạo, quý dĩ chuyên” này rồi, quý vị thấy đó, thời bây giờ người ta một lúc học 4 loại, 5 loại, như vậy họ học được sao. Người bây giờ, không nghe kinh điển, không nghe Thánh Hiền. Vậy họ nghe ai? Họ nghe lời lừa dối chứ không nghe lời khuyên nhủ, biết giả không biết thật. Thật sự tôi rất có sở cảm, ví dụ, có một phụ huynh đến thảo luận với tôi, bằng cách nào để dạy con cho tốt. Khi anh ta nói tình hình xong, nhất định tôi nói với anh ta: “bằng đông tam xích, phi nhất nhật chi hàn”. Như con của anh ắt phải cần dùng lòng kiên nhẫn, dùng lòng yêu thương của anh hợp tác với thầy cô giáo, trong vòng 6 tháng đến 1 năm thì dần dần nó có thể theo nề nếp cũ. Thường thường thì phụ huynh nghe đến 6 tháng, 1 năm, chân mày của họ như thế nào? Ôi lâu quá. Khi ra về họ nói: Cảm ơn thầy Thái nhé! Có cơ hội tôi sẽ đến thỉnh giáo thầy. Nhưng khi anh ta đi rồi thì từ đó như thế nào? Không bao giờ trở lại.

Rất có thể, nếu trên báo đăng “tam thiên khóa trình”, cũng rất đắt, “bảo đảm nếu quý vị dạy được một thiên tài” thì anh ta lập tức đến báo danh tham gia, mọi người cũng đua nhau kéo đến. Cho nên, từ chỗ này chúng ta thấy được, nếu đem chân lý nói với họ, họ có tin không? Không tin. Người bây giờ chỉ ham danh lợi, đều rất muốn nhanh chóng đưa họ một bước lên trời, chạy theo hướng ngược lại với học vấn của mình, muốn mau thì không đạt, nên phải biết phán đoán mới được.

Trong Tam Tự Kinh nói: “vi học giả, tất hữu sở”. Trước phải học gì? Học “Tiểu Học chung, chí Tứ Thư”. Cho nên, quý vị có thể vĩ ngược, học từ quyển nào? Tiểu Học. Bây giờ tinh túy nhất của Tiểu Học là Đệ Tử Quy. Y cứ cương lĩnh biên soạn Tiểu Học, thì quý vị cũng không lo gì mình nói sai lời. Cho nên, phải học hết Tiểu Học, học Hiếu Kinh, học Tứ Thư. Vả lại, khi con cái đã cắm sâu gốc rễ Đệ Tử Quy rồi, nó học tiếp Hiếu Kinh, học Tứ Thư, hứng thú giống nhau không? Không giống nhau. Khi quý vị đọc đến “hiếu để dĩ giả, kỳ vi nhân chi bốn dữ”. Những đứa nhỏ đọc đến “hiếu để dĩ giả”, chữ “hiếu” và chữ “để” đó không phải là một chữ. Là gì? Một em đưa tay lên: thưa thầy, chữ hiếu này có phải là chỉ cho “nhập tấc hiếu” không? Hiếu của họ chẳng phải là không, hiếu của họ là kết hợp với cuộc sống, họ biết rằng học vấn nhất định phải “học đi đôi với hành”, nhất định phải nỗ lực thực hành cộng học vấn, thái độ này nếu chính xác, thì phương hướng không bị lệch lạc. Cho nên, “kiến vị chân, vật khinh ngôn”, chúng ta muốn hiểu chính xác, tất nhiên phải từ kinh điển để hiểu được, phải từ lời dạy của Thánh Hiền để tích tụ lực phán đoán của chúng ta.

“Sự phi nghi, vật khinh nặc, cấu khinh nặc, tiến thối thố”. “Sự phi nghi, vật khinh nặc”, bây giờ hiện tượng “khinh nặc” có nhiều không? Khi một người đang rất vui thì đừng tùy tiện hứa khả cho người khác đồ vật, đến lúc đó không làm được, thì thất tín với người ta. Cho nên, người lớn thường hay phạm là khi tâm trạng vui vẻ, con cái lập tức quan sát sắc mặt rồi đòi quý vị thứ nó thích, quý vị đồng ý ngay, đến lúc đó rồi hối hận. Quý vị thấy người lớn lúc nào thì dễ dàng đồng ý với con cái nhất? Là lúc con cái thi cử làm bài tốt à, đáp án này rất đúng, rất chân thật. Khi nó thi cử làm bài tốt, nó thường đòi các thứ. Cho nên con cái đi học mục đích là ở đâu? Trong vô hình, khi chúng ta hứa với con cái cho nó thứ gì, là đã đang nuôi lớn tâm hư vinh của nó, đã đang khiến cho mục đích học hành của nó bị lệch lạc. Bây giờ nó học tiểu học thi làm bài rất tốt, thì sao? Được ăn kem. Lên học cấp hai thi tốt, thì sao? Được mua xe đạp. Lên cấp ba thi tốt thì sao? Chúng ta thương lượng với nó, cho nó chọn lựa. Con cần Mp3, hay cần gì? Tất cả động lực học của nó đều ở những thứ này.

Cho nên vì sao có rất nhiều cha mẹ bị con cái đuổi ra khỏi nhà, bởi vì nó cảm thấy những thứ nó muốn, quý vị đã làm hài lòng nó rồi. Cho nên, khi hình thành thói quen muốn thứ này, thứ nọ rồi, thì dục vọng của nó tăng lên mỗi ngày. “Dục là vực sâu”, từ nhỏ dục vọng con cái đã khai mở, thì có thu hồi được không? “Từ cần kiệm đến xa xỉ dễ, từ xa xỉ trở về cần kiệm khó”. Cho nên, con cái thành thói quen muốn gì được đó rồi, nếu một ngày nào đó quý vị không đáp ứng được, thì nó sẽ như thế nào? Chúng ta cũng nghe có rất nhiều đứa con, mới học cấp hai đã đưa tay đánh mẹ rồi, không cho tiền thì nó đánh. Đến lúc đó thì cha mẹ “gọi trời thì trời không ứng, gọi đất thì đất không linh”. Cho nên “khinh nặc” này là do quá cứng chiều.

Có một vụ án hình sự của một thanh niên. Lúc còn nhỏ cha anh ta cho anh ta rất nhiều tiền, nên anh ta đã quen tiêu tiền như nước, một tháng anh ta có thể tiêu hết mấy vạn. Một, hai vạn nhân dân tệ, tiêu tiền rất dữ dội. Hôm nọ cha của anh ta chịu không nổi, ông ta nói: cha không cho con tiền nữa, rồi ông sắp xếp cho anh ta đi bộ đội. Đi bộ đội được hai năm, sau hai năm trở về thói quen đó có thay đổi hay không? Rất khó! Xác thực, loại ái mộ hư vinh đó, khi đã bị nhiễm thói quen xa xỉ, chỉ cần anh ta bước vào trong tình cảnh đó, thì anh ta không chịu nổi sự cám dỗ, nên phải mạo xưng là trang hảo hán. Cho nên, sau khi đi bộ đội về anh ta cũng không thay đổi gì, vẫn y như ngày trước. Cha của anh ta và anh ta vạch rõ giới hạn, cha không cho con tiền nữa. Kết quả đứa con này mưu sát thủ giết cha của mình. Ở trước cổng nhà mình ta, anh ta nói với tên sát thủ: một tý nữa có một người dáng rất cao đi ra, nói chung là nói tình tiết rõ ràng cho tên sát thủ. Tên sát thủ này liền hỏi anh ta: người anh muốn giết là ai? Anh ta nói đó là cha tôi. Cha của anh ta bị giết là như vậy. Vì chìa khóa tủ tiền đang nằm trong tay mẹ anh ta, nên anh ta cũng bảo giết luôn cả người mẹ.

Việc giết cha, giết mẹ bây giờ không phải là hiếm nữa. Nguyên nhân ở đâu? Là do trọng lợi khinh nghĩa, họ không ngừng nâng cao cái “lợi” này, rồi biến thành dục vọng, rồi biến thành ma thủ chủ tử hành vi của họ, khiến cho họ muốn thoát ra cũng không thoát được. Cho nên chúng ta phải cẩn thận “thị phi nghi, vật khinh nặc”, không được trường dưỡng thói xa hoa cho con cái.

Có một đứa nhỏ, nó thấy mẹ nấu những món nó không thích thì nó không vui, phát cáu không chịu ăn. Thông thường thì người mẹ sẽ làm gì? Đến dỗ dành nó, cũng có thể nói, con ăn đi, đến thứ 7 mẹ dẫn con đi ăn thức ăn nhanh nhé. Nghe mẹ nói như vậy, đứa nhỏ vốn là không ăn một miếng nào, lập tức ăn rất nhiều. Bởi vì khi chúng ta không có nguyên tắc, con cái rất hiểu nội tâm của chúng ta, nó biết rằng chỉ cần nó dùng tâm tư như thế nào, người lớn sẽ bị chi phối theo, nên đáp ứng nhu cầu của nó, tình huống này thật rắc rối đấy. Cho nên, khi đứa nhỏ này không chịu ăn cơm, cha nó cũng không nói tiếng nào, vẫn ngồi ăn tĩnh bỡ, người vợ thì đến dỗ con trai, người chồng rất có tính nhạy cảm trong giáo dục, nên lập tức dùng mắt ra hiệu cho vợ: em lui đi, để anh đến. Đương nhiên anh ta không nói bằng lời, cặp vợ chồng này hiểu ý nhau.

Nguyên tắc giáo dục con cái phải như thế nào? Là vợ chồng phải nhất trí, bằng không thì con cái chắc chắn sẽ trốn sau lưng người cha hoặc người mẹ không có nguyên tắc. Cho nên, cả nhà ăn cơm xong rồi, mà nó vẫn không chịu ăn, người cha nói, thôi thu dọn hết đi, thu dọn tất cả. Có thể đứa con trai đứng đó mà chu miệng tức tối, cứ để cho nó tức tối. Kết quả đêm hôm đó, do không ăn cơm tối nên nửa đêm nó đói đến mức không ngủ được, nó dậy, dậy làm gì? Mở tủ lạnh kiếm thức ăn, ăn thức ăn lạnh cũng được. Như vậy lần sau có dám uy hiếp cha mẹ nữa không? Có dám đòi hỏi nữa không? Chắc chắn là không dám rồi.

Trong môn học này mấy ngày trước, quý vị có thể hội sâu sắc giáo dục phải chú trọng lúc ban đầu, đặc biệt quan trọng. Không chỉ quan trọng đối với con cái, mà những người lớn sống với nhau, quý vị cũng phải cho họ bước đầu hiểu được, nguyên tắc công và tư là gì? Gọi là “giáo phụ sơ lai, giáo nhi anh hài”. Cùng đạo lý này, khi con dâu mới cưới về, không được ngênh ngang khắp nơi, cô ta cũng phải hiểu hết những tình huống trong gia đình, như vậy mọi người mới phối hợp với nhau được. “Vật khinh nặc”, một là do quá cứng chiều, hai là do không có nguyên tắc. Cha mẹ hứa cho thứ gì cũng dựa vào tốt xấu của nó, muốn cho thì cho, đừng để khi đã hứa rồi, lại đổi ý, không cho nó nữa. Làm như vậy là đứa nhỏ không có tín nhiệm quý vị.

Ví dụ, quý vị ở đó chơi đánh bài, rồi nói với con: được rồi, con đừng ồn nữa, để ba mua cho con. Thế nên, sau này nó cần thứ gì, nó sẽ chọn vào lúc nào? Khi mình đang chơi đánh bài, hoặc là khi quý vị

đang bận, nó biết được lúc này, nó cần thứ gì thì chắc đạt được, vậy thì rất rắc rối. Cho nên, cha mẹ cũng phải “vật khinh nặc”, cha mẹ phải “vật khinh nặc”, thêm bước nữa là cũng phải dạy con cái “vật khinh nặc”. *(đừng xem thường mà nhận lời)*

Có một bé trai tặng cho bạn học một cây bút chì, đứa bạn đó rất vui, lấy bút rồi đem gọt để viết. Ngày hôm sau, vừa đến lớp nó liền hỏi đứa bạn mà hôm qua nó cho cây bút chì: hôm nay bạn có chơi với mình không? Đứa bạn này cũng rất thật thà: hôm nay mình không chơi với bạn. Vậy thì bạn trả cây bút chì đó lại cho mình đi. Đứa bạn đó cũng rất thật thà, liền lấy cây bút chì đó trả lại cho bạn. Nó nói: tôi cần cây bút chì chưa gọt thôi. Đứa bạn đó lại lấy cây bút chì chưa gọt đưa cho nó. Nó nói: không phải cây bút này, mình muốn cây bút mà hôm qua mình đưa cho bạn cơ. Thầy giáo quan sát thấy như vậy, liền đi đến nhân cơ hội này giáo dục nó, thầy nói “phàm xuất ngôn, tín vi tiên”, em đã cho người khác rồi thì đồ vật đó không thuộc về em nữa, em không có tư cách đòi lại những thứ em đã cho người ta. Trước khi muốn tặng bạn vật gì, thì em phải cân nhắc em có vui lòng tặng cho bạn hay không? Hoặc là hôm nay em tặng vật gì cho người ta, khi đã hứa cho người khác, trước phải nghĩ đến năng lực của em có thể làm được việc này hay không? Nếu như năng lực của em không đủ mà lại hứa với người, đến lúc đó chắc chắn sẽ bị thất tín. Vả lại khi hứa với người, ngoài việc suy nghĩ năng lực của mình ra, còn phải nghĩ đến điều mà em hứa cho bạn bè, có phù hợp quy định của trường không? Có thể nhà trường quy định không được phép làm điều này, vậy mà em hứa với bạn bè, như vậy là không đúng. Cho nên, sự hứa khả đó phải phù hợp với quy định của trường, phải phù hợp với pháp luật của quốc gia. Phải nghĩ kỹ những điều này, là hành vi đúng đắn rồi, chúng ta đủ năng lực thực hiện, mới hứa khả với bạn bè. Cho nên thái độ “vật khinh ngôn” cũng là điều nên chỉ dạy cho học sinh.

Tiết học này hôm nay chúng ta học đến đây. Cảm ơn tất cả quý vị!

Hết tập 30

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 31

Chào tất cả quý vị! Bài học của chúng ta đã bước vào mục thứ tư, đó là Tín. Nội dung của phần này, chúng ta cũng đã nhắc đến ngũ luân giữa con người đối với con người con người, lời nói cần phải có chữ tín, cần giữ tín nghĩa, giữ đạo nghĩa, giữ ân nghĩa để giúp đỡ lẫn nhau, hỗ trợ cho nhau. Như vậy mối quan hệ giữa con người với con người sẽ vô cùng hòa lạc, vô cùng viên mãn.

Nói đến vấn đề của chữ tín này, chúng ta nghĩ trên thương trường nên cần giữ chữ tín hay không? Rất cần. Nhưng cũng có người nhận định rằng “vô gian bất thành thương”. Cho nên trong thời đại này, quá nhiều quan niệm hình như đúng mà lại là sai, chúng ta cần phải phán đoán. Ví dụ có câu “nhân bất vị kỷ, thiên tru địa diệt”, câu này là của ai? tìm không thấy. Xin hỏi quý vị vì sao người đó nói câu này? Vì họ quá tự tư, rất có thể là tự mình tìm lối thoát cho mình, thái độ như vậy là không tốt. Cho nên chúng ta phải nghĩ rằng một lời nói có thể dẫn mọi người đi đến quan niệm sai lầm, nên chúng ta nhất định phải thận trọng từ lời nói đến việc làm. Khi chúng ta chưa xác định lời nói của mình là đúng, thì tuyệt đối không được truyền bậy, “tri vị đích, vật khinh truyền”.

Trong thương nghiệp, chúng tôi cũng có gặp một số phụ huynh hỏi rằng: thầy dạy con tôi thành tín như vậy, nếu sau này nó đến với thương nghiệp thì làm sao? chúng tôi nói với anh ta: con trai anh sau này chắc chắn làm ông chủ, nếu không ai giữ được chữ tín, mà chỉ có nó giữ được, vậy thì người ta thích buôn bán với ai hơn? đương nhiên là thích buôn bán với người giữ chữ tín rồi. Cho nên câu “vô gian bất thành thương” là không đúng, họ có thể dối được một lần, nhưng không thể dối lần thứ hai, họ không thể dối người ta mãi được. Gọi là “nhật cửu kiến nhân tâm”. Hơn nữa khi họ dùng tâm gian xảo, dùng một số thủ đoạn, thì mặc dù họ dối gạt được trong việc buôn bán, nhưng kỳ thật họ đã làm hao tổn phước phần của chính mình. Họ còn khoe khoang tự đắc rằng: các người thấy đó, tôi kiếm được rất nhiều tiền. Thật ra thì số tiền đó đều đã sẵn có trong vận mệnh của họ rồi, nhưng vì họ đã dùng sai phương pháp, nên làm hao tổn phước phần vốn có của chính mình. Đây là tiểu nhân làm oan uổng tiểu nhân. Cho nên người với người phải tin tưởng nhau. Trong chính phủ, trong thương nghiệp, hay trong bất cứ đoàn thể nào cũng nên giữ chữ tín, như vậy mới là thái độ đúng đắn của con người.

“Sự phi nghi, vật khinh nặc, cầu khinh nặc, tiến thoái thác”. Chúng ta cũng đã nói đến, đối với sự đòi hỏi của con cái, nếu thấy hợp lý chúng ta mới đáp ứng, nếu thấy không hợp lý, quý vị nhất định phải kiên trì. Bằng không nếu nó muốn thứ gì cho thứ đó, thì sẽ giúp lớn thêm lòng tham trong nó, giúp lớn thêm tác phong xa xỉ, xa hoa của nó, như vậy là nguy hại rất lớn. Cho nên điểm này không được “hứa khả”. Khi chúng ta phát hiện con cái có hiện tượng như vậy, chúng ta phải hướng dẫn nó, dạy bảo nó.

Sáng nay tôi cũng có nói đến, khi trẻ nhỏ muốn hứa khả người khác, trước hết phải nghĩ đến năng lực của mình có làm được không, và sự hứa khả đó có phù hợp với quy định của nhà trường, có phù hợp với quy định pháp luật hay không. Chúng ta phải kiến lập thái độ như vậy cho con cái từ lúc nó còn nhỏ, nó mới không hứa khả bừa bãi. Khi chúng ta đã trưởng thành cũng quyết không được hứa bừa. Khi người khác có cầu xin quý vị điều gì, ví dụ họ có chuyện gấp, có những tình huống khẩn cấp cần quý vị giúp đỡ, quý vị cũng phải ổn định tâm lại, để nghe rõ ràng sự việc của họ. Có khi đối phương rất khẩn cấp, sự khẩn cấp của họ đã làm cho tâm của quý vị rối loạn, rất có thể khi quý vị hứa khả rồi, đến lúc sự việc đó không giống như quý vị tưởng tượng. Ví dụ, lời nói của họ chỉ là lời nói phiến diện, quý vị lại không bình tĩnh được, rất có thể việc mà quý vị hứa khả, đến lúc tình hình không phải như quý vị dự đoán, thì quý vị rất khó xử lí. Cho nên việc gấp cũng cần làm chậm.

Vả lại khi đối phương muốn tìm quý vị giúp đỡ, thậm chí là cùng quý vị đi làm việc này, quý vị cũng phải cân nhắc rằng, thứ nhất là họ có đủ năng lực không. Thứ hai là mình có đủ năng lực không. Phải nhìn xem các phương diện nhân duyên của sự việc này có thành thực không. Nếu không thành thực mà quý vị tùy tiện hứa khả, đến khi quý vị làm cũng sai, không làm cũng sai, thì sẽ rất khó xử, cũng sẽ sản sanh một số hiểu lầm. Ban đầu quý vị vốn là tâm tốt, rốt cuộc rất khó thoát ra. Cho nên mặc dầu chúng ta có tâm tốt, nhưng cũng phải dùng lý trí phán đoán mới được. Cho nên “sự phi nghi, vật khinh nặc, cầu khinh nặc, tiến thoái thác”.

Câu tiếp theo “kiến vị chân, vật khinh ngôn, tri vị đích, vật khinh truyền, sự phi nghi, vật khinh nặc, cầu khinh nặc, tiến thoái thác, phạm đạo tự, trùng thả thư, vật cấp tật, vật mô hồ”. Chúng ta nói chuyện với nhau là hỗ tương với nhau rất nhiều, cho nên nói chuyện có cần học không? cần. Vậy quý vị đã học nói chuyện lần nào chưa? chưa. Có muốn lên thử xem không? chịu khó rèn luyện nhiều là được rồi. Cho nên nói chuyện cũng cần phải rèn luyện từ nhỏ.

Tôi thì từ nhỏ không được huấn luyện, bởi vì lúc nhỏ tài năng kém cỏi, nên chưa bao giờ tham gia gì cả. Thi diễn giảng, thi thuyết trình, đối với tôi mà nói đều là điều xa vời. Khi vào đại học, một loại tâm cảnh được mở ra, vì lúc đó tôi học một số tri thức về sức khỏe, cảm thấy sức khỏe rất quan trọng

đối với con người. Học đại học tôi ở bên cạnh quán trà, tôi thường xuống lầu dưới, tìm một vài em học lớp sau nói rằng: em có thể đến nghe anh nói chuyện không? tôi hẹn gặp các em đó ở quán trà, và bắt đầu nói cho nó nghe về vấn đề “dinh dưỡng rất quan trọng đối với sức khỏe của con người”, tôi nói những đề mục này. Ví dụ nói về đề tài “sự quan trọng trong mối quan hệ của con người”, tôi bắt đầu luyện tập là với hai, ba người.

Sau đó tôi đến Hải Khẩu, cô Dương cũng nói với tôi, nếu có cơ hội thì hai người, ba người em cũng nên đi giảng. Tôi nghe lời cô, liền tiếp đi giảng hơn 100 nơi như vậy, giảng hơn 100 nơi rồi tôi lại đến Thẩm Xuyên, ở đó khoảng hơn nửa năm, thì giảng được 200-300 nơi. Sau đó vào tháng 7 chúng tôi bắt đầu mở lớp diễn giảng có tính toàn quốc, tôi liên tục được huấn luyện như vậy. Cho nên nói chuyện phải “đừng sợ khó”, nói nhiều thì thuận thực thôi. Nhưng nói chuyện cũng phải xem tâm của chúng ta, quan trọng nhất là phải có lợi ích cho người khác, bằng không thì “nói nhiều lời, không bằng ít”. Cho nên chúng tôi mở khóa học nhiều nơi, thầy giáo trung tâm của chúng tôi, cũng thường cho những em nhỏ có cơ hội lên bục giảng nói chuyện, không chỉ huấn luyện nói chuyện, mà còn huấn luyện oai nghi của nó, phải “bộ thông dong, lập đoan chánh, ấp thâm viên, bá cung kính”. Khi chúng nó lên bục giảng nói chuyện, trước là giới thiệu bản thân, sau đó phải thuật lại tuần trước ở nhà, mình có làm gì hiếu thảo cha mẹ không, bởi khi mỗi người nói ra những việc họ làm, thì có thể “kiến nhân thiện, tức tư tề”.

Các vị bằng hữu! Đệ Tử Quy ở đâu? ở trong cuộc sống của chúng ta, mỗi phút mỗi giây đều ứng dụng được. Cho nên khi chúng nó lên bục giảng, trước phải cúi mình chào, sau đó mới tự giới thiệu: “tôi tên là gì đó, năm nay bao nhiêu tuổi”, lúc này thì quý vị thấy được, có khi tay của nó như thế nào? không nghe lời sai bảo cứ đưa qua đưa lại như thế này, còn miệng thì có khi nói không rõ ràng. Khi nó nói không rõ ràng thì làm sao? quý vị phải cho nó không gian, cho nó nói thêm một lần nữa, mỗi lần mỗi lần cho nó luyện, luyện đến lúc nào biết thì thôi, như vậy mới huấn luyện được có dũng khí.

Thanh điệu nói chuyện phải “vật cấp tật, vật mô hồ”. Trước đây Đệ Tử Quy cũng nói rất nhiều đến phương pháp và thái độ có liên quan đến nói chuyện, có những câu nào trong đó? Là câu “tôn trưởng tiền, thanh yếu đề, đề bất văn, khước phi nghi”. Cho nên thanh điệu nên vừa phải, không được tiếng quá lớn, không được tiếng quá nhỏ. Rồi “vấn khởi đối, thị vật di”, khi nói chuyện với người khác, mắt phải nhìn đối phương để biểu thị sự tôn trọng. Cho nên những chi tiết nhỏ nhặt này, quý vị dành một chút công phu để chú ý, để huấn luyện, đợi ba tuần, bốn tuần nó tự nhiên sẽ theo khuôn phép.

Chúng tôi có một bé gái, nó sống rất có nội tâm, chúng tôi cũng cho những đứa nhỏ đến huấn luyện, mấy tháng sau, bé gái này tham gia thi diễn giảng được đoạt giải, cho nên mẹ nó rất vui. Nếu con

của quý vị không dám nói chuyện, thì ở trong nhà quý vị có thể tự mình tập cho nó. Người cha phải làm mẫu trước, rồi quý vị và con trai cùng huấn luyện, thì nhất định nó tập rất hoan hỷ. Thường thì con cái nó thích quý vị cũng tập với nó, như vậy nó sẽ rất tin phục.

Ngoài việc để cho con cái huấn luyện nói chuyện ra, thì khi chúng ta nói chuyện với người khác, cũng phải luôn luôn quán chiếu xem mình nói chuyện có quá nhanh không? Nếu nói quá nhanh thì người khác nghe sẽ như thế nào? rất khó khăn. Nếu như họ lại có bệnh tim, thì cũng khá nguy hiểm. Rất nhiều bạn nói, tôi đã nói quá chậm rồi, như vậy đã được chưa? không được lấy bản thân mình làm tiêu chuẩn, mà phải lấy tiêu chuẩn của người khác, họ mới có thể tiếp nhận được. Thực sự mà nói, mục đích nói chuyện là ở đâu? Đương nhiên là để cho người khác nghe, mục đích nói chuyện không phải là do mình muốn nói. Ví dụ chúng ta với bạn đồng nghiệp, với cấp trên nói chuyện điện thoại, có thể bàn đến những việc chung, nhưng ông chủ nói chuyện quá nhanh, quý vị nghe không rõ ràng, lại là việc rất cần xử lý, lúc này phải làm sao? Lúc này chúng ta phải nói với cấp trên: nếu như chưa quen thân, thì quý vị không nên trực tiếp nói: sao ông nói nhanh như vậy. Chúng ta có thể lùi một bước, đem những lời mình nghe nói với cấp trên: xin hỏi những điều ông vừa nói, có phải là như vậy như vậy không? đem những lời quý vị nghe ông nói, nói lại một lần cho ông ta nghe, khi đã xác định quý vị nghe sai rồi, ông ta sẽ nói lại cho quý vị nghe, bằng không quý vị miễn cưỡng hiểu, đến khi công việc có gì sai sót, cấp trên tuyệt đối không cảm thấy mình nói quá nhanh, ông ta nhất định cho rằng quý vị không làm việc tốt.

Chúng ta có một thói quen là bất luận là người nào giao việc cho mình, trước khi gác điện thoại, chúng ta phải yêu cầu người đó lặp lại một lần nữa, như vậy mới vạn lần không sai một. Thường thường là sai một câu sẽ làm cho toàn bộ sự việc phải làm lại từ đầu. Đòi người “ một tắc thời gian một tắc vàng”, quyết không được vì sơ suất một câu nói, mà làm hao thời gian của mọi người, như vậy là không tốt. Cho nên đối đãi cũng phải cẩn thận.

Câu tiếp theo: “bỉ thuyết trường, thử thuyết đoản, bất khai kỷ, mạc nhàn quản”. Chúng ta vừa nói đến là phải để đối phương nói lại một lần nữa, thói quen này cũng có thể để cho con cái dưỡng thành từ nhỏ, tin rằng nó còn rất nhỏ đã được dưỡng thành, thì khi thầy giáo của nó giao công việc cho nó, nó đều nói: Thưa thầy! ý của thầy phải như vậy không? tôi tin rằng những thầy cô giáo này, những người phụ huynh này, thấy nó như vậy thì sẽ như thế nào? vô cùng hoan hỷ, đáng được tín nhiệm.

“Bỉ thuyết trường, thử thuyết đoản”, đây gọi là nói tốt nói xấu. Vì sao con người lại nói tốt nói xấu nhau như vậy? mục đích của họ là gì? Tục ngữ có câu “người nói điều thị phi, chính là kẻ thị phi”, và lại mọi người có thói quen, là họ ép quý vị đứng về một phía : Rốt cuộc anh đứng về phía chúng tôi hay

đứng về phía họ? có khuynh hướng như vậy không? vậy chúng ta không đứng về phía nào cả. Cho nên “bất quan kỷ, mạc nhàn quản”, hãy nhanh chóng rời khỏi chốn thị phi. Bởi vì người nói chuyện thị phi, nhất định họ có mục đích, một là muốn lôi kéo quý vị, hai là muốn hủy báng người khác. Chỉ cần có thị phi, thì có tổn hại cho đoàn thể, vậy chúng ta tuyệt đối không thấy vui khi phát sanh tình huống như vậy. Cho nên điều cần lôi kéo là không được nói thị phi với người khác. Chúng ta nên đi đúng phương hướng, phải hòa nhã, phải bao dung với mọi người.

Khi quý vị ở trong một đoàn thể, không nên đứng về hai phía mà hãy đứng ở chính giữa, vị trí này rất quan trọng. Vì sao? bởi vì đứng hai phía tất nhiên cũng có thiên vị, khi bản thân của mỗi người quá thiên vị rồi, thì trong tâm họ có cảm thấy mình sai không? lâu ngày họ cảm thấy mình như thế nào? Mình có sai lầm, hoặc là họ muốn đi tìm người nói chuyện. Ví dụ hôm nay một chủ quán nào đó, làm sai một việc. Có người thì phê bình quá mức, có người thì một mực bênh vực. Có tình trạng này không? như vậy là hai bên cãi nhau không thể dừng được. Khi đó chúng ta đứng chính giữa ắt rất có lợi, vì sao? người bênh vực chủ quán này có thật là thương chủ quán hay không? hay làm theo cảm tính. Nếu quý vị càng bênh vực ông ta, thì có thể ông ta càng không thấy được ông ta sai ở điểm nào, ông ta liền theo quý vị đấu tranh với phía bên kia, vậy ông ta càng lúc càng mất đi nhân tâm. Động cơ ban đầu của quý vị vốn là vì muốn tốt cho ông ta, nhưng cuối cùng thì sao? là hại ông ta. Cho nên bênh vực bên này, lâu ngày họ cũng biết suy nghĩ. Lúc này chúng ta nên hướng dẫn họ, thật sự vì tốt cho họ, tuyệt đối không được một mực bênh vực. Quý vị thường thường nói như thế này, bởi vì họ đã sống với chủ quán trong một thời gian, họ sẽ nghĩ lại và nói: đúng rồi đúng rồi, trước đây tôi cũng có khuyên ông ta, nhưng ông ta không nghe. Rồi chúng ta tiến thêm một bước nữa nói với ông ta, bởi quý vị chỉ ra khuyết điểm của ông ta, dần dần ông ta xác minh điều đó là đúng, thì ông ta sẽ càng lúc càng tin nhiệm quý vị. Cho nên đã khuyên thì tuyệt đối không được vì khuyên một lần, hai lần chủ quán không nghe mà quý vị không khuyên nữa, “nhật cửu kiến nhân tâm”, dần dần ông ta cũng sẽ chuyển hóa.

Phía bên kia chính là “công nhân chi ác vô thái nghiêm, đương tư kỳ kham thọ”, khi người khác có lỗi, cũng không nên quá nghiêm khắc, quý vị phải xem họ có chịu đựng nổi hay không, hơn nữa thực sự mà nói, có rất nhiều chuyện bởi quý vị không phải là người trong cuộc, nói không chừng khi chúng ta làm, cũng có thể phạm lỗi như họ. Cho nên điều này cần đối đãi khoan dung. Họ mắng những người này nhiều quá, thật ra thì trong tâm họ cũng cảm thấy kỳ kỳ. Khi trong lời nói chúng ta không có sự tranh chấp, thì đó cũng là một sức mạnh kiềm chế đối với họ. Có khi họ nói: con người anh sao mà có tu dưỡng như vậy, tôi nên kiểm điểm lại mình một chút. Cho nên xác thực ở trong một đoàn thể, chỉ cần chúng ta không nói chuyện thị phi, tận tâm tận lực làm tròn bổn phận, không tranh đoạt tình cảm, luôn

luôn hành động đoan chánh đối với đoàn thể. Cho nên chúng ta đừng xem thường sức mạnh của chính chúng ta. Đây là nói đến “bỉ thuyết trường, thử thuyết đoản, bất quan kỳ, mạc nhàn quản”. “Mạc nhàn quản” này ý muốn nói, đã không nói những chuyện thị thị phi phi rồi, nhưng nếu việc quan trọng của công ty, chúng ta cũng tích cực tham gia mới được, và lại khi tham gia, chúng ta hy vọng là làm tốt công việc. Cho nên trong lúc này, khi đáng nói thì nói, lúc đó quý vị không nói, sau khi công việc thất bại rồi mới nói thì không thích hợp đâu.

Cho nên trong lúc họp hành, khi cần có quyết định biện pháp gì, chúng ta quan tâm đến công việc chứ không quan tâm người đó là ai, những chỗ nào họ làm không đúng, chúng ta cũng cần chỉ ra, nhưng chỉ ra ở đây, tuyệt đối không phải đối với người đó, đối với đồng nghiệp đó mà có ý kiến. Cho nên khi công việc thảo luận xong, quyết định rồi, ra khỏi cánh cửa hội nghị này, chúng ta vẫn là đồng nghiệp, có gì ăn ngon tuyệt đối không được thiếu phần của họ. Cho nên nếu trong tâm quý vị có sao sao, thì cũng để trong tâm họ sao sao như vậy, đừng để vốn là vô sự mà làm cho sự việc càng lúc càng lớn. Vậy nên chúng ta giữ lại một phần tâm chân thành để đối diện bất kỳ người nào.

Chúng ta tiếp tục xem đoạn kinh văn sau: “kiến nhân thiện, tức tư tề, tủng khứ viễn, dĩ tiệm tê, kiến nhân ác, tức nội tỉnh, hữu tắc cải, vô gia cảnh”. “ Kiến nhân thiện, tức tư tề”, là chúng ta thấy việc thiện, phải chủ động học tập, thậm chí chủ động giúp đỡ. Như thế nào gọi là thiện? chúng ta cũng phải cần phán đoán. Các bạn! như thế nào mới là thiện? lợi ích mọi người! Đáp án này rất hay. Còn nữa không? cho nên chúng ta cũng phải luôn có một nguyên tắc thiện, quý vị mới phán đoán được. Chúng ta học tập mấy ngày nay, cũng có một nguyên tắc thiện, gọi là gì? gọi là Đệ Tử Quy, đây chính là nguyên tắc. Cho nên trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta, quý vị cũng thể hội được mọi thứ đều không rời khỏi lời dạy trong Đệ Tử Quy.

Trong quyển Liễu Phàm Tứ Huấn, giảng giải rất thấu triệt sự phán đoán về thiện, nếu chúng ta có thời gian thì hãy xem quyển này. Trong đó có nói việc đến đánh người, chửi người có phải thiện hay không? có phải không? sao quý vị suy nghĩ chậm quá vậy, đến lúc gặp chuyện, ở đó mà suy nghĩ hết nửa ngày như thế, thì có lẽ sự việc đã kết thúc rồi. Cũng không biết thiện hay ác, đánh người, chửi người là thiện hả? cũng không nhất định, đúng rồi. Cho nên chúng ta phải xem từ cội gốc: có thật có giả, có đúng có sai, có nghiêng có thẳng, có đầy có vơi, có lớn có nhỏ, có khó có dễ, có thẳng có cong, rất nhiều. Học tập quan trọng nhất là phải có thái độ chủ động, không được đợi người khác nói. Chúng ta về nhà cũng có bài tập, nên cố gắng nghiên cứu trong Liễu Phàm Tứ Huấn, rất có lợi ích cho quý vị, chắc chắn rất có lợi ích cho gia đình của quý vị. Và lại quyển sách này, Thiên Hoàng của Nhật Bản xem nó là bảo điển để trị quốc, vì thế nó cũng rất lợi ích cho quốc gia.

Tôi luôn luôn đưa ra một ví dụ rằng, cuộc đời giống như một bàn cờ, nhưng quy tắc bàn cờ này làm sao đi cho tốt, chính là quyển Liễu Phàm Tứ Huấn này. Phương pháp, lý luận, diễn đạt lập mệnh như thế nào, như thế nào là “mệnh tự ngã lập, phước tự ngã cầu”, bởi trong đó cũng có rất nhiều chuyện ví dụ, tất cả đều ở trong đó. Cho nên khi quý vị thật sự hiểu được quy củ, mặc dù bàn cờ của quý vị hiện tại không dễ đi, nhưng tin rằng về sau bước đi sanh mạng của quý vị, cũng vô cùng sinh động, đây mới là công phu và trí huệ của cuộc sống. Cuộc sống không cần phải cầu khẩn, có một bàn cờ tốt để quý vị đi. Thường thường thì ván cờ tốt là giành cho một người bắt đầu sống an nhàn, bắt đầu sống phóng túng, cho nên cuộc sống khi đậy nắp quan tài mới kết luận được. Phải xem nghệ thuật đánh cờ của quý vị, xem trí huệ cuộc sống của quý vị, cho nên mới có nói đến chân và giả.

Có rất nhiều phần tử trí thức hỏi hòa thượng Trung Phong rằng: đánh người chửi người có phải là ác không? hòa thượng Trung Phong nói: chưa hẳn là vậy. Họ tiếp tục hỏi: vậy rất cung kính, rất lễ phép với người khác có phải là thiện không? hòa thượng Trung Phong lại nói: cũng chưa hẳn là vậy. Cho nên những phần tử trí thức này, đã bị lời nói của hòa thượng Trung Phong làm cho rối loạn. Nhưng cũng rất tốt, những phần tử trí thức này còn hiểu được khiêm tốn, đã thỉnh giáo hòa thượng Trung Phong, hòa thượng Trung Phong liền nói: nếu đánh người, chửi người là vì muốn thức tỉnh người đó, một bạt tai muốn cho họ tỉnh lại, thì tâm này là thiện, vì lợi ích người khác, cho nên đó là thiện.

Các bạn! khi quý vị đánh một bạt tai phải xác định họ tỉnh lại được, nếu họ không tỉnh lại thì đừng nên đánh, như vậy sẽ kết oán. Cho nên học vấn cần phải rất linh hoạt, phải chờ thời cơ hành động, bằng không chúng ta học một hai tháng mà có rất nhiều chướng ngại, rồi cho rằng lời của Khổng Tử nói không đúng, lời của thầy Thái nói cũng không đúng. Tôi từng có một người bạn rất tốt, đúng lúc tâm trạng của anh ta không tốt, gặp phải nhiều chuyện không thuận. Anh ta đã từng rất có tâm làm việc thiện trong một thời gian dài, nhưng mệnh vận lại xuất hiện nhiều trắc trở. Hôm đó trong quá trình tôi nói chuyện với anh ta, anh ta ngồi oán trời trách đất, oán hận, cũng cả tiếng đồng hồ. Đợi anh ta nói xong, tôi cũng như thế nào? cũng trả lời lại anh ta, giúp anh ta giải quyết nhiều vấn đề. Kỳ thật khi chúng ta hành thiện còn có tâm cầu mong, thì tâm này đã như thế nào? tâm đã không thuần rồi, nên phước phần cũng rất có hạn. Rồi tôi tiến thêm một bước nữa hướng dẫn cho anh ta hiểu, những kết quả hôm nay đều là do trước đây quý vị trồng nhiều nhân sai lầm, hiện tại nó chỉ là dần dần lộ ra mà thôi. Tôi cũng nói với anh ta nữa tiếng đồng hồ, mà anh ta chẳng nói câu nào, đầu cứ cúi xuống. Sau đó anh ta về.

Sáng hôm sau khi trời chưa sáng, anh ta đã điện thoại cho tôi, tôi nghe điện thoại, người bạn này của tôi nói rằng anh ta đã sống hơn 30 năm rồi, nhưng hôm qua mới nhận được một món quà sinh nhật quý giá nhất. Ở đầu dây bên này tôi cảm thấy rất áy náy, hôm qua là sinh nhật của người ta, vậy mà

tôi la anh ta một trận, thật áy náy trong lòng. Nhưng khi người bạn này cảm ơn tôi, tôi thực sự sanh khởi lòng tôn kính rất cao đối với anh ta. Thật không đơn giản, đối mặt với phê bình nghiêm khắc như vậy, mà anh ta có thể lập tức phản tỉnh lại mình, tin rằng có thái độ như vậy, cuộc sống chẳng có gì lo, chắc chắn sẽ chuyển được từ nghịch duyên sang thuận duyên. Vì vậy người bạn này của tôi, sau này rất nhiều lần thi cử đều thuận lợi. Bây giờ anh ta đang dạy học trong trường, dạy cũng rất tốt, hơn nữa anh ta còn đem những kinh nghiệm trong học tập truyền đạt lại cho các bạn ở những lớp học thêm, giao lưu kinh nghiệm với những người em học sau mình. Vì anh ta luôn giúp đỡ mọi người, cho nên phước báo phước báo hiện tiền đến đặc biệt nhanh.

Cho nên quý vị cần xác định, cái bạt tai đó có thể thức tỉnh họ hay không. Tôi thì biết được anh ta rất tín nhiệm tôi, anh ta biết rằng tôi tuyệt đối không hại anh ta, cũng rất lo lắng cho anh ta. Nếu như đánh người ta mà họ không thức tỉnh, thì có thể sẽ kết oán thù, thường thì chúng ta do dự điểm này.

Lại nữa người trí thức cũng phải rất lễ phép với mọi người, cung kính với mọi người đó là thiện. Hòa thượng Trung Phong nói: nếu như mục đích của họ là vì thăng quan phát tài, là vì tư dục của bản thân, thì lễ phép cung kính đó cũng là hư ngụy, đó không phải là thiện. Từ lời dạy của hòa thượng Trung Phong, chúng ta có thể hiểu được từ đâu để phán đoán được chân thiện và giả thiện? là từ ý niệm của họ, một ý niệm tự tư tự lợi, mặc dầu có lễ phép đi nữa cũng chỉ là ác. Một ý niệm lợi ích đến mọi người, thì mặc dù đánh người, chửi người cũng là thiện, là từ ý niệm của họ mà phán đoán được.

Thứ đến, chúng ta có thể từ “thị” và “phi” mà phán đoán. Ở thời đại Khổng Tử, Khổng Tử có hai người học trò, một người tên là Tử Cống, một người tên là Tử Lộ. Bởi Tử Cống là một thương nhân lớn, cho nên thường đến các nước khác làm nghề buôn bán. Nước Lỗ có pháp luật quy định, nghĩa là chỉ cần quý vị đến các quốc gia khác mà phát hiện một người nước Lỗ, bị bán sang nước khác làm nô lệ, quý vị có thể bỏ tiền chuộc lại đồng bào của mình, quốc gia sẽ trả lại số tiền đó cho quý vị. Quy định như vậy có tốt không? rất tốt. Khích lệ nhân dân phải thương yêu anh em đồng bào của mình.

Tử Cống chuộc về được một người, sau đó quan phủ trả tiền cho ông ta, bởi ông ta rất giàu có, nên ông nói: tôi không nhận. Ông ta không nhận số tiền đó, tin này được truyền đi, tất cả nhân dân nghe vậy đều nói: ờ Tử Cống quá thanh cao, quý vị xem, ngay cả tiền ông ta cũng không nhận. Nhưng cùng một việc như vậy đến tai của Khổng Tử, Khổng Tử liền nói với Tử Cống: ông làm như vậy là không thích hợp. Vì sao Khổng tử có cách nhìn không giống với mọi người? Khổng tử phân tích cho Tử Cống nghe, bây giờ người nước Lỗ chúng ta, người nghèo chiếm phần lớn, người giàu rất ít. Nếu hôm nay ông chuộc người mà không nhận tiền, vậy những người nghèo khổ khác đến các nước khác thấy người của nước

mình, họ lại nghĩ đến chuyện Tử Cống không nhận tiền, vậy mình chuộc về rồi nhận tiền, thì mình thấp hơn ông ta một bậc, nhưng mình không nhận tiền, thì cuộc sống của mình rất túng thiếu. Cho nên khi họ cứu người sẽ có sự đắn đo, sẽ có sự do dự. Nếu như trong 100 người, có một người do dự không muốn chuộc người, thì sau lưng người nô lệ có thể còn một gia đình, có thể họ có vợ, có con. Cho nên nếu người đó không được chuộc về, thì chúng ta rất có lỗi với họ. Khổng Tử nói với Tử Cống: tại sao ông làm điều tệ hại như vậy, tệ hại này tức là sẽ có ảnh hưởng không tốt về sau. Có thể có người bởi vì như vậy mà không thể trở lại quốc gia của mình.

Còn Tử Lộ thì hôm nọ ông đang đi trên đường bỗng gặp một người bị rơi xuống nước, người này sắp bị chết đuối rồi, Tử Lộ là người rất chính nghĩa, ông lập tức chìa tay cứu giúp, vội vàng nhảy xuống nước cứu người đó lên. Người này sém chút nữa là bị chết đuối, nên cảm ơn Tử Lộ rối rít, rồi vui vẻ dắt trâu của ông đưa cho Tử Lộ nói: Con trâu này tôi tặng ông. Tử Lộ cũng rất vui vẻ dắt trâu về.

Một số người cảm thấy Tử Cống không nhận tiền là thanh cao, thấy Tử Lộ hoàn thành công việc rồi dắt trâu về, họ cảm thấy Tử Lộ kém dường như kém Tử Cống một bậc. Nhưng khi Khổng Tử thấy Tử Lộ, liền nói với Tử Lộ rằng: ông làm như vậy là đúng, sau này nhất định có rất nhiều người nhìn thấy người khác nguy cấp đều xả thân cứu người, bởi vì họ hiểu được thiện có thiện báo.

Các bậc Thánh nhân đều từ phương hướng này, suy tư vấn đề không phải chỉ trên một điểm mà thôi. Cho nên là thiện hay không thiện, chúng ta phải nghĩ đến tác động về sau của nó. Hiện tại hình như là tốt, nhưng về sau có nhiều chỗ rất không tốt, sự việc như vậy cũng không được làm. Khi chúng ta làm, có thể nhiều người không hài lòng, nhưng về sau sẽ lợi ích cho rất nhiều người, thì việc này nên làm. Đây là từ vấn đề tệ hại suy nghĩ đến thiện.

Kể đến thiện có nghiêng có thẳng. Ở thời đại đó, có một tể tướng tên là Lữ Văn Ý Công, khi đó ông làm tể tướng, rồi từ quan về quê. Cho nên danh dự của một nước cũng vô cùng tốt, ông rất được nhân dân tôn kính. Khi ông đang trên đường về quê, thì gặp một người say rượu, nằm ngay giữa đường, những người tùy tùng của ông lập tức kéo người say rượu này qua bên đường. Bởi tâm của Lữ Văn Ý Công rất nhân hậu, nên nói chúng ta đi vòng qua là được rồi, đừng nên giằng co với người như vậy nữa. Sau đó không lâu, ông nghe tin là người say rượu nằm trên đường khi tể tướng về quê này đã bị tử hình. Khi Lữ Văn Ý Công nghe tin này, ông ta liền nghĩ, lúc đó nhường đường cho người này là bậy rồi, bởi vì người này biết rõ là tể tướng đến, ngay cả tể tướng mà ông ta còn dám cản đường, gan có lớn không? lớn. Sau đó tể tướng còn đi vòng đường, vậy ông ta sẽ nói như thế nào với những người xung quanh? các người xem, ngay cả tể tướng cũng nhường tôi ba phần, nên là ông ta không kiêng nể gì cả, càng ngày

càng ngang ngược. Cho nên sau đó mới phạm vào tội tử hình. Do đó Lữ Văn Ý Công mới ý thức được rằng, nếu như lúc đầu bắt ông ta đến quan phủ, cho họ xử phạt, ông ta có thể được khuyên giải, thì hôm nay không đến nỗi phạm sai lầm lớn như vậy rồi. Trong lòng ông rất nhân hậu, nhưng bởi vì nhân nhượng một kẻ say rượu, nên kết quả mới như vậy. Tình trạng này gọi là thảng trong nghiêng.

Ngoài ra có một lần hạn hán, cả một khu vực đều thiếu gạo ăn, rất nhiều người dân bắt đầu chuyên cướp bóc thực vật của các viên ngoại. Viên ngoại này đi báo cáo với quan phủ, rốt cuộc quan phủ cũng không quan tâm, viên ngoại này rất sợ họ cướp hết lúa gạo, nên lập tức họp lại những người làm ở trong nhà, mỗi người cầm một cây roi đi xử phạt những người cướp của này. Những người này rất sợ hãi, sau đó không dám làm loạn nữa. Cho nên lúc đầu họ chỉ nghĩ đến lúa gạo của mình, nhưng sau đó lại làm cho những người dân này không dám làm loạn nữa. Đây gọi là nghiêng trong thảng.

Trong tâm xác thực không phải vì xã hội mọi người, nhưng sau đó lại ảnh hưởng rất lớn đến mọi người trong xã hội. Đây gọi là nghiêng trong thảng. Cho nên thiện cũng có thảng cũng có nghiêng, thiện cũng có đầy có vơi. Đầy và vơi này trong môn học trước chúng ta đã nói qua rồi. Có một nữ sĩ cúng dường hai đồng tiền, vị trú trì liền giúp bà sám hối nghiệp chướng. Ít lâu sau bà được vào cung sống cuộc sống phú quý, bà lại đem mấy ngàn đồng đến cúng dường. Kết quả vị trú trì chỉ phái đệ tử của ngài hồi hướng cho bà. Bởi vì hai đồng tiền nhưng toàn tâm toàn ý của bà, đó là toàn thiện. Sau này chỉ là đem một chút trong phú quý của bà cúng dường mà thôi, vả lại tâm của bà ta lúc này không cung kính như lần thứ nhất, đó là nửa thiện.

Tôi cũng đã từng xem một tin tức, một đôi vợ chồng nông phu già đem những gì họ tích lũy suốt cuộc đời của họ quyên hết mua một chiếc xe cứu hộ, đưa vào trong đội ngũ cứu hộ. Cho nên đôi vợ chồng này làm được toàn thiện, vì họ toàn tâm toàn ý.

Thiện cũng có lớn có nhỏ. Có một lần trong lúc ngủ Vệ Trọng Đạt, bị những người cõi âm dẫn đến Diêm La vương. Diêm La vương nói: đem quyển sổ ghi thiện ác của ông ta đến đây, đem ra cân thử xem bên nào nặng, bên nào nhẹ. Kết quả khi đem việc ác của Vệ Trọng Đạt ra, hầu như chiếm đầy một căn phòng, còn việc thiện chỉ nhỏ nhỏ giống như một chiếc đũa mà thôi. Vệ Trọng Đạt nhìn thấy thì rất kinh ngạc, ông ta nói với Diêm La vương: tôi chưa đến 40 tuổi, làm sao có nhiều việc ác như vậy? bản thân ông ta cũng rất kinh ngạc. Diêm La vương nói với ông ta: chỉ cần ông khởi tâm động niệm là ác không phải thiện, âm ty đều ghi lại hết, cho nên mặc dầu không làm, nhưng trong ý niệm của ông luôn có ác ý, nên mới có nhiều điều ác như vậy. Tin rằng Vệ Trọng Đạt nghe xong, sau này trong ý niệm của mình cũng cẩn thận hơn. Sau đó đặt ông ta lên bàn cân, điều thiện nhỏ nhỏ đó trái lại đã nặng hơn cả

một đại đội điều ác. Vệ Trọng Đạt lại rất kinh ngạc nói: một xấu đó rốt cuộc là gì? sau đó mở ra xem, nguyên là thời đó triều đình xây dựng rất hoành tráng, khi vua xây dựng quá hoành tráng thì nhân dân phải như thế nào? là rất vất vả, chắc chắn là phải hao người tổn của, sẽ khiến cho rất nhiều gia đình vợ con phải ly tán, bởi vì người chồng luôn luôn vắng nhà, nên hạnh phúc gia đình cũng rất khó duy trì.

Khi Vệ Trọng Đạt nghe xong liền nói: tôi có ý kiến về việc này, nhưng nhà vua không nghe vậy sao cũng tính là thiện? Tiếp đó Diêm La vương nói với ông ta: một ý niệm này của ông là vì nghĩ cho ngàn vạn nhân dân, nên việc thiện này rất lớn. Cho nên việc thiện lớn hay nhỏ quan trọng nhất là ở tâm niệm của chúng ta. Khi chúng ta hiểu được như thế nào để phán đoán được thiện, mới có thể “kiến nhân thiện, tức tư tề, túng khứ viễn, dĩ tiêm tề”.

Ở trong Liễu Phàm Tứ Huấn, cũng đem thiện quy nạp thành 10 việc. Việc thứ nhất là “ái kính tòn tâm”, ái kính tòn tâm này, nên thực hiện như thế nào? trước phải thương ai? trước phải kính ai? quý vị xem Đệ Tử Quy thì có thể làm được. Thứ hai là “kính trọng tôn trưởng”. ở trong nhà tôn kính cha mẹ. Ở công ty tôn kính cấp trên. Ví dụ chúng ta ở trường học, cũng nên tôn kính hiệu trưởng, tôn kính giáo viên. Chúng ta cũng phải tôn kính người lãnh đạo chính phủ của mình, tuyệt đối không được phê bình trắng trợn, như vậy là bất kính người lãnh đạo quốc gia. Đây là tôn trọng tôn trưởng. Tiếp theo là “giữ nhân vi thiện”, thật ra những việc như vậy chúng ta tiện tay làm được. Ví dụ quý vị ở trước cổng trường, nhìn thấy phụ huynh đang nhặt rác, chúng ta cũng có thể lập tức làm với họ, đây là “giữ nhân vi thiện”. Tiếp nữa là “khuyến nhân vi thiện”, khuyến như thế nào? khi tôi học đại học đã từng nghe một câu, cảm thấy câu này rất có lý. Câu này là nói đến “trong thế giới người lớn, mọi người sẽ không nghe những gì quý vị nói, mà sẽ xem những gì quý vị làm”, bởi vì người lớn rất cố chấp, quý vị dùng lời nói chưa hẳn lay động được họ, họ cần căn cứ vào những gì thấy được, bằng không quý vị chỉ dùng lời nói, thì họ sẽ nói: anh cũng chẳng khác gì tôi, anh không có tư cách gì để nói tôi. Cho nên đa số đều phải dùng hành động khuyến người khác, dùng tu thân hành đạo để cảm hóa.

Ở thời đại Tam quốc, có một danh thần tên là Quản Ninh, ở địa phương ông ta quản lý, ông ta quản lý rất tốt. Một hôm đang đi trên đường ông thấy một vài con trâu, đến phá hoại, dẫm đạp ruộng lúa của mọi người, ông ta thấy vậy, liền lập tức đi kéo những con trâu này lại, sau đó ngồi dưới bóng cây đợi, đợi chủ nhân của con trâu đến, khi chủ nhân của trâu đến, nhìn thấy quan trên ngồi đó, lại thấy trâu của mình phá hoại, họ sẽ cảm thấy như thế nào? vô cùng xấu hổ. Lúc đó Quản Ninh có la ông ta câu nào không? có không? không la, nhưng tin rằng người này sẽ xấu hổ vô cùng. Đây chính là dùng đức hạnh cảm hóa. Lúc đó nhân dân trong vùng này, thường đi gánh nước, nhưng bởi vì chỉ có một cái giếng, nên thường phát sinh tranh cãi, giành giật. Quản Ninh cũng không giáo huấn họ, mà tự mình đi mua rất

nhiều thùng nước, rồi ông đi gánh nước rất sớm, mức nước đầy thùng rồi bỏ đó. Những người dân này vốn là muốn giành mức nước, vừa nhìn thấy quan trên đã giúp họ mức đầy rồi, liền sanh tâm xấu hổ. Cho nên đây cũng là lấy thân để khuyên cáo, thức tỉnh tính liêm sĩ của họ. Cho nên khuyên người khác cũng phải dùng trí huệ rất cao.

Tiết học này chúng ta dừng ở đây. Cám ơn tất cả quý vị!

Hết Tập 31

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 32

Chào mọi người. “khuyến nhân vi thiện”, khi chúng ta khuyên người làm thiện, họ có thể thay đổi, cũng có thể khiến gia đình của họ, có thay đổi tốt. Có nhiều người bạn như vậy chúng ta cũng sẽ cảm thấy rất hoan hỷ, chúng ta cũng sẽ cảm thấy trọn hết đạo nghĩa của bằng hữu, cũng sẽ cảm thấy đời này rất có giá trị. Nhưng khuyên người làm thiện, cũng nên suy nghĩ đến trình độ tiếp thu của họ, “giáo nhân dĩ thiện vô quá cao”. Dạy người làm thiện không thể một lúc mà tiêu

chuẩn quá cao, như vậy đối phương sẽ cảm thấy rất khó làm được. “đương sử kỳ khả tùng”, khiến họ có thể học tập thật tự tại, có thể thực hành. Quý vị không nên một lúc tiêu chuẩn quá cao, họ cảm thấy quá xa vời, quý vị một lúc nói với họ: anh phải làm thánh nhân. Họ lập tức sợ muốn chết. Quý vị có thể từ việc họ có thể làm được, như giúp đỡ em trai, giúp đỡ mẹ, làm một người anh tốt, làm một người con thảo.

Dưới trung tâm chúng ta có một cái sân rất lớn, có tôi phát hiện có rất nhiều rác, tôi xuống lầu bắt đầu cùng nhặt với các bạn nhỏ. Vì dưới lầu có một số trẻ em, trong đó có một bé gái, nó đứng đó nhìn tôi nhặt rác. Nếu như chúng ta là thầy giáo, nói: bạn nhỏ mau nhặt rác đi. Có thể nó sẽ làm như thế nào? Không vui vẻ. Cho nên tôi nhặt nhặt, sau đó thì nhặt đến bên cạnh nó. Tôi nói: bạn nhỏ, có thể giúp đỡ thầy không, chỗ rác đó con giúp thầy nhặt lên. Nó nhìn nhìn tôi, nhặt lên, sau đó nhặt cái thứ hai. Vì bên cạnh chúng tôi còn có một bạn nhỏ, mọi người cũng rất nỗ lực nhặt. Bé gái này rất hoan hỷ, cùng tôi bắt đầu nhặt rác, Nhặt đến lúc không còn bao đựng rác nữa, nó còn tự mình vào nhà nó, mang ra một bao đựng rác khác để đựng, cho nên nó nhặt rất chăm chỉ, từ sân này nhặt ra ngoài đường cái. Tôi nghĩ, không biết phải nhặt đến lúc nào, lát nữa tôi còn có việc phải làm, nó đã vào trong nhà mang ra bao đựng rác thứ ba. Tôi thấy nó muốn mang cái thứ tư ra, tôi nói: bạn nhỏ, hôm nay chúng ta nhặt đến ở đây là tốt rồi, thầy rất cảm ơn con. Cho nên chỉ cần quý vị hướng dẫn từng bước, trẻ nhỏ nhất

định sẽ trong sự bỏ ra đạt được vui vẻ, đạt được thành tựu. Đương nhiên người khác có thiện, chúng ta phải khen ngợi đúng lúc, khích lệ đúng lúc. Cho nên tôi lên trung tâm, đúng lúc có bạn là người Tân Cương, gửi đến một ít nho khô của Tân Cương, tôi liền gọi những bạn nhỏ ở trung tâm chúng tôi nói: lại đây, mang số nho khô này đi cảm ơn bạn nhỏ đó, cùng nó ăn. Sau khi mang xuống, nó lại dẫn theo bạn nhỏ đó lên trung tâm của chúng tôi, ở đây chơi. Cho nên đây cũng là đã kết một nhân duyên rất tốt. Sau này nó lại đến trung tâm chúng tôi học, đó là khuyên người làm thiện, đã kết được một pháp duyên rất tốt.

Cho nên chúng ta khuyên người khác, cũng có thể đứng ở góc độ của họ, từ từ chỉ dẫn họ làm thiện, đây là khuyên người làm thiện.

Thứ 5: “thành nhân chi mỹ”. Vì muốn làm tốt một sự việc, thời đại ngày nay thực sự không dễ dàng. Các bạn xem tôi ở Đại Lục, cũng đi không ít nơi, đó là sau khi đã làm việc chín tháng. Còn chín tháng trước đây là tình hình thế nào? Sự việc có thuận buồm xuôi gió không? Đẳng sau nụ cười của tôi, quý vị có thấy được quá trình gian khổ không? Lúc đó là một người tứ cố vô thân, mỗi ngày đều đi sớm về khuya. Lần đầu tiên tôi biết được cái gì gọi là đi sớm về khuya. Buổi sáng đi từ rất sớm, buổi tối đạp xe đạp trở về, đã hơn 10 giờ rồi. Về đến nhà dọn dẹp làm vệ sinh một số, mang ao quần đi giặt, xem đồng hồ đã mấy giờ rồi? 12 giờ, sau đó nằm xuống ngủ ngon. Cho nên các vị nếu như ngủ không

được, có một phương pháp là làm thật nhiều, đó là thuốc tốt. Trong quá trình đó còn thường hay có người đến trung tâm chúng tôi, sau đó đều là như vậy, nhìn bên này một chút, nhìn bên kia một chút, ngày nay đâu có việc này? Dạy học không cần tiền, sách cũng không cần tiền, nhất định là có mục đích. Quý vị tại sao biết rõ như vậy. Họ không tin, chưa từng gặp qua, cho nên sẽ thường gặp những việc này, rất nhiều người chất vấn với chúng tôi, nhưng chúng tôi vẫn rất vui vẻ hoan nghênh họ đến xem, đến kiểm tra. Không sợ họ không xem, xem rồi thì có thể tiếp xúc, có thể hiểu rõ. Ở trong thời đại này, muốn làm việc tốt thực sự không dễ, cho nên chúng ta thấy người khác làm việc thiện, nhất định phải tận lực giúp đỡ họ, cho dù là một lời khen ngợi, tin tưởng đối với họ cũng là một sự cổ vũ rất quan trọng. Cho nên cũng không nên tiết kiệm lời khen của mình, đây là “thành nhân chi mỹ”.

Hàn Dũ tiên sinh cũng nói: “một lúc khuyên người bằng miệng, trăm đời khuyên người bằng sách”. Cho nên có thể mang kinh nghiệm trí tuệ của cả đời chúng ta, viết thành sách lợi ích cho hậu nhân. Giống như Viên Liễu Phàm tiên sinh viết “Liễu Phàm Tứ Huấn”, không chỉ lợi ích đến con cháu đời sau của chúng ta, còn lợi ích đến tất cả người xem được quyển sách này. Nhưng chúng ta muốn “trăm đời khuyên người bằng sách”, sách đó không thể muốn viết là viết được.

Cho nên Trung Quốc có câu: “tam bất hủ”. Đâu là tam bất hủ? Lập công, lập ngôn, lập đức. Thứ tự của ba cái này phải đúng là: Lập đức, lập công, lập ngôn. Thứ tự của ba cái này như vậy mới đúng, trước khi chưa có đức mà lập ngôn, có thể là nói xằng bậy, thiếu cơ sở thực tế. Có đức hạnh còn phải nhờ vào sự luyện tập không ngừng, họ mới có thể thấu đạt nhân tình, thì làm một số việc cống hiến xã hội, đó là lập công. Họ lại đem phương pháp tu thân như thế nào, lập nghiệp như thế nào nói cho người khác, đây là lập ngôn.

Chúng ta thấy vào thời nhà Thanh, làm tổng đốc bốn tỉnh, Tăng Quốc Phiên tiên sinh thực sự đã lập đức, tiếp theo lập công, tự nhiên văn chương của ông rất có ích với mọi người, cho nên ông cũng lập ngôn, đây đều là thành nhân chi mỹ, cũng là khuyên người làm thiện.

Tiếp theo: “Cứu nhân nguy cấp”, chúng ta ở trên đường thấy có người bị thương rất nặng, nhanh chóng gọi 110, 119, nhanh chóng gọi xe cấp cứu đến, điều này nhất định nên làm, bởi vì nếu chậm một giây đều rất nguy hiểm.

Trên trang web Đại Phương Quảng có lời nhắn của một bạn, anh ta nói: vốn muốn tự sát, chính là vì thấy mấy bài văn của Đại Phương Quảng, trong lòng mới lắng dịu lại. Cho nên ngày nay có một loại bệnh, đối với thân tâm của con người hủy hoại rất lớn, là bệnh gì? Bệnh trầm cảm. Bệnh này rất đáng sợ, nghe nói chứng trầm cảm tỉ lệ cao nhất là

giáo viên. Điều này tôi có thể hiểu được. Vì dạy học sinh, đối với sự an toàn của học trò, có rất nhiều phương diện đều phải chịu trách nhiệm, áp lực rất lớn. Mà giáo viên họ lại mang theo cái mác “giáo viên”, nhiều đạo lí nếu như họ không hiểu, họ cũng rất khó chịu. Cho nên thực sự giáo viên chúng ta, cũng phải không ngừng nâng cao, không ngừng học tập, mới có thể đối với nhiều đạo lí có thể lí đắc tâm an, nếu không thì rất dễ căm ghét thế tục, sầu sầu không vui. Cho nên lời nói của chúng ta, nếu như có thể khiến những người mắc chứng bệnh trầm cảm này, từ từ mở được cõi lòng, từ từ hiểu rõ được đạo lí, như vậy cũng là cứu người nguy cấp đấy.

Tôi nhớ tôi ở đảo Tần Hoàng, giảng xong năm ngày, thì phải lên xe về Bắc Kinh, xe còn chưa chạy, có một cô gái ở tấm kính phía trước tôi ngồi, cô ta đưa hai tay vào, tâm trạng cũng có chút kích động, cô nói: thầy Thái, tôi đã dự định muốn tự sát, nhưng nghe xong thầy giảng năm ngày nay, kỳ thực lúc cô ta nói, nước mắt như thế nào? Rơi xuống, kỳ thực tôi lúc đó, cùng rơi nước mắt với cô ấy, vì chân tâm đó của cô, chúng tôi thực sự cảm nhận được. Cô nói: năm ngày nghe xong, thái độ của nhân sinh tôi đã tìm được định vị rồi, tôi sau này sẽ cố gắng đi qua cuộc đời của tôi.

Chúng ta có thể cảm nhận được, trí tuệ của thánh hiền, thực sự đối với con người thời nay vô cùng khẩn cấp. Do cảm nhận này, phần

hiểu rõ này, nó sẽ không ngừng thúc đẩy chúng ta không nên lười biếng. Cho nên rất nhiều bạn, rất nhiều giáo viên hỏi tôi: thầy Thái à! Thầy dường như không mệt? Dường như không biết sồn lòng? Họ hỏi tôi, tại sao thầy làm được vậy? Tôi nói với họ, tôi nói: rất đơn giản. Nếu như quý vị được một người 80 tuổi, quỳ xuống trước quý vị, thì quý vị sẽ không nản đâu. Họ nghe không hiểu, tôi tiếp tục nói với họ, tôi nói: Tôi ở núi Thiên Mục – Hàng Châu giảng bài, giảng đến ngày thứ ba, ăn cơm xong bước ra khỏi trai đường, có một cụ già 80 tuổi, không biết ở đó đợi chúng tôi bao lâu rồi, vừa thấy là quỳ xuống ngay. Thời đại học là đội cầu lông của trường, cho nên tay chân như thế nào? Quý vị thấy tốc độ của cầu lông nhanh như thế, phải nhanh chóng cứu bóng. Cho nên động tác phản xạ của tôi bỗng nhiên hai chân vừa quỳ thì đã trượt qua đỡ ông dậy, những nhân viên ở bên cạnh, sợ chân của tôi bị thương, vẫn may là có tấm thảm. Tôi nói với ông, ông à! Ông đứng dậy nói chuyện, không nên như thế này. Ông cụ đứng dậy, ông nói: thầy Thái à! Thầy phải hứa với tôi hai việc. Thứ nhất: Tân Cương chúng tôi, ông là người Tân Cương, ông nói: Tân Cương không nghe được những lời dạy này của thánh hiền, cho nên thầy nhất định phải đem bài giảng như thế này, đến giảng ở Tân Cương. Ông cụ đã 80 rồi, con của ông đều dạy ở trong trường đại học, xin hỏi sự thỉnh cầu này của ông là vì ai? Vì đời sau, vì nhân dân ở quê ông. Hành động này của ông cụ, đã dạy cho tất cả giáo viên chúng tôi tham dự, sự vô tư này của ông đáng để chúng ta

cố gắng noi theo. Cho nên chúng tôi đến núi Thiên Mục, những giáo viên và công tác viên này, ngày cuối cùng đều đã khóc như mưa, rất cảm động. Đều cảm thấy sứ mệnh mình gánh vác càng thêm nặng, tuy càng thêm nặng, càng nặng là chỉ trọng lượng của cái đó, nhưng vác lên thì lại như thế nào? Không nặng. Vì bờ vai của chúng ta như thế nào? Cường tráng rồi, vì chúng ta tin tưởng, tất cả lão tổ tông, cổ thánh tiên hiền, đều đang vô hình phù hộ chúng ta, ủng hộ chúng ta. Chúng ta cũng rất tin tưởng “nhân chi sơ, tánh bản thiện”. Nhân sinh nhất định có thể bừng tỉnh, ông cụ tiếp tục nói: Việc thứ hai, đĩa mà thầy giảng bài ở núi Thiên Mục, nhất định phải tặng tôi một bộ. Chúng ta thấy ông già 80 tuổi, vẫn là như thế nào? Rất hiếu học, cũng đáng để chúng ta học tập. Tôi nói với những bạn, tôi nói: ông cụ đối với quý vị chí thành cung kính như vậy, quý vị phải luôn luôn nhớ ở trong lòng, quý vị phải không phụ lòng người ta, sự thành tâm này đối với quý vị, quý vị có thể luôn ghi nhớ, tin tưởng thì quý vị sẽ không lười biếng, sẽ không thối chuyển. Cho nên bất kỳ việc gì chúng ta làm, cũng là bổn phận, mọi người khẳng định cho chúng ta, tôn kính với chúng ta, chúng ta đều nên nhớ ở trong lòng. Cố gắng dùng lập thân hành đạo của chính mình để báo đáp tất cả sự yêu quý, tất cả người chúc phúc cho chúng ta. Cho nên gọi là Cứu người nguy cấp.

Sáu điểm này có liên quan đến con người, chúng tôi sắp xếp vào một chỗ. Điểm thứ 7 có liên quan đến sự việc: “hưng kiến đại lợi. Thứ 8,

xả tài tác phước. Thứ 9 hộ trì chánh pháp”. Sau cùng là đối vật: “ái tích vật mạng”. Đây là mười thiện thống kê ra, chỉnh lý ra.

Chúng ta xem điểm thứ 7, “hưng kiến đại lợi”. Vào thời xưa chúng ta thấy được rất nhiều nhân sĩ có thiện tâm, đều xây cầu làm đường, ngõ hầu lợi ích nhiều người. Ngày nay tương đối ít cơ hội xây cầu làm đường, vì ngày nay công việc này là ai làm? Chính phủ làm. Kỳ thực cũng vẫn có rất nhiều không gian, chúng ta có thể bỏ ra. Ví dụ nói ổ gà trên con đường đó, đã rất nghiêm trọng, chúng ta có thể chủ động gọi điện, xin chính phủ đến xử lí, bởi vì ổ gà lớn, quý vị phải nghĩ đến sẽ có kết quả thế nào? Đúng. Nếu như đúng lúc người đó uống say, có chút không tỉnh táo, có thể tốc độ lại nhanh, va vào ổ gà đó, có lẽ người đều bay đi. Cho nên chúng ta có thể từ nơi này, lại có thể nghĩ đến người khác có thể gặp nạn, tâm nhân từ như vậy thật hiếm có. Cho nên hôm nay quý vị đúng lúc đi trên đường, hoặc lái xe, đạp xe, thấy giữa đường có một cục đá lớn, làm thế nào? Nhanh chóng di dời cục đá, quý vị di dời cục đá này, biết đâu sẽ cứu một gia đình, khó mà biết được. Cho nên luôn luôn có thiện tâm này, nghĩ thay người khác, thật quan trọng. Cho nên “hưng kiến đại lợi”, chủ yếu nhất chính là có thể làm việc lợi ích người khác, chúng ta tùy duyên tùy phận, tận tâm tận lực để làm. Vậy quý vị ở trên đường cao tốc, nếu như thấy một cục đá, có nên dừng lại để lấy không? Nhanh chóng điện thoại gọi, cái này quá nguy hiểm,

không nên. Cho nên chúng ta phải linh hoạt, xem xem làm thế nào mới thích đáng.

Tôi ở Hải Khẩu thường đi trên đường, sẽ thấy rất nhiều đá lớn, bởi vì rất nhiều dân công, họ đang ở đó đợi công việc, có khi nói chuyện cả một đám đông, họ chuyển rất nhiều đá lớn đến để ngồi trong con đường này. Ban ngày thấy được cục đá, ban đêm không thấy được, cho nên rất có thể, ví dụ một người đang nói chuyện điện thoại, bỗng nhiên đá trúng cục đá lớn sẽ như thế nào? Có thể sẽ té ngã, đều có thể. Cho nên chúng ta thấy thì nhanh chóng di dời nó. Có lúc đi qua công trường, thấy một cây tre nho ra ngoài, như vậy rất nguy hiểm, có thể không cẩn thận có thể sẽ đụng phải, chúng ta thấy được, nên nhìn xem bên cạnh có vải đỏ không, mang nó cột lại, cho nên tùy duyên tùy phận. Chúng ta mỗi ngày tùy duyên tùy phận làm việc thiện, tin tưởng chúng ta cũng sẽ rất hoan hỷ, giúp người là cái gốc của niềm vui. Hưng kiến đại lợi.

“Xả tài tác phước”, tài này chúng ta cũng đã giảng qua, có thể xả bỏ tài vật, cũng có thể dùng sức lao động của chúng ta, dùng kinh nghiệm của chúng ta để giúp đỡ người khác. Cho nên ngày nay rất nhiều người tình nguyện, đều là dùng sức lao động của họ để cống hiến. Kỳ thực nội tài khó hay là ngoại tài khó? Nội tài, quý vị bảo họ quyên 100 đồng, 200 đồng có thể, quý vị bảo họ bỏ ra ba giờ đồng hồ để giúp mọi người, điều đó có thể họ rất khó làm được. Cho nên việc

tốt có khó có dễ, mà khó làm có thể làm được, công đức càng nhiều, đây là xả tài tác phước.

Sau cùng “hộ trì chánh pháp”. Các vị, quý vị đều đang hộ trì chánh pháp, ở đây đang làm, vì quý vị đều dùng ánh mắt hiền hòa nhìn tôi, khiến tôi có linh cảm, nếu không thì sẽ rối lên rồi. Vì tâm của tôi là rất dễ tổn thương, còn có nhiều bạn nghe rồi cảm thấy có lợi, nên cũng đưa bạn bè của mình đến, đây đều là đang hộ trì chánh pháp, còn có mẹ dẫn con cái đến, họ dẫn con cái đến, tin tưởng chồng của họ sẽ rất hoan hỷ, vì chỉ cần con cái họ nghe chánh pháp, có thể hưng thịnh mấy đời? Hưng thịnh nhiều đời. Đây đều là hộ trì chánh pháp. Ở Đài Nam chúng ta có rất nhiều thanh niên trẻ, phát tâm đi ra giảng kinh, chúng ta cũng cần khích lệ ủng hộ họ, thì họ càng giảng càng tốt, như vậy thì công đức quý vị vô lượng.

Cái sau cùng “ái tích vật mạng”. Đối với đồ vật chúng ta cũng phải yêu thương, cái gọi là “nhất châu nhất phạn đương tư lai xử bất dị”, quyết không nên lãng phí. Vậy đối với sinh mạng cũng nên yêu thương. Ở Úc châu, khi làm đường họ sẽ đụng phải một số cây lớn, họ sẽ nhìn xem trên cây có tổ chim không. Nếu như có tổ chim, công trình dừng lại, đợi mùa màng qua rồi, chim đã bay đi, lại làm việc, chúng ta có làm được không? Quý vị thấy người Úc châu rất chất phác. Chúng tôi lúc ở Úc châu, thực sự khi gặp nhau đều sẽ chào hỏi qua lại, lòng người rất

lượng thiện. Lòng người đã lương thiện, thì khắp môi trường sẽ phong đều vũ thuận, cho nên thức ăn của úc châu đều rất lớn. Chúng tôi ở đó ăn đều ăn rất no, cho nên thực sự làm người tôn trọng đối với sinh mạng, tôn trọng đối với vạn vật, vạn vật nhất định sẽ hồi đáp cho con người rất tốt. Cho nên Bạch Cư Dị cũng có một bài thơ nói đến, khuyên chúng ta phải thương yêu động vật, thương yêu sinh mạng. Bài thơ này nói đến: “mạc đạo quần sanh tính mạng vi”, không nên nói mạng của động vật thì không giá trị:

“Mạc đạo quần sanh tính mạng vi,

Nhất ban cốt nhục nhất ban bì.

Khuyến quân mạc đả chi đầu điều,

Tử tại sào trung vọng mẫu quy”

Chúng ta dùng tâm lí giống nhau này để thương yêu động vật, ngày nay có một số thương nhân, chuyên môn bắt chim hoang dã này cho trẻ con đến mua, chúng ta có nên mua không? Tốt nhất không nên mua, quý vị càng mua họ càng bắt. Nên chúng ta có chung một quan điểm là không mua, họ cần chỉ là cái gì? Tiền. Đợi họ cảm thấy không kiếm được, họ tự nhiên không đi bắt nữa. Mà chim hoang dã này thông thường chúng ta nuôi, nuôi sống được không? Rất khó khăn, cho nên phải từ nhỏ giáo dục con cái: chúng ta không mua, thì họ ít bắt, như vậy

cũng sẽ không khiến những động vật này, rời xa cha mẹ nữa. Cũng từ nhỏ nuôi lòng từ bi của con cái, đây là 10 điều thiện.

Chúng ta đều biết làm sao để phán đoán thiện, cũng biết những gì có thể làm được, thì chúng ta nên ghi nhớ: “kiến nhân thiện, tức tư tề, tung khứ viễn, dĩ tiệm tề”. Trong quá trình hành thiện, nhất định nên ghi nhớ: “đương nhân bất nhượng ư sư”, hành thiện cũng nên không lạc phía sau, cho nên có câu: “bất nhượng cổ nhân thị vị hữu chí”, ý nói là: chúng ta học tập lấy người xưa làm tấm gương, phải giữ tâm không thua người xưa, thậm chí phải như thế nào? Vượt qua người xưa, đây không phải là ngạo mạn. Chúng ta suy nghĩ một chút, hôm nay quý vị làm cha mẹ, nếu như con quý vị nói với quý vị: cha à! Đời này của con không thể vượt qua cha, quý vị vui mừng không? Quý vị sẽ nói: cha đã mang kinh nghiệm của cha đều nói cho con rồi, lúc cha ở độ tuổi này của con, cái gì cũng không biết, con cái tuổi này, cha đã mang nhiều kinh nghiệm như vậy, nói cho con rồi, con còn nói không thể vượt qua cha. Vậy phụ thân nhất định như thế nào? Rất buồn, nếu như chúng ta mỗi người học tập học vấn của thánh hiền đều nói, họ đó đều là thánh hiền nhân, chúng ta không làm được. Vậy lão tổ tông sẽ như thế nào? Trẻ con không thể dạy vậy. Cho nên chúng ta học tập phải có chí hướng chí khí, “bất nhượng cổ nhân”.

Giống như chúng tôi dạy học, nhìn những học sinh ưu tú này, từng ngày từng ngày lớn lên. Chúng tôi đều rất hy vọng thành tựu của họ sau này vượt qua chúng tôi, chúng tôi sẽ rất vui mừng. Cho nên các bạn, quý vị đều gặp được giáo viên tốt, mới biết trân quý học vấn của thánh hiền. Cho nên chúng ta phải lập thân hành đạo, phải vượt qua thầy giáo, thầy giáo mới cảm thấy rất an ủi, cho nên “học quý lập chí”. Quý vị không nên vừa bắt đầu mục tiêu, thì rơi xuống dưới cùng. Cho nên “kiến nhân thiên, tức tư tề, tung khứ viễn, dĩ tiệm tê”, thực sự tất cả lời dạy của thầy giáo đối với chúng ta, có thể là kinh nghiệm mấy mươi năm của họ tích lũy được, thực sự như vậy. Đây là tôi cảm nhận rất sâu, cho nên chỉ cần chúng ta giữ được thật thà nghe lời, như vậy nhất định có thể “tung khứ viễn, dĩ tiệm tê”.

“Kiến nhân ác, tức nội tình, hữu tắc cải, vô gia cảnh”, thấy người khác có chỗ không tốt, chúng ta không phê bình ngay, xem xét chính mình có phạm lỗi giống vậy không. Nếu như có, nhanh chóng sửa chữa, nếu như không có, vậy rất tốt, tiếp tục giữ gìn.

Thầy Lý Bính Nam có một đoạn khai thị rất hay, ông nói đến: “kiến nhân hữu thiện, bất đố kị yếu tùy hỷ. kiến nhân hữu ác bất phê bình, yếu quy khuyên hoặc thủ mặc. Kiến nhân thác sự, bất chỉ trách yếu hiệp trợ”. Lời của ông rất nhiều đều có trí tuệ của nhân sinh, chúng ta thường có thể dùng để quán chiếu tâm của mình, như vậy thì tiến bộ

rất nhanh. Cho nên gặp người tốt phải thành nhân chi mỹ, quyết không nên đố kỵ. Gặp người có lỗi không nên phê bình, vì phê bình, chỉ khiến làm mất đi không khí hòa nhã của con người. Cho nên chúng ta phải khuyên nhủ hoặc giữ im lặng, vì sao nên giữ im lặng? Thời cơ chưa chín mùi, đối với tín nhiệm của họ còn chưa đủ. Có thể chúng ta khuyên, họ còn cho rằng chúng ta đang làm phiền họ, hoặc là hủy báng họ, như vậy không tốt. Cho nên trước đây chúng tôi có nhắc đến, khuyên nhủ người khác còn phải xây dựng nền móng nào trước? Nền móng tín nhiệm. Cho nên trong “luận ngữ” nói: “quân tử tín nhi hậu gián” mới khuyên can. “vị tín tắc dĩ vi báng kỳ giả”, có thể sẽ xảy ra hiểu lầm với họ, như vậy thì không hay. “Kiến nhân thác sự”, họ đã làm sai sự việc rồi, phản ứng đầu tiên của người bình thường là gì? Anh làm gì thế? Trẻ nhỏ không cẩn thận làm hỏng cái đĩa, quý vị lập tức lách cách giống như mấy mũi tên tách tách tách, như vậy trẻ con sẽ như thế nào? Càng thêm áy náy. Cho nên lúc này quý vị có thể bình tĩnh, chúng sẽ hiểu được cha mẹ của mình rất có tu dưỡng. Nên chúng ta cùng nhau đem tàn cục này dọn dẹp sạch, nội tâm của chúng đã rất cảm kích. Tiến thêm bước nữa nói: cái lỗi này của ngày hôm nay vì sao có thể tạo nên, chúng ta thảo luận xem. Ngược lại một việc sai, lại có thể nâng cao năng lực làm việc của đối phương, thậm chí là năng lực làm người. Cho nên khi chúng ta luôn có tâm như vậy, người với người chung sống sẽ rất hòa khí. “Kiến nhân ác”, tuyệt đối không nên để ở trong lòng, như vậy đem tâm thuần khiết

nhất của chúng ta, đựng rất nhiều rác rưởi của người khác, như vậy là gốc nhất.

Có một người bạn anh ta nhắc đến, anh ta nói: không thấy lỗi của người thật là khó, rất khó. Anh ta thỉnh giáo với Hòa thượng Tịnh Không, sư trưởng cho anh ta một phương pháp hay, tôi cũng cảm thấy rất hay. Ngài nói: anh sau này thấy lỗi của người khác, thì anh nói đều là lỗi của tôi, sao vậy? Ví dụ quý vị thấy con cái không ngoan, thì quý vị nói: đều là lỗi của tôi, chưa dạy tốt, vậy thì quý vị nhanh nhanh dạy. Ví dụ nói thấy vợ không tốt, quý vị nói: đều là lỗi của tôi, không dùng đức hạnh cảm hóa cô ta, đều do tôi không tốt. Nếu như ở trên đường thấy người khác không có tâm công đức, quý vị nói: đều là tôi không tốt, tôi không làm tấm gương ảnh hưởng họ. Làm người nơi nơi thấy được bốn phạm, thì sẽ không để thời gian lãng phí quở trách người khác chưa đúng. Cho nên phương pháp này, tôi cảm thấy rất diệu cũng rất có ích, cho nên đây là “kiến nhân ác”, có thể “tức nội tình, hữu tắc cải, vô gia cảnh”. Sự sửa lỗi này cũng là học vấn rất quan trọng, cho nên trong Liễu Phàm Tứ Huấn, cũng nhắc đến “vị luận hành thiện, tiên tu cải quá”. Nếu như chúng ta không sửa lỗi lầm của mình, thì giống như quý vị hôm nay dù có hành thiện, mang cái hành thiện này ví dụ thành nước. Quý vị thêm nước vào trong một thùng nước, vì chúng ta còn có lỗi chưa sửa đổi, cái lỗi này chính là dưới đáy thùng, đã thủng mấy lỗ, quý vị lại tiếp tục thêm nước vào, phân nữa đều như thế nào? Chảy mất. Cho nên

phải trám lỗ hổng trước, sau đó những cái thiện này mới có thể càng tích càng nhiều hơn. Vậy phải sửa lỗi, trước tiên phải phát ba loại tâm: thứ nhất: sĩ tâm. Thứ hai: úy tâm. Thứ ba: dũng tâm.

Tại vì sao phải phát tâm xấu hổ? Vì chúng ta mỗi người đều có tiềm lực rất lớn, phải nên thông qua sự tu thân của mình, có thể thành thánh thành hiền. Cho nên Mạnh Phu Tử mới khích lệ cho chúng ta “thuấn hà nhân giả, Dư hà nhân giả, hữu vi giả diệc nặc thị”. Chúng ta có thân người khó được như vậy, làm người dễ không? Không dễ, đã không dễ thì phải làm tốt nó, không phụ sự kỳ vọng của lão tổ tông đối với chúng ta, phải làm thiên, địa, nhân tam tài. Vậy làm thiên địa nhân tam tài như thế nào? Chính là phải diễn ra được cái đức của thiên địa. Đại địa có đức nào? Nuôi dưỡng vạn vật, bất kỳ vạn vật nào nó đều không chọn lựa, đều thành tựu nó, cho nên lòng dạ rất rộng rãi, rất bình đẳng. Quý vị thấy chúng ta mang vật dơ bẩn nhất, cho đại địa, nhưng nó còn đem chuyển hóa thành dinh dưỡng, báo đáp cho chúng ta, giống như người mẹ vậy, cho dù đại tiểu tiện của chúng ta để người mẹ thu dọn, người mẹ hỏi đáp cho chúng ta, cũng là sự phụng hiến vô tư. Cho nên “địa vi mẫu, thiên vi phụ”, chúng ta phải mang đức của thiên địa, thông qua cuộc đời của chúng ta khiến nó hiển bày ra.

Các bạn, chúng ta đến xem xem số lượng động vật khác gấp mấy lần con người? Ở trong một rừng rậm nguyên sinh, một loài kiến, trong

một rừng rậm nguyên sinh, số lượng một loài kiến, cộng lại đều vượt qua tổng số của con người, quý vị tin không? Quý vị thấy bình thường một tổ kiến lớn như vậy, có bao nhiêu con kiến? Thêm tình huống là cả rừng rậm nguyên sinh, cho nên chúng ta có thể làm người hiếm có khó gặp, không thể cô phụ cuộc đời này, không thể lãng phí. Họ có thể thành thánh thành hiền, chúng ta tuyệt đối không thể suốt đời hoàn toàn không có cống hiến. Thậm chí còn tạo nên gánh nặng cho gia đình xã hội, như vậy thì thật ăn năn quá. Cho nên Mạnh Phu Tử nói: “sĩ chi ư nhân đại hĩ”, tâm xấu hổ rất quan trọng đối với một người, có tâm xấu hổ tức có thể thành thánh hiền. Không có tâm xấu hổ, có thể cả đời không bằng loài cầm thú. Cho nên tâm xấu hổ này, phải chăng có thể tiến đức tu nghiệp đối với một con người rất quan trọng, đây là sĩ tâm.

Cái thứ hai phải phát “úy tâm”, cái gọi là “cử đầu tam xích hữu thần minh”, mà “nhược yếu nhân bất tri, trừ phi kỷ mạc vi”. Chúng ta thường sẽ cảm thấy, chúng ta che đậy rất tốt, kỳ thực đó là tự dối, dối người, “nhật cử kiến nhân tâm”. Nếu người ta thấy rõ quý vị, thì đến lúc một lời không đáng giá, cho nên chỉ cần chịu sửa lỗi đều không muộn màng. Thời xưa cả đời làm ác, trước khi lâm chung bỗng nhiên rất sám hối, tạo tác một đời của họ, kết quả còn được chết yên lành. Cho nên tội ác cho dù là: “di thiên tội ác, giả đương bất đắc nhất cá hối tự”, hiểu được sám hối, hiểu được sửa lỗi, rất quan trọng. Cho nên “tùng tiền chủng chủng, thệ như tạc nhật tử, dĩ hậu chủng chủng, thệ

như kim nhật sanh”, chúng ta quyết tâm, từ hôm nay trở về sau phải phải làm học trò tốt của thánh hiền, tin tưởng cho dù trước đây đã phạm lỗi lầm gì, đều có thể sửa chữa lại, cũng có thể được sự tôn kính của người khác đối với quý vị, đây là phải có úy tâm. Nói thực tại “nhân sanh vô thường”, thân tạm này cũng không biết lúc nào còn giữ được. Cho nên sửa lỗi quyết không được chần chừ, đợi sinh mạng kết thúc rồi, quý vị muốn sửa cũng sửa không được. Có thể tội ác cả đời còn để muôn đời con cháu hổ thẹn, có người như vậy không? Có. Chúng tôi đến Nhạc Phi Miếu của Hàng Châu, thấy một đôi vợ chồng, ai? Tần Cối, quý vị thấy quỳ ở đó để người ta nhổ nước bọt, đã nhổ bọt bao lâu rồi? Gần 1000 năm rồi, mà quý vị có nghe thấy ai nói: Tôi nói cho anh, tôi là con cháu của Tần Cối, có không? Ông ta có con cháu không? Họ không giám nói, cho nên để muôn đời con cháu phải hổ thẹn, sự việc này chúng ta không thể làm, cho nên phải phát úy tâm.

Tiếp theo phải phát “dũng tâm”, phải rất có dũng khí để đối trị với thói quen xấu của chúng ta. Tôi nhớ chú Lô lần đầu nói chuyện với tôi, nói hơn hai giờ đồng hồ. Trong đó có một câu tôi ấn tượng sâu nhất. Chú Lô nói, đối với mình phải tiêu diệt sạch, dùng từ rất hay. Đối với người khác phải ba phần phúc hậu, kỳ thực đây với lời của thánh hiền chúng ta thường hay giáo huấn: “ng nghiêm dĩ luật kỷ, khoang dĩ đãi nhân”, ý nghĩa giống nhau. Nhưng từ ngữ này của chú Lô dùng có thể khiến chúng tôi khắc cốt ghi tâm để nhớ. Cho nên sau này đối trước

thói quen xấu, phải như thế nào? Quý vị không nên cầm dao, như vậy tôi không chịu trách nhiệm. Đây là hình dung chính là tuyệt đối không nên lùi bước. Từ câu này tôi nghĩ đến một câu chuyện lịch sử, thời kỳ đầu của Tam Quốc, Triệu Tử Long cứu A Đẩu, mang A Đẩu bọc trong ngực, bị mấy mươi vạn đại quân bao vây lại. Xin hỏi lúc đó ông chỉ có ý nghĩ gì? Bằng qua. Phải bảo vệ tốt A Đẩu, cho nên chúng ta ngày nay, phải nâng cao học vấn của mình, cũng phải có khí phách của Triệu Tử Long. Tập tành phiền não trước đây nhiều không? Giống như mấy mươi vạn đại quân, dời núi lấp biển mà đến, lúc này không nên có bất kỳ ý niệm chùn chân nào, vì quý vị do dự, vốn còn bước ra năm bước, lại như thế nào? Lùi về lại mười bước, thì quý vị rất thê thảm. Cho nên không nên có ý niệm chùn bước, tin tưởng quý vị nhất định có thể cứu A Đẩu ra ngoài. Các vị, ai là A Đẩu? Có lần tôi đang nói ai là A Đẩu? Người bên dưới nói con của Lưu Bị. Đây là ví dụ. Phải bảo vệ tốt tâm vốn thiện của chúng ta, phải khiến nó thực sự có thể phát huy ra ngoài, phải có dũng khí, không thể chùn bước. Liễu Phàm Tứ Huấn cũng nhắc đến: đối trị thói quen xấu phải như răn độc cắn ngón tay, giống như răn độc cắn đầu ngón tay. Lúc này quý vị có nên chần chừ không? Quý vị có nên nói cần phải sửa không? Còn ở đó suy nghĩ này suy nghĩ nọ, suy nghĩ được thì mạng không còn. Lập tức mang dao đến cắt đứt đi, đây chính là diệt sạch, không nên để thói quen xấu lưu lại nửa giây, đã có ý nghĩ lập tức như thế nào? Thay đổi nó. Dùng cái gì đổi? Tôi biết trong

lòng quý vị đã liệu sẵn, cũng có thể dùng lời kinh để đối, dùng lời kinh để nhắc nhở mình. Ví dụ nói: sắp nổi giận rồi, liền nghĩ đến “phẫn tu nan”, liền nghĩ đến “ngôn ngữ nhẫn, phân tự mẫn”. Vậy quý vị biết tôi dùng phương pháp nào không? Biết thì tốt rồi.

Chúng ta nói đến “kiến nhân ác, tức nội tình, hữu tức cái, vô gia cảnh”. Cho nên cũng phải có dũng khí sửa lỗi, phương pháp sửa lỗi. Phần nhiều có ba hạng: từ trên sự mà sửa, từ trên lí mà sửa, còn có từ trong tâm mà sửa. Giống như một cây độc, quý vị từ trong tâm mà sửa là nói chặt đứt rễ của nó, như đốn rễ của nó. Là từ căn bản mà sửa, cho nên thực sự một người biết tu hành, biết tu thân, là luôn luôn có thể quán chiếu, khởi tâm động niệm của mình, nên họ có thể hiểu được bất công của khởi tâm động niệm, lập tức sửa đổi. Quyết không thể có lời nói hành vi thiên vị, đây là biết sửa lỗi.

Chúng ta xem câu sau, chúng ta cùng nhau đọc nó một lần: “duy đức học, duy tài nghệ, bất như nhân, đương tự lệ. Nhược y phục, nhược ẩm thực, bất như nhân, vật sanh thích”. Duy đức học, duy tài nghệ, bất như nhân, đương tự lệ. Làm bậc cha mẹ, nếu như đem đức hạnh bày ra trước mặt, thì đương nhiên có thể nêu lên chính xác giá trị quan của nhân sinh cho con quý vị “Nhược y phục, nhược ẩm thực, bất như nhân, vật sanh thích”. Hiểu được không nên xem cuộc đời chỉ là đương tác, không ngừng theo đuổi hưởng thụ vật chất mà thôi. Nếu

như người làm cha mẹ, đều mang tiền đặt lên đầu, vậy đũa con dạy được cũng sẽ mang cái gì đặt lên đầu? Tiền. Trọng lợi khinh cái gì? Khinh nghĩa. Đến lúc chúng cướp tiền với ai? Đúng. Cho nên người tính không bằng trời tính, vậy chúng ta cũng suy nghĩ xem, thật sự đối với ăn uống, đối với áo quần, thậm chí là nơi ở. Tất cả vật chất thật sự hưởng thụ được rồi, cuộc đời của con người thực sự có tốt không? Nếu như một người, thực sự cả đời theo đuổi vật chất, sau đó họ thực sự rất hạnh phúc, như vậy tôi không có ý kiến, tôi cũng ủng hộ họ, cũng khích lệ họ. Nhưng vấn đề không như vậy, con người thực sự hoàn toàn theo đuổi vật chất, nội tâm của họ rất trống rỗng, thường hay so sánh với người khác, so đi so lại, thấy người khác mua xe mới, trong lòng mình rất là khó chịu, nên gọi là tự tìm rắc rối, tự chuốc khổ. Cho nên tôi sẽ nói với họ, tôi nói: mua một bộ áo quần rất đắt, vui mừng bao lâu? Một phút à! Không thảm như vậy đâu. Vui mừng ba ngày, có thể cái thẻ đó quẹt rồi, tháng lương đó mất hết một nửa, đau khổ bao lâu? Đau khổ một tháng, mà mua về, ngày mai liền mặc vào. Mặc đến công ty, nói với đồng nghiệp, anh thấy tôi hôm nay có cái gì khác không? Nếu như gặp phải người tương đối hờ hờ: có không? Có không? Quý vị ở đó tức chết đi được, tôi tốn nhiều tiền như vậy anh cũng không phát hiện, như vậy thì không vui rồi, còn có khổ, khổ vì người khác không thấy được chúng ta, luôn luôn lo được lo mất. Cho nên loại lạc này gọi là hoại khổ, chỉ một chút mà thôi, sau đó thì chịu khổ. Cho nên lạc của con người theo

đuổi đều là hư huyền, không chân thật. Lạc như thế nào mới có thể khiến một người, rất hoan hỷ, rất dạt dào, sự hoan hỷ này là từ trong tâm phát ra ngoài, đó là niềm vui nào? Hành thiện tối lạc, còn nhắc đến: “học nhi thời tập chi, bất diệc thuyết hồ”, niềm vui dân trào, điều này khiến quý vị, theo quý vị suốt đời, có pháp hỷ vô cùng. Chúng ta hôm nay học đến đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 32

ĐỆ TỬ QUY
CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
Tập 33

Chào tất cả quý vị! Môn học của chúng ta trong những ngày nay đều bàn đến “cẩn thận ngôn hạnh”, đều là trong những chi tiết đối xử giữa người với người. Chúng ta cũng nên vô cùng cẩn thận, vô cùng cung kính, vì thế chúng ta có một câu cách ngôn nhắc đến: “thanh thiên bạch nhật đích khí tiết, tự ám thất ốc lậu trung bồi lai; toàn càn chuyển khôn đích kinh luận, tự lâm thâm lữ bạc xử đắc lực.” Ý nghĩa này cũng nói với chúng ta, một người có khí tiết vô cùng trong sạch đều từ bắt đầu

bồi dưỡng từ đâu? Từ lúc họ ở một mình, từ nơi mà người khác không nhìn thấy. Họ đều có thể nói làm nhất trí, mới có thể bồi dưỡng ra khí tiết như vậy. Cho nên những chi tiết nhỏ trong cuộc sống cũng là đại học vấn.

“Toàn càn chuyên khôn”, là có năng lực xoay chuyển càn khôn, bắt đầu từ đâu mà xây dựng căn cơ? Từ “lâm thâm lữ bạc”, từ nơi họ đối diện với người, đối diện với mỗi sự vật đều có thể cung kính, đều có thể cẩn thận đối đãi, họ mới có thể sau này làm việc rất lớn được. Bởi vì những thái độ cẩn thận này của họ đều tích lũy từng tí từng tí mà được. Nên “Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn” có nhắc đến: “khuất chí lão thành, cấp tắc khả tương y”, cho nên người luôn luôn ở những chi tiết nhỏ này, có thể vô cùng cẩn thận, vậy họ mới có thể thực sự làm tốt việc quan trọng lớn lao. Giả sử những điểm nhỏ này cũng không có tâm, rất có khả năng thực sự đón tiếp một việc trọng đại, sẽ có rất nhiều tình huống nhỏ xuất hiện. Thậm chí còn có khả năng làm rối loạn manh mối. Cho nên chúng ta làm cha làm mẹ, trong những tình tiết nhỏ này, cũng nên từ nhỏ phải nhắc nhở con cái. Bản thân chúng ta cũng cần quán chiếu bản thân nhiều hơn về việc khởi tâm động niệm trong những sự việc nhỏ nhặt này, từ đó mà lập tức sửa lỗi, sửa sai.

Ngày hôm qua chúng ta đề cập đến: “duy đức học, duy tài nghệ, bất như nhân, đương tự lịch, nhược y phục, nhược ẩm thực, bất như nhân, vật sanh thích”. Phong khí xã hội hiện nay khá phù phiếm, rất tôn sùng sự hưởng thụ vật chất. Rất nhiều người có lẽ do gia đình rất nghèo,

sắp không có cơm ăn rồi, nhưng áo quần cũng muốn mua như thế nào? Rất đẹp, bởi vì muốn mặc cho người khác thấy, có thể ở nhà vợ con đều đói bụng rồi, còn muốn đánh cho sưng mặt làm người mập, kỳ thực thái độ nhân sinh như vậy hư ngụy quá, giả dối quá. Một người họ biết làm từ trong tâm thực sự tôn trọng quý vị, tuyệt đối không phải vì trong túi quý vị có rất nhiều tiền, có phải như vậy không? Tuyệt đối không phải. Lúc trong túi quý vị có nhiều tiền, họ đối với quý vị rất lễ phép, đó là đối với ai? Đối với tiền. Đợi lúc tiền trong túi quý vị đều đưa cho họ hết rồi, thì thái độ của họ đối với quý vị có khả năng lập tức thay đổi. Cho nên nói “quân tử chi giao đạ như thủy, tiểu nhân chi giao điem như mật”, vì sao “tiểu nhân chi giao” sẽ ngọt như mật? Bởi vì họ có mục đích, cho nên họ sẽ dùng hết khả năng nịnh bợ quý vị, nịnh hót quý vị. Rất nhiều người đều trong những tình cảnh này còn cho rằng những người đó coi trọng họ như vậy, tôn kính họ như vậy. Đến cuối cùng có thể sẽ bị trúng quỷ kế của tiểu nhân. Vậy tại sao “quân tử chi giao” nhạt như nước? Bởi vì quân tử là dùng đức hạnh cùng bạn bè tương giao, nên trong quá trình qua lại với nhau, trong cái nhạt đó có vị thật. Tuyệt đối không thể ngày ngày đều dính sát theo quý vị. Bởi vì hai bên đều rất rõ ràng, chúng ta đều có trách nhiệm làm con, chúng ta đều có trách nhiệm làm thần dân, chúng ta đều có chức trách làm chồng, làm vợ, nên mỗi người đều có rất nhiều bổn phận, nên tận tâm tận lực để làm. Làm sao có thể suốt ngày mất thời gian theo quý vị. Nhất định sẽ nói: ồ đã hơn tám giờ rồi, anh không phải phải về giảng câu chuyện đức dục cho con trai mình sao?

Mau mau về nhà, cho nên đó là “trong nhạt có vị thật”, trong cái nhạt đó có sự quan tâm lẫn nhau, thông cảm cho nhau ở trong đó. Cho nên thật sự vật chất dồi dào cũng không thể có được sự tôn trọng của người khác đối với quý vị. Thậm chí để theo đuổi vật chất có thể làm cho bản thân sa vào một vực sâu không đáy. Nói rằng đục là vực sâu.

Hôm qua chúng ta cũng nhắc đến, bỏ ra số tiền lớn đi mua một cái áo rất đắt, vui được bao lâu? Ba ngày. Đau khổ bao lâu? Có thể cả tháng đó đều phải ăn mì gói, làm cho thân thể hư tổn. Giả sử nhìn thấy một chiếc xe đua hạng sang, họ liền động tâm, đi mua một chiếc xe đua hạng sang, vui vẻ được bao lâu? Vui vẻ được một tháng, vui vẻ được hai tháng, hơn nữa trong quá trình vui vẻ đó, vợ của mình đã bị đẩy vào lãnh cung, chiếc xe đó biến thành cái gì? thành vợ lớn rồi. Mỗi ngày đều đứng đó mà lau xe, vợ cũng coi như không thấy, vui vẻ được một, hai tháng, nhưng số tiền vay nếu trả phải trả bao lâu? Có thể phải hai năm, có thể phải ba năm, cho nên thời gian đó, quý vị có thể đau khổ với việc trả nợ, hơn nữa thật lòng mà nói, lúc một người rất thích chạy theo loại hàng hiệu này, những thứ đắt đỏ này. Ví dụ như anh ta lái được nửa năm, lái được một năm, bỗng nhiên lại nhìn thấy có một loại mới xuất hiện, anh ta nhìn thấy người khác, lại lái chiếc kiểu dáng mới hơn cả của anh ta, anh ta sẽ như thế nào? Tâm anh ta lại có chút không yên nữa rồi, lại rất động tâm muốn đi mua chiếc mới. Cho nên vay tiền còn chưa trả hết, lại phải chi phi cho khoản mới, lại phải đi mua kiểu dáng mới, có

thể cả đời đều bị biến thành kẻ nô lệ vật chất. Không chỉ bản thân trở thành nô lệ vật chất, có thể cả người trong nhà cũng bị liên lụy vào.

Rất nhiều người cảm thấy, muốn mua một ngôi biệt thự xa hoa, họ mới thể hiện được mình có đẳng cấp, có người như vậy không? Có. Tôi tông chúng ta nhắc nhở “gia tài vô số”, một ngày ăn mấy bữa? “ngày ăn ba bữa”, quý vị hà tất phải khổ sở chạy theo những thứ phù phiếm như vậy. “Gia tài vô số, ngày ăn ba bữa”, “nhà lớn ngàn gian”, cho dù nhà quý vị có một ngàn gian, đêm đến lúc nằm ngủ nằm được mấy gian? “đêm ngủ chỉ sáu thước”.

Cho nên thật ra nhu cầu của con người trên phương diện vật chất, thật ra rất ít. Nên nói tri túc thường lạc. Quý vị sống tri túc thì vô cùng nhẹ nhàng, vô cùng đơn giản. Đối với thân tâm quý vị cũng là phương thức rất tốt. Cho nên chúng ta cũng cần từ trong đó thể hội được, ví dụ như quý vị thường thường chú ý đến ăn uống, đều muốn ăn rất ngon. Chúng ta có thể suy nghĩ một tí, ví dụ như trước tết, chúng ta thường nhận được rất nhiều thiệp cưới. Rằng có tiền không tiền lấy một bà vợ để ăn tết. Kết quả nhận được nhiều thiệp mời như vậy, tôi cũng từng một tuần đi dự tiệc cưới ba lần. Ba lần, ăn đến ngày thứ ba quý vị có cảm giác như thế nào? Sắp ăn không được nữa. Toàn là cá thịt như vậy, những đồ ăn nhiều dầu mỡ như vậy, chẳng sánh bằng đậu phụ, rau cải thanh đạm, ăn rất nhẹ nhàng vui vẻ. Rất nhiều người họ mong cầu những chỗ ở rất cao cấp, rất có thể là sợ lúc nói chuyện với người khác, không thể nói, ví dụ như đôi phương nói: tôi ở nơi nào đó có một biệt thự xa hoa, lúc họ

nghe vậy, người khác có, tôi không có, trong lòng cảm thấy rất khó chịu. Cho nên bản thân rất nỗ lực kiếm tiền, ngày cũng làm, đêm cũng làm, cuối cùng mua một ngôi biệt thự. Vậy một năm ở được bao lâu? Một năm có lẽ đến đó ba lần, năm lần. Một lần ở hai ba ngày rồi trở về, nhưng họ còn phải mời một hai người giúp họ trông giữ ngôi biệt thự này. Mời những người này một năm ở bao lâu? Mỗi ngày đều ở đó, nên họ đang hưởng thụ ngôi biệt thự này.

Các bạn, cuối cùng ai là người thực sự có phước báu? Ai là người có phước báu? Người giúp việc được mời đến có phước báu. Vậy chủ nhân phải cực khổ kiếm tiền để trả tiền vay. Cho nên thực sự chúng ta phải suy nghĩ cho kỹ. Rốt cuộc cuộc sống như thế nào mới có thể thực sự đối với thân tâm chúng ta có sự phát triển tốt, có một sự điều tiết rất tốt. Không nên truy cầu sự hưởng thụ vật chất hư huyễn.

“Chỉ đức học, chỉ tài nghệ, không bằng người, tự khích lệ”. Người xưa có câu thành ngữ là “đức tài kiêm bị”, đức ở trước, tài ở sau, cho nên câu thành ngữ này cũng nói với chúng ta, đức và tài cái nào trọng? Đức tài kiêm bị. Nên đức càng quan trọng hơn tài, nó còn quan trọng hơn tài.

Trong thời cận đại có một nhà thư pháp, được tôn là “Thảo thánh đương đại” tên là Lâm Tấn Chi tiên sinh. Người Nhật rất tôn trọng đối với thư pháp của ông. Nhà thư pháp Nhật đến Trung Quốc, đều đến nhà ông hành lễ đối với ông, vô cùng khâm phục thư pháp của ông, cũng khâm phục cách làm người của ông. Lâm Tấn Chi tiên sinh từng nói: “có

đức có tài mới yêu tài, không đức có tài sẽ ghét tài, có đức không tài sẽ dùng tài, không đức lại không tài sẽ hủy tài.”

Chúng ta giả sử muốn tuyển nhân công, phải chọn như thế nào? Phải chọn người có đức có tài. Nếu không ít nhất cũng phải chọn người có đức không có tài. Bởi vì họ có đức hạnh, sẽ biết bao dung, họ sẽ biết quý mến người tài hoa. Họ biết được “thấy người làm thiện muốn học được như vậy”, họ sẽ biết trân quý người tài như vậy. Nhưng giả sử vô đức mà chỉ có tài hoa, tất nhiên sẽ tạt đổ người khác. Giả sử như ngay cả tài cũng không có, thì họ sẽ hủy hoại người tài hoa. Cho nên trong Xuân Thu chiến quốc, trong nước Tần có một tể tướng tên là Lý Tư, ông là người có tài mà vô đức, nên thấy có người tài hoa ông ta rất ganh tỵ, ông đổ ky với sư đệ của mình là Hàn Phi Tử, còn hãm hại Hàn Phi Tử, còn hãm hại Hàn Phi Tử đến chết. Không chỉ hãm hại Hàn Phi Tử, còn hãm hại người có học. Nên kiến nghị Tần Thủy Hoàng đốt sách chôn nhà Nho, đem những lời dạy của rất nhiều Thánh Hiền các đời đều đốt hết. Tội nghiệp này quá lớn. Sau đó Lý Tư cũng không có kết cục tốt, ông ta cùng con trai đều bị đem ra pháp trường xử chết bằng hình phạt chém ngang lưng. Đó là có đức vô tài mới đổ ky.

Cho nên chúng ta giáo dục con cái tuyệt đối phải coi trọng đức hạnh trước mới được. Giả sử không trọng đức hạnh, chúng ta đem tài hoa của con cái bồi dưỡng có cao bao nhiêu, cuộc đời của nó chắc chắn sẽ không hạnh phúc. Bởi vì tạt đổ người khác, nội tâm nhất định sẽ rất đau khổ. Hơn nữa đổ ky người khác, cũng sẽ hình thành nên rất nhiều

chương ngại trong cuộc đời nó. Người khác cũng sẽ đổ ky nó như vậy. Cho nên đây là chỗ mà chúng ta phải cẩn thận.

Tôi quen biết một nhà thư pháp, ông ta tên là Lý Truyền Quân, thầy Lý này từng đến đảm nhiệm bình phẩm thư pháp. Kết quả phát hiện tác phẩm của những học sinh này, chắc chắn là thầy giáo viết thay, hiện tượng này có hay không? Vậy cha mẹ và thầy giáo chúng ta giả sử làm ra những hành vi như vậy, trên thực tế hoàn toàn không phải đang giáo dục con cái, mà đang hướng dẫn sai con cái. Đó cũng là xúi con làm sai, làm cho nó cảm thấy chỉ cần có thể đạt được mục đích, đều có thể không tuân thủ quy củ, không từ thủ đoạn. Vậy là trong tâm hồn con trẻ đã bị gieo vào một nhân ác không tốt. Sau này sẽ có thể vì vi phạm nguyên tắc, vi phạm pháp luật mà xúc phạm lưới pháp luật. Cuộc đời đều có khả năng vì thế mà bị hủy hoại. Cho nên chữ “đức” này mới là căn cơ của sự nghiệp trong đời của một người. Không gieo cho tốt rất nguy hiểm, cũng giống như một cây lớn, quý vị không găm rễ cho chắc, thì thân cây càng lên cao thì bóng mát của nó càng lớn nhưng sớm muộn gì cũng có một trận gió thổi đến, sẽ làm bật luôn cả gốc rễ. Tình trạng như vậy rất nhiều. Cho nên tội nghiệp của một người đều là tạo ra lúc đang hưng thịnh. Đợi đến lúc họ lên như điều gặp gió, không có đức hạnh, sẽ làm ra rất nhiều việc sai trái. Cho nên sau này thầy Lý kiên trì đem những tác phẩm do thầy giáo viết thay này dẹp sang một bên. Làm cho những em thực sự tự mình viết, có thể nhận được sự khẳng định.

Thầy Lý này cũng từng nói với tôi, ông nói ông ấy từng đi tìm rất nhiều thầy giáo dạy thư pháp, cũng bỏ ra rất nhiều tiền để xin được họ dạy, kết quả cũng không học được điều căn bản, đều chưa học được, vòng hết một vòng lớn, ông đã nghèo cùng không như ý, không còn tiền bạc gì cả. Cuối cùng cũng bởi do ông có trách nhiệm làm sứ mạng muốn truyền thừa nghệ thuật xưa. Cho nên ông trời không phụ lòng người. Cuối cùng gặp được ân sư thư pháp của ông. Kết quả là thầy giáo thư pháp của ông không những không nhận tiền của ông mà còn để cho ông ở lại trong nhà để học.

Nên các bạn, quý vị muốn con cái mình học được tài năng, tuyệt đối không nhất định phải tiêu tốn rất nhiều rất nhiều tiền. Giả sử những nhà nghệ thuật gia này đều muốn quý vị trả nhiều tiền như vậy, kỳ thật đã tiết lộ ra họ là người có đức nhiều hay chỉ là người có tài hoa? Lúc một người vô đức mà có tài hoa, tài hoa của anh ta, cảnh giới nghệ thuật của anh ta chắc chắn sẽ gặp phải cổ chai mà không lên cao được. Bởi vì nghệ thuật cũng là sự thể hiện tâm tánh của một người, vì sao nhiều tác phẩm nghệ thuật có thể cảm động lòng người sâu sắc. Những tác phẩm đó và tâm cảnh của họ, nhân từ của họ, những tu dưỡng của họ có quan hệ trực tiếp. Cho nên khi thầy Lý gặp được thầy giáo thư pháp của mình, liền đem rất nhiều kỹ xảo, tâm pháp vô cùng quan trọng dạy hết cho ông. Lúc thầy giáo dạy cho ông xong rồi, liền nói với ông, thầy giáo nói: giả sử người không thực sự có đức hạnh, ta đem những tài năng này dạy cho người, thì ta đã hại người một đời rồi. Thầy giáo của ông nói tiếp:

bởi vì những tài hoa này dạy cho người rồi, rất có thể người chỉ trong thời gian ngắn đã danh lợi đều có. Mà lúc đó cuộc đời của người sẽ xuất hiện những tình huống nguy hiểm. Lúc đó người lại không biết khiêm tốn, thì sẽ chiêu cảm rất nhiều sự tật đố. Người lại không biết tiết chế bản thân, không cần kiệm trong cuộc sống của bản thân, có thể sẽ nuôi thành thói quen hoang phí. Cho nên chúng ta cũng thấy rất nhiều người trong giới nghệ thuật cũng đều từng nổi tiếng nhất thời. Rất nhiều người cuối đời cũng vô cùng vất vả. Đó đều là dưỡng thành những thói quen xa hoa. Cho nên đối với những lời nói của thầy giáo thầy Lý lãnh thọ rất sâu sắc. Vì thế cẩn thận làm theo lời thầy giáo dạy dỗ, luôn luôn khiêm tốn. Ông ấy mới 33 tuổi đã đạt được mấy giải thưởng lớn. Hơn nữa cũng luôn luôn có nghĩa vụ dạy học. Tôi từng mời ông đến Hải Khẩu giúp chúng tôi chỉ đạo viết thư pháp. Đi đúng một tuần, nhưng không nhận một xu nào, thậm chí còn đem đến một bó bút lớn để tặng cho những giáo viên chúng tôi ở Hải Khẩu. Cho nên đức quan trọng, đức hạnh là căn nguyên của vạn phúc, nhờ phúc này mới có thể được an ổn.

Ngày xưa Lão Tử lúc phải rời xa, đúng lúc ấy gặp một quan viên. Quan viên này liền hỏi Lão Tử, ông nói: tôi có hai đứa con trai, tôi không biết sau này nên nương vào đứa nào? Lão Tử liền cầm một cọc tiền đặt trên bàn. Sau đó nói với hai người con của ông ta. Nói với đứa con trai lớn trước: người chỉ cần đánh cha của người một cái, số tiền này đều là của người. Người con trai lớn này hơi ngốc nghếch, anh ta liền cúi đầu nói: không được làm sao có thể đánh phụ thân được, anh ta

thà chết cũng không làm theo. Tiếp đến Lão Tử nói với người con trai nhỏ, người con trai nhỏ này thông minh lanh lợi, đầu óc chuyển biến rất là nhanh. Thông thường cha mẹ sẽ cảm thấy đứa con nào tốt hơn? Có thể đến đâu cũng khoe: anh xem đứa con trai nhỏ của tôi thông minh biết bao. Kết quả Lão Tử liền nói với anh ta: người chỉ cần đánh nhẹ nhẹ một cái, số tiền này đều là của người. Nên người con trai nhỏ lập tức đánh một cái. Nhanh chóng gom tiền vào trong túi. Lão Tử liền nói với người cha anh ta: nay ông đã biết cuối đời nên dựa vào ai rồi. Sau này vị quan viên này qua đời rồi, đúng thật là người con trai lớn của ông ta chăm sóc ông cuối đời. Con trai nhỏ của ông đến nơi khác buôn bán. Khi hay tin phụ thân anh ta mất truyền đến tai người con trai nhỏ, người con trai nhỏ này nói, vừa đi vừa về cũng phải mất một khoảng thời gian, không biết kiếm tiền bị ít đi bao nhiêu. Sau đó ngay tang lễ của phụ thân anh ta cũng không tham gia.

Lão Tử rất có trí tuệ, có thể từ trong hành vi của con trẻ mà suy ra tâm lòng của họ. Bởi vì “người coi trọng lợi lộc sẽ coi nhẹ lễ nghĩa”. Chỉ cần có xung đột với lợi ích của họ, họ nhất định không quan tâm, chắc chắn đặt lợi ích lên hàng đầu. Nên người thông thường đối với con cái họ có thể đều cảm thấy đứa con thông minh lanh lợi rất tự hào. Nhưng thường thì cuối đời đều là những đứa con thật thà chăm sóc họ.

Chúng ta cũng từng nghe nói: một người mẹ sinh được ba đứa con, đứa đầu và đứa thứ hai đều tốt nghiệp đại học, đứa thứ ba chỉ tốt nghiệp trung học. Kết quả sau này đều là đứa con thứ mấy chăm sóc bà? Ngược

lại học càng nhiều càng ích kỉ, chỉ biết nghĩ cho bản thân. Chúng ta cũng nhìn thấy rất nhiều người làm cha mẹ, giáo dục con cái đưa ra nước ngoài du học, học đến cuối cùng cũng không trở về chăm sóc cha mẹ lúc tuổi già. Thường là đã đi thì không về lại. Có người ở lại nơi đó lấy vợ, cha mẹ còn phải đi xa để thăm viếng. Thậm chí ở lại một thời gian, rồi đi về, người con dâu này còn sẽ đem cái gì ra? Đó thật là làm cha mẹ có thể sẽ ói ra máu. Biết trước như vậy, ban đầu sẽ không làm vậy, chẳng bằng đừng sanh ra còn hơn. Cho nên con cái không có đức hạnh, đúng là làm cha mẹ tức chết đi được. Thực sự sẽ gieo tai họa cho gia đình, cho xã hội. Cho nên chúng ta giáo dục con cái phải nhìn xa trông rộng, phải lấy đức làm gốc.

Chúng ta xem câu kinh văn tiếp theo.

“Văn quá nô, văn dự lạc, tôn hữu lai, ích hữu khước, văn dự khủng, văn quá hân, trực lượng sĩ, tiêm tương thân.”

Lúc chúng ta nói về phần nội dung của chữ “tín”, chúng ta có thể hồi tưởng một chút. Mới bắt đầu là “phàm xuất ngôn, tín vi tiên”, đại biểu cho niềm tin đối với ngôn ngữ. “gian xảo ngữ, uế ô từ”, những lời dạy dỗ này đều nhắc đến thái độ chúng ta nói chuyện, lúc thái độ nói chuyện của chúng ta rất thô lỗ, sẽ không có cách gì có được sự tín nhiệm của người khác. Cho nên nội dung bộ phận “tín”, lúc quý vị làm được, quý vị sẽ đem lại cho người khác lòng tin phục rất cao, rất phục quý vị. Ví dụ như “chưa hiểu rõ, chớ nói bừa, chưa chính xác, chớ tuyên truyền”, cho nên quý vị đều có thể làm được. Bạn bè của quý vị chắc

chấn sẽ cảm thấy, quý vị rất có tu dưỡng, rất có chừng mực. Quý vị luôn được xã hội tin dùng, luôn không ngừng được nâng cao.

Giống như câu chúng ta vừa đọc đến, “nghe lỗi giận, nghe khen vui”, giả sử chúng ta nghe đến lỗi lầm sẽ tức giận. Người khác khen tặng chúng ta, chúng ta liền dương dương tự đắc. Nếu như chúng ta có thái độ như vậy, có thể có được sự tín nhiệm của bạn bè? Rất khó khăn, sẽ tạo thành “bạn xấu đến, bạn hiền đi”, vì sao bạn xấu lại đến? bởi vì họ rất rõ ràng. Chỉ cần nói với quý vị vài câu hay ho, quý vị sẽ thần hồn điên đảo, đến lúc đó họ cũng có vài câu có thể nhôn lên, cho nên bạn xấu lại đến, bạn hiền tốt lùi xa. Vì sao bạn tốt sẽ tránh xa? Bởi vì những người đức hạnh này, họ rất rõ ràng về bản phận làm bạn của mình, nhất định phải ăn nói thẳng thắn. Quý vị có khuyết điểm họ nhất định sẽ thẳng thắn nhắc nhở cho quý vị. Lúc quý vị không thể tiếp thu, họ đành phải như thế nào? Phải tránh trước. Bởi vì giả sử họ không tránh ra, quý vị thường thường nhìn thấy họ, cũng sẽ làm quý vị sanh phiền não. Vì không muốn làm quý vị phiền não, họ đành phải tránh đi một thời gian, đợi quý vị thực sự chịu tiếp thu, chịu tiếp nhận nhã ý của họ, lời khuyên ngăn của họ, họ mới trở về bên cạnh quý vị.

Con người thích nghe lời nói tốt, hay là thích nghe nói lời chánh trực? Nghe lời nói tốt. Thói quen này bắt đầu từ lúc nào? Cho nên kiểu thái độ “nghe khen sợ, nghe lỗi vui” tất nhiên phải gieo trồng từ nhỏ. Vậy nên thầy giáo trong trung tâm chúng ta lúc giảng về câu này đều nhắc nhở các em nhỏ: hôm nay người khác nói ra khuyết điểm của các

em, cũng giống như trên mặt mình vừa có một vật đen đen dính trên mặt các em, lúc đó có người nói cho em, làm cho em có thể vứt bỏ những thứ dơ bẩn đó. Vậy các em nên cảm ơn họ hay không? Đương nhiên là nên rồi. Lúc người khác chỉ ra khuyết điểm của quý vị cũng giống như trừ bỏ đi những thứ dơ dáy trên mặt quý vị, vậy đương nhiên phải nói cảm ơn với họ rồi. Cho nên những em nhỏ này và giữa các em nhỏ, chỉ cần bạn mình chỉ ra khuyết điểm, tiếp theo chúng ta sẽ được một câu rất đẹp đẽ, họ sẽ cúi người nói với bạn: cảm ơn bạn đã chỉ ra khuyết điểm cho mình. Lúc những đứa trẻ này đối với khuyết điểm của mình có những thay đổi, thầy giáo chúng ta nên kịp thời khích lệ chúng “sửa lỗi được coi như không lỗi”, chúng sẽ càng vui hơn. Cần thận sửa đổi những khuyết điểm này. Cho nên từ nhỏ đã cảm cái rẽ này cho tốt, đối với suốt cuộc đời của nó sẽ có những lợi ích rất lớn.

“Nghe lỗi giận, nghe khen vui”, liền nhớ đến câu chuyện đời nhà Tống. Đời nhà Tống có một đại văn hào Tô Đông Pha. Ông với Phật Ấn Thiền sư là bạn tốt. Hai người thường thường gặp nhau để mài dũa học vấn của nhau. Một hôm, vừa lúc Tô Đông Pha cảm thấy cảnh giới của mình rất tốt, liền viết một bài thơ, thơ viết:

Khê thủ thiên ngoại thiên,
hào quang chiếu đại thiên,
bát phong xuy bất động,
đoan tọa tử kim liên.”

Ông cảm thấy cảnh giới hiện tại của ông rất tốt, ngay cả tám gió cũng không thể ảnh hưởng đến tâm thanh tịnh của ông.

Chư vị, tám gió đó là gì?

Đó là: lợi, suy, khổ, lạc, xung, cơ, hủy, dự. Lợi chính là lúc quý vị thế đang thuận lợi, lúc rất thông suốt. Suy là suy bại xuống. Rồi khổ là lúc chịu khổ, hoặc là lúc rất hoan hỷ, lúc rất vui vẻ, một người luôn luôn vừa khổ đã liền oán hờn khắp nơi. Con người vừa vui có thể vui quá hóa buồn. Cho nên những cảnh giới này, đều đang khảo nghiệm sự tu dưỡng của một người. Tiếp theo là xung tán, có thể liền dương dương tự đắc. Cơ là người khác mỉa mai chúng ta, chúng ta liền rất giận, không thoải mái lắm. Còn nữa hủy, dự, hủy là bôi nhọ, là hủy báng chúng ta. Dự là lúc chúng ta có danh dự tốt, có thể sẽ khởi lên công cao ngã mạn. Tô Đông Pha cảm thấy tám ngọn gió này đều không thể ảnh hưởng đến tâm cảnh của ông, ông đều có thể giữ được thanh tịnh. Nên viết ra bài thơ này muốn tặng cho Phật Ấn Thiền sư. Kết quả Phật Ấn Thiền sư xem xong, liền viết vào bức thư một chữ. Viết một chữ “tí”, rồi kêu cầm về. Tô Đông Pha có lẽ đang kỳ vọng Phật Ấn trả lời ông ta như thế nào? Ông có thể nghĩ: lập tức khen ta thôi, kỳ thực tám gió có động hay không? Động rồi. Muốn người ta khen tặng, muốn nghe lời tốt, rốt cuộc xem xong rất tức giận, vô cùng tức giận, liền lập tức đến nơi Phật Ấn ở, vừa đến cửa nhà Phật Ấn, nhà đóng cửa, viết hai hai hàng chữ: “tám gió thổi không động, một cái đánh rắm đã thổi bay qua sông rồi”. Tô Đông Pha vừa đọc đã rất xấu hổ, liền đi về.

Cho nên chúng ta nên thời thời quán chiếu, bản thân có phải cũng là tám gió thổi không lay động. Luôn luôn từ khởi tâm động niệm, đem những tập tánh không tốt của chúng ta trừ bỏ đi, mới không thể phạm phải lỗi lầm “nghe lỗi giận, nghe khen vui”.

Câu tiếp theo là “nghe khen sợ, nghe lỗi mừng, người chánh trực, dần kết thân” cho nên chúng ta cũng nhìn thấy làm một người quân chủ, họ vô cùng khoan dung đại lượng, có thể tiếp thu lời can gián của chúng thần đối với mình, giả sử ông có được nhã lượng như vậy, tất nhiên có thể khiến cho những người trung thần này, những người hiền thần này đều có thể tận tâm chỉ ra những khuyết điểm của ông ta, để tiện làm cho chính sách của ông ta đều có thể thực sự có những giúp đỡ cho nhân dân.

Cũng vậy, chúng ta làm cha làm mẹ, làm thầy giáo, lúc học trò hoặc con cái, chỉ ra những khuyết điểm của chúng ta, chúng ta cũng nên khiêm tốn chấp nhận. Lúc quý vị thừa nhận sai lầm với con cái, rất nhiều người lớn trong lòng liền nghĩ như vậy phải chăng ta đã dưng như đã thấp đi một bậc? Kỳ thực lại tương phản, lúc thầy giáo chúng ta thực sự có sai lầm, ví dụ như phạm “Đệ tử quy” một câu nào đó, chúng ta lập tức nói với học trò: ở đây thầy sai rồi, thầy phải sửa sai, thầy sẽ cùng học tập với các em. Thường lúc thầy giáo nhận sai, trong mắt trẻ con có thể nhìn thấy điều gì? Nhìn thấy sự tôn kính đối với thầy giáo. Nên lúc một người nhận lỗi đó là đức hạnh, “người không phải là thánh, ai có thể không sai, sai mà biết sửa, có điều thiện nào bằng”. Vì thế lúc người lớn

chủ động sửa sai, chủ động sửa lỗi, cũng sẽ dẫn dắt được cả đoàn thể này đều có được sự dũng khí nhận sai này. Lúc bên cạnh chúng ta có rất nhiều bạn bè có thể chủ động khuyên ngăn chúng ta, vậy thì cuộc đời quý vị xem như tốt lên gấp nhiều lần. Đôi mắt sáng giúp quý vị nhìn đường, bởi vì chúng ta chỉ có hai con mắt, có lúc nhìn phía trước lại không nhìn thấy bên cạnh, lại nhìn không thấy phía sau. Lúc quý vị có lòng khiêm tốn tiếp thu lời khuyên của người khác, tự nhiên sẽ có sự giúp đỡ mọi người đối với quý vị.

Nên chúng ta nói mai lan trúc cúc là bốn quân tử, biểu thị cho đức hạnh của quân tử. Vậy trúc vì sao lại đại biểu cho đức hạnh của quân tử? Bởi vì trúc nó có ruột là trống rỗng, thường khiến tâm khiêm tốn tiếp thu lời tao nhã, nên chúng ta “thấy người thiện, muốn học theo”. Vậy thấy vật thiện? tức muốn học theo. Cho nên lão tổ tông chúng ta không những học tập với người, mà còn học tập với vạn vật. Lúc nhìn thấy đức tính của vạn vật, cũng hồi quang phản chiếu tu sửa bản thân.

Tôi cũng từng nói với học sinh rằng: cây trúc này có đức hạnh gì, quý vị có thể học tập nó cái gì? Để cho các em tự mình quan sát.

Các bạn, quý vị có thể học tập được cái gì từ nơi cây trúc? Việc học này phải biết học, hơn nữa trong học tập có một mấu chốt quan trọng, người phải có ngộ tánh, có ngộ tánh mới có thể học một biết mười, mới có thể luôn luôn tiếp xúc tất cả người sự vật, đều đang tu dưỡng bản thân, đều đang nâng cao chính mình. Ngoài tâm khiêm tốn ra, còn điều gì nữa? Chúng ta xem hình dáng bên ngoài của cây trúc, có nhìn thấy

cây trúc đứng một mình chưa? Đều là gì? đều là một bụi trúc. Bởi vì có một bụi cho nên mỗi cây trúc đều đứng rất thẳng. Giống như bên cạnh quý vị toàn bộ đều là người chính trực, vậy tin rằng quý vị muốn tà vậy cũng không tà vậy được. Cho nên đây là một đặc tính quan trọng của hoàn cảnh. Vì thế ngay cả mẹ Mạnh tử cũng ba lần chuyển nhà. Cho dù Mạnh Tử có căn cơ như vậy, có tố chất tốt như vậy, cũng cần phải có môi trường tốt sau này bồi dưỡng, cho nên cha mẹ chúng ta cũng phải cung cấp cho con cái một trường học tập thật tốt.

Chúng ta tiếp tục xem cây trúc này nó đều là từng đốt từng đốt mà lớn lên, cho nên cũng tượng trưng cho cuộc đời không thể là thuận buồm xuôi gió, tất nhiên sẽ gặp phải một số thử thách, nên lúc đối diện với thử thách nhất định phải như thế nào? Tiến thẳng lên trước mà đột phá. Cây trúc cũng đột phá từng cái mắt của từng đốt một, nên cần có thái độ kiên nhẫn để đối diện với cuộc đời. Học sinh có nhiều lúc nói ra những đáp án sẽ làm cho chúng ta rất kinh ngạc. Có một em học sinh nói rằng: thưa thầy, cây trúc có tinh thần vì nhân dân phục vụ. Tôi nói: vì sao lại nói như vậy? em ấy nói: bởi vì cây măng có thể ăn, cây trúc có thể làm nhà ở, lá trúc có thể đem về gói bánh chưng. Cho nên toàn thân thể nó đều phụng hiến hết. Chúng tôi nghe đến đây cũng cảm thấy rất hồ thẹn. Chúng ta có ai sánh được cây trúc về tinh thần cống hiến hi sinh này không? Cho nên chúng ta có thể đối với người, sự, vật xung quanh chúng ta nên có thái độ khiêm cung, cũng nên tiếp thu những lời cao quý

của họ, đều hướng về họ mà học tập. Vậy cuộc đời chúng ta sẽ tăng thêm nhiều trợ lực.

Vậy nên “nghe khen sợ, nghe lỗi mừng, người chánh trực, dần kết thân”, lúc quý vị có thái độ như vậy, có thể cỏ cây cũng có tình, đều sẽ mỉm cười với quý vị. “Nghe khen lo”, vì sao nghe người khác xưng tán chúng ta phải có thái độ nom nớp lo sợ? Bởi vì tài hoa của chúng ta thậm chí thành tựu của chúng ta tuyệt đối không phải là năng lực cá nhân có thể đạt đến được. Ví dụ như toàn bộ quá trình trưởng thành của chúng ta, đều là sự dưỡng dục, giáo dục của cha mẹ, và rất có nhiều người lớn khác, chỉ đạo cho chúng ta, quan tâm đến chúng ta, chúng ta mới có thể hình thành năng lực như vậy. Cho nên lúc chúng ta có được thành tựu, đầu tiên nhất định phải nghĩ đến, những công lao này đều là của họ. Như vậy chúng ta mới không đề cao chính mình. Ví dụ như chúng ta thành tựu một môn học đều là mọi người cùng hỗ trợ giúp đỡ. Môn học mấy ngày nay của chúng ta, rất nhiều bạn bè có thể ban đêm phải rất muộn mới ngủ, hôm sau rất sớm phải thức dậy sửa soạn công việc. Còn phải thức dậy nấu cơm cho chúng ta ăn. Cho nên thành tựu một sự việc đều là công sức của nhiều người mới có thể được. Vì vậy chúng ta cũng cần phải luôn luôn cảm ơn những người đã giúp sức này. Lúc chúng ta có tấm lòng như vậy, thì nghe khen cũng không thấy vui, mà sẽ cảm thấy hết sức lo sợ, phải nhanh chóng tận tâm tận lực làm tốt vai trò của mình. Để đền đáp công sức của nhiều người như vậy.

Chúng ta xem câu kinh văn tiếp theo, chúng ta đọc qua một lượt.

“Vô tâm phi, danh vi thố, hữu tâm phi, danh vi ác. Quá năng cái, quy ư vô, thường yêm sức, tăng nhất cô.”

“Lỗi vô tâm gọi là sai”, nói rằng “người không biết thì vô tội”, cho nên lúc người khác phạm sai lầm, họ không phải cố ý, chúng ta tuyệt đối phải bao dung, phải khoan thứ. Nếu không họ cũng sẽ rất buồn. Vậy đối với chúng ta mà nói, chúng ta cũng phải luôn luôn quán chiếu bản thân, lời nói hành vi của chúng ta có chỗ nào không thích hợp không. Ví dụ như lúc đi đường, hai ba người xếp hàng ngang mà đi, làm cho người đi sau không tiện để đi qua, bởi vì con người luôn luôn, ví dụ như gặp bạn bè lâu ngày không gặp, vừa trò chuyện là quên luôn thế giới xung quanh, nên đó chính là lỗi do vô tâm. Có lúc chúng ta gọi điện thoại cho bạn bè, có thể đúng lúc họ phải ra ngoài, chúng ta vừa gọi đến liền thao thao bất tuyệt ngay cả ngắt câu cũng không có, họ cũng không biết làm sao mà ngắt lời, cự tuyệt quý vị, hay là nói với quý vị họ phải ra ngoài, cuối cùng họ phải đứng lại đó, lúc đó tim họ đập như thế nào? Rất là nhanh. Đó cũng là lỗi vô tâm. Nên chúng ta gọi điện thoại đến, nhất định phải hỏi trước: xin hỏi bây giờ anh có tiện không? Phải luôn luôn nghĩ cho đối phương.

Khổng Phu Tử trước khi đến Thái miếu cũng là “vào Thái miếu mỗi việc đều hỏi”, gặp rất nhiều việc ông đều đi thỉnh giáo những nhân viên phụ trách một số công việc trong Thái miếu. Các người khác cảm thấy rất khó hiểu. Học vấn của phu tử tốt như vậy, sao đến Thái miếu cái gì cũng phải hỏi? Cuối cùng học trò của ông hỏi phu tử, phu tử liền trả

lời: mỗi việc đều hỏi là tượng trưng sự tôn trọng đối với sự việc đó. Hơn nữa chúng ta đến một hoàn cảnh mới, có thể hoàn cảnh đó đều có những qui tắc của nó. Chúng ta không thể cứ thuận theo ý mình mà làm được. Nếu không có thể sẽ có chỗ bị thất lễ, vậy nên chúng ta đến một hoàn cảnh mới, cũng nên tìm hiểu trước về rất nhiều công việc cuộc sống nơi đây. Thậm chí sự sắp đặt đồ đạc nữa. Chúng ta cũng không thể tùy tiện thay đổi, sửa chữa nó. Có thể chúng ta cảm thấy là tâm tốt, nhưng một động tác như vậy, có thể sẽ tạo thành những phiền phức cho nhân viên công tác ở đó. Nên điều này có thể phạm phải “lỗi vô tâm gọi là sai”.

Câu tiếp theo là “lỗi cố ý, gọi là ác”, nghĩa là rõ ràng biết là sai những vẫn làm theo, gọi là “biết rõ mà cố phạm”, đó gọi là ác. Như vậy là không thể chấp nhận. Hiện tượng như vậy ngày nay nhiều hay không? Nhiều. Vì sao vậy? Ví dụ như viết “cấm hút thuốc”, vẫn cứ đứng đó mà hút lầy hút đẽ. Nguyên nhân ở đâu? Không học “Đệ tử quy”, câu trả lời chính xác. Không được dạy dỗ về đạo lý làm người làm việc, không học tập cho đảng hoàng, không có thầy giáo dạy dỗ. Cũng không có cha mẹ nhắc nhở, cho nên “người trước không thiện, không biết đạo đức”.

Tiết học này chúng ta học đến đây. Cảm ơn quý vị!

HẾT TẬP 33

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy Tập 34

Chào tất cả quý vị! Chúng ta tiếp tục bài học sáng nay, chúng ta đã đề cập đến “vô tâm phi, danh vi thô”, đối với lời nói hành vi của bản thân chúng ta, cũng thường quán chiếu một chút, phải chăng có chỗ đã bị sơ suất. Ví dụ quý vị đi xe đạp, đi cùng với bạn, cũng không nên xếp hàng ngang mà đi, một là rất nguy hiểm, hai là có thể sẽ ảnh hưởng đến người đi phía sau. Tục ngữ nói đặc ý sẽ quên hết. Chúng ta cũng nên luôn luôn quán chiếu đến “lỗi vô tâm, gọi là sai, lỗi cố ý, gọi là ác”, giả sử đã biết việc này là sai, nhưng vẫn cứ làm, đó gọi là làm ác.

Bây giờ chúng ta xem tiếp, rất nhiều việc mọi người đều biết không thể làm, nhưng có người vẫn đang làm. Ví dụ như hút thuốc, ví dụ như có đặt một tấm biển viết “cấm câu cá”, vẫn có người đi câu, hoặc là “cấm đổ rác”, vẫn có người sẽ đổ ở đó. Những điều này đều thuộc về văn hóa của xã hội. Văn hóa xã hội ai phải chịu trách nhiệm? Mỗi phần tử trong xã hội đều phải chịu trách nhiệm. Giả sử toàn xã hội đều không có công nghĩa, lúc người khác sai, chúng ta cũng không chỉ sai, có thể sẽ cung cấp cho họ một không gian cho những người làm ác này càng ngày càng ngang tàng. Chúng ta nói là nuông chiều sinh hư, hoặc là quý vị nhìn thấy người ta chen ngang, thì chúng ta nên khuyên giải. Đương nhiên lúc khuyên giải nên chú ý, “nét mặt vui, lời nói nhẹ”, cho nên Đệ Tử Quy nói “thân hữu quá”, chữ “thân” này có thể coi là gì? Không chỉ là cha mẹ, không chỉ là người thân, “cũng là bạn bè khắp nơi” nữa. Toàn

xã hội này là nhất thể, mỗi phần tử của xã hội, đều là đồng bào của chúng ta, chúng ta cũng có nghĩa vụ khyên ngăn họ. Nhưng cũng phải chú ý thái độ sao cho thích hợp, để tránh nảy sinh xung đột. Kỳ thực vì sao có những người rõ ràng biết là việc sai trái, mọi người vẫn cứ làm? Luôn luôn trong lòng họ, đều nói người khác cũng như vậy, thật ra đó đều là kiếm cớ, nhưng đây cũng không phải là điều vô lý. Bởi vì tấm gương tốt ít quá, nên sẽ làm cho chúng ta cảm thấy phạm lỗi dường như là việc rất bình thường. Cho nên chúng ta phải có bốn phận việc sai trái trong xã hội, chúng ta nhất định phải làm gương để sửa sai. Ví dụ như người trong xã hội không biết báo ân, thì chúng ta phải thể hiện ra là người biết ơn báo ơn; người trong xã hội vô lễ, chúng ta phải thể hiện là người vô cùng nho nhã lễ độ, để cho họ có thể sanh khởi được tâm hổ thẹn.

Ngày nay, ví dụ như những thứ của công, rất nhiều người lấy dùng vào việc riêng. Đó cũng là do có khuynh hướng như vậy, thật ra là họ oan uổng, lấy của công mắc nợ bao nhiêu người? Là mắc nợ toàn bộ đoàn thể, vậy là rất khó trả, đó là tiểu nhân oan uổng làm việc tiểu nhân. Nên chúng ta cũng phải thương cảm cho họ không biết được đạo lý “vật tuy nhỏ, chớ tự lấy”. Chúng ta cũng nên biểu hiện ra, trong công ty, trong đoàn thể, cần phải rất liêm khiết, bất cứ một đồ vật gì của công cộng, tuyệt đối một đồng một cắc cũng không lấy. Lúc quý vị thể hiện những hành vi như vậy, trong toàn bộ đoàn thể đó chính là hiệu quả của một loại qui định. Người ta vừa nhìn thấy quý vị họ sẽ tự biết dừng lại.

Vì thế chư vị không nên xem nhẹ sức ảnh hưởng của quý vị ở trong gia đình và trong công việc. Chỉ cần có người thể hiện đúng, người bên cạnh cũng không dám sơ suất quá. Cho nên chúng ta đích thực phải làm tấm gương tốt.

“Lỗi cố ý, gọi là ác”, rất nhiều người họ biết rõ ràng việc này là sai trái rất lớn, nhưng vì không khống chế được tính khí của bản thân, nên vẫn cứ làm. Ví dụ như biết xung đột với người khác là sai trái, nhưng tính khí nổi lên thì như thế nào? Không kiềm chế được. Cho nên phải tìm phương pháp để đối trị tình trạng như vậy.

Có hai vợ chồng, lúc người chồng xảy ra một chuyện, người vợ rất không vui, nghĩ rằng anh ta dám như vậy, vậy tôi cũng dám làm bậy. Tâm tính như vậy gọi là làm việc theo cảm tính, không có ích lợi gì cho bản thân, càng làm càng sai. Tôi từng nghe nói, người chồng luôn rất muộn mới về nhà, sau đó người vợ cũng rất không vui, cô ta cũng ra ngoài chơi đến rất muộn mới về. Vậy là người bị tổn thương lớn nhất là con cái của cô ta. Cho nên người khác đúng hay sai, đó không phải là việc quan trọng nhất, bản thân mình có làm đúng hay không, nhất định phải luôn luôn tự nhắc nhở. Lúc chúng ta thực sự làm được, mới có tư cách đi nói người khác. Mà lúc quý vị thực sự làm đúng, mức độ tín nhiệm của quý vị trong lòng họ, chắc chắn tương đối được đề cao. Cho nên phải giải quyết sự việc cho viên mãn. Phải có tính nhẫn nại, từ việc tu thân của chính mình, bắt đầu bắt tay vào việc lập thân hành đạo.

Vậy nên, chư vị, lúc chúng ta kết thúc môn học này, quý vị trở về nhà cũng không nên yêu cầu ai làm trước, quan trọng nhất là phải như thế nào? Bản thân bắt đầu làm trước. Tôi cũng thường tiếp xúc với một số bạn bè, ngày đầu tiên họ đến nghe giảng, nghe xong liền nói: người bạn nào đó của tôi cần nghe điều này nhất, con tôi cần nghe nhất. Không nói bản thân cần nghe nhất. Cho nên người thường đem tâm tư để nhìn lỗi của người khác, luôn nhìn thấy người khác phải học cái gì. Sức chuyên chú không quay lại nơi bản thân. Có thể sự tiến bộ của bản thân sẽ tương đối bị giảm, vì thế sự chuyển biến toàn bộ đời người, bước đầu tiên vẫn là phải bắt đầu từ bản thân.

Câu tiếp theo “lỗi biết sửa, trở về không, còn che dấu tội thêm tội”, sửa sai chắc chắn đối với cuộc đời mỗi người tương đối quan trọng. Nên nói “con người không phải Thánh hiền, không ai không có lỗi”. Trong lịch sử mấy ngàn năm, muốn tìm một người từ lúc mới sinh đến lúc chết đều không có lỗi làm gì, có thể có hay không? Điều đó không thể. Vậy muốn tìm một người luôn luôn làm ác, có khả năng tìm ra không? Cũng không thể được. Cho nên con người đều có thiện ác. Trong cái ác đó, chúng ta hiểu được để khuyên ngăn, bản thân hiểu được để sửa lỗi. Như vậy liền có thể “đức ngày càng nhiều, lỗi ngày càng ít”. Cho nên Khổng Lão Phu Tử cũng nói cho chúng ta ba pháp bảo tu thân rất tốt.

Thứ nhất là “hiếu học gần với trí”, học tập nhất định phải không ngừng tinh tấn. Bởi vì học như đi thuyền ngược dòng, không tiến ắt sẽ

lùi. Nên chúng tôi mở khóa học năm ngày ở Đại lục, sau đó cũng có một số bạn bè có liên lạc. Họ đều nói, họ nói: Thầy Thái, tôi ở đó năm ngày trạng thái đều rất tốt. Vậy là năm ngày nghe giảng trạng thái rất tốt. Tâm đó đều vô cùng thuần tịnh rất thuần thiện.

Còn có một người bạn sau khi học xong, anh ta đến nói với chúng tôi, anh ta nói: từ trường lúc lên lớp rất khác, tôi hằng ngày đều phải hút thuốc, kết quả năm ngày đó không hút điều nào cả. Bởi vì anh ta cảm thấy trong bầu không khí như vậy. Dường như có một ý niệm gì xấu, cảm thấy đều không nên. Cho nên thực sự đoàn thể học tập rất quan trọng. Nên chú ý, sau khi môn học này kết thúc, cũng nên tìm năm ba người bạn, có thể duy trì cùng nhau rèn luyện, trường thời huân tu mới tốt. Họ đều nhắc đến, trạng thái trong năm ngày ở đó rất tốt. Nhưng sau khi trở về dần dần bị nhạt mất, vì thế cũng thể hội được “học như chèo thuyền ngược dòng, không tiến tức là lùi”, nên cầu học vấn có thể nhờ vào người khác không? Chắc chắn phải nhờ vào sự chủ động của bản thân là quan trọng nhất, sự hiếu học của mình, sự hiếu học mới có thể không ngừng tiếp cận trí tuệ.

“Tự thực hành gần với lòng nhân”, cũng chỉ có quý vị thực sự đi thực tế lời dạy của Thánh Hiền, mới không ngừng nâng cao tâm nhân từ của chúng ta, mới có thể không ngừng nhìn thấy nhu cầu của con cái, nhìn thấy nhu cầu của gia đình, nhìn thấy nhu cầu của xã hội, nhìn thấy bản phận của bản thân, “tự thực hành mới gần với lòng nhân”.

“Biết liêm sĩ gần với dũng”, thực sự có dũng khí, người thực sự đại dũng, phải chăng có thể nâng lên mấy trăm cân, gọi là người dũng mãnh. Đó không gọi là người dũng mãnh, đó chỉ là lực dũng, chứ không phải là trí dũng của nhân cách. Cho nên dũng thật sự có thể hàng phục thói quen xấu của mình, tập khí của mình, đó mới chính là người thực sự dũng. Vậy nên chúng ta đến chùa, vừa vào cửa đã nhìn thấy một tấm hoành phi treo ở trên cao, viết bốn chữ “đại hùng bảo điện”. Cái gì mới thực sự là đại anh hùng? Cho nên tục ngữ cũng nói “đánh thắng người khác một ngàn lần, không bằng đánh thắng chính mình một lần”. Thực sự dũng, ở chỗ có thể đổi trị rất nhiều thói quen xấu của bản thân, thêm bước nữa là sửa cho nó trở thành đúng. Cho nên biết liêm sĩ gần với dũng. Lúc dũng khí này của quý vị có thể duy trì được một hai năm, dần dần thói quen của quý vị cũng được chuyển đổi trở lại, bảo đảm cuộc sống sau này nhất định sẽ pháp hỷ sung mãn.

Vào thời Xuân Thu chiến quốc có một vị hiền tướng tên là Yên Anh, Yên Anh có rất nhiều tấm gương tốt, Khổng Tử cũng vô cùng tôn trọng ông, cũng rất khen ngợi ông. Yên Anh mặc một chiếc áo choàng, mặc đến ba mươi năm đều chưa đổi. Đương nhiên chiếc áo đó xem ra vẫn như thế nào? Vẫn còn chỉnh tề. Bởi vì “ái vật giả, vật hằng ái chi”, bạn yêu quý đối với bất cứ món đồ nào, nó cũng sẽ bảo đảm cho quý vị. Sẽ làm cho quý vị có thể sử dụng rất lâu. Lúc một vị tể tướng mặc một chiếc áo ba mươi năm, xin hỏi ngoài việc ảnh hưởng đến gia đình ông ta ra, còn ảnh hưởng đến cái gì? Đúng, toàn bộ văn võ bá quan, toàn thể

nhân dân. Cho nên lúc một vị đại thần họ vô cùng liêm khiết, thì có thể dẫn dắt toàn bộ đoàn thể theo phong khí thanh liêm. Đúng lúc người đánh ngựa của Yên Anh, là một người nô bộc đánh xe ngựa cho ông, mỗi ngày đưa Yên Anh ra ngoài, đi công việc, đi công tác, kết quả người đánh ngựa này, mỗi lần nhìn thấy người ta đề ngẩng đầu ưỡn ngực dáng vẻ rất cao ngạo, vì sao ông rất cao ngạo? Bởi vì ông đánh xe đánh ngựa cho tể tướng, dáng vẻ vênh vác của ông, dùng thành ngữ để nói là “cáo mượn oai hùm”, cuối cùng vợ ông ta nhìn thấy vậy, một hôm nói với ông ta, bà ấy nói: tôi phải rời xa ông, tôi phải đi thôi. Người đánh xe này rất lo lắng, ông ta nói: sao lại vậy? Vì sao bà phải rời xa tôi. Bà ấy nói: người ta đều tôn trọng đức hạnh của Yên Anh, ông không có đức hạnh như Yên Anh, mà tể tướng Yên Anh luôn khiêm tốn như vậy, người ta có đức hạnh còn khiêm tốn, ông căn bản không có đức hạnh lại còn kiêu ngạo như vậy, cho nên tôi không muốn nương tựa vào ông nữa, tôi phải rời đi thôi. Người đánh xe này vừa nghe xong cũng rất lo lắng, liền rất hổ thẹn mà nói với vợ rằng: tôi nhất định sẽ sửa sai, bà không cần phải bỏ đi nữa. Vợ ông ta thực sự rất có tầm mắt, hiểu được phải khuyên can, phải khuyên chồng của bà, đương nhiên chồng bà cũng rất độ lượng, có thể tiếp thu ý kiến của vợ. Nghe nói biết nghe lời vợ có thể đại phú gì? Phải nghe lời đúng đắn của vợ, sẽ đại phú đại quý. Sau đó người đánh xe này liền rút kinh nghiệm xương máu, bắt đầu chăm chỉ học tập, sau đó Yên Anh cũng cảm thấy đức hạnh của ông ta tiến bộ rất nhanh, cũng đề cử vị đánh xe ngựa này làm đại phu nước Tề. Cho nên chỉ cần người ta

chịu sửa sai, đều có tiền đồ tương đối tốt, nên nói “lãng tử quay đầu quý hơn vàng”.

Ở Đại lục chúng tôi có một người bạn, chúng tôi đều gọi anh ta là Kim bất hoán. “Lãng tử quay đầu vàng không đổi”. Vì sao anh ta Kim bất hoán, bởi vì chúng tôi giảng ở Thượng Hải, người bạn này từ Sơn Đông suốt đêm đi cho kịp để đến Thượng Hải nghe giảng. Vì chị gái của anh ta ở Lô Giang, An Huy có tham gia một khóa học này, tiếp đó chúng tôi phải đến Thượng Hải để dạy, chị gái của anh ta liền điện thoại cho anh ta: mấy ngày nay em cho dù có kiếm tiền được bao nhiêu đi nữa cũng nên gác lại, lập tức đến Thượng Hải để nghe giảng, em cô ta nghe xong rồi thực sự đã gác lại tất cả công việc, vợ anh ta rất tức giận nói: anh làm sao mà nói đi là đi, tình hình của công ty phải làm sao? Nhưng anh ta vẫn kiên trì đến. Sau khi đến anh ta ngồi nghe giảng đều một kiểu biểu cảm, hai mắt nhìn chăm chú không thay đổi, rồi miệng thì cứ mở ra, cho nên những thầy giáo chúng tôi đứng lớp đều rất rõ có một người đàn ông ngồi đằng kia. Thực sự chúng tôi cũng không biết anh ta là ai, sau đó lên lớp được mấy bữa, anh ta phải đi về, anh ta nói: các anh có thể cho tôi thời gian mười phút, tôi nói chuyện với thầy Thái một lát? Nhân viên công tác của chúng tôi thấy anh ta thành khẩn như vậy, sau đó liền sắp xếp một buổi tối, tôi ngồi với anh ta một lát, anh ta nhìn thấy tôi rất là cảm động, anh ta nói: Thầy Thái, tôi không phải dùng lỗ tai để nghe thầy giảng bài, tôi dùng cuộc đời của tôi để ấn chứng những đạo lý này. Anh ta nói, thật sự phải biết được, phải ngộ được, phải làm được, mới có

thể đạt được. Biết thôi còn chưa đủ, thật sự có thể ngộ phải tự lực thực hành mới được. Anh ta nói, lúc tôi giảng bài, nhắc đến Kinh Dịch nói “nhà tích thiện ắt sẽ có người hưng thịnh”, anh ta nói đây là lời chân thật không hư dối, bởi vì lúc anh ta còn trẻ, tính khí rất tệ, nhiễm phải rất nhiều thói xấu, thường cầm dao đi chém người. Bởi vì cầm dao đi trên đường, thì khí sắc sẽ như thế nào? Sát khí đờng đờng. Kết quả bị bạn thân của bố anh ta nhìn thấy. Người bạn của bố anh ta liền kéo anh ta trở về, lúc anh ta đang thịnh nộ, đao kiếm không có mắt, nhưng bạn của bố anh ta lại cứ ép kéo anh ta về cho được, mới giúp cho anh ta không làm ra những việc khiến anh ta suốt cuộc đời này không có cách gì vãn hồi được. Vì sao bạn của bố anh ta, muốn làm như vậy? Bởi vì bố anh ta đang làm điện tín, thường thường đến nửa đêm còn giúp người ta, thậm chí mưa bão, cũng không từ lao khổ đi công tác. Cho nên ở trong toàn thôn ông là một hình tượng rất tốt, mọi người đều rất tôn kính bố anh ta. Do vì đức hạnh của bố anh ta cứu được kiếp nạn này của anh ta, kéo anh ta trở về. Anh ta cũng nhắc đến mấy lần đều vì đức hạnh của bố làm cho anh ta gặp hung hóa cát. Sau đó có bị nghiện thuốc phiện, chúng ta không hút thuốc phiện, không biết sau khi đã hút thuốc phiện rồi, muốn cai nghiện rất khó khăn, vô cùng khó khăn. Cuối cùng chính vì anh ta đối với mẹ còn có lòng hiếu, nên nói trong quá trình anh ta đang cai nghiện, năng lượng đó đã ủng hộ anh ta, tức là sự có lỗi đối với mẹ. Nếu như anh ta không chịu cai nghiện, không biết phải làm cho mẹ đau khổ bao lâu nữa.

Vì thế chur vị, một người muốn có động lực để sửa đổi sai lầm, động lực đó đến từ đâu? Đến từ lòng hiếu, tình thân, tâm yêu thương mới được. Cho nên bên cạnh chúng ta có người khôn đôn, quý vị phải chân thành để khích lệ họ, quan tâm họ. Anh ta có thể đến tham gia môn học này, chủ yếu nhất cũng là vì anh ta đối với chị mình như thế nào? Cũng có tâm cung kính. Anh ta nói chị anh ta trước nay chưa từng dùng khẩu khí như vậy để nói chuyện với mình, chị của anh ta luôn đối với anh ta là “nét mặt vui”, luôn bàn bạc với anh ta, chưa hề nghe chị gái nói: em lập tức nhất định, nên anh ta cảm thấy chị gái nhất định muốn tốt cho anh ta, biết chuyện này rất quan trọng. Sau đó anh ta lại đề cập đến, bởi vì anh ta mười mấy tuổi đã ra ngoài buôn bán, buôn bán làm ăn cũng rất tốt. Kiếm được rất nhiều tiền. Anh ta nói 19 tuổi anh ta đã có điện thoại di động. Lúc đó điện thoại di động đều rất lớn, dài dài thô thô kiểu như vậy. Anh ta nói anh ta về quê, tất cả mọi người đều nói: ồ anh làm sao mà giỏi quá vậy, biết kiếm tiền quá vậy. Ai ai cũng rất ngưỡng mộ anh ta, đều đề cao anh ta lên làm anh ta cảm thấy mình rất giỏi dang.

Chur vị như vậy có đúng hay không? Kiếm được nhiều tiền đáng được tôn trọng không? Kiếm tiền là nhờ cơ hội, tiêu tiền nhờ trí tuệ, giả sử như anh ta không có trí tuệ, không có đức hạnh, lúc kiếm được tiền nguy cơ của cuộc đời cũng xuất hiện. Nên sau này bởi vì có tiền, họ cảm thấy có tiền có thể sai khiến cả ma quỷ. Bỗng nhiên tất cả những thói quen xấu ác đều bị tiêm nhiễm. Cũng làm một số việc nguy hiểm. Nên sau đó liền phải trả giá rất là lớn. Cho nên anh ta đến nghe xong môn

học, anh ta rất cảm khái. Anh ta nói giả sử lúc mười mấy tuổi đã có cơ hội có thể nghe đến lời Tổ Tông, Thánh Hiền nhân dạy dỗ, cuộc đời anh ta, tuyệt đối không thể bước đi ghập ghềnh như vậy. Vậy nên chúng ta từ câu nói này cũng có thể nghe ra được, anh ta không phải không chịu tiếp thu sự dạy dỗ, mà là không có cơ hội. Chúng ta những ngày nay nhìn thấy thái độ lên lớp của anh ta, đích thực cũng rất chăm chỉ, rất dụng công.

Sau đó chúng tôi đến quê hương của anh ta mở lớp giảng. Anh ta cũng ngay trong đêm nói với vợ anh, cùng đến cho kịp để nghe giảng. Hành động như vậy là rất chính xác. Bởi vì một gia đình, tuyệt đối không thể chỉ có một người đang trưởng thành, nên như thế nào? Nên cùng nhau trưởng thành. Người bạn này nói với tôi, anh ta nói: thầy Thái, thầy không thể chỉ giảng bài cho những người này thôi, họ đều là người tốt, nhóm chúng tôi mới thực sự cần hơn. Sau đó tôi liền nói với anh ta: vậy một số người kia, anh nói với họ còn tốt hơn tôi, bởi vì con đường anh đã đi qua, con đường này họ cũng đi qua, anh có thể đồng cảm với họ hơn, cho nên anh nói với họ vô cùng thích hợp. Nên tôi hẹn với anh ta, mấy năm nay anh quản lý công ty cho tốt, bồi dưỡng một số nhân tài, có thể giúp anh phụ trách, anh liền ra ngoài cùng đi giảng với tôi, có thể cùng tôi đi đến nhà tù, đến một số nơi có thể không có cơ hội lắm, không có sự giáo dục tốt lắm để giảng bài. Bởi vì con đường những người này đi qua, anh ta cũng đã đi, lời anh ta nói ra chắc chắn có thể làm cho họ nghe thấy thích hợp, có thể có được những đồng cảm.

Đương nhiên chúng ta hướng dẫn họ như vậy, quan trọng nhất cũng phải làm cho sự học của anh ta, có được chỗ lập chí. Như vậy sẽ thúc đẩy anh ta dụng tâm để trưởng thành. Đó là câu chuyện của “kim bất hoán”.

Sự sửa sai này không những ảnh hưởng đến một người, thậm chí ảnh hưởng đến một gia đình, ảnh hưởng đến quốc gia.

Vào thời Xuân Thu Chiến quốc có một danh tướng tên là Lận Tương Như, chúng ta đều biết “hoàn bích qui triều”, Lận Tương Như vô cùng mưu trí, có thể hóa giải lần nguy cơ này để châu về hợp phố. Cũng vì ông ta biểu hiện như vậy, Triệu Vương phong ông làm chức danh cao nhất, chức vị cao nhất của thân tử, nhưng nước Triệu có một đại tướng tên là Liêm Pha. Liêm Pha cũng là một lão tướng bôn ba sa trường, đối với nước Triệu cũng lập nhiều chiến công hiển hách, nên võ tướng này rất coi thường quan văn: các ông chỉ có cái miệng, tôi đây vào sinh ra tử, nên không cam tâm. Nên thường thường ở trên đường, Liêm Pha này cố ý chạm mặt với xe của Lận Tương Như, muốn đối diện để có thể trừng mắt ông ta vài cái, nhưng Lận Tương Như mỗi lần phát hiện xe của tướng quân này đến liền đi vòng đường khác, không đụng chạm với ông ta. Có khi Liêm Pha đi tìm Lận Tương Như, Lận Tương Như cũng nói thân thể không khỏe mà từ chối gặp. Luôn luôn xử lý ôn hòa. Những người hầu của Lận Tương Như, người nhà của ông đều rất không vui, đều nói với Lận Tương Như rằng: ông sao mà nhát gan thế, sao lại phải hạ thấp cầu toàn thế, họ đều cảm thấy trong lòng không phục. Lận Tương Như liền nói với người nhà rằng: hôm nay nước Tần là một nước

lớn mạnh như vậy, vì sao không dám đến đánh nước Triệu chúng ta? Nguyên nhân là vì nước Triệu có tướng quân Liêm Pha, và có ta, mới có thể làm cho nước Tần không dám hành động thiếu suy nghĩ. Thế diện của cá nhân ta, sĩ nhục của cá nhân là việc nhỏ, giả sử ta và đại tướng quân Liêm Pha xảy ra xung đột, mà làm cho nước nhà gặp phải nguy nan, đó là nỗi nhục của nước nhà. Vậy ta rất khó làm tròn bổn phận với nước nhà, với lịch sử. Vì thế nên nhẫn nhục để hoàn thành nhiệm vụ. Cuối cùng những lời nói này sau đó đã truyền đến tai tướng quân Liêm Pha, vị tướng quân này tuy tức giận có thêm một chút nữa, nhưng cũng là người tri thức biết lễ nghĩa, cho nên nghe xong rồi rất xấu hổ, ông nói: tôi cũng là nóng nảy nhất thời, tể tướng lại có thể vì nước nhà lo nghĩ như vậy, cho nên vị đại tướng quân này tuổi tác cũng đã rất cao, nhưng ông đã coi thượng y của ông, đắp chiếu gai đi xin tội, khoác lên mình loại cây có gai đâm vào người, để thể hiện lòng thành tâm của ông, cuối cùng đi đến nhà Lận Tương Như, Lận Tương Như vừa nghe tướng quân đã đến rồi, cũng nhanh chân bước ra, nhanh chóng đỡ tướng quân đứng dậy, sau đó hai người liền thành bạn bè rất tốt, bạn bè đồng cam cộng khổ.

Cho nên tướng quân Liêm Pha đáng được chúng ta khâm phục ở chỗ biết lỗi liền sửa sai, liền nhớ đến vì nước nhà mà lo nghĩ. Mà lòng độ lượng của Lận Tương Như và sự nhìn xa trong rộng đó, cũng làm cho chúng ta rất khâm phục. Vì thế lúc chúng ta đã rõ ràng bản thân phạm sai lầm, tuyệt đối không thể che đậy thêm nữa. Bởi vì “còn che dấu”, tức

“tội tăng thêm”, cho nên mấy mươi năm cuộc đời của chúng ta, phải có những trách nhiệm tốt đối với bản thân. Lịch sử này không thể viết lại. Cho nên chỉ cần có một sự thiên lệch, chúng ta phải nhanh chóng sửa đổi, để nêu tấm gương tốt cho con cháu đời sau.

Lần nghỉ đông này, khóa học ở Hải Khẩu chúng tôi không nghỉ, còn mở thêm một khóa nghiên cứu học tập văn hóa xưa cho thanh thiếu niên. Vì chúng ta chưa từng mở lớp như vậy, muốn có khoảng 20 người là được, kết quả báo danh lên đến 80 người. Từ con số này chúng ta có thể nhìn thấy, cha mẹ ngày nay có dễ làm hay không? Không dễ làm. Đều vì giáo dục con cái mà đau đầu. Tin tức chúng ta vừa mới công bố mà thôi, lại có nhiều người đến như vậy. Đương nhiên có thể đến đều coi như là nhân duyên. Thanh thiếu niên đi vào lớp học của chúng tôi, chúng tôi cũng là khâm phục lắm rồi. Cuối cùng lớp học dạy được năm ngày, các bạn cũng có lên bục giảng chia sẻ, trong đó có một cô gái hai mươi tuổi, cô ấy lên bục giảng, cô ấy nói: cô ta vốn rất oán hận mẹ của mình, đến tham gia khóa học mấy ngày, cũng thể hội sâu sắc sự cực nhọc của mẹ đã sinh ra, nuôi dạy, giáo dục con cái. Cho nên cô gái nhỏ này cũng ngay trong lớp học nói với chúng tôi, sau này cô ấy sẽ hiếu thảo mẹ của cô ấy. Hơn nữa cô ấy cũng muốn hoằng dương văn hóa xưa. Cho nên đúng thật là con người đều có phần thiện tâm trong đó. Chỉ cần có duyên thức tỉnh được, tin rằng đều có thể có những trưởng thành rất tốt.

Cho nên lỗi mà có thể sửa, mà sửa sai trước tiên phải hỏi lỗi. Hỏi lỗi trước đó còn phải biết lỗi. Cho nên hiểu được đạo lý mới có thể phán đoán đúng sai.

Thanh niên ngày nay thiếu thốn nhất chính là tiêu chuẩn đúng sai. Vì thế chúng ta học Đệ tử quy, liền có một tiêu chuẩn đúng sai về làm người. Quyển Đệ tử quy này, nhất định phải cầm về nhà làm gia quy nhà quý vị, làm ban qui của lớp quý vị, trong công ty quý vị, trong công ty nó là gì? gọi là thường qui. Điều này rất quan trọng.

Chư vị, quý vị từng đã hoặc quý vị đã đang truyền thừa gia quy trong nhà quý vị xin đưa tay? Quý vị xem gia tộc cổ đại đều có gia qui. Nay chúng ta đều không có gia qui. Vậy thì xin hỏi trong nhà tuân thủ qui tắc gì? bố có một qui định, mẹ có một qui định, con trai có một qui định, con gái có một qui định, vậy không phải là loạn lên rồi sao. Cho nên phải kiến lập gia qui trước, mới có một tiêu chuẩn đúng sai để tuân thủ. Chúng ta mới có thể biết lỗi, hỏi lỗi, sửa lỗi. Nên sửa lỗi mới có thể tiến bộ được. Giả sử không sửa đổi, mỗi ngày trong tâm đều sẽ thấp thỏm lo âu. Rất sợ người khác nhìn thấu. Hơn nữa nếu như hiểu rõ quá rồi, vậy là không còn giá trị gì nữa. Thậm chí làm người nhà tù đó coi thường quý vị, từ đó không tín nhiệm quý vị nữa, cho nên còn che dấu, tội tăng thêm. Cho nên phải dũng cảm nhận lỗi. Cuộc đời như vậy mới có thể bước đi thẳng thắn vô tư.

Tiếp theo chúng ta bước vào mục thứ năm.

“Phiếm ái chúng”.

Chữ “phiếm” này chỉ cho sự rộng rãi. Yêu thương khắp chúng sanh, loài vật. Chữ “chúng” này không chỉ nói đến người, mà chúng ta còn hiểu rộng ra là tất cả người và sự vật, chúng ta đều nên yêu thương. Trước đây cũng nhắc đến ái là gì. Trong chữ ái có một chữ tâm, bên ngoài là chữ thọ, dùng tâm để cảm thọ nhu cầu của đối phương, chứ không phải muốn khống chế đối phương, nhất định phải đi theo phương hướng của quý vị. Điều này chúng ta phải làm rõ. Giả sử như ép buộc đối phương, nhất định phải nghe lời quý vị, đó là biến thành khống chế, như vậy mới gọi là dục vọng chứ không phải là yêu thương. Cho nên phải đặt mình vào đó, tự mình cảm nhận mới được. Vậy chúng ta muốn dạy dỗ con cái có được lòng nhân ái như vậy, đầu tiên phải dạy chúng yêu thương ai trước? Đương nhiên phải bắt đầu từ cha mẹ mình. Lúc họ biết yêu thương cha mẹ, họ mới có thể đem sự yêu thương này, tiếp tục nhân rộng ra bên ngoài. Cho nên Mạnh phu tử có một đoạn giáo huấn rất quan trọng.

“Yêu người thân rồi yêu bá tánh, yêu bá tánh rồi yên đến vạn vật”, nhất định bắt đầu thương yêu từ cha mẹ mình, tiếp đó nhân rộng đến cha mẹ của người khác, con cái của người khác, chính là “nhân ái với nhân dân”, từ phần yêu thương “nhân ái nhân dân” tiếp tục triển khai đến yêu thương tất cả vạn vật, bao gồm cả động vật, thực vật, khoáng vật, đó là yêu vật. Cho nên thứ bậc này, chúng ta chỉ cần thuận theo đó mà đi, lòng yêu thương của con cái sẽ không ngừng tiến triển.

Vậy làm thế nào mà dạy con cái hiếu thảo, yêu thương cha mẹ? Làm sao để dạy? Từ “nhập tắc hiếu” để dạy, còn nữa từ thầy giáo phụ huynh phối hợp hợp tác để dạy, điều này rất quan trọng. Bởi vì trung tâm chúng ta cũng tiếp xúc với rất nhiều trẻ em. Mỗi lần các em lên lớp, đều có tinh thần học hỏi nhau để cùng tiến bộ. Học hỏi nhau để cùng tiến bộ cũng gọi là “quán ma pháp”. “Tương quán nhi thiện chi vị ma”, chữ “ma” này chính là hiện nay nói là “quán ma pháp”. Quán ma pháp này bắt nguồn từ mấy ngàn năm trước “lễ giáo” đã dạy rồi. Cho nên chúng tôi đi học đại học sư phạm, rất nhiều lý luận giáo dục, chúng tôi đều cho rằng đó là cận đại 100 năm, 200 năm, lý luận của một nhà giáo dục học nào đó. Sau đó tôi bắt đầu xem kinh điển mới biết, người xưa trước đây bao lâu đã nói rồi? Mấy ngàn năm trước đã nói rồi. Nhưng Tổ tông chúng ta sau khi nói rồi, có ghi lên đó là “có bản quyền, ăn cắp bản quyền ắt sẽ truy cứu” hay không? Không có. Bởi vì đó là chân lý của trời đất, chân lý thuộc về mọi người. Mà mục đích chân chính họ viết ra là có thể lợi ích chúng sanh, lợi ích cho người đời sau. Tuyệt đối không phải là treo bảng nói tôi rất giỏi dang. Cho nên chúng ta có thể cảm nhận được, những vị thánh triết cổ đại văn chương họ viết ra, thực sự là để lợi ích cho người đời sau làm xuất phát điểm. Các em đến lớp chúng tôi sẽ mời các em đứng cũng lên luyện tập “đi thông dong, đứng nghiêm chỉnh”, còn luyện tập nói chuyện “không gấp gáp, không mơ hồ”, tức một tuần lễ này các em làm những sự việc hiếu thảo gì với cha mẹ thì nói ra, rất nhiều trẻ em giảng xong rồi. Có một em nhỏ lần đầu tiên đến,

nghe nhiều hiếu hạnh của anh chị như vậy, trong lòng em ấy đã nhen nhóm lên rằng, về nhà nhất định phải làm một việc hiếu thảo cha mẹ, cuối cùng vừa về nhà liền đi vào nhà tắm, bởi vì nghe các anh chị khác có nói đến giúp mẹ bung nước rửa chân, cho nên quý vị thấy nó đã có dự định trước, nhanh chóng muốn đi bung nước, có lẽ lúc này cũng không phải thời gian buổi tối, nó rất tích cực chủ động đi bung nước. Mẹ con tâm liên thông, mẹ nó nhìn thấy động tác của con, có thể liền nghĩ đến con nhất định muốn đi bung nước, liền chạy đến trước con trai, lấy thau rửa mặt giấu đi, không cho con lấy, vì sao vậy? Bởi vì tuổi vẫn còn nhỏ, mới hơn ba tuổi, sợ con làm đổ. Mẹ nó liền nói với tôi như vậy. Tôi nói: làm đổ mới tốt. Cô ta ngạc nhiên mở to mắt. Sao lại làm đổ mới tốt? Tôi nói: làm đổ rồi, một là cô không ngăn cản con, như vậy mới có thể ủng hộ hiếu tâm hiếu hạnh của con. Cô không cho con làm, nó làm sao mà trưởng dưỡng? Hơn nữa làm đổ rồi mới biết như thế nào mới có thể bung nước cho tốt. Đó không phải là cơ hội để giáo dục sao? Nếu không năng lực làm việc của con, lúc nào cô mới huấn luyện cho con? Quý vị rốt cuộc muốn nuông chiều chúng đến khi nào? Nuông chiều đến lúc con cưới vợ sao? Hay là nuông chiều đến lúc họ sinh con cái rồi, quý vị cũng giúp họ chăm sóc? Cho nên người mẹ này, tôi vừa nhắc như vậy, cô ta cũng có thể tiếp thu.

Sau đó lại có một người mẹ khác, con cô ta bung nước rửa chân, cô ấy để cho con bung, từ ngày đầu tiên cũng đã rất hân hoan để cho con mình bung, sau đó cũng rất ghi nhận lòng hiếu của con. Con cũng bung

nước rất có cảm giác thành tựu. Sau một tuần, cô ta đến nói với tôi: tôi ngâm chân một tuần nước lạnh. Tôi nói vì sao vậy? Bởi vì sợ con làm đổ nước sẽ bị bỏng, cho nên đã điều chỉnh độ ấm đến mức thấp nhất. Sau đó nhìn thấy công phu của con ngày càng thuần thực, mới điều chỉnh nước nóng thêm một tí. Nên đó là phương tiện thiện xảo, rất có trí tuệ. Một là ủng hộ cho con cái, hai là giúp con cái sẽ không bị nguy hiểm. Cho nên đó gọi là phụ huynh và thầy cô phải phối hợp. Thầy cô ở trường có dạy, trong môn học có dạy, phụ huynh ở nhà nhất định phải để cho con cái thực hành. Tuyệt đối không thể đem trách nhiệm giáo dục giao hoàn toàn cho thầy cô giáo. Như vậy là không thích hợp. Dạy con hiểu phải có phương pháp gì? Quý vị xem tôi rất thích hỏi, thói quen xấu. Đã có bạn giảng rồi, lấy bản thân làm chuẩn mực, còn có một điều nữa là vợ chồng phối hợp. Những công hiến của chồng vợ phải nói. Vất vả của vợ chồng phải nhắc đến. Như vậy mọi con cái mới có thể luôn luôn lãnh hội được sự vất vả của cha mẹ. Lúc con có hiểu rồi, thêm một bước nữa nói với con: “phụng sự cha người khác, như phụng sự cha mình, phụng sự anh người khác, như phụng sự anh mình”, con sẽ hiểu được cũng tôn kính trưởng bối của tất cả mọi người, lại nói với con, tất cả trưởng bối tuyệt đối đều không muốn con cái họ bị tổn thương, cũng giống như con, giả sử bị tổn thương, ba mẹ cũng rất đau lòng. Cho nên những bạn bè khác bị tổn thương, cha mẹ họ cũng rất đau lòng. Nên chúng ta không nên ức hiếp con cái người khác. Cho nên con sẽ biết suy mình ra người.

Thêm một bước nữa hướng dẫn con cái đối với tất cả trường bối các ngành các nghề đều nên tôn kính. Bởi vì trong quốc gia xã hội là một thể hổ tương nhau. Quan niệm này tương đối quan trọng. Bởi vì trong xã hội chủ nghĩa công lợi, con người có thể sẽ có chênh lệch, dùng tiền để xem giá trị, chứ không phải dùng phục vụ để xem giá trị, như vậy nhân tâm mới bị cong queo. Cho nên từ nhỏ phải nói cho con cái nên tôn trọng sự phục vụ của các ngành nghề. Nghề nghiệp của có sang hèn. Nên lúc đó tôi đang dạy học, cũng là sáng sớm sáu giờ hơn lái xe ra khỏi nhà. Vừa lái xe đột nhiên cảm thấy trước mắt vô cùng ngay ngắn và sạch sẽ. Kỳ lạ quá. Những chiếc lá đều đi đâu hết? Đều là những người bảo vệ môi trường không biết là 4 giờ hay 5 giờ đã bắt đầu quét dọn. Cho nên tôi nói với học sinh: hôm nay chúng ta có môi trường sạch sẽ như vậy làm cho tâm tình chúng ta rất vui vẻ để làm việc, để lên lớp, để học hành, đều là nhờ nhiều người góp sức. Cho nên chúng ta đối diện với người của các ngành nghề đều phải duy trì thái độ cảm ơn. Nên lúc con cái có thể lãnh nhận như vậy, nó đến quán xá cũng được, đến quầy sách cũng được, lúc nó nhìn thấy những nhân viên phục vụ này, nó cũng sẽ rất thân thiết hỏi han người ta, cảm ơn người ta.

Có một lớp học sinh lớp bốn, có một đứa trẻ đến nói với Thầy giáo của nó, thưa thầy: chú này mỗi ngày đều đổi nước cho chúng em, tức là chú ấy hàng ngày đều giúp lớp các em vác đến một thùng nước, sau đó đổi thùng cũ đem đi, ngày này qua ngày khác đều làm như vậy. Đương nhiên đó là công việc lao động, thường thường mặt người này

đều là mồ hôi đầm đìa. Mà trên khuôn mặt người này đều không có biểu hiện gì, giống như cỗ máy vậy, vòng đi vòng lại làm ở nơi đó, em học sinh này liền đề nghị với thầy giáo: thưa thầy, chú ấy vất vả quá, chúng ta phải chăng nên cảm ơn chú? Lúc học sinh đưa ra yêu cầu như vậy, thầy giáo cũng rất vui, cũng nhìn thấy đứa trẻ này rất tỉ mỉ, cũng rất có tâm cung kính. Cho nên cả lớp cũng đều rất vui vẻ đồng ý. Ngày mai chú ấy đến nhất định phải hỏi han chú ấy, cảm ơn chú ấy. Nên hôm đó người này vừa đi vào, vừa cúi xuống lấy thùng nước lên, học sinh toàn lớp nói: chào chú, người này đột nhiên biểu lộ nét mặt rất kinh ngạc, tiếp đó các bạn nhỏ liền nói: cảm ơn chú, chú vất vả rồi. Chú ấy từ biểu hiện kinh ngạc, đột nhiên mỉm cười rạng rỡ. Cho nên sau này chú ấy mỗi lần bước vào lớp học, nét mặt vô cùng hoan hỉ, vô cùng vui vẻ.

Thực sự “người kính trọng người khác, luôn được người khác kính trọng”, tất cả mọi người cũng giống như tấm gương của chúng ta vậy. Lúc chúng ta vui vẻ đối đãi với họ, tất nhiên họ cũng vui vẻ đáp lại chúng ta. Nên lúc chúng ta tôn kính sự góp sức của tất cả các ngành nghề, như vậy mới có thể vui vẻ hòa thuận. Đối với tất cả các ngành nghề đều phải yêu thương.

Tiếp đến chúng ta cũng phải đối với một số người tương đối không được quan tâm, phải giúp đỡ họ nhiều hơn. Ví dụ như một số người nào? Những người nào tương đối thiếu sự quan tâm, cần chúng ta yêu thương họ nhiều hơn? Người lang thang, trẻ cô nhi, đều là những người tương đối yếu thế, tương đối không có năng lực. Cho nên Không

Tử trong “Lễ Ký- Lễ Vận Đại Đồng Thiên” có đề cập đến “đại đạo được lưu hành, thiên hạ đều công chánh”, tấm lòng của ông vô cùng tốt đẹp. “Con người không chỉ thương người thân của mình”, “không chỉ thương con mình”, không phải chỉ có yêu thương người thân của mình, còn phải đặt mình vào địa vị người khác để yêu thương người thân của người khác. Đặt mình vào đó để yêu thương con cháu của người khác: “người già có chỗ hưởng tuổi già, người trẻ có nơi để dụng công, trẻ em được thuận lợi trưởng thành, người quan quả cô độc phế tật, đều có nơi nuôi dưỡng họ.” “Quan quả cô độc” này tức là những đoàn thể tương đối yếu thế. Quan là chỉ cho người không có vợ, quả là người không có chồng, cô là người không có cha mẹ, độc là người không có con, phế là người tàn phế, tật là người bệnh tật. Những người này đều có thể đạt được toàn thể xã hội quan tâm. Cho nên hiện nay chúng ta cũng có rất nhiều đoàn thể phúc lợi xã hội, đều rất có lòng chăm sóc những nhóm người này. Nên lúc chúng ta có thời gian rảnh rỗi, cũng có thể đi làm người tình nguyện phục vụ những nhóm người này. Giả sử không có thời gian, chúng ta cũng có thể có tiền thì góp tiền, có công thì góp công.

Tiết học này chúng ta học đến đây. Cảm ơn quý vị!

HẾT TẬP 34

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh
Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không
CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc
GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005
Giảng rõ về Đệ Tử Quy
Tập 35

Chào quý vị! Chúng ta đi vào đề mục thứ tư “phiếm ái chúng”, cũng nhắc đến lòng yêu thương của con cái. Lòng nhân hậu có thể từ hiếu thuận với cha mẹ, diễn tiến thành kính trọng tất cả cha mẹ, thân thuộc của người khác. Rồi diễn tiến đến sự tôn trọng các ngành nghề khác, tôn trọng sự đóng góp của họ, sự vất vả của họ, cũng nên yêu thương rất nhiều những đoàn thể yếu thế trong xã hội.

Vừa rồi cũng nhắc đến “quan, quả, cô, độc, phé, tật đều được nuôi dưỡng”. Hơn nữa thật sự hiện nay không khí hành thiện này ngày càng hưng thịnh. Đây là điều chúng ta đáng vui mừng an ủi. Lúc chúng ta làm việc thiện, một là nâng cao lòng nhân từ của bản thân, hai là có thể thực sự hiểu được một số sự việc, một số địa phương xã hội không biết. Lúc chúng ta dẫn con cái cùng đi làm việc thiện, chắc chắn lại trưởng dưỡng cho con cái tâm nhân hậu. Vậy chúng ta đang làm tiền đề cho việc thiện, nhất định phải chăm sóc gia đình cho tốt, không thể ra ngoài làm việc tốt, còn trong nhà thì loạn lên cả đống. Như vậy có thể sẽ có tác dụng phụ. Vì thế trước hết phải tu thân sau đó mới tề gia, tề gia rồi mới có thể phát huy sức ảnh hưởng để trị nước, để ảnh hưởng đến xã hội. Nên thứ tự này chúng ta cũng nên cẩn thận để ứng xử.

Ngoài đoàn thể yếu thế phải tôn trọng ra, người xấu có nên yêu thương không? Trước đây chúng ta cũng có nhắc đến, năm ngoái có xảy ra một vụ án rất nghiêm trọng, chính là sự kiện Mã Gia Tước, bởi vì bạn bè cười anh ta, thời gian dài hủy nhục anh ta, coi thường anh ta, cảm thấy anh ta rất nghèo, sau đó nảy sinh động cơ sát hại, giết hại rất nhiều bạn học. Nhưng trong quá trình này, có một người bạn học, vốn cũng phải chịu tổn hại, sau đó đã vượt qua được kiếp nạn. Bởi vì người bạn học này, từng giúp anh ta bung khay cơm, giúp anh ta lấy cơm một lần, cho nên người bạn này mới hóa giải được nguy nạn này. Cho nên đích thực người có tâm thiện, tự nhiên sẽ có quả thiện báo đáp. Bất luận đối phương là người ác như thế nào, chỉ cần chúng ta có tâm thiện, chỉ cần chúng ta có đức hạnh, đều có thể dần dần đánh thức được lương tri của họ. Vậy giả sử chúng ta công kích anh ta, có thể sẽ cả hai sẽ bị tổn thương. Nói rằng “khen cái ác của người cũng là ác, ghét họ quá cũng mang họa”, rất có thể họ sẽ xấu quá hóa giận thì không tốt rồi. Vì sao họ sa chân vào con đường sai lầm? Các bạn vì sao vậy? Không có gia đình tốt giáo dục, không có nhà trường tốt giáo dục. Nên một người sở dĩ lỡ sa vào con đường lầm lỗi, là quá trình của cuộc đời họ, không gặp được người thực sự yêu thương họ. Cho nên người đáng ghét ắt cũng có điểm đáng thương. Chúng ta phải đồng cảm với họ.

Tôi ở Hải Khẩu có gặp một trưởng quan, ông là người giám ngục. Ông biết vì tôi đã thời gian dài không ở Hải Khẩu, đúng hôm đó về lại vài ngày, ông vừa biết liền tranh thủ đến cùng với thầy giáo trung tâm

chúng tôi ăn một bữa cơm. Ông nói ông có một tâm nguyện, hi vọng nhà tù trở thành một trường học. Tôi nghe đến đây rất cảm động, thật là một người lãnh đạo chính phủ thật có tâm làm việc thiện, vậy thì có rất nhiều, rất nhiều người có thể đạt được lợi ích lớn lao. Tôi nhớ tôi ở Hải Khẩu mở khóa học thứ nhất, giảng năm ngày. Cục trưởng cục giáo dục thành phố Hải Khẩu đích thân đến nghe giảng. Đương nhiên tôi ít gặp qua các phương diện xã hội, cho nên cục trưởng ở dưới đó tôi cũng khá lo lắng, sau đó cục trưởng nghe xong toàn bộ tiết học buổi chiều, nghe xong hết giờ học rồi, mấy người thầy giáo chúng tôi tiễn cục trưởng ra về. Lúc vị cục trưởng này ra về rồi, tôi bỗng nhiên rất cảm động, nước mắt rơi lã chã, bởi vì chúng ta thường xem Câu Chuyện Đức Dục, mỗi vị quan viên tốt, đều có thể lợi ích một phương, đều có thể làm cho cuộc sống tư tưởng của người dân nơi đây được phát triển rất tốt, gia đình của họ cũng sẽ có những ảnh hưởng sâu xa. Nên vừa nghĩ đến có quan viên tốt xuất hiện, thì sẽ có phong khí xã hội tốt. Nên nghĩ đến đây đã rất cảm động, người bên cạnh cũng không biết vì sao tôi khóc, nên đều giạt mình. Tôi nói: không sao, không sao. Thấy vị trưởng giám ngục có tâm như vậy, lúc ông ta có tâm như vậy, chúng ta nhất định phải hy sinh, tôi nói: chỉ cần sắp xếp cho tốt, thầy giáo trong trung tâm chúng tôi nhất định đến ủng hộ, thậm chí sách vở chúng tôi đều tình nguyện cung cấp. Thực ra thời đại ngày nay chỉ cần quý vị muốn làm việc thiện, nhất định sẽ có người đến giúp đỡ quý vị. Nên nói “người có thiện nguyện trời ắt sẽ giúp”, cho nên đối diện với người ác, chúng ta cũng hướng dẫn con

cái, phải thể hiện mình cho tốt, tự nhiên có thể cảm hóa được người khác. Con cái có thái độ như vậy, nó sẽ luôn giữ được thái độ hòa thuận với mọi người, không đến nỗi xung đột với người khác. Ngoài phải yêu người ra, động vật có nên yêu thương nó không? Động vật cũng nên yêu thương nó. Bởi vì động vật cũng giống như chúng ta, đều có linh tri, đều có cảm giác, nó cũng biết đau, nó cũng sẽ đau lòng, cũng biết buồn bã.

Ở Tây Tạng có một người đi săn, một hôm sáng sớm thức dậy, nhìn thấy đằng xa có một con Tạng Linh Dương, người đi săn này vừa nhìn thấy thú săn, trong ý thức sẽ làm động tác gì? lập tức đứng sừng lên, đã ngắm chuẩn con Tạng linh dương này rồi, kết quả xuất hiện một cảnh tượng làm cho ông ta rất kinh ngạc. Bởi vì trước nay ông ta chưa nhìn thấy bao giờ, con Tạng linh dương này nhìn ông ta, sau đó quỳ hai đầu gối hướng về phía ông. Ông cảm thấy rất kỳ lạ, nhưng vẫn bắn chết nó. Sau khi bắn xong, ngày hôm sau anh ta mổ thịt nó, chuẩn bị cắt thịt của nó, kết quả vừa nhìn vào trong bụng nó, có một con tiểu tạng linh dương. Người đi săn này đột nhiên hiểu được con tạng linh dương này vì sao phải quỳ xuống. Cầu người đi săn tha cho con của nó một mạng. Người đi săn này cũng là một người cha, nhìn thấy tạng linh dương vì con của mình cũng có thể làm ra những hành vi như vậy. Ông cũng rất cảm động, cũng rất hổ thẹn, cũng thể hội được tất cả những động vật đều có tình thân, cho nên ông ta từ đó liền buông súng săn xuống, không còn đi săn nữa.

Có một người đi săn khác, người này chuyên môn đi bẫy chồn, luôn dùng dụng cụ đi săn bẫy chặt nó, một hôm ông phát hiện dụng cụ đi săn của mình đang kẹp chặt một con chồn, ông đến gần nhìn chỉ có da chồn thôi, thân thể không thấy nữa, người đi săn này liền lần theo vết máu mà con chồn để lại cứ đi theo vết máu đó, đi theo đến hang chồn nhìn xem, con chồn này dùng hết sức lực lột da của nó, sau đó tự chạy về hang, đang cho con bú sữa. Thật ra con chồn này đã chết rồi, con của nó vẫn đang bú sữa của nó, nên quý vị xem một con chồn cho dù đang liên quan đến sinh mạng, suy nghĩ của nó vẫn là vì con cái, tấm lòng làm mẹ của nó không thua kém gì con người chúng ta, cho nên người đi săn nhìn thấy cảnh tượng như vậy, ông cũng từ đó không đi săn nữa. Từ đây chúng ta cũng nghĩ đến bài thơ của Bạch Cư Dị.

Mạc đạo quân sanh tính mạng vi,
Nhất ban cốt nhục nhất ban bì,
Khuyên quân mạc đả chi đầu điều,
Tử tại sào trung vọng mẫu qui.

Cho nên chúng ta đối với động vật cũng nên có tâm đồng cảm như vậy. Tuyệt đối không thể vì sở thích của bản thân, yêu ghét của bản thân mà đi chia rẽ gia đình của động vật. Không chỉ động vật cần chúng ta quan tâm, thực vật cũng cùng một thể với chúng ta, đều ở trên trái đất này, trong cùng một thể của sinh mệnh. Tôi từng nhìn thấy đứa trẻ leo lên cây, cứ rung lắc cành cây kia, cứ muốn bẻ gãy cành cây. Nó cảm thấy vui thích, nhưng giả sử trẻ em từ nhỏ, nó muốn chơi thỏa thích đều

có thể làm được, vậy khả năng nó sẽ từ làm tổn thương thực vật, sau đó giả sử nó cảm thấy rất vui, nó có thể đánh động vật. Vậy là có thể tổn hại đến thực vật, tổn hại đến động vật. Lớn thêm tí nữa, có thể nó cảm thấy vui thích nó có thể đi đánh người khác. Cho nên chúng ta nên rất cẩn thận. Lúc con cái đối diện với bất kể là động vật hay thực vật, đều là tâm của nó đang đối đãi. Giả sử đối với vật không kính, sau này đối với người có thể kính được sao? Nó nhìn thấy thức ăn nói con không ăn đâu, đối với thức ăn đều đập bỏ, đối với người bảo đảm rất khó mà cung kính được. Bởi vì “nhất chân nhất thiết chân”, chữ “nhất” này là gì? “Nhất” là tâm của một người. Sự cung kính của họ, sự chân thành của họ, giả sử như đã nội hóa ở trong tâm, hành vi mà họ biểu hiện ra, tự nhiên đều là cung kính chân thành. Lúc họ đối với vật đều không chân thành, đều chà đạp, muốn làm gì thì làm. Vậy là trái tim của họ đã mất đi sự cung kính. Đợi đến khi họ đối diện với con người, có thể lập tức điều chỉnh trở lại cung kính được sao? Điều đó là không thể. Cho nên thứ chúng ta mặc, thứ chúng ta ăn, đều có thể là sự quan tâm của cha mẹ, tiền cha mẹ cực khổ làm ra để mua được. Lúc họ có thể trân quý những vật phẩm này, cũng chính là trân quý công sức của cha mẹ. Những điều này đều không tách rời tâm cảnh của một người. Cho nên tôi nhìn thấy con trẻ đang làm tổn thương thực vật, chúng ta cũng không chỉ trích ngay lúc đó, đợi đến tiết học sau lúc lên lớp, chúng tôi liền nói với các em. Các em nhỏ, xin hỏi một người thiếu cái gì, chỉ cần thiếu năm phút, là không còn sống nổi nữa? Thiếu cái gì? Thiếu dưỡng khí. Hôm nay các em thiếu

thức ăn, có thể vẫn chống chọi được tám ngày, mười ngày, đều có thể sống tốt. Hôm nay các em hai ba ngày không uống nước, có thể cũng không sao, nhưng các em chỉ cần năm phút không có dưỡng khí, thì sẽ như thế nào? Chết chắc rồi, có thể nào sẽ chết rồi. Xin hỏi dưỡng khí từ đâu mà có? Các em có thể sẽ đáp rất nhanh, bởi vì các em đều đã học qua các môn tự nhiên, tác dụng của quang hợp, tức là từ thực vật mà có. Cho nên trong sinh mạng của các em thực vật là là thứ quan trọng nhất. Bởi vì chỉ cần không có thực vật, các em chỉ năm phút sau là không sống nổi nữa. Cho nên thực vật là ân nhân cứu mạng của các em. Nó cho các em thứ cần thiết nhất. Vậy các em đem cái gì để đổi đãi với nó? Cho nên chúng ta đối với thực vật phải yêu thương. Thực vật không chỉ là cung cấp dưỡng khí cho các em, nó còn giúp các em rất nhiều rất nhiều. Chúng ta có thể mượn cơ hội này làm cho các em có thể nhìn thấy tính quan trọng của thực vật đối với mình, cống hiến đối với sinh mạng của mình.

Mà thực vật đối với chúng ta có nhiều cống hiến như vậy nhưng trước nay chưa từng mở miệng nói, xin quý vị cho tôi 300 đồng, xin quý vị cho tôi 500 đồng. Sự phụng hiến của nó đối với chúng ta là vô tư, càng không phải được chúng ta tôn trọng. Bởi vì con người không tôn trọng thực vật, nên sản sinh rất nhiều vấn đề. Ví dụ như mỗi lần trời mưa đều xảy ra lở đất lở núi, kỳ lạ lắm, 30 năm trước, 50 năm trước làm gì có nhiều trận lở đất như vậy. Tại sao đột nhiên mấy mươi năm sau đều lở ra hết? Có phát hiện ra được thời đại ngày nay chúng ta có rất

nhieu danh từ mới? Đều là con người ngày nay làm một số việc mới sản sinh những hiện tượng mới này. Bởi vì chặt phá tràn lan. Vốn những cây lớn này có thể giữ chặt những đất đai, kết quả quý vị chặt nó hết, những đất đai đều bị long ra, kết quả vừa mưa xuống, mưa quá lớn sẽ tạo thành lở đất đá, lở bùn đá. Cho nên những thiên tai ngày nay, kỳ thực quý vị tỉ mỉ suy nghĩ, đều là con người tạo thành. Cây này vì nó có bóng râm rất lớn, có thể điều tiết nhiệt độ, cho nên trong một đô thị, chỉ cần cây cối càng nhiều, nhiệt độ của nó sẽ càng ổn định. Giả sử cây cối đều chặt hết, đô thị này ánh mặt trời trực tiếp chiếu vào, nhiệt độ sẽ như thế nào? Nhiệt độ sẽ rất cao. Con người sống trong môi trường như vậy, thân thể cũng sẽ bị tổn thương. Cho nên cây cối luôn luôn điều tiết nhiệt độ của ta. Hơn nữa, cây này vì làm cho ánh mặt trời không trực tiếp chiếu trên mặt đất, cho nên điều tiết nhiệt độ rất tốt. Vậy con người lại ngăn cản những ô xít các bon, đi ô xít các bon và còn một số không khí bản, đều phải thông qua thực vật để hấp thụ nó, chuyển hóa nó. Kết quả ngày nay đều chặt hết, những không khí không tốt tiếp tục tích tụ trong tầng không khí, lúc ô xít các bon, đi ô xít các bon nhiều quá sẽ hình thành hiệu ứng nhà kính, cho nên nhiệt độ của trái đất không thể giải phóng ra ngoài, nên càng ngày càng cao, tạo thành khí hậu bất thường mang tính toàn cầu. Vùng nhiệt đới lại còn có tuyết rơi. Những hiện tượng này là thiên tai sao? Có phải thiên tai hay không? Đều không phải. Cho nên người phải cẩn thận suy nghĩ để chung sống với đại tự nhiên, chúng ta có thể bảo vệ chúng, thì có thể sống chung cùng phát triển. Giả sử như

chúng ta tổn thương nó, chắc chắn sẽ cả hai đều thiệt hại. Cho nên lão tổ tông mới kỳ vọng chúng ta phải làm tam tài trời đất người, có một con số được nhắc đến. Mười ngàn năm trước, mỗi một trăm năm có một loài vật bị tuyệt chủng. Một ngàn năm trước cứ mỗi mười năm có một loài vật tuyệt chủng. Một trăm năm trước, mỗi một năm có một loài vật tuyệt chủng. Hai mươi năm trước, mỗi một năm có 500 loài vật tuyệt chủng. Năm năm trước, mỗi năm có 10.000 loài vật tuyệt chủng. Chúng ta xem xem con số này, nhìn thấy mà giật mình. Chỉ trong mấy mươi năm ngắn ngủi, vạn vật trên toàn cầu đều đứng bên bờ đại nạn, tuyệt chủng nhanh chóng. Là kiệt tác của ai? Con người. Cho nên lúc trên trái đất sau khi có một loại động vật tuyệt chủng, những động vật khác sẽ mở tiệc, mở tiệc chúc mừng, mở tiệc bảy ngày bảy đêm không ngủ. Là loại vật nào? Con người. Quý vị làm sao biết được? Cho nên chính xác là con người đã đến lúc nên phải suy nghĩ.

Giả sử như dùng ung thư để ví dụ, con người chính là tế bào ung thư của trái đất. Quý vị xem tế bào ung thư phải chăng phát triển rất nhanh, đi áp bức các bộ phận nội tạng khác? Nó khuếch rộng rất nhanh, nó cho rằng nó càng ngày càng lớn mạnh. Kết quả bỗng nhiên một hôm thân thể suy kiệt rồi, kết cục của tế bào ung thư là gì? chết rồi. Nó tuy rằng không ngừng phát triển, đến cuối cùng toàn bộ cơ thể con người cũng chết mất, nó cũng kề cận cái chết, nó cũng phải chết. Nhân loại cũng như vậy, cướp đoạt nhiều không gian sinh tồn của động thực vật như vậy, con người dường như càng ngày càng lớn mạnh, phải không?

Đợi đến khi toàn bộ địa cầu đã bị phá hoại, không thể sinh tồn nữa, trái đất không thể sanh tồn, nhân loại cũng bị diệt vong như vậy. Cho nên con người không thể thấy cái lợi trước mắt, nhất định phải từ sự quan tâm đối với con người, rồi phát triển đến sự tôn trọng đối với tất cả vạn vật. Lúc chúng ta biết tôn trọng đối với vạn vật, cũng dạy cho đời sau của chúng ta biết tôn trọng tất cả sinh mạng, cũng trường dưỡng lòng nhân từ của con trẻ. Thế hệ sau có tâm nhân từ, thì ai là người có lợi nhất? Đương nhiên là cha mẹ, gia đình của họ. Cho nên con người phải hiểu rõ lí lẽ, không biết lí lẽ có thể sẽ làm ra rất nhiều việc khiến cho bản thân suốt đời hối hận. Cho nên phải “yêu tất cả chúng sanh”.

Chúng ta tiếp tục đọc đoạn văn này, chúng ta đọc qua một đoạn “phàm thị nhân, giai tu ái, thiên đồng phúc, địa đồng tài”.

“Phàm là người đều phải yêu thương, trời cùng che, đất cùng chở”, cho nên chúng ta đều cùng sinh tồn tại trên cùng một trái đất, cùng giữa một trời đất, nên phải đồng cam cộng khổ. Cho nên có một người thầy giáo nói với tôi rằng: có thể yêu thương tất cả vạn vật, tức là thực hành đạo hiếu đễ, thầy ấy tiếp tục nói: trời là cha, đất là mẹ, mỗi người đều là con cái của đại địa, đều là đại địa nuôi lớn chúng ta. Giả sử như hôm nay không có đại địa, chúng ta ăn cái gì? Bởi vì đại địa trường dưỡng chúng ta, chúng ta nhớ ân đức này, đất là mẹ, mà mẹ nuôi nấng ra tất cả vạn vật đều là anh em chị em, cho nên chúng ta không nên tàn hại động vật, như vậy sẽ không có thái độ hiếu đễ. Vì thế người thầy giáo này, đem tâm lượng này phát triển ra rất rộng. Đích thực đất là mẹ, lúc nhân loại chúng

ta không biết tôn trọng động vật, bầu không khí của toàn thể gia đình này sẽ vô cùng hỗn loạn. Nên quý vị xem nhiều động vật như vậy đang tuyệt chủng. Lúc những động vật này nhìn thấy con người đều lập tức chạy trốn, nghe nói lúc gặp người Trung Quốc nó chạy càng nhanh hơn. Điều này chúng ta nên phản tỉnh, bởi vì người Trung Quốc loài bay trên trời, loài bò dưới đất, loài lội dưới nước, sự ham muốn ăn uống phải nên tiết chế, nếu không không biết còn tàn hại không biết bao nhiêu là sinh linh, rất nhiều động vật đều bị con người ăn cho đến tuyệt chủng. Cho nên “trời cùng che, đất cùng chở”.

Vào thời Chiến Quốc, có một vị danh tướng tên là Tôn Thúc Ngao, ông cũng là người rất có đức hạnh. Một hôm ông đi làm việc bên ngoài, nhìn thấy một con rắn hai đầu. Bởi vì trong thôn của ông có có lời đồn, chỉ cần người nhìn thấy con rắn hai đầu, đều sống không nổi, có thể sẽ bị chết yểu. Cho nên ông nhìn thấy rồi, lập tức lấy gậy đánh chết con rắn hai đầu này, đánh chết rồi đem chôn cất nó, bản thân khóc thút thít trở về nhà. Mẹ ông vừa thấy vậy liền hỏi ông: con đang khóc gì vậy? Tôn Thúc Ngao liền nói, con không thể phụng dưỡng mẹ, bởi vì con nhìn thấy con rắn hai đầu, có thể không giữ được mạng nữa rồi. Quý vị xem Tôn Thúc Ngao nhỏ như vậy, nhìn thấy con rắn hai đầu, không nghĩ đến tính mạng bản thân sắp kết thúc rồi, mà nghĩ đến cái gì? chôn nó xong rồi, không để cho người khác còn thấy nó nữa, mà còn khóc thút thít trở về, vì sao mà đau lòng vậy? Do sợ bản thân không thể phụng dưỡng mẹ mình. Nên mẹ ông nghe xong rồi rất an ủi, nhìn thấy con trẻ đúng là rất biết nghĩ

cho người khác. Cho nên nói: con không nên lo sợ, con có thiện tâm như vậy, sau này nhất định rất có phước phần. Sau đó Tôn Thúc Ngao trưởng thành rồi, đúng là làm tể tướng của nước Sở, cũng rất có thành tựu. Nên thiện có thiện báo. Có tấm lòng lương thiện, chắc chắn có thể chiêu cảm đến phước phần. Cho nên phạm là người đều phải yêu thương.

Chúng ta xem tiếp câu kinh văn dưới đây.

“Hành cao giả, danh tự cao, nhân sở trọng, phi mạo cao, tài đại giả, vọng tự đại, nhân sở phục, phi ngôn đại.”

Một người có đức hạnh, tự nhiên thanh danh của họ sẽ được truyền ra, có phải ngồi trên xe tuyên truyền đi giảng? tuyệt đối không phải. Bởi vì gió của đức sẽ thổi bay xa. Cho nên Khổng lão phu tử trong “Luận Ngữ” có nhắc đến: “quân tử chi đức phong, tiểu nhân chi đức thảo, thảo thượng chi phong, tất yên”, “tiểu nhân” ở đây chỉ cho bá tánh bình dân thông thường. Chữ “yên” chỉ cho cỏ cúi rạp thân xuống, tượng trưng cho gió đức vừa thổi qua, tất cả những bình dân bá tánh đều nhận được sự giáo hóa, đều học tập theo, thực hành theo. Cho nên đương nhiên quan trọng nhất là, người có đức hạnh, nhất định có đạo đức học vấn thực sự. Tự nhiên sẽ đạt đến hiệu quả “đào lý không nói, người tự nhiên tìm đến”, cho nên Khổng phu tử năm xưa dạy học cũng phát triển nhanh chóng, rất nhiều người học hành các nước đều muốn đến học tập với phu tử.

Chư vị, phu tử thời thời khắc khắc suy nghĩ một số việc gì? Vậy chúng ta giờ đang nghĩ đến việc gì? Bởi vì “tướng do tâm sanh”, những

điều tâm nghĩ nhất định sẽ biểu hiện ra nơi xử sự làm người trong cuộc sống hằng ngày. Lúc chúng ta có thể lý giải được Thánh hiền nhân họ thường nghĩ đến so với điều chúng ta nghĩ khoảng cách lớn đến như vậy, chúng ta liền biết được làm thế nào để đuổi kịp. “Cho dù khoảng cách lớn, nỗ lực dần dần sẽ đuổi kịp”. Chư vị, bình thường chúng ta đều nghĩ cái gì? Có nghĩ đến cổ phiếu sắp lên hay sắp xuống? hay là đang lo lắng con trai lần này môn toán thi sẽ như thế nào?

Phu tử trong Luận Ngữ có nhắc đến, mỗi ngày ông ưu tư về bốn việc: “đức chi bất tu, học chi bất giảng, văn nghĩa bất năng tĩ, bất thiện bất năng cải”. Phu tử mỗi ngày vô cùng tích cực tu dưỡng đức hạnh chính mình. Cho nên ông lo lắng là mỗi ngày đều qua đi trong vô ích. Nên không thể “đổi với đức mà không tu, không thể học được mà không giảng”, một số đạo lý mà bản thân lĩnh hội được nhất định phải nói ra, làm cho càng nhiều người được lợi ích, làm cho huệ mạng của nhiều người nữa được trường dưỡng.

“Nghe việc tốt mà không thể làm theo”, chỉ cần nghe đến việc chánh nghĩa, nhất định phải thấy nhân đích thân đi làm.

“Bất thiện mà không thể sửa đổi”, luôn luôn nghĩ đến bản thân còn có những khuyết điểm gì? Phải nhanh chóng sửa đổi, không thể giải đãi. Phu tử có tâm trạng như vậy, cho nên đức hạnh của ông, công hiến của ông đối với nhân quần, tự nhiên càng ngày càng lớn, tự nhiên đạt được tất cả những bình dân bá tánh tôn kính đối với ông, kính yêu đối với ông. Cho nên “đức hạnh thanh cao, danh tiếng tự cao, được người tôn

trọng không phải do tướng mạo.” Tuyệt đối không phải vì anh ta rất đẹp trai, tuyệt đối không phải từ dung mạo. Dung mạo chắc chắn không thể làm cho một người khâm phục từ trong lòng, điều đó là không thể.

Câu tiếp theo, “tài đại giả, vọng tự đại, nhân sở phục, phi ngôn đại”. Một người thực sự có tài hoa, danh tiếng của họ cũng sẽ tự nhiên truyền ra xa. “nhân sở phục, phi ngôn đại”, tài hoa của một người chắc chắn không phải bản thân tự phóng đại, bản thân tự khoe khoang, mà do tài hoa khiến cho người ta khâm phục từ trong lòng. Mà chữ “tài” này chắc chắn đều là được xây dựng trên cơ sở, là cơ sở gì? đức hạnh. Giả sử có tài không có đức có thể làm cho người ta khâm phục chăng? Không được. Cho nên trước câu này, là nói đến người đức hạnh cao, nhất định phải có đức hạnh, do vì họ có đức hạnh, tài hoa mà họ học được, đều xuất phát từ một mục đích có thể lợi ích gia đình, lợi ích xã hội. Cho nên những tài hoa này của họ nhất định sẽ làm cho người ta khâm phục, làm cho người ta được lợi ích. Nên mọi người sẽ rất khâm phục họ, tuyệt đối không phải nói đạt được tài hoa này chỉ vì lợi ích cho bản thân, vậy sẽ không thể được mọi người tôn trọng. Chúng ta luôn luôn nhìn thấy rất nhiều người tài hoa rất tốt, đều sẽ lòng thấy hâm mộ, có thể trẻ con sẽ như vậy, ồ sao mà giỏi dang vậy, chữ này sao mà viết đẹp quá vậy, hát sao mà hay quá vậy. Có thể viết chữ rất đẹp đó là kết quả, nguyên nhân ở đâu? Cho nên chúng ta nên tiến thêm một bước hướng dẫn các em nhỏ: không thể chỉ có hâm mộ người khác, phải nhìn thấy đằng sau tài cán giỏi dang của họ tuyệt đối không phải là trong chốc lát mà được, cho

nên “nếu muốn công phu thâm hậu, có công mài sắt có ngày nên kim”, tất cả tài năng tuyệt đối không phải từ trên trời rơi xuống. Phải làm cho con cái xây dựng được thái độ đúng đắn như vậy, chắc chắn kiên trì là cái gốc của thành công. Vì thế chúng ta thấy chữ Đệ tử quy, thư pháp viết rất đẹp là do cô giáo Dương Thục Phân tự tay viết ra. Đọc rồi chúng ta đều cảm thấy viết rất đẹp, rất hâm mộ. Cô giáo viết trong bao lâu? Đã 41 năm rồi, từ lúc năm tuổi đã bắt đầu viết thư pháp. Cô giáo nói sau này cô ấy luyện thư pháp, một ngày đều luyện tập cả chồng giấy. Đều là từng tí từng tí mà rèn luyện được, mới có thể hôm nay cầm bút lên viết theo tùy thích nhưng không ra ngoài qui cũ. Cho nên đích thực là đều phải có dụng tâm, có bỏ công sức, cộng với sự kiên trì, cộng thêm có tấm lòng vì mọi người mà phục vụ. Tài hoa của cô ấy mới có thể không ngừng phát triển, không ngừng đột phá. Cho nên cô giáo hiện nay viết rất nhiều bảng chữ mẫu, sau này đều sẽ xuất bản sách, đều đưa lên mạng, rồi sẽ viết “hoan nghênh sao chép, công đức vô lượng”, hi vọng bản thân có gia đình tốt như vậy. Bởi vì phụ thân của cô giáo là một nhà thư pháp, mà phụ thân của cô cũng là 27 tuổi mới bắt đầu học thư pháp, cho nên phụ thân đã cho cô giáo một tấm gương rất tốt. Chỉ cần hiếu học thì sẽ không chê quá muộn.

Chư vị, sau khi nghe xong có ai muốn cầm bút lên để luyện thư pháp? Phụ thân có tấm gương tốt như vậy, có gia đình tốt như vậy, thành tựu tài hoa cho cô ấy, cho nên phải lấy từ xã hội thì dùng nó cho xã hội.

Quyết không được luống qua một đời này. Nên “người tài lớn, danh vọng tự lớn, điều làm người ta phục, không phải do khoe khoang”.

Chúng ta xem câu kinh văn dưới đây, chúng ta cùng đọc qua một lượt.

“Kỷ hữu năng, vật tự tư, nhân sở năng, vật khinh tử, vật siển phú, vật kiêu bản, vật áp cố, vật hỷ tân, nhân bất nhân, vật sự giáo, nhân bất an, vật hoa nhiều.”

Đọc câu thứ nhất “kỷ hữu năng, vật tự tư”, bản thân có tài hoa năng lực, chỉ cần giúp đỡ được người khác, không nên tự tư, không nên không đưa tay ra trợ giúp. Điểm này tôi có cảm nhận rất sâu sắc, bởi vì trong khoảng thời gian tôi ở lớp học thêm, chỉ cần bạn học đến hỏi tôi vấn đề gì, tôi nhất định sẽ tận tâm tận lực giúp họ. Lúc một người dùng năng lực để giúp đỡ người khác, họ đã tu được ba loại bố thí, chúng ta biết ở giữa trời đất, quý vị như pháp như lý để cầu nguyện, đều sẽ có cầu tất có ứng. Cho nên người thế gian thích tiền tài, nhưng lại không biết tiền tài phải gieo nhân gì, mới có thể có tiền tài? Người thế gian cũng muốn có thông minh trí tuệ, vậy nhân ở đâu? Nhân ở tại bố thí pháp. Người thế gian hi vọng mạnh khỏe trường thọ, nhưng phải trồng nhân gì trước? bố thí vô úy. Luôn luôn làm giảm thiểu nỗi khổ của người khác, thậm chí giảm thiểu nỗi thống khổ của chúng ta. Tự nhiên vì bản thân họ làm được đức hiếu sinh trên đời này, luôn luôn đều có thể quan tâm đến nỗi thống khổ của người khác. Họ liền có được quả báo mạnh khỏe sống lâu. Lúc một người đi hướng dẫn người khác, đem những kinh nghiệm

này nói cho họ, là dùng sức lực, là dùng kinh nghiệm, cho nên họ làm được bổ thí nội tài.

Hơn nữa, bởi vì trong quá trình hướng dẫn người khác, bản thân cũng làm được pháp bổ thí, nên thông minh trí tuệ sẽ ngày càng tăng trưởng. Bởi vì quý vị nói với họ những phương pháp này, có thể sau này họ có thể dùng vào công việc của họ, dùng vào cuộc sống gia đình của họ. Vậy là họ sẽ không vì không học được một số phương pháp tốt, mà làm cho chân tay lúng túng. Họ giả sử như không có khả năng, có thể thường thường phải lo lắng, tôi cũng không có cách gì có thu nhập tốt, vậy vợ tôi, con cái tôi, trong lòng đều không có cảm giác an toàn. Luôn luôn phải lo lắng sợ hãi. Mà lúc chúng ta đem những thứ này, đạo lý làm người làm việc tặng cho họ, họ có được sự trưởng thành, thì có thể an ổn được gia đình. Cho nên đây cũng thuộc về bổ thí vô úy. Kỳ thực một người lúc thực hành bổ thí pháp, đồng thời cũng đầy đủ ba loại bổ thí. Hơn nữa bổ thí pháp là giải quyết căn bản vấn đề của một người. Trước đây chúng ta cũng nhắc đến “cứu nguy cấp, không cứu nghèo”, quý vị có thể giúp họ nhất thời, nhưng giả sử như họ không thay đổi tư tưởng quan niệm, có thể quý vị càng giúp họ càng ỷ lại, vậy có thể có tác dụng ngược. Cho nên giúp đỡ căn bản nhất là đối với một người là vẫn là làm cho họ tiếp thu sự giáo dục chính xác. Từ tư tưởng quan niệm mà sửa đổi. Cuộc đời mới có thể căn bản giải quyết được vấn đề. Cho nên chúng ta cũng cần phải nói cho con cái “mình có tài, chớ ích kỉ”, tâm lượng lớn phước báo mới lớn.

Chúng ta có một người thầy giáo, từ nhỏ anh ta đã biết giúp cha mẹ làm việc nhà. Những đứa em trai, em gái cũng do anh ta chăm sóc. Xem ra dường như rất vất vả, nhưng sau đó anh ta học tiểu học, học cấp hai, học cấp ba, học đến đại học, rất tự nhiên anh ta không muốn làm cán bộ lớp, làm lãnh đạo, nhưng luôn luôn cơ hội đều đến trước mặt anh ta. Như lúc đang học đại học, công tác chủ tịch hội học sinh đều giao cho anh ta, bởi vì từ nhỏ rèn luyện làm việc, cho nên năng lực làm việc rất mạnh, nên không cần danh, danh cũng tự nhiên đến trước mặt. Lúc con cái muốn tiếp nhận rất nhiều công việc, rất nhiều rèn luyện, những đóng góp này tuyệt đối đều không thể vô ích, mà là đi vào thực tế những khả năng này.

Có một lần, những thầy giáo cùng nhau làm bánh há cảo, kết quả có một thầy giáo nhìn thầy giáo Thôi, anh ta rất kinh ngạc, anh ta nói: tôi làm một cái bánh, thầy Thôi đã làm được năm sáu cái bánh. Bởi vì từ nhỏ đã làm việc rất nhiều, cho nên hiệu suất công việc rất là tốt. Cho nên con người tuyệt đối không nên sợ góp sức, không nên sợ chịu khổ, bởi vì rốt cuộc ai là người được lợi ích nhiều nhất? lợi ích bản thân, nên “mình có tài, chớ ích kỉ”.

“Tài năng của người chớ chê bai”, lúc chúng ta nhìn thấy người khác có tài hoa, rất có năng lực tuyệt đối không thể coi thường họ, không thể hủy nhục họ. Như vậy đối với bản thân thật không tốt. Lúc một người tâm tạt đổ nổi lên, đức hạnh của họ sẽ bị giảm xuống. Lúc tâm tạt đổ khởi lên, tâm lương thiện của chúng ta bị nó khống chế rồi.

Vậy mỗi ngày có thể quý vị đều buồn chán không vui, vậy tại sao lại không mở rộng tâm lượng, làm được “nói việc tốt của người tức là thiện, người ta nghe được điều đó, sẽ càng cố gắng làm tốt hơn nữa”. Cho nên trước đây người có học, đều có lòng anh hùng quý anh hùng, bởi vì khó khăn lắm mới có một người như vậy xuất hiện lợi ích cho xã hội, mà thành sự không dễ, phải làm ra rất nhiều việc tốt, có dễ dàng không? Không dễ dàng gì. Chúng ta nên ủng hộ cái đẹp của người khác, có bao nhiêu khả năng cũng tận tâm tận lực giúp đỡ họ, cùng làm ra những việc tốt đẹp. Vì thế lúc chúng ta ở chung với mọi người, ở trong tập thể, có khả năng đều phải đối diện với sự việc của đại chúng. Giả sử không làm việc cho tốt, rất có thể ảnh hưởng đến không phải chỉ một người, không phải chỉ một gia đình, mà là gì? Rất nhiều tập thể khác. Nên chúng ta có cơ hội phục vụ cho mọi người, tuyệt đối không thể khởi tâm tạt đổ. Bởi vì tâm tạt đổ này không chỉ chướng ngại bản thân, mà có thể làm hỏng việc của mọi người. Vì thế chúng ta nên duy trì “không cầu có công, mà cầu không lỗi”, trong đoàn thể, phải có thể tùy hỷ thiện hạnh của người khác, phải thành tựu việc thiện của người khác. Dùng tấm lòng như vậy để làm, để thành tựu cho họ, vậy chúng ta và công đức của họ cũng là không hai không khác.

“Chớ nhìn người giàu, chớ chê người nghèo”, đối với người có tiền, chúng ta không cần đến siểm nịnh. Đối với người nghèo cùng chúng ta cũng không nên kiêu ngạo, coi thường họ.

Tử Lộ từng hỏi Khổng Phu Tử: “nghèo mà không nịnh, giàu mà không kiêu, là thế nào?” tức là hỏi Khổng Tử: người nghèo khổ sẽ không đi nịnh bợ người giàu có, người có tiền cũng không kiêu ngạo. Như vậy có phải là có tu dưỡng hay không? Phu tử nói cũng được, nhưng nên phải tiến thêm bước nữa. Nên có thể “nghèo mà vui, giàu mà thích lễ”, tức cho dù nghèo cùng, họ cũng không đi nịnh bợ, họ hiểu rõ vì sao nay họ nghèo như vậy, họ nên trông những nhân giàu có, gieo nhân bố thí tài vật, sau này tự nhiên có thể làm chủ vận mệnh. Người có học hiểu lý lẽ, cho nên họ có thể nghèo mà vui, có thể vui làm quân tử.

Giàu mà thích lễ nghĩa, tức là một người cho dù rất giàu có, nhưng họ vẫn là khiêm cung lễ nghĩa, sẽ không vì có tiền mà làm cho họ thái độ đối với người trước đây toàn bộ thay đổi 180 độ, sẽ không như vậy. Mà thích lễ cũng đương nhiên sẽ hiểu được cứu tế một số người nghèo khổ. Cho nên chúng ta bất kể là đối với người giàu, đối với người nghèo, kỳ thật đều có thể an tâm vui vẻ mà sống.

Trong Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn có câu: thấy giàu có mà sanh siểm nịnh, người mà nhìn thấy người có tiền liền kết nịnh bợ, thấy giàu có mà sinh nịnh hót, là người đáng khinh nhất. Sẽ làm cho người ta thấy như thế nào? Rất khó chịu, thật xấu hổ. “gặp người nghèo”, thấy người nghèo khổ “mà làm ra vẻ kiêu ngạo, là người đê tiện nhất”, nhìn thấy người nghèo khó, liền làm ra vẻ rất kiêu ngạo, đi ức hiếp người khác, đó là đê tiện nhất. Tuy rằng họ có tiền nhưng hành vi của họ thì không cao thượng, mà rất thấp kém, rất có ý nghĩa.

Tôi cho học sinh của tôi đọc thiên này, Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn tất cả những câu trong đó họ đều đọc rất bình thường, nhưng chỉ cần đọc đến hai câu này, đều sẽ đồng dạ hùng hồn, thấy giàu có mà sinh tâm nịnh bợ, là đê tiện nhất. Gặp người nghèo khó mà có thái độ kiêu ngạo, đê tiện không gì bằng. Lúc các em đọc lớn tiếng như vậy, tin rằng trong lòng các em nhất định ghi lại những ấn tượng sâu sắc. Sau này họ đối nhân xử sự có lẽ sẽ tuân thủ những lời giáo huấn này, không đến nỗi coi thường người nghèo khó, đi nịnh bợ người giàu có. Thật lòng mà nói, nịnh bợ người có tiền người ta chưa chắc sẽ chấp nhận, bởi vì lúc họ có hiểu biết, những lời nịnh hót, những sự nịnh bợ này, ngược lại họ sẽ cảm thấy coi thường quý vị.

Tiết học này chúng ta học đến đây. Cảm ơn quý vị!

HẾT TẬP 35

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 36

Chào quý vị! Chúng ta tiếp tục đề mục thứ năm “phiếm ái chúng”, yêu thương rộng rãi đến mọi người, yêu thương động vật, chúng

sanh. Đương nhiên chữ “ái” này là chữ hội ý, tức là phải dùng tâm để cảm nhận nhu cầu của đối phương. Dùng tâm để thể hội cảm giác của đối phương. Người và người cư xử với nhau như vậy thì có thể rất hòa thuận, an vui, không đến nỗi thường thường xảy ra xung đột và tranh chấp.

Mạnh Tử nói: “thiên thời không bằng địa lợi, địa lợi không bằng nhân hòa.” Cho nên thiên thời, địa lợi, nhân hòa, ai quan trọng nhất? Nhân hòa quan trọng. Nên người và người phải cư xử với nhau cho tốt mới có được nhân hòa thật tốt, mới có sức mạnh đoàn kết lớn.

Vậy làm thế nào để đạt được nhân hòa? Đương nhiên trong cuộc sống hằng ngày, trong xử sự đãi nhân tiếp vật, chúng ta nên thực hiện những lời giáo huấn này của “Đệ tử quy , Đệ tử quy nhắc đến “mình có tài, chớ ích kỉ”, vậy đương nhiên quý vị sẽ đạt được nhân hòa. Mạnh Tử nói tiếp: “người chính nghĩa nhiều người giúp, người bất chính ít người giúp”, người chính nghĩa có thể được nhiều người giúp đỡ, người bất chính rất ít người sẽ giúp đỡ họ.

Chư vị, chữ “đạo” này chỉ cho cái gì? Chữ đạo này trong Trung dung có nhắc đến “tu thân để có đạo, tu đạo để có nhân”, cho nên chữ đạo này tượng trưng cho lòng nhân từ. Lúc một người luôn luôn lo nghĩ cho người khác, tức họ đã trong nhân đạo, cho nên người đức đạo tượng trưng tâm tư của họ có thể lo nghĩ cho đối phương. Người thất đạo đều là tự tư tự lợi, không cảm nhận được tâm trạng của người khác, không nhìn thấy nhu cầu của người khác. Chỉ có thấy bản thân. Chỉ cần thời

gian dài như vậy tất nhiên vì tâm tư không giống nhau, mà có kết quả tuyệt nhiên không giống, cho nên người chính nghĩa ắt được trợ giúp nhiều. Người bất chính ắt ít người giúp.

“Người giúp cực ít, thân thích cũng phản họ”, tức là họ tự tư đến cực điểm ngay cả bà con bạn bè họ đều bỏ họ mà đi, gọi là mọi người phản bội, gia đình rời xa. Vậy “giúp họ cực nhiều”, giả sử như họ luôn luôn lo nghĩ cho người khác, thực hành đều là nhân đạo, đó là “thiên hạ theo họ”, người trong thiên hạ đều cảm được tâm nhân từ của họ, hi vọng có thể đi theo họ cùng họ dốc sức, cùng có cuộc sống tốt đẹp hơn.

Cho nên chúng ta nhìn thấy Chu Văn Vương, dùng tâm nhân từ thắng được lòng dân. Có lần, đang xây dựng một công trình, nhân viên công tác đào được một sọ xương trắng, liền đặt qua một bên, Chu Văn Vương nhìn thấy, Chu Văn Vương vô cùng lo sợ, lập tức đem những xương cốt này rất thận trọng tổ chức tế lễ, chôn cất đàng hoàng, nhân dân đứng bên cạnh nhìn thấy rất cảm động. Họ nói Văn Vương ngay cả người chết cũng không dám khinh mạn, cũng cung kính đến vậy, thiết nghĩ đối với người sống tất nhiên sẽ hết sức quan tâm, thương dân như con. Cho nên thời nhà Chu nhanh chóng dùng tâm nhân từ thống nhất thiên hạ. Hơn nữa tạo thành một niên đại hưng thịnh lâu dài nhất Trung Quốc. Toàn triều đại của họ kéo dài đến 800 năm.

Chúng ta xem xem người chính nghĩa được giúp nhiều như thế nào? Đệ tử quy có giáo huấn “phiếm ái chúng”, trên thực tế cũng quay quanh một chữ “nhân”, nhân trong chữ nhân từ. Chúng ta hãy xem xem

“mình có tài, chớ ích kỉ”, nên phải tận tâm tận lực phục vụ cho người khác.

Vào thời nhà Tống, tể tướng Phạm Trọng Yêm, lúc ông còn nhỏ, gặp một thầy tướng số, ông đi đến nói với người thầy tướng số này: ông có thể xem giúp cháu xem xem cháu có thể làm tể tướng không? Thầy tướng số nghe xong rất kinh ngạc, đứa bé này tuổi còn nhỏ như vậy mà khẩu khí lớn thế, cho nên lúc thầy tướng số vừa nói như vậy, Phạm Trọng Yêm có chút mắc cỡ, cúi đầu xuống, tiếp đó liền nói, nếu không thì như vậy cũng được, ông xem xem cháu có thể làm bác sĩ được không? Thầy tướng số cũng có chút nghi ngờ, kỳ lạ mới đầu thì nói có thể làm tể tướng hay không, bây giờ lại hạ xuống làm thầy thuốc đông y, liền hỏi ông, vì sao hai nguyện vọng của cháu lại khác xa nhau đến vậy? Tiếp đó Phạm Trọng Yêm liền nói: bởi vì chỉ có lương tướng và lương y có thể thực sự cứu người. Bởi vì một người tể tướng tốt chỉ cần xử lý tốt chính sách quốc gia có thể giúp đỡ hàng ngàn hàng vạn nhân dân, mà bác sĩ tận tâm tận lực cũng có thể giúp cho người khác từ trong bệnh khổ thoát li ra được. Kết quả lúc thầy tướng số nghe Phạm Trọng Yêm nói như vậy cũng rất cảm động, thấy ông tuổi còn nhỏ mà luôn luôn lập chí không phải vì bản thân mình mà vì giúp đỡ người khác, cho nên rất cảm động. Lập tức nói với Phạm Trọng Yêm: cháu có tấm lòng như vậy, cháu nhất định có thể làm tể tướng. Đó mới là tâm tể tướng chân chính.

Chư vị, Phạm Trọng Yêm sau này có làm tể tướng hay không? Điều này cũng không ngạc nhiên. Bởi vì ông nhỏ như vậy đã lập chí

muốn làm tể tướng. Cho nên lúc ông đi học, lúc ông học Tứ thư, lúc học ngũ kinh, ông muốn học ra cái gì? Học ra trị quốc bình thiên hạ như thế nào, những người học hành thông thường khác, muốn học ra cái gì? Công danh lợi lộc. Xin hỏi học được kết quả giống nhau hay khác nhau? Cái nhìn có giống nhau hay không? Cho nên chur vị, để cho con cái lập chí sớm, mục tiêu đã xác định tức có thể dốc sức để theo đuổi. Mà người chính nghĩa được nhiều người giúp, tất nhiên lúc con cái quý vị đích thực phát tâm lợi ích xã hội, có thể trong quá trình trưởng thành của nó, sẽ có rất nhiều quý nhân tương trợ.

Phạm Trọng Yên trong quá trình làm quan vào đời nhà Tống, ông còn mua rất nhiều nghĩa điền, thân tộc của ông hơn 300 người đều là do ông chăm sóc, hưng nghĩa điền để cho họ đến canh tác, như vậy tức có thể làm cho cuộc sống đầy đủ. Bông lộc của ông, chỉ cần nhìn thấy bạn bè thân thuộc có khó khăn trong hôn nhân tang lễ hỉ sự, ông đều khảng khái giúp đỡ, có xả thì có được, được những gì? Thành tựu của Phạm Trọng Yên chỉ thua Khổng lão phu tử. Thành tựu của họ lớn hơn đế vương các đời. Bởi vì gia tộc Phạm Trọng Yên đã hơn 800 năm không suy kém. Khổng lão phu tử 2000 năm không suy, bởi vì họ đều là dùng chân thành để đóng góp cho xã hội. Phạm Trọng Yên ngoài việc tiền tài tận tâm tận lực giúp những người thân hữu này ra, ông còn xây một trường học, hưng nghĩa học. Giúp cho càng nhiều học trò có thể nhận được lời giáo huấn của thánh hiền, từ đó mà có thể đền đáp cho quốc gia. Nên Phạm Trọng Yên xây dựng ngôi trường kia mãi đến đời

nhà Thanh thi đỗ tiến sĩ có mấy trăm người, trạng nguyên có được mấy mươi người. Mà hiện nay ở nơi vùng đất đó, cũng là một trường cấp ba có tiếng của địa phương. Cho nên đích thực đức hạnh của Phạm Trọng Yêm hiện nay vẫn còn ảnh hưởng.

Vậy nên “mình có tài, chớ ích kỷ”, tự nhiên sẽ thu phục được lòng thiên hạ. Phạm Trọng Yêm đức hạnh như vậy tất nhiên làm cho con cháu đời sau của ông hưởng được bóng mát. Nên Kinh Dịch nói: “gia đình tích thiện, con cháu phát đạt”, mình có tài chớ ích kỷ, người có tài chớ khinh thường. Lúc chúng ta nhìn thấy người khác có năng lực mà phê bình, mà khinh mạn, thì sẽ tạo thành bầu không khí không tốt trong đoàn thể. Rất có khả năng việc tốt đều bị chướng ngại hết. Mà lúc sự việc này là việc của mọi người, vậy chúng ta tội lỗi rất là lớn rồi, bởi vì làm chướng ngại cả một đoàn thể. Vì vậy chúng ta nên mở rộng tâm lòng, tùy hỷ với tài hoa của người khác, năng lực của người khác, cùng làm việc tốt cho tốt, rồi cuộc thì tác thành cũng không dễ. Thời đại này làm việc tốt có dễ dàng hay không? Chúng ta càng nên đem những việc tốt này cực lực tác thành.

“Chớ nịnh giàu, chớ khinh nghèo”, nên có trái tim nhân từ thì có thể không khinh mạn người khác, đương nhiên cũng không đến nịnh bợ người khác.

Trong một lần mở hội điện tín chiêu thương các tỉnh, đúng lúc tổ chức tại Thượng Hải. Người Thượng Hải như thế nào? Rất giàu có, người Thượng Hải tổ chức, người các tỉnh khác đến tham gia. Họ sẽ có

những phân biệt. Tức là có một số tình tương đối có tiền, ăn và ở đều tương đối tốt. Giống như những nơi hơi xa xôi một chút, có lẽ thực lực kinh tế không được như những tình hùng hậu, thì ăn ở kém hơn một chút. Nên đó chính là “nịnh người giàu”, không dùng tâm bình đẳng để đối đãi với người khác, cũng không có tâm nhân từ. Cho nên lúc những bạn bè bị chia đẳng cấp để chiêu đãi, hiểu được tin tức này, trong lòng của họ sẽ cảm thấy không vui, sẽ tức giận bất bình, sao lại có thể coi thường tôi. Lúc này người Quảng đông đặc biệt thông minh, cũng rất biết cách làm ăn. Lập tức đưa những người tâm tình không được tốt này xoa dịu họ bằng cách sắp xếp đến những khách sạn mà họ đã đặt sẵn để ở. Sau đó lần chiêu thương hội đó, ai chiêu được buôn bán nhiều nhất? Nên người không thể thông minh lanh lợi quá, vẫn nên bình đẳng đối đãi. Cho nên chớ nịnh người giàu.

Lúc mọi người đều dụng tiền bạc để cư xử với người khác, tình nghĩa như vậy có ổn định hay không? Không ổn định. Quý vị xem xí nghiệp thường ở đó lôi kéo nhau, lôi kéo qua lôi kéo lại, người dùng tiền để lôi kéo về, hôm sau sẽ như thế nào? Cũng dùng tiền mà kéo về lại. Cho nên quan trọng nhất vẫn là dùng đạo nghĩa, dùng tín nghĩa để tương giao, điều này tương đối quan trọng.

Chúng ta xem xem những danh thần, tướng quân, thừa tướng ngày xưa, quyết không phải dùng tiền mà mời họ được.

Cho nên lúc đầu cách mạng sớm nhất của chúng ta là cuộc phát động của Thương Thang đối với Hạ Kiệt. Lúc đó, Thương Thang phát

hiện có một vị nhân sĩ hiền đức tên là Y Doãn, cho nên đem rất nhiều vàng bạc, rất nhiều áo quần đắt tiền đến để mời Y Doãn, Y Doãn thần thái vẫn vậy, sau đó nói rằng, lẽ nào tôi lại bị những thứ này mời được sao. Y Doãn ông ta không thể bị những thứ tài vật đó làm động tâm. Nhưng Thương Thang cũng rất có tâm, nhiều lần đến bái thỉnh, hi vọng Y Doãn có thể ra giúp ông ta. Sau đó Y Doãn bị lòng thành tâm của ông ta cảm động, cũng hiểu được Thương Thang đích thực có tâm cứu nước. Lúc đó Thương Thang không phải muốn đánh Hạ Kiệt, mà mời Y Doãn ra để giúp Hạ Kiệt. Kết quả chín lần giới thiệu Y Doãn cho Hạ Kiệt, nhưng Hạ Kiệt đã chìm đắm trong nữ sắc, chìm đắm trong những hồ rượu rừng thịt, cho nên lời của Y Doãn cũng không nghe lọt tai. Sau đó Thương Thang bắt đắc dĩ, bởi vì đã làm cho dân chúng lầm than, cho nên Thương Thang liền lập thệ với trời, bởi vì muốn vì dân mà phạt tội, bắt đắc dĩ mới phát động chiến sự. Cũng vì thắng được lòng dân, nên nhanh chóng đánh bại Hạ Kiệt. Nhưng sau khi đánh bại, liền đem những người thân của Hạ Kiệt, những con cháu của ông bố trí ổn thỏa trên một mảnh đất. Cho nên chúng ta thấy những ông vua nhân từ ngày xưa, vạn bất đắc dĩ quyết không tùy tiện giết hại. Hơn nữa thực sự sau khi đuổi Hạ Kiệt đi, tuyệt đối sẽ không thương hại đến những người vô tội khác. Cho nên đích thực những người hiền đức này, đều là phải dùng sự chân thành để mời họ, mà sự xuất hiện của Y Doãn, chư vị, lẽ nào là vì Thương Thang mà thôi sao? Mà là gì? Mà vì thiên hạ muôn dân. Cho nên chúng ta vẫn là phải dùng đạo nghĩa để đối đãi với người, gọi là

người được lòng dân thì sẽ được thiên hạ. Tuyệt đối không phải dùng tiền để mở mối quan hệ với mọi người. Cho nên chớ nịnh người giàu.

Tiếp theo “chớ khinh nghèo”, đối với người nghèo khổ chúng ta cũng không thể kiêu ngạo, không thể coi thường. Nói là “mười năm hà đông, mười năm hà tây”, nhân sinh đều có những thăng trầm lên xuống, chúng ta không thể trong lúc người khác khốn đốn, còn thừa cơ hãm hại. Vậy là làm việc không thuận theo đạo, thì sẽ “người bất chính ít người giúp, ít người giúp họ đến nỗi người thân cũng phản lại họ”. Cuộc đời không nên để đến mức như vậy, mới hối hận không kịp nữa. Đây là “chớ khinh nghèo”, không chỉ không khinh người nghèo khó, chúng ta còn phải chủ động hiệp trợ, chủ động giúp đỡ.

Tiếp theo, “vật yếm cổ, vật hỉ tân”, đây chính là nói “thích mới ghét cũ”, lúc chúng ta nhìn thấy người thích mới ghét cũ, trong lòng quý vị sẽ như thế nào? Có thể sẽ lắc lắc đầu, “thế phong nhật hạ, nhân tâm bất cổ”, nhân tâm bất cổ là gì? chữ cổ này nghĩa là gì? là phong cách cổ xưa, vô cùng chân thật, đối với người hiền hậu, đó là nhân tâm thời cổ. Cho nên tục ngữ có câu “bạn bè vẫn là cũ thì tốt hơn”, bởi vì trong quá trình đối xử với nhau đều có đóng góp của cả hai bên, còn có đôi phương cho chúng ta tình nghĩa, ân nghĩa và cả đạo nghĩa. Cho nên chúng ta nói đến đây, cũng sẽ nghĩ đến trước đây nhắc đến Tống Hoàng niệm cự. Tuy có một cơ hội, có thể trực tiếp làm anh rể Quang Vũ Đế nhà Hán, trong chốc lát đã trở thành anh rể của hoàng đế. Cơ hội này rất đặc biệt. Nhưng ông ta vẫn như như bất động, còn nói hai câu cho

Hoàng đế nghe, hai câu nói nào? Thói quen xấu của tôi lại đến rồi. “bạn tâm giao thuở nghèo hèn không thể quên”, quý vị xem “chớ chán cũ, chớ thích mới”, “người vợ tào khang không thể bỏ”.

Chư vị chúng ta cùng đọc qua một lượt. “bần tiện chi giao bất khả vong, tào khang chi thân bất hạ đường”, nếu như quý vị đọc nhiều những câu này, bảo đảm thân thể quý vị sẽ rất cường tráng. Đó gọi là dưỡng khí trời đất mệnh mệnh, thật vậy không phải lừa quý vị đâu. Cho nên người xưa đích thực tín nghĩa của họ, đạo nghĩa của họ, xem ra còn nặng hơn là gì? hơn sinh mạng. Cho dù dao có kề ngay cổ bảo họ làm ngược với đạo nghĩa, họ cũng thà chết không khuất phục, nên giống như Văn Thiên Tường ông đã bị bắt rồi, ông vẫn ung dung hành nghĩa. Quý vị xem ông ta ở trong tù viết: “vạc lớn ngọt như kẹo”, đối với những hình cụ này ông hoàn toàn không sợ hãi, chỉ hi vọng ung dung hành nghĩa. Sở dĩ vì có chí khí hào nhiên như vậy, phong cách của ông cũng ảnh hưởng đến người ăn học mấy trăm năm sau, cũng ảnh hưởng đến chúng ta ngày nay, nghĩ đến Văn Thiên Tường, chúng ta lại nghĩ đến một câu nói khác. Đó là “nhân sinh từ xưa ai không chết, để lại lòng trung rạn soi sử sách”.

Vào thời nhà Hán có một người có học tên là Tuần Cự Bá, ông đi thăm một người bạn của mình bị bệnh, ngày xưa cỗ nhân lúc đi thăm bạn bè, có phải là chạy xe máy năm phút là đến rồi không? Không phải vậy, đều phải trèo đèo lội suối, vượt núi băng ngàn mà đi. Điều này tôi có thể chắc chắn vậy. Núi non của đại lục nhiều lắm, kết quả lúc ông

đến, đang chăm sóc cho bạn mình, đúng lúc áp của ông có ăn trộm xâm nhập, bắt đầu đốt phá cướp bóc toàn bộ áp này, tất cả mọi người đều nhanh chóng chạy trốn, bởi vì bạn của ông bệnh nặng, đi đứng không thuận tiện, liền nhanh chóng nói với ông, ông nhanh chân đi đi, tôi đã không còn sức lực để đi nữa, đừng để bọn chúng tổn hại đến ông. Kết quả Tuần Cự Bá liền nói: nếu như tôi đi, tôi đã không còn đạo nghĩa nữa, cho nên tôi thà chết cũng không thể bỏ đi. Kết quả trộm cướp vừa vào đến, Tuần Cự Bá liền chủ động đi ra nói với bọn chúng: bạn tôi bệnh đã nặng rồi, người không nên tổn hại đến ông ta nữa, nếu như các người muốn tổn hại thì tổn hại tôi là được rồi. Tuần Cự Bá nói vô cùng khảng khái nghĩa khí. Kết quả những đạo tặc này bởi vì người trước kia đều nhanh chóng chạy trốn, lại có một người không sợ chết đứng đây đợi, mà còn lại vì cái gì? Vì không để bọn chúng tổn hại đến người bạn đang bệnh, nên những đạo tặc này hiểu được sau đó cũng rất cảm động, những tên đầu sỏ này liền nói: bọn chúng tôi đây đều là người vô nghĩa, làm sao có thể đến cướp một nơi có đạo nghĩa? Thế nên toàn bộ đạo tặc đều bỏ đi. Cho nên đạo nghĩa của một người, chân tâm của một người có thể thức tỉnh những người khác, thức tỉnh tâm đạo nghĩa. Nên đạo nghĩa của cá nhân Tuần Cự Bá đã vẫn cứu được sinh mạng, kiếp nạn của rất nhiều người.

Trong lịch sử những kịch hay như vậy rất nhiều, gần đây còn biểu diễn nữa hay không? Mấy mươi năm lại đây có còn diễn nữa không? Có lẽ có. Tỷ lệ như thế nào? Tương đối ít. Điều này cũng không

thể trách chúng ta, bởi vì “người không học, không biết được, không biết nghĩa”. Bởi vì lời dạy của thánh hiền đã đứt mất hai đến ba đời rồi. Cho nên chúng ta nhìn xem cô nhân có thể niệm niệm vì người khác. Người hiện nay, ý niệm đầu tiên đều là gì? tương đối vì bản thân. Cho nên càng vì bản thân, con đường của nhân sinh càng nhỏ hẹp. Bởi vì người bất chính ít người giúp, mà người chính nghĩa ắt nhiều người giúp. Ngược lại lúc con cái quý vị từ nhỏ có trái tim nhân từ, con đường của nó càng đi càng rộng. Cho nên đối với bạn bè, đối với vợ con, chúng ta đều nên “chớ chán cũ, chớ thích mới”.

Tôi còn nhớ cách đây nhiều năm, tôi mượn tiền của người bạn hồi cấp hai, tôi mượn anh ta mấy mươi ngàn đồng. Lúc anh ấy đi lãnh tiền cho tôi mượn, sau đó liền đi, tôi liền nói với anh ấy, vì sao anh không hỏi tôi xem xem tôi muốn làm gì? anh ấy nói: quen biết lâu như vậy rồi, có gì mà hỏi, cho nên như vậy cũng thể hiện ra bạn cũ đối với tính cách của chúng ta, đối với bản chất làm người của chúng ta, họ rất hiểu và cũng vô cùng tín nhiệm, cho nên không cần nói quá nhiều. Có thể tâm tâm tương tri tương ấn.

Vậy kỳ thật một người làm sao để “chớ chán cũ, chớ thích mới”? Làm sao từ căn bản giải quyết được tập tánh của một người thích mới chán cũ? Bởi vì thích mới chán cũ chính là không nhớ đến cái cũ, mất gốc, phải không? Vậy làm sao để giải quyết từ căn bản? Chúng ta trong môn học mấy ngày này có giải quyết được vấn đề này không? Có hay không? Xin hỏi chư vị, vì sao tỷ lệ ly hôn cao như vậy? Vì sao vậy?

Quý vị không biết đi học đến cuối cùng câu hỏi đều rất nhiều sao? Không thể trách quý vị, điều này phải trường thời huân tập. Còn nhớ không, trước đây chúng ta lúc lên lớp có đề cập, nếu như có một người nữ, cô ta có một người nam theo đuổi, theo đuổi cô ba năm, ba năm như một ngày, dường như có cầu tất ứng, tôi đến người con gái này đói bụng, gọi một cuộc điện thoại cho anh ta, anh ta chẳng nói lời nào, lập tức mua một bát nước mè hay là nước hạnh nhân, nhanh chóng đưa đến trước cửa nhà cho cô ta uống, uống xong còn hỏi cô ấy đủ chưa tôi đi mua thêm. Sau đó bình thường vừa nghỉ phép, liền nhanh chóng hỏi thăm nhà hàng nào thức ăn đặc biệt ngon, cũng nhanh chóng đi đặt chỗ mời cô ấy đi ăn. Sáng sớm chủ nhật, bình thường ngủ đến tám chín giờ, cặp bồ với cô ấy rồi thì năm sáu giờ liền thức dậy dẫn cô ta leo núi. Nhưng cũng xưa nay chưa từng dẫn cha mẹ leo núi bao giờ, cũng chưa từng mời cha mẹ đi ăn cơm bao giờ, đây là người trong cuộc thì mê, đối với tôi tốt thế. Sau ba năm cầu hôn với cô ta, may mắn tổ tông cô này có đức, cho nên một trưởng bối cô ta cũng là hàng xóm của người nam này, bởi vì hiểu được anh ta không hiếu kính đối với cha mẹ, nhanh chóng nói với cô gái này: anh ta bất kính với cha mẹ, bản thân cháu nên suy nghĩ lại.

Chư vị có nên gả hay không? Quý vị sao mà lí trí đến vậy? Nhưng nghe nói con gái lí trí quá đều không gả được. Cho nên chúng ta từ đây phải hiểu được một điểm chính: lúc một người họ không có hiếu, họ sẽ mất gốc, sẽ không có tình nghĩa, không có đạo nghĩa, không có ân nghĩa, bởi vì cha mẹ là người ân đức lớn nhất đối với anh ta, anh ta còn

có thái độ như vậy, vậy vì sao anh ta đối với cô gái này lại tốt như vậy? Cho nên con người phải nên bình tĩnh một chút. Lúc giá trị quan cuộc đời anh ta tốt thì không phát triển, mà phát triển cái gì? Quý vị nói xem tốt không trưởng dưỡng, xấu cũng không trưởng dưỡng, có chuyện như vậy sao? Học như đi thuyền ngược dòng, không phải tiến chắc chắn lùi. Cho nên lúc tình nghĩa, ân nghĩa này không được kiến lập nên thì sẽ hình thành một thái độ nhân sinh khác, gọi là lợi hại.

Chư vị có tìm ra đáp án chưa? Vì sao sự qua lại giữa người và người hiện nay đều cảm thấy quan hệ rất không ổn định? Rất không bền chắc? Bởi vì quan hệ giữa người và người hiện nay, kiến lập ở đâu? Lợi hại nhiều. Thường thường đều qua lại rất nhiều năm rồi, cũng cảm giác được tình nghĩa này rất sâu đậm. Cho nên hiện nay rất nhiều người nói chuyện yêu đương, yêu đương rất nhiều năm cũng không dám kết hôn, có hay không? Luôn cảm thấy dường như không thực tế chút nào. Phụ nữ chúng ta lại nhấn mạnh giác quan thứ sáu, cho nên có lợi hại rồi, mục tiêu làm việc của họ là y theo điều này. Cho nên lúc nhìn thấy đối phương trẻ trung xinh đẹp, lại làm giáo viên ở một trường tiểu học nào đó, công việc lại ổn định, có hi vọng lợi ích, tất nhiên dốc sức theo đuổi, đợi khi theo được rồi, kết hôn rồi, ba năm sau cũng sanh cho anh ta một đứa con trai, dáng vẻ cũng mập mập trắng trắng, nhưng bởi vì sau khi sanh con rồi rất vất vả, phải chăm sóc con cái, ngày cũng phải chăm, đêm cũng phải chăm, cho nên sinh ra mấy nếp nhăn, không phải trẻ trung xinh đẹp như trước đây, đột nhiên anh ta ở bên ngoài lại nhìn thấy

cô khác càng trẻ trung xinh đẹp hơn, lúc này từ lợi biến thành gì? người lợi hại chỉ cần có thể có được thứ anh ta muốn, anh ta sẽ không từ thủ đoạn, cho nên lúc này từ lợi trở thành gì? thành hại. Hại phải làm như thế nào? Ô, Sao mà thanh niên này lại nói lớn như vậy? trừ bỏ. Quý vị nói đây nhé. Tôi không làm vậy.

Cho nên quý vị xem, không có đạo nghĩa thì sẽ làm ra những việc rất bạc tình. Cho nên hành động này vừa làm, bi kịch đã xuất hiện rồi. Tỷ lệ ly hôn tăng cao, con cái thiếu thốn sự chăm sóc gia đình ổn định. Cho nên tỷ lệ phạm tội đã bắt đầu rồi. Vì thế kết cấu toàn bộ xã hội là kéo một sợi tóc động toàn thân, mỗi cặp vợ chồng chính là một tế bào quan trọng của toàn xã hội. Quan hệ vợ chồng chỉ cần không ổn định, toàn bộ xã hội tất nhiên sẽ động loạn. Cho nên hiện nay tỷ lệ phạm tội cũng càng ngày càng cao. Vậy nên muốn khiến người không bạc tình, không chán cũ, không thích mới, căn nguyên phải bắt đầu dạy từ đâu? Đúng vậy.

Cho nên “vãng giả dĩ hi, lai giả khả truy”, đối diện với con cái chúng ta ngày nay nhất định phải dạy. Vậy đối diện với người lớn? phải dạy. Nhưng phương pháp dạy không giống nhau. Trẻ em còn có thể dùng lời nói, người lớn phải làm thế nào? Phải dùng cách làm, phải dùng đức hạnh để cảm hóa họ. Họ có lẽ sẽ dần dần cũng hiểu được mê lầm mà quay lại. Cho nên “chớ chán cũ, chớ thích mới”.

Lúc một người rất phúc hậu, họ không chỉ biết đối với người nhớ ơn niệm tình, thậm chí đối với vật cũng sẽ rất có cảm tình. Ví dụ như bộ

áo quần này là mẹ của họ tự tay may cho họ, bởi vì họ đối với cha mẹ có tình nghĩa, cho nên nhìn thấy áo quần này nhất định sẽ vô cùng yêu quý. Rất có thể một chiếc áo mặc bao nhiêu năm? Mấy mươi năm. Lúc họ có thể thông cảm sự vất vả của người khác, tất cả người thân mua cho họ một đồ vật gì, họ tuyệt đối sẽ không lãng phí. Bởi vì lòng hiếu thảo của họ, lòng cung kính của họ đã trở thành tấm lòng của họ, cho nên sự cung kính đối với sự đối với vật, tất nhiên được kiến lập trên sự cung kính đối với người. Cho nên từ căn bản mà nói vẫn là phải dạy con cái hiểu được trân quý tình nghĩa, trân quý ân nghĩa.

“Nhân bất nhân, vật sự giáo, nhân bất an, vật thoại giáo”. Cho nên tâm nhân từ của chúng ta là nơi nơi đều thể hiện. Tuyệt đối không phải chỉ nói nơi miệng mà thôi. Tôi đối với mọi người rất tốt. Tôi rất có lòng nhân từ. Nhưng có thể người khác sống chung với chúng ta đều cảm thấy rất khó chịu. Lúc này chúng ta phải cẩn thận phản tỉnh lại, rốt cuộc vấn đề xuất phát từ đâu, vì sao tôi lại thể hội được như vậy? Lúc tôi tốt nghiệp tiểu học, giữa bạn học và bạn học đều sẽ viết một quyển lưu bút. Chúng tôi phát cho mỗi bạn học một trang, lúc đó cũng còn tâm rất bình đẳng, mỗi bạn học đều phát cho một trang, kết quả thu trở lại, có tỷ lệ rất cao đều viết về tôi “quá nhiệt tình”, nhiệt tình là tốt rồi, còn thêm trước đó chữ “quá”. Cho nên quý vị xem quý vị có tâm rất tốt, có khả năng đem lại cho người khác áp lực. Cho nên “người không rảnh, chớ làm phiền”, cho dù quý vị có đem rất nhiều thứ quý hóa cho họ, cũng nên xem xem họ hiện tại có tiện hay không, có thời gian hay không? Vì thế

tiến thối có chừng mực này, chúng ta nên nhạy bén một tí. Lúc chúng ta gọi điện thoại cho bạn bè tuyệt đối không thể cứ lộp độp nói hoài không dứt, nhất định phải hỏi trước một câu: xin hỏi bây giờ có tiện nói chuyện không? Lúc đối phương nghe chúng ta nói năng như vậy, trong lòng họ cũng sẽ cảm thấy rất dễ chịu. Hơn nữa họ thực sự có việc, họ cũng sẽ rất tự nhiên nói với quý vị: bây giờ đúng là tôi đang có chút việc, vậy thì lúc nào đó gọi lại cho tôi. Cho nên lễ phép luôn luôn thể hiện trong cuộc sống, là cự ly rất tốt đẹp giữa người và người. Lễ phép sẽ không dễ dàng xảy ra những việc ngõ ngàng, xảy ra những vướng mắc. Ngoài việc gọi điện thoại đến nên hỏi trước ra, bình thường thời gian ăn cơm cố gắng như thế nào? Không nên gọi. Bằng không nếu như họ bị bệnh dạ dày, quý vị lại gọi đến hại họ lo lắng, điều này chúng ta cũng nên cân nhắc. Nếu không họ mới ăn nữa chừng, đúng lúc quý vị lại bô bô nói chuyện không dứt, cuối cùng họ phải từ chối quý vị, hay là phải không ăn cơm nữa? Cho nên điều này cũng phải luôn luôn nghĩ cho đối phương. Ngoài thời gian ba bữa ăn không nên gọi ra, buổi tối muộn quá cũng không nên gọi điện thoại. Nếu không rất có thể ảnh hưởng đến sự ngủ nghỉ, nghỉ ngơi của một gia đình. Ngoài việc gọi điện thoại ra, lúc chúng ta muốn đi thương lượng sự việc với người khác, đều phải quan sát trước một chút, bây giờ có phải họ đang bận không, đợi đến khi họ rảnh rồi chúng ta mới như thế nào? Đi tìm họ, đi bàn bạc với họ. Cho nên phải biết quan sát.

Quý vị xem rất nhiều trẻ em, nó vừa nghĩ đến cái gì, bất kể là ba bảy hai mươi mốt, liền lập tức kéo áo quần người lớn, đứng đó mà bi bô nói, có vậy không? Hoặc là mẹ đang làm cơm, nó muốn nói gì đó liền chạy đến, đó đều phải ngay lúc đó nhân cơ hội để giáo dục, không chỉ trẻ con phải nhân cơ hội giáo dục, người lớn có cần hay không? Cũng cần có, bởi vì đúng là không có ai nhắc nhở, chúng ta đều khó tránh khỏi mất đi độ nhạy bén này. Cho nên chỉ cần có bạn bè sẽ nhắc nhở cho nhau một chút, chúng ta sẽ gọi nhớ lại thái độ này, đương nhiên lúc chúng ta nhắc nhở người lớn nhất định phải nhớ “nét mặt vui, giọng nhẹ nhàng”, duy trì tươi cười, cho dù là khuyên họ không nên hút thuốc, cũng phải: tiên sinh, rất xin lỗi, tôi bị hen suyễn, như vậy sẽ không có tình huống xấu gì xảy ra. Cho nên Đệ tử quy có thể hoạt dụng trong những việc nhỏ nhất trong cuộc sống.

“Người không rảnh, chớ làm phiền”, “người không an, chớ nhiều lời”, lúc một người tâm trạng rất không tốt, họ sẽ muốn như thế nào? Yên lặng một chút. Lúc này quý vị không nên đi đến bô bô nói chuyện, nên lúc chúng ta xem phim thường thường có một câu lời thoại gọi là gì? “anh đi ra đùm tôi, để tôi một mình yên tĩnh một chút”, cho nên chúng ta nên dò lời xem nét mặt, nhưng nếu như người thân của chúng ta, đúng lúc tâm trạng đang rơi xuống vực, thậm chí còn có khả năng muốn kết thúc cuộc đời, lúc đó chúng ta cũng không thể không hỏi han gì, có đúng không? Cho nên có lúc rất nhiều người làm ra những việc không thể vãn hồi, đều chỉ là một ý niệm chưa chuyển trở lại được,

cho nên chúng ta cũng không thể không đề phòng. Ví dụ như, lúc tâm trạng anh chị em quý vị rất tệ, lúc này quý vị bung đến một tách trà nóng, bung đàng hoàng, sau đó bước vào phòng của họ, mặt không nên nhìn họ, rồi nhẹ nhàng đi vào, sau đó để tách trà nóng lên bàn của họ, sau đó lại từ từ lui ra khỏi phòng, “đi vào nhanh, đi ra chậm”, để cho họ cảm giác được còn có người đang quan tâm đến họ, cho nên khẩu khí của họ thật là lúc không chống chọi nổi nữa, họ sẽ đi tìm ai? Nhất định sẽ đi tìm quý vị để thổ lộ nỗi lòng. Bởi vì người chỉ cần cảm nhận được có người đang quan tâm họ, họ sẽ không bước đến đường cùng. Cho nên cho dù người thân có thân hơn nữa, giữa sự tiến thối chúng ta cũng nên đứng trên cảm nhận của đối phương mà suy nghĩ, như vậy thì có thể chung sống với nhau rất hòa hợp. Đây gọi là “người bất an, chớ nhiều lời”.

Chúng ta tiếp tục xem câu văn tiếp theo.

“Nhân hữu đoản, thiết mạc yết, nhân hữu tư, thiết mạc thuyết. Đạo nhân thiện, tức thị thiện, nhân tri chi, dụ tư miễn. Dương nhân ác, tức thị ác, tạt chi thậm, họa thả tác. Thiện tương khuyên, đức giai kiến, quá bất quy, đạo lưỡng khuy.”,

“Nhân hữu đoản, thiết mạc yết, nhân hữu tư, thiết mạc thuyết”, tâm nhân từ này, còn phải thực tế trong cách nói năng. Chư vị, học từ trước đến đây, trong Đệ tử quy kinh văn bản đến nói năng có nhiều hay không? Rất nhiều. Cho nên nói chuyện có cần học hay không? Cần. “Ngôn ngữ” trong lời dạy ở bốn khoa của Không môn chỉ thua ở chỗ đặt

sau “đức hạnh” mà thôi. Cho nên từ nhỏ trẻ con nói chuyện cho đúng mực chúng ta cũng nên dạy bảo nhiều.

“Người có khuyết điểm chớ vạch trần, người có chuyện riêng chớ nói ra.” Kỳ thực “điều mình không muốn, chớ làm cho người”, lúc chúng ta có điều dở, có chuyện riêng, có muốn người khác đi tuyên truyền khắp nơi không? Không muốn vậy. Cho nên chúng ta không muốn người khác như vậy. Chúng ta cũng không nên làm như vậy.

Trước đây kinh văn cũng có nhắc đến “thấy người ác, liền phản tỉnh, có thì sửa, không thì cảnh giác”, vậy nên cho dù thấy điều không tốt của người khác, chúng ta cũng nên lấy đó để phản tỉnh bản thân. Trước đây cũng có đề cập đến, có một người bạn nói, anh ta thực sự không thể nào nhìn lỗi lầm của người khác, kết quả sư trưởng của anh ta dạy cho anh ta một cách rất hữu dụng. Chư vị, quý vị đã dùng đến chưa? Nhìn thấy vợ không tốt, liền nghĩ đến đều là do mình không tốt. Bởi vì mình làm chưa được tốt lắm, không thể làm cho cô ấy cảm động nước mắt dàn dụa. Nhìn thấy con trai không tốt, tức là mình dạy chưa được nghiêm túc lắm. Vậy nhìn thấy xã hội rất loạn, chính là tôi không tốt, không nhặt rác cho họ thấy, không đỡ người già cho họ thấy, cho nên nơi nơi đều thấy điều không tốt của người, đều xem là điều không tốt của bản thân, bổn phận của bản thân. Họ sẽ nỗ lực cố gắng để làm công tác tu thân, tin rằng họ chỉ cần có thể chuyển về thái độ như vậy, tuyệt đối có thể tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ.

Cho nên thầy giáo trong trung tâm chúng ta còn đặc biệt viết một tập văn, tên là “nhặt rác”, câu chuyện nhặt rác này rất nhiều, chớ nên xem thường hành động nhặt rác này. Thầy giáo trong trung tâm chúng tôi có một lần đến Trường thành để leo lên Trường thành, đi trên đường, chúng tôi rất tự nhiên liền bắt đầu nhặt suốt dọc đường, bỗng nhiên có một người ngoại quốc, đối với động tác nhặt rác của chúng tôi chụp ảnh lại. Vì sao họ muốn chụp? Vì hiếm có. Lúc đó tôi cũng không ăn mặc đẹp như vậy, hiếm có, ở địa phương của người Trung Quốc nhìn thấy nhặt rác, vì thế có một lần tôi cùng với thầy Lý, phía sau còn có hai thầy giáo khác, bốn người cùng đi trên một con đường, tôi và thầy Lý liền bắt đầu nhặt rác dọc đường, quá trình nhặt rác này, ngược chiều đi đến rất nhiều học sinh cấp hai, họ đều là vừa ăn vừa vứt rác. Kết quả sau đó nhìn thấy chúng tôi đang nhặt, họ liền sững người, lúc chúng tôi đi qua rồi, trong đó có một học sinh cấp hai liền nói, ít thấy, khó gặp. Kết quả bởi vì đằng sau còn có hai thầy giáo nữa, người thầy giáo này cũng rất có độ mẫn cảm giáo dục, lập tức liền nói với em đó: đã là ít thấy, đã là hiếm gặp, vậy các em cùng đến nhặt rác, vậy không phải là không ít thấy, không hiếm gặp rồi sao? Em học sinh cấp hai này nói: ồ, rất có lý. Kết quả em ấy cúi người xuống nhặt lên một cọng rác.

Cho nên chúng ta nên “hành vi thị phạm”, thức tỉnh lòng thiện này của mọi người, tấm lòng đối với gia đình, trách nhiệm đối với xã hội, cho nên thấy điều xấu của người không nên để trong lòng, phải luôn luôn nghĩ đến làm sao để làm tấm gương tốt để ảnh hưởng đến mọi

người. Càng không thể đem lỗi lầm của người ta tuyên truyền khắp nơi, như vậy thật không tốt. Cho nên người khác sai cũng là đúng, bản thân đúng cũng là sai. Nghe đến nổi đầu óc cũng hồ đồ rồi.

Nói thêm lần nữa, người khác sai chúng ta cũng nên coi nó là đúng, chúng ta đúng nên coi như là sai. Chúng ta đoán xem câu đố này có ý nghĩa gì? kỳ thật điều này có hàm ý rất sâu. Người khác sai vì sao lại đúng? Đương nhiên là đúng. Họ không đọc Đệ tử quy nên mới việc làm sai, “người không học không biết được”. Vì thế người khác biểu hiện nhu cầu của xã hội cho chúng ta thấy, chúng ta nên nhanh chóng tận tâm tận lực để giúp họ, làm gương cho họ. Vậy vì sao chúng ta đúng cũng là sai? Quý vị thường ở đó mà nói: tôi đúng, anh sai, đang chế tạo cái gì? đối lập, chế tạo cao thấp. Cho nên có phát hiện được rất nhiều người thường thường đều nói: tôi đúng, anh sai rồi. Luôn luôn sẽ nói: anh sai rồi. Người như vậy nhân duyên như thế nào? Cho nên bản thân đúng cũng là sai. Bởi vì luôn lấy cái đúng của mình như thế nào? Lẽ thẳng khí hùng để đê người. Không đúng. Nên lẽ thẳng khí hòa, dĩ hòa vi quý, như vậy mới chính xác. Lúc người có thể tâm khí hòa bình liền có thể đi cảm hóa được người khác. Họ cũng sẽ cảm thấy đi theo quý vị, qua lại với quý vị, học tập cùng quý vị cảm giác rất tốt. Cho nên “người có khuyết điểm chớ vạch trần, người có chuyện riêng tư, chớ nói ra.” Thật lòng mà nói, chúng ta cứ tìm khuyết điểm của bản thân, thì đã đủ bận rộn cho chúng ta rồi, có phải không? Bởi vì tìm ra khuyết điểm còn chưa

sửa sai, đột nhiên lại phát hiện lỗi mới lại phát sinh rồi. Cho nên “nếu người thật tu đạo, không thấy lỗi thế gian”.

Tiết học này chúng ta học đến đây. Cảm ơn quý vị!

HẾT TẬP 36

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 37

Chào tất cả quý vị. Chúng ta xem câu kinh văn tiếp theo: “đạo nhân thiện, tức thị thiện, nhân tri chi, dĩ tư miển”. “Đạo nhân thiện, tức thị thiện”, khi mọi người nghe được nhiều sự hành trì của thiện nhân và phong cách của họ ắt hẳn trong lòng mỗi người đều sanh khởi tâm muốn học theo, chắc chắn như vậy. Vì “nhân chi sơ, tánh bản thiện”, tôi tin rằng trong mấy ngày này nhất định có người đã học được “dĩ tư miển” và thực hành theo đó.

Từ trên nét mặt của chư vị có thể nhìn ra được có pháp hỷ, pháp hỷ này tuyệt đối không phải do đọc kinh mà có, mà do có thực hành trong cuộc sống. Nên đạo nhân thiện này rất tốt, vì càng khiến được nhiều người đạt được lợi ích. Thế nên hiện nay tên tuổi của chú Lô đã lan rộng ra toàn Trung quốc, đây cũng là kết quả tôi thực hành Đệ Tử Quy,

gọi là “đạo nhân thiện, tức thị thiện, nhân tri chí, dĩ tư miễn”. Thế nên chúng ta cũng phải rất dụng tâm, ghi nhớ trong đầu những phong cách tốt này, lúc nào cũng có thể nói với người khác, khiến họ đều có thể có đối tượng để học tập. Thậm chí từ đó tìm được phương pháp tốt.

“Dương nhân ác, tức thị ác, tật chi thậm, họa thả tác”. Khi chúng ta đi nói lỗi của người khác, nếu như đối phương biết được có thể họ sẽ cảm thấy rất khó chịu. Quý vị nghị luận sau lưng, nói chuyện thị phi của họ, phê bình họ bằng những ngôn ngữ không hay, cho nên trong lòng họ giống sẽ “nhớ” quý vị như khắc vào trong xương trong cốt của họ, lúc nào cũng nghĩ đến báo thù quý vị. Đây đều là hành động theo cảm tính, thế nên ta không nên “dương nhân ác”, trái lại, rất có thể sẽ trở thành địch nhân với nhau. Mười người bạn không chê là nhiều, nhưng một kẻ địch có thể khiến quý vị phiền phức đến chết.

Chúng ta giữ tâm nhân hậu, không khởi xung đột với người khác. Giả như khi người khác có điều thiện chúng ta không xưng dương, nhưng có một chút bất thiện thì lập tức tuyên truyền khắp nơi. Như vậy không chỉ làm tổn giảm phúc phần của mình, mà tội lỗi lớn nhất là làm ảnh hưởng nếp sống của đoàn thể và xã hội. Nếu như mỗi người đều không nói điều thiện của người khác, đều chỉ tuyên truyền điều ác của người, như vậy sẽ tạo thành vấn đề lớn cho xã hội, giữa người với người sẽ phân tranh không ngừng. Thế nên chúng ta cũng phải suy nghĩ đến ngôn ngữ cũng như cử chỉ của một người, đều đang ảnh hưởng như

thế nào đến nếp sống của toàn thể xã hội. Tội lỗi này không đơn thuần chỉ là một người, còn có thể kết tội với toàn xã hội, thế nên ngôn ngữ không thể không cẩn trọng.

“Thiện tương khuyên, đức giai kiến, quá bất quy, đạo lưỡng khuy”. “Thiện tương khuyên”, bài học trước đây chúng ta cũng đề cập đến, thiện trước cần phải phân biệt thiện thật thiện giả, thiện đúng thiện sai, còn có rất nhiều phán đoán. Trong sách Liễu Phàm Tứ Huấn nói, khi quý vị phán đoán chính xác mới có thể đi khuyên, nếu không đến lúc đó thị phi đều không phân rõ ràng, như vậy lợi ích cũng không đến được với tha nhân. Người xưa đối diện với điều thiện của người khác, hoặc là nghe đến ngôn ngữ hành vi thiện, họ dùng thái độ như thế nào để tiếp nhận?

Khổng Tử tán thán Nhan Uyên rằng: “đắc nhất thiện tắc quyền quyền phục ưng, nhi phát thất chi hỷ”. Tức là chỉ cần Nhan Uyên nghe đến một điều thiện, lập tức từng giờ từng phút để trong lòng, nhất định phải thực hành. Thế nên chỉ cần nhắc đến hiền đức, Khổng Tử đều trực tiếp nói đến “hữu Nhan hồi giả háo học”. Đối với người học trò như Nhan Uyên, Phu tử vô cùng hoan hỷ, cũng vì ông ta học tập rất chắc chắn. Chỉ cần lời thầy nói ra là điều thiện thì ông ta từng phút từng giây ghi nhớ, không quên thực hành. Khi mà chúng ta có thái độ học tập điều thiện như thế, tự nhiên có thể “đức giai kiến”.

Trong thời cổ đại, tất cả những người làm quan, chúng ta đều xưng họ là quan phụ mẫu, vì sao gọi là quan phụ mẫu? Ví dụ một vị huyện lệnh, ông và toàn nhân dân tiếp xúc rất mật thiết, mà phương châm giáo dục và nội dung giáo dục của toàn huyện, đều là do huyện trưởng phụ trách. Nên ông ta cũng có trách nhiệm giáo dục tốt nhân dân huyện này, có thể dùng thái độ thương dân như con, nên cũng gọi là quan phụ mẫu. Đương nhiên người lãnh đạo của những địa phương này, họ cũng phải thực hành “thiện tương khuyến, đức giai kiến”, khiến cho nếp sống toàn xã hội ngày càng tốt hơn.

Hiện nay chúng ta làm quan có thái độ này chăng? Vẫn có, chúng ta phải ẩn ác dương thiện, nhưng vì sao tỷ lệ không cao như trước đây. Điều này cũng không thể trách họ, vì chúng ta đã sai, chúng ta không đem Đệ Tử Quy nói với họ. Hiện nay chủ nghĩa công lợi rất thịnh, nên trọng lợi khinh nghĩa. Chỉ cần họ có cơ duyên học được Đệ Tử Quy, có thể thức tỉnh được lương và tâm trách nhiệm làm quan của họ.

Vào thời đại nhà Tùy có một thư sinh tên Tân Công Nghĩa, họ này hơi hiếm. Chư vị, người cha này đặt tên này có hay chăng? Ông ta đặt tên này, con ông tuyệt đối không thể làm gian phạm, vì mỗi ngày người ta đều gọi anh ta là Công Nghĩa, toàn thân anh ta nhất định đều là chánh khí bừng bừng. Thế nên ba tôi đặt tên này cho tôi, tôi không thể không có lễ phép. Nên khi anh ta đến vùng Mân Châu, nay là Cam Túc, làm thứ sử, ở đó có một phong tục, chính là chỉ cần trong nhà có người

nhiễm dịch bệnh liền vứt bỏ họ, khiến họ tự sinh tự diệt. Khi anh ta đến đó cảm thấy phong tục này quá ư là tiêu cực, điều này làm đánh mất toàn bộ hiếu và nghĩa. Thế nên anh ta chủ động đem tất cả những người bệnh bị vứt bỏ hai bên đường về nha môn của mình để chăm sóc, cũng như mời đến rất nhiều bác sĩ đến trị liệu. Đợi đến khi những người bệnh này hồi phục hoàn toàn, liền mời người nhà họ đến đón về. Khi đón thì anh lại nói với họ: "tôi tiếp xúc với ba của quý vị lâu như vậy, quý vị xem tôi cũng đâu bị bệnh". Những người làm con này nghe đều cảm thấy rất hổ thẹn.

Lấy đức để thức tỉnh lòng hổ thẹn của nhân dân và thay đổi hoàn toàn nếp sống không có hiếu nghĩa này, nên người ở đó đều xưng anh ta là từ mẫu, xem anh ta như người mẹ vậy. Vị từ mẫu này không chỉ cứu vãn sức khỏe của người thân họ mà còn cứu vãn điều gì? Là lương tâm của mỗi người. Lương tâm của con người mà mất đi thì cho dù mạng vẫn còn nhưng chỉ là cái xác không hồn. Vậy nên người xưa thà chết chứ không chịu làm trái đạo nghĩa.

Trong môn học mấy ngày này cũng đưa ra không ít trường hợp. Như trước đây cũng đề cập đến một đứa bé tên Dữu Cỗn, không bằng lòng vứt bỏ anh mình, nên tự mình ở lại, còn tất cả người trong thôn lạc đều ra đi, một mình nó chăm sóc anh trai. Kiệt nhân thiên tướng, sau đó anh trai khỏe lại. Đây đích thực là "tinh thành sở chí, kim thạch vi khai", thế nên "thiện tương khuyên" mới có thể "đức giai kiến".

Khi chúng ta đều có thể “nhân hữu đoãn, thiết mạc yết. Nhân hữu tư, thiết mạc thuyết”, như vậy có thể hình thành một phong cách rất an tường, lại có thể “đạo nhân thiện, tức thị thiện, nhân tri chi, dĩ tư miễn”. Một đoàn thể nếu có thể hòa thuận vui vẻ, đoàn thể này nhất định rất hưng thịnh. Chúng ta sống trong đại chúng, cần phải dĩ hòa vi quý, sau đó khi cần khuyên điều gì phải nắm bắt cơ hội, phải “dương thiện ư công đường, quy quá ư tư thất”, cũng phải để ý đến thể diện người khác.

Chúng ta xem câu kinh văn tiếp theo, cùng nhau đọc nó một lượt. “Phàm thủ dữ, quý phân hiếu, dữ nghi đa, thủ nghi thiểu. Tương gia nhân, tiên vấn kỹ, kỹ bất dục, tức tức kỹ. Ân dục báo, oán dục vọng, báo oán đoãn, báo ân trường”.

“Phàm thủ dữ, quý phân hiếu”, thủ và dữ này tức là ví dụ khi trong nhà hoặc gia tộc đang chia đồ, chúng ta cũng phải xem tình huống mà định. Khi đối phương hơi khó khăn, chúng ta nên cho nhiều hơn, còn mình lấy ít lại. Mỗi một con người có thái độ lễ nhượng này, như vậy nếp sống của gia đình luôn được thông cảm, luôn luôn nhường nhịn lẫn nhau, mà không tranh giành lẫn nhau.

Khi gia đình có sự ôn hòa này, nhất định toàn thể gia tộc đều được hưng thịnh. Nhưng chỉ cần vướng vào sự tranh đoạt, như trước đây chúng ta cũng đề cập đến “cư gia giới tranh tụng”. Giả dụ như vì phân chia không công bằng, đến lúc tố cáo lên pháp viện, có thể đều không

có kết quả tốt, thậm chí còn để lại tấm gương tiêu cực cho con cháu. Đến lúc đó dù có gia đình bạc triệu cũng sẽ mất tất cả, nên cố gắng hết sức có thể khiến chúng ta biết nhường nhịn.

Vào thời nhà Chu cũng vì Thái Bá và Trọng Ung, đem thiên hạ nhường cho em mình, nhường lại cho cháu mình. Cũng đã tạo nên cho nhà Chu của họ hưng thịnh suốt 800 năm, cũng khiến cho nhân dân cả nước khởi tâm học theo tinh thần hiếu để. Thật ra con người đều rất sợ nhường, cảm thấy sau khi nhường chính mình sẽ như thế nào? Ất không còn gì.

Con người không thể chỉ nhìn trước mắt, khi quý vị nhường là đã thành tựu đức hạnh, thành tựu sự êm ấm của gia đình, mà nhường cũng tích lũy phúc phần cho chính mình. Khi quý vị có nhiều phúc phần như vậy, sau này tự nhiên có sự hồi báo, “thiên đạo vô thân, thường dữ thiện nhân”, đây là đạo lý xưa nay chưa từng thay đổi. Nên con người không thể tùy thuận phiền não để ứng phó mọi việc, không thể tùy thuận tập tánh của mình được mà phải tùy thuận thiên lý, tùy thuận nhân tâm để làm.

“Phàm thủ dữ, quý phân hiếu, dữ nghi đa, thủ nghi thiểu. Tương gia nhân, tiên vấn kỹ, kỹ bất dục, tức tốc kỹ.” Khi chúng ta không muốn người khác phê bình chúng ta, hũy nhục chúng ta hoặc là tổn thương chúng ta. Chúng ta đều không muốn người khác đối đãi với chúng ta như vậy, chúng ta đồng lý, “nhân đồng thủ tâm, tâm đồng thủ lý”, cũng

không nên tổn thương, không nên phê bình, không nên chỉ trích người khác mà nên dùng tấm lòng này để thông cảm người khác.

Trong Liên Bích, Càn Long hoàng đế đề cập đến “nguyện thiên hạ ông cô, xã tam phần ái nữ chi tình, nhi ái tức. Vọng thế gian nhân tử, dĩ thất phần thuận thê chi ý, nhi thuận thân”. Câu đối liễn này rất có triết lý nhân sinh, làm chúng ta bốt suy nghĩ thật nhiều. Chúng ta xem câu thứ nhất, “nguyện thiên hạ ông cô” là chỉ cha mẹ chồng. Vì thiên cổ có một mâu thuẫn hơi khó giải quyết, là mâu thuẫn giữa mẹ chồng nàng dâu. Sự tranh chấp này vì không đọc Đệ Tử Quy, “tương gia nhân, tiên vấn kỹ”. Vì con dâu cũng là con gái của người khác, nên có thể dùng ba phần tình cảm yêu thương con gái để đối với con dâu, như vậy tin rằng tuyệt đối không xảy ra xung đột với con dâu.

Thật ra người này thật sự rất kỳ lạ, ví dụ mẹ rất giận chồng mình làm biếng, không làm việc nhà cũng không giúp đỡ, như vậy bà có giận chẳng? Bà rất giận. Nhưng bà nói với con trai mình, con chỉ cần học thật tốt là được, ngoài ra con không cần quan tâm. Bà đang tạo ra một nam nhân khiến một người phụ nữ khác tức giận, có chẳng? “Tương gia nhân, tiên vấn kỹ”, rất nhiều người không biết vì sao đối với con dâu họ lại rất nghiêm khắc? Vì họ cũng từng trải qua như vậy, có thể bà mẹ chồng trước đó cũng không tốt với họ. Nhưng, thứ mà mình không muốn thì đừng đem cho người khác. Chúng ta từng nghèo khổ, khi nhìn thấy người nghèo phải quan tâm gấp bội mới đúng.

“Vọng thế gian nhân tử, dĩ thất phần thuận thê chi ý nhi thuận thân”. Thông thường có một số nam nhân sau khi cưới vợ, lời nói của ai có giá trị? Nên thái độ này cần phải thảo luận, vì khi quá thân thường hay hành động theo cảm tính. Đối với sự được mất trong cách làm của họ, rất có thể đều không nhìn thấy rõ ràng. Giả dụ nghe lời vợ không gần gũi cha mẹ, thì bại tướng của họ đã lộ. Vì con cái họ tất nhiên không học được hiếu đạo, như vậy trong đời này dù họ có cố gắng đến đâu, rốt cuộc chỉ là công dã tràng. Vì vậy không nên dùng tình cảm để xây dựng cuộc đời, thông thường đều thiệt thòi lớn, phải dùng điều gì? Dùng lý trí để ứng đối.

Hiện nay thường nói nào là IQ, nào là EQ, nào là CQ, còn có HQ, đây là thứ của ngoại quốc. Nghĩa là họ dùng thứ đơn giản như thế nào? Họ không phức tạp, họ không có bản quyền để lấy. Thật ra rất nhiều đạo lý chỉ có một, nói thành nhiều cái, chúng ta không biết nắm bắt theo phương hướng nào. Như thế nào là EQ? EQ là Daniel Goleman viết, cái gì là EQ? Tình thương là chỉ số năng lực khống chế cảm xúc. IQ gọi là gì? Là trí thương tức là chỉ số thông minh.

Hai thứ này phân như thế nào? Biết nói lời đường mật gọi là tình thương, phải chăng? Như thế nào gọi là trí thương? Trí lực tốt gọi là trí thương. Đây là hai thứ khác nhau ư? Ví dụ có một người nam nghĩ rằng tôi rất lý trí, tôi phải nỗ lực kiếm tiền, nên không có thời gian gần gũi con cái, tôi phải ngủ ở công ty, vậy thì anh ta có lý trí chăng? Có không?

Anh ta vỗ ngực tự hào và nói rằng tôi gắng sức là vì gia đình. Nghe ra thì hình như rất có lý trí, nhưng lý trí ở đâu? Lý trí ở đây là nên khiến cho nhân sinh phát triển một cách toàn diện.

Quý vị nói người này rất giàu tình cảm, thương con cái hết mình, việc gì cũng không cho con làm, như vậy gọi là tình thương ư? Yêu như vậy cũng chính là hại. Trong tình cảm của quý vị không có trí, thì đó gọi là lạm dụng tình cảm. Trong trí của quý vị không có tình, đó gọi là gì? Gọi là bạc tình. Rất nhiều doanh nhân sự nghiệp rất lớn, nhưng vợ con đi đâu? Đến vợ con cũng nói tạm biệt họ, nhưng họ không biết vì sao vợ con bỏ mình, có hạng người này chẳng? vì vợ con cảm thấy nói họ cũng không thông suốt.

Vậy như thế nào là tình? Thế nào là trí? Người có chân tình tất có chân trí, người có chân trí tất có chân tình, tình trí không hai mới là chân tình chân trí, nên rõ ràng là một chân tâm thật sự, lại đem nó nói quá nhiều, khiến chúng ta không biết kéo sợi dây nào lại. Thế nên chú Lô mỗi tuần dù bận đến đâu, đều kiên trì vào chủ nhật nhất định cùng đi ăn cơm với gia đình. Thử hỏi đây là tình thương hay là trí thương? Đúng vậy, vì đối với vợ con có tình cảm chân thành, có lý trí thật sự, chú mới có thể gạt bỏ mọi khó khăn để xây đắp gia đình mình. Chúng ta học tập những đạo lý này của thánh hiền, những thái độ làm người này mới gọi là chân tình, chân nghĩa, chân trí để sống hoàn thiện một đời.

Chư vị, quý vị cảm thấy tôi tình thương tốt hay trí thương tốt? Vậy chúng ta hãy tự tìm đáp án cho câu hỏi trên. Vẫn là y pháp không y nhân, cố gắng theo học Đệ Tử Quy, Tứ Thư, không nên đi sâu vào những danh từ chuyên môn này, sẽ không nhảy ra được. “Tương gia nhân, tiên vấn kỹ, kỹ bất dục, tức tức dĩ”. Có phần lý trí này để thông cảm với cảm nhận của người khác, sẽ không cưỡng ép người khác.

Chúng ta xem tiếp câu sau, “ân dục báo, oán dục vong”. “Ân dục báo” này, thật ra làm một người có thể không quên ân đức, không quên cha mẹ, không quên sư trưởng, không quên ân đức của mọi người đối với họ, tinh thần sinh hoạt của họ nhất định rất hoàn mãn. Thế nên căn bản hạnh phúc của một người, chính là trong yêu thương và cảm ân. Khi họ hiểu được yêu, biết cách bỏ công sức, họ sẽ nhận được giá trị của chính mình, nên mới nói cho có phước hơn nhận.

Chúng ta thấy rất nhiều người làm tình nguyện viên, mỗi ngày đều luôn tươi cười. Quý vị xem cư sĩ Hứa Triết đã 106 tuổi, tôi từng gặp được bà cụ, khi ở Cao Hùng. Lúc bà cười thật ra không có gì khác biệt với trẻ em, đúng là một trái tim màu hồng.

“Ân dục báo, oán dục vong”, bà lúc nào cũng nghĩ đến có thể giúp đỡ người khác, đây là sống trong tâm trạng của sự thương người. Khi một người lúc nào cũng nhớ ơn, họ đang sống trong tâm cảnh báo ân. Khi con người đang báo ân, nội tâm của họ cảm thấy vô cùng phong phú. Như tôi hơn một năm nay, cũng đi qua rất nhiều nơi, cuối cùng

cũng có một chút an ủi, cảm thấy trong đời mình rất may mắn, có thể theo cô Dương, theo chú Lô, theo sư trưởng của tôi, theo giáo huấn của các bậc thánh hiền. Tôi là người rất may mắn, nên cũng hy vọng làm một chút việc có thể khiến họ hoan hỷ.

Hơn một năm nay, tuy rất bận rộn, nhưng trái lại tinh thần ngày càng tốt. Nên sống trong sự biết ơn đích thực không giống nhau, khi quay đầu nhìn lại đoạn đường mình đã đi qua, cảm thấy còn có một chút cảm giác dồi dào. Tôi nhớ có một lần cô Dương cho tôi một bao thư, trên đó viết: thầy Thái à, thầy vất vả quá. Khi tôi xem xong liền rơi nước mắt, vì đời này có thể được may mắn như vậy, có thể đi trên con đường phát triển truyền thống văn hóa, cũng là nhờ cô Dương thành tựu cho tôi. Mà trên con đường này, tuy cô không ở bên cạnh tôi, nhưng từng chút từng chút đều rất quan tâm tôi. Nếu không phải cô Dương đành lòng để tôi lại ở Hải Khẩu, tôi sẽ không có cơ hội rèn luyện này. Vì cô Dương đã đem việc hoằng dương truyền thống văn hóa làm trách nhiệm của mình, nên rất nhiều việc đều do cô quyết định. Đem rất nhiều nguyên cảnh phát triển của thời kỳ trước đều quy hoạch thật tốt, tôi chỉ là người làm công tác giảng dạy mà thôi, còn những an bài về sau cô Dương cũng luôn luôn nghĩ cho hàng vạn bối chúng tôi.

Thế nên tôi có thể theo học tập những bậc thiện tri thức này, ân đức này mỗi niệm không bao giờ quên. Để hồi báo các bậc trưởng bối này, phương thức tốt nhất là gì? Y giáo phụng hành. Nên tôi tặng lễ vật cho

chú Lô, có thể chú cũng không thiếu. Quan trọng nhất là chú có thể thấy hàng văn bối chúng tôi, có thể nghe giáo huấn từ nơi chú để lập thân hành đạo, như vậy mới đem đến cho chú an ủi lớn nhất. Thế nên chúng ta lúc nào cũng phải nhớ ân phụ mẫu, lúc nào cũng nhớ ân sư trưởng, lúc nào cũng phải nhớ ân chư vị thánh hiền của mấy ngàn năm nay. Vì vậy mỗi lần tôi xem Câu Chuyện Đức Dục đều khóc không dừng được, giống như bậc thánh triết này đã soi sáng tâm tôi.

Hôm đó tôi đang xem Tổ Tồn đem tất cả những người trong thôn làng cùng đi tỵ nạn, mấy trăm người ông đều chăm sóc. Tự mình thì đi bộ, còn tất cả xe ngựa đều nhường cho người khác. Những gì ông làm khiến các vị trưởng bối trong làng đều nói: Chúng ta tuy tuổi tác đã cao, nhưng đến lúc già còn có thể gặp được Tổ Tồn, gặp được bậc cha mẹ tái thế này, chết cũng không hối tiếc. Tôi đọc đến đây rất cảm động.

Trong xã hội hiện nay, thiếu sót nhất là gì? Chính là sự yêu thương, sự săn sóc. Khi chúng ta chịu theo đuổi chư vị thánh triết này, tin rằng cũng sẽ diễn xuất ra một màn kịch hay như Tổ Tồn vậy. Các bậc thánh triết soi sáng tâm chúng ta, chúng ta nhất định phải học tập theo họ, “ân dục báo, oán dục vọng”. Người và người khó tránh khỏi phát sinh xung đột. Nhưng trước đây chúng ta cũng có nói đến “người đáng ghét nhất định có điểm đáng thương”, họ cũng là chưa học cách làm người mới phát sinh xung đột với chúng ta. Mình cần phải phản tỉnh trước, nếu mình không sai, phải tiến thêm bước nữa là bao dung người khác.

Quý vị không nên đem sai lầm của người khác để trong lòng mình, đó chính là lấy vật dơ nhất của người khác để ở trong tâm linh trong sáng nhất của mình, đó là việc ngu muội nhất.

Khi chúng ta chịu tha thứ cho người khác, đúng ra chính là tha thứ cho chính mình. Khi quý vị mỗi ngày đều đem lỗi lầm người khác để trong lòng mình, như vậy quả thật không dễ chịu. Nên phải không nhớ điều ác cũ, không oán người ác. Đối với những xung đột đã phát sinh, chúng ta không nên để mãi trong lòng. Vì khi quý vị để oán hận trong lòng, đối phương có cảm nhận được chẳng? Có thể chẳng? được chẳng? Có thể. Quý vị xem khi quý vị có oán khí, có biểu hiện ra trên mắt chẳng? Có biểu cảm chẳng? Nhất định có, “Thành ư trung, hình ư ngoại”. Tâm không thành, đương nhiên cũng biểu hiện ra bên ngoài.

Khi quý vị không buông được oán hận này, quan hệ giữa hai người nhất định ngày càng xa, như vậy cũng không tốt, vì dù sao thì cũng phải sáng tối sống bên nhau. Hoặc là thường ở trong công ty, đều phải gặp nhau. Khi hai người không thể tiếp nhận lẫn nhau, rất có thể ảnh hưởng đến sự hài hòa của cả gia đình hay một đoàn thể, sao lại phải khổ như vậy?

Tôi có một vị trưởng bối, vì ông rất có tài hoa, nên trong công ty rất nhiều việc đều nhờ ông làm. Vì thể hiện rất tốt, nên ông ta đạt được rất nhiều phần thưởng, và vô tình đã tạo nên sự đố kỵ cho các đồng sự khác. Vị trưởng bối này nói, làm cho người khác đố kỵ là quang vinh, vì

có bản lĩnh mới bị người khác đổ ky, nên không cần nổi giận. Tiếp theo ông ta lại nói, có một người bạn phê bình ông rất nghiêm trọng, nhưng ông cũng không để trong lòng. Không ngờ người bạn này có một việc mà không ai muốn giúp đỡ, đúng lúc vị trưởng bối này có năng lực này, nên đã chủ động giúp anh ta. Khi làm ra động tác này, đối phương như thế nào? Rất hổ thẹn, hổ thẹn đối với những việc mình làm trước đây, sau đó hai người này trở thành bạn tốt, “oan gia nên giải không nên kết”. Mà sau khi thật sự kết giao, mới thấu hiểu được một người thường phê bình người khác, chính là nội tâm không bình lặng.

Tâm họ vì sao không bình lặng? Có thể trong quá trình trưởng thành, hoặc là gia đình hiện tại khiến tâm họ không sao lắng đọng được. Đều là do nội tâm có rất nhiều đau khổ mà không loại trừ được. Nhờ vị trưởng bối này của tôi không có tâm địa như anh ta, lại chủ động giúp đỡ anh ta, tình nghĩa này hóa giải được trở ngại đó. Tiến thêm bước nữa có thể dẫn dắt và giúp đỡ anh ta trong quan niệm tư tưởng. Thế nên chúng ta có duyên thiên lý đến tương hội, bất luận là thiện duyên hay ác duyên, chỉ cần tâm chúng ta giữ được sự bình đẳng, từ bi, tin rằng mặc dù ác duyên cũng sẽ chuyển thành thiện duyên. Vì vậy phải làm được oán thân bình đẳng, thật sự làm được oán thân bình đẳng, mới khiến người khác tâm phục khẩu phục.

Chúng ta xem câu thành ngữ này, để ai trước tiên? Oán. Oán thân bình đẳng, thế nên phải mở rộng tâm mình, “ân dục báo, oán dục

vong”. Thật ra chúng ta rất nhiều chấp trước, chỉ cần một niệm chuyển, lập tức từ chấp trước trở thành trí tuệ. Vậy nên con người cần phải thay đổi ý niệm, chúng ta nên cảm tạ người tổn thương mình, vì họ đã rèn luyện tâm trí của chúng ta. Cảm tạ người lừa gạt chúng ta, vì họ làm tăng tiến kiến thức của chúng ta. Cảm ơn người làm chướng ngại chúng ta, vì họ làm năng lực chúng ta mạnh mẽ hơn. Cảm ơn người vứt bỏ chúng ta, vì họ hướng dẫn chúng ta biết cách độc lập.

Cuộc đời quý vị có thể nương tựa vào ai cho đến khi già? Không thể. Nương tựa ở đây không phải nương tựa trên mặt nhục thể. Một người phải có trưởng thành về tâm trí, suốt cuộc đời của quý vị điều cần phải nương tựa nhất, chính là trí tuệ chân thật của mình. Nên cảm tạ người khiển trách chúng ta, người mắng chửi chúng ta, vì họ làm tăng trưởng định tuệ của chúng ta. Thế nên “phụ mẫu giáo, tu kinh thánh. Phụ mẫu trách, tu thuận thừa”. Đây không chỉ là cha mẹ, mà tất cả mọi người, khi họ khiển trách chúng ta, chúng ta đều có thể khiêm tốn rửa tai lắng nghe. Như vậy đạo đức học vấn của quý vị đều đang nâng cao.

Khi một người thay đổi một niệm, tất cả phiền não đều có thể biến thành trí tuệ. Cũng do quý vị có thể chuyển được những người tổn thương, lừa gạt, những người chướng ngại quý vị, đột nhiên đối với quý vị như thế nào? Rất kinh ngạc. Thêm bước nữa là rất khâm phục quý vị, người ta có thể đạt đến trình độ tu dưỡng này, rốt cuộc quý vị đã học với ai? Như vậy quý vị có thể đem Đệ Tử Quy giới thiệu cho họ. Chúng

ta phải dát vàng lên trên mặt của các bậc thánh hiền, chứ đừng không chịu đựng được, rồi trở thành một kiểu kiến thức như họ. Cuối cùng đối phương lại nói: Còn nói là học Đệ Tử Quy cái gì? Như vậy thì quả thật rất phiền phức, vậy nên oán cần phải quên.

“Báo oán đoản, báo ân trường”. “Báo ân đoản” không phải là báo thật sự, là đem ý niệm oán hận này nhanh chóng chuyển đổi. “Báo ân trường”, trường không phải là chỉ thời gian, là chỉ sự trường cửu. Làm sao có thể báo hết được ân cha mẹ, làm sao có thể báo hết được ân đức sư trưởng. Chúng ta đối với những ân đức này đều phải cúc cung tận tụy đến chết mới thôi. Khi tôi nói câu này, quý vị có đột nhiên lóe sáng chẳng? Vì lúc học cao trung tôi lóe sáng hai lần, đã nói với chư vị rồi đúng không?

Lần đầu tiên là nghe Nhạc Dương Lâu Ký của Phạm Trọng Yên. “Trước là lo nỗi lo của thiên hạ, sau mới vui cái vui của thiên hạ”, nghe như vậy đột nhiên tôi lóe ánh sáng khoảng năm đến mười giây, rồi lại tiếp tục hôn trầm, vì tôi đối với thể văn cổ không thông suốt lắm. Và khi đang học Xuất Sư Biểu, đột nhiên nhìn thấy câu này của Khổng Minh “cúc cung tận tụy đến chết mới thôi”, đột nhiên trong đầu lại lóe ánh sáng. Nhưng ánh sáng này phải duy trì lâu dài mới được, nên gặp được giáo huấn của thánh hiền không nên bỏ lỡ. Tôi thật sự không thể bỏ lỡ, bỏ lỡ rất khó chịu, quanh lại một vòng phải hơn mười năm. Tuy lúc đó mới mười mấy tuổi, nhưng thanh niên mười mấy tuổi còn “vi phú tâm

từ cưỡng thuyết sầu”, còn phải nắm bắt rất nhiều cảm nhận đau khổ, vì không hiểu sự lý. Nên hát những bài tình ca đó, cũng hát một cách đau khổ vạn phần. Không ai hướng dẫn, nên tuổi xuân tốt đẹp như thế đều lãng phí hết.

Thế nên con người đều có nhân duyên, có nhân duyên rất sâu với những bậc thánh nhân này. Nên tôi nói với các bạn, tôi nói giả như có đời trước, tôi nhất định làm binh sĩ bưng cơm giúp Khổng Minh. Vì nhìn thấy thừa tướng ăn ngày càng ít, nên rất đau lòng. Khi tôi xem Tam Quốc Diễn Nghĩa, thấy Khổng Minh cầm viết cũng không vững, sĩ binh bưng cơm cho ông ăn, ông cũng không ăn, tôi xem đến cảnh tượng đó cảm thấy rất thương tâm. Nên các bậc thánh nhân, dùng chân thành của họ diễn ra những màn kịch hay nay, chúng ta nhất định phải cố gắng học tập họ, đây là “báo ân trường”. Vì có những ân đức này, mới có thể khiến nhân sinh của chúng ta đi đến một phương hướng tốt đẹp như thế, chỉ cần không có họ sẽ không có chúng ta. Giữ được thái độ như thế, chúng ta sẽ tận tâm tận lực làm tròn bổn phận của mình, khiến những người có ân với chúng ta đều có thể hoan hỷ thấy chúng ta trưởng thành và nhìn thấy cuộc đời của chúng ta.

Chúng ta đọc câu kinh văn tiếp theo. “Đãi tỳ bộc, thân quý đoan, tuy quý đoan, từ nhi khoan. Thế phục nhân, tâm bất nhiên, lý phục nhân, phương vô ngôn”. “Đãi tỳ bộc, thân quý đoan”, chúng ta giải thích rộng hai chữ tỳ bộc này. Ví dụ trong gia đình chúng ta có một số nhân công,

đều coi như là trong phạm vi này. Đương nhiên họ bỏ sức lực của mình ra, chúng ta cũng nên tôn trọng công sức của họ.

Khi trong nhà có người làm, cũng nên dạy con cái đối đãi với những người làm này như trưởng bối. Không nên để con cái từ nhỏ đã coi thường người khác, như vậy không thể kiến lập tâm bình đẳng, tâm cung kính cho chúng được, nên phải cẩn thận. Cho dù là tài xế lái xe, bọn trẻ cũng phải xưng họ là gì? Là chú, là bác để không mất sự cung kính. Có thể ở trong một gia đình, đều là nhân duyên khó được, chúng ta đều phải thông cảm nhiều và chăm sóc lẫn nhau.

Ví dụ sắp đến tết, phần lớn dâu, con, cháu đều trở về. Hiện nay vì rất nhiều phụ nữ đều làm công chức, nên bình thường họ cũng rất bận rộn. Vì bận rộn cũng đã rất mệt, thật không dễ mới được nghỉ tết, trở lại phải như thế nào? Càng mệt. Thậm chí lượng công việc đó còn nhiều hơn bình thường đi làm. Cho dù chúng ta làm mẹ chồng, cũng phải có sự đồng tình với nỗi vất vả của dâu con. Không thể nói cô ta là dâu con thì phải làm, cũng phải nhìn tình huống mà định đoạt.

Ví dụ bây giờ muốn nhờ người nấu cơm giao thừa cũng rất phương tiện, giả dụ con dâu rất mệt, thì nên kêu vài món cơm canh để cùng nhau đoàn viên, như vậy mọi người đều rất nhẹ nhàng thoải mái. Con dâu cũng cảm thấy, người mẹ chồng này thật biết nghĩ cho mình. Quý vị thương họ, họ sẽ thương yêu quý vị. Người biết thương người liền được người thương, người biết kính người khác thì được người khác

kính yêu. Thật ra sự giao tiếp hòa hợp giữa người với người có khó chẳng? Đâu đến nỗi quá phức tạp, chỉ là chúng ta quá để tâm đến chuyện vụn vặt. Đương nhiên khi mẹ chồng làm ra những việc rất thông cảm cho con dâu, người con dâu cũng nên như thế nào? Miệng phải ngọt một chút.

Quý vị đang đi bên ngoài, đúng lúc mẹ chồng cũng ở đó, quý vị liền nói với những người thân bạn bè này, mẹ chồng tôi thật tốt, đều giúp tôi làm như vậy, như vậy, như vậy. Mẹ chồng nghe được sẽ như thế nào? Rất vui, đây gọi là một câu nói ngọt ngào. Mọi người đều nói tốt với nhau sẽ hoan hỷ lẫn nhau, giúp đỡ lẫn nhau.

Tiết học hôm nay chúng ta tạm dừng ở đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 37

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 38

Chào tất cả mọi người! Hôm nay chúng ta học tiếp bài học hôm qua, chúng ta đề cập đến “đãi tỳ bặc, thân quý đoan, tuy quý đoan, từ nhi khoan. Thế phục nhân, tâm bất nhiên, lý phục nhân, phương vô ngôn”.

Hôm qua chúng ta cũng đề cập đến, có nhân duyên mới tương hội. Có thể cùng ở dưới một mái nhà, cùng nhau làm việc đều là nhân duyên rất khó được, thế nên chúng ta đối với những nhân viên, những người làm đều có thể quan tâm, yêu thương. Đối với bọn trẻ chúng ta cũng nên dạy chúng biết cung kính đối với những nhân viên, người làm. Nên xưng họ là “chú Trần, dì Trần”, khiến tâm hồn bọn trẻ từ nhỏ đều có thể cung kính với tất cả các bậc trưởng bối.

Vào thời nhà Hán có một thư sinh tên Lưu Khoan. Chúng ta nhìn thấy cái tên cũng có thể hiểu được tánh cách của người này, rất khoan hồng độ lượng. Từ nhỏ cha đã kỳ vọng ông được như vậy, nên tánh khí ông rất tốt. Người nhà ông muốn thử nghiệm xem, rốt cuộc ông có nổi nóng hay không, nên căn dặn người làm bưng vào cho ông một tách trà nóng. Khi bưng vào cố ý làm đổ, lúc đó Lưu Khoan đang mang triều phục, chuẩn bị lên triều buổi sáng, không ngờ ly trà nóng này đổ trên người ông. Phản ứng đầu tiên của Lưu Khoan là nói, tay của người có bị nóng chẳng?

Khi một người có đức hạnh như vậy, tin rằng gia đình họ sẽ như thế nào? Vô cùng hòa thuận an vui, và học theo đức hạnh của ông ta. Mà ông ta lại là quan lớn trong triều, cũng ảnh hưởng đến tất cả triều đình, ảnh hưởng toàn bộ nhân tâm, đây là “tuy quý đoan, từ nhi khoan”. Chúng ta nên thấu hiểu chữ quý này, tuyệt đối không chỉ có địa vị mà

thôi. Vì đằng sau địa vị còn có một thực chất quan trọng hơn, đó chính là bốn phận.

Khi chúng ta càng có địa vị, thì trách nhiệm gánh vác đối với xã hội càng nặng, chúng ta càng nên thận trọng dè dặt. Lúc nào cũng lãnh hội được nhu cầu của thuộc hạ và nhân dân, chúng ta mới không cô phụ địa vị này. Khi lúc nào chúng ta cũng giữ tâm như vậy, mới thật sự khế nhập ý nghĩa chân thật của phú quý. Trước đây chúng ta cũng đề cập đến thế nào là quý? “Nhân kính giả quý”, khi tất cả mọi người thật lòng cung kính quý vị, đây mới thật sự là quý nhân.

Rất nhiều người đến làm trong gia đình chúng ta, gia cảnh của họ đều hơi khốn khổ, khó khăn. Khi họ vào gia đình chúng ta, ngoài việc cho họ tình thương yêu ra, còn có một điểm rất quan trọng, đó là cố gắng giáo dục họ. Có người mới mười ba mười bốn tuổi, không có cơ hội đọc nhiều sách, chúng ta nhanh chóng đem kinh điển thánh hiền dạy cho họ, vì sau này họ còn phải làm cha, làm mẹ. Khi họ có tư tưởng quan niệm đúng đắn, tin rằng cuộc đời của họ như thế nào? Nhất định sẽ thay đổi. Gia đình họ sau này, nhất định phát triển tốt đẹp. Nên thực tế mà nói, chỉ cần chúng ta chịu dụng tâm, có thể khiến sinh mạng của người bên cạnh bắt đầu phát quang, bắt đầu phát nhiệt. Đợi khi nhân duyên đã hết, rời khỏi gia đình này, tin rằng họ thường nhớ lại đoạn thời gian này, cũng cảm thấy trong lòng rất ấm áp, và rất biết ơn. Nên thiện phải có trước sau, để khi kết thúc mỗi đoạn nhân duyên, đều có

hồi ức vô cùng tốt đẹp, đây là “đãi tỳ bộc, thân quý đoan, tuy quý đoan, từ nhi khoan”.

Nếu như người thuê nhà của chúng ta, người thuê nhà là xây dựng trên quan hệ nào? Quan hệ tiền bạc. Nhưng cùng ở dưới một mái nhà như nhau, nên khi gặp mặt nên có ba phần tình cảm mới tốt. Giả dụ chỉ là kiến lập trên cơ sở tiền bạc, nên khi gặp nhau đều không chào hỏi, như vậy được chăng? Như vậy họ rất dễ sinh bệnh, quý vị cũng sẽ sinh bệnh, nên chúng ta phải biết quý trọng nhân duyên này. Ví dụ có thức ăn gì ngon, có đồ mặc đẹp, chúng ta chủ động tặng họ một phần, tin rằng họ cũng cảm thấy rất ấm áp, dù sao họ đa phần đều là người rời xa quê hương. Khi chúng ta quan tâm như vậy, là có thể thực hiện giáo huấn của thánh hiền, người trong bốn biển đều là anh em. Quý vị có tâm rộng rãi như thế, sau này quý vị đi đến đâu tin rằng cũng có rất nhiều người xem quý vị như anh em, đối đãi với quý vị như người nhà vậy.

Câu tiếp theo “Thế phục nhân, tâm bất nhiên, lý phục nhân, phương vô ngôn”. Nếu chúng ta dùng quyền thế, dùng địa vị để chèn ép người khác, trong lòng của họ sẽ không phục. Tuy ngoài mặt đối với chúng ta rất cung kính, nhưng khi rời khỏi tầm nhìn của họ, thì như thế nào? Có thể sắc mặt họ lập tức thay đổi, bắt đầu chỉ trích, mắng chúng ta. Nếu chúng ta tôn trọng người khác cũng bằng vẻ mặt bên ngoài, như vậy chúng ta cũng nên phản tỉnh. Vì tôn trọng như vậy là rất phù hoa không

thật, chỉ tỏ vẻ bên ngoài, nhân sinh phải theo đuổi điều thực tế hơn, chân thực hơn.

Có một đứa bé nói: Khi mẹ đánh tôi_tức là suốt quá trình từ nhỏ cho đến trưởng thành_mẹ đánh tôi tôi đều quên hết, nhưng ba đánh tôi tôi đều nhớ rất rõ ràng. Cùng trách phạt như nhau, vì sao lại khác biệt quá nhiều như vậy? Vì sao? Mẹ đánh nó, động cơ là gì? Là yêu thương nó, là quản giáo nó, nên khi đánh xong trong lòng nó hiểu rõ là mình đã sai, nên sẽ thay đổi. Nhưng ba đánh nó, xuất phát điểm không nhất định muốn giáo dục nó, mà là như thế nào? Có thể khi nổi nóng liền đánh nó một trận, nên trong lòng nó không phục, nên mỗi lần đánh nó ghi nhớ rất rõ. Nên bọn trẻ cũng rất rõ ràng, rốt cuộc chúng ta dùng thái độ nào đối với chúng, chúng đều tiếp nhận một cách rõ ràng. Nên phải “lý phục nhân, phương vô ngôn”, gia đình cũng như vậy.

Trong khi chúng ta làm việc, ở trong xí nghiệp cũng như vậy, nên người lãnh đạo cũng phải có quy cũ nhất định. Không thể hôm nay quý vị thích người này thì dùng họ. Hôm nay không thích người này, mặc dù họ có năng lực, quý vị cũng áp đảo người ta. Lấy thế chế phục người như vậy, không cách nào thắng được sự ủng hộ của nhân tâm. Nên tuân theo đạo lý “lý phục nhân, phương vô ngôn”, phải dùng bình đẳng, mới có thể khiến nhân tâm ôn hòa. Phải dùng sự quan tâm, phải dùng sự kính yêu, mới có thể khiến nếp sống của toàn xã hội ngày càng hòa thuận.

Nhìn chung mấy ngàn năm lịch sử Trung quốc, chỉ cần dùng quyền thế, dùng vũ lực để đánh thiên hạ, thời gian của triều đại đó đều như thế nào? Không lâu dài. Còn triều đại lấy đạo đức, hiếu để để giáo hóa nhân dân, lấy thân mình làm gương, lịch sử của nó đều rất lâu dài, đối với hậu thế còn ảnh hưởng rất sâu sắc. Chúng ta thử xem triều đại dài nhất của Trung quốc là triều đại nào? Triều nhà Chu, chính là lấy đức trị thiên hạ, đây là “lý phục nhận”. Còn dùng vũ lực đánh thiên hạ như triều đại nhà Tần chỉ có mấy mươi năm, thì như thế nào? Liền bị lật đổ. Từ trong lịch sử, chúng ta có thể học được, lấy đó làm gương, muốn cho gia đình và sự nghiệp tồn tại lâu dài, nhất định phải dùng đạo đức, tuyệt đối phải dùng lý trí mới có thể thắng được nhân tâm. Lịch sử có thể khiến chúng ta xem xét việc quá khứ và đoán biết được tương lai, không nên để cuộc đời đập lên vết xe đổ của cổ nhân. Như vậy mới không cô phụ tổ tông để lại Nhị Ngũ Thập Sử cho chúng ta, để giúp ích cho cuộc đời. Đây là câu kinh văn cuối cùng trong Phiếm Ái Chúng. Phiếm Ái Chúng dùng danh từ hiện nay gọi là Nhân Tế Quan Hệ Học, làm sao để xử lý tốt quan hệ giữa con người với con người? Chính là thực hành giáo huấn trong phần Phiếm Ái Chúng của Đệ Tử Quy.

Thật ra muốn thương yêu người khác, tất nhiên cũng phải bắt đầu đặt nền móng từ cơ sở của hiếu để. Có ai trong chớp mắt đã có thể yêu thương tất cả mọi người? Nhất định bắt đầu học tập quan tâm người khác, trả giá cho người khác từ gia đình. Nên trong Luận Ngữ Khổng Tử

mới đề cập đến “Hiếu để đã giả, kỳ vi nhân chi bổn dĩ”. Tất cả năng lực quan hệ với người, tất nhiên đều xuất phát từ gia đình. Xây dựng nhân cách của một người, mấu chốt vẫn ở trong gia đình, nên chúng ta làm cha mẹ nhất định phải rất cẩn thận. Vì giáo dục gia đình thay đổi biến hóa hằng ngày.

Chúng ta đem quan hệ giữa người với người sửa đổi thành một chữ “nhường”, nhường của lễ nhường, “nhường tắc hữu dư, tranh tắc bất túc”. Giao tiếp giữa người với người nếu có thể lễ nhường, lễ nhường là khoảng cách tốt đẹp nhất giữa người với người. Khi quý vị gặp được người bạn lễ phép, cảm nhận của quý vị như thế nào? Rất dễ chịu, rất hoan hỷ. Nên lễ là khoảng cách rất ưu mỹ giữa người với người. Mặc dù người có thân đến đâu, hoặc là vợ chồng, là cha con cũng nên lấy lễ đối đãi nhau, không thể vì quá thân mà không tôn trọng họ. Ví dụ như khi bước vào cửa, chưa gõ cửa đã bước vào. Một hai lần họ có thể chấp nhận, nhưng nhiều lần thì như thế nào? Có thể sự giận giữ sẽ nổi lên, nên dù người có thân đến đâu cũng phải tôn trọng, cũng phải lấy lễ đối đãi nhau, duy trì cự ly ưu mỹ này.

Khi bọn trẻ, khi một người từ nhỏ biết cách lấy lễ đối đãi nhau, họ sẽ trở thành một người có chừng mực. Thế nên học lễ quan trọng nhất_ thật ra toàn bộ giáo huấn trong Đệ Tử Quy cũng đều là dùng lễ một cách xuyên suốt. Cung kính đối với cha mẹ chính là “nhập tắc hiếu”, cũng là lễ. Tiếp theo “xuất tắc để”, huynh đệ hữu ái, tôn kính

trường bối, cũng là gì? Cũng là lễ. Còn bộ phận của “cẩn”, đối với vật phẩm cũng phải biết thương tiếc, cũng phải đem vật để ở vị trí cố định, không được lãng phí thực vật. Khi ăn uống, không được kén chọn. Nên đây là dùng thái độ lễ phép đối đãi với thực vật.

Tiếp đến “phàm xuất ngôn, tín vi tiên”, trong ngôn ngữ của chúng ta, đối với người khác phải có lễ phép. Những gì nói ra đều phải thực hành, nếu không rất thất tín, rất thất lễ. Trong Nhạc Kinh nói “lễ giả thiên địa chi tự dã”, nên “lễ” của lễ phép cũng tương thông với đạo lý. Tục ngữ nói: Có lý đi khắp thiên hạ, tức là giữa người với người, có quy luật vô cùng tự nhiên. Chúng ta không thể vượt qua quy luật đó, nếu không sẽ phát sinh xung đột.

“Phiếm ái chúng” cũng là thái độ lễ phép. Tiếp theo ở sau là “thân nhân, dư lực học văn”. Đương nhiên đối với nhân đức, đối với thầy cô giáo nhất định phải lấy lễ đối đãi. Đối với học vấn, chúng ta cũng phải đối đãi cung kính. Có câu một phần thành kính được một phần lợi ích, mười phần thành kính được mười phần lợi ích. Bản chất của lễ chính là tâm cung kính, mà tâm cung kính chính là bản thiện của chúng ta, chính là chân tâm của chúng ta, nên cần phải học lễ nhường.

Trong giao tiếp giữa người với người còn phải học nhẫn nhường. Chúng ta xem chữ “nhẫn” này, một cây dao, còn có cái gì? Một chữ tâm, đây là chữ hội ý. Tượng trưng công phu của nhẫn phải đạt đến cảnh giới nào? Người ta lấy dao để trước ngực quý vị, quý vị cũng bắt

động. Đây không phải thật sự cầm một cây dao sắc để trước ngực quý vị, lưỡi dao sắc bén này giống như ngôn từ sắc bén của con người, họ dùng lời nói châm chọc, hũy báng chúng ta. Lúc này quý vị cũng phải nhẫn, vì chúng ta phải hiểu được, những phản ứng của cảm xúc này đều chỉ là tạm thời, chúng ta không nên tính toán với họ, nên có thái độ bao dung.

Có câu châm ngôn nói: “dĩ thứ kỷ chi tâm thứ nhân, tắc toàn giao; dĩ trách nhân chi tâm trách kỷ, tắc quả quá”. Thật ra rất nhiều thái độ thay đổi trong một niệm, có thể là từ địa ngục đến thiên đường. “Nhân đồng thứ tâm, tâm đồng thứ lý”, mỗi ngày chúng ta tha thứ cho mình bao nhiêu lần? Rất nhiều lần. Nhưng người khác phạm sai lầm, chúng ta lại không khống chế được cảm xúc. Đổi một góc độ khác, lấy tâm khoan thứ chính mình để khoan thứ người khác, như vậy người khác tiếp xúc với chúng ta, cảm thấy rất thoải mái, không có áp lực, nên có thể bảo toàn tình hữu nghị, có thể giao tiếp rất nhiều bạn bè.

Nếu trách người, có thể chúng ta mỗi ngày đều nhìn thấy người khác có rất nhiều lỗi lầm. Dùng thái độ đó, thái độ chỉ trích người khác trở lại yêu cầu chính mình, như vậy đức hạnh chúng ta sẽ tiến bộ rất nhanh, lại có thể ít phạm sai lầm. Nên trong nhẫn nhường quan trọng nhất phải có tâm khoan thứ. Tử Cống từng hỏi Khổng Tử, thưa thầy! Có chữ nào có thể phụng hành suốt đời? Khổng tử liền đưa ra chữ “thứ” này, thứ của khoan thứ.

Thật ra thứ và nhân của nhân ái ý nghĩa hoàn toàn đương đồng. “Thứ giả như kỳ tâm”, ở trên một chữ “như”, bên dưới một chữ “tâm”, tức là luôn đứng trên góc độ của họ để nghĩ, tự nhiên giải quyết được rất nhiều xung đột. Nhẫn nhường có thể “hóa can qua thứ khí ư vô hình”, tục ngữ nói: nhẫn một chốc gió yên sóng lặng, lùi một bước biển rộng trời cao. Thật ra trong khi nhẫn, chúng ta đã mở rộng khí độ của mình, liền có thể làm được “lý phục nhân, phương vô ngôn”, cũng thức tỉnh tâm hổ thẹn của đối phương. Vì dù sao khi con người nổi giận, thường đều là bị tình cảm hóa vấn đề. Đợi khi họ tỉnh tâm lại, sẽ cảm thấy mình vô lý. Nên nhẫn sẽ làm lộ ra đức hạnh của chính mình, cũng lộ ra sự hổ thẹn của đối phương, mà còn duy trì được quan hệ của hai bên. Bất luận người thân hay là bạn bè, nhân duyên này không dễ có được. Không nên để giao tình bao nhiêu năm, nay vì một lời nói làm đau lòng đối phương, kết quả tình cảm ấm áp đều mất hết, như vậy là không tốt.

Nên lúc này chúng ta phải nghĩ đến “ngôn ngữ nhân, phần tự miễn, phần tư nan”. Nhất định phải giữ được cảm xúc, giữ được tính khí. Đây là sự giao tiếp giữa người và người, ngoài việc phải lễ nhường, còn phải nhẫn nhường, thêm nữa là cần phải khiêm nhường. Khi chúng ta hiểu được khiêm tốn, người khác như tắm ngọn gió xuân. Trái lại khi chúng ta có tiền, có tài hoa thì rất tự đắc, phần ngạo khí đó khiến thân hữu bên cạnh cảm thấy rất có áp lực.

Quý vị xem chúng ta lúc nhỏ, một vài bạn đồng học kiểm tra xong, thành tích của bạn rất tốt, nói với chúng ta: Mình về nhà không học bài đã thi được như vậy rồi. Còn tôi về nhà học gần chết, mà làm bài cũng không tốt bằng họ, họ lại nói với quý vị: Tôi về nhà chỉ chơi, không học bài. Thái độ như vậy có được chăng? Không được. Người khác thất ý, quý vị lại lớn tiếng kể về chuyện đặc ý của mình, khiến người ta rất mất mặt. Ngạo khí này đẽ bẽp người khác, làm thương tổn ấn tượng tốt, quan hệ tốt giữa người với người, thế nên khiêm nhường cũng rất quan trọng. Khiêm nhường có thể chừa đất sống cho người khác, không nên khiến người khác cảm thấy thấp bé hơn quý vị, quả thật không dễ chịu. Ngoài việc có thể khiến người ta dễ chịu ra, chúng ta khiêm tốn sẽ học hỏi được nhiều thứ, có thể đạt được nhiều trưởng bối đề bạt chúng ta, hướng dẫn chúng ta, nên “khiêm” có rất nhiều lợi ích. Trong Kinh Dịch nói: “Thiên qua lục hào giai kiệt”, khi chúng ta luôn dấu tài dấu nghề, luôn để đất sống cho người khác, dần dần sẽ trở thành một người luôn biết nghĩ cho người khác.

Khi chúng ta nói với bọn trẻ từ nhỏ về lễ nhường, chúng sẽ trở thành một người rất có chừng mực. Nói với chúng phải biết nhường, chúng có thể sống rất hòa thuận với mọi người, không phát sinh xung đột. Dạy chúng khiêm nhường, chúng sẽ luôn khiêm tốn, biết nghĩ cho người khác, chừa đất sống cho người khác. Vì vậy không nên tranh giành_ tranh giành nhất định từ tranh giành biến thành gì? Đấu

tranh, tiếp đến là chiến tranh. Còn nhường có thể thắng được tình hữu nghị, tranh tất nhiên là kiến lập kẻ địch. Đến sau cùng có thể phần lớn tinh lực của cuộc đời, đều hao vào đâu? Làm sao để ngăn cản người khác đến tổn thương mình, như vậy quả thật quá mệt.

Tiếp theo chúng ta đi vào phần thứ sáu “thân nhân”. Thân là thân cận, có nghĩa là học tập. Thân cận người nhân đức, một người muốn thành tựu học vấn, có hai yếu tố tiên quyết. Một là thầy cô giáo tốt, hai là bạn tốt. Thầy cô giáo tốt chỉ đường giúp chúng ta, đem những giáo huấn quan trọng nói cho chúng ta. Bạn tốt có thể dìu dắt lẫn nhau, nhắc nhở lẫn nhau. Có thể “thiện tương khuyên, đức giai kiến”, có thể “văn dự khủng, văn quá hân”. Thái độ đó nhất định đạt được “trực lượng sĩ, tiệm tướng thân”.

Quý vị thấy vấn đề của nhân sinh phải chăng Đệ Tử Quy có thể giải quyết được tất cả? Sau này quý vị đối mặt với bạn bè, họ muốn hỏi quý vị về vấn đề nhân sinh, quý vị có căng thẳng chẳng? Đừng căng thẳng, một cuốn Đệ Tử Quy bảo đảm quý vị không có gì phải lo lắng, tin tưởng được chẳng? Phải đầy đủ lòng tin. Hôm đó có người hỏi, vợ chồng sống với nhau không tốt phải làm sao? Bây giờ quý vị phải giúp họ, vợ chồng sống với nhau không tốt phải như thế nào? Nếu quý vị nói ra câu đó, họ lại không biết, dùng quan niệm nào để dẫn dắt họ hóa giải xung đột giữa vợ chồng, “ân dục báo, oán dục vọng” . Nghĩa là đều nghĩ đến oán nên mới ồn ào, còn nếu lúc nào cũng nghĩ đến công lao của đối phương

trong thời gian này, thì nổi giận này lắng bớt một nửa, “tương gia nhân, tiên vấn kỷ”. Không nên cứ yêu cầu người khác, vậy chính mình làm được bao nhiêu? “Ngôn ngữ nhẫn, phần tự miễn, thân hữu quá, gián sử cánh, di ngô sắc”. Khi nói chuyện, sắc mặt khó coi thì ai chịu được, như vậy nhất định xảy ra xung đột.

Khi đọc mấy câu kinh văn ra, họ có thể phản tỉnh chính mình, dần dần thấu hiểu được vấn đề khó khăn này. Nếu họ không phản tỉnh chính mình, bảo đảm bài toán này như thế nào? Không giải được. Thế nên cương lĩnh của đạo lý nhân sinh đều bao hàm trong Đệ Tử Quy. Chỉ cần thâm nhập vào Đệ Tử Quy, đích thực thấu hiểu và hành trì đều tương ứng, sẽ khai trí tuệ.

Trong quan hệ thầy trò, trong quan hệ bạn đồng học, chúng ta cũng phải nắm bắt “thiện tương khuyên, đức giai kiến”. Đối diện với thái độ của thầy cô giáo, làm sao để học tập thầy cô giáo? “Phụ mẫu hô, ưng vật hoãn, phụ mẫu mạng, hành vật lại”. Sách mà thầy cô giáo dạy chúng ta đọc, có thể giảm bớt đi chẳng? Không được. Chỉ cần là lời của thầy cô giáo, phải nhanh chóng thực hành, không nên kéo dài. Vì kéo dài như vậy trong thời đại này rất khó làm thầy, rất sợ kết oán thù với học sinh. Xem quý vị có ý muốn không cao, họ rất tôn kính quý vị, để khỏi như thế nào? Để tránh đắc tội quý vị. Nhưng giả như quý vị y giáo phụng hành, sư trưởng nhất định tận tâm tận lực dạy quý vị.

Thế nên chỉ cần chúng ta đem thái độ của chữ hiếu trong “Nhập tắc hiếu” để đối đãi sư trưởng, như vậy tự tánh lương thiện của chúng ta liền hiển lộ ra, lý trí của chúng ta cũng có thể mau chóng thành lập. Khi chúng ta đối với thầy cô giáo là hiếu tâm chí thành, tâm cung kính, thì tự tánh lương thiện và trí tuệ của chúng ta khai mở rất nhanh.

Chúng ta có hai loại tinh thần quan trọng nhất, chính là hiếu đạo và sư đạo. Mà sư đạo cũng kiến lập trên nền móng của hiếu đạo, có câu: “Phu hiếu, đức chi bốn dã”, căn bản của đạo đức là hiếu. Người hiếu thảo cha mẹ, họ nhất định hy vọng mình thành tựu để dương danh hậu thế, khiến cha mẹ nở mặt. Họ đối với sư trưởng, nhất định cũng rất cung kính.

Trước đây chúng ta cũng đã đề cập đến sự hợp tác của phụ huynh và thầy cô giáo. Cha mẹ và thầy cô giáo phối hợp mật thiết, có thể giáo dục bọn trẻ một cách tốt đẹp hơn. Hiện nay tình trạng phối hợp giữa phụ huynh và học sinh có tốt chăng? Thứ nhất nhận thức của gia trưởng đối với tính nghiêm trọng của giáo dục gia đình chưa đủ, nên cảm thấy dạy bọn trẻ là việc của ai? Việc của thầy cô giáo. Lại do quá nuông chiều bọn trẻ, nên khi ở trường phát sinh chuyện gì, ví dụ thầy cô giáo hay mắng đứa bé này, đứa bé về nhà cũng không biết thuật lại như thế nào. Gia trưởng vừa nghe liền nổi trận lôi đình, đi tìm ai? Tìm thầy cô giáo còn được, còn có thể hiểu được tình hình thực tế. Trực tiếp tìm hiệu trưởng, càng làm cho sự việc thêm phức tạp, vì hiệu

trưởng cũng không ở hiện trường. Mà có thể thầy cô giáo mới đầu cũng muốn răn dạy và quở mắng con quý vị là muốn sửa đổi chúng. Có thể sơ tâm của họ là vì muốn tốt cho con quý vị, nhưng quý vị làm ra động tác này, có thể hiệu trưởng muốn gặp họ nói chuyện, khiến nhiệt huyết của họ đều bị dập tắt, ảnh hưởng tâm cảnh của thầy cô giáo. Còn phiền phức hơn là ảnh hưởng đến thái độ của bọn trẻ đối với thầy cô giáo, mà trong sự nghiệp học hành là một phần thành kính được một phần lợi ích.

Khi bọn trẻ thấy cha mẹ động một tí là đi tố cáo thầy cô giáo, như vậy chúng có tôn kính thầy cô giáo chăng? Điều đó không thể. Khi thầy cô giáo không giám dạy, thì bọn trẻ làm sao có đức được, làm sao có hiếu được? Đây là một ác tính tuần hoàn. Đương nhiên khi chúng ta làm thầy cô giáo, cũng phải biết phản tỉnh, tuyệt đối không thể đi cầu bọn trẻ, gia trưởng đều phải rất tôn trọng chúng ta, hiện nay không thể cầu điều này. Vì sư đạo đã suy thoái, nên nói như thế nào? Như tôi thi đậu trường sư phạm rồi đi dạy, gặp rất nhiều bạn bè, câu đầu tiên họ hỏi tôi là gì? Tiền lương một tháng anh được bao nhiêu? Có sư đạo chăng? Sao không có người nào gặp tôi hỏi, anh thi đầu trường sư phạm rồi à. Hàn Dũ nói: “Sư giả, sở dĩ truyền đạo, thọ nghiệp, giải hoặc dã”, tôi nghe như vậy nhất định pháp hỷ sung mãn. Họ lại không nói với tôi, muốn giải nghi hoặc của người khác, phải giải nghi hoặc chính mình trước. Nên làm thầy cô giáo phải tiếp tục học tập, làm thầy cô giáo phải

khai trí tuệ mới được. Như vậy tôi đối với cuộc đời dạy học, nhất định phải như thế nào? Sung mãn động lực, mà còn không giám biếng nhác. Nên sư đạo cũng phải dựa vào thầy cô giáo, thật sự đem nó trở về, không thể đi cầu.

Ở Hải Khẩu rất nhiều thầy cô giáo đều tận tâm tận lực dạy Đệ Tử Quy, thực hành Đệ Tử Quy. Có một bà mẹ, trong sổ liên lạc với gia trưởng viết vô cùng cảm ơn, vô cùng cảm ơn, vô cùng cảm ơn, đã dùng ba câu “vô cùng cảm ơn” để cảm ơn thầy cô giáo. Có một vị phụ huynh, vì ông ta ở trong nội địa, trước đêm giao thừa, đang chuẩn bị đi máy bay về quê. Ở sân bay_sân bay Hải Khẩu, gọi một cuộc điện thoại cho thầy giáo của con. Ông ta nói: Thầy Lưu à, bây giờ cả gia đình chúng tôi sắp trở về nội địa đón tết, nên đặc biệt gọi điện tạm biệt thầy, chúng tôi vị gia trưởng này đối với thầy giáo như thế nào? Rất tôn kính. Xin hỏi rất tôn kính là kết quả, vậy nguyên nhân ở đâu? Ở chỗ thầy cô giáo thật tâm bỏ công sức ra, và phụ huynh cảm nhận được. Nên tôn nghiêm của sư đạo cần phải dựa vào phụ huynh dạy con cái, cũng phải dựa vào tấm gương tốt của chính thầy cô giáo, khiến người khác tôn kính.

Thời cổ đại người làm thầy đích thực đều là an bần lạc đạo, nhưng rất được đại chúng trong xã hội tôn kính. Mà gia trưởng cũng có thể nắm bắt cơ hội, dạy con cái cung kính thầy cô giáo, nên thời xưa đều có lễ bái sư. Cha dẫn con mình_có thể trẻ con năm sáu tuổi, bảy tám tuổi, đến chỗ dạy học của thầy giáo. Người cha ở trước, đưa bé ở sau, đầu

tiên là đối trước tượng Khổng Tử hành đại lễ ba quỳ chín lạy. Vì tất cả giáo huấn của thánh hiền trong Ngũ Kinh, Khổng Tử biên tập lại vô cùng hoàn thiện.

Nên người xưa tôn Khổng tử là Chí Thánh Tiên Sư, nên đầu tiên là hành lễ tam quỳ chín khấu đầu trước Khổng tử. Lạy Khổng tử xong thầy giáo ngồi vào vị trí, sau đó người cha dẫn con hành lễ ba quỳ chín khấu đầu trước thầy giáo. Trẻ con năm sáu tuổi, người tôn kính nhất là ai? Cha mẹ, đặc biệt là cha_mẹ hiền cha nghiêm_rất kính sợ cha. Nên khi cha đối với thầy giáo lại cung kính như vậy, trong tâm hồn nhỏ nhắn của chúng, nhất định không giám thất lễ với thầy giáo, không giám thô lỗ, vô cùng cung kính.

Tuy chỉ là một nghi lễ ba quỳ chín khấu, nhưng đã đem căn bản học nghiệp của bọn trẻ như thế nào? Cấm vững sự cung kính. Hiện nay nghi lễ này còn chẳng? Không còn nữa. Năm đầu tiên tôi làm thầy giáo, chủ nhiệm một lớp, chủ nhiệm lớp sáu. Có một bà cụ khoảng sáu bảy mươi tuổi, cháu cụ không mang theo vở bài tập, bà cụ cầm đến giúp cháu, liên tục leo lên mấy lầu? Bốn tầng lầu, leo đến thở không nổi. Đương nhiên bà cụ làm như vậy đúng chẳng? Không đúng. Cháu đã lớn như vậy rồi, phải chịu trách nhiệm với những gì mình làm, nếu không rất có thể suốt đời cũng không học được tinh thần trách nhiệm.

Khi tôi nhìn thấy vị trưởng bối này, bà cụ cũng ngẩng đầu lên nhìn thấy tôi, lập tức cúi đầu 90 độ với tôi, bà cụ nói: Chào thầy Thái. Bà vừa

cúi người xuống, tâm cảnh của tôi không giống như trước nữa. Hai chữ thầy giáo này có dễ gánh vác chăng?

Quý vị biết vì sao lưng tôi hơi cong chăng? Trưởng bối cúi đầu như vậy, chào thầy giáo! Trách nhiệm quá lớn. Chúng ta không nỗ lực dạy con cái người ta, làm sao xứng đáng trước cái cúi đầu chân thành đó. Nên tôi đột nhiên lãnh hội được, ngày xưa khi hành lễ bái sư, lúc cha đưa bé hành lễ ba quỳ chín lạy trước thầy giáo, thử hỏi trong lòng vị thầy này có cảm nhận như thế nào? Trách nhiệm. Người ta đối với tôi như vậy, giả như không giáo dục con họ thật tốt, thì làm sao xứng đáng được, giống như trong lòng gánh một tảng đá vậy. Đợi những đứa trẻ này thật sự thành tựu, trong lòng thầy cô giáo mới có chút an ủi.

Nên những người thầy ngồi trên đó, không phải cảm thấy rất dễ chịu, mà là gì? Thấp thỏm, như đến gần hồ nước sâu, như đi trên lớp băng mỏng. Thầy giáo không chỉ nghĩ đến phải phụ trách con cái gia đình người ta, còn vì truyền thừa đạo chính thống của văn hóa xưa, mà không thể đoạn mất trong tay họ, nên đây đều là bốn phận mà họ luôn ghi nhớ. Đạo chính thống của người xưa đặc biệt cường điệu sự kế thừa. Kế thừa là gì? Điều này đáng để cho chúng ta tìm hiểu.

Thầy tôi là pháp sư Tịnh không, ông đến Đài Trung thỉnh giáo thầy của ông là Lý Bình Nam. Lần đầu tiên đi thầy Lý nói với ông, muốn theo tôi học phải có ba điều kiện, anh nhất định phải tuân thủ, nếu anh giữ được tôi mới có thể dạy. Thứ nhất, chỉ được nghe mình thầy giảng. Thứ

hai, tất cả những sách muốn xem, những gì muốn tiếp xúc, thầy đồng ý mới được xem. Thư ba, thầy Lý nói với ông, sở học trước đây của anh tôi hoàn toàn không thừa nhận. Vì sư trưởng tôi đã đi giảng dạy rồi, không ngờ thầy ông nói, sở học trước đây của ông hoàn toàn không được thừa nhận, đối với nội tâm như thế nào?

Chúng ta thử xem kỹ ba quy định này, chúng ta không nên chỉ nhìn thấy sự nghiêm khắc của quy định này, mà phải nhìn thấy sự ảnh hưởng và lợi ích của quy định này về sau, như vậy chúng ta mới có thể yên tâm để tuân thủ. Vì sao điều đầu tiên là chỉ có thể nghe mình thầy giảng? Vì khi chúng ta chưa thật sự khế nhập vào học vấn, rất dễ chuyển đổi. Quý vị tiếp xúc quá nhiều thứ, đến lúc đó không biết đâu mà tìm. Một vị thầy một con đường, hai người thầy hai con đường, nghe ba người thầy là ngã ba đường, nghe bốn người thầy là ngã tư đường.

Chư vị, quý vị quan sát tường tận xem, xung quanh chúng ta có rất nhiều người thích xem sách, nhưng họ xem được năm ba năm. Quý vị có phát giác, tư duy của họ ngày càng hỗn loạn. Ví dụ tác giả nước ngoài đó viết như vậy, đột nhiên lại nói, nhưng tôi lại xem cuốn sách đó_tư tưởng, quan niệm của họ không nắm bắt được cương lĩnh của đạo đức, nên đạo lý dạy học quý ở chỗ chuyên nhất. Dạy và học cùng một việc, nên đạo của học tập cũng phải lấy sự chuyên nhất làm trọng mới được.

Giả như bốn người thầy, liền trở thành ngã tư đường cái, mà khi quý vị học quá nhiều. Ví dụ quý vị học ba năm, 5 năm, học quá nhiều, nếu

học lại từ đầu có dễ chẳng? Quả thật không dễ, có thể cần phải bỏ ra nhiều thời gian để bài trừ những tư tưởng sai lầm, nên chọn thầy không thể không cẩn thận, chọn thầy giáo phải cẩn thận.

Từ trong môn học của mấy ngày nay, quý vị có cảm nhận được tánh quan trọng của việc cẩn thận ngay từ ban đầu chẳng? Quý vị có trí tuệ mới giúp con mình “thận ư thủy”, quý vị có trí tuệ mới làm cho mình quyết định đúng đắn. Nên thầy giáo đưa ra điều kiện thứ nhất, tại sao ngoài mình ông ra thì không được nghe ai khác? Đó là đang che chở giữ gìn tri kiến của học trò. Thứ hai, những sách cần đọc nhất định phải được thầy đồng ý, nếu không không được xem, đó là rất quý trọng học sinh, làm cho tâm họ chuyên chú không tạp loạn. Vì chuyên chú mới có định, định mới có thể khai trí tuệ, nên điều kiện thứ hai là tất cả sách phải được thầy đồng ý mới xem, đây đều là trân trọng giữ gìn học sinh.

Điều thứ ba, sở học trước đây đều không thừa nhận, dụng ý điều này là gì? Dụng ý ở đâu? Có câu người chỉ biết chút ít đã tự cho mình giỏi, người có kiến thức hời hợt rất khó học tập, nên thầy muốn ông buông bỏ tất cả, phải để tâm trống rỗng, dùng thái độ khiêm tốn để thụ giáo, như vậy mới học tốt được. Ba điều kiện này có ý nghĩa rất sâu xa, nên sư trưởng tôi đã đồng ý. Kết quả giữ được ba tháng, trong lòng rất vui mừng, liền đến nói với thầy Lý. Ông nói: Thầy ơi, trong ba tháng này, con đã cảm nhận được, vì giữ ba điều này nên tâm ngày càng thanh tịnh, mà tâm thanh tịnh có thể sanh trí tuệ, có thể sanh giác chiếu. Nên

ông nói với thầy Lý, con không phải chỉ giữ 5 năm, con muốn tăng thêm gấp bội, phải giữ bao lâu? 10 năm.

Khi chúng ta muốn theo học tập các bậc thánh hiền, cũng nhất định phải làm được ba điều kiện này, không nên xem quá nhiều sách. Nhất định phải đi theo con đường cũ, nếu không nghe lời người đi trước, thiệt thòi ngay trước mắt. Nếu muốn tìm thầy cô giáo, chúng ta phải theo thầy cô giáo nỗ lực học tập. “Theo” quan trọng nhất phải chăng là thân thể đi theo? Là gì? Tâm phải theo. Thầy cô giáo dạy câu nào, chúng ta phải thực hành câu đó.

Nên ngày xưa như Mạnh tử không gặp Khổng tử, nhưng Mạnh Tử rất cung kính kiên thành lạy ai làm thầy? Lạy Khổng tử làm thầy. Tâm chân thành cung kính của ông vượt qua thời gian và không gian, nên học rất tốt, được người đời tôn xưng là Á Thánh, đứng sau thánh nhân là Khổng tử. Tư Mã Thiên cũng lấy Tả Khưu Minh làm thầy, vô cùng cung kính lễ bái đọc tụng Tả Truyện của ông. Tư Mã Thiên cũng thâm nhập vào công phu viết văn chương của Tả Khưu Minh, nên ông cũng viết ra kiệt tác để đời là Sử Ký.

Thế nên chư vị, chúng ta có thể theo học tốt với các bậc thánh hiền hay không, quan trọng nhất là phải cố gắng nâng cao sự hiếu học và tâm cung kính của chính mình để đối đãi kính điển, đối đãi thiện hữu, đối đãi thiện tri thức.

Tiết học này chúng ta tạm dừng ở đây, cảm ơn mọi người.

Hết tập 38

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 39

Chào tất cả quý vị! Chúng ta tiếp tục xem “thân nhân”, thân cận nhân đức chi nhân. Ở trước cũng có nói qua “nhân” này là chữ ngầm hiểu, hai người, là hai người nào? nghĩ đến bản thân và nghĩ đến người khác, đó là thái độ “kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân”, “kỷ lập dục nhi lập nhân, kỷ dục đạt nhi đạt nhân”, nói rõ hơn một chút, là ở đâu cũng suy nghĩ giúp cho người khác. Chúng ta phán đoán một người nhân đức, có thể phán đoán từ nhiều khía cạnh, thứ nhất là tồn tâm nhân hậu, là khiêm tốn mọi mặt lấy thân làm gương.

Chúng tôi mở lớp giảng ở Bắc Kinh, lúc đó thầy giáo đi Sơn Đông xử lý một số công việc, suốt đêm mấy tiếng đồng hồ ngồi trên xe, khoảng 8-9 giờ mới đến Bắc Kinh. Lúc đó chúng tôi mở khóa huấn luyện 5 ngày, cô Dương chưa kịp nghỉ ngơi, thì đã đến thăm chúng tôi, gặp một số học viên, cô Dương liền nói với họ rằng: nếu như khóa học của chúng tôi giảng không tốt, thì các em nhất định phải giúp chúng tôi chỉ ra những khuyết điểm. Việc thứ hai lại tiếp tục hỏi những học viên này, cô nói: nếu ăn không ngon, ngủ không ngon, thì nhất định phải phản ứng với chúng tôi, nhất định phải nói với chúng tôi, bằng không chúng tôi sẽ tiếp đãi các em không được chu đáo. Điểm thứ ba cô Dương lại nói với các học viên: lên lớp chắc chắn rất vất vả, cho nên các em cần nghỉ ngơi nhiều. Lên lớp có vất vả không? vất vả, cho nên hôm nay quý vị cần phải nghỉ ngơi nhiều.

Vì thế xác thực cô Dương ở đâu cũng như thế nào? Lo cho mọi người. Có một lần cô đến Hải Khẩu, tôi với cô đang đi trên đường, thấy một bà lão gánh trái cây đi bán, cô Dương dẫn tôi đến mua

dùm bà mấy nải chuối, cô liền chọn mua những nải chuối đã chín rữa, đã sắp hư, vậy nếu có “tâm hữu nghi” thì như thế nào? cần phải hỏi. Tôi nói: thưa cô! Tại sao cô lại mua những nải chuối sắp hư này. Cô Dương nói: những nải chuối này, nếu không có ai mua thì sẽ hư mất, bởi vì chúng ta mua về là ăn liền, cho nên cần mua nhanh. Thật ra thì vốn là cô không mua trái cây, nhưng khi nhìn thấy bà lão bán, thì cô mua liền, lại nữa do cô cũng quý tiếc những thức ăn này, không được lãng phí nó. Cho nên chúng tôi có thể quan sát từ tấm lòng nhân hậu của cô.

Tiếp theo là từ thái độ khiêm tốn, chúng ta thấy được bông lúa càng đầy ắp, thì nó rủ xuống càng thấp. Trăm sông chảy về biển cả, nhưng biển cả lại ở vị trí thấp nhất so với trăm sông. Cho nên Khổng Tử một đời giáo hóa nhiều học trò như vậy, nhưng Khổng Tử nói rằng ngôn luận một đời của ông là “thuật nhi bất tác”, đã biểu hiện Khổng Tử rất khiêm tốn, ông nói: những đạo lý mà tôi nói đều là của cổ thánh tiên vương, đều là của Nghiêu, Thuấn, Vũ, Thang, Văn, Võ, Chu Công truyền lại. Rất khiêm tốn, Chỉ có khiêm tốn mới tương ứng với đạo đức. Cho nên chúng ta có thể xem từ điều khiêm tốn thứ hai. Điểm này ở Úc tôi cũng có học được, bởi vì chú Lô ngồi bên cạnh tôi, ngồi một-hai tuần, tôi còn không biết chân diện mục của Lô sơn. Sau đó may mắn học câu “sự chư phụ, như sự phụ”, tôi mới biết chủ động cúi mình chào chú Lô: con chào chú Lô. Bằng không thì tôi lỡ mất cơ hội trước mắt, như vậy là kém nhiều rồi. Nhưng từ việc này tôi cũng thể hội rất sâu sắc một người thật sự có đạo đức thì nhìn họ như thế nào? rất giản dị dễ gần, rất khiêm tốn.

Sau này chúng ta có bước vào một số đoàn thể mới, thì tuyệt đối không bị người ta lừa. Bởi vì lớp trẻ chúng ta, nếu nghe những người nói ba hoa thiên địa như, tôi rất thân với quan chức nào đó, nhà của tôi có rất nhiều tài sản, sự nghiệp của tôi rất lớn. Thông thường thì những người trẻ tuổi nghe vậy sẽ như thế nào? sao mà lợi hại như vậy! rất có thể bị lôi kéo sai phương hướng. Cho nên điểm thứ hai là khiêm tốn.

Điểm thứ ba chắc chắn là lấy mình làm gương, là nói được nhất định phải làm được, thậm chí làm trước rồi mới nói. Cho nên làm được rồi mới nói là Thánh nhân, nói rồi mà làm được là Hiền nhân, nói rồi mà không làm được là lừa người. Chúng ta muốn làm Thánh nhân hay Hiền nhân, thì đừng làm người lừa bịp là được rồi. “Vật tự bạo, vật tự khí, Thánh dữ Hiền, khả thuận chí”. Cho nên lúc nào cũng phải nhắc nhở mình phải lấy mình làm gương, phải bắt đầu làm từ sự tu thân.

Thầy Lý Bình Nam, tôi đã từng đi qua nhà kỷ niệm của thầy, cũng cảm nhận rất sâu sắc, xác thực phương diện nào thầy cũng lấy mình làm gương. Áo quần của thầy mặc mấy chục năm cũng chưa đổi cái mới, khi chúng tôi đến xem áo quần quả thực rất gọn gàng ngăn nắp, giản dị, thái độ quý trọng đồ vật

thầy đều làm tốt. Nhìn thấy áo lót và bút tất của thầy toàn là vá hết lớp này đến lớp khác. Cho nên phần nhìn thấy bên ngoài của thầy rất chinh tề, biểu hiện thầy rất tôn trọng người khác, phần bên trong không nhìn thấy, thầy lại hết tâm hết lực sửa nó lại, biểu hiện thái độ tích phước đối với đồ vật của thầy. Học trò của thầy Lý nhiều không? nhiều! học trò tặng áo quần cho thầy có nhiều không? nhiều! nhưng thầy lại đem những áo quần này tặng cho người khác, thầy luôn luôn nhìn thấy sự cần thiết của người khác.

Thầy Lý sống đến 97 tuổi mới vãng sanh, đến 97 tuổi vẫn còn dạy học. Học trò của thầy nói với thầy rằng: thưa thầy! thầy có nhiều học trò như vậy, để chúng em giúp thầy dạy là được rồi, thầy đừng vất vả như vậy nữa. Bởi vì thầy 97 tuổi dạy học là phải cần mấy người học trò làm gì? khiêng thầy lên bục giảng. Thầy nói: nếu mọi người cần tôi giảng một ngày, chỉ cần tôi còn sống, sống một ngày là tôi tận lực giảng một ngày. Thái độ như vậy xác thực là lấy mình làm gương. Thầy Lý có một bài thơ viết rằng: “vị cải tâm trường nhiệt, toàn lân ám lộ nhân; đản năng quang chiếu viễn, bất tích tự phần thân”. Giờ phút nào cũng không quên một tấm lòng giúp đỡ mọi người, thương yêu tất cả những người đang đi trên con đường mờ ám, những người không tìm ra lối thoát của nhân sanh, những người không thể khai mở trí huệ, thầy đều dùng trái tim lân mẫn này; “đản năng quang chiếu viễn”, chỉ cần trước mắt mọi người được xuất hiện ánh sáng; “bất tích từ phần thân”, thì thầy không tiếc đốt cháy thân mình để chiếu sáng cho mọi người. Cho nên thầy đã diễn xuất được tinh thần hi sinh phụng hiến.

Hòa thượng Tịnh Không- học trò của thầy cũng là “sư chí như kỳ chí”, đem chí hướng của thầy cũng hoàn toàn làm chí hướng của mình. Cho nên sư trưởng của tôi đã 80 tuổi rồi, vì sự dung hợp tôn giáo trên thế giới, vì sự hòa bình của thế giới, mà vẫn không ngừng bôn ba. Có một lần trong lúc giảng bài Thầy nói: những người trẻ tuổi các con phải phát tâm làm lợi ích cho mọi người, tuổi tác của Thầy lớn như thế này rồi, vẫn còn bôn ba khắp thế giới; có vị trẻ tuổi nào sẵn lòng làm việc, vì xã hội, quốc gia, thế giới làm nhiều việc, nếu các con sẵn lòng, thầy sẽ vui lòng khầu đầu các con. Cho nên khi nghe sư trưởng nói như vậy, làm học trò như chúng tôi cảm thấy vô cùng hổ thẹn, gặp được thầy hướng dẫn giỏi như vậy, chúng ta cần phải trân quý.

“Sư chí”, chí hướng của thầy phải đem làm chí hướng của chính mình. Cho nên mặc dù năng lực của mình không tốt, nhưng cũng phải hết lòng y giáo phụng hành, tôi liền khởi lên một ý niệm, nhất định phải giúp sư trưởng làm một chút công việc. Sau đó không bao lâu, ở Thâm Quyển mời tôi đến diễn giảng. Vì thế xác thực hoàn cảnh sống của một người, là hoàn toàn do tâm họ chiêu cảm ra, năng cảm là chân tâm, sở cảm là cảnh giới. Cho nên từ tháng ba về sau, có quá nhiều việc quan trọng cần chân tâm của chúng ta giúp đỡ. Ở trong gia đình, trong rất nhiều đoàn thể, trong nhiều quốc gia, đều có những

việc vô cùng cấp bách cần làm. Nhưng muốn để cho sự việc được viên mãn, nhất định phải như thế nào? phải phát tâm nguyện mới được. Tin rằng “nhân hữu thiện nguyện, thiên tất tùng chi”. Cho nên có những bậc trưởng bối tốt như vậy cho tôi học tập, trong lòng tôi rất hoan hỷ, nhưng không khỏi nơm nớp lo sợ, bởi vì sợ mình không làm tốt công việc sẽ cô phụ lời dạy của các vị thầy giáo, các bậc trưởng bối đối với mình.

Năm ngoái tôi đã từng ở Đài Trung nửa năm, lúc đó cô Dương dẫn tôi đi bái kiến thầy Từ Tĩnh Dân, thầy Từ cũng gần 80 tuổi rồi. Bởi vì lúc đó đúng vào đêm giao thừa, nên đường xá đông nghẹt người, nhất là đi qua những chợ bán thức ăn, nên chúng tôi đến chậm 10-20 phút. Khi chúng tôi mới lái xe đến đầu con hẻm nhỏ để vào nhà thầy Từ, thầy đã đứng đầu hẻm đợi chúng tôi, bởi thầy sợ chúng tôi như thế nào? sợ chúng tôi tìm không ra nhà. Thấy thầy đứng đó đợi, lúc đó tôi ấn tượng rất sâu sắc, học vấn tuyệt đối không phải chỉ nói thôi, mà học vấn là như thế nào? là phải thật sự làm được. Cho nên phải lấy mình làm gương.

Rất nhiều lần bởi vì cô Dương phải bôn ba ở Trung Quốc xử lý rất nhiều việc, có lúc máy bay mới hạ cánh 10 giờ, 11 giờ, bởi vì vừa về đến Đại Phương Quảng lại có rất nhiều việc, ngay cả nghỉ ngơi cô cũng không nghỉ liền bắt tay vào công việc, thường thường phải làm đến hai-ba giờ. Lại có một lần vì bị cảm, thân thể có chút khó chịu, nhưng lượng công việc quá nhiều, cô cũng không được nghỉ ngơi, kết quả cô thức đến hơn 4 giờ sáng, lại hết cảm. Cảm được trị lành như thế nào? ngay thẳng cương trực sẽ tiêu được chất độc. Cho nên chúng tôi lưu hành ở bắc kinh một câu gọi là thức khuya sẽ trị được bệnh cảm. Chẳng qua mỗi người không giống nhau nên có sự khác biệt, nhất định là vì Thánh Hiền, vì mọi người mới có hiệu quả như vậy, bằng không thì sẽ không có hiệu quả. Đây cũng là bậc trưởng bối làm gương cho tôi, lúc nào tôi cũng để nó ở trong tâm.

Tôi cũng rất trân quý cơ hội được thân cận những người nhân đức. Cho nên trong thời gian này số lần mà tôi với chú Lô gặp nhau thật sự có thể đếm được trên đầu ngón tay. Nhưng chỉ cần tôi về Đài Loan, là tôi nắm bắt cơ hội thân cận chú, thường thì thời gian nói chuyện một ngày của chú tuyệt đối không ít hơn tôi. Có khi đến tối, chú Lô nói chuyện với những lớp thanh niên, giọng nói chú cũng có chút khàn khàn rồi, nhưng chú vẫn không mệt không chán. Cho nên quả thực người nhân đức đều có thể thực hiện được lấy mình làm gương. Khi chúng phán đoán ta từ điểm này, thì chúng ta xác thực người như vậy sẽ là gương học tập tốt, sẽ là đồng tham đạo hữu tốt.

Tiếp theo chúng ta xem kinh văn, cùng nhau đọc qua một lần nhé:

Đồng thị nhân, loại bất tề, lưu tục chúng, nhân giả hy. Quả nhân giả, nhân đa úy, ngôn bất hứy, sắc bất mi, năng thân nhân, vô hạn hảo, đức nhật tiến, quá nhật thiếu, bất thân nhân, vô hạn hại, tiểu nhân tiến, bách sự hoại.

Chúng ta xem câu thứ nhất, “Đồng thị nhân, loại bất tề, lưu tục chúng, nhân giả hy”. Các vị! câu này bây giờ quý vị có cảm nhận được không? chính xác! Nhưng “lưu tục chúng, nhân giả hy” là một kết quả, kết quả báo oán thì không ích gì, phải tìm cho ra nguyên nhân. Vì sao hiện tại là “lưu tục chúng, nhân giả hy?” bởi vì giáo dục bị mất đi, không có lời dạy của Thánh Hiền, không hiểu thị phi thiện ác. Cho nên mặc dầu hiện tại là lưu tục chúng, nhưng thật ra họ cũng là người bị hại. Gọi là “tiên nhân bất thiện, bất thức đạo đức, vô hữu ngữ giả, thù vô quái dã”. Vậy hiện tại phải trách ai? chúng ta lại trách người đời trước, người đời trước nói: tôi cũng không học. Rồi tìm lên đời trên nữa, có cần tìm không? đừng nên tìm nữa! Bắt đầu từ đâu? Bắt đầu từ đời chúng ta, không được để cho Thánh giáo bị mai một, phải để cho nó sáng rõ, để nó có thể chiếu sáng nhân gian này.

Cho nên vì mất đi giáo dục rồi, thêm vào đó mức độ ô nhiễm bên ngoài càng lúc càng nghiêm trọng, cho nên gọi là trong không có nền tảng, sức mạnh bên ngoài lại rất lớn, trong ngoài đánh từ hai mặt, đương nhiên là binh bại như núi đổ rồi. Cho nên hiện tại mọi người không được trước xem ai là thói tục, mà trước phải đem đôi chân của mình như thế nào? chân ngựa cần phải buộc chặt, trước bảo đảm mình không bị trôi theo dòng nước. Đợi đôi chân của quý vị đứng vững rồi, hai tay của quý vị mới có thể kéo người khác, có thể đỡ người khác. Năng lực của chúng ta dần dần tăng cường rồi, thì có thể đem sự ảnh hưởng đó từ tu thân phát triển đến tề gia, trị quốc, bình thiên hạ. Chúng ta phải có tín tâm, chỉ cần thật sự cảm nhận thật sâu học vấn của Thánh Hiền, thì tuyệt đối không trôi theo dòng nước, chắc chắn họ có thể chuyển từ một người, đến một nhà, đến một đoàn thể, một xã hội, chúng ta phải có tín tâm này.

Cho nên khi chúng tôi dạy đến “lưu tục chúng, nhân giả hy”, chúng tôi sẽ nói với các em nhỏ rằng, ở xã hội hiện nay dù các em không vứt rác, nhưng người khác sẽ vứt rác, cho nên từ nhỏ phải để cho trẻ nhỏ có thái độ “học vi nhân sự, hành vi thế phạm”. Hơn nữa phải nói với chúng nó $5 + 2$ thì tuyệt đối không thể bằng 0. Sao gọi là $5 + 2 = 0$? Đây là một dãy đề mục chữ số rất phổ biến, quý vị có làm đúng không? $5 + 2 = 0$, có khi nó còn nhỏ hơn 0. Tức là 5 ngày học ở trường, ngày thứ bảy, chủ nhật nghỉ lại về nhà xem ti vi đến nửa đêm, hôm sau lại ngủ đến trưa, vậy hai ngày đó, có tiến bộ không? Được không tiến không lùi là có chút an ủi rồi, phần lớn là như thế nào? là thụt lùi, nhỏ hơn 0.

Chúng tôi có nói với các em nhỏ, khi nghe xong các em như thế nào? Cười ha ha, cười rồi liền nói với chúng tôi, chúng em tuyệt đối không như vậy, chúng em về nhà phải làm gương cho các em nhỏ khác, vả lại còn làm gương cho cha mẹ. Cho nên những đứa trẻ này cũng không chịu thua kém, về nhà thì như thường lệ 6 giờ 30 ngủ dậy, 7 giờ bắt đầu đọc Đệ Tử Quy. Có một lần mẹ nó sợ nó ngủ không đủ, nên không gọi nó dậy, khi nó ra khỏi phòng nhìn đồng hồ ở phòng khách đã hơn 7 giờ, bỗng khóc ré lên. Cho nên thái độ của trẻ con là tự nhiên thành thói quen, vả lại nó khóc không phải vì không đọc Đệ Tử Quy, mà còn một nhân tố rất quan trọng là gì? là vì nó không nghe lời thầy cô, bởi vì nó đối với thầy cô như thế nào? Rất tôn kính. Cho nên “lưu tục chúng, nhân giả hy”, chúng ta hiểu được trạng thái thực tế này, cũng luôn luôn trau dồi bản thân, nâng cao chính mình.

“Quả nhân giả, nhân đa úy, ngôn bất húc, sắc bất mị”. Quả nhiên là người nhân đức, người thông thường thấy họ đều có tâm kính sợ. Cho nên trong Luận Ngữ học trò hình dung nhìn thấy Khổng Tử “vọng chi nghiễm nhiên”, đứng xa xa nhìn thầy rất có oai nghi, khiến cho mọi người sanh khởi lòng cung kính; “túc chi dã ôn”, thật sự sát cánh thầy theo thầy nghiên cứu học vấn, sẽ thấy rằng tình cảm của thầy rất thân thiết. Bởi vì Khổng Tử- người nhân đức ở đâu cũng nghĩ đến người khác, ở đâu nói cũng là muốn khai mở trí huệ cho người khác, nên đương nhiên họ cảm nhận được thầy lo lắng cho mình. Cho nên “túc chi dã ôn”. Cho nên “nhân đa úy, ngôn bất húc, sắc bất mị”, ngôn ngữ của ông tuyệt đối không có gì tránh né, đều thẳng thắn nói ra, bởi vì không ham muốn thì giữ được chánh trực, Cách ngôn của chúng ta cũng có nói đến “bích lập thiên đao, vô dục tắc cang”. Bởi người nhân đức tuyệt đối không cầu danh, không cầu lợi, nên lời nói của họ cũng thẳng thắn hướng dẫn chúng ta, giúp đỡ chúng ta. “Sắc bất mị”, mị này là chỉ cho sự nịnh hót, sự a dua, bởi họ không ham muốn nên giữ được chánh trực, không cầu người, nên cũng không dao động trước thái độ lấy lòng đó.

“Năng thân nhân, vô hạn hảo; đức nhật tiến, quá nhật thiếu”, “thân nhân” này, chúng ta cũng phải hiểu được có phải một- hai tháng đến thân một lần hay không? cần bao lâu? là từng phút từng giây à. Xin vỗ tay cổ vũ, đáp án rất chính xác. Vậy xin hỏi, từng phút từng giây như thế nào? quý vị không thể đang đi trên đường mà cầm quyển Đệ Tử Quy, Thánh Nhân Huấn, như thế nào để đạt được từng phút từng giây? Y giáo phụng hành, rồi để ở trong tâm, đọc thuộc hết quyển kinh thì có thể đặt ở trong tâm. Còn nữa, văn hóa xưa đem nó cô đọng lại thành một tâm pháp, chỉ có ba chữ, rất dễ cho chúng ta luôn luôn quán chiếu xem có trong Thánh giáo hay không. Tâm pháp của văn hóa xưa là ba chữ gì? “quân, thân, sư”. Sự tôn quý nhất giữa trời đất chính là thiên, địa, quân, thân, sư, rất nhiều tỉnh thành hiện nay bài vị cúng ở từ đường còn có thiên địa, quân, thân, sư.

Thật ra thì quân, thân, sư này quan trọng nhất chính là đem cái đức của thiên địa thực hiện ở lập thân, thực hiện ở tề gia, thực hiện trong cố gắng xã hội. Cho nên người xưa đối với quân, thân, sư đặc biệt cung kính. Nhưng quân, thân, sư này ngoài thân phận ra, nó còn có ý nghĩa bản chất, chỉ cần chúng ta luôn luôn hỏi mình có “tác chi thân, tác chi quân, tác chi sư”, như vậy quý vị mới có thể luôn luôn ở trong Thánh đạo. Rất nhiều người nói rằng: Tôi không phải là chủ của công ty, làm sao “tác chi quân”? ý nghĩa của chữ quân này là chỉ cho việc phải lấy mình làm gương, cũng chính là thân giáo. Tiếp đến là “tác chi thân”, chữ thân này là chỉ cho sự quan tâm, sự yêu thương, xem người khác như người một nhà, gọi là “tác chi thân”; Tiếp theo là “tác chi sư”, sư là biểu trưng cho sự giáo dục, tượng trưng cho dạy học theo trình độ, đây là giáo dục, là bộ phận của ngôn giáo, cũng là nắm bắt rất nhiều cơ hội giáo dục. Nhưng quân, thân, sư nhất định giải quyết được tất cả vấn đề giữa người với người.

Khi vấn đề giữa người với người được giải quyết, thì vấn đề giữa người với xã hội có giải quyết được không? Toàn thể xã hội chỉ là tích lũy của quần chúng, chỉ cần quý vị nắm chắc thái độ đối đãi với mọi người, thì vấn đề giữa người với xã hội sẽ được giải quyết. Như vậy người với người tự nhiên chắc chắn sống hòa thuận vui vẻ. Bởi vì Mạnh Tử dạy chúng ta “thân thân nhi nhân dân”, tức là thương yêu nhân dân, thương yêu mọi người; “Nhân dân nhi ái vật” tức là lòng nhân từ này thương yêu, tôn trọng đến tất cả vạn vật. Chỉ cần mọi người sống tốt với nhau, thì thiên hạ sẽ thái bình. Trong quan hệ người với người, chúng ta luôn luôn nhắc nhở mình đã làm được quân, thân, sư chưa, dùng thái độ như vậy thì đạo nghiệp tinh tấn rất nhanh.

Nhưng hiện tại chúng tôi cũng nghe phụ huynh nói là con cái rất khó quản, thầy cô nói học trò rất khó dạy, ông chủ nói nhân viên rất khó hướng dẫn. Đó là những kết quả, còn nguyên nhân nằm ở đâu? Một câu tâm pháp của nhà Nho, gọi là “hành hữu bất đắc, phản cầu chư kỳ”. Câu nói này rất có ý nghĩa, điển tích của nó được rút ra từ Trung Dung. Trong Trung Dung Khổng Tử nói đến “xạ hữu tợ hồ quân tử”, bắn tên này giống như đạo của quân tử. Khi chúng ta xem bắn tên đem cung ra chuẩn bị bắn tên, mũi tên giống như quân tử, cung tên bắn ra, kết quả không trúng mục tiêu, gọi là “thất chư chánh cốt”. Chánh cốt nghĩa là chỉ cho mục tiêu. Bắn ra không trúng mục tiêu, trách ai? “phản cầu chư kỳ thân”, nên trách kỹ thuật của mình không tốt. Nhưng người bây giờ bắn không trúng, liền nói: cái cung đó là của công ty nào làm vậy? làm kém quá; mũi tên này là của xí nghiệp nào làm? sao mà làm tệ quá vậy. Điều không tìm được điều gì? điều then chốt ở chỗ đó. Cho nên con cái khó dạy, nhân viên khó hướng dẫn, là do không “phản cầu chư kỳ thân”.

Chúng ta xem lại một chút, vì sao bây giờ phụ huynh cảm thấy con cái rất khó dạy? chính là không chân chánh thực hiện quân, thân, sư. Không phối hợp tốt quân, thân, sư. Chúng ta xem phụ

huynh bây giờ có lấy mình làm gương không, có không? dạy con cái phải thực hành Đệ Tử Quy, phải hiểu thảo cha mẹ, nhưng thái độ của mình nói chuyện với cha mẹ lại không tốt, vậy thì con cái thấy trên làm thì nó như thế nào? dưới theo. Trên làm dưới theo.

Tôi nhớ một câu chuyện có thật, là ở địa phương họ có một phong tục cổ hủ, tức là khi cha mẹ già đến một mức độ nào đó, thì con cái sẽ cõng họ lên bỏ trên núi, rồi mình trở về nhà. Con trai của họ thấy vậy không đành lòng, nên liên tục khuyên cha mình: ba không được đem ông nội bỏ trên núi. Nhưng cha của nó không nghe, sau đó nó đi với ba nó cõng ông nội bỏ trên núi, bỏ đó rồi chuẩn bị đi về, thì đứa con trai này chủ động nhặt cái lồng tre đem về, ba nó hỏi nó: cái lồng tre đó bỏ lại đó là được rồi, con nhặt nó về làm gì? Đứa con trai này nói với ba nó rằng: con phải đem về, sau này dùng để cõng ba lên núi. Đứa bé này có trí huệ không? Có! nó dùng loại phương tiện thiện xảo này để thức tỉnh hiếu tâm của cha nó, để ông ta nghĩ đến, nếu như mình bất hiếu, thì con trai mình sẽ như thế nào? Sẽ bắt chước mình. Cho nên nếu phụ huynh không làm tấm gương tốt, thì kèo trên không thẳng, kèo dưới sẽ cong. Cho nên tiếp xúc càng nhiều người, càng cảm nhận sâu sắc được gia giáo chân thật bất hư.

Cho nên gương sáng làm cha mẹ chúng ta trước phải nghĩ đến đã làm được “quân” chưa? lại nữa, phụ huynh thường nói mình đã làm được “thân” rồi, thân là yêu thương, mỗi ngày phải dốc hết sức lực kiếm tiền cho nó xài, vậy có phải là yêu thương không? Nếu như tình thương này không có trí huệ, thì thương nó tức là đã hại nó, là đã cứng hư nó rồi, thật không nên! Cho nên tiếng địa phương nói đến “sùng trư cử tảo, sùng tứ bất hiếu, sùng thê sao náo, sùng phu nửa đêm ngồi dậy khóc, sùng con gái khó nhập gia giáo người ta”. Quý vị thấy ngôn ngữ địa phương ở đây đều hàm ý sâu sắc trí huệ của con người, bởi vì những lời này đều là của các bậc tổ tông truyền lại, đều là trong rừng rậm tinh hoa, một câu nói có thể thức tỉnh rất lớn cho cuộc sống.

Chúng ta xem “sùng trư cử tảo”, cưng con heo cưng đến nỗi mà nó chạy vào nhà bếp của quý vị, làm cho ông tảo của quý vị như thế nào? dỡ bỏ luôn, quý vị xem câu này rất có đạo lý. Người thời nay nuôi chó, không dạy dỗ nó, để nó leo lên giường vẫy vẫy đuôi, chủ nhân nói: mày xuống ngay, nó không quan tâm đến quý vị, bởi vì nó biết quý vị cưng nó. Chó cũng biết thăm dò tình cảm của quý vị, vậy con người có biết thăm dò không? cho nên quý vị dạy con cái nhất định rất có nguyên tắc, bằng không thì bị con cái tìm ra rõ ràng rành mạch. Cho nên không được cưng heo, người thì càng không nên cưng chiều. Cưng chiều con cái thì nó sẽ bất hiếu.

Tôi từng nghe một người bạn kể, có một cặp vợ chồng nuôi 6 đứa con, có vui không? cả 6 đứa đều là con trai! Nuôi 6 đứa con trai rồi phải mua 6 căn nhà, cưới 6 con dâu, mỗi đứa mỗi đứa, đều sắp

đặt cho nó hết rồi, cha mẹ như vậy có vĩ đại không? kết cục số phận của họ như thế nào? không có chỗ nương thân. Như vậy là thương yêu con cái sao? là hại nó. Từ nhỏ đến lớn điều gì cha mẹ cũng làm cho nó hết rồi, nó chỉ có sanh khởi một thái độ, cha mẹ làm cho mình là sao? là lẽ đương nhiên. Đến cuối cùng đũa lớn còn chút lương tâm, làm một cái nhà gỗ nhỏ ở bên chuồng heo cho hai ông bà ở, những người làng xóm thấy không được, nên nói với họ: nên tố cáo 6 đứa con trai của ông bà. Có cần tố cáo không? “cư gia giới tranh tụng, tụng tắc chung hung”. Nếu như thật sự họ thắng cáo rồi, 6 đứa con phân chia, mỗi đứa nuôi hai tháng, nuôi kiểu như vậy thì có kết cục như thế nào? có thể con dâu đem cơm đến vớt trước mặt nói: ăn nhanh lên! Vốn là nghĩ hưu rồi họ sống thêm 10 năm, 20 năm, nhưng rốt cuộc sau khi được 6 đứa con nuôi, thì chỉ sống được ba năm, sau đó lại bị ung thư, mỗi ngày tức chết được, nếu sớm biết có ngày hôm nay, thì lúc đầu không làm như thế! Cho nên giáo dục con cái phải lấy đức làm gốc, như thế mới thật sự thương yêu nó.

Tiếp theo, chúng ta xem “sủng tử bất hiếu, sủng thê sao nào”. Ngay cả vợ cũng không được cưng chiều, bởi vì cưng chiều vợ rồi, cô ta sẽ một khúc hai não ba treo cổ. Quý vị đi làm được nửa ngày đột nhiên nghe điện thoại reo, cũng sẽ đột nhiên run cầm cập, có phải là vợ tôi xảy ra chuyện gì? Rốt cuộc thì sự nghiệp, gia đình đều rối tung lên. Cho nên cưới vợ phải như thế nào? Cưới vợ hiền. Người nam bây giờ có biết không? không biết. Không thể trách họ được, bởi họ chưa học qua Quan Thư, chưa học qua chương thứ nhất của Kinh Thi nói “quan quan thư điếu, tại hà chi châu, yếu điếu thực nữ, quan tử hảo cầu”. Vì sao Quan Thư nằm ở chương thứ nhất của Kinh Thi, lại là nói về chim, lại là đàm về yếu điếu thực nữ? Kinh Thi là một quyển kinh điển rất quan trọng của Trung Quốc, vì sao chương thứ nhất đàm về Quan Thư? Rất có tri thức. Đạo của ngũ luân, trong ngũ luân điểm trọng yếu nhất là điều nào? vợ chồng. Cho nên chương thứ nhất là nói về đạo vợ chồng. Vì sao dùng chữ thư để nói với mọi người? đều có trí thức. Tôi từng nói với học sinh trung học rằng: ý nghĩa của yếu điếu là gì? có một em nữ sinh trả lời: là người nữ có vóc dáng xinh đẹp. Tôi nói ý nghĩa của Thánh nhân đã hoàn toàn thay đổi rồi. Quý vị không thể trách nó, bởi nó ra ngoài thấy rất nhiều người gầy quảng cáo đều dùng yếu điếu, tựa như đúng mà sai, cho nên cũng không thể trách chúng nó. Yếu điếu là chỉ cho người nữ rất hiền đức.

Vì sao Quan Thư lại xếp vào chương thứ nhất? Bởi vì quan thư này nó tìm được người bạn suốt đời không thay đổi. Bởi vì con người rất thích sĩ diện, nếu như quý vị trực tiếp nói với họ: tai sao anh lại lạnh nhạt với vợ anh. Anh ta sẽ trả lời: anh quản tôi nhiều quá rồi đó. Đúng vậy không? nhưng nếu quý vị dùng thi từ nói với họ: anh xem, loại chim này cũng không muốn phản bội bạn của nó, chúng ta là người sao không bằng loài chim này được? dùng phương pháp này, nếu như họ có tâm hổ thẹn thì lập tức họ bốt phóng túng; nếu như họ không có tâm hổ thẹn, thì họ cũng không oán kết với quý vị. Cho nên vì sao

trong Kinh Thi có rất nhiều danh xưng của của các loại chim thú như vậy, đều là dùng để thí dụ, dùng để thức tỉnh đức tính của con người, thức tỉnh lương tri của con người. Cho nên bạn lữ cần phải tìm người hiền đức.

Trong Quan Thư lại nói đến “tham sai hạnh thái, tả hữu thái chí”. Rau hạnh này là khi cúng tế tổ tiên, phải bỏ trước bàn cúng tế tổ tiên. Rau hạnh này ai đi hái? Là con dâu đi hái, điều này rất có ý nghĩa. Biểu hiện người con dâu thảo đi hái rau hạnh về cúng tế tổ tiên, để tổ tiên ở trên trời cảm thấy rất vui vẻ yên tâm. Bởi vì cưới được một người con dâu tốt có thể hưng thịnh được ba đời. Nhưng cưới một người con dâu không tốt, thì tổ tiên phải chảy nước mắt ba đời. Cho nên cưới vợ, gã chồng rất quan trọng, vì vậy hôn lễ là lễ nghi như thế nào của Trung Quốc? rất thận trọng, nguyên nhân là ở chỗ này. Vì thế không được cưng chiều vợ, không được cưng chiều chồng. “cung chồng nửa đêm ngồi dậy khóc”, tức là quý vị cưng hư chồng rồi, anh ta ở bên ngoài chơi bời quên cả về, quý vị ở nhà, trần trọc khó ngủ, ôm gối khóc thầm, như vậy là không tốt.

Cuối cùng, con gái như thế nào? cũng không được cưng chiều, bởi vì cưng hư nó rồi, đem gã cho nhà người ta, rất có thể làm cho nhà người ta không ai được yên, còn làm cho tình cảnh hỗn loạn. Cho nên dạy con gái là việc lớn. Bây giờ rất nhiều người trẻ tuổi gã chồng rồi, tức bức chuyện gì đó lại bỏ về nhà mẹ ruột. Cha mẹ của nó lại nói với nó: không sao, về đây, cha mẹ làm chỗ dựa cho con. Có tình trạng như vậy không? làm như vậy có phải là thương con không? phải không? không phải! Con gái là một đời làm vợ, làm mẹ nhất định phải biết nhẫn nại, biết được thử thách trong hoàn cảnh. Nếu như vừa thử thách mà đã lùi bước rồi, thì nó không học được những thứ cần học trong cuộc đời. Cho nên nói không được cưng chiều con gái.

Tôi nhớ lúc nhỏ, ông bà ngoại đã từng đến nhà tôi, nhưng số lần ông bà ngoại đến nhà tôi thì rất ít, hầu như có thể đếm được trên 10 đầu ngón tay. Mỗi khi bà ngoại bước vào nhà tôi, tôi thấy bà ngoại tôi nắm tay bà nội tôi, vừa đi vừa nói: đưa con gái này của tôi không biết ăn nói, đưa con gái này của tôi làm việc rất chậm chạp, đưa con gái này của tôi có rất nhiều khuyết điểm, tức là đem khuyết điểm của mẹ tôi mỗi mỗi đều nói ra hết. Rồi cuộc khi hai bà già ngồi xuống, bà nội tôi nói: đưa con dâu này rất tốt, tốt điểm nào đó tốt điểm nào đó. Tôi ngồi một bên không hiểu gì cả, không biết ý nghĩa là gì? bây giờ thì hiểu rồi. Mình nên nói những điểm không tốt của người thân mình trước, những điểm tốt của con gái mình thì để mẹ chồng nó nói. Cho nên “nhân tình luyện đạt giai văn chương”, mà những người “nhân tình luyện đạt” này thường thường là ở những bậc trưởng bối, những điều này đã có rất nhiều người đã luyện từ các bậc trưởng bối. Cho nên lớp trẻ chúng ta chú trọng luân lý, nhất định phải kính lão tôn hiền, bằng không thì cuộc sống sẽ chịu thiệt thòi.

Cho nên cha mẹ thương con cái phải đúng phương pháp, mới thật sự làm được “thân”. Tiếp đến là làm được gì? “sư”, khi cần dạy dỗ nhất định phải trân quý cơ hội này. Có những người cha người mẹ mức độ nhạy cảm rất thấp, điều đáng dạy thì không dạy, để cho con cái dần dần tập thành thói quen xấu, thì lúc đó đã muộn. Cho nên vì sao cha mẹ dạy con không tốt, bởi vì không lúc nào chịu quan sát điều gì? quân, thân, sư. Cũng như vậy, vì sao cấp trên không thể hướng dẫn tốt nhân viên, vì sao? Có thể chúng ta chỉ là vì cái danh giám đốc, tổng giám đốc, nhưng không lấy mình làm gương, thì cấp dưới có phục không? Rất khó tin phục. Lại nữa, ngoài việc làm giám đốc ra, có xem nhân viên mình là người thân không? Nếu không, thì không khí làm việc này có vui vẻ không? Không vui vẻ, hàng ngày đi làm việc giống như một cái máy. Cho nên chúng ta làm người chủ, thì ví dụ đi đâu đó chơi một vòng, có thể mua một chút đặc sản ở đó mời nhân viên đến cùng chia sẻ, họ sẽ cảm thấy người lãnh đạo công ty này nghĩ đến họ trong mọi phương diện, đem không khí trong công ty tổ chức như một gia đình. Tiếp đến là làm được “sư”, nhân viên mới đến có những chỗ không hiểu, chúng ta là người lãnh đạo cũng phải dẫn dắt mọi mặt, chỉ đạo mọi mặt, khi thật sự làm được quân, thân, sư rồi thì tin rằng nhân viên sẽ rất tin phục quý vị, rất tôn trọng quý vị.

Cuối cùng, thầy cô giáo dạy trẻ nhỏ cũng phải lấy mình làm gương, làm được “quân”; cũng cần đối xử với học trò như con mình vậy, là làm được “thân”; Cuối cùng khi hướng dẫn trẻ nhỏ thì tận tâm tận lực, là làm được “sư”. Tin rằng chỉ cần thực hiện được quân, thân, sư thì nhất định dạy tốt học trò, dạy tốt nhân viên, dạy tốt con cái của mình. Cho nên chỉ cần lúc nào chúng ta cũng dùng quân, thân, sư quán chiếu mình, tin rằng đạo đức và học vấn của quý vị càng ngày càng được nâng cao.

Tiết học này chúng ta học đến đây, cảm ơn tất cả quý vị!

Hết tập 39

ĐỆ TỬ QUY

CHỦ ĐỀ: Hạnh Phúc Nhân Sinh

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

GIÁM ĐỊNH: Lão pháp sư Tịnh Không

CHỦ GIẢNG: Thái Lễ Húc

GIẢNG NGÀY: 15/02 đến 23/02/2005

Giảng rõ về Đệ Tử Quy

Tập 40

Chào tất cả quý vị! chúng ta giảng đến “năng thân nhân, vô hạn hảo”.

Chữ “thân” này là từng giờ từng phút, quan trọng nhất là phải nhớ lời giáo huấn của Thánh Hiền, không được buông lơi. Chỉ cần luôn luôn có “quân, thân, sư” này để quán sát mình đã làm được chưa, tin rằng: “đức nhật tiến, quá nhật thiếu”, tin rằng người với người nhất định hướng đến phát triển một cảnh giới càng ngày càng viên mãn.

Lần trước cũng nói đến chỉ cần người lãnh đạo, chỉ cần cha mẹ, thầy cô có thể tuân thủ quân, thân, sư, thì chắc chắn sẽ dạy tốt nhân viên, con cái và học trò. Giống như vậy, hôm nay giữa đồng nghiệp với nhau có làm được quân, thân, sư không? Được. Giữa đồng nghiệp với nhau, chúng ta cũng có thể tuân thủ nguyên tắc của công ty, lấy mình làm gương cho họ xem, đây là “tác chi quân”; tiếp theo, giữa đồng nghiệp với nhau, phải thường quan tâm lẫn nhau, chăm sóc lẫn nhau, có gì ăn ngon, quý vị không ích kỷ chia sẻ với họ, để họ cảm thấy rằng quý vị xem họ như là người thân, đây cũng là “tác chi thân”. Khi họ có gì không biết, mà quý vị đã có kinh nghiệm phong phú, chúng ta cũng rất khẳng khái chỉ dẫn cho họ, đây là “tác chi sư”. Cho nên giữa đồng nghiệp với nhau cần phải viên mãn, cũng có thể dùng quân, thân, sư để quán chiếu chính mình, tin rằng quý vị nhất định ở trong lòng của người bạn này, là vô cùng quan trọng, có ảnh hưởng của một người bạn tốt trong suy nghĩ của họ.

Vậy đối với cha mẹ có làm được quân thân sư không, làm được không? Đúng rồi! cho nên “đại đạo bất khí”, đạo lớn trong vũ trụ, tuyệt đối ở khắp mọi nơi. Bởi vì sau khi già rồi, có khi không huân tập lời giáo huấn của Thánh Hiền, vả lại người già rất tham, cho nên Không Tử mới khuyên răn “lão giả giới chi tại đắc”, so đo tính toán. Cho nên lúc này rất cần con cái hướng dẫn cho họ, khuyên họ buông bỏ những chấp trước, buông bỏ chấp trước. Khi quý vị khuyên cha mẹ buông bỏ những chấp trước này, thì thân tâm của họ mới càng lúc càng được vui vẻ. Cho nên người già có phải là tốt số không, tuyệt đối không phải thấy họ ăn ngon hay không, mà là tâm linh của họ có nâng cao hay không. Khi chúng ta muốn làm người thầy tâm linh cho cha mẹ, nhất định trước phải làm được “quân”, lấy mình làm gương. Bằng không cha mẹ sẽ nói: con cũng như vậy, còn nói cha mẹ. Tiếp theo là phải hết lòng hiếu thảo, thì cha mẹ tín nhiệm chúng ta càng ngày càng cao. Khi cha mẹ tín nhiệm quý vị như vậy, thì họ sẽ nghe lời ai?

đương nhiên là nghe lời quý vị rồi. Cho nên quý vị phải hướng dẫn đúng lúc, khuyên bảo họ, cũng là “tác chi sư”. Từng phút từng giây dùng quân, thân, sư quán chiếu ngôn ngữ hành vi, khởi tâm động niệm của mình, như vậy thì thật sự lúc nào cũng thân cận nhân đức, thân cận Thánh Hiền. Đó chính là “vô hạn hảo, đức nhật tiến, quá nhật thiếu”.

“Bất thân nhân, vô hạn hại, tiểu nhân tiến, bách sự hoại”. Khi chúng ta không thân cận người nhân đức, mà lại thân cận những kẻ tiểu nhân, thì có thể bị ảnh hưởng, gọi là “gần mực thì đen, gần đèn thì sáng”. Cho nên con người chọn lựa hoàn cảnh là rất quan trọng. Các vị! con của quý vị có chọn thầy hiền bạn tốt không? Có không? Chúng tôi đã từng kể chuyện cho học sinh trung học nghe, là có ba người bạn cùng đi chơi, ra biển chơi. Không may gặp phải gió lớn, kết quả thuyền bị chìm. May mắn là tổ tiên của ba người này có đức, nên họ không chết mà trôi đến một hòn đảo hoang, ba người này ở đó nương tựa nhau mà sống. Đột nhiên phát hiện trên bãi cát có một cây đèn thần. Các vị! nhìn thấy đèn thần thì phải như thế nào? cũng may là họ có đọc qua truyện A La Đinh Thần Đăng rồi, nên đem nó lau chùi. Khi lau chùi bỗng thần linh xuất hiện, Thần nói: Chủ nhân! Ta cho các ngươi ba nguyện vọng, nhưng bởi vì các ngươi có ba người, $3:3=1$, nên mỗi người chỉ được một nguyện vọng. Người thứ nhất bởi anh ta làm nghề lái taxi, anh ta nói tôi lái xe suốt ngày, rất vất vả, nguyện vọng của tôi là có được nhiều chiếc taxi cho người khác thuê, tôi làm ông chủ. Người thứ hai là nhân viên tạm thời ở siêu thị, có khi phải trực ba ca, có khi trực ca đêm, cho nên anh ta nói làm việc này cũng rất vất vả, tôi hy vọng, tôi hy vọng mình có một cửa hàng tiện lợi, tôi làm ông chủ mời mọi người đến làm. Tinh Linh này nói: chuyện nhỏ. Như thế nào? Rồi đi. Người thứ ba nghĩ hết nửa ngày, bởi bình thường anh ta không có chí lớn, chỉ cần 60 phút, cũng không nghĩ ra mình muốn điều gì, cho nên anh ta không có nguyện vọng gì, suốt ngày chỉ sống được chạng hay chớ. Đột nhiên anh ta nghĩ: tôi không có nguyện vọng gì, ở hoang đảo này cũng tốt, nhưng tôi ở đây một mình hiu quạnh lắm, tôi hy vọng hai người này ở đây với tôi. Có nghe hai tiếng than khóc không?

Rất nhiều bạn nhỏ nghe xong cười ha ha, chúng tôi hỏi nó: xin hỏi bên cạnh em có người bạn nào kéo em xuống nước như vậy không? Đột nhiên những đứa trẻ này đều nhìn sang trái, nhìn sang phải, quý vị có năng lực phán đoán? Chúng nó bị chúng tôi hỏi im rồi, cũng không biết như thế nào là tốt, tôi nói: em muốn có năng lực phán đoán bạn tốt hay xấu thì phải học điều gì? Đệ Tử Quy. Đệ Tử Quy là kính chiếu yêu, Đệ Tử Quy cũng là kính hiển Thánh, bạn tốt hay bạn xấu nhìn là biết liền. Chỉ cần dùng Đệ Tử Quy suy nghĩ xem, nó có thể thực hiện được ba phần, bốn phần cũng không đơn giản.

Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn có nói đến “hạp nặc ác thiếu, cửu tất thọ kỳ lũy”. Cho nên đức hạnh của mình chưa được vững chắc, đối với những bạn bè không có đức hạnh, chúng ta phải kính trọng

nhưng không nên gằn gỏi, cố gắng trước tu dưỡng đức hạnh của mình. Bên ngoài của kẻ tiểu nhân dễ đề phòng, nhưng trong lòng họ như thế nào? Khó đề phòng lắm. Cho nên chúng ta không thể nhận giặc làm cha, bây giờ phải hạ quyết tâm, quyết không làm những chuyện này nữa. Chúng ta nhận giặc gì làm cha? Là giặc phiền não, tập khí phiền não. Nó có lợi hại không? Rõ ràng là ta không muốn sân si nhưng nó lại đến, rõ ràng là ta không muốn tham nhưng nó như thế nào? nó lại đến.

Cho nên tôi nói với rất nhiều bạn bè, giống như chúng ta cũng một bao rác, mùi hôi nồng nặc, cũng như vậy mấy chục năm, bỗng nhiên có người nói với chúng ta: cái bao đó là rác, không có một chút lợi ích gì cho ông cả. Thật vậy sao? Xem xem, quả thực là rác. Bỗng nhiên lại nghĩ rằng mình đã cùng với nó mấy chục năm nay rồi, tôi không thể buông bỏ nó được, thì ở đó mà đấu tranh. Cho nên “quán tâm vi yếu”, đâu đâu cũng quán chiếu tâm mình có bất kính không? Có tham lam không? Có lười biếng không? Có từ bi không? Nhìn thấy giặc này, thì lập tức làm gì? Sửa đổi, tuyệt đối không để nó tiếp tục hung hăng càn quấy. Như vậy thì có thể triệt để đuổi kẻ tiểu nhân ra ngoài.

Chúng ta xem tiếp bài thứ 7 “Dư Lực Học Văn”, chúng ta đọc câu kinh một lần:

Bất lực hành, đăn học văn, trưởng phù hoa, thành hà nhân. Đăn lực hành, bất học văn, nhậm kỳ kiến, muội lý chân.

Cho nên câu văn này đã nói lên, muốn tăng trưởng học vấn của một người, thì phải “lực hành” + “học văn”. Đây gọi là hiểu và hành tương ưng. “Hiểu” và “hành” giống như hai bánh xe, nếu như xe chỉ có một bánh, thì xe không chạy được, nhất định phải có hai bánh rất cân đối cùng nhau khởi động. Nếu chỉ còn một bánh động, bánh kia hư rồi, thì sẽ có kết quả như thế nào? Chúng ta thấy trong kinh văn viết bất lực hành, chỉ là học văn, chỉ là đọc sách, thậm chí chỉ là đạt được học lực rất cao, nhưng kết cục là gì? “Trưởng phù hoa”. Quý vị xem đứa con nít 6-7 tuổi, tôi dạy Đệ Tử Quy cho nó, tôi nói: hôm nay thầy dạy Đệ Tử Quy cho các em. Chúng nó liền nói: chúng em đều đã học rồi, đều thuộc cả rồi. Điểm đầu tiên như thế nào? Quý vị thấy có cần học ngạo mạn không? Bản thân nó đã có rồi. Cho nên phải cẩn thận, bước đầu nhất định phải để chúng nó biết được, học vấn nhất định phải làm được, phải lực hành, bằng không thì sẽ trưởng phù hoa.

Tôi cũng đã từng xem một trang tin tức “chuyên nghiệp của học sinh tài cao, sống như trẻ đàn độn”, vì sao bằng cấp cao như vậy, đọc nhiều sách như vậy, kết quả ngay cả làm người cũng không biết? Bởi vì những sách này dùng để làm gì? Dùng để thi cử, không liên quan đến cuộc sống. Cho nên người bằng cấp nào tỷ lệ ly hôn cao nhất? Có thể là thạc sĩ, tiến sĩ là ly hôn cao nhất. Vì sao người học nhiều như vậy mà ngay cả bao dung, tha thứ, yêu thương người khác cũng không biết? Vấn đề là ở đâu? Sách

cho họ biết điều gì? Trưởng phù hoa. Họ cảm thấy bằng cấp của mình cao như vậy, quý vị phải nghe họ. Nhất là nếu họ là tiến sĩ tin học, suốt ngày chỉ làm bạn với máy tính, máy tính rất dễ quản, nhấn xuống thì nó sẽ làm cho mình như vậy. Phương pháp này đối với con người có được không? Chắc chắn là làm cho chúng bạn xa lánh. Cho nên “dư lực học văn”, văn tự nhất định phải lực hành, bằng không thì sẽ “trưởng phù hoa, thành hà nhân”

“Đản lực hành”, họ cũng rất chăm chỉ, chỉ cần nghe một câu thì họ làm một câu. Nhưng trong quá trình này họ không tiếp tục học tập, không tiếp tục sửa đổi, có thể sẽ “nhậm kỳ kiến, ám lý chân”. Ví dụ họ học “hiếu”, họ nói phải hiếu thảo, cho nên ba mẹ giao việc gì, thì tôi làm việc đó. Ba của họ nói: con phải ly dị vợ con. Được rồi, con sẽ làm. Vậy là sai! Nếu người vợ không có lỗi làm gì, chỉ là không hợp với cha mẹ chồng, như vậy đuổi cô ta được không? Không được, như vậy thì không có đạo nghĩa. Khi quý vị thật sự đuổi cô ta rồi, thì cha mẹ của quý vị sẽ rơi vào tội bất nghĩa, đến lúc đó xóm giềng lân cư, toàn thể xã hội không biết nói như thế nào về cha mẹ của quý vị nữa. Bởi vì “không dạy mà giết”, cũng không dạy cô ta, trước đó là giết cô ta rồi, bây giờ lại đuổi người ta đi, điều này hết sức tàn nhẫn.

Cho nên quý vị phải “học văn”, mới biết được khi nào “thuận” cha mẹ là đúng, chúng ta phải toàn tâm toàn ý làm, để cha mẹ thấy rằng quý vị rất biết chuyện; khi phương pháp của cha mẹ không thỏa đáng, chúng ta phải theo tình thế mà làm. Đương nhiên cũng không nên lập tức chống đối lại, có thể dùng chiến thuật từ tốn, đợi cha mẹ tỉnh táo, lúc này chúng ta phải nhanh chóng “thân hữu quá, gián sử cánh, di ngô sắc, nhu ngô thanh”. Cho nên “thuận” cha mẹ, tuyệt đối không phải cha mẹ nói gì làm đó. Nhưng bởi họ không tiếp tục học, không tiếp tục nghe những thiện tri thức giảng dạy, nên họ có thể sẽ “nhậm kỳ kiến, muội lý chân”. Cho nên học vấn phải lực hành cộng thêm học văn, hiểu và hành tương ưng. Bởi vì quý vị làm càng thấu triệt càng giúp quý vị hiểu rõ, quý vị lý giải càng sâu thì hành càng đúng chỗ. Hơn nữa hiểu và hành, hành này là đầu mối then chốt, khi quý vị có lực hành, quý vị mới có chỗ thông hiểu.

Cho nên học một điều thì phải làm một điều. Các vị! nếu quý vị không tin, quý vị lấy một quyển Đệ Tử Quy, quý vị chọn 10 câu, quý vị nói trong nửa năm tôi sẽ làm được 10 câu này, khi quý vị thật sự làm được 10 câu này trong vòng nửa năm, bỗng nhiên quý vị cảm thấy rằng những câu khác mình cũng làm được. Bởi vì thực hành sẽ khai mở tánh giác ngộ cho quý vị.

Khi tôi học đến “hoãn yết liêm, vật hữu thanh”, ngay cả khi làm một chút động tác cũng hiểu được cảm thọ của người khác, khi quý vị làm triệt để, thì trong động tác này hóa thành chuyên tâm của quý vị. Khi lúc nào quý vị cũng lo cho người khác, thì quý vị từ làm một câu Đệ Tử Quy biến thành làm

mấy câu? Quý vị có thể đột nhiên thể hội được rất nhiều câu. “Nhân bất nhàn, vật sự giáo; nhân bất an, vật thoại nhiều”, bởi vì quý vị thật sự làm được một câu này, tâm cung kính của quý vị, tâm chu đáo của quý vị, tâm cảm thông của quý vị đã được nâng cao. Cho nên phải thành thật! Quý vị không nên vừa bắt đầu là nói: nhiều câu như vậy tôi thật sự không làm hết! Chỉ cần quý vị lãnh hội một câu, rồi lập tức lực hành, lực hành mới khiến cho chúng ta pháp hỷ sung mãn. Cho nên hiểu và hành phải tương ứng. Chúng ta xem câu tiếp theo:

Đọc thư pháp, hữu tam đáo, tâm nhãn khẩu, tín giai yếu, phương độc thử, vật mộ bỉ, thử vị chung, bỉ vật khởi, khoan vi hạn, khẩn dụng công, công phu đáo, trệ tắc thông, tâm hữu nghi, tùy trát ký, tựu nhân vấn, cầu xác nghĩa.

“Đọc thư pháp, hữu tam đáo, tâm nhãn khẩu, tín giai yếu”. Câu văn này rất quan trọng, khi đọc kinh sách bắt buộc phải chuyên chú, chuyên tâm được mới có thu hoạch. Cho nên tiết thứ nhất chúng tôi dạy cho những đứa trẻ sẽ rất thận trọng, trước phải yêu cầu chúng nó, trước khi đọc kinh phải ngồi đúng tướng ngồi, sách phải đặt cho ngay ngắn. Khi nó dùng tâm cung kính đọc, vừa bắt đầu là thái độ như vậy, tập thành sau này suốt đời nó không thay đổi. Nếu như lần đầu tiên lên lớp mà ngồi ngã nghiêng ngã ngửa, khi ngồi cặp mắt liếc bên này ngó bên kia, như vậy thì rất khó đạt được lợi ích chân thật.

Chúng tôi nói với những đứa nhỏ, bảo chúng nó quyển Đệ Tử Quy này từ đâu mà có, tôi nói với nó rằng: quyển sách này là y cứ lời dạy của Khổng Tử mà biên ra. Và lại Lý Dục Tú, Lý Phu Tử triều đại nhà Thanh dùng tâm rất lớn, từ trong kinh nghiệm cuộc sống đem nó chỉnh sửa lại, cho nên này có được quyển sách là không dễ. Ngoài sự giúp đỡ của những người xưa, còn có cô Dương Thục Phân tự tay viết ra, quý vị xem cô viết rất ngay ngắn. Nếu chúng ta không cố gắng học, thì sẽ có lỗi với những bậc tiền bối này. Ngoài cô Dương Thục Phân tự tay viết ra, còn phải từ nơi rất xa vận chuyển đến nữa, mới giao đến trong tay của chúng ta, nên chúng ta phải cố gắng trân quý nó. Cho nên lần nọ, có một em nhỏ làm rơi quyển sách của một đứa bạn khác, em nhỏ này nhặt sách lên nhanh chóng phủi phủi. Đây gọi là ấn tượng ban đầu là đẹp, nếu khi quý vị tặng sách cho nó, nói: quyển sách này là miễn phí. Quý vị còn cầm sách ném cho nó, vậy thì con của quý vị có tôn trọng quyển sách này không? Không thể. Cho nên chúng ta phải hướng dẫn mọi mặt, lấy mình làm gương mọi mặt.

Ngồi ngay thẳng rồi, phải rất cung kính sách. Tiếp đến bảo chúng nào nó rằng: học vấn phải dựa vào thường ngày không ngừng tích lũy. Có câu thành ngữ gọi là “nước chảy đá mòn”, đá cứng hay nước cứng? Đá cứng. Vậy thì tại sao đá cứng như vậy, mà nước có thể làm mòn đá? Là vì sao? bởi vì giọt này

nối tiếp giọt kia không ngừng, có thể đến 10 vạn giọt, trăm vạn giọt, thậm chí có khi còn nhiều hơn nên có thể làm mòn đá, lấy nhu thắng cương. Cho nên “nước chảy đá mòn” này ví như học vấn của chúng ta, một chữ một câu phải cố gắng học tốt, đọc tốt, đến lúc đó học vấn của quý vị có đạo lực làm thủng đá. Cho nên chúng tôi bảo các em nhỏ, ngón tay này của chúng ta gọi là tay nước chảy đá mòn, mỗi giọt mỗi giọt, đá đã sắp bị giọt của chúng ta phá rồi, học vấn của tôi là ở đầu ngón tay này không ngừng chuyên chú chỉ cho tôi trong lúc đọc chữ, mỗi chữ tôi đều ghi nhớ, tôi đều lãnh hội được. Cho nên chúng tôi cũng dạy trẻ nhỏ trong lúc đọc kinh, mắt xem sách, tay chỉ vào sách, miệng đọc theo, tâm cũng phải chuyên chú, tâm mắt miệng và tay đều phải chuyên chú.

“Phương độc thử, vật mộ bỉ, thử vị chung, bỉ vật khởi”. Cầu học vấn bây giờ cũng có một điều cấm kỵ rất lớn, nhưng bây giờ con người rất tham nhiều, hình như cảm thấy nhiều nhất định là tốt. Điều đó chưa hẳn là vậy, bởi vì nhiều sẽ loạn. Cho nên trong Lễ Ký, Học Ký có câu: “tạp thí nhi bất tôn, tắc hoại loạn nhi bất tu”. Một là để cho họ học một đống kiến thức, cũng không lo họ có ăn tươi nuốt sống hay không, nhưng cuối cùng nhất định là học không giỏi, thậm chí sẽ cảm thấy không muốn học nữa. Quý vị xem rất nhiều đứa nhỏ bây giờ học một lúc ba- bốn môn tài nghệ, nhưng kết cục như thế nào? Chán học. Cho nên học hành, cầu học vấn thậm chí cầu kỹ năng của thế gian đều phải chuyên môn mà không được hỗn tạp.

Cô Dương học một môn thư pháp 41 năm, cô Dương dạy thư pháp là “vĩnh tự bát pháp” Chấm thứ nhất nhất định phải để cho trẻ nhỏ chấm mấy ngàn chấm, mới có thể làm một động tác. Bây giờ nhà thư pháp có phải dạy như vậy không? Rất nhiều giới thư pháp nói: chỉ cần quý vị học ba tháng, bảo đảm quý vị đoạt giải. Cần đi học hay không? Chúng ta phải bình tĩnh! Họ dùng tâm cảnh gì để học nghệ thuật? chỉ thích cái lợi trước mắt. Thư pháp của chúng ta là để tu thân dưỡng tánh, là tâm pháp. Cho nên bắt đầu dùng thái độ như vậy đều là công danh lợi lộc, xác định sẽ đi ngược lại với nghệ thuật, cho nên chúng ta phải hướng dẫn trẻ nhỏ đúng đắn. Cho nên trong nghệ thuật, khi có thể chấm được chấm này, thì tâm nhẫn nại của họ, nghị lực của họ đều nhờ quá trình này mà rèn luyện được. Mỗi công năng cơ bản của họ đều có thể cảm rất vững chắc, nền tảng của một người tốt rồi cầu phát triển mới không bị thất bại. Nếu nền tảng không cảm chắc, phát triển càng nhanh càng thì như thế nào? Càng nguy hiểm.

Cho nên tuy cô Dương học thư pháp, nhưng trong quá trình học thư pháp này, mỗi chữ phải có kết cấu như thế nào nhìn mới ngay ngắn. Nhờ thái độ như vậy, khi cô xử lý sự việc, cũng nhắc đến loại năng lực quán chiếu này, sắp xếp sự việc như thế nào? Nhìn mới không lộn xộn. Còn khi viết thư pháp, định lực của cô như thế nào? Đã thành tựu. Nhưng khi định lực đã thành tựu, thì cô đối với mọi người với sự việc có thể đầu vào đấy. Cho nên mục đích cuối cùng học nghệ thuật là ở chỗ nâng cao tu dưỡng

đạo đức. Vì thế Khổng Tử mới nói “chí ư đạo, cư ư đức, y ư nhân, du ư nghệ”, mà du ư nghệ cũng không rời tu đạo đức, cũng không rời dưỡng tâm tánh tốt. Khi cô Dương học môn nghệ thuật khác có độ nhạy cảm rất cao, cho nên tốc độ học môn nghệ thuật khác cũng nhanh hơn mọi người nhiều. Bởi vì định lực đó, sức nhẫn nại đó đã nuôi thành bèn gan vững chí, hôm nay không hiểu được thì không đi ngủ, cho nên môn tin học của cô Dương cũng tiến bộ rất nhanh. Người trẻ tuổi chúng tôi ở bên cạnh cô đều cảm thấy biến sắc, có bậc tiền bối sách tấn chúng tôi. Cho nên phải chuyên chú.

“Phương độc thử, vật mộ bỉ”, học nghệ thuật và đọc sách cũng như vậy, phải đọc quyển nào cho xong quyển đó rồi mới đọc quyển khác. Ở triều đại nhà Tống có nói đến, Triệu Phổ nói với Tống Thái Tổ Triệu Khuôn Dận là, ông ta dùng nửa bộ Luận Ngữ thì giúp ông được thiên hạ. Cho nên sách có cần thật nhiều không? quan trọng nhất là nắm vững cốt lõi của nó, phải cố gắng thực hành. Sau đó Triệu Phổ nói: tiếp đến tôi chỉ cần dùng nửa bộ luận ngữ thì có thể giúp ngài trị thiên hạ. Cho nên học tập phải tránh, không được tham nhiều, cũng không được tham nhanh. Quý vị quá nóng nảy, thì tâm đó rất bất ổn, không tương ứng với học vấn. Cho nên ông Tăng Quốc Phiên cũng nói rằng trong tâm không thể không có sách, nhưng trên bàn không được quá nhiều sách. Quý vị không được nghe xong, biết được văn hóa xưa là rất hay, rồi đem hết tất cả Tứ Thư, Ngũ Kinh trong tủ của quý vị ra, lập chí hướng trong vòng một tháng phải xem hết, xem như vậy nhất định rất hao sức. Phải nắm vững cốt lõi, nên học quyển nào trước? cho nên nói “thử vị chung, bỉ vật khởi”.

Rất nhiều người nghe giảng xong liền nói, vậy thì con tôi sau này không cần thuộc kinh gì cả, chỉ thuộc Đệ Tử Quy thôi hay sao? Không phải ý như vậy, Đệ Tử Quy không phải học thuộc, mà là phải không ngừng nhắc lại, phải để cho nó cắm rễ thật vững chắc. Khi nó còn đọc các kinh điển khác thì có thể đọc Hiếu Kinh, Luận Ngữ, những loại giáo dục sinh hoạt, giáo dục đức hạnh này, mỗi ngày phải nhắc lại cho nó. Bởi vì đọc kinh là để huấn luyện định tánh, mà Đệ Tử Quy là khiến cho ngôn ngữ hành vi của nó theo khuôn phép. Khi nó theo khuôn phép với những kinh điển này rồi thì sẽ không nói mà hợp với diệu đạo.

“Khoan vi hạn, khẩn dụng công, công phu đáo, trệ tắc thông” Cho nên đọc sách có kế hoạch, nhưng quý vị cũng đừng nên xếp quá sát sát, khiến mình bị áp lực, “khoan vi hạn, khẩn dụng công”, phải luôn luôn đốc thúc mình chăm chỉ một chút. Nhưng nếu như học tập lúc nào cũng ngủ gục thì phải làm sao? Trong Tam Tự Kinh có nói đến “đầu huyền lương, chùy thích cốt”, đây là phương pháp của người xưa, họ đem tóc buộc vào cái cột ở trên mái nhà, khi ngủ gục thì sao? Thì toàn bộ tóc bị nhổ lên, đau đến nỗi không còn buồn ngủ nữa; ngoài ra có một học trò lấy một cây nhọn nhọn, nếu như ngủ gục, thì

lập tức bấp đùi như thế nào? quý vị không nên dạy con quý vị làm như vậy, lúc đó đừng nói là thầy Thái dạy nhé.

Người xưa có một quyết tâm như vậy, đương nhiên quý vị không thể để cho thân thể con cái bị thương, quý vị có thể dạy nó khi ngủ gục, phải lấy nước lạnh rửa mặt, có thể tinh thần tốt hơn một chút, rồi tiếp tục đọc, mỗi người khác nhau nên dùng phương pháp khác nhau. Hoặc là trong nhà rất có không khí học hành, người thân với nhau phải đốc thúc nhắc nhở lẫn nhau, sáng sớm ai dậy trước, thì thức những người khác dậy. Chúng tôi có rất nhiều thầy cô giáo, sáng sớm thức dậy đều mở đĩa đọc tụng Đệ Tử Quy, làm hiệu lệnh thức mọi người dậy.

“Khoan vi hạn, khẩn dụng công, công phu đáo, trệ tắc thông”, khi chúng ta có thể hiểu đi đôi với hành, có thể vốn là sự việc khó khăn, đều giải quyết được dễ dàng, bởi vì có trí huệ thì không sợ không có phương pháp tốt.

“Tâm hữu nghi, tùy trát ký, tỵ nhân vấn, cầu xác nghĩa”. Cho nên cần phải học hỏi, học hỏi cũng phải học cách hỏi như thế nào? nhưng hỏi cũng phải hỏi đúng người, nhất định người đó sự học phải tinh chuyên, gọi là “văn đạo hữu tiên hậu, thuật nghiệp hữu chuyên công”, có thể hỏi tôi cách nấu ăn không? Là hỏi sai rồi đó. Nên hỏi tôi nấu mì như thế nào, vì sao? Vì khi tôi đến Hải Khẩu, một thân một mình, gọi là “đàn ông không vợ”, chỉ sống một mình, cho nên quét dọn, giặt áo quần, lau nhà, nấu cơm, việc gì cũng tự mình làm, trong quá trình làm việc, khổ cực mới biết cảm ơn, nghĩ đến ai? Người mẹ vĩ đại. Khi nấu ăn, bởi mỗi ngày rất bận rộn, cho nên phải cường điệu hiệu suất, cho nên chỉ có thể nấu mì. Mỗi lần nấu một nồi nước, sau đó cắt một ít rau như thế nào, toàn bộ như thế nào? chỉ cần 20 phút đến 30 phút là có thể bưng ra một tô mì, trên mặt cho thêm một ít dầu mè vào, như vậy là tôi đã thấy mỹ mãn lắm rồi, gọi là biết đủ thường vui. Cho nên đoạn thời gian đó là tôi học nấu mì. Nhưng sau đó bởi vì rất nhiều bạn bè công tác một chỗ, nên mọi người cùng giúp đỡ lẫn nhau.

Cho nên hỏi phải đúng đối tượng, rất nhiều bạn khi hỏi người khác, thường thường là hỏi những người cùng ý kiến với họ, có khuynh hướng này không? Rõ ràng là bản thân không buông bỏ được, mà lại đi hỏi những người cố chấp, rồi cảm thấy rằng: anh thấy tôi cũng không sai. Gọi là “thuốc đắng dã tật, sự thật mất lòng”, thường người ta đều rất sợ hỏi người nói trúng tim đen, mà những lời đó đều có thể lợi ích cho mình. Cho nên “tâm hữu nghi, tùy trát ký, tỵ nhân vấn, cầu xác nghĩa”, chỉ cần quý vị chịu có một phần tâm học hỏi, những người đức hạnh, những người có kiến thức này nhất định không ích kỷ nói cho quý vị. Nghi hoặc của quý vị càng ngày càng ít, giống như mây đen tán ra rồi, tâm trí sẽ trong sáng, trí huệ sẽ phóng ánh sáng. Cho nên là “tỵ nhân vấn, cầu xác nghĩa”.

Tiếp đến chúng ta xem đoạn kinh văn dưới đây, cùng nhau đọc một lần nhé:

Phòng thất thanh, tường bích tịnh, kỷ án khiết, bút nghiên chánh, mặc ma thiên, tâm bất đoan, tự bất kính, tâm tiên bệnh, liệt điển tịch, hữu định xứ, đọc khán tất, hoàn nguyên xứ, tuy hữu cấp, quyển thúc tề, hữu khuyết hoại, tựu bổ chi, phi Thánh thư, bính vật thị, tế thông minh, hoại tâm chí, vật tự bạo, vật tự khí, Thánh dữ Hiền, khả thuần trí.

Câu cuối cùng rất quan trọng, quý vị đọc đến câu cuối cùng cần phải ngẩng đầu ưỡn ngực, “vật tự bạo, vật tự khí, Thánh dữ Hiền, khả thuần trí”. Đoạn kinh văn này, quan trọng nhất là tự mình phải xây dựng một hoàn cảnh đọc sách thật tốt, quý vị không thể tu học, mà nơi đọc sách lại lộn xộn ngổn ngang, như vậy quý vị ngồi xuống thì tâm có ổn định không? Không thể. Cho nên phải “phòng thất thanh, tường bích tịnh”, quý vị bước vào phòng sẽ cảm thấy rất thanh tịnh, rất thoải mái. Cho nên “kỷ án khiết, bút nghiên chánh”, đúng là lòng người sẽ ảnh hưởng bởi cảnh giới bên ngoài, cho nên hoàn cảnh thanh tịnh, thì trong tâm cũng thanh tịnh. Kỷ án khiết, bút nghiên chánh, tất cả các đồ đạc đều phải bỏ đúng vị trí, khi quý vị cần dùng, tâm mới không rối loạn, hoặc phải tìm hết nửa ngày.

“Mặc ma thiên, tâm bất đoan”, kỳ thật bất kỳ cử chỉ nào của chúng ta đều ảnh hưởng tâm cảnh nội tại. Ví dụ nói “lập đoan chánh”, con người ở thái độ này có nghĩ ngợi lung tung không? Không có. Nếu như quý vị đứng nghiêng một bên, nếu đứng như thế này, thì quý vị cảm thấy tâm mình đang như thế nào? Không biết à, lắc qua lắc lại, không biết đang động gì mà nghiêng đầu óc. Cho nên quý vị mài mực mài mực như vậy và mài sang một bên, có giống nhau không? Tâm cảnh sẽ không giống nhau. Cho nên làm gì cũng phải ngay ngắn, không được nghiêng một bên, sẽ ảnh hưởng đến tâm cảnh của một người. Cho nên họ đứng và ngồi, ngồi không ngay, đứng không thẳng, thì tâm của họ càng lúc càng phân tán, càng lúc càng ngạo mạn. Cho nên đòi hỏi chúng ta trước phải ngồi ngay ngắn, rồi mài mực cũng phải ngồi ngay ngắn. “Mài mực nghiêng, tâm không thẳng”.

“Tự bất kính, tâm tiên bệnh”. Khi viết chữ cũng phải cung kính viết, bằng không mỗi lần chúng ta viết chữ tâm đều rất tán loạn, học vấn có thể bị hạ thấp trong từng chút từng chút. Cho nên “Tự bất kính, tâm tiên bệnh”. Bây giờ rất nhiều trẻ nhỏ viết chữ, để quyển vở nghiêng một bên, rất lạ kỳ! nghiêng một bên nó cũng viết được, điều này không phải là thiếu sót. Cho nên sau này chúng nó viết chữ chắc chắn sách nghiêng qua một bên, đến lúc đó đôi mắt sẽ như thế nào? Lâu ngày sẽ bị lè. Cho nên phải kịp thời hướng dẫn cho nó, viết chữ sách phải để thẳng, bút để thẳng.

“Liệt điển tịch, hữu định xứ, đọc khán tất, hoàn nguyên xứ”. Đây cũng là động vật quy nguyên, quyển sách này để ở đâu thì để cho đúng vị trí, xem xong thì bỏ lại chỗ cũ, lần sau xem sẽ tìm rất nhanh.

Tôi tham quan phòng sách của thầy Lý Bình Nam, phòng sách của thầy rất nhiều sách, mỗi quyển đều sắp rất gọn gàng ngay thẳng.

“Tuy hữu cấp, quyển thúc tề; hữu khuyết hoại, tự bỏ chi”. Quý vị bỏ đúng chỗ rồi, khi nào cần lấy thì rất tiện. Rồi cũng phải cần quý tiếc sách, “hữu khuyết hoại”, phải nhanh chóng sửa lại, bởi ngày xưa sách rất khó tìm, nên họ quý tiếc gấp đôi mình bây giờ, có quyển nào bị hư, họ nhanh chóng đem nó sửa lại. Bây giờ kỹ thuật in ấn rất phát đạt, nhưng cũng không vì phát đạt, mà chúng ta không tôn trọng sách, không quý tiếc sách, như vậy cũng không đúng. Cho nên chúng ta làm một ít hộp sách để sách không bị bẩn, hoặc là chúng ta làm tủ sách, để tuổi thọ của sách dùng được lâu hơn, đây là bảo vệ sách.

“Phi Thánh thư, bính vật thi, tế thông minh, hoại tâm chi”. Không phải sách của Thánh Hiền, nhất định không được xem. Bởi vì chúng ta cũng nói đến thà rằng suốt năm không đọc sách, không được một ngày gần tiểu nhân. Tiểu nhân ở đây không phải chỉ có người, mà còn chỉ cho điều gì? Sách. Vì sao thà rằng suốt năm không đọc sách, không được một ngày gần tiểu nhân? Giống như một giọt nước trong, chúng ta giọt vào đó một giọt mực, bao lâu? Có thể chưa đến một giây. Quý vị phải mất bao nhiêu thời gian đem giọt mực này thanh lọc ra? Có thể gấp 10 lần thời gian, có thể gấp 100 lần, thậm chí thời gian rất lâu cũng không dễ, cho nên đề phòng ô nhiễm rất quan trọng. Phải đề phòng ô nhiễm cho chính mình, cũng đề phòng ô nhiễm cho con cái, cũng phải có lực phán đoán sách nào tuyệt đối không được xem, bảo đảm nhất là trước phải đọc kinh sách đã ấn chứng chân lý mấy ngàn năm. Con cái xem ti vi quý vị phải tuyệt đối giúp nó tắt, không được xem những tiết mục ô nhiễm, những tiết mục sát đạo dâm vọng, điều này chúng ta phải làm tốt.

“Vật tự bạo, vật tự khí, Thánh dữ Hiền, khả thuần trí”. Chúng ta cũng phải kỳ vọng bản thân, luôn rèn luyện bản thân, phải có tín tâm, bởi vì “con người sanh ra, tánh vốn thiện”, chỉ cần thông qua sự tinh tấn không giải đãi của chúng ta, chắc chắn sẽ nhập được cảnh giới của Thánh Hiền. Đương nhiên căn bản là ở chỗ tín tâm, cho nên chúng ta tuyệt đối có tín tâm; rồi có tín tâm với ai nữa? Phải có tín tâm với Thánh Hiền; đến ai nữa? Tín tâm đối với thầy cô. Quý vị cũng cần có tín tâm với con cái của mình, quý vị phải có tín tâm với tất cả những người thân. Bởi vì mỗi người đều có tâm vốn thiện. Cũng cần có tín tâm với trang Đại Phương Quảng Văn Hóa Công Ích, bởi vì khi chúng tôi vừa bắt đầu thành lập, những đồng bào ở đây sợ chúng tôi chỉ làm hai ngày rồi bỏ đi, chúng tôi an ủi họ, chúng tôi đã làm nhất định phải làm đến cùng. Cho nên chúng tôi đồng tâm hiệp lực. Năm nay chúng tôi thành lập học viện internet, cho nên sẽ có rất nhiều Câu Chuyện Đức Dục, còn có như Ngủ Chủng Di Quy, có Tứ Thư, những môn học như vậy chúng tôi sẽ sắp xếp ở học viện internet. Đến lúc đó mọi người có thể cùng nhau học tập, cùng nhau thâm nhập lời giáo huấn của Thánh Hiền. Cho nên mọi người phải có đủ tín tâm, gọi là

“đức bất cô, tất hữu lân”, “bốn biển đều là anh em vậy”, cuối cùng còn có một câu, phải gánh vác trách nhiệm là bắt đầu trưởng thành, cho nên phải học cũng phải dạy.

Các vị! chúng ta có thể bắt đầu làm từ sự tu thân của chính mình, thêm bước nữa là giúp đỡ, trong gia đình của chúng ta, trong phường xã của chúng ta, mỗi tuần chúng ta có thể dạy con cái một lần, vậy có khó không? Không khó. Đã có rất nhiều tài liệu để chúng ta tham khảo, làm việc gì cũng phải theo tình thế mà làm, đừng nên quá phức tạp. Đến ba người thì dạy ba người, đến năm người thì dạy năm người. Có một số phụ huynh, rất sẵn lòng học chung với con cái, chúng ta có thể thông qua cơ hội này làm với họ một số câu thông giáo dục gia đình. Câu thông thấy rằng mọi người cùng nhau học tập rất tốt, quan sát việc thiện lẫn nhau, có thể học hỏi lẫn nhau, thì có thể tổ chức cho những phụ huynh này, cố định mỗi tuần lễ cùng nhau thảo luận một tiết học, huân tập thời gian dài, họ được tiến bộ, chúng ta thì sao? Cũng tiến bộ. Cho nên rất nhiều việc đều có thể nước chảy thành sông, chúng ta đừng nên quá nóng vội.

Cuối cùng chúng ta học tập học vấn của Thánh hiền, cũng phải hiểu rằng vì sao phải học Thánh Hiền? “đại học chi đạo, tại minh minh đức, tại thân dân, tại chỉ ư chí thiện”, cho nên cuộc sống cần phải tự giác, giác tha, giác hạnh viên mãn. “Minh minh đức” tức là để tánh lương thiện vốn có của mình được biểu lộ rõ ràng, gọi là minh minh đức. Khi một người đã minh minh đức, có trí huệ rồi, tự nhiên có thể tề gia, trị quốc, bình thiên hạ, nên có thể thân dân. “Thân” này là chỉ cho sự yêu thương, ngoài ra còn có một ý nữa là “tân”, tân dân, tức là khiến cho những thân hữu bên cạnh chúng ta có thể “ngày mới, ngày mới, lại ngày mới”, điều gì ngày ngày mới lại ngày mới? Là tư tưởng, quan niệm, đức hạnh. Khi chúng ta không ngừng nâng cao bản thân, giúp đỡ người khác đến cùng, một lòng tận tụy đến hơi thở cuối cùng, thì có thể “chỉ ư chí thiện”.

Cuối cùng lấy một câu giáo huấn của Mạnh Tử, chúng ta hy vọng lẫn nhau, Mạnh Tử nói “quân tử sở dĩ dĩ dữ tiểu nhân giả, dĩ kỳ tồn tâm giả”. Quân tử và người thường không giống nhau là ở chỗ tâm của họ, bởi vì “quân tử dĩ nhân tồn tâm, dĩ lễ tồn tâm; nhân giả ái nhân, hữu lễ giả kính nhân; ái nhân giả, nhân hằng ái chi; kính nhân giả, nhân hằng kính chi”. Cho nên lúc nào chúng ta cũng phải lấy nhân, lấy lễ, lấy lời dạy của Thánh Hiền để trong tâm, nhất định đức hạnh sẽ không ngừng nâng cao. Và lại học Thánh hiền có vất vả lắm không? Không, bởi vì chắc chắn sẽ có càng nhiều người yêu thương quý vị, càng nhiều người lễ kính quý vị. Cho nên khi chúng ta có thể không ngừng dùng tâm này đối diện những người xung quanh chúng ta, tin rằng gia đình chúng ta, hoàn cảnh công tác của chúng ta, thậm chí xã hội của chúng ta, càng lúc càng hài hòa, càng lúc càng đoàn kết.

Tiết học này chúng ta giảng đến đây. Cảm ơn tất cả quý vị!

Hết tập 40